

1 MÓZES

1. FEJEZET

Ez a kezdetek könyve, a Genezis, amelyben először is a világegyetem kezdeteit találhatjuk meg, majd a különböző életformák kialakulását, az ember, a bűn és a halál kezdeteit. Itt találjuk meg az Isten megváltó tervének kezdeteit is egy nemzet megalapításával együtt.

E könyv tartalmának legnagyobb része a megváltó terv elindítását tartalmazza, amelyben Isten azonnal leszűkít egyetlen családra, akin keresztül áldást nyer majd a világ minden népe.

A könyv különböző fejezeteiben nemzetségtáblázatokat olvashatunk azokról az emberekről, akik megszülettek és megtudhatjuk azt is, hogy mennyi ideig éltek. Előre szeretném bocsátani, hogy Isten nem akart és nem is adott teljes listát a föld összes családjáról. Annak ellenére, hogy Ádámnak és Évának sok fia és lánya született, csak az első két fiú került be a Bibliába, mivel ők fontosak voltak.

Sok fiú és lány nem került be, majd, amikor 130 évesek voltak, akkor született egy fiú, akit Sétnek hívtak, és őt azért foglalták be az Írásokba, mert tőle elindult egy vonal, amelyet követünk majd.

Sétnek sok fia és lánya volt, akikről nem esik szó, csak egyről, akin keresztül tovább követjük a vonalat, és hasonlóképpen a többiek esetében is sok fiú és lány született, akik nem kerültek be a feljegyzésekbe, mert semmilyen szerepük sem volt Isten megváltó tervében.

Ádamtól indulva egy bizonyos nemzetségvonalon keresztül elérkezünk Ábrahámhoz.

Kezdetben teremtette Isten

Mikor és milyen régen lehetett ez? Az agyunk ezt nem képes felfogni. El tudom fogadni, hogy a végtelen létezik, de nem tudom felfogni, hogy mit jelent maga a végtelen, az időtlenség. Nem tudom felfogni a teret, csak azt értem meg, hogy ott van mindenütt a világegyetemben, és nincs vége, azt is megértem, hogy az idő végtelen hosszúságban megy vissza a kezdetekig, és azt is, hogy a jövőben sincs vége, de mindezt a maga valóságában felfogni nem tudom, nem tudhatom.

Kezdetben teremtette Isten

Ennél jobban nem tudsz visszamenni időben. Vannak egyesek, akik szeretnék kitörölni a tudatukból az utolsó szót, mert a cselekedeteik ellentétesek azzal, amit Isten kijelentett.

„Az ostoba azt mondja a szívében, hogy nincs Isten”. A Római levél első fejezetében ezekről így szól:

Akik azt állították magukról, hogy bölcsek, azok bolonddá lettek, és a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték emberek és madarak, négylábúak és csúszómászók képével.

Ha kizárom Istent, akkor bajba kerülök. Akkor mit mondok, hogy mi volt a kezdetekben? A kezdetekben egy nagy gáztömeg úszott a világűrben. Ez nem a kezdet! Honnan került oda a gáztömeg, honnan került oda a világűr. Minden gyerek meg fogja egyszer kérdezni, hogy honnan került oda Isten, és erre sincs megfelelő válaszunk, mert Ő mindig létezett.

Amikor viszont azt mondom, hogy *Kezdetben teremtette Isten*, akkor elismerem, hogy a teljes világegyetem nem a gázok véletlen összenyomásának, robbanásának és lehülésének következtében keletkezett. Hogy történhetett meg csak úgy véletlenül, hogy a Föld pontosan 93 millió mérföld távolságra található a Naptól, hogy az atmoszféra pontosan nitrogén és oxigén keverékének 79/20 százalékos arányában alakult ki, 1 százalék egyéb gázokkal? Hogy történt meg véletlenszerűen, hogy a Föld körül egy ózontakaró alakult ki, hogy egy mágneses erő alakult ki, amely mellesleg a kozmikus sugárzástól is védi a Földet, hogy a szárazföld és víz aránya egyharmad/kétharmad?

Aztán ebbe a vízbe a protein molekulák pontosan megfelelő arányba belekerültek, és ezek összetalálkoztak a megfelelő időben, a megfelelő helyen, a megfelelő arányban, a megfelelő nyomás és hőmérséklet alatt, és spontán módon ezek kialakították az első sejtet. Mi a valószínűsége ezeknek a véletlenszerű dolgoknak? Ha valóban utánanézzünk, és számolni kezdünk, kiderül, hogy ezeknek az esélye annyira elképesztően kicsi, hogy ez nem történhetett meg csak úgy.

A világegyetemben tisztán láthatjuk a tervezést, akárcsak az emberi test esetében: a véredényeket, az idegrendszert, és a különböző ellenőrző rendszereket, amelyeket Isten beépített a testünkbe. És nem lehet tervezés Tervező nélkül. Számomra ezt sokkal könnyebb és értelmesebb dolog elfogadni, mint azt, hogy ez az egész csak egyszerűen a véletlenszerű történések hosszú sorozata nyomán jött létre, mert ennek az esélye iszonyúan valószínűtlen.

Ha igazán tanulmányozzuk az első protein molekula kialakulásának esélyeit, akkor rájöhethetünk, hogy a kialakulásának esélyéhez nem telt el elég idő, mert szerintük a Föld kora a következőképpen alakult: Amikor még én jártam iskolába, akkor azt tanították, hogy a Föld 2 milliárd éves. A folyamatos „felfedezések”, amelyek valójában nem felfedezések, hanem csak kényszerűségből történő változások, mivel egyre inkább tudatosul bennük, hogy valójában mennyire bonyolultak az életformák, most már (a 70-es évek végén) azt állítják, hogy a Föld 10 milliárd éves. Azért én nem jártam ilyen sokáig iskolába...

A 10 milliárd év sem elegendő ahhoz, hogy a véletlenszerű események sorozataként csak az első protein molekula is kialakuljon, még akkor sem ha

ezeket a véletlenszerű kombinációkat másodpercenként egymilliárdos nagyságrendben rendelnénk egymáshoz.
Ezt számomra elhinni egyenlő a lehetetlennel.

Volt olyan időszak, amikor azt gondoltam, hogy lehet, hogy ateista vagyok, de nem tudtam sokáig úgy létezni, hogy nem hittem Istenben, mert az sokkal nehezebb volt, mint hinni benne.
Ha megpróbáljuk tagadni Isten kezdetekben való jelenlétét, akkor teljesen alapok nélkül maradunk.

Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.

A teremtette szó a héber „barah” szóból ered, amely alatt azt értik, hogy valamit semmiből teremteni. Ezzel a tulajdonsággal egyedül csak Isten rendelkezik, mert az ember nem tud így teremteni. A mi teremtésünk valaminek mindig a már meglévő anyagokból történő összerakása lehet csak. Ez a szó az „assa”, amelyet itt az 1Mózes teremtő munkája során is gyakran használ a Biblia, amely arra utal, hogy olyan dolgokat rakott Isten össze, amelyek már meglévő anyagok rendszerbe való foglalását jelentette. De a meglévő anyagokat is Ő teremtette a kezdetekben, amely számunkra megismerhetetlen idővel ezelőtt történt.

A föld még kietlen és puszta volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten Lelke lebegett a vizek fölött.

Isten természetével összeegyeztethetetlen, hogy valamit kietlennek és pusztának teremtessen, ezért sok Biblia tudós az első és második vers között nagy időkülönbséget feltételez.

Ézsaiás 45-ik fejezetében azt olvassuk, hogy *az Isten, aki a földet formálta, alkotta és megszilárdította, nem kietlennek teremtette, hanem lakóhelynek formálta.*

A teremtéssel kapcsolatban több elmélet is létezik, de mindegyiknek megvan a maga hiányossága, problémája.

Az „Isteni evolúció” elfogadja, hogy mindent Isten kezdeményezett, de aztán szabadjára engedte a dolgokat, hogy maguk fejlődjenek tovább. Az első protein molekulát Ő teremtette meg, de aztán hagyta, hogy belőle alakuljanak ki a különböző életformák.

Ezen elmélet szerint mindez körülbelül 6 és 10 ezer évvel ezelőtti időszakban történhetett, és a világegyetem így nem lehet idősebb 10 ezer évnél. Ez azt is jelenti, hogy az emberek évmilliárdokkal kapcsolatos találgatásai minden bizonyítékot nélkülöznek, ezek csak elméletek. Eszerint tehát a világegyetem igen fiatal lehet, és az egyetlen oka az idős univerzum teóriának az, hogy a tudósok szerették volna mindezt szinkronba hozni az evolúciós elmélettel, amelyhez szükség van a hosszú időre.

A megtalált leletek viszont eszerint nem hosszú idők termékei, hanem ezek mind egyetlen nagy katasztrófa, az özönvíz következtében kerültek a lelőhelyeikre. Érdekes azt is megjegyezni, hogy nincsen olyan fosszília, amely a jelenlegi állatokból, növényekből a földben fennmaradna az utókor számára, mert a legtöbb emlős, falevél, stb., teljesen felbomlik. Ugyanígy a tengerek mélyén sem találhatunk jelenkori állat vagy növénymaradványokat, mert minden szétbomlik. Ha ez így van, akkor milyen körülmények között jöhetett létre az őseletek hatalmas mennyisége?

Vannak olyan fák, amelyek különböző évmilliókat jelképező rétegeken keresztül növe található meg a kőzetrétegekben. Mi erre a magyarázat? Hogy lehet, hogy egy ember lábnyomát egy dinoszaurusz lábnyomában találták meg, hisz szerintük a dinoszauruszok már az ember megjelenése előtt régen kipusztultak.

Wilakowskinak Föld-rengés című nagyszerű könyve bizonyítékokat sorol fel a Földön történt hatalmas kataklizmikus eseménynek megtörténését bizonyítandó, amely hatalmas mennyiségű állatot pusztított el. Nagy mennyiségű állatcsontokat fedeztek fel sok helyen, ahol olyan állatok csontjai keveredtek össze, amelyek természetes lelőhelyeiken nem található egymáshoz közel. Ezeket barlangokban, homokban eltemetve, összetörve, egymáshoz csapódva találták meg.

Az evolúció alapján véve azt tanítja, hogy minden folyamat, amely ma zajlik évezredekkel ezelőtt is így zajlott, és minden életforma és folyamat megérthető a jelenkori folyamatok megismerésének segítségével. Ez az uniformitarianizmus, az élet ciklusainak egyformasága. Wilakowski könyve igen erőteljes támadás ez ellen, és ezáltal az evolúció ellen is.

Vannak olyanok, akik a teremtés egyes napjait egy-egy geológiai korként magyarázzák, mert a héber „jom” szónak, több jelentése is van. Ez igaz, mert ez a szó a Bibliában 1100 helyen fordul elő, de 51 féle különböző hosszúságú időt jelöl. Még a végtelen hosszúságú „Úr napját” is ezzel a szóval jelölik.

Ha viszont ezek a teremtés napok meghatározatlan hosszúságú geológiai korok lennének, akkor hogy lehet az, hogy ha az Isten a növényeket a harmadik geológiai korban teremtette meg, és nem volt a Nap a helyén egészen a negyedik geológiai korig, akkor hogyan maradtak életben a növények egy hosszú geológia koron keresztül Nap nélkül?

Ha Isten az embert a 6.-ik geológiai korban teremtette, és a 7.-ik korban pedig megpihent, akkor ez azt jelentené, hogy Ádámot legkorábban csak a 8.-ik geológiai korban üzhette volna ki az Éden kertből, és így Ádám biztos, hogy idősebb kellett legyen annál a kilencszáz valamennyi évnél, ami le van írva.

A 10 ezer évvel ezelőtt teremtés egy igen érdekes gondolat, amely ellen igen nehezen lehet érvelni. Vannak olyan versek, amelyek szerint „az Isten hat nap

alatt teremtette a Földet és az eget és mindent ami benne található”. A halál Ádám bűnével érkezett meg, tehát hogyan történhetett meg, hogy a kőzetmaradványok már Ádám bűne előtti időkből tanúskodnak a halálról?

Hány éves lehetett Ádám aznap, amikor Isten teremtette őt? Egy napos. Akkor pedig hogyan lehetett teljes fogsora, teljesen kifejlett teste, pedig ez így volt, tehát korának megfelelő létfeltételekkel teremtődött. Más szóval, Ádámot a megteremtésének napján 35-40 évesnek láthatnánk, mert kifejlett felnőttként teremtette őt Isten.

Ennek megfelelően viszont Isten a Földet és a világegyetemet is teljesen kifejlett állapotban, idősebbnek teremthette úgy, hogy akár a kőzetleletek is már a földrétegek mélyén megtalálhatók lehetnek, a galaxisok már akkor megfelelő távolságra lehettek a Földtől. Ennek megfelelően ha a Föld korát vizsgáltuk volna a teremtés első napján, lehet, hogy kb. 10 milliárd évesnek láttuk volna, mert már ezt a kort is beépíthette Isten a teremtéskor a föld mélységeibe. Isten elég nagy és hatalmas ahhoz, hogy ha ezt így akarta volna, akkor meg is tudta volna tenni.

Ez az elmélet viszont nem nagyon ad lehetőséget, hogy megértsük az angyalok teremtésének és elidegenedésének idejét, mert nem hagy időt erre. Amikor Isten Jóbót kérdőre vonta Jób könyvének 38-ik fejezetében, Isten ezt mondta neki:
Hol voltál, amikor a földnek alapot vetettem?.. amikor együtt vigadoztak a hajnali csillagok, és ujjongtak mind az istenfiak?

Ez azt sugallja, hogy az angyalok már léteztek akkor is, amikor Isten a Föld alapjait megvetette. Mikor teremtette őket, és mikor esett le a Sátán közülük, hogyha már a teremtés után néhány nappal megkísértette Évát az Édenkertben? Mikor lázadt Isten ellen? Ha ő annyira új teremtmény volt, és az Isten teremtményében királysága volt addig amíg bűnbe esett, és mindennek következtében levettetett a mennyből, akkor mindez mikor történhetett meg? Ezek azok a kételyek, amelyek felmerülnek a 6-10 ezer évvel ezelőtti teremtés elmélettel kapcsolatban.

A „Gap”, azaz Rés-elmélet jónak tűnik, amely szintén nem mentes a problémáktól, de talán ezek könnyebben megmagyarázhatók. Eszerint sem tudjuk, hogy mikor történt a kezdetekben a Föld és a menny teremtése, és ezzel együtt az angyaloké is. A Földet azért teremtette, hogy az lakhely legyen, és voltak lakosok a Földön, és arra is történik utalás, hogy esetleg a Sátán uralkodott a Földön.

Eszerint lehettek életformák a Földön az ember megérkezése előtt is, lehetett növényvilág, és különböző életformák, de a Föld kietlenné és pusztává vált. Hogyan? Talán Sátán lázadása miatt az Isten haragja kiáradt és a Föld egy úgynevezett „mélyhűtésbe” került. A víz mindent ellepett és megfagyva várt egy koron keresztül: ez lehetett a jégkor. Sok bizonyíték van arra, hogy a Föld az

utolsó jégkorból kevesebb mint 10 ezer évvel ezelőtt éledt fel, és ennek tanulmányozásához ajánlom Wilakowski-nak a Világok találkozása című könyvét.

Ebben a könyvben ő rámutat arra, hogy a Niagara vízesés egy kanyont formál, amely évente 30 centivel lesz mélyebb. A kanadai oldalon 100 évvel ezelőtt építettek egy szállodát pontosan a zuhatag széle elé, de most már onnan 30 méterre található, mert a víz folyamatosan koptatja a talajt. A Niagara kanyon kb. 2000 méter hosszú és a glaciális visszahúzódás idején bizonyára sokkal nagyobb vízmennyiség áramlott rajta keresztül, és így az erózió is bizonyára sokkal nagyobb lehetett.

Vannak más olyan bizonyítékok is, amelyek szerint a Föld az utolsó jégkorszakból kb. 7000 évvel ezelőtt emelkedett ki, amely a Bibliai teremtés leírásának fényében igen érdekes lehet, hisz a Biblia szerint az emberek kb. 6000 évvel ezelőtt jelentek meg a Földön.

Milyen életformák lehettek a Földön az előző pusztulás előtt? Nem tudhatjuk, mert Isten erről nem szól. Az ember a jelenlegi formájában kb. 6000 éve van a Földön.

Az Rész-elmélet tehát az 1Mózes 1:1-et kezeli eredeti teremtésként, és a fejezet többi részét újjáteremtésként látja, amelynek során Isten újjáteremtette a Földet a mai formájában, és az embert is elhelyezte abban. Ez egy nagyon érdekes elmélet, amely megválaszolja az összes problémás tudományos kérdést, ugyanakkor harmóniában van azzal is, amit Isten mond a teremtésről az 1Mózes 1-ben.

Érdekes, hogy amikor a vízözön után Noé kijött a bárkából, miután előzőleg Isten elpusztította a Föld lakóit, Isten arra utasította Noét, hogy népesítse be újra a Földet. Ugyanezt az utasítást adta Ádámnak és Évának is a teremtés után, amely utalhat arra, hogy már előttük is voltak létező életformák. Az ember a jelenlegi formájában kb. 6000 éve létezik és senki sem tudja bizonyítani azt, hogy ez nem így van.

A harmadik verstől kezdve láthatjuk Isten teremtő cselekedeteit:

Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság.

Lehet, hogy ezt megelőzően a Föld egy sötét lyukban volt, semmilyen fény nem juthatott el ide, és az egész Föld meg volt fagyva. Érdekes, hogy ha megvizsgáljuk a teremtés napjait, akkor láthatjuk, hogy az egyes életformákat, amelyek esetleg túlélhettek egy nagy jégkorszakot, Isten nem a „barah” szóval teremtette a semmiből, hanem az „assa” szóval összerakta valami létező alapból. Azokat az életformákat viszont, amelyek nem élhettek volna túl egy nagy jégkorszakot a „barah” szóval teremtette a semmiből.

Legyen világosság!

Ekkor távolította el azokat a sötét gázokat Isten, amelyek mibenlétét nem teljesen értjük, de tudjuk, hogy vannak ilyenek a világegyetemben, és ezek kizárják a fény terjedését.

Látta Isten, hogy a világosság jó, elválasztotta tehát Isten a világosságot a sötétségtől.

Biztos vagyok benne, hogy amikor ezt a történetet Mózes az akkor rendelkezésre álló feljegyzésekből leírta, még nem értették az *elválasztotta tehát Isten a világosságot a sötétségtől* sornak a tudományos vonzatát. A modern tudomány viszont már megtanulta, hogy hogyan válassza el a fényt. A fény spektrumok alapján lehet elválasztani a fényt, és tudjuk, hogy a spektrum végein olyan fény is létezik, amelyet nem látunk, ezek az ultraibolya és az infravörös sugarak.

A sötétség csak a láthatóság korlátait bizonyítja, és a spektrumon belül is nagyon sokféle fényelválasztás létezik. Fényre, színre és hangra lehet felosztani ezeket, és mindhárom tulajdonképpen ugyanabból ered: különböző frekvenciájú rezgésekből.

És elnevezte Isten a világosságot nappalnak, a sötétséget pedig éjszakának nevezte. Így lett este, és lett reggel: első nap.

Ha elfogadjuk az újrateemtés folyamatát, akkor első nap tehát a Földet kivette Isten a sötét gázok tömegéből, hisz egy homály vette körül az egészet, amelyben azért látni lehet az éjjelt és a nappalt.

Azután ezt mondta Isten: Legyen boltozat

Ez a szó a héber eredetiben egy korlátlan kiterjedést jelent. És mi a világűr? Korlátlan kiterjedés.

Legyen hát egy korlátlan űr a vizek között, hogy elválassza egymástól a vizeket. Megalkotta tehát Isten a boltozatot, és elválasztotta a boltozat alatt levő vizeket a boltozat felett levő vizektől. És úgy történt.

Azután elnevezte Isten a boltozatot égnek. Így lett este, és lett reggel: második nap.

Miután tehát Isten megteremtette az atmoszférát, föléje egy hatalmas víztakarót helyezett, amelyet rögzített az atmoszféra fölé. Ez a víztakaró hihetetlenül jó hatással lehetett a Föld atmoszférájára, egyöntetűen enyhe klímát eredményezett a teljes Föld felszínén. Nem voltak heves viharok, és még az Északi-sark térségében is enyhe éghajlat uralkodott.

Ez megmagyarázná a szibériai jégbefagyott mamutok létezését, amelyek valamikor a történelem során élve teljes egészében fagytak meg. Ezek trópusi dzsungelben éltek, mert amikor felfedezték őket, akkor az emésztő rendszerükben trópusi növényeket találtak.

Megmagyarázná azon Déli-sarki erdők létezését is, amelyek nyomaira bukkantak a majd 70 méteres jéggréteg alatt.

A Föld körüli víztakaró, és az akkor létező sokkal nagyobb mágneses erő, valószínűleg sokkal több kozmikus sugárzástól védhette meg a Földet.

A Földet egy mágneses erő veszi körül, és 1843-ban egy holland tudós volt az, aki először megmérte ezt.

Azóta minden évben figyelemmel kísérik a mágneses mező erejét, és tudjuk, hogy ez a mágneses mező minden évben arányosan csökken. Valójában ez a leghosszabb időre visszamenő megfigyelés a Föld kormegállapítására vonatkozóan. Nincs más hosszabb ideig történt megfigyelésünk a Föld korával kapcsolatban.

Ez a Földet körülölelő mágneses mező védi jelenleg is a Földünket a kozmikus sugárzás nagy részétől, akárcsak egy védőtakaró. Azt is tudjuk, hogy az ózontakarónak is hasonló szerepe van. Isten tehát három takarót alkotott a Föld köré, hogy az ember számára azt lakhatóvá tegye.

A kozmikus sugarak káros hatással vannak a testünkre, mert azon keresztül hatolva sejteket rombolnak meg, és ezáltal az öregedést siettetik, és a sejtreprodukciót késleltetik. Amikor a víztakaró létezett a Föld körül, a védelem sokkal hatékonyabb volt, ugyanakkor a mágneses mező is sokkal erősebb volt, és ezért valószínűleg Ádám idejében sokkal kevesebb kozmikus sugárzás érte a Földet, és így az ember sokkal hosszabb ideig tudott élni.

Az emberi test sejtjeinek reprodukcióját vizsgálva megfigyelhetjük, hogy az öregedés egy furcsa természetű dolog. A sejt elpusztulása egy olyan normálistól eltérő jelenség, amely valami fura módon történt meg először. Az emberi test úgy van megalkotva, hogy ha ez a sejtmutáció nem történne meg, akkor valójában az örökkévalóságig élni tudnánk, mert a test állandóan megújítaná önmagát.

Az özönvíz során az atmoszférát körülölelő víztömeg eltávolítódott, és ezzel együtt valószínű, hogy a védelem is gyengült. Így az özönvíz után az emberek életkora drámai módon kezdett csökkenni az átlag 900 évből kb. átlag 100 évre. Mindez egyetlen generációváltás alatt történt meg.

Azután ezt mondta Isten: Gyűljenek össze az ég alatt levő vizek egy helyre, hogy láthatóvá válják a száraz. És úgy történt.

Azután elnevezte Isten a szárazat földnek, az összegyűlt vizeket pedig tenger~~e~~nek nevezte. És látta Isten, hogy ez jó.

Érdekes a tengerek esetében a többes szám használata, mert Mózes első könyvének megírásakor csak egyetlen tengert ismertek, a Földközi-tengert. Miért írták akkor többesszámban a tengereket? Mert Isten tudta, hogy sok tenger és óceán van a Földön.

Ki írta az 1Mózeset? Általánosan elfogadott tény, hogy Mózes írta, de nagyon valószínű, hogy Mózes az anyagokat valahonnan megkaphatta. Elképzelhető, hogy maga Ádám írhatta az első feljegyzéseket.

Érdekes megjegyezni, hogy Ádám még életben volt, amikor Lámek, Noé apja megszületett, és sok éven keresztül éltek egyszerre a Földön. Nagyon is lehetséges, hogy Noé apja közvetlenül Ádámától hallott az Édenkertről, az ő kiűzetésükről, és az angyalról, amely őrizte a kertet. Lámek elmondhatta a fiának, Noénak, és ő pedig elmondta az ő fiainak: Hemnek, Sémnek és Jáfétnek, és Sém pedig még élt akkor, amikor Ábrahám született. Tehát a történet igen kevés kézen keresztül juthatott el egészen Ábrahámig.

Azután ezt mondta Isten: Gyűljenek össze az ég alatt levő vizek egy helyre, hogy láthatóvá válják a száraz. És úgy történt.

Azután elnevezte Isten a szárazat földnek, az összegyűlt vizeket pedig tengereknek nevezte. És látta Isten, hogy ez jó.

Azután ezt mondta Isten: Növesszen a föld növényeket: fűvet, amely magvakat hoz, gyümölcsfát, amely fajtájának megfelelő gyümölcsöt terem, amelyben magva lesz a földön. És úgy történt.

A vers kulcsa, hogy a fű, a növények a fák a saját fajtájuknak megfelelő magot teremnek. Ezt sohasem tudtuk megkérdőjelezni. Az ember évezredek keresztül ültette el a búzamazvakat, és még egyszer sem nőtt ki kukorica azokból. Minden magnak megvan a maga kis genetikai kódja, amely csak a saját fajtáját termeli újra.

Itt kezdjük meglátni Isten zseniális teremtőképességeit. Szükség volt arra, hogy ezek a magok más területekre is szétszóródjanak. Engem mindig lenyűgöz, hogy Isten milyen hihetetlenül különböző módokat talált ki arra, hogy a magok egyik helyről a másikra juthassanak.

Vannak olyan magok, amelyek a fenyőtobozban találhatók. Ha egyszerűen csak leesnének a fenyőfa alá, akkor bizonyára nem élnének túl hosszú ideig, mert az anyafenyő túl sok tápanyagot használ el a talajból, nem lenne elég hely és fény a növekedéséhez, tehát a mag egy kicsit távolabbra kell jusson az anyafenyőtől. Mit tett Isten? Egy kis szárnyat illesztett a fenyőmagra, és amikor a fenyőtoboz elkezd száradni, akkor kinyílik, és a mag a szárny segítségével elkezd forogni, szállni, akár csak egy helikopter propeller, és ezáltal eltávolodik a fenyőfától, hogy egy növekedésre alkalmas helyen érhesen földet. Mindez csodálatos tervezés. Azon töprengök, hogy vajon mennyi ideig élhetett a fenyő, mielőtt eldöntötte, hogy a mag számára egy kis szárnyat kell kifejlesztenie.

Vannak olyan magok, amelyek a magházuk elszáradása után kipattannak és a mag kilövell belőlük. Vannak olyanok, amelyeknek egyik oldalán egy horog található, és ha egy állat vagy egy ember elmegy mellette, akkor a horog segítségével rátapad és ingyen utazik egy ideig. Aztán érzed, hogy viszket a sarkad, lenyúlsz és kihúzod a magot, eldobod, és ezáltal segítted, hogy termékeny területre kerüljön.

Más magokban ragasztóanyag található, és abban a pillanatban, amikor megérint, hozzád ragad, és nemsokára, amikor a ragasztó teljesen megszárad, akkor leesik és így szaporodik. Ismét más magok édes lével vonják be magukat, a medve megeszi a málnát, később pedig kijön belőle a mag egy másik területen. Egyes magok egy kis ejtőernyővel is rendelkeznek, a szél felkapja őket, és úsznak a levegőben, és repülnek a szélben, egészen addig, amíg leesnek, kicsíráznak, és elkezdenek nőni.

A kókuszmag is egy elképesztő mag, mert meghódította a déli óceánok partjait. Vízhatlan magházban található, és amikor a hurrikán megérkezik, a kókusz beleesik a vízbe, a víz pedig elúsztatja egy másik partra, ahol kijut a partra, ott a hullámok homokréteggel vonják be. Amikor a mag kicsírázik, akkor egy ideig a saját belső vizét használja fel, amíg a gyökerek annyira megerősödnek, hogy már saját maguk is vizet tudnak felszívni a talajból, és így nő ki a kis kókuszpálma.

A magok elképesztő különbsége mind-mind Isten zseniális teremtképességének bizonyosságai. A Biblia azt mondja, hogy *Az eget hirdetik Isten dicsőségét, kezének munkájáról beszél a menny. Nappal a nappalnak adja át e szót, éjjel az éjjelnek adja tudtul. Nincs szó és nincs beszéd, hangjuk sem hallatszik, mégis eljut hangjuk az egész földre, szavuk a világ végéig.*

És csak egy kicsit szét kell nézzünk, hogy láthassuk, hogy Isten beszél hozzánk a füveken, a növényeken, a virágokon, a fákon keresztül. Ha tanulmányozod a teremtését, és az abban rejlő bölcsességet, akkor rájössz például arra, hogy a leveleket úgy alkotta meg, hogy a fénysugarakat energiává alakíthatják, és a fotoszintézis során a Nap a fa energiájává válik. Csodálatos és bámulatos Isten alkotó munkája!

Hajtott tehát a föld növényeket: fűvet, amely fajtájának megfelelő magvakat hoz, és gyümölcstermő fát, amelynek ugyancsak fajtájának megfelelő magva van. És látta Isten, hogy ez jó.

Így lett este, és lett reggel: harmadik nap. Azután ezt mondta Isten: Legyenek világító testek az égbolton, hogy elválassák a nappalt az éjszakától, és meghatározó jelei legyenek az ünnepeknek, a napoknak és az esztendőeknek.

Az időszakokat tehát a Napnak és Holdnak megfelelően számítjuk ki, és az általánosan elfogadott nézet az, hogy eredetileg a Föld 360 nap alatt kerülte meg a Napot. Ennek alapján állították össze a Babilóniai naptárt, és bizonyítékok sokasága utal arra, hogy a maja, inka, kínai naptárak is mind 360 napos évet vettek alapul.

Valami miatt a Föld Nap körüli keringése megváltozott, és most 365 nap 9 óra 56 perc 9,04 másodperc a keringési kör ideje. Mi okozhatta a változást? Pontosan nem tudjuk, de Wilakowski a könyvében azt írja, hogy a naprendszerünkbe bekerülő Vénusz bolygó okozta a Föld pályájának megváltozását. Nem tudom, hogy így történt-e, de igen érdekes érveket olvashatunk nála, amelyek alapján mindez lehetségesnek tűnik.

A lényeg az, hogy a naptári évünket valóban a Föld nap körüli keringése alapján állapítjuk meg. A hónapok eredetileg Hold hónapok voltak, azaz annyi idő, amíg a Hold megkerüli egyszer a Földet.

Ha ez egy újratemtés volt, akkor Isten valójában nem megteremtette a Napot és a Holdat a negyedik napon, hanem csak elhelyezte őket a jelenlegi helyükre, és eltávolította a homályt, a ködöt a Föld körül, hogy tisztán láthassuk a Napot és a Holdat.

Vannak olyan reggelek és esték, amikor nem látjuk a Napot, sőt egész nap is lehet felhős idő. Ennek ellenére tudjuk, hogy nappal van, mert látjuk a fényt, de mégsem látjuk a napot. Ugyanúgy lehet, hogy éjjel nem látom a Holdat, de tudom, hogy éjszaka van a sötét miatt.

Lehet, hogy ezt a homályt, felhőtömeget távolította el Isten a negyedik napon, hogy az égitestek láthatóvá váljanak. Nehéz megmagyarázni, hogy ha a Nap és a Hold nem volt a helyén az első naptól kezdve, akkor hogyan lehetett nappal és éjszaka az első három napon. Ez ismét az Rész-elméletnek (Gap) ad hitelt, amely szerint mindez egy újratemtési folyamat, és a negyedik napon a ködfüggöny eltávolításával az égitestek láthatóvá válnak, és időszakok megállapítására is alkalmassá váltak.

Legyenek ezek világító testek az égbolton, hogy világítsanak a földre. És úgy történt.

Megalkotta Isten a két nagy világító testet: a nagyobbik világító testet, hogy uralkodjék nappal, és a kisebbik világító testet, hogy uralkodjék éjszaka; meg a csillagokat.

Az égboltra helyezte őket Isten, hogy világítsanak a földre, és uralkodjanak nappal meg éjszaka, és elválasszák a világosságot a sötétségtől. És látta Isten, hogy ez jó.

Így lett este, és lett reggel: negyedik nap.

Azután ezt mondta Isten: Pezsdüljenek a vizek élőlények nyüzsgésétől, és repdessenek madarak a föld felett, az égbolt alatt.

És megteremtette Isten a nagy víziállatokat, a vizekben nyüzsgő különféle fajta úszó élőlényeket, és a különféle fajta madarakat. És látta Isten, hogy ez jó. Azután megáldotta őket Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, és töltsétek meg a tenger vizét; a madár is sokasodjék a földön! Így lett este, és lett reggel: ötödik nap.

A vízi életformák ismét elképesztő tervezést és variációt mutatnak. Nagyon szeretek búvárkodni Hawaii partjainál. Az életformák megszámlálhatatlan változatát láthatom ott az Óceánban, és még mennyi minden van, amit nem láthatok. Gyakran azon töprengök, hogy vajon Isten miért alkotott ilyen furcsa halakat, ilyen széles változatot és színskálát a vízi élővilágban. Számomra nagyon izgalmas dolog, hogy Ő nem korlátozta a teremtést egyetlen modellre.

Hasonlóképpen az emberek között sincs két egyforma, de mégis mindenkinek megvan az „alapfelszereltsége”: van szemünk, orrunk, szemöldökünk, egy kis hajunk vagy egy kicsivel több, fogaink, szájunk, arcunk, stb. Isten zseniális alkotóképessége jelenik meg az emberek végtelen számú különbözőségében is.

Istennek nagyon tetszik a változatosság, hisz minden hópelyhet különbözőnek teremtett, annak ellenére, hogy mindegyik tökéletes geometriai alkotás. Hópelyhek milliárdjai esnek le évente, de még sohasem találtak két egyformát közöttük, mégis ha megvizsgáljuk mikroszkóp alatt, akkor láthatjuk, hogy mindegyik lenyűgözően gyönyörű.

Az emberek milliárdjai között sem találsz egyformát, mert még az ikrek is csak hasonlóak, de ha megismered őket, akkor meg tudod különböztetni az egypetéjű ikreket is. Engem nagyon el tud bűvölni a teremtés, nagyon szeretem megfigyelni a különböző életformákat.

Gyakran figyelem a bogarakat is, és elcsodálkozom, hogy milyen hihetetlen módon vannak megszerkesztve, hogy még repülni is tudnak. Utáljuk a legyeket, de mégis milyen elképesztő repülési képességeik vannak. Már-már hátrafele is tudnak repülni, hihetetlen fordulási gyorsaságuk van, és aztán a mennyezeten landolva elkezdenek sétálni! Gyakran gondolkozom azon, hogy vajon milyen közel kell legyen a mennyezethez mielőtt átfordul, hogy lábra érkezzen.

Milyen csodálatos a mi Istenünk, mennyire végtelen az Ő bölcsessége, mennyire kreatív alkotóképességet tanúsít az összes látható életformában.

A harmadik napon tehát az alap-életformákat, a növényeket teremtette, az ötödik napon pedig a bonyolultabb életformák következtek. A növényeknek gyökerei vannak, és ezek is csodálatos dolgok, mindegyik kis gyökérszár egy-egy kis kémiai laboratórium, amely képes csak azokat a tápanyagokat kivonni a talajból, amelyek a saját növényének növekedéséhez szükségesek. A bonyolultabb életformák már függetlenedtek a talajtól, nincs gyökerük és mozgásképesek.

A vízben és levegőben levő különböző életformák, pl. a madarak is csodálatosak. Hihetetlen ösztönökkel vannak megáldva, óriási távolságokat repülnek be a vándormadarak. Megépítik fészüket, lerakják a tojásokat, felnevelik a fiatal madarakat. A tél közeledtével pedig tudják, hogy melegebb éghajlatra kell utazzanak. A több ezer kilométeres útra elindulnak bőröndök és tartalék benzin, valamint iránytű nélkül. És pontosan megérkeznek a melegégyövi élethelyükre.

Gyakran hatalmas viharokba keverednek akár 300 kilométeres erősségű szélben, amelyek eltérítik őket az eredeti útjukról, de valahogy mindig visszatalálnak. Vajon honnan tudják mindezt? A valóságban nem mindig követik ugyanazt az útvonalat, mert gyakran a szülők már akkor elindulnak a hosszú útra mielőtt a fiókáik képesek lennének átrepülni a tengereken, óceánokon.

A szülők tehát elrepülnek, és a kicsinyeiket hátrahagyják, de ez nem számít, mert néhány héttel később a gyerekek is útnak indulnak, és pontosan oda érkeznek, ahová a szülők mentek. Sohasem voltak ott előtte, mégis Isten olyan ösztönökkel látta el ezeket a kis madarakat, akiknek igen kicsi agyuk van, hogy ilyen hihetetlen teljesítményekre képesek.

Isten bölcsességéről tanúskodik a természet minden kis része, és annyira jó, hogy ezt az Istent ismerhetem és szolgálhatom. Milyen dicsőséges és bölcs a mi Istenünk.

Ő teremtette a hatalmas emlősöket, a bálnákat, a vad és a házi állatokat mindegyiket a saját fajtája szerint.

Azután ezt mondta Isten: Hozzon létre a föld különféle fajta élőlényeket: különféle fajta barmokat, csúszómászókat és egyéb földi állatokat. És úgy történt.

Megalkotta Isten a különféle fajta földi állatokat, a különféle fajta barmokat, meg a föld mindenféle csúszómászóját. És látta Isten, hogy ez jó.

Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon, az egész földön és mindenben, ami a földön csúszik-mászik.

Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.

Isten teremtésének koronája gyanánt megteremtette az embert, hogy az uralkodjon az addig megteremtett életformákon.

Isten háromsága megtalálható a Biblia első versében: *Kezdetben teremtette Isten.* A héber eredetiben az Istenre az ELOHIM szót használja, amely egy többes számú szó. Az EL héberül Istent jelent egyes számban. A héberben van olyan ragozás is, amely két élőlényt vagy két dolgot jelent. Az EL kettős számban

ELAH, de az ELOHIM a többes szám, amely így az Isteni hármasságot, a Szentháromságot jelenti.

Isten Lelke lebegett a vizek fölött. Akkor ezt mondta Isten

Itt van Isten Lelke, a Szentlélek, és abban a pillanatban, hogy Isten megszólalt Isten Igéje is jelen van.

Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige.

Ő kezdetben az Istennél volt.

Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött.

Itt pedig *ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlónak.* Kivel beszélt Isten? Saját akaratának tanácsára a Szentháromsággal beszélte meg ezt, de mi ezt a kis véges agyunkkal nem vagyunk képesek felfogni.

Az embert egy természeti háromsággá alkotta, aki alacsonyabb rendű háromság hozzá képest. A felsőbbrendű háromság az Atya, Fiú és Szentlélek, az alacsonyabb rendű emberi háromság pedig: test, lélek és szellem.

Az Ő képmására. Isten fő irányító jellemvonása az öntörvényűség: az Ő akarata, az Ő választási képességei határozzák meg a saját agyát. Mivel az ember is Isten képmására készült, ő is saját sorsának irányítójaként teremtődött: a választás képességével felvértezve. Én magam választhatom meg, hogy mit akarok, hatalmam és képességem van erre.

Ha tehát Isten választási képességgel áldott meg, akkor az egész teljesen értelmetlen lenne, ha nem kapnék lehetőséget a választásra. Milyen értéke lenne e képességnek, ha nem lenne választási lehetőségem? Nemcsak hogy választási képességet ad számomra, de tiszteletben is tartja választásaimat.

Ezért volt az Édenkertben a jó és a rossz tudásának fája, és ezért mondta Isten az embernek, hogy ne egyél abból. Ez volt az ember választási lehetősége.

Ha én azt választom, hogy nem akarom megismerni Istent, nem akarom Őt szolgálni, szeretni, akkor hatalmas hiba lenne részéről, ha engem arra kényszerítene, hogy a mennyországba kerüljek, mert ott Őt kellene szeressem, Vele kellene legyenek és Őt kellene szolgálnom.

„Nem akarom Istent az életembe, nem akarom Őt szolgálni, azt akarom, hogy békén hagyjon.” Rendben, tehát ha Ő nem hagy békén, akkor nem tartja tiszteletben az én választásomat. Milyen értelme van a választási lehetőségemnek, ha Ő ezt nem tartja tiszteletben? Hatalmas dolog felismerni, hogy Isten igenis tiszteletben tartja választásainkat.

Ugyanakkor azon van, hogy befolyásolja a választásainkat, mert szeret minket, és tudja, hogy mi a legjobb számomra. Próbál meggyőzni a jóról, de mindig szabad választásom van és dönthetek úgy, hogy nem akarom Őt követni. Ekkor

Ő nem fogja rám kényszeríteni a választását, mert ez már nem lenne szabad akarat.

Isten fő érzelmi jellemvonása a szeretet. Mivel Ő a saját képmására teremtett minket, ezért ezt a gyönyörű képességet is megteremtette bennünk. Képesek vagyunk szeretetet adni és kapni, és ugyanakkor tudatában is vagyunk a szeretet adásának és elfogadásának értelmével. Istennek dicsőség az, amikor követjük Őt és úgy szeretünk, ahogy Ő szeret, de erre nincs kényszer, mi magunk választhatunk. Ha akarjuk, választhatjuk a gyűlöletet is.

Isten tehát az embert a saját képmására teremtette, ami nem jelenti azt mindenáron, hogy fizikailag is hasonlítunk Istenre. Senki sem tudja, hogy Isten hogy néz ki, és Isten folyamatosan elutasította, hogy az ember bármilyen hozzá hasonló szobrot készítsen róla.

Amikor Isten megjelent az embernek az Ótestamentumban, akkor semmiféle megfogható formát nem mutatott azért, hogy az ember ne egy formában gondolkozzon, és ne próbáljon meg egy szobrot készíteni róla, amely Őt jelképezhetné. Isten teljessége Jézus Krisztusban jelent meg.

Amikor Isten a mi testünket teremtette, akkor füleket alkotott, hogy hallhassunk, és úgy alkotta meg ezeket, hogy felfoghassák a hangrezgéseket, és ezek a fülcsontokon keresztül az agyba eljutva, ott szavakká és hangokká alakuljanak, és értelmesekké váljanak számomra. Amikor a hallásra gondolok, akkor a füleimre is gondolok. Tudom, hogy Isten is hall, de ez nem jelenti feltétlenül azt, hogy neki fülei vannak, hisz neki nincs szüksége az enyémhez hasonló fülekre a halláshoz.

A torkom, nyelvem és fogaim használatával hangokat tudok kiadni a levegő kibocsátása segítségével, és az egyezményes hangok segítségével értelmesen tudok kommunikálni másokkal, más szóval tudok beszélni. Amikor Isten beszél az nem jelenti azt, hogy mindezekre a hangképző részekre szüksége van. Ugyanígy a látás és a szem esetében is, Istennek nincs szüksége arra, hogy az enyémhez hasonló látószervezettel rendelkezzen.

Mivel azonban én a látást a szemhez kötöm, ezért, amikor Isten látásáról beszélek, akkor azt mondom, hogy „Az Isten szeme bepásztázza az egész Földet...” Ez nem jelenti azt, hogy Istennek szeme van. Hogy nézhet ki Isten? Nem tudjuk. És Ő nem is akarja, hogy mi ezt megtudjuk, mert elég ostobák lennénk ahhoz, hogy egy kis botból kiformáljuk Őt, a nyakunkba akasszuk, és azt higgyük, hogy Ő egy kis kifaragott fadarab.

Ő túl hatalmas, és végtelen ahhoz, hogy formába lehessen önteni, azért, hogy a nyakunkba vagy a csuklónkon hordozzuk a képmását. A végtelen Isten, amely ezt a teljes világegyetemet teremtette minden életformájával együtt, formátlan marad a mi gondolatainkban, és így imádkozhatjuk Őt lélekben és igazságban.

Az Isten által adott első parancsolat:

Ne legyen más istened rajtam kívül!

Ne csinálj magadnak semmiféle istenszobrot azoknak a képmására, amik fenn az égben, lenn a földön, vagy a föld alatt a vízben vannak.

Ne imádd és ne tiszteld azokat, mert én, az ÚR, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok!

Ez azt jelenti, hogy forma nélküli szeretne lenni a mi gondolatainkban. Ezért aztán engem nem nagyon érdekelnek a Krisztusról készített képek sem, mert ezek mind a formához kötés kísérletei, és valójában nem igazán tudjuk, hogy Ő hogy nézett ki.

Ha azt gondolod, hogy vállig érő haja volt, szakállal, akkor lehet, hogy fel sem fogod Őt ismerni. Lehet, hogy, Ézsaiással szólva, megdöbbenve fogsz rátekinteni. Krisztus felismerhető részei a vasszeg nyomai a kezeiben és a kard nyoma az oldalán.

Lehetséges, hogy Ő lesz a mennyország egyetlen fogyatékos személye, hisz mi mindnyájan az új, tökéletes testeinkben leszünk, gyengeség és fájdalommentesen, Ő viszont továbbra is a kereszt nyomait fogja viselni.

Isten tehát lelki értelemben mondja, hogy saját hasonlatosságára és képmására alkotta az embert az önrendelkezés és szeretet tulajdonságaival.

Isten megáldotta őket és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet. Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a földön mozgó minden élőlényen!

Isten a Földet az ember fennhatósága alá helyezte, őt tette a Föld pásztorává, hogy szaporodjon, sokasodjon és uralkodjon rajta.

Azután ezt mondta Isten: Nektek adok az egész föld színén minden maghozó növényt, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: mindez legyen a ti eledeletek.

Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszómászonak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt. És úgy történt.

Minden állat akkoriban növényt evett, az elején nem voltak húsevő állatok. A világ Istennel és egymással harmóniában élt.

És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. Így lett este, és lett reggel: hatodik nap.

A második fejezet első három verse is az első fejezethez tartozik:

Így készült el a menny és a föld és minden seregük.

Ebbe beletartoznak az angyalok is, hisz őket nevezik a mennyek seregének.

A hetedik napra elkészült Isten a maga munkájával, amelyet alkotott, és megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után.

Ez nem azt jelenti, hogy Isten ki volt fáradva, hanem azt, hogy a teremtő munkák véget értek, és a hetedik napon nem teremtett semmit.

Azután megáldotta és megszentelte Isten a hetedik napot, mivel azon pihent meg Isten egész teremtő és alkotó munkája után.

Mire különítette el ezt a hetedik napot? Miért szentelte meg azt? Azért, hogy azon az ember Istenre emlékezzen, rá gondoljon, vele foglalkozzon a pihenés közben. Ez a nap a Teremtő elismerésének napja, aki oly hatalmas mennyiségű bizonyítékot hagyott számunkra a teremtésben.

Később, amikor az Isten egy kiválasztott nemzetet hív el magának, akkor találjuk a törvényben a hetedik napra vonatkozó szövetséget: Hat napon keresztül kell munkálkodjanak, a hetedik napon meg kell pihenjenek, hat éven keresztül kell vessenek, de a hetedik évben pihentetni kell a földeket, hat éven keresztül lehetnek rabszolgák, de a hetedik évben felszabadulnak. A hat plusz egy minta végigvonul Isten népének történelme során, és beleszövődik kultúrájuk minden részébe.

Minden gyönyörű ezen a ponton. A világmindenség megteremtett, a világ készen áll, az ember életkörülményei ideálisak, a gyümölcsök és zöldségek rendelkezésére állnak ételként, az atmoszféra tartja fenn az életét, a vizek is mind ott vannak, az állatok, akik fölött uralkodhat. Kész van minden.

A következő fejezet megismétli a teremtést, és az ember teremtésének részleteit is megtudjuk belőle. Ugyanakkor találkozunk Isten titokzatos nevével, a JEHOVA-val.

JEHOVA azt jelenti, hogy „valamivé váló”. Isten az emberhez az ő szükségletein keresztül kapcsolódik, és azzá válik számára, amire az embernek szüksége van.

Egyes Biblia kritikusok a 1Mózeszt nem ugyanannak a szerzőnek a műveként ismerik el, hanem szerintük több szerző is van. Az első fejezetet az elohista, a másodikat a jehovista, és tovább a papista és ki tudja még hány különböző szerző írhatta szerintük. Értelmetlen és ostoba okoskodások ezek, senkinek semmilyen hasznára nincsenek, ezért nem is foglalkozom ennél többet velük, mert mindannyiunk számára csak időpazarlás lenne.

Nem az számít, hogy ki írta, hanem az, hogy a Szentlélek ihlette a teljes Írást. Ahelyett, hogy azzal foglalkozunk, hogy ki írta, inkább azt kellene kiderítsük,

hogy mit mond valójában. Mi ezzel fogunk mindvégig törődni, és hagyjuk a kis miniatűr intellektusokat hadd vitatkozzanak a semmin. Az a fontos számunkra, hogy mit mondott Isten, mert az egész Írás Istentől ihletett. A Szentlélek ihlette az egészet, és hogy éppen kit ihletett meg, számunkra semmiféle jelentőséggel sem bír.

1 MÓZES 2-3. FEJEZET

*„Így készült el a menny és a föld és minden seregük.
A hetedik napra elkészült Isten a maga munkájával, amelyet alkotott, és
megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után.
Azután megáldotta és megszentelte Isten a hetedik napot, mivel azon pihent
meg Isten egész teremtő és alkotó munkája után” (1-3. vers).*

Mózes első könyvének első fejezete a föld teremtéséről szól, illetve arról, hogyan teremti meg Isten az embert. Ezt követően arról olvashatunk, hogy a hetedik napon Isten megpihent. Nem mintha elfáradt volna, mert olyan sok energiát igényelt a világ megteremtése, hiszen Isten mindenható, tehát nem fárad el soha.

Isten azért pihent meg, mert teremtő tevékenységének végére ért – megteremtett mindent, amit eltervezett. Ha Isten a hetedik napon fáradtságában csupán kényelmesen hátradőlt volna székében, hogy a lábát lógassa, a föld széthullott volna darabjaira. Hiszen az Igében azt olvassuk, hogy mindent ő teremtett, és ő is tart össze mindent. Miután tehát mindent megteremtett, Isten megpihent.

Amit kellett, Isten akkor mind megteremtette, és most már semmi újat nem teremt. Ilyen szempontból egy zárt rendszerben élünk, amelyben a teremtés napjától kezdődően minden folyamatosan elhasználódik. A termodinamika második törvénye érvényesül, amely értelmében minden szépen lassan leépül a világban. Valaki egyszer azt mondta, hogy a világegyetem olyan, mint egy hatalmas óra, amit egyszer felhúztak, és most már egyre lassabban ketyeg.

A hetedik napon tehát Isten megpihent, már semmi újat nem teremtett. És Isten megszentelte, vagyis elkülönítette a hetedik napot, hogy az a pihenés napja legyen. Isten később Izráellel kötött szövetségében kérte is népét, hogy a szombatnapot mindenkor tartsák meg. Egyesek ezen a ponton felteszik a kérdést, vajon mikor kezdte el az egyház Istent vasárnap imádni.

Az egyházban azok, akik mind a mai napig szombaton tartják istentiszteleteiket, Konstantint hibáztatják a változásért. Az apostolok cselekedeteiben azonban találunk utalásokat arra, hogy a korai egyház tagjai a hét első napján, vagyis vasárnap gyűltek össze, hogy úrvacsorát vegyenek. A Korinthusiakhoz írt levelében Pál a szentek javára gyűjtött adományokra vonatkozóan megemlíti, hogy

*„a hét első napján mindegyikőtök tegye félre és gyűjtse össze azt, ami telik tőle,
nehogy akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek” (1Kor. 16:2).*

Tertullianus, a korai egyházatyák egyike, aki korábban élt, mint Konstantin, azt írja, hogy az ő idejében sok keresztény úgy érezte, egy meghatározott napon, mégpedig a hét első napján (vasárnap) kellene úrvacsorát venniük, mert az volt Jézus Krisztus feltámadásának napja.

Érdekes, hogy Jézus nevének a nyolcas szám feleltethető meg, a nyolcas pedig egy új kezdetet jelöl. A hét a teljesség száma, a hat az ember száma, vagyis a tökéletlenségé, a hét viszont a teljességé: 7 hang van egy skálán, 7 alapszín létezik, 7 nappól áll egy hét. A Bibliában tehát a hetes szám a teljességet jelöli. A hetessel bezárul a kör, így a nyolcassal egy új ciklus kezdődik, ezért nevezhető a nyolcas az új kezdet számának. Ilyen szempontból Jézus számának a nyolcas tekinthető, és bizony minden görög szó, ami Jézus nevét jelöli osztható is nyolccal.

Úgy tűnik tehát, hogy a korai egyházban sokan a hét első napján, vasárnap, vagyis a nyolcadik napon tartották összejöveteleiket – a nyolcas pedig Jézus száma. Mindezen azonban nem szabadna fennakadnunk, hiszen Pál a Róma 14-ben a következőket írja:

„Ez az egyik napot különbnek tartja a másik napnál, az pedig egyformának tart minden napot: mindegyik legyen bizonyos a maga meggyőződésében” (5. vers).

A Kolossé 2-ben pedig így folytatja:

„Senki ne ítéljen titeket ételért és italért, ünnep, újhold vagy szombat miatt. Hiszen ezek csak árnyékai az eljövendő Krisztusnak, aki a valóság” (16-17. vers).

A szombatnapok csupán árnyékai voltak az eljövendő dolgoknak. Nem a szombatnap volt a valóság, amely az árnyékot vetette – a szombatnap mindössze az árnyék volt, amit a valóság, vagyis Jézus Krisztus vetett az Ószövetségre.

A keresztények számára tehát Krisztus a szombatnap. Őbenne megpihenhetünk, ahogy felhagyunk saját próbálkozásainkkal. Krisztus a mi szombatnapunk. Az ószövetségi szombatnapok pedig mind Krisztusra mutattak, aki megnyugvást hoz. Őbenne többé nem cselekedeteink vagy a törvény által igazulunk meg, hanem hit által – és megpihenhetünk Jézus Krisztusban.

Megfigyeltem valamit azokban az emberekben, akik különösen nagy ügyet csinálnak abból, melyik napon kell Istent imádni. Észrevettem, hogy nem igazán tudnak megpihenni Istenben. Még mindig a törvény betartásával próbálnak megigazulni. Még nem léptek be a valóságba, Krisztusba, így még nem tapasztalhatták meg azt a megnyugvást, amit Krisztusban találunk.

A szombatnapról szóló törvényt a 2Mózes 20 értelmében Isten Izráelnek adta, illetve azoknak a jövevényeknek, akik áttértek a zsidó hitre. Azokra is vonatkozott továbbá, akik idegenként Izráelben éltek. Számukra a szombatnap kötelező volt.

A nemzsidó gyülekezetekre vonatkozóan azonban ilyen szabállyal nem találkozunk. Az apostolok cselekedeteiben arról olvasunk, hogy egyszer némelyek Júdeából meglátogatták az antiókhiai, javarészt nemzsidókból álló gyülekezetet, és azt tanították a testvéreknek, hogy ha nem tartják meg a mózesi törvényeket, és nem metélkednek körül, nem üdvözülhetnek.

Pál és Barnabás ekkor Jeruzsálembé mentek, hogy egyszer s mindenkorra tisztázzák e kérdést. Péter a jeruzsálemi apostoli gyűlés előtt bizonyosságot tett Isten elhívásáról az életében, hogy a nemzsidóknak is hirdesse az evangéliumot, és személyes tapasztalatai alapján beszámolt a Szentlélek munkájáról a nemzsidók körében. Beszédét végül egy kérdéssel zárta:

„Most tehát miért kísértitek azzal Istent, hogy olyan igát tegyetek a tanítványok nyakába, amelyet sem atyáink, sem mi nem tudtunk elhordozni?” (Apcsel 15:10).

Ezután Pálra és Barnabásra került a sor, akik szintén

„elbeszéltek, milyen sok jelt és csodát tett általuk Isten a pogányok között” (12. vers),

akik nem a mózesi törvények alapján éltek. Végül Jakab kapott szót, aki a következőket mondta:

„Ezért én úgy gondolom: ne terheljük meg azokat a pogányokat, akik megtérnek Istenhez, hanem rendeljük el nekik, hogy tartózkodjanak a bálvány okozta tisztátalanságtól, a paráznaságtól, a megfulladt állattól és a vértől” (19-20. vers).

Mindezt levélbe is foglalták, amit így fejeztek be:

„Ha ezektől őrizkedtek, jól teszitek. Legyetek egészségben!” (29. vers).

A levelet pedig elküldték az antiókhiai gyülekezetnek.

Sehol sem találunk utalást arra, hogy a nemzsidó gyülekezetekre is vonatkozott volna a szombatnapi törvény, vagy egyéb törvények és rendelkezések. Sőt Pál később még a bálványáldozati húsról vonatkozó tilalmat is módosította a korinthusiakhoz írt levelében.

Pál ebben a levélben azt írja, hogy ha valaki húst vásárol a hentesnél, ne kérdezze meg, bálványáldozati hús-e az, hanem egyszerűen csak vegye meg, vigye haza, fogyassza el, és adjon érte hálát Istennek. Fogadjon el mindent hálával. Ha ugyanis nem kérdezzet, jó lelkiismerettel tudja majd elfogyasztani a húst. Ha viszont megkérdezi a henteset, bálványáldozati húsról van-e szó, ő pedig azt mondja, igen, a húst rossz lelkiismerettel fogja otthon elfogyasztani. A saját lelkiismerete érdekében tehát jobb, ha az ember nem kérdezősködik.

Amikor pedig valaki meghív magához vacsorázni, akkor te se kérdezd meg, vajon bálványáldozati hús van-e a tányérodon. Egyszerűen csak edd meg, amit eléd raktak – ne kérdezzess. A lelkiismereted érdekében. Mindent hálával kell elfogadnunk, önmagában pedig semmi sem tekintendő tisztátalannak.

Pálnak dicsőséges szabadsága volt Krisztus Jézusban. A Róma 14:22-ben ezt írja:

„Boldog, akinek nem kell elítélni önmagát abban, ami felől döntött.”

Így hát el tudom képzelni, hogy Pál például evett sült bordaszeletet, és nagy szabadsága volt ezekben a dolgokban, bár egykor épp ő volt a legnagyobb a farizeusok között.

Isten tehát megpihent a hetedik napon, elkülönítette azt a napot, és szövetséget is kötött a szombatnapról népével, Izráellel. Sőt mi több, Isten egy konkrét utasítást is adott:

„Hat napon át dolgozz, és végezd mindenféle munkádat! De a hetedik nap a te Istenednek, az Úrnak nyugalomnapja. Semmiféle munkát ne végezz azon, se te, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálód, se állatod, se a kapuidon belül tartózkodó jövevény” (2Mózes 20:9-10).

Bizony nagyon jót tenne az egészségünknek, ha hetente egy napot pihenésre szánnánk – ha kényelmesen hátradőlnénk a fotelben, és édes semmittevással töltenénk a napot! Isten azért rendelte el a szombatnapot, mert az embernek hét naptól szüksége van egy szabadnapra. Épp azért olyan sok a kimerült ember, és azért kapnak olyan sokan szívrohamot, mert az emberek nem követik Isten utasítását, és nem pihennek meg a hetedik napon.

Mi is ilyenek vagyunk. Megállás nélkül robotolunk, soha egy percre le nem állunk, hiába mondogatja a feleségünk, hogy pihennünk kellene. Pedig milyen jót tenne az egészségünknek! Nem lelkiibbek lennénk tőle, de mindenképpen jót tenne nekünk, az biztos. Tovább is élhetnénk, ha esetleg ez a célunk.

Így érkezünk el a negyedik vershez, amely megismétli, illetve részletesebben tárgyalja a teremtés bizonyos mozzanatait. A negyedik verssel kezdődő igeszakaszban látni fogjuk, hogy Isten nem pusztán „elohim”-ként kerül említésre, mint ahogy azt az első fejezetben tapasztalhattuk, hanem a második fejezetben Isten „Jehova”, vagy „Yahweh Elohim”.

A második fejezetben ugyanis Isten az emberre koncentrál, és azzá szeretne válni, akire az embernek szüksége van. Ezért is foglalkozik ez a szakasz részletesebben az ember teremtésével. Egyesek azonban egy második teremtéstörténetként kezelik ezt az ígérést, és ostoba módon azt állítják, hogy ellentmond az első fejezetben írottaknak.

Az első fejezetet elohisztikusként jellemzik, a második fejezetet pedig jehovisztikusként írják le, a további fejezetekről pedig azt állítják, hogy azok az úgynevezett papi beszámolók – az egész nagyon zavaros. Mi azonban csak hagyjuk őket, hadd bonyolítsák kedvükre a dolgokat, és inkább arra koncentráljunk, mit mond Isten Igéje.

„Ez a menny és föld teremtésének a története. Amikor az Úristen a földet és a mennyet megalkotta...” (4. vers)

– számos esetben, amikor azt olvassuk, „az Úristen”, az eredetiben Istennek az a neve szerepel, amelyet a zsidók olyan nagy becsben tartottak, hogy ki sem mertek ejteni. Így csupán a névben szereplő mássalhangzókat írták le a kéziratokban, vagyis a következő szót: JHVH. Az ember hiába is próbálja kiejteni, lehetetlen. Nem tudjuk, eredetileg milyen magánhangzók szerepeltek a szóban.

Az általánosan elfogadott elképzelés szerint a szót „yahweh”-nek kell ejteni, de felmerült a „jehova” lehetősége is, sőt népszerűvé is vált. Valószínűleg azonban „yahweh” a szó helyes kiejtése, bár nem lehetünk benne teljesen biztosak. Ez az a név, amely Isten vágyáról tanúskodik, hogy mindazzá váljon, amire szükségünk van.

Az Igében továbbá az „Úr” kifejezés is szerepel, amelynek sokszor az eredetiben az „adonahai” héber kifejezés felel meg. Ez a szó Urat jelent, mint Isten státuszát. Az „Úristen” helyén pedig az eredetiben a „yahweh” kifejezés szerepel, ami viszont nem Isten státuszát jelöli, hanem Isten nevét. Az Igében ez a kifejezés ebben az igeversben fordul elő először: „Amikor az Úristen a földet és a mennyet megalkotta.”

„Még semmiféle mezei növény nem hajtott ki, mert az Úristen még nem bocsátott esőt a földre. Ember sem volt, aki a termőföldet megművelje. Akkor pára szállt fel a földről, és mindenütt átitatta a termőföld felszínét” (5-6. vers).

Úgy tűnik, hogy Noé idejéig nem esett az eső a földön. Azelőtt esténként pára szállt fel a földről, ez öntözte a földet. Érdekes, hogy bár nem esett eső, mégis léteztek folyók. Négy folyó volt, amely az Éden kertjéből eredt. Hogyan is létezhetek folyók eső nélkül? Ez a kérdés érdekes problémát vet fel, amin érdemes elgondolkoznunk.

Lehetséges, hogy léteztek földalatti kamrák, ahol a föld mélyében zajló vulkanikus tevékenységek miatt nagyon magas hőmérséklet uralkodott. Elképzelhető, hogy a víz a földalatti kamrákon keresztül a föld mélyére szivárgott, majd a magas hőmérséklet hatására a levegőbe párolgott. Ott lecsapódott, és megöntözte a földet. Talán így működött ez az özönvíz előtti időkben.

„Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és élet leheletét lehelte orrába. Így lett az ember élőlényé” (7. vers).

Az első fejezetben ezt olvashatjuk:

„Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá” (29. vers).

Itt pedig azt látjuk, hogy Isten a föld porából megformálta az embert. Az orrába lehelt, az ember pedig életre kelt. Isten saját képmására teremtette az embert, hogy képes legyen imádni Istent, és hogy Istennel közösségben lehessen.

„Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten”

– vagyis keletre onnan, ahol Ádámot megteremtette. Nem tudjuk pontosan, hol helyezkedett el az Éden kertje, sőt már nincs is módunk kideríteni, hiszen azóta hatalmas méretű változásokon esett át földünk felszíne, amelyek nyomán a folyók útvonala, illetve a hegyláncok elhelyezkedése is megváltozott.

Immanuel Velikovsky érdekes könyvében, melynek címe *Earth in Upheaval*, rámutat, hogy mind a Himalája, mind pedig az Andok nem is olyan régen formálódtak. Azt is megemlíti, hogy a Titicaca-tó körül éltek civilizációk, amikor még jóval alacsonyabb tengerszint feletti magasságban feküdt – körülbelül 2 000 - 2 500 méter magasan. Az elmúlt 5 000 évben azonban az Andok alatti földkéreg még jobban felgyűrődött, ennek hatására pedig a tó mára körülbelül 3 000 - 3 500 méteres tengerszint feletti magasságba került.

Velikovsky érdekes könyve mindenképpen gondolatébresztő, és alapjában véve azt mondja ki, hogy az emberiség történetében számos változás állt be a földünk felszínén. Kétségtelen például, hogy az özönvíz teljesen megváltoztatta a föld arculatát. Van az Igében egy érdekes kis igevers, amiről igencsak keveset tudunk: első ránézésre mintha csak mellékesen megjegyezne valamit az Ige Péleg idejéről.

Az 1Mózes 10:25-ben ezt olvashatjuk:

„Az egyiknek neve Péleg, mivelhogy az ő idejében osztatott el a föld” (Károli). A feltételezések szerint egy időben minden kontinens összekapcsolódott, idővel azonban a kontinensek kezdtek eltolódni, sőt még ma is vándorolnak. Ha ez a feltételezés igaz, érdekes lenne megtudni, mi is történt valójában, és mennyi idővel ezelőtt került sor a kontinensek szétválására.

Egészen véletlenül bukkan fel ez az igevers, és önkéntelenül is megragadja a figyelmünket, miközben feltételezések egész sorát szüli. Isten csak ebben a nyúlfarknyi igeversben említi, hogy a föld elosztott. Hamarosan személyesen is találkozhatunk ezzel az igeverssel, amikor a tizedik fejezetben található nemzetségtáblázathoz érünk.

„Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált” (8. vers).

Isten tehát egy különleges helyet készített Ádámnak. Létrehozta ezt a kertet, majd odahelyezte az embert.

„Sarjasztott az Úristen a termőföldből mindenféle fát, szemre kívánatosat és eledeleire jót, az élet fáját is a kert közepén, meg a jó és a rossz tudásának fáját” (9. vers).

Ott volt tehát ez a gyönyörű kert csodálatos gyümölcsfákkal – mindez csak az emberért, hogy élvezze. A kert elragadóan szépséges lehetett. A kert közepén pedig két fa állt: az élet fája, illetve a jó és rossz tudásának fája.

„Édenből pedig folyó jött ki a kert megöntözésére, amely onnan szétágazott, és négy ágra szakadt. Egyiknek Pison a neve. Ez megkerüli Havilá egész földjét, ahol arany van” (10-11. vers)

– ha valahogy kikövetkeztethetnénk, hol van az a föld, kezdődhetne is a kincsvadászat! Vajon hol van Havilá földje? Nem tudom. És nem is nagyon fogom megtudni, hiszen azóta jelentősen megváltozott a föld arculata.

„Ennek földnek az aranya jó. Van ott illatos gyanta és ónixkő. A második folyónak Gihón a neve. Ez megkerüli Kús egész földjét” (12-13. vers).

Egyesek szerint ez a Nílus folyóra utal, valójában azonban igencsak kevés kapcsolat áll fenn a Nilus, a Tigris és az Eufrátesz között. A következő versben szereplő folyó – Hidekkel – ugyanis a Tigris folyót jelenti.

„A harmadik folyónak Hidekkel a neve. Ez Assúr keleti részén folyik. A negyedik folyó pedig az Eufrátesz” (14. vers).

A négy folyó közül kettő tehát a Tigris és az Eufrátesz, egyesek szerint pedig a másik két folyó tulajdonképpen két csatorna, amely a Tigrist és az Eufráteszt a Babiloni-síkságon összekötötte. Az elmélet támogatói ez alapján az Éden kertjének elhelyezkedését a Babiloni-síkságra teszik. Véleményük szerint valahol a Tigris és az Eufrátesz között terülhetett el az Éden kertje, a civilizációk bölcsője.

„És fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze” (15. vers).

Vegyük észre, hogy az embernek volt egy feladata: Isten azért helyezte oda, hogy a kertet művelje és őrizze. Egyesek úgy képzelik el a mennyet, hogy az ember csak ül egy felhőn és hárfázik, két dal között pedig ölbe tett kézzel ücsörög. Mintha nem lenne majd mit csinálnunk! Pedig ez nem így van.

Isten azért helyezte az embert a kertbe, hogy művelje és őrizze azt. Az élet szörnyen unalmas lenne, ha nem volna semmi dolgunk! Az ember munkája a kertben azonban nem volt fárasztó. Csak a bűnbeesés után kellett saját verejtéke árán keresnie a kenyerét, addig pusztán gondoskodnia kellett a kertről. Tulajdonképpen ő volt a kert gondnoka – ő művelte és őrizte azt.

Milyen távol áll ez attól az elképzeléstől, amivel napjaink ökológusai a Bibliát gyanúsítják! Szerintük az emberek a Biblia tanítása miatt teszik tönkre a természetet. Véleményük szerint az emberek azért érzik szabadnak magukat arra, hogy felelőtlenül azt műveljék a természettel, amit csak akarnak, mert Isten a Bibliában azt mondta az embernek, hogy uralkodjon a föld felett. Szerintük tehát a Biblia felelős napjaink ökológiai pusztításáért.

Milyen buták is tudnak lenni az emberek! Isten nem azt mondta Ádámnak, hogy csak menjen, és jól tegyen tönkre mindent! Vágja ki a fákat, és pusztítson el mindent, amit csak lehet. Ádám azt az utasítást kapta, hogy művelje és őrizze a kertet. Véleményem szerint csak Isten gyermekei képesek igazán nagyra értékelni a természetet. Sokkal nagyobb becsben tartják a természetet, mint a humanisták, akik kapzsiságukkal, nem pedig a bibliai elveket követve tették tönkre a világot, amit Isten teremtett. Persze mindig akadnak olyanok, akik Istent, vagy a keresztényeket hibáztatják a legkülönbébb problémákért, mert így elterelhetik saját magukról, és saját felelőségükről a figyelmet.

Isten tehát azt mondta az embernek, hogy művelje és őrizze a kertet.

„Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert ha eszel róla, meg kell halnod” (16-17. vers).

Itt van tehát az ember, akit ideális körülmények közé helyeznek - kérve sem kaphatott volna ennél szebbet és jobbat. Egy gyönyörű kertbe helyezi őt Isten, amit maga ültetett. Mindenféle gyümölcsfa van ott, tele mindenféle zamatos gyümölccsel, amiből szabadon szakíthat.

Istennek csupán egyetlen kikötése van – hogy az ember ne egyen a jó és rossz tudásának fájáról. És mintha Isten előre tudta volna, hogy az ember mégis éppen azt teszi majd, így folytatja: *„mert ha eszel róla, meg kell halnod.”*

Isten itt egy kettős halálra utal – egyrészt szellemi értelemben vett halálra, másrészt pedig fizikai halálra, pontosabban a fizikai halálhoz vezető folyamatok beindulására. Úgy tűnik, Isten nem olyat kér, amit nehéz megtartani. De vajon miért is helyezte Isten ezt a fát a kertbe? Annyi fa volt a kertben, miért kellett ezt a fát is odaültetni?

Hiszen gondoljunk csak bele, ha Isten nem ülteti oda ezt a fát, most nem kellene ezzel a sok problémával küszködnünk a világban. És ha Isten tudta, hogy az ember szakítani fog annak a fának a gyümölcséből, akkor mégis miért helyezte a fát a kertbe? Istennek tudnia kellett, mi fog történni, ha Isten valóban mindent tud – abban pedig biztos vagyok, hogy Isten mindentudó.

Isten saját képmására teremtette az embert, mivel pedig Isten önálló döntéseket hoz, az embernek is önrendelkezési jogot és szabad akaratot adott. Az egyik legfélelmetesebb dolog épp az ember szabad akarata – hogy választhatsz. Eldöntheted, mi legyen a sorsod. Eldöntheted, hogy beengeded-e Istent az életedbe. Eldöntheted, hogy engedelmeskedsz-e Istennek, vagy sem. Eldöntheted, hogy szeretni fogod-e Istent, vagy sem. Eldöntheted, hogy Istent akarod-e szolgálni, vagy tested vágyait. Isten döntési jogot adott neked.

Érdekes, hogy mindenütt, ahová az evangélium eljutott, nagy tiszteletben tartják a szabad akaratot. De mit is látunk azokon a helyeken, ahol háttérbe szorult az evangélium? Az embereket rabszolgasorba döntik, szabadságjogaikat megnyirbálják. Elég csak egy pillantást vetnünk azokra az országokra, ahol a kommunizmus uralkodik. A rendszer megfosztja az embereket döntési joguktól, és korlátozza szabadságukat. A mi országunkban is azt látjuk azonban, hogy egyre több a megszorítás. Minden újabb törvény korlátozza a szabad döntéshez való jogunkat.

Azokon a területeken viszont, ahová az evangélium eljutott, tiszteletben tartják az ember szabad akaratát, mert szabad akaratunkat Istentől kaptuk. Mit érne azonban döntési jogunk, ha nem volna mi mellett, illetve mi ellen döntenünk? Az egész értelmetlenné válna. Ha minden adott lenne, és nem lennének törvények és megszorítások, nem lenne semmi – akkor nem lenne miből választanom. Hiába van tehát választási lehetőségem, ha nincs miből választanom - ebben a kontextusban mit sem ér a szabad akarat.

Ahhoz tehát, hogy gyakorolhassam szabad akaratom, és az így valódi értelmet nyerjen, Istennek biztosítania kellett a választási lehetőséget – Istennek be kellett vezetnie egy korlátozást. Ahhoz pedig, hogy valódi értelmet nyerjen az Isten iránti engedelmisségünk, Istennek lehetőséget kellett biztosítania arra, hogy ha úgy kívánjuk, az engedetlenséget választhassuk.

Szabad akaratunk különböztet meg bennünket egy robottól, akinek nincsenek saját döntései, mert minden döntését egy felette álló valaki hozza, aki minden lépését felügyeli és irányítja. Isten azonban nem robotra vágyott, amikor megteremtette az embert, hiszen egy robottal nem lehet bensőséges kapcsolatba kerülni, és egy robot szeretete gépies - nem valódi szeretet. Ahhoz azonban, hogy az ember valódi szeretettel szerethessen, szabad akarat kell. Így Isten szabad akaratot adott nekem, hogy iránta érzett szeretetem és imádatom értelmet nyerjen, hogy valódi lehessen.

Nem kötelező őt ugyanis Istent szeretnem, vagy dicsérnem. Dönthetek úgy is, hogy nem szeretem Istent – a lényeg, hogy én döntöm el. De amikor mégis úgy döntök, hogy szeretni akarom Istent, szeretetem akkor válik valóságossá, mert szabad akaratomból így döntöttem. Hiszen nem robot vagyok, aki mindig aszerint reagál, amit előzetesen betápláltak az agyába: Isten megnyom egy gombot a mennyben, erre az agyamban elindul egy folyamat, én pedig

automatikusan válaszolok, és gépiesen hajtogatom, hogy „szeretlek, Isten.” Ettől senki nem hatódna meg. Mivel Isten a mi valódi szeretetünkre vágyik, szabad akaratot adott nekünk, és lehetőséget arra, hogy válasszunk.

Ahhoz azonban, hogy igazi választási jogunk legyen, kell valami, amiből választhatunk. Sőt mi több, Istennek tiszteletben kell tartania döntéseinket. Más szóval Isten nem kényszerítheti rám az ő akaratát. Isten nem csavarja ki a kezem, és nem ordít rám, hogy „Mondd már, hogy áldott legyen az Úr!”. Ha ugyanis rámkényszerítené az akaratát, nem is rendelkeznék igazán szabad akaratral! Isten tehát tiszteletben tartja döntéseimet.

Ez viszont félelmetes! Hiszen azt jelenti, hogy dönthetek saját sorsomról – hogy Istennel akarok-e lenni, vagy távol tőle. Amikor pedig döntök, Isten tiszteletben tartja a döntésemet. Ha úgy döntök, hogy nem akarok Istennel lenni, Isten ezt a döntésemet is tiszteletben tartja. Ezért olyan nevetséges azt hajtogatni, vajon hogyan küldheti a szerető Isten az embereket a pokolba? Nem ő küldi! Soha nem is küldte, és nem is fogja. Az emberek saját akaratukból kerülnek oda, Isten pedig tiszteletben tartja az ember döntéseit. Máskülönben fabatkát sem érne a szabad akarat.

Félelmetes dolog tudatosítani, hogy szabad akaratom van, és szabadon dönthetek a sorsomról. Isten kér bennünket, hogy döntsünk, és igyekszik is döntésünket befolyásolni, alapjában véve azonban a döntés a mi kezünkben van. A döntés a te kezében van. Persze a Sátán is megpróbálja befolyásolni döntéseidet. A lényeg azonban mégiscsak az, hogy sem Isten, sem pedig a Sátán nem hozhatja meg a döntést helyetted – neked kell döntened. Minden ember felelős saját sorsáért. Isten így teremtett bennünket.

Isten tehát a kertben helyezte el a jó és rossz tudásának fáját. Figyelmeztette az embert, majd hagyta, hogy önálló döntést hozzon.

„Azután ezt mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat” (18. vers)

– ezzel Isten tulajdonképpen elismeri, hogy az ember nem teljes egyedül. Isten ránézett az emberre, és azt mondta, nem jó az embernek egyedül lenni, hisz az ember egymagában nem teljes. Isten ezért azt mondta, alkot hozzáillő segítőtársat.

„Formált tehát az Úristen a földből mindenféle mezei állatot, mindenféle égi madarat, és odavitte az emberhez, hogy lássa, minek nevezi” (19. vers).

Képzeljük csak el! Micsoda elmét adhatott Isten Ádámnak. Ahogy elé vitte az egyes állatokat, Ádám sorban elnevezte őket – ez egy tehén, ez egy ló, ez egy kutya, ez egy macska.

„Így adott az ember nevet minden állatnak, az égi madaraknak és minden mezei élőlénynek, de az emberhez illő segítőtársat nem talált. Mély álmot bocsátott azért az Úristen az emberre, és az elaludt. Akkor kivette az egyik oldalbordáját, és húst tett a helyére” (20-21. vers).

Valószínűleg nem a „borda” a legpontosabb kifejezés ebben esetben. A héber nyelvben ugyanis inkább egy másik szót használnak a bordára, annak a szónak a jelentése viszont, ami ebben az igeversben szerepel, nem teljesen egyértelmű. Így nem lehetünk biztosak abban, valóban egy bordáról van-e szó. Tény azonban, hogy Isten valamit kivett Ádámából. Lehet, hogy egy sejtjét vette ki. Lehet, hogy klónozte Ádámot - ki tudja.

Érdekes elképzelés a klónozás. Ma már tudjuk, hogy egy sejt sokkal komplexebb, mint amit eredetileg feltételeztünk róla. Például a teljes testünk mintája fellelhető karunk egyetlen sejtjében. Úgy tűnik, mára odáig jutott az emberiség, hogy klónozni is tud. Sokat is beszélnek róla! Létezik például egy igencsak érdekes könyv, ami nagy port kavart épp a klónozást illetően. Isten tehát kivett valamit Ádám oldalából – mondjuk csak azt, hogy egy bordát, hiszen nem tudjuk, pontosan mi is volt - ,

„és húst tett a helyére. Az emberből kivett oldalbordát asszonnyá formálta az Úristen, és odavitte az emberhez” (22. vers).

Ahogy előbb már említettem, ez a kijelentés sok gondot okozott már a múltban. Egyesek azt mondják, a Biblia nem lehet Isten Igéje, hiszen a férfiaknak ugyanannyi bordájuk van, mint a nőknek. Ez azonban nem logikus érv.

Gondoljunk csak bele: ha elveszítenénk fél karunkat egy balesetben, az még nem jelentené azt, hogy a gyermekünk is fél karral születne. Ugye? Vagy tételezzük fel, hogy véletlenül levágjuk a mutatóujjunkt. Vajon ez azt jelenti, hogy születendő fiunk mutatóujj nélkül jön majd a világra? Az tehát, hogy Isten kivette Ádám egyik bordáját, még nem jelenti azt, hogy Ádám gyermekének is eggyel kevesebb bordája lesz. Annak pusztán ténye tehát, hogy ma a férfiaknak és a nőknek ugyanannyi bordája van, még nem jelenti azt, hogy Isten nem vehette volna ki Ádám egyik bordáját. A két dolog nem zárja ki egymást.

A férfi és a nő között egy mély, bensőséges kapcsolat jött létre. Olyan mély, hogy

„akkor ezt mondta az ember: Ez most már csontomból való csont, testemből való test. Asszonyember legyen a neve: mert férfiemberből vétetett. Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté.

Még mindketten mezítelenek voltak: az ember és a felesége, de nem szégyellték magukat” (23-25. vers).

Most tehát azt látjuk, hogy Isten megalapozza a házasságban a férfi és a nő közötti alapvető kapcsolatot.

„Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté.” Ezt jelenti Isten szemében a házasság: ketten eggyé lesznek. Ez a legmélyebb, legbensőségesebb kapcsolat – ketten eggyé lesznek a házasságban, a férfi pedig ragaszkodik feleségéhez. Ez az alap, a dolgok kezdete, ilyennek képzelte ezt eredetileg Isten.

Az emberek azonban nem valósították meg Isten tervét e téren. Amikor Jézus eljött a földre, arra törekedett, hogy helyreállítsa az emberi kapcsolatokban is Isten eredeti tervét. Ezért Jézus azt tanította, hogy a házassági eskü szent, hogy a házasság legyen tartós. A farizeusok nyomban felismerték a különbséget Jézus tanítása, illetve Mózes törvénye között, és megpróbálták Jézust csapdába csalni, hogy bebizonyíthassák, Jézus mást hirdet, mint ami a törvényben áll. Ezért ezt kérdezték tőle:

„Szabad-e a férfinak elbocsátania a feleségét?” (Márk 10:2).

Jézus azt mondta nekik: *„Aki elbocsátja feleségét, és mást vesz feleségül, házasságtörést követ el ellene, és ha az asszony bocsátja el férjét, és máshoz megy férjhez, szintén házasságtörést követ el”* (11. vers). Húha! – gondolták a farizeusok, ezzel szorul a hurok Jézus nyakán. Azt mondták neki:

„Akkor miért rendelte el Mózes, hogy aki elbocsátja a feleségét, adjon válólevelet neki?” (Máté 19:7). Most megvagy! Olyasvalamit hirdetsz, ami ellenkezik Mózes törvényével! Tudjuk, hogy Isten adta ezt a törvényt Mózesnek – ez kétségtelen. Most végre elkaptunk! Mózes törvénye ellen beszélsz! De vajon hogyan is reagált milderre Jézus? A mózesi törvényeknél korábbra ment vissza az időben, és tudatta a farizeusoknak, hogy kezdetben minden másképp volt:

„Szívének keménysége miatt írta nektek Mózes ezt a parancsolatot, mert a teremtés kezdete óta az embert férfivá és nővé teremtette az Isten. Ezért elhagyja az ember apját és anyját, és lesznek ketten egy testté, úgyhogy ők többé már nem két test, hanem egy” (Márk 10:5-8. vers).

Szívének keménysége miatt adhatott a férfi a nőnek válólevelet, szívének keménysége miatt nem valósította meg az ember e téren Isten tervét, szívének keménysége miatt adatott a válásra vonatkozó törvény. Istennek azonban nem ez volt az eredeti terve. Kezdetben másként volt.

Most mi is a kezdeteknél vagyunk az Igében – azon a ponton, amelyre Jézus is utalt. Itt körvonalazódik Isten alapvető terve a házasságra: a férfi elhagyja anyját és apját, és ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté. Mivel azonban az emberek szíve kemény, képtelenek elérni azt, ami a legjobb lenne nekik, és amit Isten nekik szánt – és ahogy a világban körülnézünk, láthatjuk, mennyi probléma fakad mindebből. Szívünk keménysége miatt nem valósulhatnak meg Isten eredeti tervei a házasságban.

Valami nagyon nincs rendben a világ szeretetről alkotott elképzelésével! Annyira elegendem van már abból, amikor egy férj, vagy egy feleség szájából azt hallom,

hogy soha nem is szerette a másikat igazán. Egyre csak azt hajtogatják: „Nem hiszem, hogy valaha is igazán szerettem.” Figyelj csak, ha nem szereted a másikat, ne házasodj össze vele – hova gondolsz? Szörnyű dolog azt mondani a társadnak, hogy soha nem is szeretted igazán.

Az egész randizgatási rendszerünkkel baj van. Véleményem szerint az egyik alapvető probléma éppen az, hogy a párok bensőséges fizikai kapcsolatba kerülnek anélkül, hogy igazán mélyen ismernék egymást. Így a kapcsolatban túlságosan is a testi szempontok kerülnek előtérbe, miközben a párok nem fordítanak elég időt és energiát egymás megismerésére.

Tudod, az igazi szeretet egyik jellemvonása a türelem. Az igazi szeretet kívárja Isten időzítését. Az a srác pedig, aki még a házasság előtt gyorsan ágyba akar bújtatni, nem szeret téged igazán – legalábbis nem azzal a szeretettel, amilyennel szeretnéd, hogy a férjed szeressen téged. Szabadulj meg az ilyentől! Pontosan az a baj, hogy a párok úgy házasodnak össze, hogy közben nem is igazán ismerik egymást, mert kapcsolatukban túl nagy hangsúlyt kapott a testi oldal, ami nem egyenlő az igazi szeretettel. Az igazi szeretet ugyanis hajlandó várni. A házasságban csodálatos nyitottság van – annak is kell lennie. Ádám és Éva mezítelenek voltak, de nem szégyellték magukat – és ez így is van jól. És lettek ketten egy testté.

1 MÓZES 3. FEJEZET

„A kígyó pedig ravaszabb volt minden mezei állatnál, amelyet az Úristen alkotott. Ezt kérdezte az asszonytól: Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek?” (1. vers).

A kígyó nem volt mindig olyan, mint ma – nem mindig a földön csúszott-mászott, mint ma. A bűnbeesést követő átok eredménye volt, hogy a hasán járt és port evett egész életében. Nem tudjuk, a bűnbeesés előtt hogyan közlekedett a kígyó – vajon felegyenesedve járt valamilyen úton-módon, vagy esetleg tudott repülni? Nem tudjuk. A lényeg azonban, hogy a Sátán kígyó formájában megkönyékezte Évát, mégpedig úgy, hogy először megkérdőjelezte Isten Igéjét:

*„Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek?”
„Az asszony így felelt a kígyónak: A kert fájának gyümölcséből ehetünk, csak annak a fának a gyümölcséről, amely a kert közepén van, mondta Isten: Nem ehettek abból, ne is érintsétek, mert meghaltok” (2-3. vers).*

Azt látjuk, hogy Éva hozzátesz ahhoz, amit Isten mondott, hiszen Isten egy szóval sem említette, hogy érinteniük sem szabad a fát. Isten arra figyelmeztette őket, hogy ha esznek a fa gyümölcséből, meg kell halniuk.

„De a kígyó ezt mondta az asszonynak: Dehogyan haltok meg?” (4. vers).

A kígyó tehát először megkérdőjelezi, majd pedig kétségbe vonja Isten Igéjét – a Sátán mindig ezt a taktikát követi. Először megkérdőjelezi Isten Igéjét. Mindig azt hajtogatja: „Valóban azt mondta Isten? Tényleg Isten Igéje ez? Tényleg Isten mondja mindezt?” Miután pedig megkérdőjelezte Isten Igéjét, igyekszik azt kétségbe vonni: „dehogyan haltok meg!”. Végül pedig előáll a hazugsággal.

Jézus azt mondta a Sátánról, hogy ő minden hazugság atyja, itt pedig elhangzik az első hazugság a Bibliában – dehogyan haltok meg! Hazugság. A Sátán próbálja megtéveszteni Évát. Mivel pedig Éva nem ismerte még fel a gonoszságot, hagyta magát becsapni. Addig nem birtokolta a jó és rossz tudását, amíg nem evett a gyümölcsből. Ezen a ponton mindössze annyit tudott, hogy Isten azt mondta nekik, ne egyenek a fa gyümölcséből, mert ha esznek belőle, meg kell halniuk. Most azonban a Sátán azt állítja, hogy nem halnak meg.

„Hanem jól tudja Isten, hogy ha esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó, és mi a rossz” (5. vers).

A Sátán itt Isten igazságosságát is megkérdőjelezi. Először Isten Igéjét kérdőjelezte meg, most pedig az ő igazságosságát is. Azt mondja Évának, Isten azért nem akarja, hogy egyenek a gyümölcsből, mert tudja, hogy olyanokká válnának, mint az Isten, így tudni fogják, mi a jó és mi a rossz. Mintha azt mondogatná Évának: „Isten nem tisztességes, valamit próbál tőled visszatartani, valami jót és kívánatosat, hogy magát védje. Isten csak játszadozik veled!”. Milyen gyakran megkérdőjelezi a Sátán Isten igazságosságát! „Hogyan tehet egy szerető Isten ilyet? Hogyan engedhet meg egy szerető Isten ilyet?” – ismételteti.

„Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, mert csábítja a szemet, meg kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított a gyümölcséből, evett, majd adott a vele levő férjének is, és ő is evett” (6. vers).

János a következőket írja:

„Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága, és az étellel való kérdés, nem az Atyától, hanem a világtól van” (1János 2:16). Nézzük csak meg jobban ezt a három dolgot, és vegyük észre, hogy a Sátán is három dologgal próbálta Évát megtéveszteni.

Először is, a test kívánságával: „jó volna enni arról a fáról”. Másodsorban a szem kívánságával: „mert csábítja a szemet”. Harmadsorban pedig a büszkeséggel: „mert okossá tesz”. Mindez ott várt rá, ő pedig evett. Majd adott belőle Ádámnak is, aki szintén evett a gyümölcsből. Tudatosítanunk kell, hogy míg az asszonyt

megtévesztette a Sátán, a férfit nem. Ádám tudta, mit csinál. Az Újszövetségben azt olvashatjuk, hogy

„nem Ádámot vezette tévútra a kísértő, hanem az asszonyt, és ő esett bűnbe” (1Tim. 2:14). Ádám tehát pontosan tudta, mit tesz – Ádám tudatosan döntött úgy, hogy Isten parancsa ellen cselekszik. Évát azonban valóban becsapta a Sátán.

„Ekkor megnyílt mindkettőjük szeme, és észrevették, hogy meztelenek. Ezért fügefaleveleket fűztek össze, és ágyékkötőket készítettek maguknak” (7. vers).

Miután beadták a derekukat a test kívánságainak, tudatába kerültek saját testüknek – ekkor kezdődött az ember test-tudatossága, és egyben felborult az eredeti sorrend. Isten egy magasabbrendű szentháromság – Atya, Fiú és Szentlélek. Az ember pedig, akit Isten saját képmására teremtett, egy alacsonyabb rendű szentháromságot képvisel, amely részei a szellem, a lélek és a test.

Az igazi énem a szellemem, de egy testben élek, és van lelkem, tudatom is. Istennel a szellemem síkján kerülök közösségbe. Amíg az emberben a szellem állt az első helyen, csodálatos közösség állt fenn Isten és ember között. Amikor azonban az ember engedelmeskedni kezdett testi vágyainak, és szakított a tiltott fa gyümölcséből, a rend felborult, és új fontossági sorrend született: test, lélek, szellem. A szellem kapcsolata megszakadt Istennel, így az ember szelleme meghalt. Nem érzékeli Istent, csak ott fekszik élettelenül, miközben az ember elméjét testi vágyai és szükségletei uralják.

Pál a következőket írja:

„Egykor mi is mindnyájan közöttük éltünk testünk kívánságaival, követtük a test és az érzékek hajlamait, és a harag fiai voltunk emberi természetünk szerint, éppenúgy, mint a többiek” (Efezus 2:3). Természetünk szerint a harag fiai vagyunk, mint ahogy mások is, mert már egy felborult fontossági sorrenddel jöttünk a világra: test, lélek és szellem. Az elmémet tehát ennek értelmében testi vágyaim irányítják és uralják. Csak azokra tudok gondolni.

Jézus azt mondta Nikodémusnak, hogy ha nem születik újjá, nem láthatja meg az Isten országát. Egyszer már megszületett ugyan a test szerint, de a szellemtől is meg kell születnie – újonnan kell születnie, hogy helyreálljon a fontossági sorrend.

Amikor tehát valaki újjászületik Istenben, a test, lélek és szellem sorrendje megváltozik – újra megszületik az Isten eredeti terve szerinti sorrend, amelyben a szellem áll az első helyen, a lélek a másodikon, a test pedig a harmadik helyet foglalja el. Az ember elméjét pedig nem a test, hanem a szellemi dolgok foglalják le.

„Mert akik test szerint élnek, a test dolgaival törődnek, akik pedig Lélek szerint, a Lélek dolgaival” (Róma 8:5). „

A nem lelki ember pedig nem fogadja el az Isten Lélekének dolgait, mert ezeket bolondságnak tekinti, sőt megismerni sem képes: mert csak lelki módon lehet azokat megítélni” (1Kor. 2:13).

„A test törekvése halál, a Lélek törekvése pedig élet és békesség” (Róma 8:6).

Az elmém felett tehát vagy a testi vágyaim, vagy a szellem uralkodik. Amikor pedig újjászületek Isten Szentlelke által, a szellem válik elsőrendűvé az életemben, így a sorrend helyreáll – szellem, lélek és test. Újra közösségben lehetek Istennel, sőt életre keltem az Lélekben, bár addig halott voltam bűneim miatt. Isten azonban új életet lehelt belém.

„A régi elmúlt, és íme: új jött létre” (2Kor. 5:17). Én új teremtés vagyok. Olyasvalaki, akinél ismét a szellem áll az első helyen. Közösségben lehetek Istennel, és a Lélek dolgai után vágyakozom. Barátaim, akikkel eddig lógtam, nem értik, mi történt velem, mert megváltoztam. Hát persze hogy megváltoztam – újjászülettem! Új ember lettem Jézus Krisztusban!

Barátaim azonban nem értik ezt az új életet, mert a nem lelki ember nem érti a Lélek dolgait. Nekem olyan világos, olyan egyértelmű, számukra mégis rejtély. Amikor pedig leülök, és megpróbálom elmagyarázni, csak frusztrálttá válok, mert képtelenek megérteni. Pedig olyan egyértelműnek, olyan világosnak tűnik az egész! Miért nem értik? Mert újjászülettem a Lélek által, és most már újra élek, és ráhangolódtam a Lélek dolgaira. Ezt viszont sokan nem értik.

Az Igében tehát ezen a ponton kezd felborulni az eredeti a sorrend – az ember testi vágyainak kezd engedelmessé válni, és testi vágyait kezdi szolgálni, és a harag fiává válik természeténél fogva. Ez így is maradt egészen addig, amíg Isten Jézus Krisztuson keresztül lehetővé nem tette, hogy a sorrend helyreálljon.

Érdekes, hogy egy fának köszönhetően szakadt meg Isten és az ember közössége – az ember szabad akaratából a fa gyümölcsét választotta. Az is érdekes továbbá, hogy még mindig szabad akaratunk van, és még mindig két fa áll előttünk: az élet fája, illetve a jó és rossz tudásának fája. Általában Ádámot hibáztatjuk, hogy rossz döntést hozott, de mi a helyzet velünk? Vajon saját döntéseinkért kit hibáztatunk?

Isten egy másik fához is utat nyitott – rajta keresztül visszaszerezhetjük mindazt, ami Ádám bűne miatt elveszett. Ez a fa Jézus Krisztus keresztje: az a fa, amelyen keresztre feszítették, visszavezet bennünket Istenhez. A döntést azonban nekünk kell meghoznunk. Isten nem kényszerít bennünket.

Amikor Ádám evett a tiltott fa gyümölcséből, szintén szabadon döntött, hogy hátat fordít Istennek. Isten pedig azt szeretné, ha te is szabad akaratodból szakítanál a másik fáról, ha szabad akaratodból jönnél Jézus Krisztus keresztjéhez, hogy újra közösségben lehess Istennel. Kezedben a döntés. Isten

már megtette a maga részét – egyedül a kereszt fordíthatja vissza az Ádám által elindított halálos folyamatokat.

„Amikor azonban meghallották az Úristen hangját, amint szellős alkonyatkor járt-kelt a kertben, elrejtőzött az ember és a felesége az Úristen előtt a kert fái között” (8. vers).

Vegyük csak észre, hogy nem Isten rejtőzik itt el az ember előtt, hanem az ember Isten előtt. Az Igében azt olvashatjuk, hogy *„nem az Úr keze rövid ahhoz, hogy megsegítsen, nem az ő füle süket ahhoz, hogy meghallgasson, hanem a ti bűneitek választottak el titeket Istenetektől” (Ézsaiás 59:1).* Itt kezdődik a dolog – az ember elrejtőzik, vagy legalábbis megpróbál elrejtőzni Isten előtt.

„De az Úristen kiáltott az embernek, és ezt kérdezte: Hol vagy?” (9. vers)

– nem mintha Isten nem tudta volna, de azt akarta, hogy az ember maga ismerje el és vallja be a hibáját.

*„Az ember így felelt: Meghallottam a hangodat a kertben, és megijedtem, mert mezítelen vagyok. Ezért rejtőztem el.
Az Isten erre azt kérdezte: Ki mondta meg neked, hogy mezítelen vagy? Talán arról a fáról ettél, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél?
Az ember így felelt: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, és így ettem” (10-12. vers).*

Ez a felelősség áthárításának kezdete. Ahogy Mózes első könyve a kezdetek könyve, úgy az első kifogást is itt találjuk – az első alkalommal itt hibáztatja a férj a problémáért a feleségét. Először ugyan, de nem utoljára. „Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, és így ettem!”. Ha jobban megnézzük, Ádám tulajdonképpen Istent hibáztatja – ő adta neki Évát, vagyis az ő hibája. „Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, és így ettem.”

*„Akkor az Úristen ezt kérdezte az asszonytól: Mit tettél?
Az asszony így felelt: A kígyó szedett rá, azért ettem” (13. vers)*

– az asszony tehát szintén másra hárítja a felelősséget. Azután Isten kimondja az ítéletet az ember felett. A kígyónál kezdődött az egész, a kígyóval is fejeződik be – hiszen Éva a kígyót hibáztatja. Így most Isten is a kígyóval kezdi.

„Akkor ezt mondta az Úristen a kígyónak: Mivel ezt tetted, átkozott légy minden állat és minden mezei vad közt: hasadon jársz, és port egyél egész életedben!” (14. vers).

A kígyó tehát az átok eredményeként kúszik ma hason a földön: „átkozott légy minden állat és minden mezei vad közt.”

„Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod” (15. vers - Károli).

Itt találjuk Isten első ígését, hogy elhozza az üdvösséget, ez az igevers pedig arra is utal, hogy az üdvösség szerzője szűztől születik majd. Isten ugyanis az asszony magjáról beszél – az asszonynak azonban nem magja van, hanem petesejtje, amelyet a férfi magja termékenyít meg. Azáltal tehát, hogy Isten az asszony magjára utal, azt sugallja, hogy a messiás szűztől születik majd.

Később Isten még egyértelműbben kifejezi ezt Ézsaiás könyvében:

„Ezért ad jelt néktek az Úr maga: Imé, a szűz fogan méhében, és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek” (7:14 – Károli) – az Immánuel annyit jelent, hogy velünk az Isten, és nagy lesz ő. Az Ige a királyságáról és trónjáról is beszél. Isten tehát már a bűn és az ebből fakadó nyomorúság kezdetén megígéri, hogy eljön az a nap, amikor az asszony utódja a kigyó fejére tapos.

A fej szellemi értelemben a hatalom és tekintély jelképe – az asszony utódja tehát lerombolja majd a Sátán hatalmát és tekintélyét. Jézus Krisztus valóban lerombolta a Sátán hatalmát és tekintélyét az életünk felett. „Te pedig annak sarkát mardosod” – ez pedig kétségtelenül Jézus Krisztus keresztségére utal.

„Az asszonynak ezt mondta: Igen megnövelem terhességed fájdalmát” – vegyük észre, hogy Isten azonnal összefüggésbe hozza a fájdalmat a bűnnel. A Sátán azonban az élvezetet kapcsolta össze bűnnel, sőt mind a mai napig azt teszi. A Sátán előszeretettel tünteti fel a bűnt úgy, mint egy élvezetes megtapasztalást, ami vonzó az ember számára.

A fa gyümölcse is kívánatos volt – a bűn is kívánatos, mert a Sátán pompásabbnál pompásabb színekben tünteti azt fel: mintha az valami nagyszerű, kívánatos, élvezetes dolog lenne. Isten azonban rámutat a bűn igazi oldalára: a bűn eredménye nem öröm, hanem nyomorúság. Isten tehát azonnal arról a fájdalomról kezd beszélni, amit a bűn eredményez.

„Igen megnövelem terhességed fájdalmát, fájdalommal szülsz gyermeked, mégis vágyakozol férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad” (16. vers).

„Az embernek pedig ezt mondta: Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettől arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél, legyen a föld átkozott miattad, fáradsággal élj belőle egész életedben!” (17. vers)

- milyen más ez, mint gondozni és őrizni a kertet, amit Isten adott! Az embernek most már fáradsággal kell megkeresnie kenyerét egész életében.

„Tövist és bogáncsot hajt neked, és a mező növényét eszed. Arcod verejtékével eszed a kenyeret, míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél.

Bizony por vagy, és vissza fogsz térni a porba!" (18-19. vers).

Az ember élete tehát telve lesz fáradságos munkával és szomorúsággal. Arca verejtékével kell megélhetését biztosítania azon a földön, amely bűne miatt átkozott.

Azt mondják, a tövis nem más, mint egy ki nem fejlődött virág. A tövis tehát azt jelenti, hogy valami megrekedt a fejlődésben. Micsoda képe ez a bűn következményének! A bűn eredményeként ugyanis nem tud tovább fejlődni Istennel való kapcsolatunk. Nekem fontos, hogy Jézust, aki eljött a földre, aki Isten felkent királya, a világmindenség ura, a királyok nagy királya, töviskoronával „koronázták” meg a földön.

Mit jelképezett a tövis? A bűn átkát. Jézus, aki azért jött, hogy bűneiket elhordozza, töviskoronát viselt, amely a mi bűneinket jelképezte. Ha megérted, miért jött el Jézus a földre, rádöbbensz, hogy az első alkalommal valóban nem kaphatott mást, csakis töviskoronát. Amikor azonban újra eljön, aranykoronát visel majd, hisz másodszorra már azért jön, hogy uralkodjon. Isten tehát a bűnbeesés után megátkozta a kígyót, az asszonyt, a férfit, és a földet. Ezért írja Pál apostol, hogy

„az egész teremtett világ együtt sóhajtozik és együtt vajúdik mind ez ideig. De nem csak ez a világ, hanem még azok is, akik a Lélek első zsengejét kapták, mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testünk megváltására” (Róma 8:22-23).

A bűn átka miatt az egész teremtés sóhajtozva várja azt a napot, amikor Jézus magához veszi azt, amit a kereszten halálával megvásárolt.

„Az ember Évának nevezte el a feleségét, mert ő lett az anyja minden élőnek. Az Úristen pedig bőrruhát készített az embernek és feleségének, és felöltöztette őket” (20-21. vers).

Ádám és Éva fügefalevelekből készített magának ruhát – ők maguk próbálták valahogy elfedezni bűnüket. Isten azonban bőrruhát készített, ezzel is megmutatva nekik, hogy a bűnt csak az áldozat fedezheti el, hiszen állatokat kellett levágnia ahhoz, hogy bőrruhát készíthessen. Ekkor látjuk először, mit jelent az áldozat, illetve azt is, hogy a bűnbocsánatért vérnek kell folynia. Isten később egyértelműen meg is fogalmazta, hogy *„vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat” (Zsidók 9:22).*

„Azután ezt mondta az Úristen: Íme az ember olyanná lett, mint miközülünk egy: tudja, mi a jó, és mi a rossz.

Most azért, hogy ne nyújthassa ki kezét, és ne szakíthasson az élet fájáról is, hogy egyék, és örökké éljen, kiűzte az Úristen az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett.

És miután kiűzte az embert, odaállította az Éden kertje elé a kerúbokat és a villogó lángpallóst, hogy őrizték az élet fájához vezető utat” (22-24. vers).

Az embert átok sújtotta – nyomorúság várt rá bűne miatt, és ezentúl fáradságos munkával kellett keresnie kenyerét. A kert bejáratát pedig őrizni kellett, mert az ember elég ostoba volt ahhoz, hogy esetleg visszarohanjon az Éden kertjébe, egyen az élet fájának gyümölcséből, és örökre nyomorult állapotában maradjon. Isten azért űzte ki az embert a kertből, és azért állított a bejáratához kerúbokat, hogy megmentse az embert saját ostobaságától.

Isten nem akarta, hogy nyomorult, bűnös állapotunkban kelljen továbbélnünk. Isten akarata az, hogy egy olyan földön éljünk, amely megújult Jézus Krisztus uralma alatt. Abban a világban nem lesz fájdalom, nem lesz bűn - abban a világban együtt uralkodunk majd vele. Istennek tehát meg kellett óvnia az embert önmagától. Vagyis a kerúbok a bejáratnál nem Isten ítéletét képviselik az emberen, hanem azért vannak ott, hogy megvédjék az embert saját magától. Hiszen szörnyű lenne örökké élni a bűn hatására megromlott testünkben ebben a romlott világban! Isten tehát megóvta az embert, az élet fáját pedig végül átültette – most már Isten paradicsomában találjuk.

Jézus a következőket mondta az efezusi gyülekezetnek:

„Aki győz, annak enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomában van” (Jel. 2:7). Az Ige azt is elárulja nekünk, hogy az élet fája az élet vize folyójának két ága között helyezkedik el, és tizenkétszer hoz termést, a fa levelei pedig a népek gyógyítására szolgálnak (Jel. 22).

Persze olyan sok minden van még, amit nem tudunk ezzel kapcsolatban. Sok érdekes dolog vár még ránk, ahogy Jézus Krisztust követjük. Ő visz majd el bennünket abba a korba, ahol már nem érvényes az átok, és nem hat a bűn. Olyan lesz majd az a világ, amilyenek Isten ezt a világot eredetileg tervezte – abban a világban Jézus Krisztus uralkodik majd igazságban és békességben. Azt a világot nem teszi tönkre az emberi kapzsiság. Épp ellenkezőleg, csodálatos harmóniában élhetünk majd egymással. Mindenki szabadon jöhet, ingyen kaphat kenyeret.

Ami tehát Ádám hibájából elromlott, azt Jézus Krisztus helyre tudja állítani. Azok, akik Krisztusban vannak, belépnek majd az ő országába. Vele élünk és uralkodunk majd örökre. A kezében a döntés. Nem kötelező. A másik hely azonban, amit Isten elkészített, nem túl kellemes. Nem is az embereknek készítette.

Választhatsz – ha oda akarsz kerülni, Isten sem akadályozhat meg, bár megpróbál majd jobb belátásra bírni. Ha azonban rád tudná kényszeríteni saját akaratát, akkor szabad akaratod, amit Istentől kaptál, mit sem érne! Alapvetően tehát megmakacsolhatod magad, ellenállhatsz Isten minden próbálkozásának, és a pokolba kerülhetsz, ha akarsz. Istent viszont nem hibáztathatod, hogy oda kerültél, hiszen ő mindent megtett, hogy lebeszéljen, bár döntésedet tiszteletben tartja.

Neked kell tehát döntened. Félelmetes döntés ez, amit mindannyiunknak saját magának kell meghoznia. A döntés elkerülhetetlen, egyszer mindenkinek választania kell.

Atyánk, köszönjük a szereteted és a Szentlelked, aki eljött, hogy megmutassa nekünk szereteted. Köszönjük, szabad akaratot kaptunk tőled, bár a szabad akarat néha félelmetes, hiszen azt jelenti, nekünk kell döntenünk örökkévaló sorsunkról.

Azt is látjuk azonban, hogy te is hoztál bizonyos döntéseket – köszönjük, hogy kiválasztottál bennünket, hogy elhívtál, hogy tanítványaid legyünk, és sok gyümölcsöt teremjünk. Add, hogy Szentlelked által még jobban megértsük, mi a terved az életünkre.

Jézus nevében, ámen.

1 MÓZES

4-5. FEJEZET

Lapozzunk Bibliánkban Mózes első könyvének negyedik fejezetéhez. A korábbiakban Isten Ádámot és Évát engedetlenségük miatt kiűzte az Éden kertjéből.

„Azután Ádám a feleségével, Évával hált, aki terhes lett megszülte Kaint, és azt mondta: Fiút kaptam az Úrtól” (1. vers).

Mindig akadnak olyanok, akik megpróbálják kitalálni, hogyan is történtek bizonyos dolgok a Bibliában. Mégis hadd mondjam el, hogy ha valamivel kapcsolatban hallgat a Biblia, a legbölcsebb, amit tehetünk, ha azzal kapcsolatban mi is hallgatunk. Én ugyanis nem szeretnék mindenféle találgatásokba bocsátkozni az Igét illetően.

Mindennek ellenére akadnak olyan elméletek, melyek értelmében Éva vétkezett a kígyóval, mégpedig úgy, hogy vele hált, így fogant Kain. Az elmélet képviselői szerint tehát Kainon keresztül az emberek egy része a Sátán leszármazottja, miközben Ábel Ádám és Éva kapcsolatának gyümölcse. Az Ige nem támasztja alá azt az elképzelést, hogy Kain a kígyó és Éva kapcsolatából született volna, hiszen itt a negyedik fejezetben is egyértelmű, hogy Éva férjével, Ádámmal hált, majd teherbe esett, és megszülte Kaint.

Ez az Ige nyilvánvaló tanítása, így az az ember alkotta elmélet, amely mást állít, számomra pusztán fantazmagória. Ne feledjük, korábban Isten azt ígérte, hogy az asszony utódja a kígyó fejét tapossa majd. Éva pedig úgy gondolta, Isten Kainon keresztül teljesíti be ezt az ígéretet. Ezért is mondja: *„fiút kaptam az Úrtól”* – mintha azt mondaná, ő az a valaki, akiről Isten megígérte, hogy a kígyó fejét tapossa majd. Éva azonban rosszul gondolta: csalódnia kellett Kainban.

„Majd újból szült: annak testvérét, Ábelt. Ábel juhásztor lett, Kain pedig földművelő. Egy idő múlva Kain áldozatot vitt az Úrnak a föld gyümölcséből. Ábel is vitt az elsőszülött bárányokból, a kövérjükből. Az Úr rátekintett Ábelra és áldozatára, de Kainra és áldozatára nem tekintett. Emiatt Kain nagy haragra gerjedt, és lehorgasztotta a fejét” (3-5. vers).

Vajon miért fogadta el Isten Ábel áldozatát, miközben Kainét elutasította? Egyesek szerint azért, mert Kain kezének munkáját ajánlotta fel Istennek, Ábel azonban véresáldozatot mutatott be az Úrnak. Ez a magyarázat jól hangzik. Érdekes azonban, hogy később, amikor Isten felállította az áldozati rendszert Mózes harmadik könyvében, Izrael népe is mutatott be olyan áldozatot, amelyben kétkezi munkájuk eredményéből, a termés egy részéből készített aprócska lepényt áldozták fel az Úrnak - Isten szemében ez is elfogadható áldozat volt. Ebben az esetben tehát nem arról lehet szó, hogy mivel Kain földjének termését ajánlotta fel, Isten elutasította azt, míg Ábel áldozatát elfogadta, mert Ábel véresáldozatot mutatott be neki. A Zsidókhöz írt levélben ezt olvashatjuk:

„Hit által ajánlott fel Ábel értékesebb áldozatot, mint Kain” (11:4).

Kain áldozatával tehát az volt a baj, hogy nem hittel ajánlotta azt fel az Úrnak, Ábel azonban igen – ez jelentette közöttük az alapvető különbséget. Egyikük hitt Istenben és bízott benne, a másik azonban nem. Azok az áldozatok tehát,

amelyeket hit nélkül ajánlunk fel Istennek, mit sem érnek. A hit tette Ábel áldozatát elfogadhatóvá az Úr előtt – ezt maga az Újszövetség állítja erről az ószövetségi ígérésről, az Újszövetség pedig gyakran a legkiválóbb és legértékesebb szövegmagyarázatunk, érdekes bepillantást nyújtva az Ószövetségbe. A fent említett ígevers is értékes igemagyarázat, elárulja nekünk, milyen alapvető különbség állt fenn Kain és Ábel áldozata között: az egyiket hit által ajánlották fel, így Isten elfogadta azt.

„Ekkor azt kérdezte Kaintól az Úr: Miért gerjedtél haragra, és miért horgasztottad le a fejed?” (6. vers)

– nyilvánvaló, hogy Kain dühös volt, mert Isten az ő áldozatát nem fogadta el. Azt azonban már nem árulja el nekünk az Ige, vajon honnan szerzett tudomást Kain arról, hogy Isten az ő áldozatát elutasította. Abban az időben kétségtelenül rendkívül szoros kommunikáció működött Isten és ember között, hiszen Isten itt személyesen kérdezi meg Kaintól, miért olyan dühös, és miért horgasztotta le a fejét. Majd Isten újabb esélyt ad Kainnak, és azt mondja:

„Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz” (7. vers).

Más szóval, ha a helyes dolgot cselekszed, téged is elfogadlak - Isten buzdítja Kaint, hogy azt tegye, ami helyes.

„Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta” (7. vers).

Az Úr tehát megemlíti a Kain ajtaja előtt leselkedő bűnt, és arra buzdítja, próbálja meg újra, mutasson be újra áldozatot, és ha jól cselekszik, elfogadja azt az Úr.

„Egyszer azt mondta Kain a testvérének, Ábelnek: „Menjünk ki a mezőre! Amikor a mezőn voltak, rátámadt Kain a testvére, Ábelra, és meggyilkolta. Akkor az Úr ezt mondta Kainnak: Hol van Ábel, a testvéred? Kain ezt felelte: Nem tudom! Talán őrzője vagyok én a testvéremnek? De az Úr így szólt: Mit tettél? Testvéred kiontott vére kiált hozzám a földről. Most azért légy átkozott, kítaszítva arról a földről, amely megnyitotta a száját, hogy befogadja testvéred kiontott vérének kezéből” (8-11. vers).

Isten ugyan felteszi a kérdést Kainnak, mindez azonban nem azt jelenti, hogy Isten ne tudná, mi történt Ábellel. Hiszen Isten mindent tud, mégis tesz fel kérdéseket. Nem azért, mert információra van szüksége – Isten azért kérdez, hogy megnyílhassunk előtte, hogy ha kell, akár még bűneinket is megvallhassuk neki.

Amikor Kain hazugsággal próbálta eltussolni a gyilkosságot, Isten pontosan tisztában volt a történetekkel. Amikor Isten megkérdezte Kaintól, hol a testvére, pontosan tisztában volt azzal, mi történt Ábellel. Isten mégis kérdez: lehetőséget biztosít Kainnak, hogy bevallja, mit tett, hiszen amikor bevalljuk vétkeinket, amikor megvalljuk bűneinket, ez alapján Isten már megbocsáthat nekünk. Az Ige azt írja, hogy aki takargatni próbálja bűneit, nem élhet bővülő életet, annak azonban, aki megvallja vétkeit, Isten megbocsájt.

Isten tehát nem azért teszi fel a kérdést Kainnak, mert nem tudja, mi történt Ábellel. Éppen ellenkezőleg, tökéletesen tisztában volt a történetekkel,

kérdésével pedig arra akarta ösztönözni Kaint, hogy vallja meg bűnét, hogy Isten megbocsáthasson neki:

„Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól” (1János 1:9).

Úgy tűnik azonban, hogy az embernek nehezebb esik megvallani bűneit. A Példabeszédek könyvében ezt olvashatjuk:

„Van nemzetség, a ki a maga szemei előtt tiszta, pedig az ő rútságából ki nem tisztított” (Péld. 30:12 – Károli).

Milyen sokszor igazolni próbáljuk mindazt, amit tettünk, ahelyett, hogy egyszerűen csak kimondanánk azt a három szót, amit a legnehezebb kimondani: nem cselekedtem helyesen. Milyen nehéz is ezt kimondani! Hiszen azt gondoljuk, mi mindig helyesen cselekszünk, és ha ez meg ez nem történt volna, azt a bizonyos dolgot sem tettük volna meg. „Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, és így ettem” – mindig találunk valami kifogást, soha nem mi tehetünk róla! Vajon miért próbálunk mindig valaki, vagy valami mást hibáztatni? Miért nem vagyunk hajlandóak vállalni tetteinkért a felelősséget?

Ha például késsel megvágom az ujjam, azt mondom, azért történhetett meg, mert a másik szobában a gyerekek túl hangosan hallgatták a zenét. Így hát beviharzok hozzájuk és rájuk ordítok, hogy halkítsák le a zenét - őket hibáztatom. Pedig nem miattuk vágtam meg az ujjam, hanem azért, mert figyelmetlen voltam! Látjátok, hogy mindig valaki vagy valami mást hibáztatunk? Úgy tűnik, az ember már csak ilyen.

Isten viszont azt kéri tőlünk, valljuk meg, ha hibáztunk, valljuk meg, ha vétkeztünk, mert amíg nem valljuk meg bűneinket, Isten nem bocsáthat meg nekünk igazságosan. Így hát Isten nem azért tesz fel kérdéseket, mert információra van szüksége, hanem mert lehetőséget akar biztosítani nekünk, hogy bűneinket megvallhassuk – így Istennek is lehetősége nyílik megbocsátani. *„Hol van Ábel, a testvéred?”*. *„Nem tudom! Talán őrzője vagyok én a testvéremnek?”*. *„Mit tettél?”* – Isten azért kérdegeti Kaint, hogy bűnbánatra indítsa. Majd pedig Isten maga jelenti ki, mit tett Kain:

„Testvéred kiontott vére kiált hozzám a földről. Most azért légy átkozott, kitalálva arról a földről, amely megnyitotta a száját, hogy befogadja testvéred kiontott vérének a kezéből. Ha a földet műveled, nem adja többé neked termőerejét. Bujdosó és kóborló leszel a földön. Ekkor Kain azt mondta az Úrnak: Nagyobb a büntetésem, semhogy elhordozhatnám” (10-13. vers).

Valójában azonban Kain igencsak enyhe büntetést kapott az elkövetett bűncselekményért.

„Íme, elűztél ma erről a földről, el kell rejtőznöm színed elől, bujdosó és kóborló leszek a földön, és meggyilkolhat bárki, aki rám talál. De az Úr azt felelte neki: Nem úgy lesz! Ha valaki meggyilkolja Kaint, hétszeresen kell bűnhődnie. Ezért jelet tett az Úr Kainra, hogy senki se üsse agyon, ha rátalál” (14-15. vers).

„Ezután elment Kain az Úr színe elől, és letelepedett Nód földjén, Édentől keletre. És Kain a feleségével hált, aki terhes lett, és megszülte Énokot. Majd várost épített Kain, és a fia nevével Énoknak nevezte el” (16-17. vers).

Ezen a ponton sokan felteszik a kérdést: honnan volt Kainnak felesége? Ha jól tudom, ez az egyik leggyakrabban feltett Bibliára vonatkozó kérdés. Tudnunk kell, hogy az Igében található nemzetségtáblázatok nem a teljesség igényével készültek. Az Urat tulajdonképpen egyetlen vérvonal érdekli igazán: Ábrahám vérvonala Dávidon keresztül egészen Krisztusig. A többi ág nem is igazán fontos. Egyes családok vérvonalát egy ideig nyomon követi az Ige, hogy felvázolja egyes területek történelmi háttérét, amelyeket bizonyos népek, illetve azok leszármazottai népesítettek be. Egyes vérvonalakat csak bizonyos ideig követ nyomon az Ige, Ábrahám vérvonalát azonban Dávidon keresztül egészen Krisztusig levezeti.

Jézus Krisztus születése után jelentőségüket veszítik a nemzetségtáblázatok, többé nincsen rájuk szükségünk. Jézus születése előtt is egyedül azért volt rájuk szükség, hogy Jézus származása igazolható legyen – hogy születésekor egyértelművé váljon, Isten beteljesítette Dávidnak és Ábrahámnak tett ígését, mely szerint leszármazottain keresztül a világ minden népe áldott lesz. Azt látjuk tehát, hogy Ádámnak és Évának voltak olyan fiai és leányai, akiket név szerint meg sem említi az Ige. Az ötödik fejezetben nemzetségtáblázatokot találunk. Azt is tudjuk az Igéből, hogy Ádámnak és Évának sok fia és leánya született, ebben az esetben azonban az Ige csak egy fiukat említi, hiszen számunkra mindössze egy vérvonal fontos, amely elvezet Ábrahárhoz.

Amikor Kain meggyilkolta testvérét Ábelt, valószínűleg 120 év körüliek, addigra pedig bizonyosan több testvérük is született – Ádám és Éva további gyermekei, akiknek biztosan szintén születtek gyermekei, majd pedig azoknak is, így például egyik unokahúgát is feleségül vehette Kain, bár sok más lehetőség is létezik. Az Ige nem vezet le minden egyes család családfáját, hiszen egyetlen vérvonal érdekli: az, amelyik Ábrahámon keresztül Krisztushoz vezet. Így tehát Kain akár egy testvérét is elvehette feleségül.

Kezdetben sokkal tisztább lehetett az emberek génállománya, így nem jelentett gondot a családon belüli házasság. Ma azonban komoly genetikai problémákhoz vezetne, ha valaki saját rokonát venné feleségül. Mi ugyanis távolról sem vagyunk olyan egészségesek, mint Kain és Ábel, illetve testvéreik, akik 900, 930, 960 évig is éltek, Kain pedig könnyen találhatott magának feleséget. Az Ige egy ideig követi Kain vérvonalát, nincs azonban értelme túl sokáig követni, mert Kain minden leszármazottja elpusztult az özönvízben. Noé után pedig egy új ág következik. Egy rövid időre azonban az Ige itt az ötödik fejezetben Kain vérvonalát követi nyomon.

„Ezután elment Kain az Úr színe elől, és letelepedett Nód földjén, Édentől keletre. És Kain a feleségével hált, aki terhes lett, és megszülte Énókot. Majd várost épített Kain, és a fia nevéből Énoknak nevezte el. Énoknak született Irád, Irád nemzette Metúsáélt, és Metúsáél nemzette Lámeket. Lámek két feleséget vett magának: az egyiknek Ádá volt a neve, a másiknak Cillá. Ádá szülte Jábált. Ő lett a sátorlakók és pásztorok ősatyja. Testvérének Júbál volt a neve. Ő lett minden citerás és fuvalás ősatyja” (16-21. vers).

Itt a hangszerek korai megjelenését látjuk.

„Cillá is szült: Túbalkaint, mindenféle réz-és vasszerszám kovácsmesterét, továbbá Túbalkain húgát, Naamát” (22. vers)

– érdekes, hogy a vas már az özönvíz előtti időszakban megjelent. Már az özönvíz előtt elkezdtek vasat használni, valamilyen módszerrel tehát tudtak vasat önteni. Érdekes, hogy egészen Dávid koráig Izráelben nem köszöntött be a vaskor. Sok ellenségük vasból készült harci kocsikkal támadt ellenük, és Izráel mindig nagy hátrányban volt velük szemben. Csak Salamon idejében kezdtek fémeket használni: Izrael lassan állt át a fémek alkalmazására. Itt azonban azt látjuk, hogy már az özönvíz előtt használtak rezet és vasat, ami igencsak érdekes.

„Akkor azt mondta Lámekh az ő feleségeinek: Oh Háda és Czilla, hallgassatok számra, Lámekh feleségei, halljátok beszédem: embert öltem, mert megsebzett, ifjat öltem, mert megütött” (23. vers – Károli).

Lámek tehát itt kifejti, hogy önvédelemből volt kénytelen ölni.

„Ha hétszeres a bosszú Kainért, hetvenhétszeres az Lámekért!” (24. vers).

Lámek elmeséli, hogy egy fiatalember az életére tört, így ő önvédelemből megölte, és ha hétszeres a bosszú Kainért, hetvenhétszeres az Lámekért!

Érdekes szám – máshol is hallottam már:

„Akkor Péter odament hozzá, és ezt kérdezte tőle: Uram, hányszor vétkezhet ellenem az én atyámfia úgy, hogy én megbocsássak neki? Még hétszer is? Jézus így válaszolt neki: Nem azt mondom neked, hogy hétszer, hanem még hetvenszer hétszer is” (Máté 18:21-22).

„Ádám újból a feleségével hált, és az fiút szült, (25. vers)

– időben már Ábel meggyilkolása után járunk, kétségtelen, hogy Ádámnak és Évának sok gyermeke született.

„Ádám újból a feleségével hált, és az fiút szült, és Sétnek nevezte el (ami kinevezettet jelent), mert azt mondta: Adott nekem Isten más utódot Ábel helyett, akit meggyilkolt Kain” (25. vers).

Eredetileg elképzelhető, hogy Ábel töltötte volna be ezt a feladatot, most azonban újabb fiút jelölt ki erre a célra Isten – Sétet – és Sét vérvonala vezet majd el Ábrahámig.

„Sétnek is született fia, akit Enósnak nevezett el. Akkor kezdték segítségül hívni az Úr nevét” (26. vers).

1 MÓZES 5. FEJEZET

„Ez Ádám nemzetségének könyve. Amikor Isten embert teremtett, Istenhez hasonlónak alkotta. Férfivá és nővé teremtette, megáldotta, és embernek nevezte őket teremtésük napján. Ádám százharminc éves volt, amikor fiút nemzett, magához hasonlót, a maga képmására, és elnevezte Sétnek” (1-3. vers).

Ádám 130 éves volt, amikor Sét született, Kain tehát valahol a 110-es éveinek végén járhatott, amikor meggyilkolta a testvérét, és feleségül vehette egy 90 éves lánytestvérét például. Ez nagyonis elképzelhető.

„Sét születése után Ádám nyolcszáz évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat. Ádám teljes életkora tehát kilencszázharminc év volt, amikor meghalt” (4-5. vers).

Az özönvíz előtt az emberek élettartama sokkal hosszabb volt, csaknem ezer évig éltek. Metúselah közelítette meg leginkább az ezer évet, teljes életkora 969 év volt. Úgy tűnik, az özönvíz előtt a földet víztakaró óvta, így az éghajlati viszonyok is teljesen mások voltak, mint ma.

Érdekes eljátszozni a gondolattal, milyen hatással lehet a föld hőmérsékletére például egy óriási víztakaró – kiegyenlítené a föld egyes pontjain a hőmérsékletet, megöntözné a földet, illetve megvédené bolygónkat a kozmikus sugárzástól. Tudjuk, hogy egy kevéske ózon a sztratoszférában már kiszűri a naptól érkező ultraibolya sugarak nagy részét. Ha azonban a földünk felett több kilométeren át húzódó ózonréteget összesűrítünk, mindössze 3 mm vastagságú lenne! Láthatjuk tehát, hogy nem is olyan sok az az ózon, ami véd bennünket, és fenntartja az életet itt a földön.

Tudjuk, hogy egy időben jóval mérsékeltebb éghajlat uralkodott bolygónkon. Sőt az is tudvalévő, hogy földünk elektromágneses tere folyamatosan gyengül. Ha állandó mértékben csökkent az elektromágneses tér ereje Ádám idejétől számítva, a föld hőmérséklete korábban magasabb lehetett, mint ma. Az elmúlt 136-137 évben évente megmérték a föld elektromágneses terének erejét, és azt találták, hogy állandóan csökken. Ha ilyen állandó mértékben csökkent az elmúlt 6000 évben is, akkor korábban jobban tudta védeni a földet a kozmikus sugárzástól – a kozmikus sugárzás nagy részét ugyanis épp az elektromágneses tér veri vissza. Az elektromágneses tér azonban hőt is generál.

Érdekes módon, ha a rendelkezésünkre álló számadatok alapján kiszámolnánk, milyen erős lett volna az elektromágneses tér, mondjuk 25 000 évvel ezelőtt, azt találnánk, hogy a föld hőmérséklete 95 fok Celsius lett volna. Ha 50 000 évet megyünk vissza, akkor pedig olyan magas hőmérsékletet kapunk, amelyben a föld megolvadt volna. Ennek hallatán az evolúcióelméletet valló tudósoknak gyors magyarázattal kellett előállniuk, így egy érdekes elméletet alkottak meg, amely értelmében minden 5 000 évben valamiféle misztikus hókuszpókusz folytán a föld elektromágneses tere újratöltődik! Azt ugyan nem tudják, hogyan, mégis azt állítják, minden 5 000 évben újratöltődik, majd ismét fokozatosan lemerül. Érdekes látni, ahogy egyes tudósok megpróbálják a tényeket az elméleteikhez igazítani, és néha bizony tisztességtelenül zsonglőrködnek.

Ahogy végighaladunk a nemzetségtáblázatokon az ötödik fejezetben, néhány érdekes dologra bukkanhatunk. Először is azt találjuk, hogy Noé édesapjának idejében még Ádám is életben volt. Noé tehát nem is állt időben olyan távol Ádámtól, hiszen édesapja akkor élt, amikor még Ádám is életben volt. További érdekesség, hogy Metúselah az özönvíz évében halt meg, vagyis lehetséges, hogy az özönvízben pusztult el. A nemzetségtáblázatban mindegyik név után azt szerepel, hogy meghalt. Létezik azonban egy kivétel: Énókhhoz érve azt írja az Ige, hogy egyszer csak eltűnt, mert magához vette őt Isten. Énók a hit embere

volt, mintegy 300 évet élt csupán, és Istennel járt. Az Újszövetségben ismét érdekes magyarázatot találunk Énókra vonatkozóan:

„Hit által ragadtatott el Énók, hogy ne lásson halált, és nem találták meg, mivel elragadta őt az Isten. Elragadtatása előtt azonban bizonyóságot nyert arról, hogy Isten szemében kedves” (Zsidók 11:5).

Milyen csodálatos bizonyágtétel! Bár az lenne ez mi életünk bizonyágtétele is, hogy megörvendeztettük Isten szívét. Isten a következőket mondta fiáról, amikor Jézus megkeresztelkedett:

„Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm” (Máté 3:17).

Jézus azt mondta:

„mert mindig azt teszem, ami neki (az Atyának) kedves” (János 8:29).

A Jelenések könyvében pedig azt olvashatjuk, hogy Isten mindent saját gyönyörűségére teremtett – ebbe pedig te is bele tartozol! A Zsidókhoz írt levél azt is elárulja nekünk, hogy hit nélkül senki sem lehet kedves Isten előtt. Mi tehát úgy lehetünk kedvesek Isten előtt, ha benne bízunk. Istennek kedves az, amikor benne bízol, és odaszánod magad neki.

Az ötödik fejezetben tehát nemzetségtáblázatokat találunk – vizsgáljátok csak meg tüzetesebben! Hadd hívjam fel figyelmeteket egy érdekességre: vajon honnan merített Mózes, amikor megírta Mózes első könyvét? Az írás hamar megjelent az emberiség történetében. Az írást megelőzően pedig szájhagyomány útján terjedtek a történetek. Kétségtelen, hogy Ádám mesélt saját fiainak, unokáinak, ükunokáinak, ük-ükunokáinak, és így tovább – hiszen ne feledjük, hogy sokáig élt, így volt rá lehetősége. Lámeck például akár 100 éven keresztül is ülhett volna Ádám ölében (bár valószínűleg csupán pár évig tette), miközben Ádám elmesélte, milyen volt az Éden kertjében.

Lámeck tehát közvetlenül Ádámtól is hallhatta mindezt, majd továbbadta fiának, Noénak, aki szintén megosztotta azt fiával Sémmelel, és amikor Sém még életben volt, megszületett Ábrahám. Azt látjuk tehát, hogy Ádám és Lámeck között közvetlen kapcsolat áthatott fenn, Lámeck ezután elmeséli a történetet fiának, Noénak, Noé pedig fiának Sémnek, aki továbbadja Ábrahámnak.

Igaz, hogy léteznek más elbeszélések is az özönvízről Babilonban, Egyiptomban, vagy Indiában, illetve léteznek más teremtéstörténetek is, amelyek általában óriási túlzásokba bocsátkoznak. Vannak olyanok is, amelyek hasonlítanak a bibliai beszámolóra. Egyesek pedig olyan történelmi dokumentumokban jelennek meg, amelyek a tudósok szerint a Bibliánál is idősebbek. Önmagában azonban az a tény, hogy az inkáknak például, vagy a babiloniaknak, vagy az egyiptomiaknak van egy történetük az özönvízről, még nem szól a Biblia ellen.

Mindez cáfolná a Biblia hitelességét? Nem. De mit is bizonyít? Az emberek közös származását. A történetet gyakran helyenként megváltoztatták, kiszínezték, ahogy szájhagyomány útján terjedt, és eljutott a föld különböző területeire Babel tornyát követően, amikor az emberek szétszéledtek szerte a világban. Az emberek közös származása miatt minden népcsoportnak volt egy teremtéstörténete – mindez azonban nem a Biblia szavahihetőségét tagadja, hanem sokkal inkább bizonyítja az emberek közös származását. Bár a szkeptikusok igyekeznek elferdíteni a bizonyítékokat, hogy úgy tűnjön, Mózes esetleg a babiloni beszámolókat másolta le, vagy valami hasonló légből kapott

ötlettel állnak elő. Ez az elképzelés pedig mindenekelőtt azért légből kapott, mert ha összehasonlítjuk az egyes beszámolókat, azt találjuk, hogy Mózes beszámolója jelentősen eltér a babilonitól, az utóbbi ugyanis komoly túlzásokba bocsátkozik.

Végezetül tehát hadd bátorítsalak, hogy nézd csak meg tüzetesebben az ötödik fejezetet, mert láthatod, hogy ki mikor és hol élt, sőt érdekes tényeket is felfedezhetsz.

1 MÓZES

6-7. FEJEZET

„Történt pedig, hogy amikor az emberek kezdtek elszaporodni a földön, és leányaik születtek, látták az istenfiak, hogy szépek az emberek leányai, ezért feleségül vették közülük mindazokat, akiket kiszemeltek maguknak. Akkor ezt mondta az Úr: ne maradjon lelkem örökké az emberben, hiszen ő csak test. Legyen az életkora százhusz esztendő” (1-3. vers).

Elérkeztünk ahhoz a ponthoz, melynél Isten drasztikusan megváltoztatja az emberek élettartamát a földön. Mire az emberek elérték a 900 évet, olyan gonosszá váltak, hogy Isten eldöntötte, nem engedi, hogy ilyen sokáig éljenek, és élettartamukat 120 évre csökkenti.

Az özövizet követően tehát drasztikus változás állt be az emberek élettartamában. Erre a földet körülölelő védőköpeny eltűnése is magyarázatot nyújthat, melynek következtében több kozmikus sugárzás éri a földet, ami sejtmutációt eredményez, az pedig gyorsítja az ember öregedési folyamatát.

A kis nutrinókkal, az aprócska kozmikus sugarakkal szemben - amelyek folyamatosan bombázzák földünket, és mindenhová behatolnak - sehogy sem tudunk védekezni. Földünk légköre jelentős védelmet nyújt ugyan, ha azonban valaki túl hosszú ideig tartózkodik a magasban, a védőköpeny fölött, ahol erősebb az ultraibolya sugárzás, komoly veszélynek teszi ki magát. Így a légitársaságok elhatárolták, szabályozni fogják pilótáik repülési idejét, hogy kevesebb ideig legyenek kitéve a védőköpeny feletti veszélyes zóna hatásainak – 12 ezer méteres magasságban. Szinte minden nap tanulunk valami újat ezen a területen.

Kik az istenfiak? Egyesek szerint Sém leszármazottairól van szó, miközben az emberek leányai Kain leszármazottai. Az elmélet értelmében tehát Sém istenfélő ága egy időben vegyes házasságra lépett Kain istentelen ágával, és bár nehéz megmagyarázni, hogyan születhettek ezekből a házasságokból óriások, mégis így szól az elmélet. Az istenfiak kifejezés az Ószövetségben másutt is előfordul, az Ige azonban mindig az angyalokra használja, soha nem emberekre. Jób könyvében például

„az istenfiak megjelentek, és megálltak az Úr előtt. Velük együtt megjelent a Sátán is” (1:6).

Jób könyvében angyalok jelentek meg Isten előtt. Úgy tűnik, a mi esetünkben, Mózes első könyvében is angyalokról van szó: elvegyültek az emberek között, házasságra léptek velük - de álljunk csak meg egy szóra! Jézus azt mondta, hogy az angyalok nem házasodnak (Máté 22:30).

Az is érdekes, hogy az angyalokra mindig hím nemben utal az eredeti szöveg. Ha tehát te úgy szeretnéd értelmezni ezt az ígérést, hogy itt Sém istenfélő ágáról, illetve Kain istentelen ágáról van szó, nehézségekbe ütközöl. Akkor is problémákba ütközöl azonban, ha értelmezésed szerint ez esetben az angyalok lépnek házasságra az emberekkel. A negyedik versben ez áll:

„Abban az időben, amikor az istenfiak bementek az emberek leányaihoz, és azok gyermekeket szültek nekik – sőt még azután is -, óriások éltek a földön. Ők azok a vitézkedők, akik ősidőktől fogva hírnevesek voltak” (4. vers).

Valamiféle szuperfaj, óriás emberek születtek ezekből a házasságokból. Az Újszövetségben olvashatunk azokról az angyalokról, akik

„nem becsülték meg a maguk fejedelemségét, hanem elhagyták saját lakóhelyüket, [őket Isten] örökkévaló bilincsekben és sötétségben tartja fogva annak a nagy napnak az ítéletére” (Júdás 1:6).

Úgy tűnik tehát, hogy voltak bizonyos angyalok, akik nem becsülték meg a maguk fejedelemségét. Talán olyan angyalok voltak, akik lejöttek a földre, elvegyültek az emberek között, és házasságra léptek velük. Sok érdekes dolog van, amire nem ismerjük a választ - ezt ez esetet is beleértve.

„Amikor látta az Úr, hogy az emberi gonoszság mennyire elhatalmasodott a földön, és hogy az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz, megbánta az Úr, hogy embert alkotott a földön, és megsomorodott szívében. Azért ezt mondta az Úr: Eltörlöm a föld színéről az embert, akit teremtettem, az emberrel együtt az állatokat, a csúszómászókat és az égi madarakat is, mert megbántam, hogy alkottam őket” (6-7. vers).

Amikor azt olvassuk, hogy „megbánta Isten”, rádöbbenünk, bizony nehéz kijelentéshez érkeztünk, mert az Ige egyértelműen azt tanítja, hogy *„nem ember az Isten, hogy hazudnék, nem embernek fia, hogy bármit megbánna” (4Mózes 23:19).*

Más szóval, Isten mindentudó, és kezdettől fogva tisztában volt azzal, mi fog történni. Akkor viszont mit ért az alatt az Ige, hogy Isten megbánta, hogy megalkotta az embert? Rendkívül nehéz Istenről emberi értelemben beszélni, mert az emberi szóhasználat határt szab mondanivalónknak.

Így hát, amikor Isten egyes cselekedeteit próbálom megmagyarázni, hogyan is tehetném ezt másként, mint annak a nyelvnek a segítségével, amit ismerek? Ezen a ponton azonban nehézségekbe ütközök, mert bár Isten cselekedetéről próbálok beszélni, olyan szavakhoz vagyok kötve, amelyek az emberi léthez kapcsolódnak, és egyáltalán nem tartoznak Isten szóhasználatához.

Mi tehát embereknek érthető módon, emberi dimenziókban gondolkodva próbáljuk elmagyarázni Isten dolgait, és Istent emberi tulajdonságokkal ruházzuk fel – pedig amikor Isten megbán valamit, az egyáltalán nem ugyanaz, mint amikor mi emberek bánunk meg, illetve sajnálunk valamit. Én nem érthetem Isten tetteit, az ő útjai kifürkészhetetlenek.

Isten már kezdettől fogva tudott mindent: tudta, hogy romlottá válik az ember, tudta, hogy megjelenik az erőszak, és az emberek tönkreteszik magukat. Mi tehát az emberi dimenziókban gondolkodva próbáljuk leírni Isten cselekedeteit, az Ige azonban kijelenti, hogy *„nem ember az Isten, hogy hazudnék, nem embernek fia, hogy bármit megbánna.”* Mivel azonban nincs más eszközüm, amivel jellemezhetném Isten dolgait, kénytelen vagyok az emberi szavakra támaszkodni. Pedig Isten esetében egyáltalán nem olyasfajta megbánásról van szó, amit az emberek tanúsítanak, hisz Isten nem változik. Isten maga mondja:

„Én, az Úr, nem változtam meg” (Malakiás 3:6)

Neki nem is kell megváltoznia, ő Isten. Isten ezután kijelenti, hogy a földnek el kell pusztulnia.

„De Noé kegyelmet talált az Úr előtt” (8. vers).

„Noénak ez a története: Noé igaz ember volt, feddhetetlen a maga nemzedékében. Az Istennel járt Noé” (9. vers).

Egy romlott világban, ahol az emberek szíve és elméje telve volt minden elképzelhető gonossággal, ahol az emberek folyamatosan csak gonosz dolgokra gondoltak, létezett egy férfi, aki harmóniában élt Istennel, és közösségben volt vele. Noé Istennel járt. Micsoda bizonyágtétel!

„Noé három fiút nemzett: Sémét, Hámot és Jáfetet. A föld pedig mind romlottabb lett az Isten előtt, és megtelt a föld erőszakossággal. És Isten látta, hogy mennyire megromlott a föld, mert mindenki rossz útra tért a földön. Ezt mondta Isten Noénak: Elhatároztam, hogy minden élőnek véget vetek, mert erőszakossággal telt meg miattuk a föld. Ezért elpusztítom őket a földdel együtt” (10-13. vers).

„Csináld bárkát góferfából, készíts rekeszeket a bárkában, és vond be kívül-belül szuokkal. Így készítsd el azt: a bárka hossza háromszáz könyök legyen, szélessége ötven könyök és magassága harminc könyök” (14-15. vers).

Egy könyök nagyjából fél méternek felel meg, vagyis Isten utasításai szerint a bárkának 150 m hosszúnak, 50 m szélesnek, és 15 m magasnak kellett lennie. Ezen kívül három emeletet kellett kialakítania Noénak, egyenként 5 m magassággal. Meglehetősen nagy bárka lehetett, összességében 112 500 köbméter térfogattal. Mindez 522 marhavagonnak felel meg. Képzeljünk csak el egy 522 marhavagont számláló vonatot! Jópár állat elfért rajta. A bárka tehát nem egy aprócska hajó volt, hanem olyan hatalmas, amelyet addig még nem láttak az emberek. Érdekesekek az arányai. Mára rájöttünk, hogy egy hajónál ez az ideális arány, így a legtöbb hadihajónk esetében is ezt alkalmazzuk.

Az emberek sokszor értetlenül állnak az özönvíz, illetve a bárka története előtt, és nem értik azt sem, hogyan vitték fel az állatokat a fedélzetre. Született azonban néhány kiváló könyv a témában, például dr. Wickam és dr. Morris írása, melynek címe *The Genesis Flood*, amely talán az egyik leginkább tudományos jellegű kiadvány a témában.

Mostanában ismét kiújult az érdeklődés az özönvíz kérdésköre iránt. Talán annak is köszönhető mindez, hogy egyre gyakrabban hallunk egy nagy hajóról, amely jégbe fagyva az Ararát tetején található. Az első beszámolók még Marco Polo idejére nyúlnak vissza: ő egy nagy hajóról tesz említést fent a hegyen a jégben, ahogy azt a helybeliek is emlegették. 1915 különösen hosszú és forró nyarán egy orosz pilóta szintén egy nagy hajóra lett figyelmes a jégben, ahogy elrepült az Ararát fölött. Beszámolója alapján expedíciót is indítottak, de mire nyilvánosságra hozták volna a bizonyítékokat, kirobbant a forradalom, és minden bizonyíték megsemmisült. A pilóta később Kanadába költözött, és ott is elmesélte, mit látott azon a nyáron. Történetének hallatán mások is felbátorodtak, hogy a hajót felkutassák. Fernand Navarro, egy francia felfedező például még egy fadarabot is hozott magával arról az objektumból, melyet jóval a felső erdőhatár fölött talált jégbe fagyva az Ararát tetején. Élményeit egy könyvben meséli el: *Noah's Ark, I Touched It*.

Jelenleg is folynak kezdeményezések újabb expedíciók elindítására, a muzulmán irányítás alatt álló török kormány azonban egy expedícióra sem adott engedélyt a közelmúltban. Pedig sok kutató szeretne ellátogatni az Ararát tetejére, hogy egyszer s mindenkorra feltárja az igazságot, a török kormány azonban ellenáll minden próbálkozásnak. Mostanában még Szíria kormánya sem hajlandó ásatásokat engedélyezni azon a területen, ahol korábban feltárták az Eblatáblákat, melyek bizonyítják, hogy Ábrahám és Dávid valóban létező személyek voltak. Szíriát feldühíti ennek gondolata, hiszen így Izrael jogot formálhatna a területre.

Ha megtalálnák a bárkát az Ararát tetején, a tudósok érdekes problémával találnák szembe magukat: hogyan kerülhetett fel olyan magasra a hajó, hogyan szállították fel olyan magasra a hatalmas monstrum megépítéséhez szükséges fát? Jézus azt mondta, áldottak azok, akik látnak, és hisznek, de még áldottabbak, akik hisznek, bár nem látnak. Ha a bárka felfedezésére van szükség ahhoz, hogy te hinni kezdj Jézus Krisztusban, sajnállak, bár őszintén remélem, hogy megtalálják a bárkát, hogy te is megtérhess.

Más érdekes bizonyítékai is vannak annak az elképzelésnek, hogy a világ igenis megtapasztalt egy világméretű özönvizet. Természetesen az egész világra kiterjedő özönvíz elképzelése ellentétben áll az uniformitarianizmus elméletével, amely az evolúcióelmélet alapját képezi. Érdekes, hogy a tudósok nem mindig becsületesek. Nagy előszeretettel állítják be magukat a tudomány embereinek, miközben legtöbbször felesküdték egy bizonyos elméletre, amelytől nem tágit, nehogy aláássa saját hitelességét. Ha bárki olyat mer mondani, ami ellenkezik az általuk már tudományos tényként elfogadottakkal, és így veszélybe kerül az elméletük, amely mellett elkötelezték magukat, azonnal keresztre feszítik azt a valakit, munkáit pedig elutasítják.

Tökéletes példája ennek Immanuel Velikovsky. Első könyve az *Ütköző világok* (Worlds in Collision) címen jelent meg, az Egyesült Államokban először a Macmillan kiadó gondozásában. A Macmillan egy jól ismert kiadó, amely számos tankönyvet is megjelentetett már. Amikor az egyetemi tanárok elolvasták Velikovsky könyvét, nagy haragra gerjedtek, hiszen rádöbentek, hogy a könyv ellehetetleníti, sőt megcáfolja az uniformitarianizmus elméletét. Ennek nyomán olyan nagy port kavartak, hogy a Macmillan kiadónak végül le kellett állítania a könyv kiadását. A jogokat ekkor egy másik kiadó vásárolta meg, hogy a könyv mégis eljuthasson a könyvesboltokba. Velikovsky ellenlovasai azonban továbbra is elszántan harcoltak az ellen, hogy a könyv a nagyközönség kezébe kerülhessen: hatalmas ellenkampányt indítottak, és írásaikban már akkor cáfolták a könyvben közölt tényeket, amikor azon még meg sem száradt a tinta.

Bizony a tudósok sem mindig tisztességesek: ha valaki megpróbálja lerombolni egyik dédelgetett elméletüket, hazudnak, összeesküvést szőnek, és minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy életben tartsák az elméletet. Ebben az esetben pedig az dédelgetett elméletük, hogy az ember az evolúció során fejlődött ki. Ehhez pedig ragaszkodnak, hiszen így teljesen kizárhatják Isten létezésének lehetőségét. Nem csoda, hogy görcsösen kapaszkodnak az evolúcióelméletbe, még akkor is, amikor egyre több bizonyíték szól ellene.

Azóta Immanuel Velikovsky-nak egy újabb könyve is megjelent *Earth in Upheaval* címen. Hadd mondjak el valamit Velikovsky-val kapcsolatban. Először is, Velikovsky nem hisz abban, hogy a Biblia Isten Igéje. Sőt mi több, a Biblia egyes részeit egyenesen elutasítja. Velikovsky nem keresztény, hanem zsidó tudós, de úgy tekint a Bibliára, mint egy történelemkönyvre. Így hát történelmi tényként igyekszik kezelni mindazt, amiről a Biblia kijelenti, hogy megtörtént.

Velikovsky a Bibliai események alapján szeretné saját elméletét bizonyítani, amely értelmében a Vénusz bolygó Józsue idejében jelent meg naprendszerünkben, pontosabban akkor állt rá jelenlegi pályájára. Előtte azonban a Vénusz többször is elhaladt a Föld közelében. Velikovsky szerint ezzel magyarázható Józsue hosszú napja a Bibliában, a Mózes idejében bekövetkező egyiptomi csapások pedig szintén a Vénusz egy korábbi földközeli elhaladásához kapcsolhatók. Velikovsky szerint tehát a Vénusz többször is elhaladt a Föld mellett, mielőtt tartósan ráállt a Nap körüli pályára. Sőt néhányszor majdnem össze is ütköztünk vele. Velikovsky elmélete szerint továbbá a Mars és a Vénusz keringési pályájában egy időben változások következtek be, a Vénusz pedig az elmúlt 5000 évben jelent meg naprendszerünkben, és megjelenése jelentősen megbolygatta földünket. Erről szól Velikovsky elmélete, aki természetesen igyekszik azt megfelelően alátámasztani, és számos bizonyítékot elít. Néhányat közülük igencsak érdekesnek talállok.

Ebben a könyvében például azt írja, hogy 150 méteres tengerszint feletti magasságban bálnacsontokat találtak az Ontario-tótól északra. Vermontban is találtak bálnacsontvázat, mégpedig 160 méteres tengerszint feletti magasságban, egy harmadikat pedig Quebec-ben, Montreálban, 200 méterrel a tengerszint felett. De hát az emberek általában nem cipelnek fel egy bálnatetet 200 méterre egy hegyre, több kilométernyire az óceántól! Felmerül tehát a kérdés, hogyan is kerültek oda a tetemek? Velikovsky saját elmélete szerint erre akkor kerülhetett sor, amikor a földkéreg felgyűrődésével hegységek jöttek létre. Velikovsky azt próbálja bizonyítani, hogy az elmúlt 7000 évben így jöttek létre a földön hegységek. De mi a helyzet akkor, ha a földkéreg felgyűrődése, illetve a hegláncok ily módú létrejötte helyett inkább a víz emelkedett fel olyan magasságokba, és betérítette az említett területeket. Így ott is úszkálhattak bálnák, amíg a víz vissza nem húzódott, akkor a bálnák ott ragadtak, és elpusztultak. Ezt az elképzelést legalább olyan hihetőnek találom, mint a földkéreg felgyűrődésének elméletét. Sőt, ez az elképzelés az Igével is sokkal inkább összhangban áll.

Velikovsky könyvében egy Joseph Prestvich nevű geológiai professzort is említ, aki az Oxfordi Egyetemen tanított 1874 és 1888 között, és elismert tekintély volt a szakmában. Kutatásai során arra a következtetésre jutott, hogy a jégkorszakban, vagy az új kőkorszakban a dél-angliai területek víz alá kerültek, mégpedig olyan pontok is, amelyek akár 300 méteres tengerszint feletti magassággal rendelkeztek. Velikovsky továbbá olyan hasadékokat említ, amelyekben különféle állatok csontjait találták – mamut, víziló, orrszarvú, ló, sarki medve, bölény –, a csontok ezer darabra törtek (egyetlen ép csontvázat sem találtak), rendszertelenül heverték szanaszét, teljesen függetlenül a csontváztól

elfoglalt helyüktől. A csontok harapásnyomokat nem tartalmaztak, bár hiéna, farkas, medve és oroszlán csontjaival együtt találták őket. Devonshire-ban, illetve Walesben, Pembrokeshire-ben is találtak összetört csontokat, melyeken egyértelmű törésnyomok fedezhetők fel: a csontok széle éles, a csontok kiváló állapotban vannak, harapásnyomoknak semmi jele.

A könyvben arról is olvashatunk, hogy a világ számos részén találtak barlangokban csontcsoportokat, úgy, mintha egyszerűen csak odadobták volna őket. Egy barlangban heverték például olyan állatok csontjai, amelyek ráadásul egymásra szoktak vadászni. Úgy tűnt, a csontok egyszerre kerültek oda, összetörték, majd betemette őket az iszap - mintha valamiféle erőszakos, szökőárszerű jelenség temette volna be őket, és hirtelen 300 méteres mélység tornyosult felettük. Ezek a tények természetesen a földkéreg-felgyűrődés elméletének igazolására is használhatók, érdekes bizonyítékot nyújtanának azonban arra is, hogy egy időben világméretű özönvíz, hatalmas erejű vízárdat sújtotta a földet – én pedig inkább erre szavaznék.

A könyv ezután a Cumberland-barlangot említi Marylandben. Amikor munkások vasúti sínekhez készítették elő a terepet, és robbantottak, az egyik munkás egy üregre lett figyelmes, amelyben állati csontok különleges választékára bukkantak. Számos csont közülük a környéken honos állatoktól származik, de olyan csontokat is találtak az üregben, amelyek kimondottan északibb területeken, illetve déli, alacsonyabban fekvő területeken élnek. J.W. Gidley, illetve C.L. Glason, az Amerikai Egyesült Államok Nemzeti Múzeumának két kutatója szerint míg a krokodil inkább a déli területeken honos, a torkosborz és a lemming kimondottan északon. Igencsak valószínűtlennek tűnt tehát, hogy ugyanazon a helyen éltek. Ezért a két kutató az ilyenkor szokványos magyarázatot nyújtotta: a csontok a jégkorszakban, vagy a két jégkorszak közötti időszakban kerültek az üregbe. Az üreg felfedezésekor a Smithsonian Intézet dolgozói azonnal megvizsgálták a csontokat, majd az elkövetkező években többször is visszatértek, hogy még tüzetesebb vizsgálatokat végezzenek. J. W. Gidley azt a következtetést vonta le végül, hogy a barlangban talált állatok mind ugyanabban az időben éltek, a csontok pozíciója ugyanis minden más magyarázatot kizár. A barlangban talált csontok érdekes, reménytelenül vegyes csoportot alkotnak. Természetesen az éghajlati viszonyok a földön az özönvíz előtt mások voltak, így elképzelhető, hogy bizonyos állatok akkor egy helyen éltek, és keveredtek. Csontjaikat a hatalmas erejű özönvíz vetette be a barlangba, ahogy a mélység forrásai megnyíltak – a csontok összetörték, majd betemette őket az iszap.

Velikovsky könyvében még egy érdekes dolgot találunk a könyvben – a Himaláját. A 19. század tudósai megdöbbenően tapasztalták, hogy akármilyen magasra is másztak a Himaláján, a sziklák tengeri állatok csontvázait rejtették. Olyan halakét például, amelyek az óceánban úszkálnak, illetve más tengeri élőlényekét. Számukra mindez azt bizonyította, hogy a Himalája egykor a tengerből emelkedett ki. Arra is bizonyíték lehet azonban, hogy a Himaláját egy időben víz borította. Ugyanez mondható el az Andokról is Dél-Amerikában, illetve több más hegységről. Isten tehát hagyott ránk bizonyítékokat, bár az emberek gyakran félreértelmezik azokat. Nincs azonban okunk mást feltételezni, mint azt,

hogy az említett maradványok egy világméretű özönvíz maradványai, és hogy az említett területek valóban víz alá kerültek egy időben – a vízszint még a legmagasabb hegyeket is betérítette, sőt öt méterrel magasabbra emelkedett náluk, ahogy azt az Ige kijelentette. Velikovsky könyve tehát lerombolja az uniformitarianizmus elméletét, és kataklizmikus események egész sorát említi.

Számos bizonyíték szól egy nagyszabású özönvíz mellett. Egyes területeken például rendkívül vastag rétegben rakódott le üledék, több tíz méteres vastagságban. Ahhoz azonban, hogy ilyen vastag üledékréteg képződhessen, több száz méteres víztömegre van szükség.

Az evolúcióelméletet vallók a geológiai rétegekkel igyekeznek bizonyítani az evolúcióelméletet. Ennek nyomán azonban számos probléma vetődik fel: az egyik például az, hogy a geológiai rétegekben egyetlen bizonyítékot sem találunk a fajok közötti egyetlen átmeneti formára sem. Az átmeneti formákra tehát nincs bizonyíték, bár azok alapvető részét képezik az evolúcióelméletnek. Mivel a geológiai rétegek nem szolgálnak átmeneti formákkal, egy professzor a Stanford Egyetemről kidolgozott egy elméletet – a reményteljes szörnyeteg (hopeful monster) elméletet – hogy megpróbálja megmagyarázni a fajok közti átmenetet. Elmélete értelmében tehát a kígyó a homokba rakta tojásait, és amikor a tojások kikeltek, madarak repültek ki belőle! Lehet, hogy ő a reményteljes szörnyeteg elméletnek nevezi az elképzelést, szerintem azonban az elmélet inkább csak reménytelenül szörnyűséges. Ahhoz, hogy az elmélet működjön, vagyis hogy egy új faj születhessen, a tojásból madárnak kell kirepülnie!

Egyébként a geológiai rétegek kérdése nagyon érdekes, bár sokszor körkörös érvelés áldozatává válik. Hiszen hogyan is határozzák meg az egyes geológiai képződmények korát? Az alapján, milyen fajta kőületet tartalmaznak. És hogyan is határozzák meg a kőületek korát, amelyeket különféle képződményekben találnak? Az alapján, milyen képződményekben találták őket. Más szóval, nincs pontos módja a kormeghatározásnak. Az effajta kormeghatározás eleve arra a feltételezésre épül, hogy az evolúcióelmélet igaz – hogy minden egy alacsonyabb rendű formából fejlődött ki és vált magasabb rendű formává. Egyes területeken azonban a megszokottal éppen ellentétesen szerveződnek a geológiai rétegek: a régebbi rétegek az újak tetején helyezkednek el – akár több száz négyzetméternyi területen.

Annak érdekében, hogy ezt a jelenséget megmagyarázzák, a tudósok újabb elméletet dolgoztak ki, mégpedig a palacsintaforgató elméletet: azt mondják, valamilyen módon az egész hatalmas rétegeképződmény a feje tetejére állt. Több száz négyzetméternyi geológiai réteg – csak úgy egyszerűen a feje tetejére állt! Azt persze nehezebb megmagyarázni, hogyan nőhetett egy fa több geológiai rétegen keresztül is, hiszen elvileg az egyes rétegek több millió éven keresztül rakódtak le. Ha azonban az ember hisz az özönvízben, a geológiai rétegekkel sem lesz gondja.

Különféle fajta állatokat teremtett Isten, ahogy azt a Biblia is írja. Így hát logikus, hogy az alacsonyabb fekvésű területeken élő állatok elsőként pusztultak el az özönvízben, azok az állatok pedig, amelyek fel tudtak mászni magasabban fekvő területekre, vagy tudtak például úszni, csak később estek áldozatul az egyre emelkedő, majd egy napon visszahúzódó víztömegnek – vagyis a geológiai

rétegek felsőbb szintjén helyezkednek el. Az állati maradványokat az özönvíz juttatta oda – az özönvíz valóban hihetőbb magyarázatot nyújt a geológia rétegek tartalmára és szerkezetére. Sőt mi több, teljes összhangban áll az isteni teremtés elképzelésével, miszerint Isten különféle állatokat teremtett, így feleslegessé válik az átmeneti formák keresése. Maga az özönvíz hihető magyarázat a geológiai rétegekre, a geológiai bizonyítékok pedig megmutatják, hogy az özönvíz valóban megtörtént. Bár 2000 évvel ezelőtt írta levelét, úgy tűnik, Péter fején találta a szöveget. Ezt írja ugyanis:

„Tudjátok meg elsősorban azt, hogy az utolsó napokban csúfolódók támadnak, akik mindenből gúnyt űznek (...) és ezt kérdezzétek: Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert mióta az atyák elhunytak, minden úgy maradt, amint a teremtés kezdetétől fogva van” (1Péter 3:3-4).

Ez az uniformitarianizmus elmélete – minden úgy maradt, ahogy az a kezdetben volt. Péter előre látta, hogy megjelenik majd ez az elmélet, illetve hogy csúfolódók támadnak majd, akik gúnyt űznek a Bibliából, és az Úr Jézus Krisztus eljövételének ígéretéből. Péter azonban arról is ír, hogy az emberek nem hajlandók tudomásul venni, hogy Isten egyszer özönvízzel pusztította el a földet. Ez az egy dolog minden bizonyítékra magyarázatot nyújthatna, ők azonban tudatosan háttal fordítanak e ténynek. Péter mindezt előre látta Isten lelke által. Így hát ismét azt látjuk, hogy a Biblia jóval az emberek előtt jár.

Isten tehát megadta Noénak a bárka méreteit. Meghagyta, hogy legyen ablaka is, és körülbelül egy könyökre hagyja azt felülről. Voltak a bárka tetején ablakok, hogy legyen mód a bárkát szellőztetni, és bizony gondoljunk csak bele: azzal a sok állattal a fedélzeten, egy idő után egészen biztosan szellőztetni kellett!

„Ablakot is csinálj a bárkára, és egy könyökre hagyd azt felülről, a bárka ajtaját az oldalára helyezd. Készíts alsó, középső és felső emeletet. Mert én özönvizet fogok hozni a földre, hogy elpusztítsak az ég alatt minden élőlényt. Minden el fog pusztulni, ami a földön van. Veled azonban szövetségre lépek: menj be a bárkába fiaiddal, feleségeddel és fiaid feleségeivel együtt. És vigyél be a bárkába minden élőlényből, mindenből kettőt-kettőt, hogy életben maradjanak veled együtt. Hímek és nőstények legyenek azok. A madaraknak, az állatoknak és a föld minden csúszómászójának különböző fajtáiból, mindegyikből kettő-kettő menjen be hozzád, hogy életben maradjon vigyél magaddal mindenféle eledelt, ami csak megehető, gyűjtsd be magadhoz, hogy legyen enivalótok, neked is, meg azoknak is. Noé meg is tett mindent, úgy járt el, ahogyan Isten megparancsolta” (16-22. vers).

Isten meghagyta Noénak, hogy mindenfajta állatból vigyen a bárkára. Noénak azonban nem kellett minden kutyafajtából vennie egy párt – külön a spánielből és a skót juhászból például. Elég volt egyetlen kutyapárt felvinnie a bárkára, hiszen léteznek mutáns törzsek, illetve horizontálisan mindenképpen megvalósulnak az evolúciós folyamatok – egy családon, egy fajon belül. Ezért nem kellett Noénak például mindenfajta macskából sem egy-egy párt felvinnie a bárkára. Elég volt egyetlen pár bármiféle macskából. Abból ugyanis majd kifejlődhet sokféle fajta macska – ezzel nincs is gond. Nem volt tehát szükség arra, hogy Noé minden fajon belül minden fajtából találjon egy párt, elegendő volt csak a faj fő

képviselőit magához vennie, és engednie, hogy a természetes evolúciós folyamatok egy fajon belül sok fajtát eredményezzenek.

Horizontális értelemben tehát létezik evolúció, vertikálisan azonban – vagyis egyes fajok között – nincs bizonyíték az evolúcióra. Az tehát bizonyítható, hogy egy időben például a majmoknak 18 foga volt, majd különböző korszakokban mutáns törzsek jelentek meg, és több, vagy akár kevesebb foguk nőtt, illetve az arcvonásaik is változtak, stb. Ezzel nincs baj, hiszen horizontálisan, egy fajon belül ez könnyen megvalósulhat. Arra azonban nincs bizonyíték, hogy mindez vertikálisan, két külön faj esetében is lehetséges. Az evolúcióelmélet gyenge pontja is épp ez – nem találtak egyetlen átmeneti formát sem, amely igazolná, hogy lehetséges két külön faj között az evolúciós átmenet.

1 MÓZES 7. FEJEZET

„Akkor ezt mondta az Úr Noénak: Menj be egész házad népével a bárkába, mert csak téged látalak igaznak ebben a nemzedékben. Minden tiszta állatból hetet-hetet vigyél magaddal, hímet és nőtényt. Azokból az állatokból, amelyek nem tiszták, kettőt-kettőt, hímet és nőtényt. Az égi madarakból is hetet-hetet, hímet és nőtényt, hogy maradjon utódjuk az egész földön. Mert hét nap múlva negyven nap és negyven éjjel tartó esőt bocsátok a földre, és eltörölök föld színéről minden élő, amelyet alkottam. Noé meg is tett mindent úgy, ahogyan az Úr megparancsolta neki. Noé hatszáz éves volt, amikor özönvíz lett a földön” (1-6. vers). „Bement tehát Noé fiaival, feleségével, és fiainak feleségeivel a bárkába az özönvíz elől. A tiszta állatok közül, de a nem tiszta állatok közül is, a madarak és mindenféle földi csúszómászók közül kettő-kettő ment be Noéhoz a bárkába: hím és nőtény ahogyan megparancsolta Isten Noénak. A hetedik napon özönvíz lett a földön” (7-10. vers).

„Noé életének hatszázadik évében, a második hónap tizenhetedikén, fölfakadt ezen a napon a nagy mélység minden forrása, és megnyíltak az ég csatornái” (11. vers).

Emlékezzünk csak, hogy az 1Mózes 1-ben Isten megalkotta a boltozatot (rakvia), és elválasztotta egymástól a boltozat alatt levő vizeket a boltozat felett levő vizektől. Az özönvíz idején pedig a föld körüli víztakaró tartalma kiáradt a földre, és megnyílt a nagy mélység minden forrása is. Kétségtelenül febolydult az egész föld, felgyűrődött a földkéreg, hegyláncok jöttek létre.

Elképzeltető, hogy a Himalája ekkortájt emelkedett ki a tengerből. Ahogy korábbi hegyláncok a tengerbe omlottak, a víz hatalmas nyomást fejtett ki, közben az óceánfenék is mozgásnak indult, majd egyes részei felgyűrődtek, új hegyvonulatok jelentek meg, és jelentősen megváltozott a föld arculata. Kétségtelen, hogy számos drámai változás állt be a földön az özönvíz idején, ahogy egyes hegyláncok eltűntek, ahogy felnyíltak a mélység forrásai, esni kezdett az eső, megváltoztak az óceánok, és így tovább. Mindez hatalmas változásokat eredményezhetett.

Hatalmas tenger borította például egykor Észak-Amerika középső részét, a Nagy Sóstó környékét. Egyesek szerint a tengerből mára ez a tó maradt csupán, de

korábban ezt a területet tenger borította. Van ott egy kanyon is, és ha az ember a déli oldalához sétál, 2500 m magasságban tengeri halak, kagylók, és egyéb tengeri élőlények kőületi maradványaira bukkan. Az ott elterülő tenger körül egykor dinoszauruszok éltek - a sivatagban egyébként érdekes dinoszaurusz-leletekre bukkanhat az ember. Nekem például van egy érdekes dinoszaurusz-csigolyám, amit ott találtam a sivatagban. Érdemes keresgélni!

Hatalmas változások történtek tehát – a földkéreg felgyűrődött, közben megváltozott az óceánok fenéke, és így tovább. Mindez pedig amellet tanúskodik, amit az Ige is vall, hogy egy időben kataklizmikus események rázták meg a földet, az egész bolygó felbolydult, a mélység csatornái megnyíltak, megváltozott az óceánok fenéke, helyenként felgyűrődött a földkéreg, új hegláncok jöttek létre, más területek pedig lesüllyedtek, sőt teljesen eltűntek. Elképzelhető, hogy Atlantisznak, az elveszett kontinensnek is van valóságalapja. Elképzelhető, hogy valóban létezett, és épp az özönvízben tűnt el örökre a föld színéről.

Hadd említsek egy újabb érdekességet: az Atlanti-óceán kellős közepén homokot találtak az óceán fenekén. Pedig homokkal csak az óceán partján találkozik az ember, hiszen a homok úgy keletkezik, hogy a partot mosó víz folyamatosan elkoptatja a sziklákat. A tengerfenék nagy részét iszap és üledék borítja, az évszázadok során pedig egyre több üledék rakódik le a fenéken. A homokrétegre az Atlanti-óceán kellős közepén egyelőre nincs elfogadható magyarázat. Mintha egykor az a rész tengerpart lett volna. Hogyan lehetséges, hogy a tengerfenék azon részét homok, nem pedig vastag üledékréteg borítja? Hogy került oda a homok? Érdekes jelenségek ezek, melyeket a tudósoknak egyelőre nem sikerült megmagyarázniuk. Az özönvíz azonban, amely a föld felszínét megváltoztatta, erre a jelenségre is könnyen magyarázatot nyújthatna.

„Noé életének hatszázadik évében, a második hónap tizenhetedikén, fölfakadt ezen a napon a nagy mélység minden forrása, és megnyíltak az ég csatornái. Negyven nap és negyven éjjel esett az eső a földre. Még azon a napon bement Noé és Noé fiai, Sém, Hám és Jáfet, Noé felesége és fiainak három felesége a bárkába, és velük együtt mindenfajta élőlény, mindenféle állat és mindenféle csúszómászó, amely csak csúszik-mászik a földön, mindenfajta repdeső állat, madarak és szárnyasok (11-14. vers)

„Kettő-kettő ment be Noéhoz a bárkába mindenféle élőlényből. Hím és nőstény ment be minden élőből, bementek, ahogyan Isten parancsolta. Az Úr pedig bezárta Noé után az ajtót” (15-16. vers).

„Amikor már negyven napja tartott az özönvíz a földön, annyira megnövekedett a víz, hogy elbírta a bárkát, és az fölemelkedett a földről. A víz egyre áradt és növekedett a földön, úgyhogy a bárka a víz színén úszott. A víz egyre erősebben áradt a földön, és elborította a legmagasabb hegyeket is az ég alatt. Sőt tizenöt könyöknyit áradt a víz azután, hogy elborította a hegyeket” (17-20. vers).

Egyesek váltig állítják, hogy az özönvíz helyi jellegű volt csupán, hogy csak a Babiloni-fennsíkot érintette. Akkor viszont miért utasította volna Isten Noét, hogy egy ilyen hatalmas hajót építsen? Miért nem mondta Isten egyszerűen csak azt, hogy Noé hagyja el azt a területet? „Noé, menj a hegy túloldalára, keress egy másik völgyet, mert ezt a területet el fogja önteni a víz.” És akkor vajon hogyan

kerülhetett a bárka az Ararátra, és hogyan fedhette be a víz az Ararát hegységet úgy, hogy a csúcsa 5 méterrel a víz alá került, hiszen az Ararát mintegy 5600 m magas? És hogyan tornyosulhatott olyan magasan a víz anélkül, hogy más területekre ki ne terjedt volna? Azok tehát, akik megpróbálják helyi özönvízként értelmezni ezt a katasztrófát, számos problémával találják szemben magukat. Miért kellett azt a sok állatot összegyűjteni? Egy helyi jellegű özönvíz esetében nem lett volna rá szükség, a Biblia azonban kijelenti, hogy egy világméretű özönvízről volt szó, a bizonyítékok pedig úgy tűnik, az Igét támasztják alá ebben. Gondoljunk csak a bálnákra Vermontban 160 méteres tengerszint feletti magasságban, vagy a Marylandben talált csontokra. A barlangokban különféle állatok csontjait találták összetörve.

„Amikor már negyven napja tartott az özönvíz a földön, annyira megnövekedett a víz, hogy elbírta a bárkát, és az fölemelkedett a földről. A víz egyre áradt és növekedett a földön, úgyhogy a bárka a víz színén úszott. A víz egyre erősebben áradt a földön, és elborította a legmagasabb hegyeket is az ég alatt. Sőt tizenöt könyöknyit áradt a víz azután, hogy elborította a hegyeket” (17-20. vers)

– vagyis tizenöt könyöknyivel a legmagasabb hegy felettig ért a víz.

„Elpusztult minden test, amely a földön mozgott: madár, állat és vad, a földön nyüzsgő minden féreg és minden ember. Minden meghalt, aminek az orrában élet lehelete volt, ami a szárazföldön élt. Eltörölt Isten minden élő, amely a föld színén volt, embert és állatot, csúszómászót és égi madarat. Mindent eltörölt a földről, csak Noé maradt meg és azok, akik vele voltak a bárkában. A víz százötven napig áradt a földön” (21-24. vers).

Amikor tanítványainak arról beszélt, milyen jelek előzik majd meg eljövetelét, illetve a világvégét, Jézus azt mondta, hogy mint Noé napjaiban, olyan lesz az emberfiának eljövetele. Noé napjait gyors népességgrobbanás jellemezte: „Történt pedig, hogy amikor az emberek kezdtek elszaporodni a földön...”. Noé idejét az abnormális szexuális viselkedés is fémjelmezte – „látták az istenfiak, hogy szépek az emberek leányai.” Jézus szerint azokban az időkben semmibe vették a házassági esküt is, az emberek úgy éltek, ahogy nekik tetszett. Noé napjai a gonoszság napjai voltak, az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz volt. Ma is olyan helyzet uralkodik a földön, mint Noé idejében. Noé az eljövendő Krisztus előképe. Úgy vélem azonban, hogy Noé valami más előképe is.

Noé akkor élt a földön, amikor Isten kiöntötte ítéletét a világra a gonoszság miatt, és Isten egy napon újra megítéli a földet a gonoszság miatt. Nem gondolom azonban, hogy Noé annak az egyháznak az előképe lenne, amelyet Isten megőriz az eljövendő nyomorúság időszakában. Isten egy csoportot őriz majd meg, és véd meg abban az időszakban - 144 ezret. Az izraelieket, akiket elpecsétel Isten, és megóvja a földet sújtó csapásoktól. Olyan lesz Isten pecsétje, Isten neve homlokukon, mint a bárka volt az özönvíz idején. Véleményem szerint Énók az egyház előképe. Énók, aki

„Istennel járt, és egyszer csak eltűnt, mert magához vette őt Isten” (1Mózes 5:24). „Elragadtatása előtt azonban bizonyosságot nyert arról, hogy Isten szemében kedves” (Zsidók 11:5).

Isten tehát elragadta Énókot az özönvíz előtt, vagyis még mielőtt Isten kiöntötte ítéletét a világra. Énók az egyház előképe volt, Noé pedig a 144 ezer zsidó előképe, akiket Isten elpeccsétel, megvéd, és átvisz az ítélet időszakán, amely egy nap beköszönt a földön.

Érdekesnek találom, hogy Isten megvárta, amíg Noé bemegy a bárkába, majd maga zárta rá az ajtót. Az Igében azt olvassuk, hogy Noé az igazság hirdetője volt – Noé tehát abban a 100 éves időszakban, amikor a bárkát építette, hirdette az embereknek az igazságot, és figyelmeztette őket Isten eljövendő ítéletére. Kétségtelen azonban, hogy az emberek kigúnyolták Noét: micsoda őrült öregember, hajót épít egy olyan helyen, ahol nincs is víz! Noé mégis hitben megépítette a hajót, hogy megmentse családját, és meg is menekült, mert engedelmeskedett Istennek. Isten rázárta az ajtót. Azon a ponton a kocka el volt vetve, Noé és családja biztonságban voltak a hajóban, akik pedig a bárkán kívül maradtak, eljátszották minden esélyüket – már késő volt, elvesztek.

Érdekes nap lehetett: egyrészt láthatjuk Isten kegyelmét, irgalmát és türelmét, másrészt pedig láthatjuk a szükséges ítéletet. Isten maga mondta, hogy lelke nem fog örökre tusakodni az emberrel. Isten lelke azonban egy ideig küzd az emberrel – önmagában is csoda, hogy Isten kietartóan kopogtat szívem ajtaján! Ki vagyok én, hogy ilyen kegyelmesen bánjon velem Isten! Milyen csodálatos jele ez Isten féltő szeretetének irántam! Ugyanakkor azonban félelmetes figyelmeztetés is – Isten lelke nem fog örökké küzdeni az emberrel. A Zsidókhoz írt levélben olvashatunk arról, aki

„Isten fiát lábbal tapodja, a szövetség vérét, amellyel megszenteltetett, közönségesnek tartja, és a kegyelem Lelkét megcsúfolja” (10:29).

Bizony, a tűz lángja fogja megemészteni őket.

„Ha valaki elveti Mózes törvényét, az két vagy három tanú vallomása alapján irgalom nélkül meghal. Mit gondoltok: mennyivel súlyosabb büntetésre lesz méltó az, aki Isten fiát lábbal tapodja, a szövetség vérét, amellyel megszenteltetett, közönségesnek tartja, és a kegyelem Lelkét megcsúfolja” (10:28-29)

– azt a Lelket, amely a szívében munkálkodik. Isten lelke nem fog örökké tusakodni az emberrel. Eljön az a pillanat, amikor az ember átlép egy pontot, ahonnan már nincs visszaút. Eljöhet az a pillanat, amikor minden esélyét eljátszotta, mert túl sokszor mondott nemet Istennek. Velel is megtörténhet, hogy tudatosan megcsúfolod Isten lelkét, hogy átléped azt a láthatatlan vonalat, ami Isten kegyelme, irgalma, türelme és az ő ítélete között húzódik. Elérkezett tehát az a nap, amikor Noé bement a bárkába, és Isten rázárta az ajtót. Milyen dicsőséges nap lesz, amikor Isten bennünket is bezár – abba a bárkába, ahol biztonságban lehetünk, Jézus Krisztusba. És akkor majd hit által én is ott élhetek az ő szépséges országában.

Uram, kérlek szólj mindannyiunkhoz te Szentlelked által, ahogy folytatjuk utunkat Mózes első könyvében át. Köszönjük azt a kiváltságot, hogy együtt tanulmányozhatjuk a te Igédet. Köszönjük, hogy ezek a feljegyzések ránk maradtak, és köszönjük, hogy mindez Jézus Krisztushoz vezet, és az örök élethez öbennie. Uram, ültesse el a te Szentlelked most a mi szívünkbe a te igazságodat. Jézus nevében, ámen.

1 MÓZES

8-9. FEJEZET

„Megemlékezék azonban az Isten Noéről” (Károli).

Hadd mondjam el, hogy Isten egy pillanatra sem feledkezett el Noéről! Tudatosítanunk kell, hogy a Biblia Isten jellemét és tetteit emberi szavakkal írja le, vagyis olyan kifejezésekkel, amelyek elsősorban az emberre vonatkoznak, és az emberi szókincs részei. Ez bizony nem a legjobb megoldás, de mit csináljunk, ha csupán ezek a szavak állnak rendelkezésünkre! Emberi szavakkal azonban nem írható le megfelelően sem Isten szentsége, sem pedig jelleme és tettei. Amikor Pál elragadtatott a harmadik évig,
„*olyan kimondhatatlan beszédekert hallott, amelyeket nem szabad embernek elmondania*” (2Kor. 12:4).

Pál tehát azt mondja, vétek lenne szavakba önteni az ott látottakat, mert nincs az az emberi nyelv, amely hűen visszaadná mindazt. Akárhogy is próbálná elmagyarázni, szavai olyan szegényes képet festenének a látottakról, hogy vétek lenne akár csak megpróbálni is. De gondoljunk csak bele, hányszor ütközünk mi is az emberi nyelv határaiba! Hiszen hogyan is lehetne hűen jellemezni a csodálatos tengerpartot Waikiki-nél, a Hawaii-szigeteken? Hogyan is lehetne hűen leírni a lélegzetelállító arizonai naplementét, vagy a Grand Canyont? Milyen szegényesen fogalmazunk! Meg van kötve a kezünk, mert csak az emberi nyelv szavaira támaszkodhatunk.

„Megemlékezék pedig az Isten Noéről” – nem mintha egy pillanatra is elfelejtkezett volna róla! Pusztán arról van itt szó, hogy Isten a nyolcadik fejezetben újra Noéra koncentrált. Isten mindvégig vigyázott a bárkára, amíg az a vizeken hánykolódott hosszú hónapokon át.

„*Isten azonban nem feledkezett meg Noéről, sem azokról az élőlényekről, azokról az állatokról, amelyek vele voltak a bárkában. Szelet bocsátott Isten a földre, és a víz apadni kezdett*” (1. vers).

Először ekkor támadt erős szél a földön. Az özönvíz előtt víztakaró ölelte körül a földet, amelynek köszönhetően valószínűleg szinte az egész földet dzsungel borította, és nem voltak sivatagos területek. A szárazföld és a víz aránya is kiegyenlítettebb lehetett, a bolygónk pedig sokkal zöldebb volt. A földet körülölelő víztakaró mérsékeltebb éghajlatot eredményezett mindenütt a világon: akkor még nem léteztek sarki jégsapkák, a sarki területeket ugyanis szintén dzsungel borította. Az özönvízzel azonban a víztakaró is eltűnt, a légkör páratartalma jelentősen csökkent, így megjelentek a sarki jégsapkák és a gleccserek. A sarki területeken hidegebb éghajlat kezdett uralkodni, míg az Egyenlítő övét forróság jellemezte: a hideg és meleg egymásra gyakorolt hatása pedig légáramlatokat eredményezett - „szelet bocsátott Isten a földre.”

Az özönvíz előtt nem ilyen feltételek uralkodtak a földön. Az özönvíz előtt nem dúltak viharos szelek, nem is dúlhattak. Mérsékelt volt az éghajlat, és ha volt is légmozgás, az legfeljebb enyhe fuvallat lehetett. Ezen a ponton azonban erős szél támadt, a víz pedig apadni kezdett – visszahúzódott az óceánok medrébe. Egyre hatalmasabb víztömeg halmozódott fel az alacsonyabban fekvő területeken, az óceánok medrében, így egyre nagyobb nyomás nehezedett a földkéregre, a földkéreg pedig a nyomás alatt helyenként felgyűrődött. Így kezdett magasabbra emelkedni a Himalája, a Mount Everest, és az Andok, így jöttek létre hatalmas hegyláncok. A föld abban az időszakban drámai eseményeknek lehetett tanúja: az óceánok óriási nyomással nehezednek a földkéregre, a földkéreg felgyűrődik, közben vulkanikus tevékenység is zajlik, hatalmas hegyláncok alakulnak ki, illetve kialakulnak a tengerek és az óceánok is jelenlegi formájukban, és összességében jelentősen megváltozik földünk arculata, amíg Noé ott ült a bárkában, amely megfeneklett az Ararát tetején.

Hadd hívjam fel figyelmeteket Immanuel Velikovsky könyvére, melynek címe *Earth in Upheaval*. Könyvében Velikovsky részletesen leírja, hogyan jött létre az Andok a földkéreg felgyűrődésével mintegy 5-6 ezer évvel ezelőtt. A Himalája létrejöttét is leírja, amely körülbelül az Andokkal egyidőben kezdett a magasba emelkedni. Velikovsky könyve tehát érdekes beszámoló az egyes hegyláncok kialakulásáról a földkéreg felgyűrődése nyomán. Az is érdekes, hogy magasan az Andokban olyan települések maradványaira bukkantak, ahol a lakók például kukoricát termesztettek. A maradványokat azonban olyan területeken találták, amelyek túl magasan fekszenek ehhez a mezőgazdasági tevékenységhez.

Mindez arra utal, hogy az említett települések eredetileg alacsonyabb tengerszint feletti magasságban helyezkedtek el, a földkéreg felgyűrődésével azonban magasabbra kerültek – olyan magasra, hogy az emberek nem folytathatták addigi tevékenységüket, és végül el is hagyták otthonukat, hogy alacsonyabban fekvő területekre költözzenek. Számos bizonyíték szól emellett, és ez is részét képezi azoknak a drámai eseményeknek, amelyek az özönvíz után felforgatták a világot, és megváltoztatták annak arculatát.

„Bezárultak a mélység forrásai és az ég csatornái, megszűnt esni az eső az égből” (2. vers).

Vége van tehát az özönvíznek, lassan kezd felszáradni minden.

„Azután a víz egyre jobban visszahúzódott a földről, és százötven nap múlva leapadt a víz. A bárka pedig a hetedik hónap tizenhetedik napján megfeneklett az Ararát-hegységben” (3-4. vers).

Az Ararát-hegység a legmagasabb hegység azon a környéken – 5165 m magas. Ez azt jelenti, hogy minden egyesült államokbeli hegységnél magasabb, ez alól pedig csupán a Mount McKinley képez kivételt Alaszkában. Noé a második

hónap tizenhetedik napján ment be a bárkába, a bárka pedig a hetedik hónap tizenhetedik napján feneklett meg az Ararát-hegységben. Állítólag a bárkát megtalálták – számos könyv is született ebben a témában. Számos történet is szól a bárkáról, egyes történetek a Marco Polo előtti időkbe nyúlnak vissza, bár maga Marco Polo is megemlíti a bárkát írásaiban.

Érdekes, hogy az Ige egy 150 napnak megfelelő 5 hónapról beszél, ez pedig arra utal, hogy eredetileg egy évben 360 nappal számoltak, illetve 12 harmincnapos hónappal. Az ősi feljegyzésekben pedig valóban mind 360 napos éveket találunk. Mai megfigyeléseink szerint a Föld 365 nap, 9 óra, 56 perc és hat egyszázad másodperc alatt kerül meg a Napot óramű pontossággal, minden évben. Ez az öt és egynegyed nap azonban mindössze tíz év leforgása alatt teljesen összezavarta volna a naptárban az évszakokat.

Az ősi feljegyzésekben tehát valószínűleg nem azért számoltak 360 napos évekkel, mert rosszul kalkuláltak, hanem mert abban az időben a Föld még valóban 360 nap alatt kerülhette meg a Napot. Azután megváltozott a Föld pályája, a keringési idő pedig valamennyivel meghosszabbodott. Erre Józsué idejében kerülhetett sor, amikor az Igében azt olvassuk, hogy „veszteg maradt a nap” (Józsué 10:13). Azon a ponton megváltoztak a naptárak, és többé nem 360 napos évekkel, hanem 365 napos évekkel számoltak, és megjelentek a szökőévek. Egyes népek másképpen alkalmazkodtak a változásokhoz, de végül mindenki áttért a 365 napos év időszámítására. Érdekes, hogy a bibliai prófécia is egy 360 napos évvel számolnak.

Immanuel Velikovsky egy másik, *Ütköző világok* (*Worlds in Collision*) című könyvében részletesen leírja, hogy kezdetben az egyiptomiak, az indiaiak, a kínaiak, a babiloniak (a babiloni naptár hosszú ideig ragaszkodott a 360 napos évekhez) és az inkák is úgy tartották, hogy egy év 360 nappal áll. Egy bizonyos ponton azonban megváltozott a Föld keringési pályája. Velikovsky feltételezése szerint erre akkor került sor, amikor a Vénusz bolygó megjelent naprendszerünkben. Velikovsky a Vénusz megjelenésével magyarázza a Bibliában felsorakoztatott egyiptomi csapásokat.

Velikovsky szerint egészen pontosan akkor módosult a Föld keringési pályája, amikor a Vénusz egy második alkalommal is felbukkant a naprendszerben, és ráállt a Nap körüli pályára. Akkortájt drámai események rázták meg a földet. Józsué leírja, hogyan dobálta meg Isten a mennyből óriási kövekkel az ellenséget – Velikovsky szerint a Vénusz darabjai lehettek ezek, amelyek a Földre hullottak. Véleménye szerint pedig a Józsué által emlegetett hosszú napot az okozta, hogy a Vénusz nagyon közel haladt el a Földhöz, mielőtt a Nap körüli pályájára ráállt volna. Velikovsky elmélete igencsak érdekes, és mostanában a tudósok is egyre többen figyelnek fel rá.

Mózes első könyvében tehát 5 hónap 150 napnak felel meg, vagyis abban az időben egy évben 360 nappal számoltak. És ahogy azt már említettem, a

prófeciák is erre az időszámításra épülnek, ami azért is érdekes, mert ez alapján mi jelenleg, az 1970-es években, a hatezredik évben járunk.

„A víz állandóan fogyott a tizedik hónapig. A tizedik hónap első napján láthatókká váltak a hegyek csúcsai” (5. vers).

A víz tehát kezd visszahúzódni, leüllededik az óceánok és tengerek medrében, a megemelkedett nyomás hatására pedig – mint azt már említettem – felgyűrődik a földkéreg, hatalmas hegyláncok jönnek létre, a hegyek magasabbra emelkednek, így a csúcsok a tizedik hónapban kezdenek egyre inkább láthatóvá válni.

„Negyven nap múlva kinyitotta Noé a bárka ablakát, amelyet csinált, és kiengedett egy hollót. Az újra meg újra kirepült, meg visszatért, amíg föl nem száradt a víz a földről. Kiengedett egy galambot is, hogy lássa: vajon leapadt-e a víz a föld felszínéről. De a galamb nem talált helyet a lábának, hogy leszállhasson, ezért visszatért hozzá a bárkába, mert víz borította az egész föld színét. Ő pedig kinyújtotta a kezét, megfogta és bevette magához a bárkába. Várakozott még újabb hét napig, és ismét kiengedte a galambot a bárkából. Estére megjött hozzá a galamb, és ekkor már egy leszakított olajfalevél volt a csőrében. Ebből tudta meg Noé, hogy a víz leapadt a földről. Várakozott még újabb hét napig, és kiengedte a galambot, de az már nem tért vissza hozzá. A hatszázegyedik esztendőben

(vagyis Noé életének hatszázegyedik esztendejében, hiszen Noé életének hatszázadik évében ment be a bárkába),

az első hónap első napjára fölszikkadt a víz a földről. Ekkor Noé eltávolította a bárka födelét, és látta, hogy már megszikkadt a föld színe. A második hónap huszonhetedik napjára megszáradt a föld” (6-14. vers).

„Ekkor így szólt Isten Noéhoz: Jöjj ki a bárkából feleségeddel, fiaiddal és fiaid feleségeivel együtt! Mindenféle élőlényt, amely csak veled van: madarat, állatot és minden földi csúszómászót hozz ki magaddal, hadd nyüzsögjenek a földön, szaporodjanak és sokasodjanak a földön! Kijött tehát Noé fiaival, feleségével és fiainak feleségeivel együtt. Minden élőlény, minden csúszómászó, minden madár, minden, ami mozog a földön, csoportonként kijött a bárkából” (15-19. vers).

Noé és családja tehát 370 napot, vagyis 1 évet és 10 napot töltött a bárkában. Képzelem, hogy addigra szinte már megőrültek! Ott voltak a zárt bárkában 370 napon át! Gondoljunk csak bele, milyen problémákkal küzdhettek: a sok állatot nemcsak el kellett látniuk élelemmel, hanem takarítaniuk is kellett az állatok helyét. El tudom képzelni, hogy a mennyben Noé érdekes történeteket mesél majd nekünk életének erről az időszakáról.

„Azután oltárt épített Noé az Úrnak, és vett minden tiszta állatból és minden tiszta madárból, és égőáldozatokat mutatott be az oltáron” (20. vers).

Ne feledjük, hogy Noé Isten utasítása szerint hét párat vitt a bárkába a tiszta állatokból, a házasított állatokból, míg más állatokból egy párat. Később, amikor Mózes harmadik könyvéhez érünk, és tanulmányozzuk a különféle áldozati fajtákat, látni fogjuk, hogy az égőáldozat az ember odaszántságát, Isten melletti elkötelezettségét jelképezte. Létezett ezen kívül békeáldozat is, amely az Istennel való közösségről szólt, illetve vétekáldozat. Itt azonban Noé égőáldozatot mutat be annak jeléül, hogy odaszánja magát az Úrnak. Ez volt az első dolog, amit Noé tett, miután kilépett a bárkából.

„Amikor az Úr megérezte a kedves illatot, ezt mondta magában az Úr: Nem átkozom meg többé a földet az ember miatt, bár gonosz az ember szívének szándéka ifjúságától fogva, és nem irtok ki többé minden élő, ahogyan most cselekedtem” (21. vers).

Az Úr megérezte a kedves illatot – vagyis érezte a rostonsült hús illatát. Isten szereti ezt az illatot, és ami azt illeti, én is! Isten azonban ebben az igeversben azt is kijelenti, hogy az ember szívének szándéka gonosz ifjúságától fogva. Miért van ez? Miért ifjúságunktól fogva? Azért, mert bűnös természettel jövünk a világra. Az Igében azt olvashatjuk, hogy Isten *„tudja, hogyan formált, emlékszik rá, hogy porból lettünk” (Zsolt. 103:14).*

Isten tudja, hogy gyengék vagyunk, ezért ő maga erősít meg bennünket. Nem rejtőzhetünk el azonban Isten kijelentése mögött, hogy bűnös természettel születtünk. Nem vonhatunk vállat, és nem mondhatjuk, hogy ilyenek vagyunk, és kész, nem tehetünk róla, így születtünk, porból lettünk, akkor hát miért ne adnánk be derekunkat testies vágyainknak? Soha nem használhatjuk ezt kifogásként. Pusztán annak a ténye, hogy Isten tudja, porból vagyunk, és szívünk szándékai gonoszak, még nem jelenti azt, hogy Isten elnézi a gonoszságot. Ehelyett inkább Isten lehetővé tette számunkra, hogy szellemi értelemben újjászülessünk, és az ő erejéből élhessünk.

„Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka” (22. vers).

Isten ezt akkor kijelentette, Isten szavai pedig ma is érvényesek. Hiszen ma is ezt tapasztaljuk: a búza, amit korábban elvetettek, csaknem készen áll már az aratásra. Mind a mai napig van nappal és éjszaka, vetés és aratás, hideg és meleg – persze itt Dél-Kaliforniában néha összezavarodik minden, és májusban van hideg, januárban pedig meleg, de azért alapvetően nálunk is változnak az évszakok, van nyár és van tél is. Mindez Isten szövetségét jelképezi.

1 MÓZES

9. FEJEZET

„Isten megáldotta Noét és fiait, és ezt mondta nekik: Szaporodjatok, sokasodjatok, és töltsétek be a földet!” (1. vers).

Amit korábban Ádámnak parancsolt Isten, most azt parancsolja Noénak. Nem meglepő, hiszen előről kezdődik minden. Az emberek, Ádám leszármazottai, Noé fiai és menyei kivételével mind elpusztultak. Így hát újra kezdődik minden – Noé leszármazottaira vár a feladat: szaporodjatok, sokasodjatok! Isten azt parancsolja nekik, hogy népesítsék be a földet, hamarosan azonban látni fogjuk, hogy ehelyett egy meghatározott helyen, Sineár földjén telepednek le. Azért is zavarja majd össze Isten a nyelvüket, hogy szétváljanak, és valóban benépesítsék a földet, és ne maradjanak meg mindannyian ugyanazon a helyen.

„Féljen és rettegjen tőletek minden földi állat és minden égi madár, kezetekbe adom őket minden földi csúszómászóval és a tenger minden halával együtt. Minden, ami mozog, ami csak él, legyen a ti eledeletek. Nektek adom mindezt éppúgy, mint a zöld növényt. De húst az élető vérrrel együtt ne egyetek!” (2-4. vers).

Az özönvíz előtt az emberek nem ettek húst. Isten azt mondta Ádámnak: *„Nektek adom az egész föld színén minden maghozó növényt, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: mindez legyen a ti eledeletek” (1Mózes 1:29).*

Az özönvíz után azonban Isten megengedte, hogy az emberek húst is egyenek, bár a tetem vérét gondosan ki kellett folytatniuk. Isten ezt törvénybe is foglalta Mózes idejében. Érdekes, hogy ez volt egyike a törvény azon részinek, amelyet a nemzsidó gyülekezetekkel is betartattak. Ezek a gyülekezetek azt az utasítást kapták, hogy tartózkodjanak a megfulladt állattól és a vértől, a megfulladt állatnak ugyanis szervezetében maradt a vére, Isten utasítása azonban az volt, hogy úgy vágják le az állatot, hogy a vére kifolyjon, és csak utána egyenek a húsból. Az eljárás háttérében egyrészt egészségügyi megfontolások állhattak, másrészt pedig a szellemi szimbolikája.

A test életője a vér, ily módon tehát elismerték, hogy a vér fontos az élethez. Ugyanakkor ez az eljárás is Jézus Krisztust vetítette előre, illetve az ő kiontott vérét a kereszten, ahol életét adta bűneinkért. A vért tehát tiszteletben kellett tartaniuk, mert az az életet jelentette, ebből adódóan pedig fogyasztás előtt gondosan ki kellett véreztetniük az állatot. Ezt a parancsot, illetve a később Mózesnek adott törvényt, amelyben Isten megparancsolja, hogy ne igyák meg a vért, semmiképpen sem értelmezhetjük úgy, mint ami tiltja a vérátömlesztést. Ez az értelmezés teljességgel helytelen. Az Ige tragikus torzítása ez – tragikus, mert több száz ember életébe kerül évente.

Mindenkit megdöbbsentett, amikor tavaly, vagyis 1978-ban egy bizonyos Jimmy Jones és egy csoport ember Guayanába utazott, ahol Jimmy Jones felhívására öngyilkosságot követtek el, illetve megölték egymást. Mindenkit megdöbbsentett, hogy az emberek valamiféle vallási buzgalomból ilyen szélsőséges viselkedést produkáltak, és tömegesen követtek el öngyilkosságot, illetve sok társuk életét is kioltották. De gondoljunk csak bele, hány Jehova tanúja hal meg évente azért, mert vallási meggyőződésből nem hajlandó engedélyezni a vérátömlesztést. Hányan halnak meg közülük azért, mert ostoba módon félreértelmezik a Bibliát. Őszintén szólva, nem látok különbséget a guayanai történetek, illetve a vérátömlesztés elutasítása nyomán bekövetkező halálesetek között – talán csak annyi a különbség, hogy Guayanában egyszerre halt meg sok ember, míg a másik esetben szintén sok ember veszíti életét, csak éppen egy kiterjedtebb időszakban.

Épp nemrégiben kaptam levelet egy összetört szívű édesanyától. Lányánál tumort találtak, meg lehetett volna műteni, a lány azonban vallási okokra hivatkozva nem engedélyezte, hogy a műtét során, ha szükséges, vérátömlesztést is kapjon. Az orvosok pedig ilyen feltételek mellett nem vállalhatták nyugodt szívvel a nehéz műtétet. A hölgyet tehát nem műtötték meg – pár hónappal ezelőtt pedig végül meghalt. Az irodámban ott van a gyászoló édesanya levele – három kisgyermeket hagyott hátra lánya. Meghalt, mert azt gondolta, hogy Isten törvényének engedelmeskedik, pedig nem volt szó többről, mint Isten törvényének teljes félreértelmezéséről. Ő vallási meggyőződése miatt feladta az életét – pedig teljesen feleslegesen tette! Isten itt nem a vérátömlesztést tiltja meg, hanem azt, hogy véres húst fogyasszanak.

Isten azt parancsolja, hogy csorgassák ki az állat véré, mielőtt esznek a húsból. A jeruzsálemi apostoli gyűlés határozatára pedig ezt az utasítást a nemzsidó gyülekezetekre is kiterjesztették. Vegyük csak észre, hogy ez jóval azelőtt volt, hogy Isten Mózesnek megadja a törvényt. Az egész háttérben az élet tisztelete áll – Isten azt akarja, hogy az ember tisztelje az életet. Isten ugyanis így folytatja:

„A benneteket éltető vért pedig számon kérem. Minden élőlénytől számon kérem azt, az embertől is. Számon kérem az ember életét: egyik embertől a másiktól. Aki ember vérént ontja, annak vérént ember ontja. Mert Isten a maga képmására alkotta az embert” (5-6. vers).

Ezen a ponton, az új civilizáció kezdetén Isten bevezeti a halálbüntetést. Az Ige azt mondja, hogy ha egy ember egy másik ember vérént ontja, az ő életét is ki kell oltani. Ez az emberi kormányzás kezdete, melynek a halálbüntetés volt az egyik alapköve. Épp a múlt héten láthattuk, milyen sokan felhördültek, amikor egy férfin, akit gyilkosság vádjával elítéltek, végrehajtották a halálbüntetést. Sokan emelték fel a hangjukat ez ellen.

Nem értem azonban, hogy ugyanezek az emberek miért nem emelik fel hangjukat azok ellen a szörnyűségek ellen, amiket a szovjet kormány művel, vagy a kambodzsai népirtás ellen? Képtelen vagyok együttérezni velük, amíg ilyen következtelenek, miközben jogrendszerünk következtelenségét kritizálják. Legalább annyira kéne, hogy aggassza őket, hány embert gyilkolnak meg a kommunisták, mint az, hány emberen hajtják végre a halálbüntetést az országunkban, mert gyilkosság vádjával bűnösnek bizonyultak. Akár tetszik, akár nem, akár egyetértünk, akár nem, a halálbüntetést Isten vezette be mint az emberi kormányzás alapját. Sajnos nem mindig igazságos, ahogy azt gyakoroljuk, ez azonban nem változtat annak tényén, hogy a halálbüntetés az emberi kormányzás alapelve.

„Ti azért szaporodjatok, sokasodjatok, népesítsétek be a földet, sokasodjatok rajta!” (7. vers).

Isten tehát azt parancsolja az embereknek, hogy sokasodjanak, szaporodjanak, népesítsék be a földet. Érdekes, hogy azok, akik olyan elszántan kardoskodnak a halálbüntetés ellen, gyakran legalább olyan szenvedélyesen támogatják az abortuszt. Ez így nem logikus. Ez pont az ellenkezője annak, amit Isten mondott – Isten azt mondta az embereknek, hogy sokasodjanak. És Isten azt is mondta, hogy „aki ember vérént ontja, annak vérént ember ontja”. Ezek az emberek tehát éppen az ellen lobbiznak, amit Isten parancsolt - ellenzik a halálbüntetést, miközben az abortuszt támogatják. Nagyon komoly ellentmondások fedezhetők itt fel.

„Isten azt mondta Noénak és fiainak: Íme, szövetségre lépek veletek és utódaitokkal” (9. vers).

Ez Isten szövetségének kezdete az emberrel. Isten később Ábrahámmal is szövetségre lépett – megígérte neki, hogy ő lesz majd annak a népnek a szülőatyja, akin keresztül eljön a messiás. Később a törvényen keresztül Isten népével is szövetségre lépett. A szövetség arra szolgált, hogy lefektesse Isten és az ember kapcsolatának alapjait. Az egyik oldalon ott áll a szent, igaz és végtelen Isten, a másik oldalon pedig a bűnös és véges ember.

Vajon hogyan is lehet a kettőt valaha is összetalálkoztatni? Hogyan válhat eggyé a véges és bűnös ember a végtelen és igaz Istennel? Valamilyen módon az embert meg kell tisztítani bűneitől, hogy közösségben lehessen a szent és igaz Istennel. Amikor az Ószövetségben Isten szövetséget kötött Izráel népével, a vétékáldozatot rendelte el, amely elfedezte bűneiket, így közösségben lehettek Istennel. Az a szövetség azonban megfeneklett – nem azért, mert Isten hűtlen volt népéhez, hanem azért, mert az ember volt hűtlen a szövetséghez és Istenhez. Ezért így szólt Isten:

„Eljön az az idő – így szól az Úr -, amikor új szövetséget kötök Izráel és Júda házával (...) Törvényemet a belsejükhöz helyezem, szívükbe írom be” (Jer. 31:31,33).

Ha az első szövetség elegendő lett volna, nem lett volna szükség egy új szövetségre. De még Jeremiás is, aki a régi szövetség alatt élt, felismerte, hogy az a szövetség nem működik – nem tud működni, mert az ember hűtlen, és újra meg újra ellenszegül Isten akaratának. Ezért Isten egy új szövetséget hozott létre, amely nem az ember hűségén alapszik, hanem Isten hűségén. A mi kapcsolatunk tehát Istennel Jézus Krisztuson keresztül egy olyan szövetségen belül valósul meg, amely Isten hűségére épül. Megtisztulok bűneimtől, ha egyszerűen csak hiszek és bízok az ő fiában.

A régi szövetség nem működött, mert attól függött, mennyire hűségesen tartja meg az ember Isten törvényeit. Az ember pedig hűtlennek bizonyult. Az új szövetség azonban működik, és mindig is működni fog, mert Isten hűségére épül, Isten pedig hűséges, és mindig megtartja a szövetséget, amit Jézus Krisztuson keresztül velünk kötött. Ez tehát a kezdete Isten és ember szövetségének – Isten maga kötötte meg ezt a szövetséget Noéval az özönvíz után, és kijelentette:

„Íme szövetségre lépek veletek és utódaitokkal, meg minden élőlényel, amely veletek van: madárral, állattal és minden földi élőlényel, mindennel, ami a bárkából kijött, minden földi élőlényel. Szövetségre lépek veletek, és semmi sem pusztul el többé az özönvíz miatt, mert nem lesz többé özönvíz a föld elpusztítására. Majd azt mondta Isten: Ez a jele a szövetségnek, amit én szerzek veletek és minden élőlényel, amely veletek van, minden nemzedékkel, örökre: szivárványívet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök. Amikor felhőt borítok a földre, és feltűnik az ív a felhőn, akkor visszaemlékezem a szövetségre, amelyet kötöttem veletek és minden élőlényel, amely testben él, és nem lesz többé a víz özönvízzé minden test pusztulására. Ha ott lesz az ív a felhőn, látni fogom és visszaemlékezem az örök szövetségre, amelyet Isten kötött minden élőlényel, amely testben él a földön. Akkor ezt mondta Isten Noénak: Ez annak a szövetségnek a jele, amelyet minden földi élővel kötöttem” (9-17. vers).

Az özönvíz előtt soha nem jelent meg szivárvány az égen, mert soha nem esett az eső. Isten azonban szivárványt adott az özönvíz után – ahogy az esőcseppek megtörik a fényt. A szivárvány Isten ígéretének jelképe, hogy soha többé nem pusztítja el a földet újabb özönvízzel. Isten nem azt ígéri, hogy nem lesznek helyi árvizek, de szavát adja, hogy a földet nem pusztítja el újabb világméretű áradat. A föld egy napon elpusztul ugyan, bár nem özönvízben, hanem az atomok széthullásával, ahogy azt Péter leírja. Érdekes, hogy amikor János megpillantja Isten trónját, azt írja, hogy
„a trónus körül szivárvány volt, amely pedig a smaragdhoz látszott hasonlónak” (Jel. 4:3).

Ott a mennyben tehát ismét visszaköszön a szivárvány, amely emlékeztet Isten szövetségére az emberrel. Természetesen a mennyben látható szivárvány valószínűleg az új szövetségre emlékeztet, amelynek Jézus Krisztuson keresztül lehetünk részesei, hiszen azon szövetség alapján állhatunk majd a mennyben Isten előtt, amit Isten velünk Jézus Krisztuson keresztül kötött.

„Ezek voltak Noé fiai, akik kijöttek a bárkából: Sém, Hám és Jáfet. Hám Kánaán ősatya” (18. vers).

Kánaán nem az első fia volt Hámnak, hanem valószínűleg negyedik, vagy ötödik fia. Kánaán tulajdonképpen Hám legfiatalabb fia volt, valami miatt azonban Noé majd megátkozta. Valószínűleg ezért is tartja fontosnak az Ige, hogy említést tegyen róla, mint Hám fia.

„Ezek hárman Noé fiai. És ezek népesítették be az egész földet. Noé elkezdte a földet művelni, és szőlőt ültetett. Egyszer bort ivott, megrészegetett, és mezítelenre vetkőzött a sátrában” (19-21. vers).

Egyesek ezen a ponton védeni próbálják Noét, és azt mondják, hogy bizony az özönvíz előtt még nem ismerték az erjesztési eljárást, vagyis Noé maga is meglepődött, hogy megrészegetett az italtól. Nincs azonban egy olyan tudományos bizonyítékunk sem, amely arra engedne következtetni, hogy ilyen szempontból más állapotok uralkodtak volna a földön az özönvíz előtt, mint az özönvizet követően. Ez az elképzelés tehát nem megalapozott, nem tudhatjuk biztosan. A lényeg azonban, hogy Noé megrészegetett az italtól, és mezítelenül feküdt sátrában.

„Hám, Kánaán ősatya, meglátta apja szemérmét, és elmondta kintlevő két testvéreinek” (22. vers).

A héber eredetiben használt megfogalmazás mintha azt is sugallná, hogy Hám lázadt az apja ellen, és bizonyos értelemben örült annak, hogy apját ilyen állapotban találta. Kapva kapott is az alkalmon, azonnal elmondta testvéreinek, hogy apját megszégyenítse.

„Akkor Sém és Jáfet fogták a ruháját, a vállukra terítették, s háttal bemelve, betakarták apjuk szemérmét, de elfordították arcukat, és így nem látták apjuk szemérmét” (23. vers)

– ők tisztelték apjukat.

„Amikor Noé kijózanodott mámorából, és megtudta, hogy mit tett vele a kisebbik fia, ezt mondta: Átkozott Kánaán!”

– vegyük észre, hogy Noé nem név szerint Hámot átkozza, hanem Hám legkisebb fiát említi: „Átkozott Kánaán!”.

„Szolgák szolgája lesz testvérei között!” (24-25. vers).

„Ezután ezt mondta: Áldott az Úr, Sémnek Istene! Legyen Kánaán a szolgája! Terjessze ki Isten Jáfetét, lakjék Sém sátraiban, legyen Kánaán a szolgája!” (26-27. vers).

Vajon miért átkozza meg Noé Kánaánt, amikor mindezt nem Kánaán, hanem Hám követte el ellene? Olyan próféciaéről van itt szó, amely az emberi jellemvonások beható tanulmányozásán alapszik. A beható tanulmányozás eredményeként ugyanis sokszor előre meg lehet jósolni, mit eredményez majd az a bizonyos jellemvonás az ember életében.

Vannak például olyan gyerekek, akik esetében már előre érzi az ember, hogy bajba fognak kerülni később az életükben. Miért? Mert látjuk, hogyan kezelik a fölöttük álló tekintélyt, milyen a hozzáállásuk – és érezzük, hogy később ebből baj lesz, mert lázadnak a felettük álló személy ellen. Vannak tehát olyan jellemvonások, amelyek vizsgálatával nagyjából megjósolhatjuk, mit tartogat az adott ember számára a jövő.

Kétségtelen, hogy Noé felfedezte Kánaánban apja, Hám számos jellemvonását, és levonta belőlük a következtetést Kánaán jövőjére. Sokáig igencsak elterjedt volt az a nagyon furcsa és egyáltalán nem igei alapokon álló tanítás, mely szerint Noé átka azt eredményezte, hogy Kánaán sötét bőrűvé vált, így a feketék egy alacsonyabb rendű fajt képviselnek. Egészen a közelmúltig a Mormon Egyház is ragaszkodott ehhez a tanításhoz – olyannyira, hogy sötét bőrű férfi nem tölthetett be papi funkciót a mormon egyházban.

Szomorú, de igencsak széles körben elterjedt elképzelés volt ez egy időben. Pedig nincs semmiféle igei alapja! Isten mindannyiunkat egyenlőnek teremtett, és a bőrszínemnek semmi köze jellememhez, illetve a szívem állapotához. Nem bőrszínem miatt leszek közelebb Istenhez, vagy kerülök távolabb tőle, és nem bőrszínem határozza meg sorsomat – sőt az sem, hogy nekem például fehér a bőröm és kopasz is vagyok ennek tetejébe! Az effajta igeértelmezés tragikus, és szörnyűségeket eredményezte, hogy alacsonyabb rendűként kezeljék a sötét bőrű embereket. Úgy örülök, hogy ez a minősíthetetlen igeértelmezés mára szinte teljesen eltűnt, bár akadnak olyanok, akik még mindig makacsul ragaszkodnak hozzá. Legtöbben azonban már eljutottunk arra a csodálatos felismerésre, hogy mindannyian testvérek vagyunk. És Jézus Krisztusban „*nincs többé görög, és zsidó, körülmetéltség és körülmetéletlenség, barbár és szkíta, szolga és szabad, hanem minden és mindenekben Krisztus*” (Kolossé 3:11).

Mivel azonban sokan sokáig egy torz tanítás szerint cselekedtek, sok feketében ellenérzést váltottak ki az egyház, a kereszténység, sőt maga Jézus Krisztussal

szemben, hiszen keresztény körökben is sokan képviselték ezt a tanítást. Ez pedig kimondhatatlanul szomorú, mert sok embert tartott mindez távol attól, hogy megismerjék Isten szeretetét, illetve Isten Lelkének erejét, és megtapasztalhassák, ahogy Isten megváltoztatja az életüket, és szeretetet, örömet, illetve békességet ad nekik.

Sok olyan dolog van az emberiség történetében, sőt konkrétan az egyháztörténelemben, ami miatt szégyenlem magam. Meg sem próbálok az egyháztörténelem védelmére kelni, és egyszerűen nem értem, hogy egyesek miért tartják a történelmi egyházakat az igei igazság fokmérőinek. Mintha a történelmi egyháznak mindig mindenben igaza lett volna. Pedig egyes elképzelései utálatosak Isten előtt. A pogány bálványimádás bevezetése, és egyes gyakorlatok – ezek is a történelmi egyházhoz kapcsolódnak.

Ezért örülök, hogy engem személy szerint nem azonosítanak a történelmi egyházzal – mi előről kezdhethetjük: kutathatjuk az Igét, és felfedezhetjük a valóban igei mintákat anélkül, hogy a történelmi egyház hibái és helytelen gyakorlatai megkötnék a kezünket. Olyan jó, hogy van lehetőségünk újra kezdeni, tiszta lappal indítani! Szégyenemben elpirulok, amikor a történelmi egyházra nézek. Meg sem próbálok a védelmére kelni, mert helytelen volt, amit tett. Helytelenül bánt a zsidókkal, helytelenül bánt a sötét bőrűekkel, helytelenül járt el, amikor bálványimádást vezetett be, és amikor átvette a babiloni vallási rendszer elemeit. Az Ige magyarázatának terén is olyan sok mindenben tévedett.

Miért is utasítanám el az elragadtatás dicsőséges tanítását pusztán azért, mert ezt nem tanítja a történelmi egyház! A történelmi egyház számos tanítását elutasítom, mert helytelen és nincs igei alapja. Az a tény tehát, hogy a történelmi egyház nem tanítja az elragadtatást, legkevesbé sem befolyásolja hitemet. Ők bizony sok olyat tanítanak és gyakorolnak, amiben én nem hiszek. Másrészt pedig hiszek például a Szentlélek ajándékaiban, amelyek működnek egy hívő életében – pedig ezt sem tanítja a történelmi egyház. Akadnak olyanok, akik folyamatosan az elragadtatásról vitáznak, és azzal érvelnek, hogy ez nem része a történelmi egyház tanításának.

Erre csak azt tudom mondani, hogy ha te a történelmi egyház tanításához akarsz ragaszkodni, az a te dolgod, én azonban hálás vagyok, hogy újra kezdek, hogy mindentől függetlenül vizsgálhatom a Bibliát, hogy előítéletek és előzetes feltételezések nélkül olvashatom. Szeretném egyszerűen csak engedni, hogy Isten Igéje közvetlenül szóljon hozzám, hogy szóljon a szívemhez. Hálás vagyok, hogy újra kezdek. Hálás vagyok az új bortömlőkért, amelyek megtartják Isten Lelkének új borát, amelyet szeretne ezekben a napokban kiönteni.

Örülök, hogy nem vagyunk hagyományokhoz kötve – Isten óvjon bennünket attól, hogy kialakítsuk saját hagyományainkat, hadd maradjunk rugalmasak és nyitottak, nehogy megkeményedjenek, és rugalmatlanná váljanak bortömlőink. És ha én egyszer meghalok, és az Úr még nem jött vissza, és egy napon valaki

felfedez egy szükségletet a gyülekezetben, és új módon szeretne kinyúlni az emberek felé, ha valaki erre azt találja mondani, hogy Chuck ezt nem így csinálta, figyelmeztetek, mérges leszek! Hiszen nem az a cél, hogy kialakítsuk saját hagyományainkat, hanem hogy mindig kövessük Isten Szentlelkét – hogy arra menjünk, amerre ő megy. Maradjunk tehát rugalmasak és nyitottak! Isten csodálatosan munkálkodik közöttünk, mi pedig ebben örvendezünk. Ez viszont nem azt jelenti, hogy mindig ugyanaz lesz például a dicsőítés menete, mint most. Egyszerűen csak legyünk nyitottak Isten vezetésére.

Noé tehát megátkozta Kánaánt. Kánaánról tudnunk kell, hogy tőle származtak a Kánaán területén élő népek – az emóriaiak, a jebúsiak, stb. Ők tehát Kánaánban telepedtek le – azon a földön, amit később Isten Ábrahámnak és leszármazottainak Ábrahámnak tett ígéretében. A Kánaán területén élő népek ősatya Kánaán volt, az afrikai kontinenst pedig Hám további leszármazottai népesítették be.

„Az özönvíz után Noé még háromszázötven évig élt” (28. vers)

vagyis szinte Ábrahám idejéig. Fia Sém pedig még 75 évig élt azt követően, hogy Ábrahám elhagyta Háránt, vagyis Sém tulajdonképpen Ábrahám kortársa volt. Ha jól megvizsgáljuk a nemzetségtáblázatot, láthatjuk, hogy Ádám egész Noé édesapjának idejéig élt, vagyis lehetett alkalma arra, hogy személyesen meséljen Noé édesapjának a teremtésről és az Éden kertjéről. Noé ezután továbbadhatta a történetet saját fiának, Sémnek, aki életben volt még Ábrahám idejében, és elmesélhette a hallottakat Ábrahámnak. A történet tehát viszonylag kevés emberen keresztül jutott el Ábrahámhoz.

„Noé teljes életkora kilencszázötven év volt, amikor meghalt” (29. vers).

1 MÓZES

10-12. FEJEZET

A 10. fejezetben arról olvashatunk, hogyan alakulnak ki különféle népek Noé utódaiból. Ezt a nemzetségtáblázatot valószínűleg Sém állította össze. Az Ige egy ideig Hám és Jáfet vérvonalát követi, majd eljutunk Sém vonalához, innentől kezdve pedig ezt a vérvonalat követi az Ige, mert Sém-től származik majd Ábrahám, Ábrahám-tól Izráel népe, Izráel népén keresztül pedig eljön Krisztus – így az Ige ezt a vérvonalat követi nyomon egészen Krisztusig. Mások vérvonalát azonban csak egy ideig, hiszen az egész üzenet Jézus Krisztusban válik teljessé. Ezért aztán sok nevet és családot, akik ebből a szempontból nem fontosak, nem is említ a Biblia.

Ne feledjük azonban, hogy a Biblia nem a teljesség igényével készült történelmi leírás – nem is annak szánták, hanem egy olyan leírásnak, amely elvezet Ábrahámhoz, onnan Dávidhoz, onnan pedig Krisztushoz. Amikor pedig Krisztushoz érkezünk, többé nem fontos a vérvonal, hiszen Isten addigra már bebizonyította, hogy Jézus Krisztus az ígélet szerint Dávid leszármazottja, Ábrahám leszármazottja, illetve Ádám leszármazottja.

„Ezek Noé fiainak, Sémnek, Hámnak és Jáfetnek a leszármazottjai, mert fiaik születtek az özönvíz után. Jáfet fiai: Gómer, Mágóg, Mádaj, Jáván, Túbal, Mesek és Tirász” (2. vers).

Gómert a sumérok elődjének tartják, Mágógot pedig a szkíták elődjének. Mádaj a médek elődje, Jáván pedig a görögöké. Meseket a mai Moszkvával, Túbalt pedig Toblenskkal hozzák összefüggésbe. Azt látjuk tehát, hogy Jáfet leszármazottjai az ázsiai és az európai népek. Így érkezünk el Gómer fiaihoz, aki az első Jáfet fiainak sorában. Tőle származnak a germán népek.

„Gómer fiai: Askenáz, Rifat és Tógarmá” (3. vers).

Tógarmá esetében az örményeket szokták említeni, Askenáz esetében pedig a germán népeket.

„Jáván fiai: Elisá, Tarsis, Kittim és Dódánim” (4. vers).

„Ezektől ágaztak szét országaikba a szigetlakó népek, mindegyik a maga nyelve szerint, nemzetségekre és népekre tagolódva” (5. vers)

– így jutunk el Európa területére, Skandináviába, Anglia területére. Így jutunk el a kaukázusi emberfajhoz, amely Jávántól származik.

„Hám fiai: Kús, Micraim, Pút és Kánaán” (6. vers).

„Kús fiai: Szebá, Havilá, Szabtá, Ramá és Szabteká. Ramá fiai: Sebá és Dedán” (7. vers).

Ők tulajdonképpen délre vándoroltak, és Afrika területeit népesítették be. Kánaán leszármazottai voltak a föníciaiak. A Földközi-tenger északi partján feküdt Szidón, amelynek testvérvárosa Tírusz volt, itt éltek a föníciaiak. A jebúsiak Jeruzsálem környékét népesítették be, a 17. versben pedig a színiekkel is találkozunk. Feltételezik, hogy a színiek egy része keletre vándorolt, és belőlük származtak a kínaiak. Érdekes, hogy a kínaiakat mind a mai napig sino-népként emlegetik, és olvashatunk például a sino-japán háborúról. Sőt mi több, számos kínai név mind a mai napig a „sin előtaggal kezdődik.

A 8. vershez érve az egyik leszármazottnál megáll az Ige:

„Kús nemzette Nimródót. Ez kezdett hatalmaskodni a földön” (8. vers).

„Hatalmas vadász volt ő az Úr előtt”

ehelyett az eredeti megfogalmazást úgy kellett volna fordítani, hogy hatalmas zsarnok volt ő az Úr előtt. A vadászat ebben az esetben az emberek lelkének vadászatát jelentette. Nimród ugyanis elfordult Istentől, és egy saját vallási rendszert alakított ki, mely később a babiloni vallásként vonult be a köztudatba. Ezt a vallást tehát Nimród indította útjára, amelynek keretében később édesanyját, Semiramist kellett az embereknek imádniuk mint az ég királynőjét. Semiramis elbeszélése szerint Nimród akkor fogant, amikor ő még szűz volt.

Nimród híres vadász volt. Azokban az időkben - talán épp egyszerű fegyverek miatt -, az emberek nagyon féltek a vadon élő állatoktól, az oroszlántól, a tigristől, mivel pedig Nimród ügyes vadász volt, az emberek védelmezőjeként emlegették. Egyszer azonban vadászat közben egy vadkan felöklelte, és állítólag három napig holtan feküdt az erdőben. Három nap elmúltával viszont visszatért belé az élet, az emberek pedig elkezdték megünnepelni feltámadását: tojást festettek, és nagy ünnepeket rendeztek minden év tavaszán. Egészen véletlenül, Nimród december 25-én született, születését pedig általában úgy ünnepelték, hogy ajándékokat adtak egymásnak az emberek, részeges orgiákat szerveztek, fákat vágtak ki, és ezüsttel, illetve arannyal dekorálták otthonukban.

Mindez csupán néhány generációval Noé után. Anyja, Semiramis dicséretében mint az ég királynője pedig azt látjuk, hogy a Sátán igyekezett utánozni és eltorzítani Isten munkáját. Ez a folyamat Nimróddal kezdődött, akit Tamuzként is emlegettek, és bizony ha részletesebben tanulmányozzuk a babiloni vallást, illetve ez egyes ünnepeket, megdöbbenve tapasztalhatjuk, mennyi babiloni gyakorlatot vett át a történelmi egyház. Meglepő, mennyire beszivárgott a babiloni vallási rendszer az egyházba.

Isten tehát ezen a ponton megemlíti Nimródót bábéli uralkodásának kezdetén. Az ő indíttatására kezdenek az emberek égisz toronyt építeni Babelben, és ő buzdította az embereket arra, hogy imádják a csillagokat. Az asztrológia gyökerei tehát szintén az ősi babiloni valláshoz nyúlnak vissza. Az eredeti szöveg megfogalmazása szerint az emberek nem azért építettek Babelben toronyt, hogy

feljussanak az égig, hanem azért, hogy onnan imádhassák a csillagokat. A torony egyfajta obszervatóriumként szolgált volna, ahol a csillagokat, a csillagképeket imádhatták az emberek. Régészeti ásatásokon számos ilyen toronyra bukkantak már a Babiloni-síkságon. Ezek a tornyok tehát az imádat helyei voltak. A következő versekben folytatódik Hám leszármazottainak felsorolása.

A 21. versben Sém leszármazottaihoz érkezünk: *„Születtek gyermekei Sémnek is, aki Héber összes fiainak ősatya, Jáfetnek pedig testvérbátyja volt”* (21. vers).

A Héber névből származik a „héber” kifejezés, nem Ábrahámától jön tehát ez a megnevezés, hanem Ábrahám elődjétől, Hébertől. A 22. vers felsorolja Sém fiait, a 23. versben Arám fiai találhatók, de mi csak koncentráljunk Héberre, és kövessük az ő vonalát.

„Hébernek is lett két fia: az egyiknek neve Péleg, mivelhogy az ő idejében osztatott el a föld, testvérenek pedig neve Joktán” (25. vers - Károli).

„Mivelhogy az ő idejében osztatott el a föld” – egyesek ezt a kijelentést a kontinensek szétválásának tudományos elméletével hozzák összefüggésbe. Az elmélet értelmében eredetileg minden kontinens egy összefüggő szárazföldet alkotott, egy időben viszont a kontinensek szétváltak, és egyre inkább eltávolodtak egymástól. Az elméletet alátámasztandó a tudósok a 25. versre utalnak a Bibliában. Ha azonban végigmegyünk az időrendi táblázatokon, azt találjuk, hogy Peleg Bábel tornyának idejében élt, Bábel tornyánál pedig az embercsoportok szétválására és a különféle népek kialakulására került sor. A 25. versben szereplő kijelentés tehát valószínűleg arra utal, hogy akkortájt váltak szét a föld népei, nem pedig arra, hogy akkor váltak szét a kontinensek a tudományos elmélet értelmében – bár ezt az elméletet önmagában nem vethetjük el. A 28. versben szereplő leszármazottak között találjuk Jóbát is, aki nagy valószínűséggel Jób volt Jób könyvéből, de ezzel majd később foglalkozunk, amikor Ábrahám leszármazottaihoz érünk.

1 MÓZES 11. FEJEZET

11. fejezet: *„Az egész földnek egy nyelve és egyféle beszéde volt”* (1. vers)

Ez a nyelv valószínűleg a héber volt, hiszen Mózes első könyvének elején olyan embereket sorol fel az Ige, akik héber névvel rendelkeztek, nevüknek pedig héberül volt konkrét jelentése, így elképzelhető, hogy az eredeti nyelv ezen a ponton a héber volt.

„Amikor útnak indultak keletről, Sineár földjén egy völgyre találtak, és ott letelepedtek. Azt mondták egymásnak: Gyertek, vessünk téglát, és égessük ki jól! És a téгла lett az építőkővük, a földi szurok pedig a habarcsuk” (2-3. vers).

Ez azért érdekes, mert rámutat, hogy az özönvíz után az embereknek voltak téглаégető kemencéi. Vagyis nemcsak egyszerűen kövekből építették házaikat, hanem ismerték a téглаégetés előrehaladottabb technikáját – voltak égetőkemencéik, amelyekben alaposan ki tudták égetni a téglát. A téгла lett tehát az emberek építőkőve, és el is kezdtek buzgón építkezni: megépítették Ninive városát, Babilon városát – ezen városok építési munkálataiba mind Nimród idejében fogtak bele Nimród ösztönzésére.

„Azután ezt mondták: Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen, és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész föld színén” (4. vers).

Az Úr azonban azt parancsolta nekik, hogy széledjenek szét szerte a világban, és népesítsék be az egész földet. Ők viszont megpróbálnak ellenszegülni Isten parancsának, és egy meghatározott területen akarnak mindannyian együtt letelepedni.

„Az Úr pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek” (5. vers).

Ez az igevers ismét emberi szavakkal próbálja leírni Isten tetteit, mintha valóban arról lett volna szó, hogy Istennek le kell szállnia a földre ahhoz, hogy az emberek tevékenységét megvizsgálhassa. Isten mindenütt jelenvaló, ő kezdettől fogva figyelemmel kísérte a történéseket.

„Akkor ezt mondta az Úr: Most még egy nép ez, és mindnyájuknak egy a nyelve. De ez csak a kezdete annak, amit tenni akarnak. És most semmi sem gátolja őket, hogy véghezvigyék mindazt, amit elterveznek” (6. vers).

Egy vallási rendszer van itt kialakulófélben. Lehetséges, hogy eredetileg Isten valóban jelként helyezte a csillagokat az égre, és az evangélium kiolvasható volt az állatövi jegyekből – az oroszlánból, a szűzből stb. A Sátán azonban mindig is fogja Isten dolgait, és eltorzítja azokat. Nem volt ez másként a csillagokkal sem, és bár Isten eredetileg terveinek üzenetét helyezte az égboltra, a Sátán az üzenet kiolvasásának tudományát az asztrológiára torzította, amely már korán, a babiloni időszakban megjelent. Egészen konkrétan épp Babelben, ahol az emberek egy obszervatóriumot akartak építeni, hogy figyelhessék a csillagképeket az égen.

Ahogy az imént említettem, elképzelhető azonban, hogy eredetileg Isten emberekhez szóló jele valóban ott volt a csillagokban. Úgy tűnik, hogy a

napkeleti bölcsek, akik keletről érkeztek, hogy megtalálják a gyermek Krisztust, a csillagokból olvasták ki helyesen azt az üzenetet, amit Isten odahelyezett:

„Mert láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt” (Máté 2:2).

Az Igében azt olvassuk, hogy Isten a csillagokat jelként is helyezte az égre, de aztán a Sátán torzításaként megjelent az asztrológia, mégpedig Babelben, ahol az emberek a csillagoktól vártak útmutatást, nem pedig Istentől. Isten az ő Igéjében helyteleníti az asztrológiát, a csillagjósok készítését – Isten keményen felszólal azok ellen Ézsaiás könyvében, akik a csillagoktól várnak útmutatást. A csillagjósok, a horoszkópkészítés gyökerei tehát az ősidőkre nyúlnak vissza, bár elképzelhető, hogy mint oly sok más esetben, kezdetben az egész még tiszta volt, a csillagokból Isten üzenetét olvashatták ki az emberek, idővel azonban ezek a gyakorlatok a Sátán munkájává váltak. Isten tehát, amikor látta a dolgok alakulását, ezt mondta:

„Menjünk csak le és zavarjuk ott össze a nyelvüket, hogy ne értsék egymás nyelvét! Így szélesztette szét őket onnan az Úr az egész föld színére, és abbahagyták a város építését. Ezért nevezték azt Babelnek, mert ott zavarta össze az Úr az egész föld nyelvét, és onnan szélesztette szét őket az Úr az egész föld színére” (7-9. vers).

A különféle nyelvek kialakulása valóban hatalmas csoda volt. Érdekes, hogy mi angol ajkúak sokszor azt gondoljuk az angol nyelvről, amellyel felnőttünk, hogy milyen kiváló nyelv is ez, és milyen nagyszerűen ki lehet fejezni vele gondolatokat. Mindemellett pedig hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy a kőkorszakban élt egyszerű népek egy sokkal primitívebb nyelvvel rendelkeztek.

Érdekes azonban, hogy gyakran épp a legprimitívebbnek ítélt népek rendelkeznek a legkomplexebb nyelvvel. Nem véletlen tehát, hogy sokszor nem kis nehézséggel találja magát szembe az, aki megpróbálja a Bibliát egyes „primitív” népek nyelvére lefordítani. Azt gondolná az ember, hogy könnyű feladat lefordítani például azt a mondatot, hogy a férfi elment gyülekezetbe. Csakhogy számos egyszerű nép nyelvében több szó is létezik a férfire, ahhoz pedig, hogy a megfelelőt kiválasszuk, tudnunk kell, hogy olyan férfiről van-e szó, akit jól ismerünk, vagy csak kevésbé, illetve hogy szeretjük-e, vagy sem, sőt, hogy tiszteljük-e, mert minden viszonyt más-más szó jelöl.

Egyes nyelvekben akár 20 különböző szó is jelentheti a férfit. Számos ismerettel kell tehát rendelkeznie a fordítónak arról a bizonyos férfiről, mielőtt eldöntheti, melyik szót illessze a fordításba. De nézzük csak a mondat állítmányát: „elment.” Ennek kapcsán ismét felmerül a kérdés: egyszer ment csak életében gyülekezetbe, vagy néha-néha eljárt? Megszokott dolog volt az életében, hogy gyülekezetbe járt, vagy csak ritkán tett ilyet? Még az sem mindegy tehát, mikor

milyen állítmányt használ a fordító. Olyan sok oldalról kell megvizsgálni a szavakat, hogy egy idő után az ember legszívesebben csak feladná, mert olyan komplex nyelvekkel találja magát szemben.

Van egy barátom, aki egyszer János evangéliumát fordította a panamai choco nyelvjárásra egy helybéli segítségével. Egyik nap érkezett arra pontra, amikor Jézus a porba köpött, sárrá gyúrta azt, bekente vele a vak ember szemét, majd azt mondta neki, mosakodjon meg a Siloám-tavában. Amikor a „köpött” kifejezés lefordítására került a sor, a helybéli megkérdezte a barátomtól: „De pontosan hogyan köpött Jézus?” Hiszen sokféleképpen köphet az ember. A barátom pedig a fejét fogta, hiszen az angolban csak egy szó létezik rá, míg a choco nyelvjárásban sokkal több. A helybéli tehát azt kérdezte barátomtól, hogyan köpött Jézus: a földre köpött és ott keverte a sarat? Vagy vett egy kis földet, a markába köpött, és ott keverte össze? Vagy esetleg földdel megkente a vak ember szemét, majd ráköpött? Mindegyik köpésfajtát más szó jelöl ugyanis a choco nyelvjárásban.

Ennyire pontosan nem tudjuk, mit tett Jézus, de a probléma önmagában is nagyon érdekes. Rendkívül izgalmas, hogy az emberek, akármennyire egyszerű népek is számítanak, igen fejlett nyelvvel rendelkeznek, és komplex módon kommunikálnak – akár morgással, akár dalolva, akár beszélt nyelven, még a legegyszerűbb népek is képesek komplex gondolataikat közvetíteni. Ez mindenképpen egy olyan sajátosság, amely megkülönbözteti az embert az állatoktól. Az állatvilágban ugyanis semmi sem hasonlítható az emberek közötti komplex kommunikációhoz.

Ezen a ponton tehát Bábelben kialakultak a különféle nyelvek – az alapvető nyelvcsaládok, illetve azon belül is a további variánsok. Így magyarázhatjuk például az újlatin nyelvek közti hasonlóságot – hiszen a spanyol, a portugál és a francia hasonlítanak egymásra. Sőt azt is láthatjuk, hogy az angol nyelv például sokat átvett a latinból, illetve a görögből. Isten tehát létrehozott mindenféle nyelvet, az emberek pedig a beszélt nyelv szerint bizonyosan csoportokba verődtek, amelyekben belül tudtak egymással kommunikálni, az egyes csoportok pedig elkülönültek egymástól, és szétszéledtek a világ minden pontjára.

Most koncentráljuk Ábrahámra, hiszen erre halad tovább a történet. „*Ez Sém nemzetsége*” – az Ige itt ismét Sém leszármazottaival foglalkozik, de most már egyértelműen Ábrahám felé halad.

„*Sém százéves volt, amikor Arpaksadot nemzette, két évvel az özönvíz után. Arpaksad születése után Sém ötszáz évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat*” (10-11. vers).

Sém tehát körülbelül hatszáz évet élt.

„Arpaksad harmincöt éves volt, amikor Selahot nemzette. Selah születése után Arpaksad négyszázhárom évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat” (12-13. vers).

Így folytatódik a felsorolás egészen Ábrahámig. Ugorjunk tehát a 26. vershez:

„Amikor Táré hetvenéves volt Abrámot, Náhórt és Háránt nemzette” (26. vers).

Nem tudjuk, ilyen sorrendben születtek-e Táré fiai, sőt azt sem tudjuk, hány éves volt Táré, amikor Ábrahám született. Az is lehetséges, hogy Ábrahám a harmadik fiú volt a sorban. Azt azonban elárulja az Ige, hogy 70 éves korában Tárének ez a három fia volt. Azt követően pedig még sokáig élt Táré.

„Ez Táré nemzetsége: Táré nemzette Abrámot, Náhórt és Háránt. Hárán nemzette Lótót. Hárán meghalt még apja életében a szülőföldjén, Úr-Kaszdimban. Abrám és Náhór feleséget vettek maguknak: Abrám feleségének Száraj volt a neve, Náhór feleségének pedig Milká volt a neve: Ő Háránnak, Milká apjának és Jiszká apjának volt a leánya” (27-29. vers)

– vagyis Náhór az unokahúgát vette feleségül.

„Száraj azonban meddő volt, nem volt gyermeke. Táré fogta fiát, Abrámot, és Lótót, fiának, Háránnak a fiát, és menyét, Szárajt, fiának, Ábrámnak a feleségét, és elindult velük Úr-Kaszimból, hogy Kánaán földjére menjen. Eljutottak Háránig, és ott letelepedtek” (30-31. vers).

Ábrámnak nem volt saját fia, így Hárán halála után Ábrám mintegy örökbe fogadta Lótót, és együtt indultak útnak. Elmentek Úr-Kaszdimból – ezen a területen jelentek meg hamis vallások, a panteizmus, a politeizmus, így elhagyták ezt a földet, hogy Kánaánba menjenek. Útközben eljutottak Háránig, és ott telepedtek le. Az a tény, hogy mindannyian útnak indultak Kánaánba arra enged következtetni, hogy kezdetben Ábrahám édesapja is elhívást kaphatott Istentől, hogy hagyják el Úr-Kaszdim környékét, amely szellemileg romlottá vált, és vándoroljanak el egy teljesen más területre. Ők azonban csak Háránig jutottak, és ott letelepedtek.

„Táré kétszázöt éves volt, amikor meghalt Háránban” (32. vers).

Ezen a ponton az Igében egy látszólagos ellentmondást találunk. Amikor megnézzük, mit mond István az Újszövetségben Ábrahám elhívásáról, azt olvassuk, hogy Ábrahám apja halála után hagyta el Háránt, és vándorolt Kánaánba (Apcsel 7:4). Ha azonban összeadjuk az éveket, azt találjuk, hogy Táré 205 évet élt, és ha 70 éves volt, amikor Ábrahám született, Ábrahám pedig 75 éves korában hagyta el Háránt, 70 és 75 egyenlő 145 évvel, míg az Ige szerint Táré 205 évig élt, vagyis nem egyeznek a számadatok.

Mi erre a megoldás? Több lehetőség is létezik. Ez egyik megoldás, hogy Ábrahám nem az elsőszülött fiú volt, vagyis a három fiú felsorolása az Igeben nem születési sorrendben történt, hanem fontossági sorrendben. Elképzelhető, hogy Ábrahám később született. Lehetséges, hogy Hárán született akkor, amikor Táré 70 éves volt, Ábrahám pedig később született, de arról nem ír az Ige, hogy Táré akkor épp hány éves volt. Ez tehát az egyik lehetséges magyarázat. Ez alapján Ábrahám késői gyerek volt, és mire ő elérte a 75 éves kort, édesapja valóban 205 éves volt. Ez nagyon is lehetséges.

Egy másik lehetőség, hogy István Táré szellemi értelemben vett halálára utal. Emlékeztek, amikor az Újszövetségben egyszer odament egy fiatal ember Jézushoz, és azt mondta: „Követlek téged, de előbb engedd meg, hogy eltemessem az apámat.” Jézus erre azt mondta:

„Kövess engem, és hagyd a halottakra, hogy eltemessék halottaikat!” (Máté 8:22).

„Előbb engedd meg, hogy eltemessem az apámat” – gyakori szófordulat volt ez abban az időben. Nem azt jelentette, hogy a fiatal ember édesapja halott volt, vagyis Jézus válasza nem azt mutatja, hogy Jézus nem akarta megérteni, hogy a fiatal ember édesapja meghalt, és nem akarta engedni, hogy eltemesse. Ezzel a gyakori szófordulattal ugyanis akkortájt azt akarták kommunikálni az emberek, hogy nem azonnal kívánnak megtenni valamit, hanem csak később.

Lehet, hogy az édesapád kiváló egészségnek örvendett, és akár még 50-60 évig is élhetett, mégis ezt a szófordulatot használtad volna abban az időben, hogy kifejezd, időre van szükséged, nem akarod azonnal megtenni, amit kérnek tőled. Ennek fényében el tudom képzelni, hogy István sem Táré tényleges halálára utal, hanem arra, hogy Táré Háránban szellemi értelemben halt meg, mert hamis isteneket kezdett imádni,

Ábrahám pedig abban a pillanatban döbbsen rá, hogy egyedül kell továbbvándorolnia. Így fogta feleségét, Sárát, illetve Lótót, szolgálóit és mindenét, amije volt, és elindult arra földre, amit nekik ígért Isten. Úr-Kaszdimból Háránba körülbelül 900 kilométer volt az út északnyugati irányba. Háránból pedig 600 kilométert kellett megtenni Kánaánig, pontosabban Sikem környékéig, ahová végül eljutnak. Ábrahám Istennek engedelmességgel indult útnak Úr-Kaszdimból, amikor azonban Háránba érkeztek családjával, ott telepedtek le. Lehet, hogy édesapja unszolására, aki azt mondogatta, Hárán is megfelel, hiszen kellemes hely, egy idő után azonban bekövetkezett Táré szellemi halála, amelyre István is utalhatott.

Amikor pedig Táré szellemi értelemben meghalt, Ábrahám rádöbbsen, hogy el kell hagynia édesapját és családját, és el kell vándorolnia arra a földre, amelyet Isten megígért neki. Ne dobjátok tehát sutba hiteteket csak azért, mert látszólag

ellentmondás van az éveket illetően ebben az ígérésben, hiszen a problémára több lehetséges megoldás is létezik, bár nem tudjuk pontosan, melyik a helyes.

1 MÓZES 12. FEJEZET

„Az Úr ezt mondta Ábrámnak: Menj el földedről, rokonságod közül és atyád házából arra a földre, amelyet mutatok neked!” (1. vers).

Ezen a pontok tehát Ábrahám nem volt teljesen engedelmes. Nagyon érdekesnek találom ezt, hiszen az Újszövetség Ábrahámot mindig a hit hőseként emlegeti – egy olyan ember példjaként, aki hitt és bízott Istenben. Amikor mi a hitről olvasunk, gyakran elkeseredünk, mert látjuk, milyen gyengék vagyunk, és hányszor elbuktunk már. Jó azonban tudni, hogy Ábrahám sem volt tökéletes. Ábrahám hite sem volt tökéletes. Olyan jó tudni, hogy sem nekünk, sem hitünknek nem kell tökéletesnek lennie ahhoz, hogy Isten szeressen bennünket.

Isten azt mondta neki, hagyja el Úr-Kaszdimot, és menjen el Kánaánba. Erre ők megálltak Háránban, és ott letelepedtek. Ezáltal nem engedelmeskedtek maradéktalanul az Úrnak. Láthatjuk tehát, hogy még a hit hőseinek is vannak gyenge pillanatai. És csak azért, mert neked is vannak gyenge pillanataid, és időnként megcsúszik a lábad, ez még nem jelenti azt, hogy Isten nem tisztel téged és a hitedet, vagy hogy Isten nem szeret, és többé nem akar hatalmas módon munkálkodni az életedben. Csak azért, mert hibázol, és megállsz Háránban, Isten még nem vonja vissza elhívását az életedre. Ez nem jelenti azt, hogy minden esélyedet eljátszottad arra, hogy betöltsd Isten elhívását, és megvalósítsd, amit Isten a szívedre helyezett. Ábrahám is megállt Háránban, de aztán elérkezett az idő, hogy elinduljon, és el is indult. Számodra is elérkezett az idő, hogy Háránból továbbindulj.

„Az Úr ezt mondta Ábrámnak: Menj el földedről, rokonságod közül és atyád házából arra a földre, amelyet mutatok neked!”

Isten szövetségre lép Ábrámmal:

„Nagy néppé teszek, és megáldalak, naggyá teszem nevedet, és áldás leszel” (2. vers).

Isten pedig minden egyes ígését betöltötte. Nagy néppé tette Ábrahám leszármazottait. Megáldotta őt, és naggyá tette Ábrahám nevét, hiszen Ábrahám nevét mind a mai napig tisztelik és becsülik.

„Megáldom a téged áldókat, s megátkozom a téged gyalázókat. Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége” (3. vers)

Itt hangzik el az ígélet, hogy a Messiás Ábrahám leszármazottja lesz, és nem csak a zsidó népre hoz áldást, hanem a föld minden népére.

„Ábrám elment, ahogyan azt az Úr mondta neki, és Lót is vele ment. Ábrám hetvenöt éves volt, amikor kijött Háránból. Fogta Ábrám Szárajt, a feleségét, és Lótot, a testvére fiát, meg minden szerzeményüket, amit csak szereztek, mindenkit, akikre Háránban tettek szert, és elindultak, hogy Kánaán földjére menjenek. El is érkeztek Kánaán földjére” (4-5. vers)

600 kilométert kellett megtenniük, ami abban az időben nem kis időbe telt.

„Majd átvonult Ábrám az országon egészen a sikemi szenthelyig, Móre tölgyeséig. Akkor még a kánaániak voltak ezen a földön” (6. vers)

– vagyis Kánaán leszármazottai.

„Az Úr megjelent Ábrámnak, és ezt mondta: A te utódaidnak fogom adni ezt a földet! Ő pedig oltárt épített ott az Úrnak, aki megjelent neki” (7. vers).

Látnunk kell azonban, hogy Isten ígérete, hogy Ábrahám utódainak adja azt a földet, ezen a ponton a palesztinokat is magában foglalja, hiszen az arab nép is Ábrámtól származik Izmaelen keresztül. Ezen a ponton tehát Isten ígérete nem csak a zsidóknak, hanem az araboknak is szól. Később azonban, amikor Isten megismétli ígéletét Jákobnak, az az ígélet már csak a zsidó népre vonatkozik, az arab népre nem.

„Onnan továbbvonult a Bételről keletre eső hegyvidékre, és felütötte sátrát. Bétel esett nyugatra, Aj pedig keletre.”

Később, amikor Józsué elfoglalta a földet, és Jerikóhoz ért, arról olvasunk, hogy elfoglalja Ajt, majd Bételt. Ábrahámnak most már van egy kedvenc helye ezen a környéken, közel Bételhez, mégpedig Bétel és Aj között. Azon a környéken ez a legmagasabban fekvő terület, ahonnan csodálatos a kilátás. Körülbelül 15 kilométerre Jeruzsálemtől északra fekszik, körülbelül 30 kilométerre Sikemtől. Erről a pontról belátható a Jordán völgye, Samária, sőt Jeruzsálem is. Csodálatos onnan a kilátás!

„Oltárt épített ott is az Úrnak, és segítségül hívta az Úr nevét” (8. vers).

„Azután útnak indult Ábrám, és továbbvonult a Délvidék felé” (9. vers).

„Egyszer éhínség támadt azon a földön. Ekkor lement Ábrám Egyiptomba, hogy ott tartózkodjék, mert súlyos éhínség volt azon a földön” (10. vers).

„Amikor már közel járt Egyiptomhoz, ezt mondta feleségének, Szárajnak” – figyeljük csak meg a hit emberét - „Nézd csak! Tudom, hogy szép arcú asszony vagy” (11. vers)

Csodálatos, hogy ezt mondja feleségének, aki ekkor már 65 éves. Mivel azonban abban a korban hosszabb ideig éltek az emberek, elképzelhető, hogy 65 évesen Sára még szépségének teljében volt. Ábrahám 160 évig élt, így a 65 éves kor még nem számított olyan öregnek.

„Ha meglátnak az egyiptomiak, azt mondják majd: Ez a felesége! És engem megölnek, téged pedig életben hagynak” (12. vers)

– pontosabban elvisznek a háremükbe. Az egyiptomi uralkodók körében elterjedt gyakorlat volt, hogy ha megtetszett nekik egy asszony, megölték a férjüket, az asszonyt pedig elhurcolták háremükbe.

„Mondd, hogy a húgom vagy, hogy jó sorom legyen a te réveden, és életben maradjanak általad” (13. vers).

Itt láthatjuk a hit hőst, Ábrahámot – még a hit nagy embereinek is vannak gyenge pillanatai. Engem ez nagyon bátorít, mert bizony nekem is vannak gyenge pillanataim, és hajlamos vagyok azt gondolni, hogy amint elgyengülök, Isten azonnal azt mondja, rendben, ennyi volt, megkaptad az esélyt, most pedig eltöröllek a föld színéről. Pedig Isten nem ilyen. Isten továbbra is tisztelte és megáldotta Ábrahámot, bár nem volt tökéletes. Isten azonban nem tökéletes embereket használ, mert ilyenek nem léteznek. Így hát ne aggódj amiatt, hogy nem vagy tökéletes, és ne gondold, hogy Isten elutasít, mert nem vagy tökéletes, és nem tud téged használni. Isten megáldotta és használta Ábrahámot, bár egyes esetekben meggyengült a hite, ahogy az velünk is előfordul.

„Így is történt. Amikor Abrám Egyiptomba érkezett, az egyiptomiak látták, hogy nagyon szép az asszony. A fáraó főemberei is meglátták őt, dicsérték a fáraónak, és elvitték az asszonyt a fáraó házába. Abrámnak pedig jó sora lett az asszony révén: lettek neki juhái, marhái és szamarai, szolgálói, nőtény szamarai és tevéi. De nagy csapásokkal sújtotta az Úr a fáraót és házát Abrám felesége, Száraj miatt. Hivatta azért a fáraó Abrámot, és ezt mondta: Mit tettél velem? Miért nem mondtad meg nekem, hogy a feleséged? Miért mondtad, hogy a húgod? Csak ezért vettem feleségül. Most aztán itt a feleséged, fogd, és menj! Embereket is rendelt mellé a fáraó, és azok kivezették őt, feleségét és mindenét, amije csak volt” (14-20. vers).

A fáraótól különleges védelmet kapott, hogy ne bánthassák őket, és ne próbálhassák megfosztani őt feleségétől, Szárajtól. Itt találkozhatunk tehát az Igében Ábrahámmal, akinek a vérvonalát nyomon követhetjük majd az Igében egészen Krisztusig, ahogy a Biblia bemutatja egy nép kialakulását, illetve azt, hogyan jön el a világ megváltója a zsidó népen keresztül a világba.

Isten áldjon benneteket, és gazdagítsa szíveteket és elméteket a lélek dolgaival! Hadd értsük meg jobban az ő Igéjét, hadd növekedjünk hitben és ismeretben! Az

Úr legyen veletek, áldjon meg benneteket, tartson meg, és erősítsen meg szeretetében. Jézus nevében, ámen.

1 MÓZES 13-14. FEJEZET

Az előző fejezetben arról olvashattunk, hogyan vándorolt Ábrahám Egyiptomba, mivel éhínség támadt azon a földön, ahol élt. Egyiptomban azonban félelem fogta el, így hitetlenségében mindenkinek azt hazudta Sáráról, hogy a testvére. Amikor a fáraó Sárát a háremébe vitette, Isten nagy csapásokat bocsátott a földre. A fáraó később kérdőre is vonta Ábrahámot hazugága miatt, majd embereket rendelt mellé, akik épségben kivezették őket az országból. A 13. fejezetben tehát Ábrahám visszatér Egyiptomból.

„Abrám feljött Egyiptomból feleségével és mindenével együtt, amije volt. Lót is vele jött a Délvidékre” (1. vers)

– vagyis Kánaán földjének déli részére, Beérseba és Hebrón területére.

„Abrámnak igen tekintélyes vagyona volt: jószága, ezüstje és aranya” (2. vers)

Isten tehát anyagiakban megáldotta Ábrahámot, sok jószága, aranya és ezüstje volt.

„A Délvidékről továbbvonult előző szállásai mentén egészen Bételig, addig a helyig, ahol korábban is sátorozott Bétel és Aj között” (3. vers).

Amikor Ábrahám először érkezett erre a földre, első állomása Sikem volt. Azután Bétel és Aj között épített oltárt a Júdeai-hegyek legmagasabban fekvő pontján azon a környéken. A Júdeai-hegyek Samáriában kezdődnek és egészen Béersebáig húzódnak – Béersebához közeledve azonban szépen lassan eltűnnek. Abrám tehát korábban a legmagasabban fekvő ponton épített oltárt Istennek Bétel és Aj között, ahonnan csodás kilátás nyílik az egész földre. Most pedig újra visszatér erre a helyre, amely a későbbiekben mások számára is fontosnak bizonyult: amikor Jákob testvére, Ézsau elől menekült, itt húzta meg magát éjszakára. Itt rakott követ a feje alá párnának, itt látott egy különös álmot, itt érezte erősen az Úr jelenlétét, és itt lépett vele Isten szövetségre:

„Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre” (1Mózes 28:15)

– mondta ott Isten Jákobnak. Jákob pedig fogadalmat tett, hogy ha Isten valóban megáldja és megsokasítja, mindannak, amit Istentől kap, a tizedét Istennek adja. Ezután elhagyta ezt a helyet, amely Bétel közelében feküdt. Később Isten többször is emlékeztette Jákobot, hogy Ő Bétel Istene, és megparancsolta neki, hogy térjen vissza arra a helyre. Jákob itt csodálkozott rá először Istenre, Isten pedig később többször is arra ösztönözte, hogy visszatérjen oda, ahogy Jézus is kérve-kérte az efezusi gyülekezetet, hogy térjenek vissza az első szeretethez – vagyis arra a helyre, ahol először ébredtek tudatára Istennek. Arra a helyre, ahol annakidején minden elkezdődött köztük és Isten között.

Bennünket is erre ösztönöz Isten: térjünk vissza a kezdetekhez, amikor odaszántuk magunkat Istennek, amikor olyan izgalmas volt Istent megismerni és

vele járnai! Hiszen néha készpénznek vesszük Istent, keresztény életünk pedig monotonná válik.

Egyszer Isten megkérdezte Izráeltól, hova tűnt belőlük a kezdeti lelkesedés, amit akkor éreztek, mikor először elhívta őket, mikor még mindenki ragaszkodott az Úrhoz, mikor az emberek tudatában voltak Istennek. „Hol van az az izgatottság, amit éreztetek, amikor kivezettek benneteket Egyiptomból?” – kérdezi Isten.

Csodálatos, amikor Isten nagy dolgokat végez, mi pedig felismerjük, hogy az Úr munkája hihetetlenül izgalmas, és magas lángon égünk Jézusért! Tudatosítjuk jelenlétét és hatalmát, és izgatottan figyeljük, ahogy munkálkodik közöttünk. De szomorú nap virrad ránk, amikor alábbhagy a lelkesedésünk, és készpénznek vesszük mindazt, amit egykor olyan különlegesnek és izgalmasnak tartottunk. Bár soha ne vennénk készpénznek Isten jóságát, jelenlétét és áldásait! Azért imádkozom, hogy lelkesedésünk soha el ne múljon, hanem minden nap nagy izgalommal várhassuk az ő Lelkének munkáját az életünkben. Bár mindig újra meg újra rácsodálkoznánk arra, ahogy Isten munkálkodik közöttünk, és megmutatja szeretetét és hatalmát! Bár mindig élő kapcsolatunk lenne Jézus Krisztussal!

Ábrahám tehát visszatért Bételbe, ahol korábban oltárt épített az Úrnak, és áldozatot mutatott be neki. Isten akkor ígérte oda neki először az egész földet.

„A Délvidékről továbbvonult előző szállásai mentén egészen Bételig, addig a helyig, ahol korábban is sátorozott Bétel és Aj között, annak az oltárnak a helyéig, amelyet ott először készített. Ott segítségül hívta Ábrám az Úr nevét” (3-4. vers).

„De Lótnak is, aki Ábrámmal ment, voltak juhjai, marhái és sátrai, és az a föld nem bírta eltartani őket, hogy együtt lakjanak. Mivel sok jószáguk volt, nem lakhattak együtt. Össze is veszték Ábrám jószágának a pásztorai Lót jószágának a pásztoraival. Akkor még a kánaániak és a perizziek is ott laktak azon a földön” (5-7. vers).

Ábrám és Lót sok jószága tehát kezdett megoszlást szítani közöttük. Lót Ábrám unokaöccse volt. Lót édesapja, Hárán, viszonylag korán meghalt, így Lót árván maradt. Ábrám ezért magához fogadta Lótot, hiszen Ábrámnak ekkor még nem volt saját gyermeke. Lótot tehát Ábrám nevelte, és saját fiaként szerette. Amikor Ábrám útnak indult szülőföldjéről, Lót is vele tartott.

Ezen a ponton mindketten rendkívül tehetőssé váltak, mert az Úr megáldotta őket. Ábrámnak körülbelül 300 szolgálója volt, akiket szükség esetén felfegyverezhetett – ebből következtethetünk arra, milyen nagy sokaság vándorolt Ábrámmal együtt! Lót valószínűleg hasonló helyzetben volt, és mivel a föld egyszerűen nem volt elég nagy ahhoz, hogy mindkettőjük ott legeltethesse jószágait, Ábrám és Lót szolgálói között veszekedés támadt.

„Azért Ábrám ezt mondta Lótnak: Ne legyen viszály köztem és közted, az én pásztoraim és a te pásztoraid között, hiszen rokonok vagyunk! Hát nincs előtted az egész ország? Válj el tőlem! Ha te balra tartasz, én jobbra megyek, ha te jobbra mégy, én balra térek. Ekkor Lót körülnézett, és látta, hogy a Jordán egész környéke bővizű föld. Mert mielőtt elpusztította az Úr Sodomát és Gomorát, egészen Cóarig olyan volt az, mint az Úr kertje, mint Egyiptom földje” (8-10. vers).

Mindez nem sokkal az özönvíz után történt. A nagy afrikai törésvonal valószínűleg szintén az özönvízhez kapcsolódik, nem is beszélve arról, hogy az özönvíz nyomán drámaian megváltozott a föld arculata. A Holt-tenger például úgy jött létre, hogy a Jordán folyónak nem volt hova torkollania. Kezdetben nem volt olyan magas a Holt-tenger sókoncentrációja. A sok só a hosszú évek során halmozódott fel benne, ahogy a talajban lévő ásványokból odaszivárgott, így mára úgy megnőtt a sókoncentráció ebben a tóban, hogy egy élőlény sem képes élni benne.

Abban az időben viszont még alacsonyabb volt a tó sókoncentrációja, és Sodoma, illetve Gomora pusztulása előtt azt a vízben gazdag területet burjánzó növényzet borította. Ne feledjük, hogy a Holt-tenger mintegy 400 méterrel a tengerszint alatt fekszik. A területen trópusi éghajlat uralkodik – nyáron nagyon meleg van, télen pedig általában enyhe az idő – kiváló feltételek adtak olyan trópusi gyümölcsök termesztéséhez, mint a papaya, a mangó, és a citrusfélék. Ezeket mind a mai napig hatalmas mennyiségben termesztik Jerikó környékén, amely jelentős édesvízkészletekkel rendelkezik. Érdekes továbbá, hogy Sodoma és Gomora egy mély völgyben helyezkedett el, ahol források fakadtak a hegyekből, és lecsörgedeztek a völgybe. Így a városok pusztulása előtt olyan lehetett ez a terület, mint az Éden kertje. Lót tehát végignézett azon a földön, és elhatározta, hogy arrafelé telepedik le.

„Lót tehát a Jordán egész környékét választotta magának, és elindult Lót kelet felé. Így váltak el egymástól. Abrám Kánaán földjén lakott, Lót pedig a Jordán környékén levő városokban telepedett le, és egészen Sodomáig sátorozott” (11-12.).

Azt is mondhatnánk, hogy Lót ekkor kezdett a világ felé kacsintgatni. Először is látnunk kell, hogy testes döntést hozott: nem vette figyelembe Abrámot, és az ő szükségleteit, hanem csak magára gondolt. Így választotta a Jordán völgyét, és egészen Sodomáig sátorozott. A következő alkalommal, amikor találkozunk vele, már Sodoma kapujában ül, sőt mi több, már Sodomában lakik. Az egész azonban azzal kezdődött, hogy egészen Sodomáig sátorozott – vonzotta őt ez a bűnös város. Sodoma velejéig romlott város volt, Lótot mégis vonzotta. A bűnnek valóban van vonzó oldala, a Sátán is igyekszik azt vonzóvá tenni számunkra, de ne feledjük:

„Van út, amely egyenesnek látszik az ember előtt, de végül a halálba vezet” (Péld. 14:12).

A bűn izgalmas és élvezetes is tud lenni – hazudnék, ha tagadnám -, a vége azonban mégiscsak a halál. A bölcs ember pedig azt is megvizsgálja, hova vezet az út: lehet, hogy izgalmasnak ígérkezik, telve csábítóbbnál csábítóbb dolgokkal, de vajon hova vezet? Nagy vágyam, hogy egyszer vadvízi evezésre menjek, például a Grand Canyonban, vagy Idaho államban. Annyira csodálatos lenne, alig várom, hogy egy napon megvalósítsam az álmom! De léteznek olyan folyók is, amelyek nem szívesen tutajoznák végig – például azon a folyón, amely a Niagara-vízeséshez vezet. Biztos vagyok benne, hogy az is legalább olyan izgalmas lenne, de gondoljunk csak bele, hova vezet! Elindulsz – hú, de izgalmas és lélegzetelállító -, de egyre hangosabban hallod a hatalmas vízesés zubogását! A vesztedbe rohansz!

Nincs ez másként azzal az emberrel sem, aki a bűn útját választja: izgalmasnak ígérkezik ugyan, de a pusztulásba vezet! Lót vonzotta a bűn útja - egészen Sodomáig sátorozott, amely Lót odaköltözése előtt is egy velejéig romlott város volt.

„Abrám Kánaán földjén lakott, Lót pedig a Jordán környékén levő városokban telepedett le, és egészen Sodomáig sátorozott. A sodomai férfiak pedig igen romlottak és vétkesek voltak az Úr előtt” (12-13. vers).

Nehéz időszak lehetett ez Ábrahám életében. Lótot saját fiaként szerette, közel álltak egymáshoz. Az elválás pedig mindig nehéz. Nehéz lehetett látni, ahogy Lót útnak indul, és egyre csak távolodik. Azt hiszem, annak mindig nehezebb, aki hátramarad. Ahogy figyeled, hogy a másik eltűnik a horizonton, üresnek, szomorúnak érzed magad. El tudom képzelni, milyen nehéz lehetett ez Ábrahámnak, hiszen addigra már vagy ötven éve együtt éltek és vándoroltak. Szoros kapocs alakult ki közöttük, most viszont el kellett válniuk. Ábrahám biztosan szomorú volt, így meglátogatta őt az Úr, hogy megvigasztalja.

„Az Úr ezt mondta Ábrámnak azután, hogy Lót elvált tőle: Emeld föl tekintetedet, és nézz szét arról a helyről, ahol vagy, északra, délre, keletre és nyugatra. Azt az egész földet, amelyet látsz, neked és a te utódaidnak adom örökre” (14-15. vers).

Isten tehát ezt ígéri Ábrahámnak. Arról a területről, ahol Ábrahám először oltárt épített az Úrnak – Bétel és Aj között – csodálatos kilátás tárul az ember elé. Északra, Samária felé tekintve még a Hermónt is látni lehetett egy-egy verőfényes napon. Keletre fordulva Móáb hegyei rajzolódnak ki előttünk, dél felé Jeruzsálem és környéke, és a Júdeai-hegyek déli vonulata egészen Béersebáig, nyugatra tekintve pedig a Földközi-tenger. Isten azt mondta Ábrahámnak, hogy forduljon északra, délre, keletre és nyugatra, ameddig csak ellát, mert azt a földet „neked és a te utódaidnak adom örökre.” Isten örökre nekik adta.

„Hasonlóvá teszem utódaidat a föld porához: aki meg tudja számolni a föld porát, az tudja megszámlálni a te utódaidat is” (16. vers).

Isten megígéri, hogy úgy megsokasítja utókait, mint a föld porát. Később, a 15. fejezetben azt mondja Isten Ábrahámnak:

„Tekints föl az égre, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! Azt mondta neki: Ennyi utódod lesz!” (5. vers).

Isten azt ígéri, hogy megszámlálhatatlanná teszi Ábrahám utókait. Ez nagyon érdekes, mert abban az időben a tudósok még azt hitték, 6126 csillag van az égen – akkor még nem gondolták, hogy megszámlálhatatlanul sok van belőlük! Sok ősi kultúra tudósai próbálták megszámlálni a csillagokat az égen, Galileo idejéig viszont nem is tudatosították az emberek, hogy a világegyetem megszámlálhatatlanul sok csillagot rejt!

Ma úgy becsülik, hogy a világegyetem olyan sok csillagot számlál, hogy lehetetlen megszámlálni őket. Több milliárd olyan galaxis létezik, mint a mi Tejútrendszerünk, sőt egyedül a mi galaxisunk is több milliárd csillagot rejt. Az egyik elképzelés szerint akár 10 a 25-en számú csillag lehet az égen. Érdekes, hogy ha felbecsüljük, mennyi homokszemet találunk a világ összes tengerpartján, egyesek ez esetben is 10 a 25-en számú homokszemet emlegetnek.

Isten tehát azt mondja, hogy Ábrahámnak annyi utóda lesz, mint a föld pora, illetve a csillag az égen – úgy tűnik, ezek száma nagyjából megegyezik. A lényeg, hogy Isten szerint Ábrahámnak megszámlálhatatlanul sok utódja lesz.

Ezzel szemben gondoljunk csak bele, mi volt Dávid egyik bűne. Bár Isten azt mondta, meg sem lehet majd számolni Ábrahám utódait, Dávid mégis népszámlálást rendelt el. Dávid vétkezett, Isten pedig kiöntötte ítéletét a népére Dávid bűne miatt, mert megszámloltatta az embereket. Ezért többé nem tartottak népszámlálást Izraelben, hanem elrendelték, hogy mindenki adjon egy sekelt a templomi kincstárba, és az összegyűlt pénzt számolták meg.

Érdekes módon az ortodox zsidók mind a mai napig nem engedik, hogy számba vegyék őket. Például egy csapatjátékban, amikor mindenkinek adni kell egy számot, ha ortodox zsidókról van szó, így kell számolni: „Te nem vagy egy, te nem vagy kettő, te nem vagy három, te nem vagy négy, te nem vagy öt.” Mindenre van valami megoldás! A lényeg azonban, hogy megszámlálhatatlanul sok utódot ígér Isten Ábrahámnak – utódait nem lehet majd megszámlolni, mint ahogy a föld porát, vagy a csillagokat sem.

„Indulj, járd be ezt a földet szélében-hosszában, mert neked adom. Így vonult tovább Ábrám a sátraival, és letelepedett Mamré tölgyesében, amely Hebrónban van. Ott is épített oltárt az Úrnak” (17-18. vers).

Ábrám tehát elhagyta azt a helyet, amely körülbelül 20 kilométerre feküdt Jeruzsálemtől, és délre vándorolt Eskál völgyébe. Csodálatos hely volt ez, egy gyönyörű forrással. Olyan ízletes szőlő nőtt azon a területen, amilyennel nem találkozik mindennap az ember! És ez ma sincs másként. Ez a völgy Hebrón közvetlen szomszédságában fekszik. Amikor Józsué és Káleb körülbelül 400 évvel később arra a területre értek, ahogy felderítették a földet, olyan hatalmas szőlőfürtökkel tértek vissza a táborba, hogy a válluk közé függesztett botokon tudták csak magukkal cipelni azokat! Mégis magukkal vitték az óriási fürtöket a táborba, hogy megmutassák az embereknek, milyen nagyszerű földre vezet a népet Isten. Ábrám tehát ezen a ponton délre vándorolt, és letelepedett Mamré tölgyesében, amely Hebrónban van – mintegy 30 kilométerre Jeruzsálemtől délre.

1 MÓZES 14. FEJEZET

„Történt pedig Amráfelnek, Sineár királyának, Arjóknak, Ellászár királyának, Kedorláomernak, Élám királyának és Tidálnak, Góim királyának az idejében” (1. vers)

Sineár Babilon, Ellászár Babilónia, Élám pedig Perzsia. „Góim” népeket jelent, ez esetben tehát nem tudjuk, milyen népeket foglal magába Góim.

„Hogy ezek háborút indítottak Bera, Sodoma királya, Birsá, Gomora királya, Sináb, Admá királya, Seméber, Cebóim királya és Bela, aza Cóar királya ellen” (2. vers)

Ezek a népek ott éltek a síkságon, a Jordán folyó völgyében. Ezt az öt meghatározó várost találjuk akkortájt azon a területen, Szidón környékén.

„Mindezek a Sziddím-völgyben egyesültek, ahol most a Sós-tenger van. Tizenkét évig szolgálták Kedorláómer, de a tizenharmadik esztendőben felláztak” (4. vers).

Kedorláómer, Perzsia királya tehát fennhatósága alá vonta az említett népeket és területeket. Az ott élő emberek tizenkét évig tűrtek, a tizenharmadik évben azonban felláztak a perzsák ellen. A 13 érdekes szám, a lázadás száma - ezért is fontos mozzanat, hogy a tizenharmadik évben lázadtak fel. A 13-as szám másutt is megjelenik a Bibliában, minden esetben a lázadás számaként, és a Sátán számának tekinthető. A görögben ugyanis a Sátán minden egyes neve - ha az egyes betűknek megfelelő számokat összeadjuk - osztható tizenhárommal.

Nem tudom, pontosan mit jelent ez, de mindenképpen nagyon érdekes, hogy a 13-as a lázadás száma, és a Sátán számának tekinthető. Ezért tartják sokan a szerencsétlenség számának, és ezért van az is, hogy a spiritizmusban olyan nagy jelentőséget tulajdonítanak neki.

Van egy titokzatos ház Kaliforniában, amelyet egy bizonyos tehetős asszony, Sarah Winchester építtetett a 19. század végén. Az asszony, állítólag a szellemek sugallatára építette ezt a házat, és megszállott módjára egy percre sem hagyta abba a hosszú évekig tartó építkezést. A nap huszonnégy órájában, a hét minden napján folytak az építési munkálatok. Ahogy az ember ma végigmegy ezen a turistalátványosságon, szembeötlő, mennyire jelen van a 13-as szám mindenütt: egyes szobáknak tizenhárom ablaka van, egyes lépcsőknek hat lépcsőfoka vezet lefelé, majd hét fölfelé, és így tovább. Mindenütt a házban a legkülönbözőbb formákban a 13-as számmal találkozunk.

Érdekes azonban, hogy az Ige értelmében ez a Sátán száma, a lázadás száma. Az említett népek tehát tizenkét évig szolgálták a perzsa királyt, a tizenharmadik évben azonban felláztak. Ezért a tizennegyedik évben Kedorláómer összefogott a babilóniai királyokkal, és megszállta azt a területet, amely napjaink Jordániája - akkor pedig Moáb volt-, és egészen Edómiáig vonult.

„Ezért a tizennegyedik esztendőben eljött Kedorláómer a vele tartó királyokkal, és megverték a refáiakat Asterót-Karnaimban, a zúziakat Hámban, az émieket Sávé-Kirjátaimban és a hóriakat a maguk hegyén, a Széiren, egészen Él-Páránig, amely a puszta mellett van” (5-6. vers).

„Azután megfordultak, és Én-Mispátba, azaz Kádésba mentek, leverték az amálékiak egész mezejét és az emóriakat is, akik Haccón-Támárban laktak” (7. vers).

Először tehát délre érkeztek, majd nyugat felé vonultak, ahogy Edóm területére érkeztek, közben pedig meghódították az említett városokat. A régészeti leletek alátámasztották az Igében leírtakat, ásatások során ugyanis olyan hatalmas városok maradványaira bukkantak ezen a területen, amelyeket teljesen kifosztottak, elpusztítottak, és soha nem építettek újjá. A maradványok származását i.e. 19-17. századra teszik, ami időben az itt említett megszállásnak feleltethető meg. Több itt említett város és hatalmas civilizációk maradványait sikerült feltárni ezen a területen, amelyeket a babilóniai-perzsa szövetség

pusztított el. A támadók célja az volt, hogy a korábban említett öt városhoz jussanak el, amelyek fellázadtak a perzsa fennhatóság ellen.

„A Sziddím-völgy tele volt szurokforrásokkal”

– amikor Isten tüzet bocsátott Sodomára, hogy elpusztítsa azt, a tűz valószínűleg a szurokforrásokat is lángba borította, azok pedig akár hónapokig is lángolhattak. Érdekes, hogy a Babel tornyáról szóló fejezetben arról olvashatunk, hogy az emberek habarcsa a földi szurok volt. Amikor Rockefeller elolvasta a Bibliát, levonta a következtetést, hogy ahol szurok van, ott olajnak is kell lennie. Ezért kezdett el olajat keresni Szaúd-Arábiában, illetve Iránban, és ezért gazdagodott meg. Olvasta a Bibliát, majd munkához látott!

„Amikor Sodoma és Gomora királyai megfutamodtak, beleestek azokba, a megmaradtak pedig a hegységbe futottak” (10. vers)

– hiszen tudjuk, hogy a hegyekben mély barlangokat találtak, amelyekben kiválóan elrejtőzhetnek. Így volt ez a Tirusz és Szidón közelében tornyosuló hegyekkel is.

„Elvitték Sodoma és Gomora minden jószágát és minden eleségét, azután elvonultak. Elvitték Lótót is, Ábrám testvérének a fiát, jószágával együtt, és elvonultak. Ő akkor Sodomában lakott” (11-12. vers).

„De jött egy menekült”

– valószínűleg Lót egyik szolgája –

„és hírt hozott a héber Ábrámnak”

Itt fordul elő először ilyen formában a „héber” kifejezés. Ez a szó valószínűleg ük-ük-ükapjától, Hébertől származott. Később pedig a nép az Izrael nevet kapta Jákób után - Izrael már szűkebb értelemben utal Ábrahám leszármazottaira, és azt a népet jelenti, amelyet Isten megáldott. Ha jól belegondolunk ugyanis, a héberek az arab népet is magukba foglalták, hiszen ők is Ábrahám leszármazottai Izmáelen keresztül.

„De jött egy menekült, és hírt hozott a héber Ábrámnak, aki akkor az emóri Mamrénak, Eskól és Ánér testvérének tölgyesében lakott. Ők meg Ábrám szövetségesei voltak” (13-14. vers).

Ábrámnak tehát voltak szövetségesei – Eskól, akiről később az Eskóli-völgyet elnevezték, és két testvére Mamré és Ánér.

„Amint meghallotta Ábrám, hogy unokaöccse fogságba esett, fölfegyverezte háromszáztizennyolc legényét, akik a házánál születtek, és Dánig üldözte őket” (14. vers).

Ebből is láthatjuk, milyen tehetős volt Ábrám, hiszen volt 318 férfi szolgálója, akik fegyvert fogtak a szükség idején. Képzeljük csak el, hogy akinek ennyi szolgálója van, hány ember ellátásáról kellett gondoskodnia! Ábrám igencsak tehetős lehetett, mert megengedhette magának, hogy ilyen sok szolgálót tartson.

Ábrámék tehát egészen Dánig üldözték őket. Dán Galilea legészakibb részén helyezkedett el, valamennyivel a Hermón előtt. Körülbelül 7 kilométerre fekszik attól a ponttól, ahol a Jordán folyó kibukkan a Hermón lábánál. Egyértelműen Galilea északi részén járunk tehát, ami pedig azt jelenti, hogy Ábrámék mintegy 200 kilométeren át üldözték őket, ami nem kis távolság fegyverhordók nélkül. Erőltetett menetben mintegy 40 kilométer tehető meg egy nap alatt, ez alapján

pedig láthatjuk, milyen sokáig üldözték őket – egészen fel északra, Dánig, ahol végül sikerült beérniük őket.

„Éjszaka azután csapatokra oszoltak, szolgálóival együtt rájuk támadt, megverte, és üldözte őket egészen Hóbáig, amely Damaszkusztól északra van” (15. vers).

Damaszkusz mintegy 60 kilométerre fekszik Dánon túl. Abrámék tehát az éj leple alatt léptek támadásba, meglepetésszerűen, ezzel pedig a lehető legbölcsebben jártak el, mert az ellenség körülbelül 50-100 ezer embert számlálhatott. Abrámot ezzel szemben 318 szolgálója kísérte el, illetve azok, akik három szövetségeseivel tartottak. Összes emberének száma azonban így sem haladhatta meg az 500-at. Egy többezres hadsereggel álltak tehát szemben, amely nem sokkal korábban pusztított el egész civilizációkat! Kemény legényekről volt szó!

Abrámék tehát éjjel támadtak rájuk, amikor a legkevésbé számítottak rá, hiszen biztosan azt gondolták, senki sem meri megtámadni őket, hacsak nem egy hatalmas hadsereggel érkezik ellenük. Az éjjeli támadásban azonban nem láthatták, hányan voltak Abrámék, így amikor Abrám emberei rájuk támadtak, teljesen összezavarodtak, és menekülni kezdtek. Nehéz lehetett hirtelen menekülni próbálni, mert fel kellett kapaszkodni a Gólán-fennsíkon, hiszen a katonák egy zárt völgyben táboroztak, és értelemszerűen az otthonuk irányába menekültek. Ez pedig azt jelenti, hogy a Hermónon keresztül kellett menekülniük. Ahogy pedig menekülőre fogták a dolgot, Abrámnak és embereinek volt lehetősége arra, hogy ritkítsák soraikat. Abrámék egészen Hóbáig üldözték őket, amely Damaszkusztól északra van, vagyis észak felé menekültek, Abrám pedig elpusztította őket.

„Visszahozott minden jószágot. Visszahozta unokaöccsét, Lótót is jószágával együtt, meg az asszonyokat és a népet is” (16. vers).

Ez a király sok embert fogságba ejtett, akik később a rabszolgáivá váltak volna. Abrám azonban mindannyiukat megmentette, és visszahozta magával.

„Miatán így megverte Kedorlóómert és a vele tartó királyokat, visszatért. Sodoma királya pedig kivonult eléje a Sávél-völgybe, azaz a Király-völgybe” (17. vers).

„Melkisédek, Sálém királya kenyeret és bort vitt ki eléje. Ő a Felséges Isten papja volt, megáldotta őt, és azt mondta: Áldott vagy Abrám a Felséges Isten előtt, aki a mennyet és a földet alkotta! És áldott a Felséges Isten, mert kezébe adta ellenségeidet! Abrám pedig tizedet adott neki mindenből” (18-20. vers).

Ezen a ponton az Ige röviden megemlíti ezt a titokzatos személyt, Melkisédeket, akiről keveset árul el a Biblia. Semmit sem tudunk meg Melkisédek származásáról, mindössze annyit tudhatunk, hogy a Felséges Isten papja, aki kenyeret és bort, vagyis az úrvacsora elemeit vitte ki Ábrahám elé. Odanyújtotta ezeket Abrámnak, azután pedig megáldotta őt. És mivel mindig a nagyobb áldja meg a kisebbet, ez annak a jele volt, hogy Melkisédek Abrám fölött állt – erre utal az is, hogy Abrám tizedet adott neki mindenből. Abrám tehát elfogadta az áldást, és elismerte, hogy Melkisédek a Felséges Isten papja, tizedet is adott neki. Ezen a ponton nem is hangzik el több Melkisédekről az Igében, amíg el nem érünk a 110. zsoltárhoz, ahol egészen váratlanul a következőket olvashatjuk:

„Megesküdt az Úr, és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisedek rendje szerint” (4. vers - Károli).

Ábrahám fiának, Izsáknak, volt egy fia, Jákób, akinek 12 fia született. Az egyikük Lévi volt, Isten törvényében pedig elrendelte, hogy Lévi törzsének tagjai töltsék be Izráelben a papi szolgálatot. Őket ezért Lévi rendjének, vagyis lévítáknak nevezték. Itt azonban egy olyan papi renddel találkozunk, amely időben megelőzi a lévíták rendjét, sőt a lévíták rendje fölött áll olyan értelemben, hogy amikor Ábrám, Lévi ük-ük-ükapja, tizedet fizetett Melkisédeknek, Ábrámon keresztül lényegében Lévi is tizedet adott Melkisédeknek. Ilyen szempontból is Lévi rendje fölött áll Melkisédek rendje.

„Megesküdt az Úr, és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisedek rendje szerint.”

A zsoltár jelentését, csakúgy, mint Melkisédek személyét hosszú ideig homály fedi, amíg el nem jutunk a Zsidókhoz írt levélhez. Itt kezd ugyanis fény derülni a titokra.

A Zsidókhoz írt levél írója a következőket mondja:

„Mert ismeretes, hogy a mi Urunk Júdából támadt, de ebből a törzsből származó papokról semmit sem mondott Mózes” (Zsidók 7:14).

Később azt is hozzáteszi, hogy Jézus Melkisédek rendje szerinti pap – ez a rend pedig a lévíták rendje felett áll. Ezért lehet Ő a főpapja mindazoknak, akik rajta keresztül járulnak Istenhez.

„Melkisédek neve először azt jelenti: igazság királya, aztán Sálem királya, vagyis békesség királya” (Zsidók 7:2).

Sálem Jeruzsálem korábbi neve, vagyis Melkisédek volt Jeruzsálem első királya. Érdekes, hogy amikor az Ige Krisztusról beszél, aki pap Melkisédek rendje szerint, és arról ír, hogy Krisztus közbenjár értünk mint a mi nagy főpapunk, az Ige újra meg újra elismétli, hogy igaz Ő, aki felment a mennybe értünk. Itt láthatjuk, milyen csodálatosan összekapcsolódnak egymással az Ige különböző részei. Mózes első könyvében kapunk egy rövid ízelítőt, amit önmagában nem érthetünk. Ha mindössze ennyi hangzana el Melkisédekről, nagyon keveset tudhatnánk róla. Majd amikor Dávid megírja a 110. zsoltárt, és azt mondja,

„Megesküdt az Úr, és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisedek rendje szerint”

– az emberben önkéntelenül is megfogalmazódik a kérdés, vajon mit akar ezzel Dávid mondani? Ennek így nincs értelme. Egészen addig valóban nincs értelme, amíg a Zsidókhoz írt levélben össze nem áll a kép: ott ugyanis láthatjuk, hogy Jézus a mi főpapunk. Nem Lévi törzsből származik ugyan, hanem Júda törzsből, hogy beteljesítse a Messiásra vonatkozó próféciát, és ő legyen az oroslán Júda törzsből, de pap is Ő, mégpedig nem Lévi rendjéből, hanem Melkisédek rendjéből, akinek

„sem apja, sem anyja, sem nemzetsége” (Zsidók 7:3).

Számos bibliatudós szerint Melkisédek nem lehetett más, mint maga Jézus Krisztus. Nagyon is lehetséges. Jézus maga mondta a farizeusoknak:

„Ábrahám, a ti atyátok ujjongott azon, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült. A zsidók erre ezt mondták neki: Ötvenéves sem vagy, és láttad Ábrahámot?” (János 8:56-57).

Elképzeltető tehát, hogy Jézus itt a Melkisédekkel való találkozásra utalt.

Miután Melkisédek átadta Ábrahámnak az úrvacsora elemeit – a kenyeret és a bort -, és megáldotta Ábrahámot,

„Sodoma királya ezt mondta Abrámnak: Add nekem az embereket, a jószágokat pedig tartsd meg magadnak! De Abrám így válaszolt Sodoma királyának: Fölemelt kézzel esküszöm az Úrra, a Felséges Istenre”

– Abrám ugyanezt a kifejezést használja Istenre, mint előbb Melkisédek – azt mondja, a Felséges Isten (el yom) –

„a menny és a föld alkotójára, hogy egy szál fonalat vagy egy saruszíjat sem veszek el mindabból, ami a tied, hogy ne mondhasd: Én tettem gazdaggá Abrámot” (21-23. vers).

Abrám elismerte, hogy az áldásai Istentől származtak, és nem akarta, hogy Isten helyett bárki mást illessen a dicsőség vagyonáért. Nem akarta, hogy bárki is azzal dicsekedhessen, ő tette gazdaggá Abrámot. Isten megáldotta Abrámot, és gazdaggá tette, Abrám pedig azt akarta, hogy ezért egyedül Istent illesse a dicsőség. Ezért is nem fogadott el semmit.

„Rólam ne legyen szó, csak arról, amit meettek a legények, meg azoknak a férfiaknak a részéről, akik velem tartottak: Anér, Eskól és Mamré kapják meg a részüket” (24. vers)

Ő azonban nem kért belőle, mert nem akarta, hogy később bárki is azzal dicsekedjen, hogy neki köszönhetően gazdagodott meg Abrám. Fontos leckét tartogat ez számunkra is: soha nem engedjük, hogy az embereket illesse a dicsőség azért, amit Isten tett. Úgy tűnik, az emberek mindig igyekeznek maguknak tulajdonítani Isten munkáját, és azt mondogatják: „Hosszú heteken át böjtöltem, meg ezt csináltam, és azt csináltam, és ezt meg ezt az áldozatot hoztam.” Én, én, én – mindig csak arról beszélnek, hogy ők mit tettek – „mivel én annyira csodálatos vagyok, Isten ezt és ezt tette!”. Milyen szörnyű az, amikor az emberek önmagukat dicsőítik olyasvalamiért, amit Isten tett. Az Ige azt írja:

„egyetlen ember se dicsekedjék az Isten színe előtt” (1Kor. 1:29).

Abrám nagyon bölcsen felismerte, hogy Isten volt az, aki megáldotta őt, és továbbra is Ő fogja megáldani ígérete szerint. Ezért nem akart elfogadni semmit, nehogy aztán mások azzal büszkélkedjenek, hogy ők tették gazdaggá Abrámot. Abrám tehát felismerte, hogy Isten volt az, aki őt gazdagon megáldotta.

1 MÓZES

15-18. FEJEZET

„Ezek után az események után”

– vagyis miután megküzdött a perzsa király katonáival, majd találkozott Melkisédekkel, illetve nem volt hajlandó jutalmat elfogadni Sodoma királyától

„Így szólt az Úr Ábrámhoz látomásban: Ne félj Ábrám! Én vagyok a pajzsod: jutalmad igen bőséges” (1. vers).

A Károli fordításban azt olvashatjuk, hogy

„Iőn az Úr beszéde Ábrámhoz”

– itt fordul elő először az Igében ez a kifejezés, innentől kezdve pedig gyakran találkozunk vele. Egy kifejezés első előfordulása mindig különösen érdekes. Később az Igében azt látjuk, hogy az Újszövetség az Úr beszédét, vagyis az Úr Igéjét Jézus Krisztusként azonosítja:

„Kezdetben volt az Ige és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő kezdetben az Istennél volt. Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami létrejött. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. A világosság sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be (...) Az Ige testté lett, közöttünk lakott” (János 1:1-5, 14).

„És Iőn az Úr beszéde Ábrámhoz” – lehet, hogy Jézus erre utalt, amikor azt mondta: *„Ábrahám, a ti atyátok ujjongott azon, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült is”* (János 8:56).

Ha tovább olvasunk, azt is láthatjuk, hogy itt fordul elő először az Igében a „pajzs”, illetve a „jutalom” kifejezés, sőt ezen a ponton jelenti ki magát az Úr, mint ÉN VAGYOK. „Én vagyok a pajzsod” – mondja Isten. Jézus maga is gyakran élt ezzel a kifejezéssel az Újszövetségben: „Én vagyok a világ világossága. Én vagyok az élet kenyere. Én vagyok a jó pásztor. Mielőtt Ábrahám volt, én vagyok.” „Én vagyok” – így jelentette ki magát Isten Izrael népének. Neve azt sugallta, olyan Isten ő, aki mindazzá válik, akire szükségünk van. „Én vagyok a te pajzsod.”

Most, hogy Ábrám hazatért, biztosan eszébe jutottak a csata egyes mozzanatai. Lelki szemei előtt pedig újra leperogtek az események. Bámulatos, mennyire megmarad emlékezetünkben egy-egy erőteljes élmény, illetve érzékletes kép, és képesek vagyunk fejünkben szinte újraélni a történeteket. Háborús veteránok a háborúból hazatérve gyakran álmukban újra átélték a háború borzalmait – mintha ismét ott állnának a csatatéren. Körülöttük zűrzavar és puskaropogás, az ember pedig álmában felordít, majd hirtelen felébred. Az effajta élmények mélyen beivódnak emlékezetünkbe, és később, nyugalmi állapotban ismét a felszínre kerülnek.

Elképzelhető, hogy Ábrám lelki szemei előtt is éppen a csata egyes jelenetei perogtek le: hallotta a pajzsok kongását, a kardok suhogását, és talán az is megfordult a fejében, mi történik, ha a vereséget szenvedett királyok újra szövetséget kötnek, és váratlanul rátámadnak. Mi lesz, ha megtámadják és kifosztják őt? Ábrám látta, hogy a gazdagság egy pillanat alatt elszáll. Hiszen az amóriaiak gazdag városait is mind elpusztította az ellenség! A síkság városait kifosztották, Lót vagyonát elkobozták, bár végül a fosztogatók is elveszítették a zsákmányt egyik napról a másikra.

Abrám látta, milyen könnyű elveszíteni a földi vagyont, és talán maga is azon kezdett töprengeni, mi lesz, ha őt is megfosztják vagyonától. És mi lesz, ha váratlanul megtámadják, és épp nincs nála a pajzsa, ami legalább valamiféle védelmet biztosíthatna. Abrámot egyre inkább hatalmába keríthette a félelem, hiszen Isten azzal kezdi: „Ne félj, Abrám!”. Majd hozzáteszi: „Én vagyok a pajzsod.” Mintha azt mondaná: „Nem kell attól félned, mi lesz veled, ha nem lesz nálad a pajzsod, mert én vagyok a te pajzsod, én vagyok oltalmad, és megvédelek!”. „Nem kell féltened a vagyonodat, nem kell attól rettegned, mi lesz, ha valaki elrabolja azt tőled, mert én vagyok a te bőséges jutalmad, én vagyok a te bőséges erőforrásod!”

Abrám bölcsen döntött, amikor nem fogadta el a Sodoma királya által felajánlott potom kincseket. Abrám inkább Isten nagyobb gazdagságát választotta – így Isten válhatott az ő bőséges jutalmává. Bárcsak mi is tudatosítanánk, hogy az Úr a mi pajzsunk és oltalmunk! Ha az Úr velünk van, biztosítva van ellátásunk és védelmünk. Isten mindazzá szeretne válni, amire csak szükséged van. Ő akar védelmeződ és gondviselőd lenni. Ő a mi pajzsunk és bőséges jutalmunk!

„És monda Ábrám: Uram Isten”

Az „Uram Isten”, vagyis Adonai Jehova kifejezés először itt fordul elő az Igében. Úgy is mondhatnánk, hogy az „Adonai” Isten egyik rangja volt – Istent jelentette, az urat. Abrám tehát abban a pillanatban, hogy Adonai-nak szólítja Istent, kifejezi, hogy Urának és parancsolójának tekinti őt, ahogy a szolgák is uruknak tekintették a ház urát. Később Sára is urának nevezi majd Ábrahámot.

Ez a kifejezés az ember iránti tisztelet jele is volt, újszövetségi görög megfelelője pedig a „küriosz”, amely az Úr Jézusra utal. Egyszer Jézus a következő kérdést tette fel: „Miért mondod nekem, küriosz, küriosz – vagyis miért hívsz engem uradnak -, ha nem teszed azt, amit neked parancsolok?” A két dolog ugyanis nem összeegyeztethető. „Miért mondod rólam azt, hogy az urad vagyok, ha nem engedelmessz nekem?”

Bizony ma is sok ember mondja Istenre, hogy Ő az Úr – de az „Úr” kifejezést inkább csak Isten egyik neveként fogják fel, és számukra nem jelenti azt, hogy valóban uruknak tekintenek Istent, vagy hogy ebből adódóan engedelmessz akarnának neki. Az „Úr” azonban nem pusztán elnevezés, hanem egy úr-szolga kapcsolat kifejezése. Ami engem illet, az én Uram neve Jézus Krisztus, rangját tekintve pedig Ő az én Uram és parancsolóm – szeretném alárendelni neki az életem.

Azt mondja tehát Ábrám Adonai Jehovának, vagyis az Úr Istennek: „Mit adhatsz nekem?” – hiszen épp most utasítottam el a zsákmányt, amire szert tettünk a csatában.

„Mit adhatsz nekem, hiszen gyermektelen vagyok, és házamat a damaszkuszi Eliézer öröklí” (2. vers).

Abrám fő szolgája Eliézer volt, és mivel Ábrámnak nem voltak saját gyermekei, halála után Eliézer vált volna Abrám vagyonának örökösévé. „Mit adhatsz nekem? Hisz mindenem, amim van, Eliézeré lesz, aki még csak nem is a fiam!” – mondta Ábrám. „Nagyszerű, hogy Te vagy az én bőséges jutalmam. Nincs is szükségem semmire, és ha még adnál is nekem valamit, nincs saját gyermekem, így nincs kire hagyjam.” Érdekes, hogy idősebb korában az ember egyre

kevésbé gondol magára, hanem sokkal inkább arra, mi az, amit gyermekeire hagyhat. Igyekszünk minél többet adni gyermekeinknek, hogy ha lehetséges, a miénknél könnyebb és jobb életük lehessen. „Szóval mit adhatnál nekem, Uram, hiszen nincs saját gyermekem, és a damaszkuszi Eliézer fogja örökölni mindenemet”.

„Ekkor így szólt hozzá az Úr: Nem ő lesz az örökösöd, hanem az lesz az örökösöd, aki tőled fog származni” (4. vers).

„Azután kivezette az Úr, és azt mondta: Tekints föl az égre, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! Azt mondta neki: Ennyi utódod lesz!” (5. vers).

Korábban pedig azt mondta Abrámnak Isten:

„Hasonlóvá teszem utódaidat a föld porához: aki meg tudja számolni a föld porát, az tudja megszámlálni a te utódaidat is” (1Mózes 13:16).

Majd ezt követi az Újszövetségben gyakran idézett, jól ismert igeveres:

„Abrám hitt az Úrnak, aki ezért igaznak fogadta el őt” (6. vers).

Isten örült ígéretet tett Abrámnak, aki akkor már 85 éves volt: „Annyi utódod lesz, mint égen a csillag.” És bármekkora örülségnek is tűnhetett ez akkor, Abrám hitt, az Úr pedig ezért igaznak fogadta őt el.

Ezért hívják Ábrahámot mindazok atyjának, akik hisznek, mert bennünket is akkor fogad el az Atya igaznak, ha hiszünk Isten ígéretében, Jézus Krisztusban, ha hisszük, hogy Jézus magára vette bűneinket, és meghalt értük a kereszten – helyettünk. Ha hiszünk Isten ígéretében, ha hiszünk Jézus Krisztusban, Isten igaznak fogad el bennünket. Ne feledjük, hogy Isten nem cselekedeteink, vagy imáink, vagy buzgó igetanolmányozásunk, vagy buzgalmunk miatt fogad el bennünket igaznak, hanem hitünk miatt!

De hát ez nagyszerű, hisz oly sokszor cselekedeteim szörnyűségesek. Sokszor nem vagyok elég odaszánt, de Isten ezt nem használja fel ellenem – a hitem miatt fogad el engem igaznak! Pál a filippiekhez írt levelében megemlíti, hogy ha valaki, ő bizony megfelelt a törvény állította követelményeknek:

„a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen voltam” (3:6).

De Pál így folytatja:

„Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítélem a Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Jézus Krisztus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őérte kárba veszni hagytam, és szemétnak ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem. Hogy kitűnjék rólam őáltala: nincsen saját igazságom a törvény alapján, hanem a Krisztusba vetett hit által van igazságom Istentől hit alapján” (8-9. vers).

Ha tehát hiszek, Isten hitem miatt igaznak fogad el engem. Mindez Ábrahámmal kezdődött. Amikor Isten azt ígérte neki, annyi utóddal áldja meg, mint csillag az égen, Ábrahám hitt Istennek, Isten pedig hite miatt igaz embernek fogadta el Ábrahámot. Csodálatos ez, hiszen Ábrahám cselekedetei sem voltak mindig feddhetetlenek. Mivel azonban hitt Isten ígéretének, igaz ember lehetett az Úr szemében – még akkor is, ha néha-néha meggyengült a hite.

Így hát ne higgyünk azoknak, akik azzal fenyegetnek bennünket, hogy Isten elvet magától, mert meggyengült a hitünk, mert olyan dolgokba is belementünk, amibe nem kellett volna, és azt mondják, végzetes hiba, hogy hitünk nem tökéletes és

sziklaszilárd. De hát Ábrahámé sem volt azt! Isten mégis igaznak fogadta őt el, mert hitt Istenben, és az ő ígéletében. Ahogy továbbolvasunk az Igében, hamarosan azt is látni fogjuk, milyen helyzetekben volt gyenge Ábrahám hite.

„Azután ezt mondta neki: Én az Úr vagyok, aki kihoztalak Úr-Kaszdimból, és neked adom ezt a földet örökségül. Abrám ezt mondta: Ó, Uram, Uram!”

– az eredetiben pedig az áll: Adonai Jehovah –

„Miből tudom meg, hogy én öröklöm azt?” (7-8. vers).

„Ezt mondta neki: Hozz nekem egy hároméves üszőt, egy hároméves kecskét és egy hároméves kost, egy gerlicét és egy galambot. Elhozta neki mindezeket, azután kettéhasította őket, mindegyiknek az egyik felét a másik felével szemben helyezte el, de a madarakat nem hasította ketté. Ekkor ragadozó madarak szálltak a húsdarabokra, de Abrám elhessegette őket. Naplementekor az történt, hogy mély álomba merült Abrám, és rémítő nagy sötétség borult rá. Ekkor az Úr azt mondta Abrámnak: Tudd meg, hogy a te utódaid jövevények lesznek egy olyan országban, amely nem az övék: rabszolgákká teszik, és nyomorgatják őket négyszáz évig” (9-13. vers).

A négyszáz éves nyomorgatás nem szükségszerűen csak Egyiptomot jelenti. Igen, Isten azt mondja Abrámnak, hogy a nép egy idegen országban él majd négyszáz évig - igen, elmennek majd Egyiptomba, ahol sanyargatják őket.

Ezen a ponton nézzük csak meg, mit ír Pál a galatáknak: a 17. versben azt olvassuk, hogy attól a naptól számítva, amikor Isten szövetségre lépett Ábrahámval, 430 év telt el addig a napig, amíg Mózes megkapta a törvényt Istentől a Sínai-hegyen, miután a nép kivonult Egyiptomból. Izrael egyiptomi tartózkodása pedig nem 400, hanem mintegy 215 évig, 4 nemzedékig tartott. Vagyis nemcsak az egyiptomiak sanyargatták őket, hanem a környező népek is, míg idegen földön laktak – egészen addig, amíg Isten saját földet, saját otthont nem adott nekik. Attól a naptól pedig, amikor Isten szövetséget kötött Ábrahámval 430 év telt el a sínai-hegyi történésekig.

„De ítéletet tartok azon a népen is, amelyet szolgálak”

– vagyis Egyiptomon –

„és azután nagy vagyonnal jönnek ki” (14. vers).

Érdekes próféciát találunk itt, hiszen a nép valóban egyiptomi fogságba került, Isten valóban megítélte az egyiptomiakat, amikor pedig Izrael elhagyta Egyiptomot, kifosztották az egyiptomiakat, és valóban nagy vagyonnal jöttek ki onnan. Elvették például uruk ékszereit, fizetségül rabszolgamunkájukért.

„Te pedig békességgel térsz őseidhez, és késő vénségedben temetnek el. Csak a negyedik nemzedék tér vissza ide”

– Egyiptom után –

„mert az emóriak gonoszsága még nem telt be” (15-16. vers)

Más szóval, azon a területen, ahol éltek, még nem tetőzött a gonoszság, így Isten még nem ítélte meg teljesen azokat a népeket.

„Amikor lement a nap, és koromsötét lett, hirtelen füstölgő kemence és tüzes fáklya ment át ezek között a húsdarabok között. Ezen a napon kötött az Úr szövetséget Abrámmal, és azt mondta: A te utódaidnak adom ezt a földet Egyiptom folyójától a nagy folyamig, az Eufrátesz folyamig, a kénieket, a

kenizzieket és kadmóniakat, a hettitákat, a perizzieket és refáiakat, az emóriákat és kánaániákat, a girgásiakat és jebúsziaikat” (17-21. vers).

Ekkora területet azonban soha nem hódítottak meg. Isten odaígérte Ábrahámnak és utódainak azt a földet, amely a Nílustól egészen az Eufráteszig, és a Földközi-tengerig terjed – ez azonban sokkal kiterjedtebb, mint amit Izráel népe valaha is elfoglalt.

Érdekes és furcsa élmény lehetett, amikor Isten szövetségre lépett Ábrámmal: ott fekszenek a földön a madártetemek, Ábrám igyekszik elhessegetni a ragadozó madarakat, az Úrtól próféciaát kap, hogy lesz olyan időszak, amikor utódai rabszolgasorban sínylődnek majd Egyiptomban. Majd megjelenik egy füstölgő kemence és egy tüzes fáklya, amely áthalad a húsdarabok között, és Isten megkötöi Ábrámmal a szövetséget. Rendkívül érdekes fejezet ez, amit érdemes behatóbban is tanulmányozni.

1 MÓZES 16. FEJEZET

„Száráj, Ábrám felesége nem szült neki. De volt Szárájnak egy egyiptomi szolgálója, akinek Hágár volt a neve. Száráj ezt mondta Ábrámnak: Íme, az Úr nem engedett szülnöm, menj be a szolgálómhoz, talán az ő révén lesz fiam. És hallgatott Ábrám Száráj szavára” (1-3. vers)

Itt követte el a hibát. Nem mindig baj az, amikor az ember hallgat felesége szavára, ebben az esetben azonban hiba volt ezt tennie. Később viszont lesz majd olyan alkalom, amikor maga Isten mondja Ábrámnak, hogy hallgasson Sárára.

„Akkor Száráj, Ábrám felesége, fogta szolgálóját, az egyiptomi Hágárt, és férjének, Ábrámnak adta, hogy legyen az asszonya, tíz esztendővel azután, hogy Ábrám megtelepedett Kánaán földjén” (3. vers)

– vagyis Ábrám ekkor 85 éves volt.

„És ő bement Hágárhoz, az pedig teherbe esett. Amikor látta, hogy terhes, úrnőjének nem volt többé becsülete előtte” (4. vers).

Azelőtt még fennállt annak az esélye, hogy Ábrám volt képtelen a gyermeknemzésre, ezért nem esett teherbe Sára, amikor azonban Hágár szinte azonnal teherbe esett Ábrámtól, egyértelművé vált, hogy Sára meddő. Abban a kultúrában pedig a meddőség átoknak számított, és Sárának többé nem volt becsülete Hágár előtt.

„Ezért Száráj ezt mondta Ábrámnak: Miattad ért engem sérelem! Magam adtam öledbe a szolgálómat, de látja, hogy teherbe esett, és nincs előtte becsületed. Ítéljen ügyünkben az Úr! Ábrám így felelt Szárájnak: Hiszen kezdedben van a szolgálód, csinálj vele, amit jónak látsz! Ettől fogva olyan rosszul bánt vele Száráj, hogy az elfutott tőle” (5-6. vers).

„Az Úr angyala rátalált egy forrásnál a pusztában, annál a forrásnál, amely a Súrba vezető út mentén van”

Hágár tehát elmenekült Szárajtól, és hazafelé, Egyiptomba tartott. Ehhez azonban át kellett kelnie a pusztán, ahol bizonyosan elpusztult volna. Ennél a forrásnál talált rá az Úr angyala,

„és ezt mondta: Hágár, Száraj szolgálója! Honnan jössz, és hová mégy? Ő így felelt: Úrnőm elől, Száraj elől futok. Azt mondta neki az Úr angyala: Térj vissza úrnődhez, és alázkodj meg előtte!” (7-8. vers).

Nem volt helyes, hogy nem tisztelte, sőt gyűlölte Szárajt, így az Úr most azt mondja Hágárnak, hogy térjen vissza hozzá.

„Ezt is mondta neki az Úr angyala: Nagyon megsokasítom a te utódaidat, annyira, hogy meg sem lehet őket számolni. Majd ezt mondta neki az Úr angyala: Ím, teherbe estél, és fiút fogsz szülni. Nevezd Izmaelnek, mert hallott az Úr nyomorúságodról” (9-11. vers)

Hágár valószínűleg éppen sírt, amikor az Úr angyala a forrásnál rátalált. Isten pedig meghallotta sírását, és azt mondta, nevezze születendő fiát Izmáelnek, ami annyit jelent, meghall az Úr.

„Szilaj ember lesz ez! Kezet emel mindenkire, de rá is mindenki, kárt tesz testvéreinek, ahol csak tanyázik. Azután így nevezte az Urat, aki szólt hozzá: Te vagy a látás Istene. Mert ezt mondta: Én is láthattam itt, aki engem látott” (12-13. vers).

„Ezért nevezik azt a kutat Lahajrói-kútnak. Ott van most is Kádés és Bered között” (14. vers)

Hágár tehát elég nagy utat tett meg a pusztában! Egészen a Lahajrói kúthoz jutott, amelynek neve annyit jelent: annak a kútja, aki él és lát engem.

„Ezután fiút szült Hágár Ábrámnak. Ábrám Izmaelnek nevezte a fiát, akit Hágár szült. Ábrám nyolcvanhat esztendő volt, amikor Hágár Izmaelt szülte Ábrámnak” (15-16. vers).

1 MÓZES 17. FEJEZET

„Amikor Ábrám kilencvenkilenc éves volt”

vagyis 13 évvel később

„megjelent Ábrámnak az Úr, és ezt mondta neki: Én vagyok a mindenható Isten” vagyis El Shaddai. Itt fordul elő először az Igében a „mindenható Isten”, vagyis El Shaddai kifejezés.

„Járj énelőttem, és légy feddhetetlen! Megajándékozlak szövetségemmel, és nagyon megszorítom utódaidat” (1-2. vers).

Ezen a ponton Ábrahám és Sára segíteni próbáltak Istennek. Isten megígérte, hogy megáldja őt annyi utóddal, mint égen a csillag, és akkor Sárának hirtelen támad egy ötlete. Mintha azt mondaná Ábrahámnak: „Úgy tűnik, ebből már nem lesz semmi. Én egyre idősebb vagyok, úgyhogy fogd inkább szolgálómat, menj be hozzá, hátha legalább tőle lehet majd egy fiunk.”

Mindez azonban csak Ábrahám és Sára hitének meggyengüléséről tanúskodott. Ezért ne csüggedjétek, ha azt találjátok, hogy nem tökéletes a hitetek! Ábrahámé sem volt az: sem ő maga, sem hite nem volt tökéletes. Ne engedjétek, hogy hitetek tökéletlensége miatt meghurcoljon benneteket a Sátán, mert ami igazán számít, az a Jézus Krisztusba vetett hitünk!

„Megajándékozlak szövetségemmel, és nagyon megszorítom utódaidat. Ekkor Ábrám arcra borult, Isten pedig így szólt hozzá: Ez lesz az én szövetségem veled: Sok nép atyja leszel! Nem neveznek többé Ábrámnak, hanem Ábrahám lesz a neved, mert sok nép atyjává teszek” (2-5. vers).

Ábrahám nevén tehát változtat az Úr: az Ábrahám annyit jelent, sok nép atyja.

„Nagyon megszorítom utódaidat, népeket támasztok belőled, királyok származnak tőled. Szövetségre lépek veled, sőt utódaiddal is, örök szövetségre minden nemzedékükkel. Mert Istened leszek, és utódaidnak is. Neked adom és utódaidnak a földet, hol jövevény vagy, Kánaán egész földjét birtokul örökre, és Istenük leszek” (6-8. vers)

Isten tehát megismétli az ígérését, hogy sok-sok utódot ad Ábrahámnak, illetve ezt a földet.

„Majd ezt mondta Isten Ábrahámnak: Te pedig tartsd meg szövetségemet, meg utódaid is nemzedékről nemzedékre! Így tartsátok meg szövetségemet, amelyet veletek és utódaitekkel kötök: metéljenek körül nálatok minden férfit!” (9-10. vers)

Isten tehát itt vezeti be a körülmetélkedést – ami a zsidó nép számára a lehető legfontosabb dolog.

„Metéljétek körül szeméremtestetek bőrét, ez lesz a veletek kötött szövetségem jele” (11. vers).

A körülmetélkedésnek azonban nemcsak fizikai, hanem szellemi aspektusa is van: Isten arra hívja népét, hogy a testies életet hátrahagyva, a Lélek szerint éljenek. Az emberek sajnos gyakran esnek bele abba a hibába, hogy magát a szertartást tekintik elsődlegesnek, nem pedig a mögötte meghúzódó valóságot – szívük állapotát. Isten arra hívta a népet, hogy a testies dolgoktól megszabadulva a lélek dolgaira koncentráljanak, és lélekben szolgálják Istent. Ezt jelképezte a körülmetélkedés. Istent a nép szíve érdekelte, a körülmetélkedés maga pedig csak a szívben beállt változás külső jeleként szolgált.

Sokan azonban csak a körülmetélkedés rítusára koncentráltak: szívüket nem metélték körül, továbbra is a test szerint éltek, és észre sem vették, hogy ezáltal a körülmetélkedést is semmissé tették. Ha tehát valaki körülmetélkedik ugyan – de szívét nem metéli körül, a körülmetélkedés mit sem ér, hiszen Istent a mi szívünk érdeklí igazán.

Ugyanezt mondhatjuk el a bemerítkezésről is, ami sokak számára egy értelmetlen, gépies szertartássá vált az egyházban. A bemerítkezés senkit nem üdvözít önmagában, akárhányszor is merülünk a víz alá. A bemerítkezés mint szertartás önmagában nem hoz üdvösséget, mert a Lélek bennünk végzett munkája számít igazán. Isten tehát a körülmetélkedéssel is olyan rítust teremtett, amely egy belső változás külső jeléül szolgált – a szívünk körülmetélését jelképezte, amely értelmében a testies dolgoktól elfordulva Istenért élünk. Isten azt is meghagyta, hogy az újszülötteket nyolc napos korukban metéljék körül.

„Azután ezt mondta Isten Ábrahámnak: Szárajt, a feleségedet ne nevezd többé Szárajnak, hanem Sára legyen a neve!” (15. vers)

a Sára név hercegnőt jelent.

„Mert megáldom őt, sőt fiút adok tőle neked, megáldom őt, és népek támadnak belőle, népek királyai származnak tőle” (16. vers)

Isten tehát megígéri, hogy megáldja Sárát.

„Ábrahám arcra borult, de nevetett”

Nem a kételkedés jele volt ez, hanem Ábrahám izgatottságáról árulkodott. Ábrahám ugyanis ennek hallatán nagyon megörült! Később Sárából is kitört a nevetés – ő viszont azért nevetett, mert kételkedett Isten ígéretében. Ezért Isten meg is fedtte Sárát, és megkérdezte Ábrahámától, miért nevetett Sára, miközben Sára mindent tagadott.

Ábrahám tehát örömeiben nevetett, Sára viszont kétségei miatt, mert az egész olyan hihetetlennek tűnt – ez alapján szinte magától értetődő volt, hogy fiuk az Izsáknak, vagyis „nevetés”-nek nevezték el.

„Ábrahám arcra borult, de nevetett, és azt mondta magában: Százestendős embernek lehet-e gyermeke? Vagy Sára kilencven éves létére szülhet-e? És ezt mondta Ábrahám az Istennek: Bárcsak Izmáel életét oltalmaznád!” (17-18. vers).

Más szóval: „Uram, felejtse el! Sára 90, én már 100 éves vagyok, jól van ez így Uram, semmi baj – bárcsak Izmáel életét oltalmaznád!” – aki akkor 13 éves volt.

„De Isten azt mondta: Nem! Sára, a feleséged szül neked fiút, akit Izsáknak fogsz nevezni. Szövetségre lépek vele is, örök szövetségre, meg utódaival is” (19. vers).

Ez tehát azt jelenti, hogy Izmáelre és utódaira nem vonatkozott a föld ígérete. Valójában tehát Isten szövetsége szerint nem az arab népet, vagyis Izmáel leszármazottait illeti meg az a föld, hanem Izsák leszármazottait.

„Izmáel dolgában is meghallgatlak: megáldom őt, és nagyon megszorítom és megsokasítom utódait. Tizenkét fejedelmet fog nemzeni, és nagy népé teszem. De szövetségre csak Izsákkal lépek, akit Sára egy esztendő múlva szül neked. Amikor Isten befejezte beszédét, eltávozott Ábrahámától” (20-22. vers).

„Ezután fogta Ábrahám a fiát, Izmaelt, meg a házában született, vagy pénzen vásárolt összes szolgáját, Ábrahám házanépéből az összes férfit, és körülmetélte szeméremtestük bőrét még azon a napon, ahogyan meghagyta neki Isten. Ábrahám kilencven esztendő volt, amikor szeméremteste bőrét körülmetélték. Fia, Izmáel tizenhárom esztendő volt, amikor szeméremteste bőrét körülmetélték. Ugyanazon a napon metélték körül Ábrahámot, a fiát, Izmaelt, és házanépéből az összes férfit. Mind a házban született, mind az idegentől pénzen vásárolt szolgákat körülmetélték vele együtt” (23-27. vers).

1 MÓZES 18. FEJEZET

„Azután megjelent neki az Úr Mamré tölgyesében, amikor a nappali hőség elől a sátor bejáratánál húzódott. Fölemelte a tekintetét, és látta, hogy három férfi áll

előtte. Amint meglátta őket, eléjük futott a sátor bejáratától, földre borult, és így szólt: Uram (vagyis Adonai), ha megnyertem jóindulatodat, kérlek, ne kerüld el szolgádat! Mindjárt hozatok egy kis vizet, mossátok meg a lábatokat, és dőljetek le a fa alá! Én meg hozok egy falat kenyeret, hogy felüdüljete, és úgy menjete tovább, ha szolgátok mellett mentek el! Ők azt felelték: Tedd azt, amit mondtál!" (1-5. vers).

Az Úr tehát arra járt két angyalával, Ábrahám pedig kirohant eléjük, és hatalmas vendégszeretettel vette őket körül. Vizet hozott, hogy megmossassák lábukat, készített nekik bőségesen ételt, és megkérte őket pihenjenek meg kicsit, mielőtt továbbindulnak. A zsidók 13-ban ezt olvassuk:

„A vendégszeretetről meg ne feledkezzetek, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg” (2. vers).

„Ábrahám besietett Sárahoz a sátorba, és azt mondta: Siess, dagassz meg három mérték finomlisztet, és süss lángost! Kiszaladt Ábrahám a csordához is, fogott egy szép szopós borjút, és odaadta a legényének, az pedig gyorsan elkészítette. Azután vett vaját, tejet, meg vette a borjút, amelyet elkészített, és eléjük tette. Ő maga pedig ott állt mellettük a fa alatt, amíg ettek” (6-8. vers).

Van ebben számomra valami érdekes: Ábrahám vaját, tejet és húst adott nekik – ez viszont nem tekinthető kósernek! Itt van Ábrahám, Izráel atyja, és nem kóserül étkezik! Ezen a ponton azonban hadd mondjam el, hogy a kóser-törvény, amely értelmében tejtermékek nem fogyaszthatók hússal, az Ige téves értelmezésén alapul.

Olyan volt ez, mint amit a farizeusok is nagy előszeretettel tettek – Jézus szerint kiszűrték a szűnyogot, a tevét pedig lenyelték. A törvény azt mindenképpen kijelentette, hogy egy állat húsa ne keveredjen anyja tejével, vagyis egy kiskecskét például ne forraljanak édesanyja tejében. A zsidók azonban fogták ezt a tilalmat, és kiterjesztették azt a tejtermékek és húsok egyidejű fogyasztására, abból a megfontolásból, hogy ha az ember iszik egy pohár tejet a marhahúshoz, nem tudhatja, a marhahús nem a tej gazdájának kicsinyéből készült-e, így pedig megszegi a törvényt, hiszen gyomrában keveredni fog a marhahús az anya tejével. Ezt elkerülendő, nem szabadott tejtermékeket hússal együtt fogyasztani – ez alól csupán a hal képezett kivételt. Isten kóser törvényét tehát önkényesen szigorították meg, pedig Isten eredetileg nem ezt rendelte el. Ezen a ponton Ábrahám sem étkezik kóserül, sőt az angyalok sem!

„Azután ezt kérdezték tőle: Hol van Sára, a feleséged? Ő így felelt: Itt a sátorban. Egyikük azt mondta: Egy esztendő múlva visszatérek hozzád, és akkor már a feleségednek, Sárának fia lesz! Sára meg ott hallgatódzott a háta mögött a sátor bejáratánál. Ábrahám és Sára élemedett korú öregek voltak, és Sáránál már megszűnt a női életfolyamat. Sára nevetett magában, és azt gondolta: Miután megvénültem, lehet-e gyönyörűségem? Meg az uram is öreg!” (9-12. vers)

Sára tehát urának nevezi férjét, Ábrahámot.

„De az Úr megkérdezte Ábrahámot: Miért nevetett Sára, és miért mondta: Ugyan, hogy szülhetnék öreg létemre? Van-e valami lehetetlen az Úr számára?” (13. vers)

Nagyszerű kérdés! Isten tehát azt mondja Ábrahámnak: „Én vagyok az Isten. Van-e valami lehetetlen az Úr számára?”. Pál ezt írja Istenről:

„Aki pedig mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk” (Ef. 3:20).

Így hát van-e lehetetlen Istennek? Vajon miért nevetett Sára? Mert csak arra gondolt, mi lehetséges emberileg, és nem vette számításba Istent. Gyakran mi is ezt tesszük: nevetünk, mert emberi szemmel lehetetlennek tűnik a dolog, miközben nem is tudatosítjuk, hogy Istennek semmi sem lehetetlen – ha kell, ő minden emberi törvényt meghazudtolva véghezviszi a számunkra lehetetlent. Sára már túl volt a változó koron, csaknem 100 éves volt már – van-e valami lehetetlen az Úr számára?

„Van-e valami lehetetlen az Úr számára? Egy esztendő múlva visszatérek hozzád, és fia lesz Sárának. Sára azonban tagadott, mert félt. Azt mondta, hogy nem nevetett. Az Úr azonban így szólt: De bizony neveltél!” (14-15. vers).

„Amikor a férfiak elindultak, és Sodoma felé tartottak, Ábrahám is velük ment, hogy elkísérje őket. Az Úr ezt mondta”

– az „Úr” helyén az eredetiben a Jehova kifejezés szerepel –

„Eltitkoljam-e Ábrahám előtt, amit tenni akarok?” (16-17. vers).

Látnunk kell, hogy három angyal jelent meg Ábrahámnál aznap, egyikük azonban maga Jehova - Jézus Krisztus. Elképzelhető, hogy Jézus erre utalt, amikor azt mondta a farizeusoknak:

„Ábrahám, a ti atyátok ujjongott azon, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült is” (János 8:56).

Mint ahogy azt már korábban említettem, másra is utalhatott ekkor Jézus – például Ábrahám Melkisédekkel való találkozására -, bár valószínűleg inkább erre a találkozásra gondolhatott. Itt van tehát Ábrahám, és közvetlenül beszélget Jehovával. Nem az Atyával beszélgethetett azonban, hiszen az Igében azt olvassuk, hogy soha senki nem látta még az Atyát, csak egyszülött fia, aki őt kijelentette. Mivel tehát Jézus azt mondta, soha senki nem látta az Atyát, Ábrahámnak Jézus Krisztus kellett, hogy megjelenjen. Jézus neve is tulajdonképpen Jehova Shua – vagyis itt Jehova Shua, Jézus Krisztus jelenik meg Ábrahámnak az Ószövetségben.

„Az Úr (Jehova) ezt mondta: Eltitkoljam-e Ábrahám előtt, amit tenni akarok? Hiszen Ábrahámtól nagy és hatalmas nép fog származni, és általa nyer áldást a föld minden népe. Mert őt választottam ki arra, hogy megparancsolja fiainak és háza népének is, hogy őrizzék meg az Úr útját, cselekedjenek az igazságnak és jognak megfelelően, hogy az Úr is beteljesítse, amit megígért Ábrahámnak” (17-19. vers).

„Azért ezt mondta az Úr: Mivel már igen sok a jajkiáltás Sodoma és Gomora miatt, és vétkek igen súlyossá vált, lemegyek, hogy megnézzem: vajon csakugyan a hozzám fölhatolt jajkiáltás szerint cselekedtek-e, vagy sem. Tudni akarom. Amikor a férfiak megfordultak, és elindultak Sodoma felé, Ábrahám még ott állt az Úr előtt. Hozzálépett Ábrahám, és ezt kérdezte: Vajon elpusztítod-e az igazat is a bűnössel együtt?” (20-23. vers)

Figyeljük csak meg, mennyire közbenjár Ábrahám Isten előtt Sodoma városáért. De vajon mi alapján érvel Ábrahám? Azt mondja, nem volna igazságos, ha Isten a bűnösökkel együtt az igazakat is elpusztítaná. Ha tehát Isten az emberek gonoszsága miatt önti ki ítéletét, nem volna helyes, ha az igazaknak is

bűnhődniük kellene a gonoszokkal együtt. Ez volt Ábrahám érvelésének premisszája.

„Vajon az egész föld bírja nem tenne-e igaz ítéletet?”. Nem lett volna igazságos, ha az igazakat a bűnösökkel együtt büntette volna meg Isten. „Vajon elpusztítod-e az igazat a bűnösökkel együtt?” – teszi fel a kérdést Ábrahám. Jó kérdés! Péter is foglalkozik vele második levelében:

„Elhamvasztotta és pusztulásra ítélte Sodoma és Gomora városát, intő példaként azoknak, akik istentelenül élnek. Viszont az iga Lótot megszabadította, aki szenvedett az elvetemültek kicsapongó viselkedésétől. Mert ennek az embernek az igaz lelke napról napra gyötrődött közöttük gonosz cselekedeteiket látva és hallva” (2Péter 2:6-8).

„Éppen így meg tudja szabadítani az Úr a kegyeseket a kísértésből, a gonoszokat pedig büntetések között tudja megtartani az ítélet napjára” (9. vers) Ezt azért tartom fontosnak kihangsúlyozni, mert létezik egy elmélet, amely szerint Isten csak a nagy nyomorúságot követően ragadja magához gyermekeit. De ha jobban megvizsgáljuk az elhangzottak fényében, vajon mit is hirdet ez az elmélet? Azt hirdeti, hogy Isten igazságtalanul jár majd el, és az igazakat a gonoszokkal együtt ítéli meg – az egyháznak pedig át kell mennie a nagy nyomorúságon, amikor Isten kiönti ítéletét a földre. Ez az elmélet tehát egy teljesen más alapfeltételezésből indul ki, mint annakidején Ábrahámé - Ábrahám szerint nem lenne igazságos dolog az igazakat is elpusztítani a gonoszokkal együtt.

„Hozzálépett Ábrahám, és ezt kérdezte: Vajon elpusztítod-e az igazat is a bűnösökkel együtt? Hátha van ötven igaz ember abban a városban? Akkor is elpusztítod, és nem bocsátasz meg annak a helynek azért az ötven igazért, akik ott laknak? Távollégy tőled, hogy ilyet tégy, hogy megöld az igazat a bűnösökkel együtt, és úgy járjon az igaz is, mint a bűnös. Távollégyed tőled! Vajon az egész föld bírja nem tenne-e igaz ítéletet? Az Úr így felelt: ha talállok Sodoma városában ötven igazat, megkegyelmezek értük az egész helynek” (23-26. vers). Vegyük csak észre, milyen kevés ember is elegendő ahhoz, hogy Isten visszatartsa ítéletét. Isten olyan türelmes! Ha az egész városban akad mindössze 50 igaz ember, megígéri, hogy nem sújt le ítélete. Isten nem gyönyörködik az ítéletben – Isten az irgalomban leli örömét, és akár néhány igaz ember is megmenthet egy bűnös közösséget Isten ítéletétől. Jézus azt mondta, ti vagytok a föld sója – akik jó hatással vannak környezetükre. Akár néhány igaz ember is elég ahhoz, hogy Isten ne öntse ki ítéletét.

„Ábrahám újból megszólalt: Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak (Adonai), bár én csak por és hamu vagyok. De ha az ötven igaznak öt hía lesz, elpusztítod-e az öt miatt az egész várost? Ő ezt felelte. Nem pusztítom el, ha talállok ott negyvenötöt. Ismét szólt hozzá, és ezt kérdezte: Hátha negyven található ott? Az Úr így felelt: Nem teszem meg a negyvenért. Ne induljon föl az én Uram, hogy beszéljek – szólt Ábrahám -, de hátha csak harminc található ott? Ő így felelt: Nem teszem meg, ha talállok harmincat. Ábrahám ezt mondta: Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak: hátha húsz található ott? Ő így felelt: Nem pusztítom el a húszért. Ábrahám ezt mondta: Ne induljon föl az én

Uram, hogy még egyszer szólok, de hátha csak tíz található ott? Ő így felelt: Nem pusztítom el a tízért” (27-32. vers).

Ábrahám átgondolta, és úgy érezte, tizet biztosan talál, hiszen ott élt Lót feleségével és fiaival. A közbenjárás érdekes képe tárul itt elénk. Ábrahám ott áll Isten előtt, és közbenjár a város lakóiért, akikre Isten készül kiönteni az ítéletét. Gyönyörű képe ez a közbenjárásnak.

„Amint az Úr bevégezte beszélgetését Ábrahámmal, eltávozott, Ábrahám pedig visszatért lakóhelyére” (33. vers).

Ábrahám csodálatosan közbenjárt a város lakóiért! Hadd helyezzem azonban a hangsúlyt ismét Ábrahám érvelésének kiindulópontjára: Isten meg tudja szabadítani az igazat. Ne feledjük, hogy végül nem akadt tíz igaz ember a városban, hanem mindössze egy.

Van itt valami, amire szeretnék rámutatni: amikor egyre közeledett Isten ítélete, Lót odament gyermekeihez és könyörögve kérte őket, hagyják el vele a várost. Ők azonban csak kinevették apjukat: „Még hogy Isten megítéli a várost! Elég régóta élünk már itt, és Istent eddig sem zavarta!”. Bár Lót ellen tudott állni a város csábításának, gyermekei már nem. Lótnak a gyermekeibe került, hogy Sodomába költöztek. Ő elég erős volt ugyan, hogy ne merüljön bele Sodoma bűnös fertőjébe, a gyermekei nem tudtak ellenállni, így Lót elveszítette őket, ez pedig kimondhatatlanul szomorú!

De kanyarodjunk csak vissza Ábrahám érvelésének kiindulópontjához: „Vajon elpusztítod az igazat is a bűnösökkel együtt?”. Isten pedig nemmel válaszolt! Akkor viszont mit tett Isten az igaz emberrel, mielőtt elpusztította a bűnösöket? Kimenekítette az igaz Lót a városból.

Ugyanígy: mielőtt Isten kiönti ítéletét és haragját a földre, kimenekíti onnan az igazakat. Mert Isten tudja, hogyan mentse meg az igazakat, és nem pusztítja el őket a bűnösökkel együtt. Isten egy napon kiönti ítéletét a földre, de nem lenne igazságos, ha a bűnösökkel együtt vesznének az igazak.

Ezért úgy gondolom, hogy az az elmélet, amely szerint az egyháznak is át kell mennie a nagy nyomorúságon, nem áll összhangban a szerető és igazságos Isten természetével. Az ítélet előtti elragadtatás azonban nagyonis összhangban áll azzal, amit Istenről tudunk – hogy igazságos, és a múltban is megmentette az igazat, mielőtt kiöntötte ítéletét. Erről a későbbiekben majd részletesebben is szólok.

Áldjon meg benneteket az Úr, őrizzen, ragyogtassa rátok orcáját, adjon nektek békességet, és töltsön be benneteket szeretetével! Erősítsen meg benneteket az ő Szentlelke által, hadd növekedhessetek az ő ismeretében, és hadd lássátok meg, mi az ő akarata az életekben. Áldjon meg benneteket az Úr, és vezessen, hogy neki tetsző életet élhessetek, ahogy együtt növekedünk az Úr Jézus kegyelmében és ismeretében! Ámen.

1 MÓZES 19-20. FEJEZET

Mózes első könyvének 19. fejezete Sodoma pusztulásáról szól. Az Úr elment Ábrahámhoz, és elmondta neki, hogy Sodoma gonoszsága miatt ki kell öntenie a városra az ítéletét. Ábrahám könyörögni kezdett az Úrhoz Sodomáért, sőt közbenjárt érte, és így szólt: „Ha volna ötven igaz ember Sodomában, akkor elpusztítanád az igazad is a bűnösselel?”. Ábrahám abból indult ki, hogy az Úr igazságos – még akkor is, ha az ítéletéről van szó.

Isten soha egyetlen cselekedetében sem lehet igazságtalan. Olyan terület ez, amelyen a Sátán folyamatosan támadja az istenképünket: „Vajon a szeretet Istene a pokolra ítél egy olyan embert, aki még soha nem hallott Jézus Krisztusról? Mi van azzal az emberrel ott Afrikában, aki úgy élt, és úgy halt meg, hogy soha életében nem hallott még Jézus Krisztusról? Vajon neki majd örökké a pokolban kell égnie, mert történetesen Afrikában lakott, és soha nem volt alkalma hallani Jézusról?”.

Érdekes, hogy az Ige erre nem közvetlenül válaszol, hanem közvetetten: Isten tökéletesen igazságos. Amikor Isten ítél, tökéletesen igazságos ítéletet hoz majd. Ábrahám is ezt mondta az Úrnak, amikor hallott a Sodomára váró ítéletről: „*Vajon az egész föl bírása nem lenne-e igaz ítéletet?*” (18:25).

Ábrahám úgy érezte, igazságtalan lenne az igazakat a bűnösökkel együtt megítélni - erre a premisszára épült Ábrahám könyörgése az Úrhoz. Jézus is ezt mondta tanítványainak: „*A világon nyomorúságok van, de bízzatok: én legyőztem a világot!*” (János 16:33).

Az egyháznak mindig is voltak nehézségei, ma pedig, a hetvenes évek derekán, az egyház még mindig komoly üldöztetésnek van kitéve. Romániában például egyre keményebben üldözik a hívőket, és csak az elmúlt pár hétben számos pásztorrt bebörtönöztek. A keresztényeket Kínában és a Szovjetunióban is üldözik, sőt nemcsak olyan országokban, ahol a kommunista párt van hatalmon, hanem muzulmán országokban is. A kommunizmus tehát nem a kereszténység egyetlen ellensége – talán épp az iszlámot tekinthetjük a legnagyobb ellenségének. A muzulmán országokban ugyanis halállal büntetendő az, aki egy muzulmán vallásút az Úrhoz térít. A világ mindig is üldözte az egyházat. Péter első levelében is ezt olvashatjuk:

„*Szeretteim! A szenvedés tüze miatt, amely megpróbáltatásul támadt közöttetek, ne háborogjatok úgy, mint valami meglepő dolog érne titeket!*” (4:12).

Sőt, ha szeret benneteket a világ, vizsgáljátok meg, hol álltok! Ha viszont gyűlöl benneteket a világ, ne ijedjete meg - mondja Jézus-, mert engem is gyűlölt, és nem nagyobb a szolgálta az uránál. Az egyház üldöztetése a világból fakad, de az egyre közelebbő nagy nyomorúság időszakában Isten kiönti majd ítéletét. Az akkor

lezajló események azonban nem érintik az egyházat, mert Isten mindig igazságosan ítél, és ha akad 50 igaz, akkor az Úr már megkegyelmez, mint ahogy azt a 18. fejezetben is mondta Ábrahámnak Sodomáról. Ábrahám végül addig könyörgött, amíg 10 igaz ember is elegendő volt: Isten megígérte, hogy megkegyelmez Sodomának, ha akad ott 10 igaz ember.

Ahogy azonban végigolvassuk a 19. fejezetet, látni fogjuk, hogy amikor a két angyal elment Sodomába, még 10 igaz embert sem talált. Az egyedüli valóban igaz ember a városban Lót volt, még családja sem bizonyult igaznak. De Isten az ő irgalmában vele együtt családját is kimenekítette Sodomából. Az Újszövetségben kétszer szerepel ez az utolsó idők példajaként – először Jézus, majd pedig Péter is erre hivatkozik. Jézus ezt mondja:

„Éppen úgy lesz, mint ahogy Lót napjaiban történt: ettek, ittak, adtak, vettek, ültettek, építettek, de amely napon Lót kiment Sodomából, tűz és kénkö esett az égből, és elpusztított mindenkit. Ugyanígy lesz azon a napon is, amelyen az Emberfia megjelenik” (Lukács 17:28-29).

Jézus kihangsúlyozza, hogy Isten csak azután öntötte ki a városra ítéletét, hogy Lót elmenekült. Péter pedig arra mutat rá, hogy Isten tudja, hogyan mentse meg az igazat, miközben a bűnösöket megőrzi az ítélet napjára. Isten tehát az igaz Lót is előbb kimenekítette a városból – az igaz Lót, akit annyira bántott mindaz, amit maga körül látott.

Ha tehát Ábrahám érvelését vesszük alapul – vajon az egész föld bírja nem tenne-e igaz ítéletet –, felmerül a kérdés: vajon Isten az egyházára is kiönti majd az utolsó időkben az ítéletét a bűnös világgal együtt? Nem! És ahogy Isten Lót is kimenekítette a városból, úgy menekíti majd ki az egyházát is a világból, mielőtt kiönti a világra haragját, és beköszönt a nagy nyomorúság időszaka. Egyszerűen azt látjuk azt Igében, hogy Isten ezt az elvet követi, amikor ítél.

1 MÓZES 20. FEJEZET

„A két angyal estére Sodomába érkezett, Lót pedig éppen Sodoma kapujában ült. Amint meglátta őket Lót, fölkelt, eléjük ment, és arccal a földre borult” (1. vers).

A vendégszeretet rendkívül fontos szerepet játszott abban a kultúrában. Lót a város kapujában ült – érdekes, hogy abban a társadalomban a nők végezték el a munka legjavát. A nők szántottak, a nők vetettek, sőt ők is aratták le a termést, amíg a férfiak a város kapujában üldögéltek, és az időjárásról csevegtek.

Ne feledjük azonban, hogy aki a város kapujában ülhetett, fontos embernek számított, hiszen akkortájt minden ítéletet a város kapujában hoztak. Ha konfliktus támadt két ember között, a vének elé járultak - az idősebb férfiak elé, akik ott ültek a város kapujában-, és a vének hoztak ítéletet az adott kérdésben.

A város kapujában ülni nagy megtiszteltetésnek és kiváltságnak számított. Lót tehát, aki éppen a város kapujában ült, látta közeledni a két férfit, és meghajolt előttük, ahogy az abban a kultúrában szokás volt.

„Ezt mondta: Térjete be, Uraim, szolgátok házába, töltsétek itt az éjszakát, mossátok meg a lábatokat! Reggel majd fölkelhettek, és utatokra indulhattok. De ők azt felelték: Nem, hanem itt a szabadban töltjük az éjszakát” (2. vers).

Lót azonban jól ismerte a városban uralkodó állapotokat, és jól tudta, milyen veszélyek leselkednek rájuk, így tovább erősködött, hogy mégiscsak térjenek be hozzá.

*„Mivel azonban nagyon unszolta őket, betértek hozzá, bementek a házba. Ő pedig lakomát készített nekik, kovásztalan kenyeret süttetett, és ettek” (3. vers).
„Lefekvés előtt a város férfiai, a sodomaiak, körülvették a házat, ifjak és öregek, az egész nép kivétel nélkül. Bekiáltottak Lótnak, és azt mondták neki: Hol vannak azok a férfiak, akik hozzád jöttek éjszakára? Hozd ki őket hozzánk, hadd ismerjük őket” (4-5. vers).*

Az „ismerjük” kifejezés ebben az esetben egy bensőséges, szexuális kapcsolatra utalt.

„Lót kiment hozzájuk az ajtó elé, de az ajtót bezárta maga mögött, és ezt mondta: Ugyan, barátaim, ne tegyetek rosszat! Van két leányom, akiknek még nem volt dolguk férfival, kihozom hozzátok, és tegyetek velük, amit jónak láttok. De ezekkel az emberekkel ne tegyetek semmit, mivel hajlékom oltalma alatt vannak!” (6-8. vers).

Mindez először is azt mutatja, milyen kevésre tartották a nőket abban az adott kultúrában. Lót hajlandó lett volna átadni két lányát a tömegnek! Hajlandó lett volna feláldozni szüzességüket, sőt hajlandó volt átengedni őket nekik, hogy azt tegyék velük, amit csak szeretnének. Lót feláldozta volna két lányát, hogy megvédjen két idegent. Abban a kultúrában, ha valakinél vendégeskedtek, a házigazda felelősséget vállalt vendégei épségéért és jólétéért.

Ebben az ígerésben nyilvánvalóvá válik, milyen kevésre tartották a nőket abban a kultúrában, mint ahogy számos primitívebb nép körében is. Ti hölgyek, legyetek hálásak Jézus Krisztusért és a kereszténységért, mert Jézusnak köszönhetően kezdték megbecsülni a nőket a társadalomban. A kereszténységnek köszönhetően a nők felemelkedhettek, és elfoglalhatták az őket megillető helyet a társadalomban – nem mint szolgálók, akik a férfiaknál alacsonyabb rendűek, hanem mint a férfiakkal egyenrangú felek. Ezt a változást azonban csak azokban a társadalmakban találjuk meg, ahová eljutott az evangélium és maga a kereszténység. Ahová azonban nem jutott el, a nőket mind a mai napig alacsonyabb rendű lényekként kezelik - erre történelmi tanulmányainkból is biztosan emlékezünk. A görögöknél például – pedig róluk

mindig úgy beszélünk, mint egy csodálatos, fejlett kultúráról -, a nőket nem tartották túl nagy becsben. Kiváltképpen érvényes volt ez a feleségekre, akik mindössze egy lépcsőfokkal álltak a rabszolgák felett. Jézus Krisztus evangéliuma azonban kijelenti, hogy nincs többé különbség férfi és nő, szabad és szolga között, mert Jézusban mindannyian egyenlők vagyunk!

A fent említett ígerész másodsorban azt mutatja, hogy még maga Lót erkölcsi értékeit és meggyőződéseit is beszennyezte a sodomai élet. El sem tudom képzelni, hogyan is élhetne valaki egy ilyen mélységesen bűnös környezetben úgy, hogy az semmiféle hatást ne gyakoroljon rá! Napjainkban is, ebben a korban és ebben a világban, ránk is állandó, erős nyomás nehezedik, hogy toleráljuk a gonoszsgot, és fogadjunk el bizonyos perverziókat természetesnek. És ha valaki bármit is mer szólni, például a homoszexualitás ellen, azonnal hatalmas a felháborodás. Sőt beperelnek, és így tovább.

Mára odáig fajult a helyzet, hogy az emberek bizonyos értelemben gyávákká váltak, és nem beszélnek arról, amit hisznek. Ha azt mernéd mondani Amerikában az egyik órán az egyetemen, hogy Jézus az egyetlen út az üdvösséghez, kinevetnének, beszűkültnak és bigottnak neveznének. Ha megvallod hited, és azt mondod, hiszel egy erkölcsösebb, igazabb életmódban, kigúnyolnak, viktoriánusnak neveznek, és kijelentik rólad, hogy sikeresen leragadtál a múltban.

Bizony nehéz egy romlott társadalomban élni anélkül, hogy az valamiféle hatást ne gyakoroljon ránk: mi pedig inkább nem emeljük fel hangunkat abban a kérdésben, amiben fel kéne, mert úgy érezzük, akkor veszélybe kerülnénk. Lót erkölcsi értékei is megváltoztak, olyannyira, hogy hajlandó lett volna leányait átadni a csőcseléknek, hogy megerőszakolják őket. Nem nemes gesztus volt ez Lót részéről az idegenek felé – sokkal inkább arról tanúskodott, milyen szörnyű hatással volt rá a sodomai élet.

Lót maga döntött úgy, hogy azon a területen telepedik le, és egészen Sodomáig sátorozott – ez volt a kezdet. Most pedig már háza is van Sodoma városában. Veszélyes dolog egészen a világ széléig sátorozni! Az Igében érdekes dolgot olvasunk:

„Boldog ember az, aki nem jár a bűnösök tanácsa szerint, nem áll a vétkesek útjára, és nem ül a csúfolódók székére” (Zsolt. 1:1)

- ebben egy folyamat rajzolódik ki előttünk. Először csak hallgatja az ember a bűnösöket, majd hirtelen azon kapja magát, hogy ott álldogál velük, hamarosan pedig már közéjük is ül. Lót esetében is ez történt: egészen Sodomáig sátorozott, majd beköltözött Sodomába, ez pedig hatással volt életére és értékrendjére is: felajánlja leányait a csőcseléknek.

A tömeget azonban nem Lót leányai érdekelték, hanem a két férfi, akik Lótnál vendégeskedtek. Lót kérlelte őket, hogy ne tegyék ezt vele – a két férfi az ő vendége, így a védelme alatt áll.

„De azok így feleltek: Menj innen! És azt mondták: Ő az egyetlen jövevény köztünk, és ő akar törvényt szabni? Még jobban elbánunk veled, mint velük! Szorongatni kezdték magát Lótót, és már majdnem betörték az ajtót. De azok a férfiak (vagyis az angyalok) kinyújtották a kezüket, behúzták Lótót magukhoz a házba, és bezárták az ajtót. Az emberek apraját-nagyját pedig, akik a ház ajtaja előtt voltak, vaksággal verték meg, úgyhogy nem tudták megtalálni az ajtót” (8-11. vers).

„Akkor ezt kérdezték a férfiak Lóttól: Ki van még itt hozzád tartozó? Vődet, fiaidat és leányaidat, meg mindenedet, ami a tied a városban, vidd el erről a helyről! Mert mi el fogjuk pusztítani ezt a helyet, mivel eljutott az Úrhoz az a nagy jajkiáltás, amelyet okoztak. Az Úr azért küldött bennünket, hogy elpusztítsuk a várost. Lót tehát kiment, és beszélt a vőivel, akik a leányait el akarták venni, és ezt mondta: Keljetek föl, menjete ki erről a helyről, mert az Úr el fogja pusztítani ezt a várost. De a vőinek úgy tűnt, hogy csak tréfál” (12-14. vers).

Bár Lótra is hatással volt Sodoma romlottsága, az Ige arról is tanúskodik, hogy Lót igaz ember volt. Péter ezt írja:

„Viszont az igaz Lótót megszabadította, aki szenvedett az elvetemültek kicsapongó viselkedésétől. Mert ennek az embernek az igaz lelke napról napra gyötrődött közöttük gonosz cselekedeteiket látva és hallva” (2Péter 2:7-8).

Bár Lót az Ábrahámmal töltött évek alatt kellően megerősödött ahhoz, hogy ellenálljon a gonoszságnak, Lótnak mégis a családjába került, hogy annakidején a velejéig romlott Sodomát választotta lakóhelyül. Gyermekai is erkölcsileg romlottá váltak.

Az emberek nagy előszeretettel mondogatják, hogy nekik ugyan nincs szükségük a kereszténységre, hiszen az csak egy mankó, nekik pedig megvan a saját életfelfogásuk, amely szerint élnek. Emlékszem, hogy egyik este egy olyan férfival beszélgettem, aki vízvezetékyszerelőként dolgozott. Kemény legény volt, és egyre csak azt hajtogatta: „Nincs szükségem mankókra! A kereszténység pedig egy mankó!”. Állandóan azt ismételte, hogy ő önálló, megvan a maga életfelfogása, és egyedül is boldogul, miközben nagyokat húzott a flaskájából. Ismertem a férfi fiait is - mindhárman elkezdtek drogozni. Teljesen tönkretette az életüket a kábítószer. Az apának lehet, hogy elég volt az életfilozófiája és az alkohol, hogy valamilyen szinten életben maradjon, a fiai azonban tönkretették magukat.

Hányszor mondják az emberek: „Erős vagyok, mindent kibírok!”. De mondjuk csak ki: ha nem mutatsz erős lelki példát a családban, a gyermekeid nem tudnak majd ellenállni a társadalom nyomásainak, ezzel pedig saját gyermekeidet áldozod fel romlott világunk oltárán! Lehet, hogy neked van egy

életfelfogásod, ami segít megállni, de a gyermekeidnek, akikre minden nap hatalmas nyomás nehezedik, többre van szükségük egy életfelfogásnál – a Szentlélek erejére az életükben. Így hát az ő érdekükben állítsd helyre a kapcsolatodat Istennel, és mutass erőteljes példát gyermekeidnek, különben elvesznek! Lót meg tudott állni, gyermekei azonban már nem. Lót elment vőihez, és figyelmeztette őket, hogy hagyják el a várost, mert azt hamarosan elpusztítja Isten, ők azonban csak gúnyolták őt. Lót pedig elveszítette a családját.

„Amikor hajnalodott, így sürgették az angyalok Lótot: Kelj föl, fogd a feleségedet és az itt lévő két leányodat, hogy el ne pusztulj a város bűne miatt!” (15. vers).

„És amikor tétovázott”

– még maga Lót is tétovázott, hogy elhagyja-e a várost –

„megragadták a férfiak a kezét, meg a feleségének és két leányának a kezét, mert az Úr megszánta őt. Kivitték, és ott hagyták a városon kívül” (16. vers).

„Amikor vitték őket kifelé, ezt mondták: Mentsd az életedet! Ne nézz hátra, és ne állj meg sehol a környéken! A hegyre menekülj, különben elpusztulsz!” (17. vers).

„Ne nézz hátra” – ez a kifejezés úgy is fordítható, hogy „ne maradj le”, illetve „ne fordulj vissza”.

„De Lót azt mondta nekik, ne oda, Uram!” (18. vers)

Tökéletes példája ez azoknak, akik így imádkoznak: Uram, ne a te akaratod legyen meg, hanem az enyém. Milyen következetlen tud lenni a szóhasználatunk! „Ne oda, Uram!” – álljunk csak meg egy szóra! Az „Úr” egy rang, Lót pedig a következő versben az Úr szolgájának nevezi magát. Közben viszont saját *urával* vitatkozik! Pedig az ember nem vitatkozhat az Urával! Ha ő valóban az Urad, akkor azt teszed, amit mond. Ha azt teszed, amit mond, valóban az urad, ha viszont nem teszed meg, amit neked parancsol, nem az urad. Nem számít, mennyit hajtogatod, hogy „uram, uram!”. Ha nem teszed, amit mond, akkor nem is igazán az urad. Jézus is felteszi a kérdést:

„Miért mondjátok nekem: Uram, Uram, ha nem teszitek, amit mondok?” (Lukács 6:46).

Lót tehát következetlen: azt az utasítást kapja, hogy családjával meneküljön a hegyekbe, ő azonban vitába száll Urával:

„Ha már kegyelmes voltál szolgádhhoz, és olyan nagy szeretettel bánssz velem, hogy meg akarod tartani az életemet, akkor ne kelljen a hegyre menekülnöm, mert utolér a veszedelem és meghalok” (19. vers).

Lót felismeri, hogy Isten azért menekíti ki a városból, mert el fogja azt pusztítani, abban azonban mintha nem bízna, hogy Isten a hegyen is meg tudja őrizni az életét.

„Itt van a közelben ez a kis város, hadd fussak oda! Bár kicsi, hadd meneküljek oda, hogy életben maradjak!” (20. vers).

„Ebben a dologban is engedek neked – felelte. Nem pusztítom el azt a várost, amelyről beszéltél. De sietve menekülj oda, mert semmit sem tudok tenni, amíg oda nem érsz. – Ezért hívják azt a várost Cóarnak” (21-22. vers)

– ami kicsit jelent. Isten mindaddig visszatartotta az ítéletét, amíg Lót biztonságban nem tudta. A földre ma is ítélet vár, addig azonban nem önti majd ki Isten az ítéletét, amíg az egyházát biztonságba nem helyezte.

„A nap éppen fölkelt, amikor Lót Cóárba ért. Az Úr pedig kénköves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára, az Úrtól, az égből. Így pusztította el azokat a városokat és azt az egész környéket, a városok egész lakosságát, sőt a föld növényzetét is” (23-25. vers).

A pusztítás vulkanikus tevékenység nyomán is történhetett, léteznek ugyanis bizonyítékok vulkánkitörésekre azon a területen. A Holt-tenger déli partján, annak is a nyugati oldalán, áll egy sóhegy, ami mintegy 250 méter magas, és körülbelül 7,5 kilométer hosszú. A hegy nem abból a sóból áll, amit az ember a főzéshez használ, hanem ez esetben kálium-nitrátról, vagyis salétromról van szó.

Azon a területen hatalmas sóhegyeket találunk, amelyeket nem magyarázhatunk a lassú üledékképződés folyamatával, hanem csak valamiféle vulkanikus jellegű kitörésekkel. Ha például a kálium-nitrátot összekeverjük kálium-permanganáttal, már csak egy kis glicerint hiányzik, és lángol is minden! Ne feledjük, hogy ez a terület tele van kálium-nitráttal, és kálium-permanganáttal, sőt jelentős aszfaltkészleteket is találunk a környéken. Josephus a Holt-tenger területe helyett az Aszfalt-tenger területének nevezi azt a környéket épp a jelentős aszfaltkészletek miatt. Semmi másra nem volt tehát szükség, csak egy szikrára a mennyből, hogy beinduljon a láncreakció. És akkor egy csapásra az egész völgy egy kemencévé, és bugyogó üstté változott. Isten kiöntötte az ítéletét ezekre a városokra, és elpusztultak.

„Mögötte menő felesége azonban hátratekintett, és sóbálvánnyá lett” (26. vers).

A „hátratekintett” helyén az eredetiben szereplő kifejezést úgy is fordíthatnánk, hogy „lemaradt”, vagy „visszafordult”. Ahogy Lót felesége visszanézett Sodoma felé, a bugyogó só elkapta őt, betemette, és sóbálvánnyá lett. Azon a területen sok sóbálványt láthat az ember – közülük többet is neveztek már Lót feleségének. Egyes sóbálványokra még ma is úgy mutatnak az idegenvezetők, mint Lót feleségére.

A Holt-tenger legdélibb csücskében, az utolsó 15 kilométeren körülbelül 5 méter mély csupán a víz, sőt talán mára már annál is sekélyebb ez a rész. Több bibliatudós is úgy gondolja, hogy Sodoma városa tulajdonképpen a Holt-tenger déli csücskében fekszik a víz alatt. A Holt-tenger nyugati partja mintegy 10 kilométer hosszú és 3 kilométer széles, a víz mélysége pedig azon a részen körülbelül 400 méter. Mivel azonban a Jordán folyó a Holt-tengerbe torkollik, sok-sok éven át rakódott le a tóban a hordalék. Ennek eredményeként a tómeder egyre inkább feltöltődött, így a víz szintje is emelkedni kényszerült – a tó pedig kilépett medréből, és elöltötte a déli területeket mintegy 10 négyzetmérföldnyi területen. Mindez már jóval Sodoma és Gomora pusztulása után következett be, így több bibliatudós is azt feltételezi, hogy Sodoma és Gomora maradványai a mai Holt-tenger déli csücskében fekszenek a tó mélyén.

Tudjuk, hogy azon a területen is sok hordalék rakódott le nálunk Amerikában, ahol a Colorado folyó a Mead-tóba torkollik. Olyannyira, hogy ez mára komoly problémává fajult, a tó ugyanis egyre kevesebb vizet tud felfogni, ahogy a tófenéken egyre gyűlik az iszap és a hordalék. Ily módon szinte spontán gát van kialakulófélben a Mead-tó északi oldalán.

Ne feledjük, hogy a Jordán folyó igencsak iszapos, így valóban lehetséges, hogy annyi hordalékot juttatott a Holt-tengerbe, hogy a tó megáradt, és elöltötte a déli területeket, maga alá temetve Sodoma és Gomora városát. Az elmúlt tíz évben azonban felfedeztek 5 várost a Holt-tenger délkeleti partján, így most a legújabb feltételezések szerint talán ezen 5 város között volt Sodoma és Gomora is. Nem lehetünk benne biztosak, de talán nem is számít ez igazán. A lényeg az, hogy léteznek bizonyítékok vulkanikus tevékenységre ebben a térségben, vagyis vannak bizonyítékok arra, hogy Isten elpusztította ezeket a városokat, ahogy kénköves tüzes esőt bocsátott rájuk.

„Reggel fölkelte Ábrahám, hogy arra a helyre menjen, ahol az Úr színe előtt állt. Odatekintett Sodoma és Gomora felé, meg annak az egész környéknek a földje felé, és látta, hogy már csak füst szállt a föld felett, mint az olvasztókemence füstje” (27-28. vers).

Ábrahám Hebrónban lakott, amely a Holt-tengertől nyugatra fekszik. Ha jobban megnézzük, Hebrón nem is fekszik olyan messze a Holt-tengertől – mintegy 3-5 kilométerre csupán légvonalban. Ábrahám látta, ahogy felszáll a füst arról a területről, mint egy hatalmas olvasztókemencéből.

„De amikor Isten elpusztította annak a környéknek a városait, nem feledkezett meg Isten Ábrahámról, és kivezette Lótot a pusztulásból, amikor elpusztította azokat a városokat, ahol Lót lakott” (29. vers).

Mintha azt mondaná itt az Ige, hogy Isten Ábrahám miatt mentette meg Lótot, és persze maga Lót miatt is. Az Újszövetségben Jézus ismét ezt a példát említi, amikor kijelenti, hogy újra eljön, majd hozzáteszi:

„Emlékezzetek Lót feleségére! Aki meg akarja tartani az életét, elveszti, aki pedig elveszti, megtartja azt” (Lukács 32-33. vers).

Lót felesége kapaszkodott régi, világi életébe. Visszafordult, megpróbálta megmenteni, így elvesztette életét. Jézus tehát figyelmeztet bennünket, hogy emlékezzünk Lót feleségére! Ha minden erőddel azon vagy, hogy megtartsd életed, csak belerokkansz, de aki elveszíti az életét Jézusért, megmenti azt. Jézus, Péter, sőt Júdás is utal tehát erre az eseményre. Júdás levelében ezt olvashatjuk:

„Ugyanígy Sodoma és Gomora, meg a körülöttük levő városok, amelyek ezekhez hasonló módon paráználkodtak, és idegen test utáni kívánság hajtotta őket, például szolgálnak, amikor az örök tűz büntetését szenvedik” (7. vers).

„Lót fölment Cóárból” – korábban engedélyt kért, hogy Cóárban maradhasson, de amikor látta, ahogy Isten kiönti ítéletét Sodomára és Gomorára, félelem fogta el. Elhagyta ezért Cóárt, és oda ment, ahová eredetileg is tanácsolták neki – a hegyekbe.

„Lót fölment Córából, és letelepedett két leányával együtt a hegyen, mert félt Cóárban lakni. Egy barlangban lakott két leányával együtt” (30. vers).

A továbbiakban látni fogjuk a két megmentett lány erkölcsi romlottságát.

„Egyszer a nagyobbik leánya ezt mondta a kisebbiknek: Apánk öreg, és nincs ezen a földön férfi, aki hozzánk bejönne az egész föld szokása szerint”

– mintha azt gondolták volna, hogy az egész föld elpusztult –

„Gyere, itassuk le apánkat borral, háljunk vele, és támasszunk apánktól utódot. Leitatták tehát az apjukat borral még azon az éjszakán, és bement a nagyobbik, és az apjával hált. Lót pedig mit sem tudott leánya lefekvéséről és fölkeléséről. Másnap azt mondta a nagyobbik a kisebbiknek: A múlt éjjel én háltam az apámmal. Itassuk le borral ma éjjel is, és menj be te, hálj vele, hogy utódot támasszunk apánktól. Azon az éjszakán is leitatták az apjukat borral, és a kisebbik is vele hált. Lót pedig mit sem tudott leánya lefekvéséről és fölkeléséről. Így esett teherbe Lót mindkét leánya az apjától. A nagyobbik fiút szült, és Moábnak nevezte el. Ő a mai Moáb ősatyja” (31-37. vers)

– vagyis a moábiak ősatyja.

„A kisebbik is fiút szült és Ben-Aminak nevezte el. Ő a mai Ammón fiainak az ősatyja” (38. vers).

Az ammóniak és a moábiak tehát Lót leszármazottai voltak – Lót tudtán kívül létesítettek vele leányai szexuális kapcsolatot. Itt megint csak láthatjuk az

erkölcsi romlottságot, illetve azt, milyen hatással volt ez Lót családjára. Egy romlott társadalomnak bizony ilyen hatása van az emberre. Rendkívül nehéz úgy élni benne, hogy az valamilyen szinten ne hasson az emberre.

Ezen a ponton elhagyjuk Lót. Látjuk, hogy ő néhány nép ősatya – a moábiak és az ammóniaké -, és érdekes, hogy a moábiak éppen ezt a területet, a hegyvidéki területet örökölték a Holt-tengertől keletre. Az ammóniak északabbra vándoroltak, ahol ugyanazon a hegyláncon, de a moábiak területétől északra, fontos néppé nőttek ki magukat. Ruth is Moábból érkezett – tudjuk, hogy Ruth is szerepel Jézus vérvonalában. Ez a két nép tehát Lót leszármazottja, Lót két lányán keresztül.

1 MÓZES 20. FEJEZET

„Azután elindult onnan Ábrahám a Délvidék felé, letelepedett Kádés és Súr között, és jövevényként élt Gerárban” (1. vers).

Ábrahám tehát Hebrónban lakott, de még mindig nomád életet élt. Ha valaki ellátogat Izraelbe, találkozhat a beduinokkal, akik ma is sátrakban laknak és nomádként élnek: egy időre letelepednek egy bizonyos területen, majd összehajóznak, és továbbvándorolnak. Ábrahám is sátorban lakott, mint egy beduin, mint egy jövevény átutazóban - nem volt háza. Érdekes, hogy míg Lót igyekezett letelepedni egy városban, Ábrahám tudatosította, hogy ő csak átutazó a földön,

„mert várta azt a várost, amelynek szilárd alapja van, amelynek tervezője és alkotója az Isten” (Zsidók 11:10).

Ábrahám tehát a filiszteusok földjére vándorolt, hiszen Gerár már a filiszteusok földjén feküdt.

„Ábrahám azt mondta Sáráról, a feleségéről, hogy a húga, ezért Abimelek, Gerár királya érte küldött, és elvitette Sárát” (2. vers).

Immáron második alkalommal történik ez Ábrahámmal. Ábrahám ezt tette akkor is, amikor Sárával Egyiptomban éltek egy ideig. Az egyiptomi fáraó meg is fedte őt azért, amit tett. Most viszont Ábrahám ugyanezt megismétli. Mindenképpen elárul ez nekünk valamit Sáráról, hiszen ezen a ponton körülbelül 90 éves lehetett, de még mindig megőrizte szépségét! Ó, bárcsak tudnánk, milyen krémeket használt! Valószínűleg egy vagyont kereshetnénk ezzel a tudással! Sára még mindig olyan gyönyörű, hogy Ábrahám megint attól fél, megölik őt, csak hogy elvehessék tőle feleségét. Ezért ismét arra utasítja Sárát, mondja azt, hogy Ábrahám húga, nehogy megöljék Ábrahámot.

„Isten azonban eljött Abimelekhez éjjel, álmában, és azt mondta neki: Meg fogsz halni az asszony miatt, akit elvitettél, mert férjes asszony” (3. vers).

„Abimelek azonban még nem közeledett hozzá, és azt mondta Uram, az igaz népet is megöled?” (4. vers).

„Hiszen ő mondta nekem, hogy a húga, az asszony meg azt mondta róla, hogy a bátyja! Én tiszta szívvel és ártatlan kézzel tettem ezt” (5. vers)

Úgy tűnik, Isten valamiféle csapással sújtotta őt, ami egyenlő volt a biztos halállal. Isten kerek-perec kijelenti Abimeleknek, hogy meg fog halni, mert olyan valaki van a háremében, aki egy másik férfi felesége. Abimelek azonban ártatlannak vallja magát, és azzal mentegetőzik, hogy honnan is tudhatta volna, amikor Ábrahám váltig állította, hogy Sára a húga.

„Akkor ezt mondta neki álmában az Isten: Én is tudom, hogy tiszta szívvel tetted ezt. Ezért óvjalak magam is attól, hogy vétkezzél ellenem, ezért nem engedtem, hogy érintsd őt” (6. vers).

Isten tehát munkálkodott a színtalpak mögött, és nem engedte, hogy Abimelek érintse Sárát.

„Most tehát add vissza annak az embernek a feleségét, mert próféta ő, és imádkozik érted, hogy életben maradj. Ha azonban nem adod vissza, tudd meg, hogy meg kell halnod neked és minden hozzád tartozónak! Fölkelt azért Abimelek reggel, hívatta valamennyi szolgáját, és elbeszélte nekik mindezt. Az emberek nagyon megijedtek. Ekkor hívatta Abimelek Ábrahámot, és ezt mondta neki: Mit tettél velünk? Mit vétettem ellened, hogy ilyen nagy vétekbe akartál belevinni engem és országomat? Olyan dolgokat tettél velem, amilyeneket nem szabad tenni” (7-9. vers).

Abimelek tehát kérdőre vonja Ábrahámot, Isten emberét: „Miért tettél velem ilyen szörnyűséget? Mit ártottam én neked? Az Ige úgy emlegeti Ábrahámot mint minden hívő atyját. Az Igében mindvégig ő az iskolapéldája azoknak, akik hisznek Istennek, és az Ő Igéjének, mert

„Ábrahám hitt az Úrnak, aki ezért igaznak fogadta el őt” (1Mózes 15:6).

Nagyon tetszik nekem, hogy a Biblia ennyire őszinte, és egyáltalán nem tesz úgy, mintha Ábrahám hite tökéletes lett volna. Még azokról az esetekről is beszámol, amelyekben Ábrahám hitetlenkedett: „Sára a húgom” – ez nem Istenbe vetett hitét mutatja, hanem hitetlenségét. Engem ez vigasztal. Ha viszont Ábrahám hite teljességgel tökéletes lett volna, elkeserednék, hogy esélyem sincs. Ha Ábrahám mindenben tökéletes lenne, azt gondolnám, nem meglepő, hogy Isten úgy megáldotta, hiszen tökéletes! Isten bizonyosan megáldja a tökéletes embereket! Ábrahám azonban egyáltalán nem volt tökéletes, bár az Ige azok iskolapéldájaként említi, akik hisznek Istenben.

Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy Isten még azt a picit hitet is megáldja, amim van - Isten engem is megáld, pedig én is tökéletlen vagyok. Vagyis ez nem azt jelenti, hogy mindig minden helyzetben hitemnek tökéletesnek, rendíthetetlennek és sziklaszilárdnak kell lennie – soha meg nem inogva, soha nem kételkedve, soha nem félve, soha nem kérdezve. Azt viszont jelenti, hogy Isten meg tud, és meg is fog áldani, egyszerűen azért, mert őbenne bízom, még akkor is, ha bizonyos helyzetekben elbotlok és hitetlenkedek.

Sok olyan megpróbáltatás van, amiben elbukom. Isten sok olyan próbát hozott már az életembe, amelyeken elbuktam – elégtelent kaptam Isten vizsgáján. De Ő megengedte, hogy újra letegyem a vizsgát. Egyes vizsgákon akár kétszer, háromszor is megbuktam, mielőtt sikerült letennem őket. Isten igenis kegyelmes, Isten igenis türelmes, és Ábrahám, minden hívő atyja, olyan ember, akinek nagy hite volt Istenben, ezért ismerik nevét oly sokan, bár hite nem volt tökéletes. Ebben az esetben is hazudik a királynak Sárát illetően, mert fél. Kétszer is elhozta hitének ezt a próbáját Isten az életébe, Ábrahám pedig mindkétszer megbukott. De a tágabb értelemben vett hitpróbákon kiválóan teljesített!

Hát nem érdekes, hogy bizonyos dolgokban olyan hatalmas tud lenni a hitünk, más dolgokban pedig egy szempillantás alatt a földre döngölnek minket? Ez alapján felismerhetjük, hogy még a hitünk is ajándék Istentől, így még ezzel sem büszkélkedhetünk sajátunkként.

A király tehát megfeddi Ábrahámot: „Mit tettél? Mit vétettem ellened, hogy ezt teszed velem? Miért mondtad, hogy a húgod?”.

„Ábrahám azt felelte: Azt gondoltam, hogy nincs istenfélelem ezen a helyen, és megölnék a feleségemért. De valóban húgom is ő, az apám leánya, csak nem az anyám leánya, így lett a feleségem” (11-12. vers)

Sára tehát féltestvére volt Ábrahámnak.

„Amikor vándorútra indított engem Isten apám házából, ezt kértem tőle: Azzal mutasd meg szeretetedet irántam, hogy bárhová megyünk, mindenütt azt mondd rólam, hogy a bátyád vagyok! Akkor vett Abimelek juhokat és ökröket, szolgálókat és szolgálókat, és Ábrahámnak adta, Sárát, a feleségét pedig visszaküldte hozzám, és ezt mondta Abimelek: Itt van előtted az országom, lakj ott, ahol jónak látod. Sárához pedig így szólt: Íme, ezer ezüstöt adtam bátyádnak, ez felment téged mindazok előtt, akik veled vannak, mert így minden tekintetben igazolva vagy. Ábrahám pedig imádkozott Istenhez, és meggyógyította Isten Abimeleket, feleségét és szolgálóit, úgyhogy ismét szülhettek. Mert az Úr meddővé tett minden nőt Abimelek házában Sárának, Ábrahám feleségének az esete miatt” (13-18. vers).

Sára valószínűleg sok ideje volt már Abimelek háremében, amikor meglátogatta a királyt álmában az Isten. Abimelek azonban egy ujjal sem érintette Sárát.

1 MÓZES 21-23. FEJEZET

„Azután meglátogatta az Úr Sárát, ahogyan megmondta, és úgy cselekedett az Úr Sárával, ahogy megígérte” (1. vers)

Nagyon tetszik ez nekem! Alá is húztam a Bibliámban: „ahogyan megmondta” és „ahogy megígérte”. Az Úr megtartja a szavát, és hűséges az ígéreteihez, bár nem mindig tölti be azokat olyan gyorsan, amilyen gyorsan azt mi szeretnénk. Ábrahám 13 éve várt már, hiszen legutoljára 13 évvel korábban kapott ígéretet az Úrtól, miközben napról napra egyre idősebb lett.

„Azután meglátogatta az Úr Sárát, ahogyan megmondta, és úgy cselekedett az Úr Sárával, ahogy megígérte”. „Sára teherbe esett, és fiút szült Ábrahámnak öregkorára, abban az időben, amelyet megígért neki Isten. Ábrahám Izsáknak nevezte el újszülött fiát, akit Sára szült neki” (2-3. vers).

Az „Izsák” nevetést jelent, ebben az esetben pedig igencsak találó ez a név, hiszen amikor Isten először ígérte meg Ábrahámnak, hogy Sára fiút szül, Ábrahám csak nevetett. Később pedig, amikor az Úr angyala ismét meglátogatta Ábrahámot, és megjövendölte neki, hogy Sárától fiúgyermek lesz, Sára ott hallgatózott a sátor bejáratánál, és belőle is kitört a nevetés a prófécia hallatán. Amikor viszont az angyal megkérdezte, miért nevetett, Sára mindent tagadott. Láthatjuk tehát, hogy igencsak találó név a „nevetés” Ábrahám és Sára gyermekének.

„Azután körülmetélte Ábrahám a fiát, Izsákot nyolcnapos korában, ahogyan megparancsolta neki Isten. Ábrahám százesztendős volt, amikor fia, Izsák megszületett. Akkor ezt mondta Sára: Nevetségessé tett engem az Isten, kinevet mindenki, aki csak hallja. Ezt is mondta: Ki jósolta volna meg Ábrahámnak, hogy fog még Sára fiaikat szoptatni? Mert fiút szültem öregkorára. Amikor a gyermek nagyobb lett, elválasztották. Ábrahám pedig nagy lakomát készített azon a napon, amelyen elválasztották Izsákot” (4-8. vers).

Szerintem Izsák lehetett a lehető leginkább kényeztetett gyerek a világon – gondoljunk csak bele, mennyit vártak rá! Biztosan ő volt Ábrahám és Sára szeme fénye és féltve őrzött kincse.

„Amikor Sára nevetni látta az egyiptomi Hágár fiát, akit Hágár Ábrahámnak szült, ezt mondta Ábrahámnak: Kergesd el ezt a szolgálót a fiával együtt, mert nem örökölhet ennek a szolgálónak a fia az én fiammal, Izsákkal!” (9-10. vers).

Izmael ekkor serdülő lehetett, úgy 13-14 éves, és Sára látta, hogy Izmael a nagy lakomán nevet, gúnyolódik Izsákon. Mivel Sárának szemet szúrt Izmael hozzáállása, azt kérte Ábrahámtól, kergesse el Hágárt és Izmaelt.

„Ez a beszéd Ábrahámnak igen rosszul esett, a fia miatt” (11. vers)

– hiszen Izmael is a fia volt.

„De Isten ezt mondta Ábrahámnak: Ne essék neked rosszul ennek a fiúnak és szolgálónak a dolga. Bármit mond neked Sára, hallgass a szavára, mert Izsákot fogják a te utódodnak nevezni” (12. vers).

Isten tehát azt tanácsolja Ábrahámnak, hallgasson csak feleségére.

„De a szolgáló fiából is népet támasztok, mert ő is tőled származik. Ábrahám fölkel reggel, fogott egy kenyeret meg egy tömlő vizet, és Hágárnak adta. Föltette azt az asszony vállára, és elküldte őt a gyermekkel együtt. Így ment el, és bolyongott Beérseba pusztájában” (13-14. vers).

Nem túl sok az, amit Hágár kapott: egy kenyér és egy tömlő víz. Így indult útnak Hágár fiával, és Beérseba pusztájában bolyongott – úgy tűnik, Egyiptomba akart eljutni, de útközben eltévedt.

„Amikor kifogyott a víz a tömlőből, odatette a gyermeket az egyik bokor alá, maga pedig elment, leült vele szemben egy nyíllövésnyi távolságban, és ezt mondta: Ne lássam, amikor meghal a gyermek. Ott ült vele szemben, és hangosan sírt” (15-16. vers).

Időben azután járunk, hogy Izsákot leválasztották anyjáról. Akkortájt erre körülbelül a gyermek 3-4 éves korában került sor, ez pedig azt jelenti, hogy Izmael ekkor nagyjából 16 éves lehetett. Mivel elfogyott a vizük, Izmael is nagyon gyenge volt, így Hágár egy bokor alá fektette, ő pedig kicsit távolabb ült le, és azt mondta: „Ne lássam, amikor meghal a gyermek. Ott ült vele szemben, és hangosan sírt”.

„De Isten meghallotta a fiú hangját”

Ebből úgy tűnik, hogy Izmael imádkozott, ahogy ott feküdt elgyengülve a bokor alatt.

„Isten angyala pedig kiáltott a mennyből Hágárnak, és így szólt hozzá: Mi van veled, Hágár? Ne félj, mert meghallotta Isten a fiú hangját ott, ahol van. Kelj föl, vedd a fiút, és fogd kézen, mert nagy népet támasztok belőle. És megnyitotta Isten az asszony szemét, úgyhogy meglátott egy forrást. Odament, megtöltötte a tömlőt vízzel, és megitta a fiút. Isten pedig vele volt a fiúval, és az felnövekedett. A pusztában lakott, és ijász lett. Párán pusztájában lakott, anyja pedig Egyiptomból szerzett neki feleséget” (17-21. vers).

Izmael az arab nép ősatya, vagyis az arab és a zsidó nép Ábrahámon keresztül rokonságban áll egymással. Mindennek ellenére azonban mind a mai napig ellenségeskedés dúl közöttük.

„Történt abban az időben, hogy Abimelek és hadseregparancsnoka, Pikól azt mondta Ábrahámnak: Isten van veled mindenben, amit cselekszel. Esküdj meg nekem most, hogy Istenre, hogy nem csalsz meg sem engem, sem a fiamat, sem az unokámat, hanem olyan hűségesen bánsz velem, és azzal a földdel, ahol jövevény vagy, ahogyan én bántam veled! Ábrahám így felelt: Megesküszöm.” (22-24. vers).

Abimelek felismerte, hogy Isten Ábrahámmal volt, és megáldotta őt, így Abimelek megijedt: Vajon mit tartogat a jövő, vajon mi lesz az unokáival? Ha Ábrahám Isten áldása alatt egyre hatalmasabbá növi ki magát, talán egy napon elpusztítja őket! Így hát szövetségre lépett Ábrahámmal, és Ábrahám megfogadta, hogy jól bánik majd Abimelek családjával.

„De Ábrahám szemrehányást tett Abimeleknek amiatt, hogy Abimelek szolgál erőszakkal elfoglaltak tőle egy kutat. Abimelek ezt mondta: Nem tudom, ki tette ezt. Te sem szóltál róla nekem, én sem hallottam, csak ma. Akkor Ábrahám vett juhokat meg marhákat, és Abimeleknek adta. Majd szövetséget kötöttek egymással. De Ábrahám különállított a nyájából hét bárányt. Akkor ezt kérdezte

Abimelek Ábrahámától: Mire való ez a hét bárány, amelyeket különállítottál? Ő azt felelte: Fogadd el tőlem ezt a hét bárányt, annak bizonyosságául, hogy én ástam ezt a kutat. Azért nevezték el azt a helyet Beérsebának, mert ott esküdtek meg ők ketten. Miután megkötötték a szövetséget Beérsebában, fölkeltek Abimelek és hadseregarancsnoka, Pikól, és visszatértek a filiszteusok földjére. Ábrahám pedig tamariszkuszfákat ültetett Beérsebában, és segítségül hívta ott az Úrnak, az örökkévaló Istennek (El-olam) a nevét. Azután még hosszú ideig élt jövedényként Ábrahám a filiszteusok földjén” (25-34. vers).

1 MÓZES 22. FEJEZET

„Ezek után történt, hogy Isten próbára tette Ábrahámot.”

A Jakab 1:13-ban ezt olvashatjuk:

„Senki se mondja, amikor kísértésbe jut: az Isten kísért engem, mert az Isten a gonosztól nem kísérhető, és ő maga sem kísért senkit a gonosszal.”

A kísértések tehát nem Istentől jönnek – saját testi vágyaink igyekeznek bennünket gonosz cselekedetekre ösztönözni. Isten nem kísért, de megpróbál bennünket – Jézusnak is nehéz próbákat kellett kiállnia, de így tanult meg engedelmessé válni az Atyának.

Keresztényként mi is megtapasztalunk próbákat, melyeknek sokféle célja lehet. Gyakran nem csak egy meghatározott céllal próbál meg bennünket Isten, célja viszont soha nem az, hogy elbukjunk. A próbában Isten megmutathatja nekünk, már mennyit tudunk, mennyi mindent értünk, és meddig jutottunk lelki fejlődésünkben.

A tudósok egészen különleges anyagokat fejlesztettek ki az űrutazáshoz, mielőtt azonban az űrhajósok használni is kezdenék őket a világűrben, előbb minden elképzelhető tesztet el kell rajuk végezni. Mondanom sem kell, hogy a tesztek célja nem az anyagok elpusztítása, hanem annak megvizsgálása, hogyan reagálnak, illetve mennyire ellenállóak a legkülönbözőbb körülmények között – például hő, vagy fagy hatása alatt, nagy nyomás alatt stb. A tesztek nyomán válik csak igazán nyilvánvalóvá, mennyire értékes egy anyag.

Bennünket is megpróbál tehát Isten, de nem gonosz kísértésekkel – Isten ugyanis senkit nem kísért a gonosszal. Saját testi kívánságaink visznek bennünket kísértésbe. Isten tehát sok próbát tartogat gyermekei számára, ebben az esetben pedig Ábrahámot próbálta meg az Úr.

„Ezek után történt, hogy Isten próbára tette Ábrahámot, és megszólította: Ábrahám! Ő pedig felelt: Itt vagyok. Isten ezt mondta: Fogd a fiadat, a te egyetlenedet, akit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijjá földjére, és áldozd fel ott égőáldozatul az egyik hegyen, amelyet majd megmondok neked!” (1-2. vers).

Az Igében itt fordul elő legelőször a „szeretet” kifejezés. Érdekes, hogy első ízben nem abban a vonatkozásban jelenik meg ez a szó, ahogy az édesanya szereti gyermekét, vagy ahogy egy férj szereti feleségét, hanem ahogy az apa

szereti a fiát – ez a legnagyobb szeretet, hiszen annak a képe ez, ahogy a Mennyei Atya szereti egyszülött Fiát.

„Fogd a fiadat, a te egyetlenedet” – várjunk csak! Ábrahámék épp most küldték el Izmaelt az édesanyjával, pedig Izmael szintén Ábrahám fia volt Hágártól. Úgy tűnik, Isten nem ismeri el ennek a kapcsolatnak a gyümölcsét. Vajon miért? Mert Hágáron keresztül Izmael a testies próbálkozás eredménye volt, Isten pedig nem ismeri el a test cselekedeteit. Jézus azt mondja:

„Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram, Uram, nem a te nevedben prófétáltunk-e, nem a te nevedben üztünk-e ki ördögöket, és nem a te nevedben tettünk-e sok csodát? És akkor kijelentem nekik: Sohasem ismertelek titeket, távozzatok tőlem, ti gonosztevők!” (Máté 7:22-23).

Ezek ugyanis mind a test cselekedetei voltak, és nem a Lélek vezetésével tették őket. Számos olyan dolgot tettünk már mi is, amit Isten egyáltalán nem ismer el, mert azok is a test cselekedeteinek számítanak. Az Ige azt írja, hogy

„akkor mindenkinek a munkája nyilvánvalóvá lesz, és hogy kinek mit ér a munkája, azt a tűz fogja kipróbálni. Ha valakinek a munkája, amelyet ráépített, megmarad, jutalmat fog kapni, de ha valakinek a munkája megég, kárt vall” (1Kor. 3:13-14).

Bizonyos cselekedetekért tehát jutalmat kapunk majd, bár cselekedeteink nagy része fa, széna és szalma, amelyeket megemészt majd a tűz. Nem kapunk értük jutalmat, mert nem a megfelelő motivációval cselekedtük azokat.

„Vigyázzatok: a kegyességeketek nem az emberek előtt gyakoroljátok, hogy lássanak titeket, mert így nem kaptok jutalmat mennyei atyától” (Máté 6:1).

Ne azért tegyünk tehát dolgokat „Istenért”, hogy az emberek elismerését kivívjuk: hogy láthassák, mennyire lelkiek, mennyire csodálatosak vagyunk. Ha így munkálkodunk, Jézus szerint már megkaptuk jutalmunkat.

„Vigyázzatok: a kegyességeketek nem az emberek előtt gyakoroljátok, hogy lássanak titeket, mert így nem kaptok jutalmat mennyei atyától” – ne ez legyen a motivációnk, mert a helyes motiváció kulcsfontosságú! A legnagyobb részét annak, amit mi úgy mond Istenért teszünk, valójában saját dicsőségünkre, vagy saját hasznunkra tesszük. Isten azonban nem fogadja el a test cselekedeteit, ez pedig azt jelenti, hogy sokan egyáltalán nem kapnak majd munkájukért jutalmat, mert bár munkálkodtak, és Istent szolgálták, mindvégig helytelen indíttatásból tették azt.

Tragikus, hogy oly sokszor épp a lekipásztorok ösztönöznek bennünket arra, hogy a test cselekedeteit végezzük. Az a felekezet, ahol korábban pásztorként szolgáltam, szervezett egyszer egy konferenciát, amelyre én is hivatalos voltam.

Még jól emlékszem, ahogy a vezető kiállt a lekipásztorok elé, és így szólt: „Tudom, hogy testies dolog az embereket versenyen keresztül motiválni, de éppen ideje szembenéznünk a tényekkel. Az emberek többsége, akiket szolgálunk, testies, így testies módszerekkel kell őket motiválnunk. Ezért elhatároztam, hogy egy nagyszabású versenyt hirdetünk. Azt szeretném, ha minden jelenlévő pásztor versenybe hívná a gyülekezetét – a verseny arról szól, melyik gyülekezetbe látogatnak el többen a verseny napján. Szeretném, ha a pulpitus mellett minden gyülekezet elhelyezne egy táblát vasárnap délelőtt, és a pásztorok mondjuk tíz órakor felhívnák egymást, összehasonlítanák, kinél hány

ember jelent meg, és felírnák a táblára. Arra kéne ösztönözni az embereket, hogy lelkesen belépjenek a versenybe, és igyekezzenek megelőzni a többi gyülekezetet.”

Miután ez elhangzott, előzetes megbeszélés alapján valaki felugrott a konferencián, és elordította magát: „Micsoda ötlet! De én még azt is javasolnám, hogy egyes kerületek hívjanak versenybe más kerületeket!”. Erre még valaki felugrott – mondanom sem kell, hogy előre meg lett kérve rá -, és elkurjantotta magát: „Nagyszerű ötlet, támogatom!”. Ekkorra már mindenkit sikerült kellően fellelkesíteni, a vezető pedig így kiáltott: „Aki mellette van, álljon fel!” – erre rajtam kívül mindenki talpra ugrott. Kis idő múlva néhány fiatal pásztor, látván, hogy ülve maradtam, szintén leült.

A találkozó után kaptam egy hívást a vezetőtől, aki hosszasan elbeszélgetett velem a lázadásról, az együttműködésről, és hasonlókról. Erre én azt válaszoltam: „Nagy dilemmában vagyok, mert amikor a konferencián ön felvetette a verseny ötletét, bevallotta, hogy az a motivációnak egy testies eszköze, de hozzátette, fel kell ismernünk, hogy az embereink nagy része is testies, így hát testies módszerekhez kell folyamodnunk.” Majd hozzátettem: „Azt hiszem, nem értek egyet ezzel az elképzeléssel. Véleményem szerint nem nekünk kellene lemennünk a többség szintjére. Nekünk inkább arra kellene törekednünk, hogy megmaradjunk egy magasabb szinten, és az embereket is felemeljük az Istennel való kapcsolat egy magasabb szintjére, ahol többé nincs szükségük testies motivációs eszközökre.”

Majd így folytattam: „Ennél azonban még inkább aggaszt, hogy amikor ön versenyt hirdetett, és szavaival mesterségesen fellelkesítette a pásztorokat, úgy tűnik, meg volt győződve, hogy a teremben ülő pásztorok is mind testiesek. Bevallom, hogy testiesebb vagyok, mint amennyire szeretnék az lenni, de Isten látja lelkem, hogy nem akarok testies lenni. Lelki akarok lenni, és a Lélekben szeretnék járni.”

Ezzel véget is ért a beszélgetésünk, én pedig hazafelé egyszerűen csak imára fakadtam: „Istenem, tudod, hogy nem akarok lázadni, és tudod, hogy most nem ellened lázadok, hiszen úgy szeretnék a Lélekben járni, egyszerűen csak szeretnék veled járni!”. Az Úr pedig egészen különleges módon szólt a szívemhez, és egy igeverset adott: „Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.” „Ó, Uram, köszönöm! Csak erre volt szükségem!” – mondtam.

Miután lezárult a verseny, érdekes levelet kaptunk, amelyben gratuláltak nekünk, és értesítettek, hogy a mi gyülekeztünk nyerte meg a versenyt egy adott kerületben, és fáradjunk el egy ünnepségre, ahol majd átvehetjük a nekünk járó trófeát, illetve készüljünk egy húsz perces előadással arról, mi mindennel motiváltuk ez embereket. Válaszlevelemben elutasítottam mind a trófeát, mind pedig az első helyet, hiszen nagyon furcsa lett volna egy trófeával beállítani a gyülekezetembe, amikor az embereknek fogalmuk sem volt arról, hogy valaha is meghirdették ezt a versenyt! „Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.”

Azt hiszem érthető, hogy ezek után nem maradhattam annál a felekezetenél, azt azonban be kell vallanom, hogy a szolgálatom első éveiben, én is testies

módszerekkel próbáltam az embereket tettekre motiválni. A gyülekezetet például piros és kék csapatra osztottam, ajándék kerékpárokat, óriás nyalókákat és labdákat osztogattam, hogy arra ösztönözsem az embereket, munkálkodjanak Istenért. Mindezt én is testies módszerekkel próbáltam elérni.

Isten azonban nem ismeri el testünk cselekedeteit: *„Fogd a fiadat, a te EGYETLENEDET, akit szeretsz, Izsákot”* – Isten még csak el sem ismeri Izmaelt, a testies próbálkozás eredményét. Másrészt csodálatos tudni, hogy Isten nem ismeri el a test cselekedeteit, hiszen meglehetősen szörnyű dolgokat műveltem már testben. Ilyen szempontból tehát örülök, hogy Isten nem ismeri el azokat.

„Fogd a fiadat, a te egyetlenedet” – ez az Újszövetséghez kalauzol bennünket: *„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy EGYSZÜLÖTT fiát adta”*. Csak akkor érthetjük meg az 1Mózes 22-öt, ha az Újszövetséggel állítjuk párhuzamba, és azzal, hogy Isten egyszülött fiát adta. Itt Ábrahámot hívja Isten arra, amit később Isten maga meg is tett – egyetlen, egyszülött fiát feláldozta.

„Fogd a fiadat, a te egyetlenedet, akit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijjá földjére, és áldozd fel ott égőáldozatul az egyik hegyen, amelyet majd megmondok neked!”. *„Ábrahám fölkel reggel, fölnyergelte a szamarát, maga mellé vette két szolgáját meg Izsákot, a fiát. Fát is hasogatott az áldozathoz. Azután elindult arra a helyre, amelyet az Isten mondott neki”* (3. vers).

Ha megvizsgáljuk a héber eredetit, az „és” kötőszó folyamatos ismétlődését találjuk a mondatokban. Ez a nyelvtani jelenség - a polysyndeton – szándékos, folyamatos, azonnali cselekvésről árulkodik. Vegyük csak észre, hogy az Ige azt írja, Ábrahám reggel felkel, vagyis nem tétovázott, azonnal engedelmeskedett az Úrnak. Az „és” kötőszó folyamatos ismétlődése tehát arra utal, hogy Ábrahám saját akaratából, azonnal engedelmeskedett Istennek – nem állt meg, nem habozott.

„A harmadik napon”

– ez nagyon fontos –

„fölemelte a tekintetét Ábrahám, és meglátta azt a helyet messziről” (4. vers).

Izsák Ábrahám fejében ebben a három napban már halott volt. Úgy tűnik azonban, hogy Ábrahám hitt a feltámadásában. Pál ezt írja:

„Mert én elsősorban azt adtam át nektek, amit én magam is kaptam, hogy tudniillik Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint. Eltemették, és - ugyancsak az Írások szerint – feltámadt a harmadik napon” (1Kor. 15:3-4).

Számos olyan ószövetségi igét tudnék felsorolni, amely Jézus Krisztus haláláról ír. Hol találunk azonban az Ószövetségben olyan igéket, amelyek arról szólnak, hogy Jézus három napig halott volt, majd feltámadt? Itt találjuk.

„Hit által ajánlotta fel Ábrahám Izsákot, amikor próbára tétetett, és egyszülött fiát vitte áldozatul az, aki az ígéreteket kapta, akinek megmondatták: „Aki Izsáktól származik, azt fogják utódoknak nevezni”. Azt tartotta ugyanis, hogy Isten képes őt a halottak közül is feltámasztani. Ezért vissza is kapta őt, aki így a feltámadás példájává lett” (Zsidók 11:17-19).

Ábrahám ígéretet kapott Istentől:

„Izsákot fogják a te utódoknak nevezni” (1Mózes 21:12).

Izsáknak ekkor még nem voltak gyermekei, és nem volt felesége sem, de Ábrahám tudta, hogy Isten ígéretének be kell teljesednie. Ábrahám bízott Isten

szavában: Isten ezt mondta, akkor meg is teszi. Akkor is biztos volt benne, hogy Isten megtartja a szavát, amikor arra kérte őt, hogy áldozza fel fiát égőáldozatul. Tudta, hogy valamilyen úton-módon, ha szükséges, Isten a halálból is feltámasztja Izsákot, mert Isten ígéretének be kell teljesednie: „Izsákot fogják a te utódodnak nevezni.” Ábrahám engedelmeskedett Isten kérésének, hogy egyetlen fiát, Izsákot áldozza fel égőáldozatul azon a hegyen, amit Isten mutat neki. Ábrahám tehát mindent összekészített, majd útra kelt fiával és szolgálival. Három napig úton voltak, amíg el nem jutottak arra a helyre, amit Isten mutatott neki. Az ötödik versben ismét megjelenik a korábban említett polysyndeton, vagyis az „és” kötőszó ismétlődése.

„Ekkor így szólt Ábrahám a szolgálóihoz: Maradjatok itt a számárral, én pedig a fiammal elmegyek oda, imádkozunk, és utána visszatérünk hozzátok” (5. vers).

Ábrahám mindvégig többes számban beszél – a fiam és én elmegyünk, imádkozunk és visszatérünk. Ábrahám kijelenti, hogy Izsák is visszatér velem! Mennyire bízik Ábrahám Isten ígéretében, hogy Izsákot fogják utódjának nevezni! Figyeljük csak meg, mit ír a hatodik vers:

„Fogta tehát Ábrahám az égőáldozathoz való fát, rátette a fiára”

Krisztus képe ez, aki a saját keresztségét cipelte a hátán

„Ő maga pedig a tüzet meg a kést vitte, így mentek ketten együtt. De Izsák megszólította apját, Ábrahámot: Apám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok, fiam. A fiú megkérdezte: Itt van a tűz meg a fa, de hol van az áldozatra való bárány? Ábrahám azt mondta: Isten majd gondoskodik az áldozatra való bárányról, fiam. Így mentek tovább ketten együtt” (7-8. vers)

Milyen csodálatos prófécia! Isten maga gondoskodik majd az áldozatra való bárányról, sőt ő maga lesz az áldozati bárány, hiszen Isten Krisztusban békítette ki önmagával a világot. Ábrahám itt Jézus Krisztusról jövendöl, a testté lett igéről, akit az emberek bűneiért áldoztak fel.

Együtt mentek tehát fel a hegyre. Ne zavarjon meg benneteket a „fiú” kifejezés a fent idézett igerészenben, mert azt az Ige egyedülálló férfiakra használja. Izsák ezen a ponton valószínűleg 25-26 éves lehetett. A „fiú” tehát nem szükségszerűen jelentett egy 6-7 éves kisfiút, hanem egy fiatalembert, egy férfit, aki még nem házasodott meg. Azt se feledjük, hogy ha Izsák valóban 25-26 éves volt, életkorából és fizikumából adódóan könnyen szembeszállhatott volna a 130. életévéhez közeledő Ábrahámmal.

mikor Ábrahám elkezdte megkötni, hogy felhelyezze az oltárra, tiltakozhatott volna, hogy mi történik, és szembeszállhatott volna apjával. Izsák azonban engedelmeskedett annak, amire Isten elhívta édesapját. Jézus is elkerülhette volna a kereszthalált. Amikor Péter kardot rántott és rátámadt a katonákra, akik jöttek, hogy Jézust letartóztassák, Jézus így szólt:

„Tedd vissza kardodat a helyére, mert akik kardot fognak, kard által vesznek el. Vagy azt gondolod, hogy nem kérhetném meg Atyámat, hogy adjon mellém most tizenkét sereg angyalnál is többet? (Máté 26:52-53).

Amikor az Ószövetségben egyetlen angyal végigvonult az asszírok táborán, egy éjszaka leforgása alatt 125 ezer katonát ölt meg. Képzeljük csak el, milyen pusztításra lenne akkor képes tizenkét sereg angyal! Jézus mindhalálig engedelmes volt, alárendelte magát az Atya akaratának, hiszen így imádkozott:

„Uram, ne az én akaratom valósuljon meg, hanem a tiéd.” Jézus tehát alárendelte magát az Atya akaratának, ahogy Izsák is alárendelte magát édesapja, Ábrahám akaratának. Érdekes kép rajzolódik itt ki előttünk.

„Amikor eljutottak arra a helyre, amelyet Isten mondott neki, oltárt épített ott Ábrahám, rárakta a fadarabokat, megkötözte fiát, Izsákot, és föltette az oltárra a fadarabok tetejére. De amint kinyújtotta Ábrahám a kezét, és már fogta a kést, hogy levágja a fiát, kiáltott neki az Úr angyala a mennyből: Ábrahám! Ábrahám! Ő így felelt: Itt vagyok. Az angyal így szólt: Ne nyújtsd ki kezedet a fiúra, és ne bántsd őt, mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet. Akkor fölemelte Ábrahám a tekintetét, és meglátta, hogy ott van egy kos, szarvánál fogva fönnakadva a bozótban. Odament Ábrahám, fogta a kóst, és azt áldozta föl égőáldozatul a fia helyett. Azután így nevezte el Ábrahám azt a helyet: Az Úr gondoskodik” (9-14. vers).

A fordításokban úgy szerepel a hely neve, mint „az Úr gondoskodik”, a héber eredetiben azonban szó szerint ez a név annyit jelent. „Jehova lát”. Isten szempontjából azonban alig van különbség aközött, hogy lát, illetve, hogy gondoskodik. A Jelenések könyvében Jézus újra meg újra azt mondja, tudok cselekedeteidről – vagyis Isten látja azokat. Isten látja szükségleteidet, látja a szívedet, látja a problémáidat, látja, milyen megpróbáltatáson mész éppen keresztül, és mivel Isten látja, gondoskodik – Jehovah-jireh.

„Ma ezt mondják: Az Úr hegyén a gondviselés” (14. vers),

Pontosabban szó szerint: „az Úr hegyén majd láthatóvá válik.” A 2Kronikák 2-ben Salamon Mórijjá hegyére építette a templomot. Az a hely, ahol a nép történetében az áldozatokat kellett bemutatni, ugyanaz a hely volt, ahol Ábrahám az ő fiának áldozatát mutatta be. A prófécia tehát úgy szólt, hogy Isten maga gondoskodik az áldozatról, és hogy „az Úr hegyén majd láthatóvá válik”.

Fontos momentum, hogy amikor Jézust keresztre feszítették, kivezették őt a városból egy Golgota nevű helyre – a koponya hegyére. Ha ma ellátogatsz Jeruzsálembe, és megállsz annál a sziklasírnál egy buszmegálló közelében, amelyet Jézus hajdani sírjának tartanak, majd balra fordulsz, és felnézel a hegyre, egy koponya körvonalait veheted ki a hegyen. Ha jobbra fordulsz, és a városfalra nézel Heródes kapujának közelében, láthatod, hogy a falat a hegyre építették, és azt a völgyet, ahol a buszmegálló található, úgy vájták ki a hegyből. Az a hegy tehát, amit a jobboldon látsz, és amelyre Jeruzsálem falait építették, korábban ugyanannak a hegyvonulatnak a részét képezte, amelynek a tetején kivehetők az előbb említett koponya körvonalai. Ha továbbmegyünk ezen a vonalon, azt látjuk, hogy ez a hegyvonulat a templomhegybe torkollik, ahol az áldozatokat mutatták be - ez volt Mórijjá hegye, a Golgota pedig, ahol Jézust keresztre feszítették, Mórijjá hegyének tulajdonképpen a legteteje. Jeruzsálemet több hegy veszi körül – a Sion hegye, az Olajfák hegye, a Scopos hegy, a legfontosabb azonban Mórijjá hegye, amelynek legtetején, ahol a koponya is kivehető, feszítették keresztre Jézust.

Ábrahám kétségtelenül a hegy tetejére vitte fel Izsákot, hiszen az oltárokat általában a hegytetőre építették. Azon a helyen tehát, ahol Ábrahám oltárt épített Istennek engedelmessé, és ahol megjövendölte, hogy Isten maga gondoskodik majd az áldozatról, kétezer évvel később Isten maga gondoskodott

az égő áldozatról, sőt maga volt az áldozati bárány. És akkor az Úr hegyén valami láthatóvá is vált mindenki előtt, mert Krisztusban Isten megbékítette magával a világot. Pontosan arra a helyre, ahová Ábrahám felépítette az oltárt, pontosan ott helyezték el Krisztus keresztségét, ahogy Isten egyszülött fiát adta, mert úgy szerette a világot. Itt van tehát ez a csodálatos kép az Ószövetségben: amit Ábrahám elkezd, az később tökéletesen megvalósul - Isten egyszülött fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

„Az Úr anyyala” – ebben az esetben Jézus Krisztus – „másodszor is kiáltott Ábrahámnak a mennyből, és ezt mondta: Magamra esküszöm, így szól az Úr (Jehova), hogy mivel így tettél, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet, azért gazdagon megáldalak, és úgy megszorítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint az ég csillagai, vagy mint a homokszemek a tenger partján” (15-17. vers).

A Zsidókhoz írt levél elárulja nekünk, hogy Isten kénytelen magára esküdni, mert nincs nála nagyobb, akire esküdhetne. Amikor az emberek esküdöznek, általában valami náluk nagyobbra esküsznek, így például azt mondják: „Apám becsületére esküszöm!”. Vagy: „Istenre esküszöm, hogy megteszem!”. Ha azonban Isten akar megesküdni valamire, vajon kire esküdhetne, hiszen nincsen nála nagyobb? Isten kénytelen magára esküdni. Isten tehát magára esküdött, hogy nyomatékosítsa ígérését:

„Magamra esküszöm, így szól az Úr, hogy mivel így tettél, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet, azért gazdagon megáldalak, és úgy megszorítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint az ég csillagai, vagy mint a homokszemek a tenger partján.”

Mindkettő esetében megszámlálhatatlan mennyiségről van szó. De Isten ezt is akarja kommunikálni – Ábrahám utódainak száma végtelen, megszámlálhatatlan lesz! Érdekes, hogy Isten két dolgot kapcsol össze: az ég csillagait és a homokszemeket a tengerek partján.

Azokban a napokban a tudósok még úgy hitték, összesen 6126 csillag van az égen. Nyilvánvaló, hogy ennél sokkal több homokszemet találunk a tengerpartokon, így biztosan akadtak olyanok, akik sokáig épp emiatt bírálták a Bibliát. Biztosan azt mondogatták, mekkora ostobaságokat is állít a Biblia, hiszen ha Isten tényleg tudná, miről beszél, akkor nem említené egy napon a csillagokat és a homokszemeket, mert ami mennyiségüket illeti az egyik a másiknak nyomába sem ér – mert mindössze 6126 csillag van az égen, a homokszemek száma viszont végtelen!

Egyesek biztosan gúnyolták is emiatt Isten Igéjét azokban a napokban. Amikor azonban megjelentek a teleszkópok, rá kellett döbbernünk, hogy 6126-nál jóval több csillag van a világegyetemben! Sőt, a jelenlegi becslések értelmében 10^{25} számú csillagot találunk az univerzumban. Érdekes, ha megszámláljuk, mennyi homokszem fér el egy kannában, vagy egy négyzetlábnyi területen, majd beszorozzuk a föld tengerpartjainak területével, azt találjuk, hogy 10^{25} számú homokszem van a földön. Szoros összefüggést fedezhetünk tehát fel a csillagok és a homokszemek száma között! Ha nem hiszitek, számoljátok csak meg őket! Isten ezzel a hasonlattal azt szerette volna Ábrahám tudtára adni, hogy megszámlálhatatlanul sok utódja lesz. Ezért tette rosszul Dávid, amikor

népszámlálást rendelt el. Dávid megszámloltatta az embereket, Isten ítélete pedig lesújtott Izráelre, mert Isten korábban megmondta, hogy képtelenség lesz megszámlolni Ábrahám utódait. Dávid mégis elhatározta, hogy tudni szeretné, hány ember lakik az országban, így elrendelte a népszámlálást. Isten ezért kiöntötte az ítéletét. Attól a pillanattól fogva a zsidók tartózkodtak a népszámlálástól. Onnantól úgy vették számba a népet, hogy mindenkinek egy sekelt kellett adnia a kincstárba, és az összegyűlt pénzt számolták meg, nem pedig közvetlenül az embereket. Az ortodox zsidó mind a mai napig nem hajlandó megszámlolni az embereket. Egy összejöveten, amikor egy csapatjátékhoz kell például megszámlolni az embereket, így számolnak: nem egy, nem kettő, nem három, nem négy, nem öt. Mindent meg lehet valahogy oldani! Isten hozzátette:

„A te utódod birtokolni fogja ellenségei kapuját, és a te utódod által nyer áldást a föld valamennyi népe, mert hallgattál szavamra” (17-18. vers).

„Ezután Ábrahám visszatért szolgálóihoz, elindultak, és együtt elmentek Beérsebába. Ábrahám továbbra is Beérsebában lakott” (19. vers).

Várjunk csak egy picit! Hol van Izsák? Hiszen azt olvassuk, hogy Ábrahám visszatért szolgálóihoz, és együtt elmentek Beérsebába. De akkor mi van Izsákkal? Érdekes, hogy itt nem említi az Ige Izsákot. Sőt az is érdekes, hogy egy ideig nem is ír az Ige Izsákról. Érdekes, hogy a következő alkalommal akkor olvasunk újra Izsákról, amikor szolgálója elhozza neki jövendőbelijét. Izsák kint van a mezőn, elmélkedik, majd felkel, hogy találkozzon menyasszonyával. Ahogy Jézus is áldozata után felment a mennybe, és most várja, hogy a Szentlélek elhozza menyasszonyát, és az Ige szerint várja,

„hogyan ellenségei zsámolyul vettessenek lába alá” (Zsidók 10:13).

Biztos vagyok benne, hogy Izsák Ábrahámmal volt, de érdekes, és fontos is, hogy ezen a ponton a Biblia mégsem említi. Gyakran legalább olyan fontos, amit nem említi a Biblia, mint az, amit megemlíti.

Például Dániel könyvében, biztosan emlékeztek, amikor Nebukadneccár hatalmas aranszobrot készíttetett, és mindenkitől megkövetelte, hogy boruljon le előtte, és imádják. A három zsidó fiatalember azonban nem volt erre hajlandó, így a tüzes kemencébe vetették őket. De hol van Dániel? Vajon Dániel leborult a szobor előtt? Nem – ebben biztos vagyok. De akkor hol van? A Biblia nem árulja el nekünk. Ez pedig nagyon érdekes, mert Dániel az egyház egyik előképe, és Dániel hiányzik, amikor a három fiatalembert a tüzes kemencébe vetik. Később megjelenik ugyan, de a tüzes kemencébe a három fiatalat vetik, őket elpecsételi Isten és átviszi a tűzön. Ahogy Isten Izráelt is elpecsételi majd, hogy átvigye őket a nagy nyomorúságon. Akkorra azonban már nem lesz ott az egyház.

Izsák Krisztus egyik előképe – az áldozat bemutatása után eltűnik, és akkor látjuk csak viszont, amikor szolgálója elhozza neki menyasszonyát. Ekkor felkel, és eljűk meg, hogy találkozzon menyasszonyával.

„Ezek után ezt a hírt vitték Ábrahámnak: Milká is szült fiúkat öcsédnek, Náhórnak” (20. vers)

Ábrahám tehát híreket kap családjáról, akik máshol éltek.

„Úcot, az elsőszülöttjét, Búzt, annak öccsét, és Kemúélt, Arám atyját, továbbá Keszedet, Hazót és Pildást, Jidláfot és Betúélt. Betúél nemzette Rebekát. Ezt a

nyolcat szülte Milká Náhórnak, Ábrahám öccsének. Reúma nevű másodfelesége is szült neki: Tebahot, Gahamot, Tahast és Maakát” (21-24. vers).

1 MÓZES 23. FEJEZET

„Sára százhuszonhét esztendeig élt, ennyi volt Sára életkora. Amikor meghalt Sára Kánaán földjén Kirjat-Arbában, azaz Hebrónban, Ábrahám bement Sárahoz, hogy meggyászolja és elsirassa őt” (1-2. vers).

Úgy tűnik, hogy Ábrahám kint lehetett a mezőn, amikor Sára meghalt, vagyis halála pillanatában nem volt mellette – szomorú dolog ez. Ábrahám bement hozzá, hogy meggyászolja és elsirassa.

„Majd fölkeelt Ábrahám a halottja mellől, és így szólt a hettitákhoz: Jövevény és idegen vagyok köztetek. Adjatok nekem sírhelynek való birtokot nálatok, hogy oda temethessem halottamat” (3-4. vers)

Ábrahám nem igazán birtokolt semmit, idegen és jövevény volt az ígéret földjén, tudván, hogy Isten egy napon neki adja azt a földet – neki és utódainak.

„A hettiták ezt felelték Ábrahámnak: Hallgass meg bennünket, urunk! Istentől való fejedelem vagy te közöttünk. A legszebb sírhelyünkön temesd el halottadat! Senki sem akadályoz meg közülünk, hogy az ő sírhelyére temesd halottadat” (5-6. vers).

„Ekkor fölkeelt Ábrahám, meghajolt a föld tulajdonosai, a hettiták előtt, és így szólt hozzájuk: Ha igazán azt akarjátok, hogy eltemessem halottamat, hallgassatok meg engem, és bírájátok rá Efrónt, Cóhar fiát, hogy adja nekem a makpélai barlangját, amely a szántóföldje végén van! Teljes értékéért adja el, hogy legyen sírhelynek való birtokom köztetek!” (7-9. vers).

Ábrahám tehát egy bizonyos területet szeretne megvásárolni, és arra kéri a többieket, győzzék meg Efrónt.

„Efrón is ott ült a hettiták között. Ez a hettita Efrón így szólt Ábrahámmal a hettitáknak és mindazoknak a füle hallatára, akik a város kapujában összejöttek: Nem, Uram! Hallgass meg engem! Neked adom azt a szántóföldet a rajta levő barlanggal együtt. Népem fiainak a szeme láttára adom azt neked. Temesd el halottadat!” (10-11. vers).

Nagylelkű ajánlatot kap tehát Ábrahám, ami jellemző volt abban a kultúrában. Más szóval tehát az volt az illendő, hogy ingyen felajánlják Ábrahámnak a földet, Ábrahám részéről azonban mélységes illetlenség lett volna elfogadni az ajánlatot! Abban az időben egyszerűen ez volt az üzletkötés módja: meghajoltak, majd mindenki füle hallatára azt mondták, hogy odaadják a földet ingyen is, de ha Ábrahám elfogadta volna az ajánlatot, elszabadult volna a pokol!

„Ábrahám meghajolt a föld tulajdonosai előtt, és így szólt Efrónhoz a föld tulajdonosainak a füle hallatára: Hallgass mégis rám! Megadom a szántóföld árát, fogadd el tőlem, azután oda temetem halottamat” (12-13. vers).

„De Efrón így felelt Ábrahámnak: Hallgass rám, uram! Négyszáz ezüst sekelt ér ez a föld! Mit számít az közöttünk? Temesd csak el halottadat!” (14-15. vers).

400 ezüst sekel jóval több volt, mint amennyit a föld valóban ért. De megint csak azt kell mondanom, hogy abban a kultúrában ez volt az üzletelés módja: először mindig egy rendkívül magas árat adnak meg. Azután kezdődik a licitálás – valaki magas árat kínál, erre te felajánlod, hogy annak negyven százalékáért vennéd meg, miközben tudod, hogy várhatóan a kiindulási ár 50-60 százalékáért a tiéd is lehet majd az áru. Olyan ez nekik, mint egy jó kis játék – ezért a kikiáltási ár mindig sokkal magasabb, mint az az ár, amiért aztán hajlandók is eladni a portékát.

Ma egyébként ugyanezt tapasztalhatjuk a Közel-Keleten! Ha az ember nem kezd el alkudozni, az eladó csalódott. Mert nekik ez egy nagyszerű szórakozás – imádnak alkudozni! Egyszerűen ez is része a kultúrának. Ők tehát mondanak egy rendkívül magas árat, erre neked nemet kell mondanod, majd hátat kell fordítanod az eladónak, és úgy kell tenned, mintha már indulnál is tovább. Erre az eladó utánad kiált, hogy várj, mennyit adnál érte. Erre te azt mondod, 50 centet. Erre ő: „Te jó ég, 50 cent! Hát ez hallatlan!”. Erre te megint hátat fordítasz, és már indulnál is tovább, amikor újra utánad kiált, hogy gyere vissza! Majd így folytatja: „Ha én ezt neked 50 centért eladom, tönkremegyek. Nem engedhetem meg magamnak! A nagyapámé volt ez a vállalkozás, tőle örökölte az apám, majd pedig én kaptam meg, de ha ezt most neked 50 centért eladom, bezárhatom a boltot! Ezért azt mondom: 65.” Olyan ez nekik, mint egy izgalmas játék, imádnak alkudozni!

Ábrahám is végigmegy az egyes lépéseken – nem fogadhatja el ingyen a földet, inkább fizetne érte. Erre a tulajdonos kijelenti, hogy a földet 400 sekelért adná el. És akkor hirtelen Ábrahám nem alkudozik tovább – szüksége van egy helyre, ahol halottját eltemetheti, így nem játszadozik tovább, kiméri a 400 sekel ezüstöt, és megveszi áron felül azt a bizonyos földet. Persze mindenki csalódott, mert Ábrahám nem ment bele az alkudozásba. Sára halála miatt azonban, ami kétségtelenül megviselhette őt, Ábrahám nem alkudozik, inkább kifizeti a magasabb árat, hogy eltemethesse Sárát.

„Ábrahám engedett Efrónnak, és kimért Ábrahám Efrónnak annyi ezüstöt, amennyit mondott a hettiták füle hallatára, a kereskedelmi forgalomban használt négyszáz ezüst sekelt. Így ment át Efrón makpélai szántóföldje, amely Mamréval szemben van, a szántóföld egész határán köröskörül Ábrahám birtokába, a hettitáknak és mindazoknak a szeme láttára, akik a város kapujában összejöttek. Azután eltemette Ábrahám a feleségét, Sárát a makpélai szántóföld barlangjában, Mamréval szemben. Ez ma Hebrón, Kánaán földjén. Így került Ábrahám birtokába sírhelyül a hettitáknak ez a szántóföldje a rajta levő barlanggal együtt” (16-20. vers).

Van ezzel egy probléma. Az Apcsel 7. fejezetében István védőbeszédében, amikor végighalad Izráel történetén, megemlíti, hogy Józsefet és Jákóbot *„elhelyezték abban a sírban, amelyet Ábrahám ezüstpénzért vásárolt Emór fiaitól Sikemben” (16. vers).*

Vagy István nem ismerte tehát jól a tényeket, vagy hibásan említette védőbeszédében, vagy a kéziratok másolói hibáztak ezen a ponton, vagy, ami valószínűleg a megoldás, hogy amit István állít, igaz. Ez azt jelentené, hogy Ábrahám vett egy földet Sikemben is, talán korábban, vagy épp később, Emór

fiaitól, szintén sírhelynek – de ezt nem jegyezték fel az Igében. Ez alapján tehát Ábrahám két földet vásárolt, egyet Sikemben, ahová először érkezett, majd pedig egy másikat Hebrónban, a makpélai barlangot, ahová Sárát temette. Emiatt tehát senki ne adja fel hitét, hiszen erre is van egy egyszerű magyarázat!

A következő alkalommal megnézzük, hogyan jön el Izsák menyasszonya – az egyik legszebb történet ez a Bibliában. A szolgáló messzi földre utazik, hogy menyasszonyt hozzon ura fiának. Mind a mai napig nyomon követhetjük a történet folytatását, ahogy a Szentlélek ebben napjainkban is készíti Isten fiának, Jézus Krisztusnak az ő menyasszonyát.

1 MÓZES 24-26. FEJEZET

„Ábrahám élemedett korú, öreg ember lett, és az Úr mindennel megáldotta Ábrahámot. Egyszer azt mondta Ábrahám háza öreg szolgájának, aki mindenét kezelte: tedd a kezedet a csípőm alá” (1-2. vers).

Ábrahám azért teszi ezt, mert szeretné, ha szolgálja valamit megígérne neki – valami rendkívül fontosat. Korábban Ábrahám legfőbb szolgálója Eliézer volt. Ezen a ponton nem tudhatjuk, hogy Eliézer él-e még, hiszen régóta szolgálta Ábrahámot, és lehet, hogy eddigre már meghalt. Annál érdekesebb azonban a történet, ha esetleg mégis Eliézerről van szó, Eliézer neve ugyanis azt jelenti, „Isten az én segítségem”. Ha tehát ez a szolga Eliézer, akkor Eliézer megy majd el messzi földre, hogy Ábrahám fiának feleséget hozzon. Ezt a csodálatos történetet szellemi síkra is kivetíthetjük. Korábban már említettük, hogy Ábrahám az Atya egyik előképe, sőt láttuk azt is, hogy Izsák a fiú, Jézus Krisztus egyik előképének tekinthető. Eliézer pedig a Szentlélek előképe lehet, ezért is fontos a neve, hiszen az Eliézer név azt jelenti, „Isten az én segítségem”. Amikor Jézus János evangéliumának 14. fejezetében megígérte a Szentlelket, ezt mondta: *„Én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké” (16. vers).*

A görög eredetiben a „pártfogó” megfelelője a „parakletosz”, ami az ember mellé szegődő segítő társat jelent. Egyrészt tehát tudjuk, hogy Eliézer neve azt jelenti, „Isten az én segítségem”, másrészt pedig látjuk, hogy Jézus a Szentlelket Pártfogónak hívja, pontosabban olyasvalakinek, aki mellénk szegődik, hogy segítségünkre legyen. Ahogy most végighaladunk a történeten, arra kérnélek benneteket, hogy a történetet vetítsétek ki a szellemi síkra is mindannak fényében, amit eddig elmondtunk, és akkor látni fogjátok, miről is szól tágabb értelemben ezt a történet: az Atya elküldi a Szentlelkét egy távoli országba, a zsidók földjén kívülre, hogy elhozza Jézus Krisztus menyasszonyát. A Szentlélek győzi meg a menyasszonyt, hogy vele tartson. Mindezt tehát tartsuk fejben, ahogy a történetet olvassuk, mert akkor megláthatjuk azt a képeket, amit szerintem Isten ebben a történetben szeretne kirajzolni előttünk.

Ábrahám tehát így szól szolgájához:

„Hadd eskesselek meg az Úrra, az ég és föld Istenére, hogy fiamnak nem a kánaániak leányai közül hozol feleséget, akik között lakom, hanem elmész hazámba, a rokonságomhoz, és onnan hozol feleséget a fiamnak, Izsáknak! De a szolga ezt mondta neki: Hátha az a leány nem akar követni engem erre a földre? Akkor visszavigyem a fiadat arra a földre, ahonnan eljöttél? Ábrahám így válaszolt neki: Őrizkedj attól, hogy oda visszavidd fiamat! Az Úr, az ég Istene, aki kihozott engem atyám házából és rokonságom földjéről, aki beszélt velem, és így esküdött meg nekem: A te utódaidnak adom ezt a földet! – Ő elküldi majd angyalát előtted, hogy onnan hozza a fiamnak feleséget. Ha a leány nem akar követni téged, akkor mentes leszel a nekem tett eskü alól, de a fiamat nem viheted vissza oda. Ekkor a szolga odatette kezét urának, Ábrahámnak a csípője alá, és megesküdött neki erre a dologra” (3-9. vers).

A szolga értelemszerűen előbb tisztázni akarta, jól értette-e az utasításokat, hiszen most már az ő feladata volt, hogy Ábrahám fiának, Izsáknak, feleséget hozzon. Ő pedig biztos akart lenni abban, pontosan mire is tesz ígéretet. Ezért is kérdezi, mi tévő legyen, ha a lány, akit talál, nem hajlandó vele tartani.

A szolga felismerte, mekkora áldozat és hitlépés egy fiatal leánynak mintegy 800 kilométerre vándorolni családjától úgy, hogy soha nem is látta jövendőbelijét, és tudja, valószínűleg soha nem lesz alkalma visszatérni szülőföldjére. Hiszen olyan sok kérdés merülhet fel ilyenkor egy fiatal lányban: Vajon szeretni fogja-e a férjét, vajon olyan férje lesz, amilyenre vágyik, vajon boldog lesz-e azon a távoli földön? A szolga megértette, milyen nehéz lesz egy ilyen leányt találni, és valószínűleg mindvégig ott motoszkált fejében a kérdés, vajon meg tudja-e győzni a leányt, ha egyáltalán talál Izsáknak megfelelőt, hogy ilyen messzire utazzon vele.

A szolga előre látta, milyen nehéz dolog ez, Ábrahám azonban hitt Istennek, és hitt abban, hogy ez is lehetséges: hogy lesz majd egy lány, aki hajlandó a szolgával tartani, ezért is mondja neki, hogy az Úr majd elküldi angyalát előtte, és ő mindent elrendez. Ábrahám legfontosabb utasítása azonban az volt, hogy semmiképpen se vigye Izsákot vissza arra a földre, mert Ábrahám teljesen biztos volt abban, hogy azt a földet ígérte neki és utódainak Isten, ahol akkor tartózkodott. Izsák tehát semmi szín alatt nem mehetett vissza arra a földre, ahonnan jöttek, és ha a lány nem hajlandó a szolgával tartani, a szolga felszabadul az eskü alól. Az eskü pedig, amit a szolga tett, egyfajta szent küldetéssé vált. Mivel nagy felelősség hárult a szolgára, tisztán akarta látni az eskü feltételeit, ezért Ábrahám mindent elmagyarázott neki. Ezt követően a szolga letette az esküt: megígérte, hogy elmegy, és igyekszik megnyerni egy fiatal lányt, hogy térjen vissza vele, és legyen Izsák felesége.

„Azután kiválasztott a szolga tíz tevét urának a tevéi közül, hogy elmenjen, és vitt magával urától mindenféle értékes dolgot. Elindult, és elment Aram-Naharaimba,

Náhór városába. A városon kívül megpihentette a tevéket egy kútnál, estefelé, amikor az asszonyok vizet meríteni jártak. Akkor ezt mondta: Uram, Ábrahámnak, az én uramnak Istene! Adj eredményt még ma, és mutasd meg hűségedet az én uram, Ábrahám iránt! Ideállok a forrás mellé, amikor a városbeli leányok kijönnek vizet meríteni. Legyen úgy, hogy ha azt mondom valamelyik leánynak: Nyújtsd ide a korsódat, hadd igyam! – ő pedig azt mondja: Igyál, sőt még a tevéidet is megítatom – akkor őt rendelted szolgálódnak, Izsáknak, és ebből tudom meg, hogy megmutattad hűségedet uram iránt!” (10-14. vers).

A szolga tehát azt mondja Istennek: „Uram, nekem fogalmam sincs, hol van ez a lány, de tudom, hogy te kiválasztottál egyet itt valahol. Nem tudom, ki a te választottad, ezért egyezzünk meg, hogy amikor idejönnek a leányok vízért, én majd odamegyek hozzájuk, és azt mondom, adjatok innom, ha pedig valamelyikük válaszol, és vízzel kínál, sőt azt mondja, hogy még a tevéimet is megítatja, Uram, kérlek, legyen ő a te kiválasztottad! Legyen ez a jel, és aki ezt mondja majd, arról tudni fogom, hogy ő az, akit te kiválasztottál!”. A szolga tehát bizonyos kritériumokat szab, amelyek alapján meg tudja majd állapítani, ki Isten választotta.

Érdekes, hogy néha sok időbe telik, amíg választ kapunk imáinkra. Ábrahám éveken keresztül imádkozott egy fiúgyermekért, mielőtt választ kapott. Néha azonban szinte azonnal jön a válasz – amilyen gyorsan kértük, olyan gyorsan meg is érkezik. Vajon miért van az, hogy egyes esetekben azonnali választ kapunk, más esetekben, pedig úgy tűnik, mintha Isten meg sem hallotta volna imánkat, és hosszú időbe telik, míg megérkezik a válasz?

Számomra ez is annak a bizonyítéka, hogy Isten ura mindennek. Tudjátok, ha én irányítanék mindent, én azonnal megválaszolnám minden imámat. Amikor viszont azt látom, hogy Isten bizonyos helyzetekben vár, felismerem, hogy Ő ura a helyzetnek, és az ő kezében van az időzítés is. Már régen rájöttem, hogy az a legjobb nekem, ha Isten irányítja az életem, mert sok olyan dolgot kértem már tőle imában, amit utólag szívesen töröltem volna: „Uram, ha lehetséges, szeretném törölni a június 23-i kérésemet, kérlek, felejtsd el, ne is válaszold meg!”. Később ugyanis rádöbbenek, hogy nincs is szükségem arra, amit korábban olyan kitartóan kértem, vagy felismerem, hogy nem tenne jót nekem, ha Isten megadná, mert hirtelen látom, hová vezetne, és inkább ártana, mintsem használna. Hány kérésemet töröltem már utólag Istennél! Isten ura minden helyzetnek, és ez jól is van így, hiszen Isten nélkül csak káosz uralkodik.

Hiszem, hogy Isten minden helyes dolgot, amiért valaha is imádkoztunk már azelőtt meg akarta adni nekünk, hogy elkezdtünk érte imádkozni. Azt is hiszem, hogy az imánk egyszerűen csak lehetőséget adott Istennek arra, hogy megadja, amit már egyébként is meg akart adni. Isten egy bölcs és szerető Atya, aki már évekkorábban tudta, mire volt szükségünk tegnap. És a megválaszolt imákat mindvégig meg is akarta válaszolni.

Hiszem, hogy a te mennyei atyád tudja, mire van szükséged, még mielőtt kérésedet feltárnád előtte. És eleve meg akart adni neked minden helyes dolgot, amiért valaha is imádkoztál. Nem gondolom, hogy az ima megváltoztatná Isten akaratát. Én nem olyannak ismerem Istent, hogy vitatkozhatok vele, felsorolhatom nagyszerű érveimet, és megváltoztathatom Isten gondolkodását meggyőző érveléssel és imáimmal. Ebben nem hiszek. Azt viszont hiszem, hogy Isten minden jót meg akart nekem adni már azelőtt, hogy én azt imába foglaltam volna. János azt mondja:

„Ha pedig tudjuk, hogy bármit kérünk, meghallgat minket, akkor tudjuk, hogy már megkaptuk, amit kértünk tőle” (1János 5:15).

Jézus így szólt: *„és amit csak kértek majd az én nevemben, megteszem, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban”* (János 14:13),

majd hozzáteszi:

„Eddig nem kértetek semmit az én nevemben: kérjétek és megkapjátok, hogy örömtök teljes legyen” (János 16:24).

A Márk 11:24-ben pedig ezt olvashatjuk: *„Ezért mondom nektek: higgyétek, hogy mindazt, amiért imádkoztok, és amit kértek, megkapjátok, és meg is adatik nektek.”*

„Mindazt, amiért imádkoztok” – mindent és bármit? Azért ez elég tág fogalom, nem? Hadd tegyem fel nektek a kérdést: Kinek mondta mindezt Jézus? Vajon a sokaságnak? Nézzétek csak meg az Igében! Amikor Jézus ezt mondta, híre-nyoma nem volt a sokaságnak. Jézus a tanítványaihoz, egy kisebb csoporthoz szólt. De mi is kell ahhoz, hogy valaki Jézus tanítványa lehessen?

„Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem” (Máté 16:24).

Ennek a fényében értelmezzétek tehát Jézus minden korábbiakban említett szavát, mert azok az ígéretek csak azoknak szólnak, akik már megtagadták önmagukat, felvették a keresztyét, és elindultak, hogy kövessék őt. Ezek az emberek saját életükben már eljutottak a kereszthez, és többé nem saját dicsőségüket, saját javukat, vagy saját hasznukat keresik, hanem egyedüli céljuk, hogy Jézus Krisztus dicsőüljön meg rajtuk keresztül.

Teljesen odaszánták az életüket – egy ilyen emberre pedig érvényes, hogy bármit kér, megkapja, hiszen az ilyen ember olyan dolgokat kér majd Istentől, amelyek Istennek kedvesek, és összhangban állnak az ő akaratával. Jézus fent említett ígéreteit tehát nem alkalmazhatjuk általános értelemben véve bárkire és mindenkire – különleges ígéretekéről van itt szó, amelyek egy meghatározott embercsoportnak szólnak.

Ábrahám szolgája tehát imádkozott, és felállított bizonyos kritériumokat, amelyek alapján kérte Istent, hogy mutassa meg neki Izsák jövődöbelijét.

„Még be sem fejezte szavait, máris jött Rebeka, korsóval a vállán. Ő Betúélnak, Milká fiának volt a leánya, Milká pedig Ábrahám testvérének, Náhórnak volt a felesége” (15. vers).

Milká Lót testvére volt, édesapjuk pedig korán meghalt. Az édesapa halála után Ábrahám maga mellé fogadta elhunyt testvére fiát, Lótot, Ábrahám másik fiútestvére pedig magához fogadta a leányt, Milkát, aki tulajdon unokahúga volt, és lényegében feleségül vette. Gyermekek is születtek – Betúél, aki Rebeka és Lábán édesapja volt. Lábán később ismét belép a képbe, amikor Jákob menekülni kényszerül testvére, Ézsau elől. Még mielőtt Ábrahám szolgája befejezte volna az imádságot, meg is jelent Rebeka korsóval a vállán.

„A leány igen szép arcú volt, hajadon, akinek férfival még nem volt dolga. Lement a forráshoz, megtöltötte a korsóját, és feljött. Ekkor a szolga odafutott, és azt mondta: Adj nekem egy korty vizet a korsóból!” (16-17. vers).

Elérkezett tehát a pillanat, hogy feltegye a nagy kérdést, és biztosan izgatottan várta a választ! Mielőtt odafutott a lányhoz, biztosan elgondolkodott azon, milyen szép is ez a lány, és milyen csodálatos lenne ilyen feleséget vinni Izsáknak. Majd sietve megszólította:

„Adj nekem egy korty vizet a korsóból!” – és izgatottan várta a lány válaszát.

„A leány így felelt: Igyál, uram! És gyorsan levette korsóját a kezébe, és inni adott neki. Miután eleget adott neki inni, így szólt: Tevéidnek is meritek, míg eleget nem isznak. Sietve beleöntötte korsó vizet a vályúba, azután ismét odafutott meríteni a forráshoz. Így merített valamennyi tevének. Az ember közben némán figyelte, hogy megtudja, szerencsésé tette-e útját az Úr, vagy sem” (18-21. vers).

„Az ember közben némán figyelte” – de biztosan hevesen dobogott szíve! Ó, annyira gyönyörű ez a lány! Vajon ő lenne az? Némán figyelte, bár legszívesebben azonnal elmondott volna neki mindent, de inkább magában tartotta.

Ezután érkezett a következő kérdés ideje: „Miután a tevék már eleget ittak, elővett a férfi egy fél sekel súlyú aranyfüggőt” – az eredetiben orrperec szerepel, fél sekel pedig nagyjából 7 grammnak felelt meg – „és a leány kezére való két karperecet, tíz aranysekel súlyút” – ez pedig 160 grammnak felelt meg – „és ezt kérdezte: Kinek a leánya vagy?”. Nagyon fontos kérdés ez: Ki az apád? Kinek a leánya vagy?

„Mondd meg nekem, van-e számunkra éjszakára hely apád házában?” (22-23. vers).

„Ő azt felelte: Betúél leánya vagyok, Milká fiáé, akit ő Náhórnak szült. Azt is mondta neki: Van nálunk bőven szalma is, abrak is, meg hely is van éjszakára. Akkor meghajolt az a férfi, leborult az Úr előtt, és ezt mondta: Áldott az Úr,

Ábrahámnak, az én uramnak Istene, aki nem vonta meg hűségesszeretét uramtól! Az Úr vezérelt engem ezen az úton az én uram testvérének házához (24-27. vers).

Milyen csodálatos az Úr – ez a lány Ábrahám rokona! Hogyan lehetséges ez? A szolgát nagy izgalom tölthette el ekkor. Leborult, és imádta az Urat. Majd ezt mondta: „Az Úr vezérelt engem ezen az úton.”. Azt hiszem, rendkívül fontos kijelentés ez mindenkinek, aki tudni szeretné, hogyan vezeti gyermekeit Isten.

„Az Úr vezérelt engem ezen az úton.” Hiszem, hogy Isten azt várja tőlünk, lépünk ki hitben, és ahogy hitben megtesszük az első lépést, ő vezet bennünket tovább. Szerintem sokszor elkövetjük azt a hibát, hogy hátradőlünk, és azt mondjuk, 'itt vagyok, Uram, akkor most vezesd kérlek az életem! Itt várok és heverészek, amíg el nem kezdesz vezetni'. Ha azonban ezt teszed, nagy az esélye, hogy soha nem tudod meg, merre menj. Kelj fel, indulj el, és akkor az Úr megmutatja, merre haladj!

Túl sokan passzívan állnak hozzá Isten vezetéséhez. Azt mondják: „Uram, itt vagyok, kérlek, csak vezess” – közben viszont meg se moccannak. Pedig fontos, hogy kilépjünk! Ha Ábrahám szolgája Beérsebában maradt volna, és hónapokon keresztül csak imádkozott volna, hogy Uram, kérlek, vezess el a megfelelő lányhoz, vajon hogyan vezethette volna el az Úr Rebekához, amíg ő Beérsebában várakozik? A szolgának el kellett indulnia, és amikor elindult, az Úr vezetni kezdte őt.

Azt hiszem, gyakran esünk bele abba a hibába, hogy a teljes képet várjuk Istentől, még mielőtt nekivágnánk az útnak. Fülöp egy hatalmas ébredés kellős közepén találta magát Samáriában. Sok ember hitt az Úrban, de Istentől épp akkor azt az utasítást kapta, hogy hagyja el Samáriát, és menjen el Gázába, egy néptelen, sivatagi területre. A legtöbbünk valószínűleg, ha ezt az utasítást kapná az Úrtól, azonnal feltenné a kérdést: „De hát Uram, miért akarod, hogy oda menjek? Uram, mit csináljak én ott? Mit tartogatsz a számomra? Uram, itt éppen hatalmas ébredés van, és nagyon sok ember tér meg. Uram, mit tervezel?”.

Az ember ugye azt akarja, hogy Isten már előre megmutassa neki a teljes képet. Isten azonban nem mindig mutat meg mindent előre – sokszor egyszerre csak egy lépést láthatunk, és addig nem is mutatja meg a második lépést, amíg az első lépést meg nem tettük. Miért is mutatná meg Isten a második lépést, ha az első lépést sem tetted még meg? Fülöp tehát elhagyta Samáriát, lement a Gázába vezető útra. Ott pedig megpillantott egy hintót, ami épp Etiópiába tartott. És akkor megkapta a következő lépést: „Menj oda, csatlakozz ahhoz a hintóhoz!”. És Fülöp nem kezdett el az Úrral vitatkozni. Nem kérdezgetett, hanem megtette, amire az Úr kérte, és odament a hintóhoz.

Isten tehát lépésenként vezet bennünket. Ha nem teszem meg az első lépést, nem jutok el a második lépésig. Hitben meg kell tennem az első lépést, és ahogy

elindulok, Isten irányítani fogja a lépteimet, és mindig megmutatja a következő lépést. „Az Úr vezérelt engem ezen az úton, az én uram testvérének házához” – ez bizony nem semmi! 700 kilométert utazott, és fején találta a szöveget! Biztosan több kút is volt útközben, ahol megállhatott volna, de Isten a helyes kúthoz vezette. Sőt, az időzítés is tökéletes volt: Rebeka volt az első, akivel találkozott. 700 kilométer vándorlás után vállalkozását siker koronázta!

„Ezután elszaladt a leány, és elmondta anyja háza népének, hogy mi történt. Rebekának pedig volt egy Lábán nevű bátyja. Ez a Lábán kiszaladt ahhoz az emberhez a forráshoz. Amikor látta a függőt és a húga kezén levő karpereceket, és meghallotta hűgának, Rebekának a beszédét, aki elmondta, hogy miről beszélt vele az az ember, akkor odament ahhoz az emberhez, aki még mindig ott állt a tevék mellett a forrásnál” (28-30. vers).

Később látni fogjuk, hogy Lábán meglehetősen pénzsóvár volt. Ez esetben is húga ajándékba kapott arany karperecei keltették fel érdeklődését a kútnál várakozó szolga iránt. Nem meglepő tehát, hogy igencsak nyájasan viselkedik majd a szolgálával, és már rohan is ki hozzá, valószínűleg abban a reményben, hogy neki is csurran-cseppen valami. Kirohant tehát a szolga után a kúthoz – a szolga ugyanis a kútnál maradt, amíg Rebeka hazament, hogy megkérdezze, náluk maradhat-e éjszakára embereivel és tíz tevéjével. Lábán így szól hozzá:

„Jöjj be, áldott embere az Úrnak, mit állsz idekint? Én már elkészítettem a házat és a tevék helyét is” (31. vers).

Valójában erre még nem lehetett ideje, de amikor látta a karkötőket, úgy tűnik, elszánta magát, hogy mindent megtesz, és előkészíti a házat, stb.

„A férfi bement a házba, Lábán meg levette a tevékről a szerszámot, adott a tevéknek szalmát és abrakot, azután vizet hoztak, hogy megmossák a lábát, meg a vele levő emberek lábát is. Majd ennivalót tettek eléje, de ő így szólt: Nem eszem, amíg el nem mondom a mondanivalómat! Lábán így szólt: Beszélj! (32-33. vers).

„Ő pedig ezt mondta: Ábrahám szolgálója vagyok. Az Úr igen megáldotta az én uramat, és meggazdagodott. Adott neki juhokat, szarvasmarhákat, ezüstöt, aranyat, szolgálókat, szolgálókat, tevéket és szamarakat. Uramnak a felesége, Sára, öregkorában szült fiút az én uramnak, aki neki adta mindenét” (34-36. vers).

Itt láthatjuk annak a misztériumát, ahogy a Szentlélek hívogatni kezdi Jézus menyasszonyát. A Szentlélek a mennyek országának dicsőséges gazdagságáról mesél nekünk: az Igében azt olvassuk, hogy az utak színaranyból vannak, a falak jáspisből, a város kapui pedig gyöngyből. Sőt olvashatunk az élet vizének folyójáról is, amely ragyogó, mint a kristály, és amelynek két ága között ott áll az élet fája. Milyen dicsőséges Isten országa!

Istennek is van egy Fia, és mindent nekiadott. Ő minden örököse, és Isten mindent az Ő fennhatósága alá helyezett. A Szentlélek pedig bizonyítást tesz nekünk Isten országa dicsőségéről, és arról, hogyan tette meg Fiát minden örökösévé. A Fiú pedig keresi menyasszonyát. Egészen pontosan az Atya keres menyasszonyt Fiának. A Szentlélek tehát bizonyítást tesz nekünk Jézus Krisztusról. Péter azt mondja:

„Őt szeretitek, pedig nem láttátok” (1Péter1:8)

Ebből láthatjuk, hogy a Szentlélek jó munkát végzett! Bár nem láttam Őt, mégis szeretem. És bár még nem láttam, a szívemben kimondhatatlanul nagy örömmel örvendezek, ahogy dicsőséges országára gondolok, amelynek Jézus Krisztus menyasszonyaként én is részese lehetek. Már alig várom! A szívem telve van izgatott várakozással és örömmel, így várom azt a napot, amikor végre megláthatom Őt színről színre.

„Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre” (1Kor. 13:12).

Már alig várom! Ábrahám szolgája tehát izgatottan beszámol urának gazdagságáról, mindarról, amit ura a fiának adott.

„Engem pedig így esketett meg az uram: Ne végy fiamnak feleséget a kánaániak leányai közül, akiknek a földjén lakom, hanem menj el apám házához, az én nemzetségemhez, és onnan hozz feleséget a fiamnak! S amikor azt mondtam uramnak: Hátha az a leány nem akar követni engem, akkor így felelt nekem: Az Úr, akinek a színe előtt járok, elküldi majd angyalát veled, és szerencsésé teszi utadat, hogy feleséget hozhass fiamnak az én nemzetségemből, apám házából” (37-40. vers).

Ábrahám tehát hitt abban, hogy Isten vezeti majd a szolgát, és szerencsésé teszi útját.

„Csak akkor mentesülsz a nekem tett eskü alól, ha elmész az én nemzetségemhez. Ha nem adják neked, akkor is mentesülsz a nekem tett eskü alól” (41. vers).

„Amikor ma a forráshoz értem, ezt mondtam: Uram, Ábrahámnak, az én uramnak Istene! Bárcsak szerencsésé tennéd utamat, amelyen járok! Ideállok a forrás mellé. Legyen úgy, hogy ha azt mondom valamelyik leánynak, aki kijön vizet meríteni: Adj innom egy kis vizet a korsóból, és az ezt feleli nekem: Igyál, sőt még a tevéidnek is merítek: az legyen az a leány, akit az Úr az én uram fiának rendelt” (42-44. vers).

„Még be sem fejeztem magamban a beszédet, máris jött Rebeka, korsóval a vállán, lement a forráshoz, és merített. Ezt mondtam neki: Adj innom!” (45. vers).

Van ebben számomra valami érdekes: Isten meghallja szívünk imádságait. Nem is szükséges imáinkat szavakba önteni. Sokszor úgy gondoljuk, nem is imádkozunk igazán, ha nem hangosan imádkozunk, pedig Isten ismeri a szívünk imádságait. A szolga nem felemelt kezekkel állt kint a pusztában, és nem

fennhangon imádkozott. Ha azt tette volna, minden leány figyelmét magára irányította volna, és mindenki rohant volna, hogy vizet merítsen neki a kútból. Azt hiszem, sokszor azért kapunk választ hangos imáinkra, mert az emberek belefáradtak kiáltásunkba, és megtesznek mindent, csak hogy abbahagyjuk. Azért reagálnak szükségleteinkre, mert nagydobra vertük azokat. Jézus azonban azt mondta:

„Te pedig, amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódat bezárva imádkozzál Atyáddhoz titokban, Atyád pedig, aki látja, amit titokban teszel, megfizet neked” (Máté 6:6).

Az imáinkat pedig nem szükséges hangosan kimondanunk. Én személy szerint rájöttem, hogy néha igenis jó hangosan megfogalmazni az imáimat. Nem mintha kötelező lenne, hanem mert néha úgy érzem, jót tesz nekem. Ha ugyanis letérdelek az ágyam mellé, a kezemre hajtom a fejem és magamban elkezdek imádkozni, igen gyorsan álomba szenderülök! Úgy is fogalmazhatnék persze, hogy ilyenkor megpihenek az Úrban! Nézőpont kérdése. Nekem mindenestre jót tesz, ha hangosan imádkozom, mert így jobban tudok az imára összpontosítani.

Ha viszont csak magamban imádkozom, sokszor azon kapom magam, hogy elkalandoznak a gondolataim – hirtelen megint a Hawaii-szigeteken találok magam! Hadd tegyem hozzá, hogy mindemellett azért sokat imádkozom magamban. Vannak dolgok, amiket nem akarok kimondani, ezek a szívem mély imádságai, gyakran viszont fontosnak érzem hangosan imádkozni, hogy jobban tudjak összpontosítani. A lényeg azonban, hogy nem muszáj hangosan imádkoznunk, hiszen Isten szívünk kiáltását is meghallja.

Érdekesnek tartom, hogy ez a szolga is csak magában imádkozott, lehet, hogy még a fejét sem hajtotta le, hiszen ez sem létfontosságú! Magában azonban végig imádkozott, hogy megtalálja Izsáknak a megfelelő feleséget.

„Még be sem fejeztem magamban a beszédet, máris jött Rebeka, korsóval a vállán, lement a forráshoz, és merített. Ezt mondtam neki: Adj innom. Ő gyorsan levette a korsóját, és így felelt: Igyál, sőt még a tevéidet is megítatom. Ittam, és ő a tevéket is megította. Azután megkérdeztem tőle: Kinek a lánya vagy? Ő ezt mondta: Annak a Betúélnak a leánya vagyok, akit Milká szült Náhórnak. Ekkor a függőt az orrába és a karpereceket a kezére tettem. Azután meghajoltam, leborultam az Úr előtt, és áldottam az Urat, Ábrahámnak, az én uramnak Istenét, aki a helyes úton vezérelt engem, hogy az én uram testvére leányát vigyem el feleségül a fiának. Most azért, ha meg akarjátok mutatni, hogy szeretitek uramat, és hűek vagytok hozzá, mondjátok meg ezt nekem! De ha nem, azt is mondjátok meg, mert aszerint fordulok jobbra vagy balra!” (45-49. vers).

„Lábán és Betúél így válaszolt: Az Úrtól indult el ez a dolog, mi nem mondhatunk neked sem rosszat, sem jót” – vagyis egyértelműen az Úrtól van ez – „Itt van Rebeka, vidd, és menj! Legyen urad fiának a felesége, ahogyan elvégezte az Úr” (50-51. vers).

„Amikor meghallotta Ábrahám szolgája a beszédüket, földre borult az Úr előtt. Azután a szolga ezüst és arany ékszereket meg ruhákat vett elő, és Rebekának adta. Drága ajándékokat adott a bátyjának és az anyjának is. Majd ettek és ittak az emberekkel együtt, akik vele voltak, és ott töltötték az éjszakát. Amikor felkeltek reggel, így szólt: Bocsássatok el uramhoz!” (52-54. vers).

Vegyük észre, hogy amint a szolga megtudta, hogy elengedik Rebekát, ajándékokkal árasztotta el a lányt. Abban a pillanatban, amikor életünket odaszánjuk Jézus Krisztusnak, a Szentlélek is elkezd kiönteni ránk a Lélek dicsőséges ajándékait: a békesség, az öröm, a szeretet, az erő ajándékát, és különleges módon kezd el bennünk munkálkodni.

„A leány bátyja és anyja azonban azt mondta: Hadd maradjon velünk a leány még vagy tíz napig, azután elmehet! De ő így felelt nekik: Ne tartsatok vissza, hiszen az Úr szerencséssé tette utamat. Bocsássatok el, hadd menjek uramhoz! Azok ezt mondták: Hívjuk ide a leányt, és kérdezzük meg őt magát! Odahívták Rebekát, és azt kérdezték tőle: Elmész-e ezzel az emberrel? Ő azt felelte: Elmegyek!” (50-58. vers).

Most tehát Rebeka kezében a döntés. A szolga azonnal szeretne hazaindulni, sietve akar visszatérni a jó hírrel, hogy az Úr szerencséssé tette az útját, Rebeka édesanyja és testvére azonban természetesen tiltakoznak. Hajlandóak ugyan elengedni Rebekát, de abban reménykedtek, hogy legalább néhány napot még eltölthetnek vele, mielőtt elválnak tőlük, hiszen tudják, valószínűleg soha nem láthatják őt viszont. Mivel a szolga ragaszkodott ahhoz, hogy azonnal útra keljenek, elhatározták, hogy személyesen Rebekát kérdezik meg az ügyben. Felteszik hát Rebekának a kérdést: a szolgálóval tart-e, még ha azonnal útra is kell kelnie. Rebeka pedig csodálatos választ ad: „Elmegyek!”. Nekünk is döntenünk kell – ezt a döntést pedig senki más nem hozhatja meg helyettünk. Nekünk kell döntenünk, hogy része akarunk-e lenni Isten családjának. Ebben az esetben Rebekának kellett döntenie, és ő élt is döntési jogával.

„Elbocsátották tehát húgukat, Rebekát, és a dajkáját, meg Ábrahám szolgáját embereivel együtt. Megáldották Rebekát, és ezt mondták neki: Húgunk, legyen utódaid száma ezerszer tízezer! Vegye birtokba utódod ellenségei városát! Azután fölkelte Rebeka és szolgálói, felültek a tevékre, és követték azt a férfit. Így vitte el a szolga Rebekát, és elment” (59-61. vers).

„Izsák éppen megérkezett a Lahajrói-kúttól, mert a Délvidéken lakott” (62. vers).

Biztosan emlékeztek, hogy a Lahajrói-kút annyit jelent, „annak a kútja, aki él és lát engem”. Ennél a kútnál sírdogált korábban Hágár, amikor elszökött Szárajtól, mert az rosszul bánt vele. Az Úr anygala rátalált Hágárra ennél a forrásnál, és megparancsolta neki, hogy térjen vissza úrnőjéhez és alázkodjon meg előtte. Az Úr anygala azonban azt is megígérte neki, hogy nagyon megsokasítja utódaikat, és Hágár fiút fog szülni, akit nevezzen Izmaelnek. Hágár ekkor azt mondta az Úrról: „Te vagy a látás Istene” – így a kút Lahajrói-kútnak nevezték, ami azt jelenti,

„az Úr, aki él és lát engem.” Most azt látjuk, hogy Izsák ennek a kútnak a közelében lakik. Ez a kút egyébként többször is megjelenik majd a történetben, és a későbbiekben kiderül, hogy Izsák erre a területre költözött.

„Estefelé kiment Izsák imádkozni a mezőre. Amint föltekintett, látta, hogy tevék közelednek” (63. vers).

Érdekes, hogy Ábrahám hitéről sokat olvashatunk az Igében, miközben Izsák hitéről, illetve Istennel való kapcsolatáról igencsak keveset árul el nekünk a Biblia. Itt van azonban egy utalás Izsák lelki életére – Izsák este kint imádkozott a mezőn. Én is azt tapasztalom, hogy a legjobb idő az imádságra este van, szürkületkor. Emlékszem, amikor kisrác koromban az óceánhoz közel laktunk, az egyik kedvenc elfoglaltságom az volt, hogy lementem az óceán partjára, és csak ültem a homokban teljesen egyedül. Néztem a naplementét, figyeltem a sirályokat, és egyszerűen csak elmélkedtem Istenről, és az Ő nagyságáról. Olyan gyerekkori emlék ez, ami mind a mai napig elevenen él bennem. Csodálatos volt esténként Istenről elmélkedni! Itt is azt látjuk, hogy Izsák este a mezőn imádkozott, amikor pedig felnézett, látta, hogy tevék közelednek. Ekkor még nem tudhatta, hogy a szolgálta útja sikerrel járt.

Rebeka is föltekintett, és meglátta Izsákot. Akkor leszállt a tevéről, és azt kérdezte a szolgától: Ki az a férfi, aki szembe jön velünk a mezőn? A szolgálta így felelt: Ő az én uram! Akkor Rebeka fátylat vett elő, és eltakarta magát. A szolgálta pedig elbeszélte Izsáknak mindazt, amit végzett. Izsák ekkor bevezette Rebekát anyjának, Sárának a sátrába, és feleségül vette Rebekát. Izsák megszerette őt, és megvigasztalódott anyja halála után” (64-67. vers).

1 MÓZES 25. FEJEZET

„Ábrahám ismét megnősült, feleségének Ketúrá volt a neve” (1. vers)

Ketúrá annyit jelent, „mindannyiunk anyja.”

„Ő szülte neki Zimránt, Joksánt, Medánt, Midjánt, Jisbákot és Súahot. Joksán nemzette Sebát és Dedánt. Dedán fiai lettek az assúriak, a letúsiak és a leumiak. Midján fiai pedig: Éfá, Éfer, Hanók, Abidá és Eldáá. Ezek mind Ketúrának a leszármazottai” (2. vers).

Ezek a nevek nem igazán jelentenek nekünk semmit. Ahogy ezt már korábban is említettem, egyes vérvonalakat csak egy bizonyos ideig követ nyomon az Ige, például egyetlen nemzedéken át, majd a felsorolásnak hirtelen vége szakad.

Olyan ágak esetében látjuk ezt, amelyek nem kapcsolódnak Jézus Krisztushoz. Már itt, Mózes első könyvében is nyilvánvaló, hogy a történet Jézus Krisztusról szól. Az Ige tehát azt a vérvonalat követi, amelyik Jézus Krisztushoz vezet, hiszen az a fontos. Hiszen a történelem Jézus Krisztusról szól - ő áll a középpontban. Ilyen szempontból tehát nem fontosak Ábrahám fiai, akiket a 25. fejezet elején említ az Ige. Az ötödik vers azonban nagyon fontos:

„De Ábrahám Izsáknak adta mindenét” (5. vers)

Izsák volt az a fiúgyermek, akit Isten Ábrahámnak és Sárának megígért.

„Az Ábrahám másodrangú feleségeitől származó fiaknak csak ajándékokat adott Ábrahám, és még életében eltávolította őket fia, Izsák mellől kelet felé, egy keleti országba” (6. vers).

Ábrahám tehát Izsáknak adta mindenét, többi fiának csak ajándékokat adott, majd elküldte őket. Láthatjuk tehát, hogy Izsák válik a történet központi alakjává, mert ő része annak a vérvonalnak, amely elvezet Jézus Krisztushoz.

„Ábrahám életkora, amit megért, százhetvenöt év volt. Akkor elhunyt Ábrahám, meghalt késő vénységében, öregén, betelve az élettél, és elődei mellé került” (7-8. vers).

Ábrahám tehát 175 éves korában halt meg. Valójában az történt, hogy a lelke kiköltözött öreg sátrából, mert az az öreg sátor már nem bírta tovább, és teljesen elhasználódott. Amikor pedig egy sátor teljesen leépül, többé nem véd az eső, vagy a nap elől, és folyamatosan csak foltozgatni kell, itt az ideje, hogy kiköltözzünk belőle. Ábrahám is kiköltözött földi sátrából. Mindez azonban még azelőtt történt, hogy Jézus Krisztus utat nyitott a mennybe, ezért Ábrahám nem a mennybe ment, hanem a Hádészba. Ott vigasztalójává lett azoknak, akik szintén a Hádészba kerültek, és várták Isten ígéretének beteljesülését. Lukács evangéliumának 16. fejezetében Ábrahámot a Hádészban találjuk, ahol Lázárt vigasztalja. Sőt azt is látjuk, hogy a gazdag ember megszólítja Ábrahámot, Ábrahám pedig válaszol. Jézus halála után, még mielőtt felment a mennybe, leereszkedett a föld mélyébe:

„Így ment el a börtönben levő lelkekhez is, és prédikált azoknak” (1Péter 3:19).

Ábrahám lelke is ott volt, és Jézus prédikált neki is, és mindazoknak, akik Ábrahámmal együtt várták a Messiás eljövetelét, Isten ígéretének beteljesedését. Ezért olvashatjuk Ézsaiás próféciájában, hogy megnyitja a börtönök kapuit, és kiszabadítja a foglyokat. Ezek az emberek is fogságban sínylődtek, de Jézus megnyitotta a börtönök kapuit, és szabadságra vezette őket.

Isten gyermekeként, azon a napon, amikor az én lelkem is elhagyja a földi sátram, mivel Jézus Krisztus megnyitotta az utat, egyenesen a mennybe mehetek, és beköltözhetek Istentől készített új hajlékomba, ami

„nem kézzel csinált, hanem örökkévaló” mennyei ház (2Kor. 5:1).

Kiköltözöm tehát ebből az ütött-kopott földi sátorból egy teljesen új házba, amiről az Úr megígérte, hogy elkészíti nekem.

„Az én Atyám házában sok hajlék van, ha nem így volna, vajon mondtam volna-e nektek, hogy elmegeyek helyet készíteni a számotokra?” (János 14:2).

Ő tehát készíti nekem a helyet, az én mennyei hajlékomat, ami nem kézzel csinált, hanem örökkévaló. Ez a földi sátor azonban csak átmeneti. Az én földi sátram még annyi évet sem bírna ki, mint Ábrahámé! Tulajdonképpen az volna a lehető legrosszabb dolog az életemben, ha én is 175 évig élnék! Még 75 évig sem akarok élni. Persze ha ez az Úr akarata, akkor rendben van, de azt hiszem, nem fogok olyan sokáig élni, és jó tudni, hogy bár egy napon teljesen elhasználódik a földi sátram, az Úr már készíti az új hajlékot a lelkemnek – az Úr házat készíti nekem, nem holmi sátrat!

Bevallom, kezdek belefáradni ebbe a sátorba, sőt maga a sátor is kezd elfáradni. Egy ideig jó a sátor is, de egy idő után rádöbben az ember, hogy egy sátorban nincs meg az a komfort, amire vágyunk. Ezért aztán az ember elkezd vágyakozni egy ház után. Eljön majd az a nap, amikor én is egy vadiúj házba költözöm! Olyan házba, amit maga Isten készített, és amely örökké megmarad. Ezért mondta Pál is:

„Azért sóhajtozunk ebben a testben, mivel vágyakozunk felöltöni rá mennyből való hajlékunkat (...) Tehát mindenkor bizakodunk, és tudjuk, hogy amíg a testben lakunk, távol lakunk az Úrtól (...) De bizakodunk, és inkább szeretnénk kiköltözni a testből, és hazaköltözni az Úrhoz” (2Kor. 5:2,6,8).

Ábrahám tehát meghalt, vagyis a lelke elhagyta testét, miután abban lakott 175 évig. Szép kort ért meg Ábrahám, halála után pedig elődei mellé temették.

„Fiai, Izsák és Izmael temették el a makpélai barlangban, Efrónnak, a hettita Cóhar fiának a szántóföldjén, Mamréval szemben, azon a szántóföldön, amelyet Ábrahám a hettitáktól vett meg. Ott temették el Ábrahámot, ahol Sárát, a feleségét” (9-10. vers).

Vegyük észre, hogy Izsák és Izmael itt együtt vannak, együtt temetik el Ábrahámot. Korábban ellenségeskedés támadt közöttük, de most úgy tűnik, hogy édesapjuk halála összehozta őket. Ezen a ponton rövid időre Izmaelt követi nyomon az Ige, majd visszatér Izsákra, Izmael ugyanis nem fontos a Jézus Krisztusra koncentráló történet szempontjából. A 12. verstől Izmael leszármazottairól olvashatunk, akik a mi szempontunkból kevésbé fontosak, ahogy azok az utódok is, akik Ábrahám másodfeleségeitől születtek. Nem szívesen szállnék harcba ezekkel a nevekkel! Ugorjunk ezért a 16. versre:

„Ezek Izmael fiai, és ez a nevük falvaik és sáttortáboraik szerint: tizenkét fejedelem, törzseiknek megfelelően. Izmael életkora százharminckét esztendő volt. Akkor elhunyt, meghalt, és elődei mellé került. Izmael utódai Havilától Súríg tanyáztak, amely Egyiptomtól keletre Assúr felé van. Szembeszálltak a testvértörzsekkel is” (16-18. vers).

Így érkezünk el Izsák nemzetségéhez, ami az igazán fontos:

„Ez Izsáknak, Ábrahám fiának a nemzetsége: Ábrahám nemzette Izsákot. Izsák negyvenesztendő volt, amikor feleségül vette Rebekát, az arám Betúél leányát, az arám Lábán húgát Paddan-Arámból. És Izsák könyörgött az Úrnak feleségéért, mivel meddő volt” (19-21. vers).

Izsák tehát imádkozott a feleségéért, mert az meddő volt, hogy az Úr nyissa meg méhét. Érdekes, hány gyermek futkározik a mi gyülekezetünkben is, aki konkrét válaszok az imákra! Több párért is, akiknek nem lehetett gyermeke, imádkoztak gyülekezetünk vezetői, Isten pedig gyermekkel áldotta meg őket. Sok gyermek a gyülekezetünkben valóban imaválasz - csodával határos módon született. Az pedig teljesen biblikus, hogy Izsák könyörgött az Úrhoz feleségéért.

„Az Úr pedig engedett könyörgésének, úgyhogy teherbe esett Rebeka, a felesége. De a fiúk tusakodtak a méhében. Akkor ezt mondta Rebeka: Ha így van, minék is élek: elment azért, hogy megkérdezze az Urat” (21-22. vers).

Komoly harc folyt tehát Rebeka méhében, ami a fiúk születése után is folytatódott. Vajon mit érzel a magzat a méhben? Nem tudjuk, mert nem emlékszünk az anyaméhben töltött időszakra. Vajon mit érzékelünk a születésünk utáni első évben? Nem tudjuk, hiszen nem emlékszünk arra az időszakra. Abban biztosak lehetünk, hogy a születés utáni első évben a gyermek már tudatánál van, hiszen képes arra, hogy különféle érzéseket kifejezzon: boldogságot, haragot, elégedettséget, bár egyikünk sem emlékszik életének arra az időszakára. Annak pusztán ténye azonban, hogy nem emlékszünk, még nem jelenti azt, hogy nem voltak érzéseink, sőt azt sem, hogy a magzatnak nincsenek érzései az anyaméhben. Elképzelhető, hogy néha azért rúg a gyermek a méhben, mert dühös – beleunt abba az adott testhelyzetbe, és rúg egyet. Nem tudjuk, milyen érzései lehetnek a gyermekeknek az anyaméhben. Elképzelhető, hogy Ézsau és Jákób dühösek voltak egymásra édesanyjuk méhében, és tusakodtak. Amikor pedig elérkezett a szülés pillanata, az egyikük megragadta a másik sarkát – a harc folytatódott, és soha nem is ért véget igazán.

Rebekát tehát aggasztotta a fiúk tusakodása a méhében, ezért imában megkérdezte az Urat, mit jelent mindez.

„Az Úr pedig ezt mondta neki: Két nép van méhedben, két nemzet válik ki belsődéből: egyik nemzet erősebb lesz a másiknál, de a nagyobbik szolgál a kisebbnek!” (23. vers).

Ne feledjük, hogy időben még a fiúk születése előtt járunk, még mielőtt bármelyikük bármit is tehetett volna. Hogyan lehet, hogy Isten már ekkor ezt jövendölte? Vajon mennyire igazságos ez? Vajon igazságos dolog-e Isten részéről előre megállapítani, hogy a nagyobbik szolgál majd a kisebbnek? Pál is foglalkozik ezzel a kérdéssel a rómaiakhoz írt levelében, soha ne feledjük azonban, hogy Isten szempontjából az eleve elrendeltség mindig Isten előzetes tudásán alapul:

„Mert akiket eleve kiválasztott, azokról eleve el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia képéhez” (Róma 8:29).

Isten tehát már születésük előtt kijelentette, hogy Rebeka méhében két néptusakodik, amelyek nagyban eltérnek majd egymástól, sőt, a nagyobbik szolgál majd a kisebbnek. A két nép nem más, mint az izraeliták és az edómiak, akik igazából soha nem jöttek ki túl jól egymással.

Az edómiak népe mára kihalt, az utolsó edómiak, akikről tudtak, Heródes családjának tagjai voltak. Arról a Heródesről van szó, aki Jézus korában uralkodott, és minden zsidó kisfiút megöletett, hogy a messiást elpusztítsa. Az edómiak mindvégig igyekeztek akadályokat gördíteni Isten munkájának útjába. Amikor Izrael népe kivonult Egyiptomból, és át akart kelni az edómiak területén, hogy eljusson arra a földre, amit Isten megígért neki, az edómiak összegyűltek, hogy harcba szálljanak Izráellel, és megakadályozzák átvonulásukat. Az edómiak kezdettől fogva szabotálni próbálták Isten munkáját.

Ézsau is ilyen volt: sem Isten, sem pedig Isten dolgai nem érdekelték őt. Isten pedig előre látta, milyen lesz Ézsau hozzáállása, ezért még születésük előtt a fiatalabb testvért, Jákóbot választotta örökösnek, illetve annak, akinek utódain keresztül végül eljön majd a világba a Messiás. Isten tehát már a fiúk születése előtt kiválasztotta a fiatalabbat, és kijelentette, hogy az idősebb szolgál majd a fiatalabbnak.

„Elérkezett a szülés napja, és ikrek voltak a méhében. Kijött az első: vöröses volt, és mindenütt szőrös, mint a daróc. Ezért Ézsauinak nevezték” (25. vers)

– ami szőröst jelent. Abban az időben gyakori volt, a gyermek a születésének valamely mozzanata alapján kapta nevét.

„Azután kijött a testvére, kezével Ézsau sarkába kapaszkodva. Ezért őt Jákóbnak nevezték el”

– ami szó szerint annyit jelent, a „sarkonragadó”.

„Izsák hatvanesztendő volt, amikor ezek születtek” (26. vers).

Izsáknak tehát sokáig nem voltak gyermekei. Negyvenéves korában házasodott meg, és hatvanéves korában születtek meg fiai, vagyis húsz évig imádkozhatott, és Isten megáldotta őt gyermekekkel, mégpedig ikrekkel ajándékozta meg.

„Amikor a fiúk felnőttek, Ézsau a vadászathoz értő, szabadban élő ember lett, Jákób ellenben szelíd sátorlakó” (27. vers).

Attól tartok, a fordításokban nem igazán sikerült visszaadni a „szelíd” kifejezéssel az eredetiben szereplő „tam” szó igazi jelentését. Az Ige ugyanis ebben az igerészben a „tam” szóval jellemzi Jákóbot, amit bár itt szelídnak fordítottak, az Ószövetség más részein tökéletesnek, feddhetetlennek.

Emlékeztek csak, amikor Isten megkérdezi a Sátántól: „Észrevetted-e a szolgálomat, Jóbót?”. Majd hozzáteszi, hogy ő feddhetetlen ember. A héber eredetiben ebben az igeversben is a „tam” kifejezés szerepel, bár láthatjuk, hogy Jób könyvében feddhetetlennek fordították. Amíg tehát a fordításban azt olvassuk, hogy Jákób szelíd ember volt, a héber eredeti elárulja nekünk, hogy valójában feddhetetlen ember volt, és sátorlakó. Bevallom, hajlamosak vagyunk rossz színben feltüntetni Jákóbot, és bizony én is sokszor ezt tettem egy-egy trükkös cselekedete miatt.

Valójában azonban Jákób Isten választott embere volt, és érdekes, hogy Isten soha nem ócsárolta őt. A legutóbbi alkalommal, amikor megint leszóltam Jákóbot, az Úr szólt hozzám, és megkért, hogy hagyjak fel ezzel. Így többé nem akarok rossz szemmel nézni Jákóra. Pál is felteszi a kérdést:

„Ki vagy te, hogy más szolgálja felett ítélsz? Tulajdon urának áll, vagy esik. De meg fog állni, mert van hatalma az Úrnak arra, hogy megtartsa” (Róma 14:4).

Isten pedig Jákóbot is megtartotta, így hát hogy jövök én ahhoz, hogy Jákóbot leszóljam? Ha Jákób az én szolgálóm lett volna, úgy bánhattam volna vele, ahogy jónak látom, de Jákób nem az én szolgálóm. Jákób nem nekem tartozik elszámolással, hanem Istennek, hiszen az Ő szolgálója. Ha pedig ez igaz Jákóra, igaz másokra is. Ki vagyok én, hogy ítélek feletted, amikor Isten az, aki megtart téged. Hiszen te sem az én szolgálóm vagy. Ha az lennél, ítélezhetnék feletted, te azonban Istent szolgálod. Ezért nincs jogom ítélni feletted. Isten dolga, hogy bennünket, az ő szolgálóit, megítéljen,

Jákób tehát nem „szelíd” embert volt, hanem „tam” ember, vagyis feddhetetlen, és sátorlakó. Amíg Ézsau a természetet szerette, Jákób szívesebben maradt a sátrak közelében.

„Ezért Izsák Ézsaut szerette” – egészen egyszerű okból – „mert ízlett neki a vad” – pedig ez nem jó ok arra, hogy az egyik fiút jobban szeresse a másiknál!

„Rebeka viszont Jákóbot szerette” (28. vers).

Szomorú, de igaz, hogy mindkét szülőben volt részrehajlás.

„Egyszer Jákób valami főzeléket főzött, amikor Ézsau fáradtan jött meg a mezőről. Ézsau azt mondta Jákóbnak: Hadd egyem ebből a vörös ételből, mert fáradt vagyok! Ezért nevezték el őt Edómnak” (29-30. vers)

– ami vöröset jelent, és ezért nevezték azután Ézsau leszármazottait edómiaknak.

„De Jákób azt felelte: Add nekem érte azonnal az elsőszülöttségi jogodat! Ézsau ezt mondta: Én úgyis folyton halálos veszélyben vagyok, mire való nekem az elsőszülöttségi jog?” (31-32. vers)

Ézsau tehát könnyelműen bánt elsőszülöttségi jogával.

„Jákób azt felelte: Akkor esküdj meg nekem azonnal! Ézsau megesküdött neki, így adta el elsőszülöttségi jogát Jákóbnak. Jákób meg adott Ézsauknak kenyeret és lencsefőzeléket. És ő evett, ivott, azután fölkel, és elment. Ennyire semmibe vette Ézsau az elsőszülöttségi jogot” (33-34. vers).

Ézsaut nem érdekelték a lelki dolgok, cseppet sem érdekelte az elsőszülöttségi jog, semmibe vette azt.

1 MÓZES 26. FEJEZET

„Egyszer éhínség volt az országban, azon az első éhínségen kívül, amely Ábrahám idejében volt. Ekkor elment Izsák”

– ahogy azt korábban édesapja is tette –

„Abimelekhez, a filiszteusok királyához Gerárba” (1. vers).

Persze ez nem lehetett ugyanaz az Abimelek, akivel korábban Ábrahám megismerkedett, hiszen mindez több mint 100 évvel később történik. Abimelek a filiszteusok mindenkori uralkodójának címe volt. Izsák tehát elment a filiszteusok földjére,

„mert megjelent neki az Úr, és ezt mondta: Ne menj Egyiptomba, hanem abban az országban lakj, amelyet én mondok neked!” (2. vers).

Isten tehát egyértelműen megparancsolja Izsáknak, hogy ne menjen Egyiptomba.

„Maradj jövevényként ebben az országban, én pedig veled leszek, és megáldalak, mert neked és utódaidnak adom ezeket az országokat mind, és megtartom azt az esküt, amellyel megesküdtem apádnak, Ábrahámnak” (3. vers).

Ahogy Izsák a filiszteusok földjére indul, Isten meglátogatja Izsákot, és megerősíti ígéretet, amit korábban Ábrahámnak tett:

„És úgy megszorítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint az égen a csillag. A te utódaidnak adom mindezeket az országokat,”

– és ami a lényeg –

„és a te utódod által nyernek áldást a föld összes népei” (4. vers).

Az „utód” egyes számban szerepel itt, és Jézus Krisztusra utal. Isten tehát ígéretet tesz, hogy a Messiás Izsák leszármazottja lesz.

„Mert hallgatott Ábrahám a szavamra, és megtartotta a megtartandókat: parancsolataimat, rendelkezéseimet és utasításaimat” (5. vers).

Ábrahám miatt adta Isten ezeket az ígéreteket, Izsák pedig élvezheti a gyümölcsseit édesapja hűségének.

„Izsák Gerárban telepedett le. Amikor annak a helynek a lakosai a felesége iránt kérdezősködtek, azt mondta, hogy a húga” – ahogy azt annakidején édesapja is tette – „Félt azt mondani, hogy a felesége, hogy meg ne öljék annak a helynek a lakói Rebeka miatt, mert szép arcú volt” (6-7. vers).

„Amikor már jó ideje ott lakott, történt, hogy Abimelek, a filiszteusok királya kitekintett az ablakon, és meglátta Izsákot, amint a feleségével, Rebekával nevetgél” – vagyis szerelmeskedett. „Ekkor hívatta Abimelek Izsákot, és ezt mondta: Mégis csak a feleséged ő! Hogy mondhattad, hogy a húgod? Izsák ezt felelte neki: Mert azt gondoltam, hogy meg fogok halni miatta. Akkor így szólt Abimelek: Miért tetted ezt velünk? Könnyen megeshetett volna, hogy valaki a nép közül a feleségeddel hál, és akkor bűnbe kevertél volna bennünket. Abimelek ezért ilyen parancsot adott az egész népnek: Aki ehhez az emberhez és feleségéhez nyúl, annak meg kell halnia!” (8-11. vers).

„Izsák ezután vetett azon a földön, és százszorosát aratta abban az esztendőben, úgy megáldotta őt az Úr” (12. vers).

A király tehát védelem alá helyezte őket, mindenkinek megparancsolta, hogy egy ujjal se érintsék Izsákot és feleségét. Ezután Izsák vetett azon a földön, Isten pedig úgy megáldotta, hogy a százszorosát aratta.

„Így gazdagodott ez az ember, folyton-folyvást gazdagodott, míg végül is dúsgazdaggá lett. Volt juhnyája, marhacsordája és nagy szolgálhada, s ezért féltékenyek lettek rá a filiszteusok. Mindazokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak az idejében apja szolgálói ástak, betömték a filiszteusok, és teleszórták földdel. Abimelek ekkor így szólt Izsákhhoz: Menj el tőlünk, mert sokkal hatalmasabb lettél, mint mi!” (13-16. vers).

Ugyanez történt korábban Ábrahámmal is: látták, hogy Isten mennyire megáldja, és látták Isten munkáját az életében, ezért félni kezdtek tőle. Most pedig ugyanazt teszi Abimelek Izsákkal, mint ami Ábrahámmal is történt. Abimelek látja, hogy Isten Izsákkal van, megáldja, és Izsák egyre gazdagabb, erre Abimelek megijedt, és megkérte Izsákot, távozzon a földjükről.

„El is ment onnan Izsák, és Gerár völgyében ütött tábort, és ott lakott” (17. vers). „Majd ismét kiásta Izsák azokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak az idejében ástak, de Ábrahám halála után a filiszteusok betömtek, és ugyanúgy nevezte el azokat, ahogyan apja nevezte őket. Egyszer Izsák szolgálói a völgyben ástak, és ott olyan kutat találtak, amelyben forrásvíz volt. A gerári pásztorok azonban pörlekedtek Izsák pásztoraival, és ezt mondták: mienk a víz! Ezért nevezte el a kutat Északnek, mert civakodtak vele. Azután más kutat ástak, de amiatt is pörlekedtek, ezért azt Szitnának nevezte el. Onnan is továbbvonult, és egy másik kutat ásott, amely miatt már nem pörlekedtek, ezért azt Rehobótnak nevezte el, mert ezt mondta: Most már tágas helyet szerzett nekünk az Úr, és szaporodhatunk ezen a földön. Onnan fölment Beérsebába” (18-23. vers). „Azon az éjszakán megjelent neki az Úr, és ezt mondta: Én vagyok atyádnak, Ábrahámnak Istene. Ne félj, mert én veled vagyok, megáldalak téged, megsokasítom utódaidat szolgálámért, Ábrahámért!” (24-25. vers).

„Ne félj, mert én veled vagyok” – Isten jelenlétének életünkben elégnek kellene lennie ahhoz, hogy minden félelmünket eloszlassa. Csak akkor kezd eluralkodni rajtunk a félelem, amikor megfélemezünk arról, hogy Isten velünk van. Isten azonban azt mondja, ne féljünk, mert Ő velünk van! Hányszor igyekezett Isten így eloszlatni egy gyermeke félelmét!

„Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győztes jobbommal támogatlak” (Ézsaiás 41:10).

„Ne félj, mert veled vagyok, megáldalak téged, megsokasítom utódaidat szolgálámért, Ábrahámért!” – mondja az Úr Izsáknak.

„Ezért oltárt épített ott, és segítségül hívta az Úr nevét. Felvonta sátrát Izsák, szolgálói meg kutat ástak ott. Majd elment hozzá Abimelek Gerárból barátjával, Ahuzattal és hadseregarancsnokával, Pikóllal. Izsák ezt mondta nekik: Miért jöttetek hozzám, hiszen ti gyűlöltek engem, és elűztetek magatok közül? De azok ezt felelték: Meg kellett látnunk, hogy az Úr van veled. Ezért azt mondtuk:

Legyen esküvel fogadott megállapodás köztünk és közted! Szövetséget akarunk kötni veled, hogy nem teszel rosszat velünk, ahogyan mi sem bántottunk téged, csak jót tettünk veled, és békével bocsátottunk el. Hiszen az Úr áldott embere vagy te! Akkor lakomát készített nekik: ettek és ittak. Amikor reggel fölkeltek, megesküdtek egymásnak, azután elbocsátotta őket Izsák, és békével mentek el tőle. Még aznap megérkeztek Izsák szolgái, és jelentették, hogy kutat ástak, és ezt mondták neki: Vízet találtunk! És elnevezte azt Sibának, ezért Beérseba annak a városnak a neve még ma is. Amikor Ézsau negyvenéves volt, feleségül vette Juditot, a hettita Beéri leányát, és Boszmatot, a hettita Élón leányát. Ezek keserítették meg Izsák és Rebeka lelkét” (26-35. vers).

Ézsau tehát negyven éves korában feleségül vett néhány hettita lányt, ezzel pedig összetörte Izsák és Rebeka szívét. Ézsau feleségei valószínűleg olyan erősen ragaszkodtak saját kultúrájukhoz, és saját isteneikhez, hogy Izsáknak és Rebekának nagyon megszorodott a szíve. Valószínűleg annyira mások voltak ezek a hettita lányok, hogy nem is tudtak igazán jó közösségben lenni velük. Menyeik tehát megkeserítették Izsák és Rebeka szívét, ezért is bátorították Jákóbot arra, hogy térjen vissza arra a földre, ahonnan Ábrahám rokonai éltek, és onnan válasszon magának feleséget. Itt be is fejezzük ma este, jövő héten azonban mindenképpen folytatjuk a 27. fejezettel.

1MÓZES

27-28. Fejezet

„Amikor Izsák megöregedett, és annyira meghomályosodott a szeme, hogy nem látott, behívta a nagyobbik fiát, Ézsaut, és így szólt hozzá: Fiam! Az felelt neki: Itt vagyok. Izsák ezt mondta: Lásd, én megöregedtem, nem tudom halálom napját. Most hát fogd a fegyvereidet, tegzedet és íjadat, menj ki a mezőre, és lőj nekem valami vadat! Azután készíts nekem jó falatokat, ahogyan én szeretem, és hozd be nekem, hogy egyem, és megáldjalak, mielőtt meghalok!” (1-4. vers).

Ezen a ponton az idős Izsák egyre inkább elgyengült, ágyhoz van kötve, sőt már nem is lát, és érzi, hogy közeledik halálának napja. Mindemellett azonban érdekes, hogy Izsák ezt követően még sok évig élt. A 27. fejezet eseményeit követően Jákób elmenekült Háránba. Húsz évet töltött ott, és amikor visszatért, Izsák még mindig életben volt.

Elképzeltető tehát, hogy te is úgy érzed, eljárt feletted az idő, pedig lehet, hogy az Úr még valamit készít neked! Egyszer mindannyian meghalunk, és meg kell állnunk Isten ítélőszéke előtt, de halálunk napját nem ismerjük. Szerintem szomorú lenne Izsák helyzetébe kerülni, és ágyhoz kötve eldegélni ilyen hosszú ideig. Azt hiszem, hogy a halál nem a legrosszabb dolog, ami egy emberrel történhet. Amikor testem nem tud többé úgy működni, ahogy azt Isten megalkotta, amikor a testem már nem igazán tud engem kifejezésre

juttatni, és többé nem mutatja, ki vagyok – mint ahogy Izsák is ágyhoz volt kötve, szinte teljesen megvakult, ápolásra szorult -, ilyen körülmények között nehéz a léleknek a testben maradnia.

Nehéz ez annak, aki ott fekszik az ágyon magatehetetlenül, és nehéz annak is, aki őt ápolja. Ilyen esetben sokszor jobb annak az embernek, ha a lelke elhagyja a testét és az Úrhoz költözik. De vajon miért van az, hogy nem mindig történik ez? Sokszor a lélek, bár nehéz, még a gyenge, magatehetetlen testben időzik. Vajon ilyenkor miért nem hívja magához Isten az ember lelkét azonnal? Nem tudom. Ezek a dolgok Isten kezében vannak. Nem tiszttem megkérdőjelezni Isten útjait. Itt azonban olyan embert látunk Izsák személyében, aki szerette Istent, szolgálta Istent, és mégis, bár teste elgyengült, még sok-sok éven át életben marad.

Izsák azonban ennek ellenére úgy érzi ebben az igerészben, hogy hamarosan meg fog halni, ezért megkéri fiát, Ézsaut, hogy menjen ki a mezőre, lőjön neki valami vadat, és készítsen pörköltet, olyan finomra, ahogy szereti, majd hozza el neki, hogy egyen, és megáldhassa őt, még mielőtt meghal. Korábban már láttuk, hogy Ézsaut cseppet sem érdekelte az elsőszülöttségi joga. Ézsaut nem érdekelték a szellemi dolgok, nem érdekelték Isten ígéretei, illetve annak beteljesedése. Egyáltalán nem érdekelte az elsőszülöttségi jog, az áldás viszont nagyon is! Pedig az áldás az elsőszülöttségi joghoz járt – az áldást az elsőszülött fiú kapta.

Ézsau korábban már eladta elsőszülöttségi jogát, mégis édesapja áldására vágyott. Isten terve viszont az volt, hogy Jákób kapja meg az elsőszülöttségi jogot. Érdekes, hogy mielőtt az ikerpár, Ézsau és Jákób megszületett, már tusakodtak egymással Rebeka méhében. Rebeka nem tudta mire vélni a dolgot, ezért az Úrhoz fordult imában, és a következő választ kapta: *„Két nép van méhedben, két nemzet válik ki belsődből: egyik nemzet erősebb lesz a másíknál, de a nagyobbik szolgál a kisebbnek”* (1Mózes 25:23) – már a fiúk születése előtt kijelenti ezt Isten! Isten tehát előre kiválasztotta Jákóbot – ez Isten szuverén döntése volt, egyikük sem cselekedetei alapján érdemelte ki.

Isten előre tudta, milyen lesz a két fiú természete és személyisége. Isten előre tudta, hogy Ézsaut nem érdeklik majd Isten dolgai, és anyagias ember lesz. Már születésük előtt tudta Isten, milyen lesz a két fiú hozzáállása bizonyos dolgokhoz, így Isten Jákóbot választotta Ézsau helyett. Isten szuverén döntése volt ez, és nem arra épült, ki mit érdemelt ki cselekedeteivel. Isten születésük előtt választott, amikor még egyikük sem dolgozhatott meg érte.

Nehéz felfognunk az Isten általi kiválasztást, mert tulajdonképpen képtelenek vagyunk úgy gondolkodni, ahogy Isten. Nekem nincsenek olyan előzetes ismereteim, mint Istennek, így képtelen vagyok azok fényében dönteni, Isten viszont képes rá. Én tehát képtelen vagyok úgy gondolkodni, mint Isten. Ezért pedig nem lenne helyes, ha elítélném Istent azért, ahogy ő gondolkodik, amikor nem is tudom igazán felfogni, hogyan gondolkodik. Amikor ugyanis Isten egy adott helyzetre tekint, már előre látja, mi fog történni. Mi nem tudjuk, ezért amikor mi kiválasztunk valakit, még nem tudjuk, mi sül ki belőle.

Vegyünk például valakit, aki egy általunk meghirdetett állásra jelentkezik. Az életrajza biztató, az elbeszélgetés is kedvezően alakul. Úgy érezzük, ő a megfelelő ember, ezért alkalmazzuk. Később viszont egyértelművé válik, hogy óriási hibát követtünk el, mert szörnyű munkaerő. Rosszul választottunk. Ha előre tudtuk volna, mi lesz hat hónappal később, soha nem alkalmaztuk volna. Ha előzetes tudással rendelkezünk volna, ha tudtuk volna, mi történik majd, soha nem választottuk volna ki! Mi azonban nem rendelkezünk effajta előzetes tudással, ezért meghozunk egy bizonyos döntést, majd pedig bízunk a legjobbakban. És bizony benne van a pakliban, hogy hibázunk. Isten azonban nem hibázik, mert ő már előre tudja, minek mi lesz az eredménye, ezért Isten az ő előzetes ismeretei alapján választ ki embereket.

Ha te is rendelkeznél előzetes ismeretekkel, vajon nem lenne ostobaság részedről egy vesztes kiválasztani olyasvalaki helyett, akiről tudod, hogy képes lesz megállni a helyét? Igen, ez bizony ostobaság lenne. Akkor viszont miért

nézünk rossz szemmel Istenre azért, mert ő kiválaszt embereket? Ne feledjük, hogy Isten előzetes információkkal rendelkezik. Én képtelen vagyok előzetes ismeretek fényében dönteni, mert nem állnak rendelkezésemre. Isten viszont azok alapján dönt, nekem pedig nincs jogom berzenkedni ellene.

Isten előzetes ismerettel rendelkezett Ézsaut és Jákóbot illetően is, és ismeretei alapján úgy döntött, hogy a nagyobbik szolgál majd a kisebbnek, illetve hogy a fiatalabb fiún keresztül tölti be ígéreteit. Jákób édesanyja ezt már a fiúk születése előtt megtudta Istentől, hiszen imádkozott, Isten pedig válaszolt neki: „*de a nagyobbik szolgál a kisebbnek!*”. Amikor tehát Jákób bújt ki másodiknak, Rebeka tudta, hogy ő Isten kiválasztottja: Isten áldásai neki szólnak, és Isten terve Jákóbon keresztül valósul majd meg. Az édesanya születésüktől fogva tisztában volt Isten döntésével, ezért maga is inkább Jákóbot részesítette előnyben. Ézsau, akit nem igazán érdekeltek a szellemi dolgok, valóban olyan természettel és karakterrel bírt, amit Isten előre látott, és amiért Isten Jákóbot választotta Ézsau helyett. Izsák tehát megkéri fiát, hogy lőjön neki vadat, és készítsen neki friss és finom pörköltet, hogy megáldhassa – micsoda alap ez egy áldáshoz! Izsákot csak az érdekelte, hogy a fiú ügyes vadász volt, és finom vadhúst tudott letenni az asztalra! Egy finom pörkölt alapján adta volna az áldást a fiának, Isten azonban saját jövőbeli tervei alapján ítéli oda az áldást.

„Rebeka azonban hallgatózott, amikor Izsák a fiával, Ézsauval beszélt. Amint elment Ézsau a mezőre, hogy vadat lőjön, és elhozza, Rebeka ezt mondta fiának, Jákóbnak: Hallottam, hogy apád a bátyáddal, Ézsauval beszélt, és azt mondta: Hozz nekem vadat, és készíts jó falatokat, hogy egyem, és megáldjalak az Úr színe előtt, mielőtt meghalok. Most azért, fiam, hallgass a szavamra, amit én parancsolok neked. Menj el a nyájhoz, és hozz onnan két kecskegidát a javából, hadd készítek abból apádnak jó falatokat, ahogyan ő szereti. Azután vidd be apádnak, hogy egyék, és téged áldjon meg, mielőtt meghal!” (5-10. vers).

Vegyük csak észre, hogy ez a csalóka terv Rebekától származott, aki Jákóbot is igyekezett rábírní a megvalósítására.

„De Jákób ezt mondta anyjának, Rebekának: Igen, de Ézsau bátyám szőrös ember, én pedig simabőrű vagyok. Hátha megtapogat az apám, és akkor azt hiszi, csúfot űzők belőle, és így átkot szerzek magamnak, nem áldást. De azt mondta neki az anyja: Engem sújtson az az átok, fiam, te csak hallgass a szavamra, menj, és hozd, amit mondtam! Elment tehát, elhozta a gidákat, és bevitte anyjának. Anyja pedig elkészítette a jó falatokat, ahogyan az apja szerette. Akkor fogta Rebeka nagyobbik fiának, Ézsauinak a legszebb ruháját, amely nála volt otthon, és felöltöztette Jákóbot, a kisebbik fiát. A kecskegidák bőrével pedig beborította a kezét és a sima nyakát. Azután kezébe adta fiának, Jákóbnak a jó falatokat és a kenyeret, amit készített” (11-17. vers).

„Akkor Jákób bement az apjához, és így szólt: Apám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. Ki vagy te, fiam? Jákób ezt felelte apjának: Én vagyok Ézsau, az elsőszülötted. Úgy cselekedtem, ahogyan mondtad nekem. Kelj hát fel, ülj fel, és egyél a vadpecsenyéből, azután áldj meg engem! Izsák azt kérdezte fiától: Hogy találtál vadat ilyen hamar, fiam? Ő pedig így felelt: Mert Istened, az Úr elem hozta. Akkor ezt mondta Izsák Jákóbnak: Gyere közelebb, hadd tapogassalak meg, fiam, hogy csakugyan te vagy-e az én Ézsau fiam, vagy sem? Jákób közelebb ment apjához, Izsákhöz, aki megtapogatta, és ezt mondta: A hang Jákób hangja, de a kéz Ézsau keze. Nem ismerte meg őt, mivel szőrös volt a keze, mint bátyjának, Ézsauinak a keze, ezért áldotta meg őt” (18-23. vers).

A kérdés az, Isten akarata volt-e, hogy Jákób kapja meg az áldást? Igen. Tudta-e Rebeka és Jákób, hogy Isten akarata az volt, hogy Jákób kapja meg az áldást? Igen. De hibát követtek el, mert bár tudták, hogy mi Isten terve, megpróbáltak Istennek segíteni. Így belementek egy csalásba, ami saját tervük volt, hogy megvalósítsák Isten tervét és akaratát.

Miért gondoljuk, hogy Isten nem tudja megvalósítani terveit a mi segítségünk nélkül? Miért gondoljuk, hogy Isten tervének megvalósulása rajtunk múlik? Nem így működik ez. Isten a mi segítségünk nélkül is meg tudja valósítani terveit, sőt meg is fogja azokat valósítani, akár nélkülünk is, ha szükséges.

Emlékezzetek csak, amikor Eszter azzal, a veszélyes feladattal találta szembe magát, hogy úgy kellett bemennie, férjéhez, a királyhoz, hogy ő nem hívatta. A médek és a perzsák törvényei értelmében, ha úgy megy be a királyhoz, hogy a király nem hívatta őt, az örök elfoghatták és kivégezhették, hacsak a király kegyelme jeléül fel nem emelte királyi pálcáját. Senki, még tulajdon felesége sem mehetett be a királyhoz anélkül, hogy a király ne hívatta volna. Ez egyenlő volt a biztos és azonnali halállal, hacsak a király abban a pillanatban meg nem kegyelmezett.

Isten népét azonban az a veszély fenyegette, hogy egytől-egyig kiirtják őket egy ostoba új rendelet miatt. Ezért Mordokaj felkereste Esztert, hogy segítséget kérjen tőle. Mordokaj arra kérte Esztert, menjen be a királyhoz, és szóljon ügyükben, de Eszter így válaszolt: *„A király összes udvari embere és a királyi tartományok népe is tudja, hogy minden férfira és nőre egyforma törvény vonatkozik: aki hívatlanul be mer menni a királyhoz a belső udvarba, azt kivégzik! Csak az marad életben, aki felé a király kinyújtja aranypalcáját. Engem azonban már harminc napja nem hívtak be a királyhoz!”* (Eszter 4:11). *„Akkor Mordokaj ezt üzenté vissza Eszternek: Ne képzeld, hogy te a királyi palotában megmenekülhetsz a többi zsidó közül! Mert ha te most néma tudsz maradni, a zsidók kaphatnak módot máshonnan a szabadulásra és menekvésre, te azonban családdal együtt elpusztulsz”* (13-14. vers).

Mordokaj tehát emlékezteti Esztert, hogy talán épp ez volt Eszter életének célja, hogy talán épp ezért került a királyi udvarba, hogy ezekben a válságos napokban rajta keresztül őrizze meg Isten a népét, ahogy szól a zsidók ügyében a királynál. Ha azonban ő nem emeli fel hangját, a zsidók kaphatnak más módot

a szabadulásra – Isten mindenképpen megmenti az ő népét, nem engedi, hogy kiirtsák őket. Ha Eszter elbukik is, Isten nem bukik el – megmenti népét, Eszter és családja viszont elpusztul.

Olyan ez, mint amikor Jézus arról beszél, hogy ha valaki megpróbálja megtartani életét, elveszíti azt, ha azonban elveszíti életét Jézusért, megtalálja azt. Eszter pontosan egy ilyen helyzetben találta magát. Mordokaj pedig figyelmezteti, ne gondolja, hogy őt nem érinti majd a határozat. Ha azonban Eszter nem lép a tettek mezejére, Isten más módon szabadítja meg a népét – Mordokaj biztos volt benn, hogy Isten mindenképpen megvalósítja az ígétét. Ha tehát te elbuzdulsz is, Isten terve megvalósul. Te azonban nem részesülsz abban az áldásban és jutalomban, amit Isten szívesen neked adott volna, ha engeded, hogy rajtad keresztül valósítsa meg munkáját.

Amit Isten eltervezett, azt meg is valósítja. Ha pedig hajlandóak vagyunk átadni magunkat Istennek, akkor Isten rajtunk keresztül is munkálkodni fog, és rajtunk keresztül is megvalósulhat az Ő akarata. Ha pedig úgy döntünk, inkább nem rendeljük alá neki az életünket, Isten akkor is megvalósítja tervét, mi azonban nem kapunk jutalmat, és nem tapasztalhatjuk meg annak az örömét, hogy Isten eszközei lehettünk. Ne feledjük azonban, hogy Istennek nincsen szüksége a mi segítségünkre – nem kell ravasz terveket kovácsolnunk és becsapnunk másokat ahhoz, hogy Isten ígérete megvalósulhasson.

Olyan sok embert látok ma is, akik hatalmas vízióval rendelkeznek mindarról, amit Istenért tenni tudnának, ha meg lenne hozzá a pénzük. Így hát mindenféle terveket szőnek, hogyan juthatnának elegendő pénzhez, hogy Isten munkáját végezhessék. Amikor pedig elolvasod a leveleiket, mindegyik azt sugallja, hogy itt van Isten dicsőséges munkája, ami most már csakis azon múlik, hajlandó vagy-e pénzeddel támogatni azt. Ha nem teszed, Isten munkája sajnos nem valósulhat meg. De hiszen ha valami valóban Isten munkája, akkor így is, úgy is megvalósul! Ha valóban Isten munkájáról van szó, akkor persze

mindenképpen érdemes azt támogatni, de azért ne feledjük, hogy Isten nem függ tőlünk. Ő soha nem függ tőlünk, mi viszont mindig Tőle függünk. Rebeka és Jákób tehát sem abban hibázott, hogy nem hittek Istennek, hanem abban, hogy azt gondolták, Isten nem tudja megvalósítani terveit az ő segítségük nélkül. Mintha azt mondták volna: „Istenünk, tudjuk, mi a terved. Hadd segítsünk neked megvalósítani azt!”. Így hát csalárd tervet szőttek - pedig Istennek soha nincs szüksége erre az effajta segítségre! Jákób végülis sikerrel járt, és elérte, hogy Izsák őt áldja meg.

„Akkor ezt mondta neki az apja, Izsák: Gyere közelebb, és csókolj meg fiam! Odament és megcsókolta őt. Amikor megérezte ruhájának az illatát, megáldotta őt, és ezt mondta: Lám, fiam illata olyan, mint a mező illata, amelyet megáldott az Úr. Adjon neked az Isten égi harmatot, zsíros földet, sok gabonát és mustot. Népek szolgáljanak neked, nemzetek boruljanak le előtted! Légy parancsolója testvéreidnek, boruljanak le előtted anyádnak fiai! Átkozott lesz, aki átkoz, áldott, aki téged áld!” (26-29).

Azt az áldást, amit Ábrahám Istentől kapott, most Jákób is megkapja: „Átkozott lesz, aki átkoz, áldott, aki téged áld!”. Az áldásban azt is kéri Izsák, hogy adjon Jákóbnak az Úr nagy vagyont, zsíros földet és temérdek szolgálót.

„Amikor befejezte Izsák Jákób megáldását, és Jákób éppen csak kijött apjától, Izsáktól, a bátyja, Ézsau is megjött a vadászatból. Ő is készítette jó falatokat, bevitte apjának, és ezt mondta neki: Kelj föl, apám, egyél a fiad vadpecsenyéjéből, és azután áldj meg engem! De az apja, Izsák, ezt mondta neki: Ki vagy te? Ő így felelt: Én vagyok az elsőszülött fiad, Ézsau. Megrendült Izsák, megrendülése igen nagy volt, és ezt mondta: Ki volt akkor az, aki vadat lőtt, hozta nekem, meg is ettem mind, még mielőtt megjöttél? Én őt megáldottam, és áldott is lesz!” (30-33. vers).

„Amikor meghallotta Ézsau apja beszédét, hangosan és igen keservesen fölkiáltott, és azt mondta apjának: Áldj meg engem is, apám! Ő pedig ezt mondta:

Öcséd jött be alattomban, és ő vette el a te áldásodat. Ézsau így felelt: Méltán nevezték el Jákóbnak, hiszen már másodszor csalt meg engem! Elvette az elsőszülöttségi jogomat, most pedig elvette az áldásomat is. Majd ezt mondta: Nekem nem tartottál meg valami áldást? Izsák ezt felelte Ézsauinak: Már a parancsolóddá tettem őt, és szolgájává tettem minden testvérét. Gabonával és musttal is őt láttam el. Mit tehetek most már érted, fiam? Ézsau ezt mondta apjának: Csak az az egy áldásod volt neked, apám? Áldj meg engem is, apám! És hangos sírásra fakadt Ézsau” (34-38. vers).

A Zsidók 12-ben, az ószövetségi hithősök arcképcsarnokában, a levél írója erre az eseményre is emlékeztet bennünket. A 12. fejezet 14. versétől nézzük: *„Törekedjetez mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat. Ügyeljetez arra, hogy senki se hajoljon el Isten kegyelmétől, hogy a keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön” (14-15. vers)* – ügyeljünk arra, hogy ne keseredjünk meg, mert ez bennünket, és a körülöttünk lévőket is tönkretesz. *„Ne legyen senki parázna vagy istentelen, mint Ézsau, aki egyetlen tál ételért eladta elsőszülöttségi jogát. Mert tudjátok, hogy később, amikor örökölni akarta az áldást, elutasították, mivel a megtérés útját nem találta meg, noha könnyek között kereste” (16-17. vers).*

Mit keresett ő könnyek között? Miért sírt Ézsau oly keservesen? Ézsau nem a bűnbánat könnyeit hullatta, hanem az áldás elvesztését siratta. Sok ember azt mondja: *„Szegény Ézsau, megpróbálta megbánni tettét, keservesen sírt, de a megtérés útját nem találta, bár könnyek között kereste.”* Nem, nem erről van itt szó! Nem bűnbocsánatot keresett itt Ézsau, hanem az áldását – azért sírt, mert neki nem jutott az áldásból. Ha valódi bűnbánatot tartott volna, Isten bizonyosan tett volna érte valamit.

Az Igében azt olvassuk ugyanis, hogy *„közel van az Úr a megtört szívűekhez, és a sebzett lelkeket megsegíti” (Zsolt. 34:19).* Aki őszintén megbánja bűneit Isten előtt, azt elfogadja és megáldja az Úr. Ézsau azonban

nem a megtérés könnyeit hullatta – tisztán láthatjuk, ha végigolvassuk a történetet. Ézsau dühében és keserűségében sírt, illetve azért, mert elveszítette az áldást, amire annyira vágyott. Ézsaut nem igazán érdekelték a szellemi dolgok, nem igazán kereste Istent. Csak édesapja áldását kereste, és amikor megértette, hogy lemaradt róla, mert testvére kapta meg az áldást helyette, keserűségében sírva fakadt. Ézsau dühöt és gyűlöletet érez testvére iránt, könnyei pedig nem a bűnbánat könnyei. A megtérés útját nem találta – olvassuk az Igében, mégpedig azért nem, mert nem bánta meg bűnét, mert nem változott meg Ézsau szíve. Pusztán azért sírt, mert elveszítette az áldást, amire annyira vágyott.

„Apja, Izsák felelt, és ezt mondta neki: nem zsíros földön lesz a lakóhelyed, nem hull rád égi harmat. Fegyvered éltet, öcsédet szolgálod. De ha nekifeszülsz, letöröd igáját nyakadról! Ézsau azonban bosszút forralt Jákób ellen az áldás miatt, mivel őt áldotta meg az apja, és ezt mondta magában Ézsau: Közelednek már a napok, amikor majd apámat gyászoljuk. Akkor meggyilkolom az öcsémet, Jákóbot” (39-41. vers).

Ézsau addig nem akarta megölni Jákóbot, amíg édesapja életben volt, attól tartva, hogy apja megátkozza őt. Elhatározta hát, hogy inkább kivárja apja halálát, és utána tör testvére életére. Vegyük csak észre, milyen keserű Ézsau szíve. A Zsidókhoz írt levél korábban említett ígerésze éppen ezzel kapcsolatban figyelmeztet bennünket: *„hogya keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön”.*

Ézsau nagyonis megkeseredett. És Ézsau utódai is megvetették Izráelt. Ézsau az edómiak ősatya, az edómiak és az izraeliek között pedig folyamatos ellenségeskedés dúlt hosszú éveken át. Az edómiak többször is megpróbáltak betörni Izráel területére. Amikor Izráel népe elhagyta Egyiptomot, és útban az ígért földjére át kellett kelnie az edómiak területén, az edómiak királya hadseregével vonult ki eléjük, és megtiltotta nekik, hogy az edómiak földjén

átkeljenek. Azóta mára már kihaltak, az utolsó edómi, akiről tudunk, Heródes király volt, illetve ő családja. Tudomásunk szerint velük ki is haltak az edómiak. Isten viszont megőrizte Izraelt.

„De Rebekának hírül vitték nagyobbik fiának, Ézsau a szavait, ezért magához hívatta kisebbik fiát, Jákóbot, és ezt mondta neki: Bátyád, Ézsau bosszút akar állni rajtad, meg akar gyilkolni. Azért, fiam, hallgass a szavamra: indulj, menekülj bátyámhoz, Lábánhoz Háránba! Lakj nála egy ideig, amíg bátyád haragja elmúlik. Ha majd elfordul rólad bátyád haragja, és elfelejti, hogy mit követtél el ellene, akkor üzenetet küldök, és hazahozatlak onnan. Miért veszítenélek el mindkettőtöket egy napon? Izsáknak pedig ezt mondta Rebeka: Megutáltam az életemet a hettita leányok miatt. Ha Jákób is a hettita leányok közül vesz feleséget, olyat, mint ezek, mit ér akkor az életem?” (42-46. vers)

Rebeka tehát úgy rendezte a dolgokat, hogy Izsák elküldje Jákóbot Háránba. Talán kevésbé romantikus a történet, ha belegondolunk, hogy ekkor Jákób már körülbelül 70 éves volt, és most készül elszökni otthonról. A pátriárkák, akiről olvasunk az Ószövetségben, akár kétszer olyan sokáig is éltek akkortájt, mint mi ma. Mivel tehát körülbelül 140-150 évig is éltek, számukra a hetven éves kor még teljesen mást jelentett - ez még nem számított öregnek. A lényeg azonban, hogy ez a tudat kissé más fényben tünteti fel a történetet, hiszen nem képzelhetjük el Jákóbot, mint egy tinédzsert, aki elszökik otthonról. Rebeka tehát azt tanácsolta Jákóbnak, hogy maradjon Háránban egy kis ideig, amíg Ézsau haragja le nem csillapodik. Ézsau azonban nem nyugodott le egyhamar, Jákób ugyanis soha nem kapta azt az üzenetet édesanyjától, hogy most már nyugodtan hazatérhet. Sőt, édesanyja Jákób távollétében halt meg. Jákób sajnos soha nem látta viszont édesanyját. Szomorú mellékterméke volt ez összeesküvésüknek: az édesanyját soha nem látta viszont szeretett fiát, Jákóbot.

Emlékezzünk csak vissza a történet elejére, amikor Ábrahám szolgája elment Háránba, hogy feleséget keressen Izsáknak. Rebeka kiment a kúthoz, a

szolga megszólította és inni kért tőle, Rebeka készségesen adott neki, sőt még tevéit is megitta, a szolga pedig ebből tudta, hogy ő Izsák jövendőbelije. Rebeka kapott a szolgától egy arany orrperecet és karkötőket, majd hazafutott, és elmesélte családjának, hogy Ábrahám szolgájával találkozott a kútnál. Amikor Rebeka testvére, Lábán meglátta az aranyékszereket Rebekán, kirohant a szolga elé, és nyájasan üdvözölte. Az ékszerek nagyon felkeltették Lábán érdeklődését. Lábán tehát Rebeka testvére volt, vagyis Jákób nagybátyja. Fontos, hogy ezt észben tartsuk, ahogy továbbolvassuk a történetet. Lábán ugyanis hamarosan ismét megjelenik a színen.

„Ekkor Izsák hívatta Jákóbot, megáldotta, és ezt parancsolta neki: Ne végy feleséget a kánaáni leányok közül! Készülj, menj Paddan-Arámba, anyád apjának, Betúélnak a házához, és ott végy feleséget anyád bátyjának, Lábánnak a leányai közül” (1-2. vers).

Úgy tűnik, hogy Izsák és Lábán valamiféleképpen kommunikáltak egymással, talán épp a karavánokon keresztül, amelyek arra közlekedtek. Adtak nekik egy levelet, amit valaki a karavánban továbbított, majd a következő karavánnal esetleg válasz is érkezett. Talán így levelezgettek – hiszen Izsák tudta, hogy Lábánnak vannak hajadon leányai. Ezért is tanácsolja Izsáknak, hogy menjen el Lábánhoz, és az ő leányai közül válasszon magának feleséget.

„A mindenható Isten pedig áldjon meg, szaporítsa és sokasítsa meg utódaidat, hogy népek gyülekezetévé váljanak” (3. vers) – Izsák tehát továbbra is megáldja Jákóbot.

„Adja neked Ábrahám áldását, neked és utódaidnak veled együtt, hogy birtokba vedd ezt az országot, ahol jövevény vagy, amelyet Ábrahámnak adott az Isten” (4. vers).

Izsák tehát továbbadja Jákóbnak és utódainak azt az áldást, amit Istentől kapott édesapja, és kiegészíti korábbi áldását azzal, hogy adja Isten Jákóbnak

és utódainak azt a földet, amit Ábrahámnak megígért. Amikor Ézsau megkérdezte, maradt-e még neki is valami áldás, Izsák nem tudott mit mondani neki, most azonban, amikor Jákób odamegy hozzá, Izsák kiegészíti korábbi áldását – és Ábrahám áldását adja át Jákóbnak és utódainak.

„Így küldte el Izsák Jákóbot, hogy Paddan-Arámba menjen Lábánhoz, az arám Betúél fiához, Rebekának, Jákób és Ézsau anyjának bátyjához. Ézsau látta, hogy Izsák megáldotta Jákóbot, és elküldte Paddan-Arámba, hogy ott vegyen feleséget, és amikor megáldotta, ezt parancsolta neki: Ne végy feleséget a kánaáni leányok közül! Jákób engedelmeskedett apjának és anyjának, és elment Paddan-Arámba. Amikor látta Ézsau. Hogy apja, Izsák, a kánaáni leányokat rosszaknak tartja, elment Ézsau Izmaelhez, és feleségül vette addigi feleségein kívül Mahalatot, Ábrahám fiának, Izmaelnek a leányát, Nebájótnak a húgát” (5-9. vers).

Ézsau tehát Izmael egyik leányát vette feleségül – Izmael Ábrahám fia volt, aki Hágártól, Sára egyiptomi szolgálójától született.

„Elindult Jákób Beérsebából, és Hárán felé tartott. Egy olyan helyre ért, ahol eltölthette az éjszakát, mikor a nap lement. Fogott egyet az ott levő kövek közül, azt a feje alá tette, és lefeküdt azon a helyen. És álmot látott: Egy létra volt a földre állítva, amelynek teteje az égig ért, és Isten angyalai jártak azon fel és le. Odafönt pedig az Úr állt, és ezt mondta: Én vagyok az Úr, atyádnak, Ábrahámnak Istene, és Izsáknak Istene! Ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te utódaidnak. Annyi utódod lesz, mint a föld pora, terjeszkedni fogsz nyugatra és keletre, északra és délre, és áldást nyer általad, meg utódod által a föld minden nemzetsége. Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre. Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked” (10-15. vers).

Jákób mögött nehéz út állt, Bételbe utazott Beérsebából – körülbelül 45 kilométert tett meg, fáradt volt, így érkezik el egy kietlen, sziklás helyre. A nap

lemenőben van, így Jákób fog néhány követ, a feje alá tette és elalszik. Érdekes álmot lát: egy létrát, amelynek teteje az égig ér, Isten angyalai pedig fel és le járkálnak rajta. Odafönt pedig ott áll az Úr, aki megszólítja, és odaígéri neki először is azt a területet, ahol éppen fekszik. Megígéri neki azt is, hogy megáldja, hogy vele megy, hogy neki adja a keletre, nyugatra, északra és délre fekvő területeket – neki és utódainak. Az Úr tulajdonképpen megismétli Jákóbnak azokat az ígéreteket, amelyeket Ábrahámnak is tett. A 15. fejezetben pedig hozzáteszi: *„Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy”* – Jákób ezen a ponton nem tudta, merre is tart, azon kívül, hogy Háránba igyekezett. Azt azonban nem tudta, hogy hol van Hárán, sőt magáról a helyről sem tudott semmit. Majd Isten ezzel zárja: *„Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked.”*

Jákób álmát valószínűleg az inspirálta, ahogy ott feküdt a csillagos ég alatt, feltekintett az égre és arra gondolt, Isten ott van valahol fent.

Hiszen mi is sokszor gondolunk arra, hogy Isten a mennyben lakozik, ahogy a csillagos égből gyönyörködünk. De tudjátok, amikor erre gondolunk, néha úgy is érezhetjük, hogy Isten nagyon távol van tőlünk a mennyben. Van abban valami, amikor kint a sivatagban felnézünk az égre: olyankor talán nem is igazán Isten közelségét tudatosítjuk, hanem sokkal inkább úgy érezhetjük, Isten távol van. Ahogy egyre inkább felfogjuk, Isten milyen hatalmas, talán önkénytelenül is úgy érezzük, Isten megközelíthetetlen, mert Isten hatalmas, és mert az általa teremtett világegyetem is olyan hatalmas! És amikor feltekintünk az égre, azt is érezzük, milyen picik vagyunk. Ki vagyok én a világegyetemhez képest? Itt vagyok az egyik legkisebb bolygón, amely az egyik legkisebb csillag körül kering, a Tejútrendszer egy aprócska szegletében, amelyben több milliárd csillag található! Ráadásul a Tejútrendszer csupán egyike a több milliárd galaxisnak a világegyetemben!

Amikor Jób az égre tekintett, nem Isten közelségét érezte, hanem sokkal inkább azt, mennyire távoli és megközelíthetetlen Isten. Így hát amikor barátai azzal biztatták, hogy ha kibékül Istennel, minden rendben lesz, ő csak annyit mondott: „Köszönöm, cimborák, de hogyan békülhetek ki Istennel? Ő annyira hatalmas. Ha feltekintek az égre, azt látom, milyen hatalmas az Isten. Hogyan is állhatnék meg előtte, hogyan is vihetném elé ügyemet?”. Az égből tehát egyrészt Isten dicsőségét, hatalmát és nagyszerűségét hirdeti, de amikor az égre nézünk, valahogy távol is érezzük magunkat Istentől – Isten ott van

teljes dicsőségben a mennyben, én pedig, a kis jelentéktelen porszem itt vagyok a földön. Az az érzésünk támad, hogy segítség nélkül nem érhetjük el Istent. Amikor Jób felnézett az égre, és rádöbbsent, milyen hatalmas az Isten, érezte, hogy ő egymaga nem éri el Istent, egymaga nem érintheti. Döntőbíróra van szüksége, aki mindkettőjükre ráteszi a kezét, és áthidalja az Isten és közte tátongó széles szakadékot.

Ahogy Jákób ott feküdt, felnézett az égre, és Istenről elmélkedett, illetve az életéről, biztosan az ő szívében is megfogant a vágy, hogy elérje Istent. De aztán ő is arra gondolhatott, hogyan is érhetné el Istent, hiszen olyan hatalmas a világegyetem. Így amikor elaludt, a tudatalattijából előtört egy elképzelés arra vonatkozóan, hogyan érhetné el Istent: egy létrán, amely egészen az égig ér, és amelyen Isten angyalai járnak fel s alá. Az Úr pedig odafönt állt a létra tetején, és szólni kezdett Jákóbbhoz.

Lapozzunk csak egy pillanatra az Újszövetséghez, és nézzük meg, mi történik, amikor Fülöp odamegy Nátánaélhez, és elújságolja neki, hogy megtalálták a messiást, akiről a próféták is írtak, vagyis Jézust, a József fiát, aki Názáretből származik. *„Származhat-e valami jó Názáretből?” – kérdezte tőle Nátánaél. Fülöp így válaszolt: Jöjj, és lásd meg! Amikor Jézus látta, hogy Nátánaél közeledik feléje, azt mondta róla: Íme, egy igazi izráelita, akiben nincs álnokság. Nátánaél megkérdezte tőle: Honnan ismeresz engem? Jézus így válaszolt neki: Mielőtt Fülöp idehívott, láttam, hogy a fügefa alatt voltál”* (János 1:45-48). Nátánaél tudta, hogy Jézus még csak a fügefa közelében sem volt akkor, és *„Nátánaél így szólt hozzá: Mester, te vagy az isten fia, te vagy Izráel királya! Jézus így válaszolt neki: Mivel azt mondtam neked, hogy láttalak a fügefa alatt, hiszel? Ennél nagyobb dolgokat fogsz látni. És hozzátette: Bizony, bizony, mondom néktek: meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak, és leszállnak az Emberfiára”* (49-51. vers). Mit akar ezzel Jézus mondani? *„Én vagyok a létre, amelyen keresztül az emberek eljuthatnak a mennybe, és elérhetik Istent.”* A létra Jákób álmában nem más, mint Jézus Krisztus - általa mehetnek az emberek Istenhez. Jákób álmában akkor éjjel ezt látta meg.

„Amikor Jákób fölébredt álmából, ezt mondta: Bizonyára az Úr van ezen a helyen, és én nem tudtam!” (16. vers).

Mintha azt mondta volna: „Tegnap este, amikor ideértem, olyan fáradt voltam, csak összeszedtem néhány követ a fejem alá. Azt hittem, Isten olyan távol van tőlem ezen a helyen, ahogy felnéztem az égre. De most már tudom, hogy Isten nincs messze, hanem itt van, ezen a helyen. Itt, ezen a kopár helyen, az élet nehézséggel teli, sziklás időszakában.

Az életünk nehéz szakaszaiban is ott van Isten. Az életünk bizonytalan szakaszaiban is jelen van. Amikor olyan borúsnak tűnik a jövő, és nem tudod, merre indulj tovább – Isten veled van. „Bizonyára az Úr van ezen a helyen” – igen, Istent nemcsak a mennyben talárod, ő veled van! Olyan fontos, hogy tudatosítsuk Isten jelenlétét, és rádöbbenjünk, hogy igen, Isten itt van ezen a helyen is, teljesen mindegy, milyen helyről van szó: az elkeseredés helye, a vereség helye, a reményvesztettség helye. Isten ott van. Tanuld meg felismerni Isten jelenlétét! Ez ugyanis a pusztaság és vereség helyét oltárrá, a dicsőítés helyévé változtatja. Ahogy tudatosítod Isten jelenlétét, eloszlanak a félelmeid, és a bizonytalanság helye a bizonyosság helyévé változik.

„Bizonyára az Úr van ezen a helyen” – vegyük csak észre, hogy Jákób jelen időben beszél, és nem azt mondja, hogy az Úr *volt* ezen a helyen. Jákób most már folyamatosan tudatában van Isten jelenlétének: „Az Úr van ezen a helyen. Bár most éppen nem látom a létrát, de tudom, hogy az Úr itt van, tudom.” Majd hozzáteszi: „és én nem tudtam!”. De most már tudja. Tegnap este ugyan még nem tudta, de most már felismerte. „*Félelem fogta el, és így szólt: Milyen félelmes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja. Reggel fölkel Jákób, fogta azt a követ, amely a fejealja volt, fölállította szent oszlopként, és olajat öntött a tetejére. Azután elnevezte azt a helyet Bételnek, azelőtt Lúz volt annak a városnak a neve*” (17-19. vers). Jákób tehát felállította a szent oszlopot,

és olajat öntött a tetejére. A pusztaság, elkeseredettség és reménytelenség helyén oltárt épített az Úrnak, és tudatára ébredt Isten jelenlétének.

„És ilyen fogadalmat tett Jákób: Ha velem lesz Isten, és megőriz ezen az úton, amelyen most járok, ha ad nekem ételül kenyeret és öltözetül ruhát, és békességben térek vissza apám házába, akkor az Úr lesz az én Istenem. Ez a kő pedig, amelyet szent oszlopként állítottam föl, Isten háza lesz, és bármit adsz nekem, a tizedét neked adom” (20-22. vers).

Jákób itt nem alkudozni próbál Istennel. Nem arról van szó, hogy kikötéseket tesz: ha ezt meg ezt megteszed értem, akkor te lehetsz az Istenem, és pedig szolgálni foglak téged. A „ha” kifejezés ebben az esetben nem a feltételes módot jelöli. Olyan ez, mint amikor az Újszövetségben a Sátán odament Jézushoz, és azt mondta neki: „*Ha* Isten fia vagy...”. A Sátán nem megkérdőjelezni akarta annak tényét, hogy Jézus Isten fia. A „ha” kifejezés ebben az esetben tehát nem a feltételes módot jelöli, hanem a szó szerinti fordításban a „mivel” kötőszónak felel meg. A Sátán tehát nem Jézus Isten voltát kérdőjelezi meg, hanem mintha azt mondaná: „*Mivel* Isten fia vagy...”. Inkább egy kijelentésről van itt szó. Ugyanez mondható el itt Jákób esetében is: tulajdonképpen ő is azt mondja, „mivel velem lesz Isten.” Jákób tehát elhiszi Isten ígéretét, amit akkor éjszaka tett neki: hogy vele lesz, hogy megáldja őt, hogy visszahozza erre a földre. Mivel pedig Isten mindezt megcselekszi, Jákób azt mondja, *Ő* lesz Jákób Istene.

Jákób tehát kijelenti, hogy önmagát és egész életét Istennek adja át, sőt megígéri, hogy tizedet ad Istennek mindabból, amivel Isten őt megáldja.

1MÓZES

29-31. Fejezet

„Jákób azután útnak indult, és elment a keleten élő népek földjére. És látta, hogy egy kút volt a mezőn, és három juhnyáj heverészett mellette. Abból a kútból itatták a nyájukat, és a kút száján egy nagy kő volt. Amikor minden nyáját összetereletek, akkor szokták elgördíteni a követ a kút szájáról, hogy megittassák a juhokat, azután vissza szokták tenni a követ a kút szájára. Jákób ezt mondta nekik: Hova valók vagytok, barátaim? Azok ezt felelték: Hárániak vagyunk. Akkor megkérdezte tőlük: Ismeritek-e Lábánt, Náhór fiát? Azt felelték: Ismerjük. Majd ezt kérdezte: Jól van-é? Azok így feleltek: Jól van. Nézd, a leánya, Ráhel, éppen itt jön a juhokkal” (1-6. vers).

Isten Jákóbbal volt. Ő vezette el Jákóbot arra a helyre, és úgy intézte, hogy Jákób éppen akkor érjen oda, amikor megérkezik unokatestvére Ráhel, édesapja juhait terelgetve. Mint látjuk, a fent említett kút száját hatalmas sziklával fedték le. Először minden nyáját odatereltek, és csak utána távolították el a követ, hogy az állatok csillapíthassák szomjukat. Épp koradélután volt, és sok embert gyűlt már össze a kút körül. Úgy tűnik azonban, hogy a kút száját elzáró kő olyan nehéz volt, hogy csak több ember összefogásával lehetett a kútról leemelni. Meg kellett tehát várni, amíg elegendő összegyűlnek, hogy a követ egyáltalán meg tudják mozdítani. Akadtak olyanok, akik a többiekénél hamarabb érkeztek, mintha itt is az az íratlan szabály érvénysült volna, hogy az állatokat érkezési sorrendben itatják. A korán érkezők tehát ott heverésztek a kút körül, és először is megvárták, amíg elég pásztor gyűlt össze a kő eltávolításához, majd pedig azt is megvárták, amíg mindenki más is megitta állatait, hogy azután közös erővel ismét lezárhassák a kút a súlyos kővel.

Jákób mindeközben szóba elegyedett a kút körül összeverődött emberekkel. Lehet, hogy épp azt nem értette, miért érkeztek olyan korán, vagy miért heverésznek a kút körül. Jákób azt megkérdezte tőlük, ismerik-e Lábánt, a többiek pedig azonnal rámutatnak lányára, Ráhelre, aki éppen akkor ért oda a kúthoz.

„Ekkor ő így szólt: Hosszú még a nap, nincs itt az ideje, hogy betereljék a jószágot. Itassátok meg a juhokat, azután menjetek, legeltessetek! De azok ezt felelték: nem tehetjük, amíg minden nyáját össze nem terelnek, és el nem gördítik a követ a kút szájáról, hogy megittathassuk a juhokat. Még beszélgetett velük, amikor megérkezett Ráhel az apja juhaival, mert ő legeltette azokat. Amikor Jákób meglátta Ráhelt, anyja bátyjának, Lábánnak a leányát, és anyja bátyjának, Lábánnak a juhait, odalépett Jákób, elgördítette a követ a kút szájáról, és megitta anyja bátyjának, Lábánnak a juhait” (7-10. vers).

Jákóbnak igencsak nagy erőre lehetett szüksége, hogy a követ elgördítse, hisz ne feledjük, hogy a pásztorok általában csak közös erővel tudták megnyitni ezt a kutat. Bizony bámulatos, mire képes az ember, ha kellően motivált! Jákób tehát egymaga elgördítette a követ.

„Jákób azután megcsókolta Ráhel, és hangos sírásra fakadt” (11. vers).

Ráhel valószínűleg nem értette, ki az az ember, aki ilyen erőről tesz bizonyoságot, majd megcsókolja őt, és sírva fakad.

„Jákób elmondta Ráhelnek, hogy ő rokona apjának, mert Rebekának a fia. A leány ekkor elszaladt, és elbeszélte ezt az apjának. Amikor Lábán hallotta a hírt Jákóbról, húgának fiáról, eléje futott, megölelte, megcsókolta, és bevezette a házába. Ő pedig elmondott mindent Lábánnak. Lábán ezt mondta neki: Bizony, az én csontom és húsom vagy te! Jákób aztán ott lakott nála egy hónapig. Akkor Lábán ezt mondta Jákóbnak: Ha rokonom vagy is, nem kell ingyen szolgálnod nekem. Mondd meg nekem, mi legyen a béred?” (12-15. vers).

Vegyük észre, hogy Lábán megengedi, hogy Jákób határozza meg saját bérét.

„Volt pedig Lábánnak két leánya: a nagyobbiknak a neve Lea, a kisebbiknek a neve Ráhel. Lea gyenge szemű volt” – egyesek szerint ez arra utal, hogy kék szeme volt, nem pedig sötétbarna, amit erősebbnek tartottak – „Ráhel pedig szép természetű és szép arcú volt. Ezért Ráhel szerette meg Jákób, és ezt mondta: Szolgállok neked hét esztendeig a kisebbik leányodért, Ráhelért” (16-18. vers).

Akkortájt az volt a szokás, hogy a férfinak mátkapénzt kellett fizetnie feleségéért. Ebben a kultúrában mind a mai napig megmaradt ez a szokás. A mátkapénz tulajdonképpen a feleség jövőbeli „hozományának” számított. Ha ugyanis a férj nem bánik jól a feleségével, a feleség pedig kénytelen elhagyni férjét, vagy épp a férj válik el tőle, a mátkapénz biztosítja, hogy a feleség ne maradjon nincstelen. A mátkapénzt az édesapa felelőssége volt gondosan elraktározni és megőrizni leányának, hogy legyen miből megélnie a jövőben, ha zátonyra fut házassága. Ne feledjük, hogy Jákób semmit sem vitt magával, amikor elhagyta otthonát – sétabotján kívül nem volt semmilye. Nem volt tehát mátkapénzre valója sem, de annyira beleszeretett Ráhelbe, hogy hajlandó volt hét éven át szolgálni Lábán házában, hogy a hét évi szolgálat nyeresége szolgálhasson mátkapénzül. Abban a hét évben, amikor Jákób Lábánt szolgálta Ráhelért, Isten annyira megáldotta Jákóbot, hogy Lábán vagyona egyre gyarapodott. A Jákób munkájából befolyt nyereséget Lábánnak leánya mátkapénzeként félre kellett volna tennie, Lábán azonban nem ezt tette. Ehelyett egyszerűen csak sajátjának tekintette azt, és nem törődött leánya jövőjével.

Jákób tehát egyezsége lépett Lábánnal, hogy hét éven át szolgál neki fiatalabb leányáért, Ráhelért.

„Lábán azt felelte: Jobb, ha hozzád adom, mintha más emberhez adnám. Maradj nálam! Így szolgált Jákób Ráhelért hét esztendeig, de ez csak néhány napnak tűnt neki, annyira szerette őt” (19-20. vers).

„Utána Jákób ezt mondta Lábánnak: Add hozzám a feleségemet, mert letelt az időm. Hadd menjek be hozzá!” (21. vers).

Vegyük észre, hogy Lábán a hét esztendő elteltével nem adta át Jákóbnak automatikusan leányát, hanem Jákóbnak külön kérnie kellett, hogy teljesítse ígéretét.

„Lábán össze is gyűjtötte annak a helynek valamennyi lakóját, és lakodalmat rendezett” (22. vers) – akkortájt körülbelül hét napig folyt a dínom-dánom, ilyen sokáig tartott egy lakodalom.

„De amikor este lett, fogta leányát, Leát, és őt vitte be hozzá” – ne feledjük, hogy a nő arca gondosan el volt takarva– „Jákób be is ment hozzá. Lábán a szolgálóját, Zilpát, leányának, Leának adta szolgálóul. Jákób csak reggel látta, hogy Lea van vele. Akkor ezt mondta Lábánnak: Mit tettél velem? Hát nem Ráhelért szolgáltam nálad? Miért csaptál be engem? Lábán így felelt: Nem szokás nálunk, hogy a kisebbiket az elsőszülött előtt adják férjhez. Töltsd el ezt a lakodalmi hetet” – vagyis a mézeshetet – „aztán neked adjuk amazt is a szolgálatodért, ha másik hét esztendeig szolgálsz nálam” (23-27. vers).

Biztos vagyok benne, hogy ebben a helyzetben Jákóbnak önkéntelenül is eszébe jutott, hogyan csapta be korábban tulajdon testvérét, amikor úgy tett édesapja előtt, mintha ő lenne Ézsau. *„Hiszen amit vet az ember, azt fogja aratni is”* (Gal. 6:7). Ennek klasszikus példáját láthatjuk itt is. Jákób saját testvérének adta ki magát, megtévesztette édesapját, bement hozzá, és ő részesült Izsák áldásában, most pedig vele is szinte ugyanez történik. Az apósa szinte ugyanezt műveli vele: Jákób hét éven át szolgált, hogy összegyűjtse a mátkapénzt, erre Lábán a másik lányát adja oda neki.

Sok kérdés megválaszolatlan ebben a történetben: Hol volt például Ráhel? Vajon erővel kellett-e őt valahová elrejtetni? És vajon hogyan érezhette magát Lea ebben a helyzetben? Biztosan tudta, mit szól majd Jákób, amikor reggel felébred, és meglátja maga mellett Leát. Lea is nehéz helyzetbe került, hiszen amikor Jákób akkor éjjel szeretkezett vele, Lea mindvégig tudta, hogy Jákób azt gondolja, Ráhellel hál. Egyiküknek sem lehetett könnyű, és a helyzet komoly feszültséget eredményezett. Él kell azonban ismernünk, hogy Jákób meglehetősen jól kezelte Lábán tettét. Képzeld csak el, te hogyan reagáltál volna, ha veled történik ugyanez? Elképzelhető, hogy múltbeli tettei miatt tanusított most Jákób egy nagyon hasonló helyzetben ennyi megértést.

Ha valóban az lett volna a szokás, hogy először az elsőszülöttet kell férjhez adni, akkor Lábánnak ezt közölnie kellett volna Jákóbbal még a hét éves időszak elején. Lábán azonban megpróbál minden lehetőséget kifacsarni Jákóbból. Mindeközben Jákób jól tűri a megpróbáltatásokat, és hajlandó még hét évig szolgálni Lábánnak Ráhelért, hogy Lea ne érezze magát

kevesebbnek Jákób szemében. Ha azonban Jákób kezdettől fogva tudta volna, hogy Leát kapja meg először, valószínűleg nem lett volna hajlandó hét teljes évig szolgálni érte, hiszen Jákóbot nem Lea, hanem Ráhel érdekelte. Összességében azonban Jákób jól tűrte a nehézségeket – sokkal jobban, mint például én tűrtem volna hasonló helyzetben, azt hiszem.

„Jákób úgy is tett, eltöltötte azt a hetet. Azután Lábán hozzáadta Ráhelt, a leányát, feleségül” (28. vers) – vagyis Jákóbnak nem kellett újabb hét évet várnia Ráhelre, hanem már a következő héten feleségül vehette, bár még hét évig Lábánnak kellett szolgálnia, hogy összegyűjtse Ráhel mátkapénzét.

„Lábán a szolgálóját, Bilhát, leányának, Ráhelnek adta szolgálóul. Jákób bement Ráhelhez is, és Ráhelt jobban szerette, mint Leát. Így szolgált Lábánnál még másik hét esztendeig” (29-30. vers).

Az Igében itt poligámiával találkozunk, ha azonban tovább olvasunk, azt is látni fogjuk, milyen nehézségekkel jár egy ilyen kapcsolat: a két feleség folyamatosan rivalizált és féltékenykedett. Néhány évvel ezelőtt egy szociológia előadáson az egyik kaliforniai egyetemen a professzor megkérdezte tőlünk, vannak-e a poligámiának előnyei. Én voltam a legidősebb a csoportban, a legtöbb hallgató még fiatal és egyedülálló volt. Ők semmi előnyt nem látták a poligámiának, én viszont jelentkeztem, és azt mondtam, én bizony látok néhány előnyt. Például ha az embernek van egy rendkívül ügyes felesége, aki kiváló titkárnő, illetve még pár ugyanolyan ügyes és dolgozó felesége, a férjnek nem is kell dolgoznia, hanem nyugodtan hátradőlhet, és élvezheti az életet! Mindemellett azonban azt is látom, milyen komoly negatívumokat hordoz magában a többnejűség – számomra ezek az érvek elegendőek is ahhoz, hogy soha ne akarjak poligámiával kísérletezni. Azt látjuk tehát ezen a ponton, hogy a Biblia nem emeli fel hangját keményen a poligámia ellen – abban a korban és kultúrában a többnejűség elfogadott volt. Ugye mondanom sem kell, hogy a poligámia Salamon életében érte el tetőfokát, az Újszövetségben viszont már nem elfogadott. A korai egyház születésekor a poligámia már tiltott. A gyülekezetet olyan férfiak vezethették csupán, akiknek egy felesége volt, és akik képesek voltak megfelelően gondoskodni családjukról. Mindeközben a szeretők és kurtizánok még mindig teljesen elfogadottnak számítottak a görög és római kultúrában.

Jákób többnejűségéből is komoly problémák fakadtak: a rivalizálás és féltékenykedés. Jákób jobban szerette Ráhelt, mint Leát – ez ugye nehéz helyzet, Leának ez biztosan fájt.

„De az Úr látta Lea megvetett voltát, és megnyitotta az ő méhét, Ráhel ellenben meddő maradt. Lea teherbe esett és fiút szült. Rúbennek nevezte el, mert azt mondta: meglátta az Úr nyomorúságomat, most már szeretni fog a férjem” (31-32. vers) – hát nem szomorú, amit Lea mond? Érzik, hogy Jákób nem igazán szereti őt, így azt gondolja, hogy ha fiút szült neki, Jákób végre őt is szeretni fogja. Lea annyira vágyik Jákób szeretetére. Amit itt látunk, tulajdonképpen a többnejűségi kapcsolat tragikus mellékterméke.

„Azután ismét teherbe esett, fiút szült, és azt mondta: Bizony meghallotta az Úr, hogy milyen megvetett vagyok” – ezt ne szó szerint értelmezzük, mert Jákób nem gyűlölte feleségét, bár nem is szerette annyira, mint Ráhel, vagyis kevésbé szerette – „azért adta nekem ezt is. És elnevezte őt Simeonnak (ami azt jelenti, meghallotta). Majd újra teherbe esett, fiút szült és azt mondta: Most már ragaszkodni fog hozzám a férjem, mert három fiút szültem neki. Ezért nevezte el őt Lévinek (ami ragaszkodást jelent). Megint teherbe esett, fiút szült és azt mondta: Most már hálát adok az Úrnak. Ezért nevezte el őt Júdnak (ami dicséretet jelent). Azután nem szült egy ideig” (33-35. vers).

A fiúk nevei mutatják, mennyire vágyott Lea arra, hogy elfogadják és szeressék őt. A fiúk valószínűleg egymás után, egy-egy év különbséggel születtek.

„Amikor Ráhel látta, hogy ő nem tud szülni Jákóbnak, féltékeny lett Ráhel a nénjére, és ezt mondta Jákóbnak: Adj nekem fiakat, mert ha nem, belehalok! Jákób haragra gerjedt Ráhel ellen, és így szólt: Talán Isten vagyok én, aki megtagadja tőled a méh gyümölcsét?” (1-2. vers).

Itt azt látjuk, hogy kemény szavak és viharos érzelmek dúlnak férj és feleség között, mert Ráhel szégyellte magát meddősége miatt.

„Ő pedig ezt felelte: Itt van Bilha, a szolgálóm, menj be hozzá, és ha majd a térdemen szül, az ő révén nekem is lesz fiam. Így adta hozzá feleségül Bihát, a szolgálóját, Jákób pedig bement ahhoz. Biha teherbe esett, és fiút szült Jákóbnak. Akkor ezt mondta Ráhel: Ítélt ügyemben Isten, meghallgatta szavamat, adott nekem fiút. Ezért nevezte el őt Dánnak (ami ítélőbíró jelent, a Dániel név pedig azt jelenti, Isten a bíró). Megint teherbe esett Bilha” – elképzelhető, hogy egyidőben zajlott ez Lea terhességeivel – „Ráhel szolgálója, és másik fiút szült Jákóbnak. Ráhel azt mondta: Isten volt velem a küzdelemben, amikor a nénémmel küzdöttem, és győztem is! Ezért nevezte el őt Naftálinak (ami küzdőt jelent). Amikor látta Lea, hogy egy ideje nem szül, fogta a szolgálóját, Zilpát, és feleségül adta Jákóbbhoz” (3-9. vers).

A két testvér tehát egyre csak verseng egymással.

„És Zilpa, Lea szolgálója fiút szült Jákóbnak. Akkor ezt mondta Lea: Szerencsém van! Ezért nevezte el őt Gádnak” (10-11. vers). „Zilpa, Lea szolgálója másik fiút is szült Jákóbnak. Akkor ezt mondta Lea: Boldog vagyok! Bizony, boldognak mondanak engem a leányok! Ezért nevezte el őt Asérnak” (12-13. vers).

„Egyszer Rúben búzaaratáskor kint járt a mezőn” – Rúben ekkor körülbelül hét éves lehetett, ő volt a legidősebb fiú – „mandragórát talált” – a mandragóra egy kis narancssárga gyümölcs volt, amely bokron nőtt. A mandragóráról azt tartották, hogy szépítő hatású, illetve serkenti a termékenységet. Szerelem-almának is nevezték ezért a mandragórát.

„Mandragórárt talált, és elvitte anyjának, Leának. Ráhel azt mondta Leának: Adj nekem a fiad mandragórájából!” (14. vers) – valószínűleg abban reménykedett, hogy az termékennyé teszi majd.

„Ő pedig azt felelte neki: Talán kevesled, hogy elvetted a férjemet, a fiam mandragóráját is el akarod venni? Ráhel azt mondta: Veled hálhat az éjszaka a fiad mandragórájáért! Amikor Jákób megjött este a mezőről, Lea eléje ment, és ezt mondta: Énhozzám jöjj be, mert bérbe vettelek a fiam mandragóráján. És vele hált azon az éjszakán” (15-16. vers) – itt ismét elénk tárulnak a poligámia hátulütői.

Arról ugyan nem olvasunk, hogy Jákób panaszkodott volna, valószínűleg jól tett az egójának, hogy a két feleség érte veszekedett.

„Isten pedig meghallgatta Leát, aki teherbe esett, és ötödik fiút szült Jákóbnak. Akkor ezt mondta Lea: Megadta Isten annak a bérét, hogy szolgálómat a férjemhez adtam. Ezért nevezte el őt Issakárnak. Megint teherbe esett Lea, és hatodik fiút szült Jákóbnak. És ezt mondta Lea: Megajándékozott engem az Isten szép ajándékkal. Most már velem lakik a férjem, mert hat fiút szültem neki. Ezért nevezte el őt Zebulonnak. Azután lányt szült, és Dinának nevezte el” (17-21. vers).

Nem tudjuk, mennyi lányt szült még Lea Jákóbnak, de azt tudjuk, hogy Jákóbnak több lánya is volt, akiket később említ az Ige, bár névtelenül. Dina Jákób egyedüli lánya, akit nevéen is nevez az Ige, és vele is csak azért találkozunk itt, mert később fontos szereplőjévé válik a történetnek. A lányok nevét akkortájt nem jegyezték fel, mert a lánygyermeket nem tartották annyira értékesnek, mint a fiúgyermeket. Amikor egy asszonynál megindult a szülés, a hozzátartozók összegyűltek, és mindent előkészítettek egy pazar lakomához – a bort, a húst stb. Ha fiú született, hatalmas dínom-dánom következett, ha viszont lány jött a világra, mindent összecsomagoltak és hazamentek. Ezek a meggyőződések és kulturális beidegződések tulajdonképpen Jézus Krisztuson keresztül változtak meg. Ő juttatott el bennünket arra a pontra, ahol senki nem áll egy másik ember felett, „hanem minden és mindenekben Krisztus” (Kol. 3:11).

Csodálatos, hogy Jézus Krisztuson keresztül nemcsak a nemek egyenlőségére döbbenhettünk rá, hanem arra is, hogy minden ember egyenlő. Isten gyűlöli, amikor valaki többre tartja magát másoknál, és szeretné, ha tudatosítanánk, hogy egyenlőek vagyunk, és nincs különbség ember és ember között. Pál arra is rámutat, hogy mindannyiunkban vannak hasonlóságok: mindannyian vétkeztünk, mindannyian híjával vagyunk Isten dicsőségének, mindannyiunknak szüksége van a megváltóra, Jézus Krisztusra. Krisztusban „már nincs többé görög és zsidó, körülmetéltség és körülmetéletlenség, barbár és szkíta, szolga és szabad, hanem minden és mindenekben Krisztus” (Kol. 3:11). Mindenki egyenlő Jézusban, és mindannyian egyek vagyunk Őbenne. Krisztus csodálatos dolgot tett értünk: elvezetett bennünket arra a felismerésre, hogy minden ember értékes – Jézus szemében ugyanis mindannyian kimondhatatlanul értékesek vagyunk.

Olyannyira, hogy azt mondta: „Mit használ ugyanis az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Márk 8:36). Isten itt a te lelkedről is beszél: neki fontosabb a te lelked az egész világnál. Isten szemében tehát mindannyian kimondhatatlanul értékesek vagyunk.

„Megemlékezett Isten Ráhelről is, meghallgatta Isten, és megnyitott a méhét. Teherbe esett, fiút szült, és ezt mondta: Elvette Isten a gyalázatomat! Elnevezte Józsefnek” – ami azt jelenti, hozzáadni.

Ráhel reménykedett, hogy Isten további fiakat is ad neki: József neve tehát kifejezi Ráhel szívének reménységét, hogy több fiút is szülhet majd a jövőben férjének.

„És ezt mondta: Adjon nekem az Úr még másik fiút is!” (22-24. vers). *„Történt, hogy miután Ráhel megszülte Józsefet, Jákób azt mondta Lábánnak: Bocsáss el engem, hadd menjek haza a szülőföldemre!”* (25. vers).

Ezen a ponton Rúben, a legidősebb fiú hét éves lehetett – mind a tizenkét fiú tehát egy hétéves időszakban született. Jákób megkéri Lábánt, engedje őt hazatérni szülőföldjére, bár végül Jákób még további hat év szolgálatra kötelezi el magát Lábánnál.

„Add ki a feleségeimet és gyermekeimet, akikért szolgáltam neked! Hadd menjek el, hiszen te tudod, hogy mennyit dolgoztam nálad! Lábán azt felelte neki: Bárcsak jóindulattal néznél rám! Megtudtam a jelekből, hogy teérted áldott meg engem az Úr” (26-27. vers).

A „jelek” kifejezés helyén az eredetiben olyan szó szerepel, amit arra enged következtetni, hogy Lábán pogány isteneket imádhatót, tőlük kért tanácsot, és megértette, hogy Isten Jákób miatt áldotta őt meg.

„És azt mondta: Szabd meg a bért, amivel tartozom, és én megadom. Jákób azt felelte neki: Te tudod, hogyan szolgáltalak, és mivé lett nálam a jószágod. Az a kevés, amid volt jövetelem előtt, sokra szaporodott, mert megáldott téged az Úr a lábam nyomán. De mikor tehetek már valamit a magam családjáért is?” (28-30. vers).

Más szóval tehát Jákób emlékezteti Lábánt, hogy amikor megérkezett hozzá, Lábánnak csak egy aprócska nyája volt, Jákób odaadó szolgálatán keresztül azonban Lábán meggazdagodott, és hatalmas állatállományra tett szert.

„Ekkor ő azt mondta: Mit adjak neked? Jákób így felelt: Nem kell adnod nekem semmit, ha megteszed ezt az egyet: Tovább legeltetem és őrzöm a nyájadat. De ma végigjárom egész nyájadat. Különíts el abból minden pettyes és tarka bárányt, minden fekete bárányt a juhok közül, meg a kecskék közül is a tarkát és a pettyest: ez legyen a bérem. Az mutatja meg, hogy igaz ember vagyok-e, ha majd amikor eljössz megnézni a béremet, lopott jószág lesz nálam mindaz, ami nem pettyes vagy tarka a kecskék között, és nem fekete a juhok között. Lábán ezt mondta: Jó, legyen úgy, ahogy mondd. És elkülönítette még azon a napon a csíkos lábú és tarka bakokat, minden

pettyes és tarka kecskét, mindazt, amelyiken valami fehérség volt, és minden feketét a juhok közül, és a fiaira bízta. Majd három napi járőföldet hagyott maga és Jákób között. Jákób pedig tovább legeltette Lábán többi juhait” (31-36. vers).

Jákób tehát azt kéri, hadd különítse el magának a pettyes és tarka példányokat, Lábáné pedig legyenek az egyszínű példányok. Lábán pedig még aznap különválasztotta az állatokat, és három napi járőföldet hagyott maga és Jákób között, hogy állatai ne keveredhessenek a most már Jákobhoz tartozó állatokkal. Maga Jákób mindezen keresztül lényegében azt mondja, Isten lesz majd az, aki megáldja őt. Övé volt Isten ígérete: menj és megáldal! Isten megígérte neki, hogy megáldja őt, Jákób pedig hát biztos is volt abban, hogy Isten ígérete beteljesedik. Másrészt azt is látjuk, hogy értett az állattenyésztéshez, hiszen egész életét állatok között töltötte, így tudta, melyek például a domináns jegyek, és az évek során összegyűjtött tudását állatállományának gyarapítására használta. *„Az mutatja meg, hogy igaz ember vagyok-e”* – vagyis Jákób az egészséget az Úrra bízta, és azt mondja, Isten majd bebizonyítja, hogy ő igaz emberként járt el. Lábán tehát beleegyezett Jákób kérésébe, majd pedig három napi járőföldet hagytak egymás között.

„Jákób vágott gyenge nyárfa-, mandulafa-és platánfavesszőket és fehér csíkokat vágott beléjük, úgyhogy kilátszott a vesszők fehére. És odarakta a kecskenyáj elé a csíkos vesszőket a vályúgba és itatókba, ahová inni járt a nyáj. Mert akkor szoktak pározni, amikor inni jártak. Ott pározott a nyáj a vesszők előtt, és ezért csíkos lábúakat, pettyeseket és tarkákat ellett a nyáj. Azután különválasztotta Jákób a juhokat, és szembefordította a nyáját Lábán csíkos lábú és fekete nyájával. Így szerzett magának külön nyájakat, amelyeket nem eresztett Lábán juhai közé. Valahányszor a nyáj fejlettebb állatai pároztak, odarakta Jákób a vesszőket a vályúgba a nyáj elé, hogy a vesszőket látva pározzanak. De amikor satnya volt a nyáj, nem rakta oda, úgyhogy Lábánnak jutottak a satnyák, Jákóbnak pedig a fejlettebbek. Így ez az ember egyre jobban gyarapodott, lett neki sok nyája, szolgálója, szolgálója, tevéje és szamara” (37-43. vers).

Egyesek szerint Jákób a csíkos vesszőkkel azt próbálta befolyásolni, milyen kicsinyeket elljenek az állatok. A „pározott” kifejezés az eredetiben azt jelenti, „tüzelt”, azt pedig tudjuk, hogy ha valami csíkosat helyezünk az állatok elé, ez pázásra indítja őket. Jákób tehát valószínűleg inkább pázásra akarta ösztönözni az állatokat a csíkos vesszővel, nem pedig valamilyen formában befolyásolni, milyen kicsinyeket elljenek. Az állatok génállományát ismerte, tudta, melyek a domináns gének, Jákób agyafúrt volt, pontosan tudta, mit tesz, így az erősebb, egészségesebb példányokat pároztatta, a gyengébb, satnyább példányok pedig Lábánhoz kerültek. Ebben az üzletben tehát Jákób járt jobban.

„De Jákób meghallotta Lábán fiainak beszédét, akik ezt mondták: Elvette Jákób mindazt, ami apánké volt, apánkéből szerezte minden gazdagságát” (1. vers) –

Lábán fiai azt mondogatják, hogy mindaz, ami Jákóbé, tulajdonképpen édesapjuké, Jákób pedig csak ellopta azt édesapjuktól. Pedig nem így történt, hiszen Lábán maga kötött egyezséget Jákóbbal. Lábán fiai azonban irigykednek, mert Jákób olyan nagy, erős és egészséges állatállománnyal rendelkezett.

„Lábán arcán is látta Jákób, hogy nem olyan hozzá, mint azelőtt. Akkor ezt mondta az Úr Jákóbnak: Térj vissza atyáid földjére, a rokonaidhoz, én veled leszek! Üzent tehát Jákób és kihívatta magához Ráheld és Leát a mezőre, a nyájhoz” – nem akart velük otthon, a sátrukban beszélni erről a fontos kérdéstről, ahol könnyen kihallgathatták volna beszélgetésüket – „és ezt mondta nekik: Látom apátok arcán, hogy nem olyan hozzá, mint azelőtt, pedig az én atyám Istene volt velem. Ti tudjátok, hogy teljes erőmmel szolgáltam apátokat. De apátok csalt meg engem, és tízszer is megváltoztatta a béremet. Isten azonban nem engedte, hogy kárt okozzon nekem. Ha így szólt: A pettyesek lesznek a béred, az egész nyáj csíkos lábúakat ellett. Így vette el Isten apátok jószágát, és nekem adta. Mert a nyáj párzása idején álmomban föltekintettem, és azt láttam, hogy a nyájban párzó bakok csíkos lábúak, pettyesek és tarkabarkák. Akkor ezt mondta nekem álmomban az Isten angyala: Jákób! És feleltem: Itt vagyok. Azt mondta: Tekints föl, és lásd meg, hogy a nyájban párzó bakok mind csíkos lábúak, pettyesek és tarkabarkák. Mert láttam mindazt, amit Lábán tett veled. Én vagyok Bétel Istene, ahol szent oszlopot kentél föl, és fogadalmat tettél nekem. Most készülj, menj el erről a földről, és térj vissza szülőföldedre!” (2-13. vers).

Érdekes, hogy Isten emlékezteti Jákóbot, hogy Ő Bétel Istene - Ő az, akivel ott Bételben találkozott.

„Ekkor megszólalt Ráhel és Lea, és ezt mondták neki: Van-e még valami részünk vagy örökségünk apánk házában?” (14. vers) – vagyis azt mondják, hogy édesapjuk nincs semmijük, mert apjuk felhasználta mátkapénzüket, és nem őrizte meg nekik.

„Nem számítunk-e idegeneknek? Hiszen eladott bennünket, és a vételárat egészen elköltötte. Különben is a mienk és a fiainké mindaz a gazdagság, amit elvett Isten apánktól. Azért tégy úgy mindent, ahogyan Isten mondta neked! Ekkor Jákób fölkel, föltette gyermekeit és feleségeit a tevékre. Elhajtotta minden jószágát és minden szerzeményét, amit szerzett – a Paddan-Arámban szerzett jószágát és vagyonát -, hogy elmenjen apjához, Izsákhhoz Kánaán földjére. Amikor Lábán elment a juhait nyírni, Ráhel ellopta apja házibálványát. Így szedte rá Jákób az arám Lábánt: nem mondta meg neki, hogy el akar menni, hanem elment mindenével. Fölkerekedett, és átkelt a folyamom és Gileád hegysége felé tartott” (15-21. vers).

Gileád körülbelül 450 kilométerre helyezkedett el. Gileád hegységéről pedig azt kell tudnunk, hogy a Galileai-tenger nyugati partvidékén húzódó heglánc. Jákób tehát fogta mindenét, amilye csak volt, és útnak indult titokban Gileád hegysége felé. Persze ekkora családdal és ilyen kiterjedt állatállománnyal

igen lassan haladtak előre – úgy 25-30 kilométert tehettek meg egy nap. Jákób jó indulási időpontot választott – Lábán éppen elment a juhait nyírni, és csak három nappal később tudta meg, hogy Jákób elment. Jákób és Lábán nyája között egyébként is volt több napi járőföld, ahogy azt korábban láttuk, most pedig Jákób még további három nap előnyre tette szert. Lábán nem hagyhatta ott egyik percről a másikra a juhokat, valószínűleg előbb befejezte a nyírásukat amilyen gyorsan csak tudta, majd Jákób után iramodott, és erőltetett menetben utol is érte őket a Gileád hegységénél, körülbelül 450 kilométerre otthonától.

„Lábán csak harmadnap értesült arról, hogy Jákób elment. Akkor maga mellé vette hozzátartozóit, és hét napi járőföldön át üldözte, míg el nem érte a Gileád hegységénél. Isten azonban eljött az arám Lábánhoz álomban azon az éjszakán, és ezt mondta neki: Vigyázz, ne mondj Jákóbnak se jót, se rosszat! Amikor Lábán utolérte Jákóbot, Jákób már sátrat vert a hegyen. Lábán is a Gileád hegységén vert sátrat hozzátartozóival együtt. Lábán ezt mondta Jákóbnak: Mit tettél? Engem rászedtél, leányaimat meg elhajtottad, mint fegyverrel ejtett foglyokat! Miért titokban mentél el, és miért szedtél rá engem? Miért nem szóltál nekem? Akkor örömmel és énekkel, dobbal és citerával bocsátottalak volna el! Még azt sem engedted meg, hogy megcsókoljam unokáimat és leányaimat. Ez egyszer balgán cselekedtél” (22-28. vers).

Lábán ezt mondja ugyan, de teljesen más cél vezérelte: azt tervezte, hogy erőszakkal veszi el Jákóbtól mindenét. Valószínűleg még az is megfordult a fejében, hogy megöli Jákóbot. Isten azonban előző este figyelmeztette Lábánt, hogy se jót, se rosszat ne mondjon Jákóbnak. Ami azt illeti, kemény parancs volt ez, így hát amikor Lábán végre megállhat Jákób előtt, színészkedni kezd és így szól: „Miért menekültetek el titokban, szerettem volna megfelelően újtára bocsátani leányaimat és unokáimat! Még azt sem engedted, hogy megcsókoljam őket!”. Valójában azonban soha nem hagyta volna elmenni Jákóbot. Előbb legalábbis mindenétől megfosztotta volna, és nincstelenül küldte volna újtára. Mivel azonban Isten megkötötte Lábán kezét, úgy tesz, mintha megbántódott és megsértődött volna, majd így folytatja:

„Volna erőm hozzá, hogy elbánjak veletek, de atyátok Istene a múlt éjjel ezt mondta nekem: Vigyázz, ne mondj Jákóbnak se jót, se rosszat! Ha már mindenáron el akartál menni, mivel nagyon kíváncszál apád házába, miért loptad el a háziistenemet? Jákób erre így felelt Lábánnak: Mert félttem, és azt gondoltam, hogy elveszed tőlem erőszakkal a leányaidat” (29-31. vers) – Jákób félelme pedig jogos is volt, mert Lábán nagy valószínűséggel valóban elvette volna feleségeit és állatait.

„De akinél megtalálod a háziistenedet, az ne maradjon életben. Hozzártartozóik előtt vizsgálj meg, mi van nálam, és vidd a magadét!” (32. vers) – Jákób azt mondja, vigye csak nyugodtan, ami az övé, mert Jákóbnak nem kell semmi Lábántól.

„Jákób ugyanis nem tudta, hogy Ráhel ellopta azt. Bement tehát Lábán Jákób sátrába, Lea sátrába és a két szolgáló sátrába, de nem találta. Azután kijött Lea sátrából, és Ráhel sátrába ment. Ráhel közben fogta a házibálványt, egy teve nyergébe tette és ráült. Lábán pedig fölforgatta az egész sátrat, de nem találta. Ráhel ugyanis ezt mondta apjának: Ne haragudjék az én uram, hogy nem tudok fölkelni előtte, mert asszonyok baja van rajtam. Kutatta tehát, de nem találta a házibálványt” (33-35. vers).

„Ekkor Jákób haragra lobbant, és pörölni kezdett Lábánnal. Megszólalt Jákób, és azt mondta Lábánnak: Mi a bűnöm, és mi a vétkem, hogy üldözőbe vettél? Hiszen fölforgattad minden holmimat! Találtál-e valamit, ami a te házadból való? Tedd ide az én hozzátartozóim és a te hozzátartozóid elé, döntsenek ők kettőnk ügyében! Már húsz esztendeje vagyok nálad, juhaid és kecskéid nem vetéltek el, nyájad kosait nem ettem meg” (36-38. vers) – más szóval Jákób mindig vigyázott az állatokra.

Sokszor előfordult, hogy a vemhes állatok elvetéltek, ha nem gondoskodtak róluk megfelelően. Jákób azonban olyan gyengéden és odaadóan törődött Lábán állataival, hogy egyik állat sem vetélt el. Abban az időben a pásztornak jogában állt néha-néha levágnia és megennie egy állatot gazdája állományából, Jákób azonban soha nem élt ezzel a jogával. Jákób tehát itt elmondja Lábánnak, milyen odaadóan és feddhetetlenül szolgálta Lábánt húsz éven át.

„Amit a vad széttépett, nem vittem hozzád, magam térítettem meg, tőlem kérted számon, meg azt is, amit elloptak tőlem nappal vagy éjjel” (39. vers).

Amikor egy vadállat széttépett egy juhot, a tetemet a pásztor odavitte a tulajdonosnak bizonyosságul, így a pásztornak nem kellett kifizetnie az elveszített állatot, a veszteség a tulajdonost terhelte. Jákób azt mondja, ő nem vitt oda Lábánhoz egy tetemet sem, hanem maga vállalta fel a veszteséget. „Tőlem kérted számon, meg azt is, amit elloptak tőlem nappal vagy éjjel” – Lábán mindent felszámított neki. „Nappal a hőség emésztett, éjjel meg a hideg, szememet kerülte az álom. Ilyen húsz esztendőm volt a házadnál: tizennégy évig szolgálalak két leányodért, hat évig meg juhaidért. Te pedig tízszer is megváltottad a béremet. Ha atyám Istene, Ábrahám Istene és Izsák félelmes Istene velem nem lett volna, akkor most üres kézzel bocsátanál el engem. Isten azonban látta nyomorúságomat és kezem munkáját, ezért figyelmeztetett téged a múlt éjjel” (40-42. vers).

„Lábán azt felelte Jákóbnak: A leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim, a nyáj az én nyájam, minden az enyém, amit látsz. De tehetnék-e most bármit is a magam leányai ellen, vagy fiaik ellen, akiket szültek? Azért jöjj, kössünk szövetséget egymással, az legyen a tanú köztünk!” (43-44. vers).

„Ekkor fogott Jákób egy követ és fölállította azt szent oszlopként. Majd ezt mondta Jákób a hozzátartozóinak: gyűjtsetek köveket! Azok köveket szedtek, csináltak egy kőrakást, és ettek a kőrakásnál. Azután elnevezte ezt Lábán Jegar-Száhadútának, Jákób pedig elnevezte Gal-Édnek” (45-48. vers) –

Jákób a héber nevén nevezte, míg Lábán az arám nevén: minkét nyelven azt jelenti, a bizonyosság kőrakása.

„Lábán ugyanis ezt mondta: Ez a kőrakás a tanú köztünk! Ezért nevezik Gal-Édnek, de Micpának is, mert ezt mondta: Az Úr tartson szemmel bennünket, amikor mi nem látjuk egymást! Ha leányaimmal rosszul bánysz, ha leányaimon kívül még feleségeket veszel, nem fogja ugyan látni senki közülünk, de Isten lesz a tanú köztünk. Majd ezt mondta Lábán Jákóbnak: itt van ez a kőrakás és a szent oszlop, amelyet emeltem köztem és közted. Tanú ez a kőrakás és tanú ez a szent oszlop, hogy sem én nem megyek át e kőrakás mellett tehozzád, sem te nem jössz át e kőrakás és e szent oszlop mellett énhozzám rossz szándékkal. Ábrahám Istene és Náhór Istene, az atyák Istene ítéljen fölöttünk. Akkor megesküdt Jákób atyjának, Izsáknak félelmes Istenére, majd áldozatot mutatott be Jákób a hegyen, és meghívta hozzátartozóit áldozati lakomára. És miután ettek, a hegyen töltötték az éjszakát” (49-54. vers).

„Másnap reggel fölkelt Lábán, megcsókolta unokáit és leányait, és megáldotta őket. Azután elment Lábán, és visszatért lakóhelyére.”

Az előző fejezet 49. versében szereplő „Micpa” kifejezést néha keresztény üdvözlésként szokták használni, ez viszont nagyon szomorú. Csodálatosan hangzik ugyan, hogy „az Úr tartson szemmel bennünket, amikor mi nem látjuk egymást”, mintha azt mondanánk: „Drága barátom, az Úr vigyázzon rád és őrizzen meg téged, amíg viszontlátjuk egymást” – a „Micpa” azonban nem ebben a kontextusban hangzik el. Vagyis ha jól megnézzük, ezt kommunikálja: „Nagy zsvány vagy, de nem tehetek semmit, te elmész, így többé nem tarthatom rajtad a szemem, ezért Isten tartsa rajtad a szemét, és ha bármi rosszat teszel, Isten sújtsa le rád!”.

1 MÓZES 32-36. FEJEZET

Lapozzunk Bibliánkban Mózes első könyvének 32. fejezetéhez. A 31. fejezetben tanúi lehettünk Lábán és Jákób búcsújának. Jákób fogott akkor egy követ, fölállította szent oszlopként, Lábán pedig elbúcsúzott lányaitól és unokáitól, és nagyon komolyan figyelmezteti Jákóbot: ha nem viseli jól gondját leányainak és unokáinak, Isten ítéljen fölötte. 32. fejezet: *„Másnap reggel fölkelt Lábán, megcsókolta unokáit és leányait, és megáldotta őket. Azután elment Lábán, és visszatért lakóhelyére. Jákób is útnak indult, és találkozott vele Isten angyalai”* (1-2. vers). Jákób tehát épp most búcsúzott el Lábántól, és hazaindult, ahol Ézsau várja. *„És találkozott vele Isten angyalai”* – kétségtelenül nagy bátorítás volt ez Jákóbnak ezen a ponton. Érdekes, hogy az Ige nem árulja el nekünk, milyen formában találkozott Jákób Isten angyalaival. Azt tudjuk, hogy az Ószövetségben sok esetben az angyalok emberi alakban jelennek meg a földön. Ez esetben az Ige nem enged bepillantást nyerni abba, milyen formában jelentek meg Jákóbnak az angyalok,

csak azt tudhatjuk biztosan, hogy megjelentek neki. Úgy tűnik, az angyalok képesek fizikai testet ölteni, sőt szólni az emberekhez. A Zsidókhoz írt levélben a következőket olvashatjuk: *„A vendégszeretetről meg ne feledkezzetek, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg”* (13:2).

Azt hiszem, én még soha nem láttam angyalt az életemben. A feleségem ugyan megharagszik rám, amikor ezt így kijelentem, de én most egy szó szoros értelemben vett angyalra gondolok. A feleségem is angyal, csak éppen nem a szó legszorosabb értelmében, legalábbis azt hiszem! Van egy pásztor Idaho államban, aki kijelentette, hogy Gábiel arkangyal többször is meglátogatta már őt. Mindabból ítélve azonban, amit elvileg Gábiel mondott ennek a lelkipásztornak, erősen kétlem, hogy valóban Gábiellel találkozhatott. Az Ige figyelmeztet bennünket, hogy ne higgyünk minden léleknek, hanem vizsgáljuk meg a lelkeket, hogy azok az Istentől valók-e (1János 4:1). Sőt, az Igében arról is olvashatunk, hogy maga a Sátán képes a világosság angyalának kiadni magát (2Kor 11:14), hogy sokakat megtévesszen. Pál pedig azt mondja, átkozott legyen az az angyal, aki más evangéliumot hirdet, mint amit Pálék hirdetnek (Gal. 1:8). Ha tehát hirtelen megjelenne egy angyal és azt mondaná, hogy Isten mindenkit szeret, és egyáltalán nem számít, ki mit tesz, mert Isten mindenkit befogad majd az országába, senkinek sem kell imádkoznia, és nem kell Jézus Krisztuson keresztül jönnie az Atyához –átkozott legyen az az angyal. Isten angyalai ugyanis nem mondanának semmi olyat, ami nem áll összhangban Isten kinyilatkoztatott, igaz Igéjével. Én tehát még soha nem láttam angyalt, de biztos vagyok benne, hogy nagyon élvezném a találkozást!

Az Ige szerint vannak olyan angyalok, akiknek Isten megparancsolja, *„hogyan vigyázzanak rád minden utadon”* (Zsolt. 91:11) – tulajdonképpen őrangyalok ők, én is hiszek létezésükben. Az enyém velem volt már több alkalommal is, és segítségemre sietett. Bizonyos esetekben nagyon is tudtam, hogy az én védőangyalom velem van. Voltak például olyan alkalmak, amikor meg is köszöntem neki, hogy abban a helyzetben segített. Magam sem értem, hogyan kerültem ki abból a helyzetből, egyetlen elfogadható magyarázatom, hogy az Úr angyala megmentett engem. Nyilvánvaló volt, hogy az Úr mentett meg. Jákób tehát találkozott Isten angyalaival. *„Amikor meglátta őket Jákób, ezt mondta: Isten tábora ez! És elnevezte azt a helyet Mahanaimnak”* (3. vers). „Mahanaim” azt jelenti, a két tábor helye: az egyik tábor Lábáné, a másik az angyaloké volt ez esetben. *„Azután követeket küldött Jákób maga előtt bátyjához, Ézsauhoz Széir földjére, Edóm mezejére, és ezt parancsolta nekik: Mondjátok meg uramnak, Ézsau: Ezt mondja a te szolgád, Jákób: Lábánnál voltam jövevény, ott tartózkodtam mostanáig. Szereztem ökröket, szamarakat és juhokat, szolgálókat és szolgálókat. Azért küldök neked üzenetet, uram, hogy elnyerjem jóindulatodat. A követek ezzel tértek vissza Jákóbbhoz: Elmentünk bátyádhoz, Ézsauhoz: jön is már eléd, de négyszáz ember van vele!”* (4-7. vers). A fogadóbizottság Ézsauval az élen már úton volt. Közeleg tehát a harmadik tábor is.

Korábban Jákób találkozott Lábán táborával - meglehetősen kellemetlen találkozás volt -, majd az angyalok táborával, ami kellemes volt, most pedig Ézsau tábora közeleg. A találkozás kimenetele pedig egyelőre bizonytalan, bár kellemetlennek ígérkezik. Amikor Jákób legutóbb találkozott Ézsauval, a testvére meg akarta őt ölni. Vajon most miért tartana felé négyszáz emberével, ha nem akarná még mindig bántani Jákóbot? A négyszáz ember érkezésének híre nyugtalanítja Jákóbot.

Vegyük csak észre, hogy abban az üzenetben, amit Jákób Ézsauval küldött, igyekszik kidomborítani, milyen nagy vagyona van, hogy megnyugtassa Ézsaut, nem azért tér vissza, hogy örökségét, vagy elsőszülöttségi jogát követelje, vagy bármit is elvegyen Ézsautól. Jákób kihangsúlyozza, hogy nincs szüksége semmire, hogy vannak szolgálói és állatai, és hatalmas vagyona. Azt is vegyük észre, hogy Jákób üzenetében urának szólítja Ézsaut, bár édesapja korábban kijelentette, hogy Jákób testvére fogja Jákóbot szolgálni. *„Jákóbot ekkor nagy félelem és szorongás fogta el, ezért két táborra osztotta a vele levő népet, meg a juhokat, marhákat és tevéket. Mert ezt gondolta: Ha eléri Ézsau az egyik tábort, és levágja azt, a megmaradt tábor elmenekülhet”* (8-9. vers). Jákób azonnal felkészül a legrosszabbra. Első lépésként kettéválasztja táborát, hogy ha Ézsau az egyiket megsemmisíti, legalább a másik tábornak legyen lehetősége elmenekülni. *„Jákób azután ezt mondta: Ó atyámnak, Ábrahámnak Istene, és atyámnak, Izsáknak Istene, Uram, aki ezt mondtad nekem: Térj vissza házádba, rokonságod közé, és jót teszek veled!”* (10. vers) – Jákób imában Istenhez fordul, és azonnal emlékezteti Istent arra, amit mondott neki. Én is gyakran imában emlékeztetem az Urat arra, amit mondott nekem. *„Uram, te azt mondtad, hogy ahol ketten vagy hárman összegyűlnek a nevedben...”*. Persze az Úr jól tudja, mit mondott, sőt én is tudom, mit mondott, mégis, néha szeretem őt emlékeztetni imában az ő ígéreteire: *„Uram, megígérted, hogy ha bármit kérünk...”* – ilyenkor csak emlékeztetem az Urat, hogy ezt ő mondta, nem én. Jákób is ezt teszi: emlékezteti Istent arra, amit neki mondott.

Majd így folytatja: *„Méltatlan vagyok minden hűségem és igaz tetteidre, amit szolgálóddal cselekedtél. Hiszen csak egy vándorbottal mentem át itt a Jordánon, most pedig két táborom van”* (11. vers). Jákób eljutott a Jordán területére, és ahogy szemével végigpásztázza a völgyet és megpillantja a Jordánt, eszébe jut, hogy húsz évvel ezelőtt, amikor elmenekült testvére elől, egy vándorboton kívül semmilye sem volt. Most, húsz

évvel később visszatér, és rádöbben, milyen jó volt hozzá az Isten, és milyen gazdagon megáldotta. Olyannyira, hogy táborát két részre kellett osztania. „Uram, én nem érdemlem mindezt. Uram, méltatlan vagyok minden hűséges és igaz tetteredre. Olyan gazdagon megáldottál, pedig annakidején csak egy vándorbottal keltem át a Jordánon, nem volt semmim. Most pedig két táborom van!”. Hogy egy kicsit jobban szemléltessen, milyen hatalmas volt Jákób tábora, hadd hívjam fel a figyelmünket arra, hogy Jákób Ézsauinak ötszáz-ötven állatot küldött ajándékba. Ez pedig csak elenyésző részét képezte az egyik tábornak! Jákób tehát hatalmas állatállománnyal rendelkezett! Sőt nagyon sok szolgálóval is, akik mind jönnek vissza Jákóbbal szülőföldjére. Jákób ekkorra már gazdag ember, és gazdagságát Istennek tulajdonítja. Azt mondja, nem érdemli meg, méltatlanul kapta – de Istentől kapta! Majd Isten elé tárja kérését: *„Ments meg engem bátyámnak, Ézsauinak a kezéből, mert félek tőle, hogy ha idejön, megöl engem, az anyákat is gyermekeikkel együtt. Hiszen te mondtad:”* – megint emlékezteti Istent arra, amit mondott: *„Sok jót teszek veled és utódaidat olyanná teszem, mint a tenger homokja, amely olyan sok, hogy meg sem lehet számolni”* (12-13. vers).

Szerintem Isten ígéretei az Igében rendkívül értékesek, és bizony folyamatosan emlékeztetnünk kell magunkat mindarra, amit Isten mondott. „Uram, te megígérted, hogy minden szükségletemről gondoskodsz a Krisztus Jézus dicsőséges gazdagsága szerint!”. Az Úr szereti, ha számonkérjük rajta ígéreteit, és ha ráállunk ígéreteire. Jákób azt kéri Istentől, hogy szabadítsa őt meg Ézsau kezéből, és őszintén megvallja, hogy fél. Igen, Jákób azt mondja, fél, szerintem azonban jobb őszintén bevallani, hogy félünk, mint mindenkit megtévesztve hajtogatni, hogy minden rendben velünk! „Én ugyan nem félek! Minden a lehető legnagyobb rendben van!” – miközben szétesőfélben vagyunk. Ez nem őszinte kijelentés! Jákób azonban őszinte Istennel: „Uram, félek, hogy Ézsau megöl engem is, és családomat!”. Jákób félt, és őszintén megvallotta azt Istennek. Bizony, az őszinteség a helyes út, főleg amikor az ember Istennel beszélget. Kit próbálsz megtévesztetni – hiszen *Istenhez* szólsz? Isten ismeri a szívedet, tudja, mi van benned. Istent nem csaphatod be! A legjobb tehát, ha teljesen őszinték vagyunk Istennel. Én szeretek is teljesen őszinte lenni Istennel. Szeretem elmondani neki, pontosan mit érzek. Azt hiszem, Istennel mindenkinél nyitottabb és őszintébb vagyok, mert úgy érzem, miért is ne. Szerintem nevetséges dolog éppen Istennel nem nyíltan beszélgetni! Hiszen tisztában vagyok vele, hogy Isten elől semmit sem rejthetek el. Isten mindenről tud – mindannyian mezítelenül állunk előtte. Így hát örültség lenne, ha megpróbálnám elrejtetni Isten elől valódi érzéseimet, vagy esetleg megpróbálnám jobb színben feltüntetni, vagy épp megváltoztatni azokat. Csak magamat csapnám be. Nagyon is jól tesszük, hogy nyitottak, őszinték vagyunk Istennel: „Uram, félek. Nem tudom, mit tegyek. Uram, annyira felzaklattak most ezek a dolgok. Uram, dühös vagyok.” – legyetek őszinték Istennel azzal kapcsolatban, amit éreztek! És akkor Isten kezébe veheti a problémát. Amíg viszont rejtegetni próbálok az érzéseimet, és próbálok Istent is megtévesztetni, és

megnyugtató, hogy valójában minden rendben van, Isten nem tudja orvosolni az életem problémáit. Őszintének kell lennem vele. Jákób is őszinte volt, és emlékeztette Istent az ígéretére, hogy jót tesz vele, és annyi utódot ad neki, mint a tenger fövénye. Jákób azonban mintha azt is megkérdezné: „Hogyan lesz majd annyi utódom mint a tenger fövénye, ha Ézsau mindannyiunkat elpusztít?”.

„Miután ott töltötte az éjszakát, ajándékot válogatott ki szerzeményéből bátyjának, Ézsauinak: kétszáz kecskét, húsz bakot, kétszáz juhot, húsz kost, harminc szoptató tevet fiastul, negyven tehenet és tíz bikát, húsz szamárkancát és tíz szamárcsödört. Szolgáira bízott minden nyáját külön-külön, és ezt mondta szolgálóinak: Keljetek át előttem, de hagyjatok távolságot a nyájak között! Az elsőnek azt parancsolta: Ha találkozol veled a bátyám, Ézsau, és megkérdezi, hogy kinek a szolgálója vagy, hová megy, kié ez a jószág előtted, akkor ezt mondd: Szolgádé, Jákóbé, aki ajándékkal küldi uramnak, Ézsauinak. Ő maga is itt van mögöttünk. Ezt parancsolta a másodiknak is, a harmadiknak is, mindazoknak, akik a nyájak után mentek: Így beszéljetek Ézsauval, amikor találkoztok vele! Ezt is mondjátok: Szolgád, Jákób itt van mögöttünk. Mert ezt gondolta: Megengesztelem őt az ajándékkal, amely előtte, megy, és csak azután kerülök a színe elé, talán szívesen fogad. Az ajándék tehát átkelt előtte, ő azonban a táborban töltötte azt az éjszakát (14-22. vers). Jákób tehát először imádkozik, majd minden tőle telhetőt megtesz, hogy Ézsaut kiengesztelje. Ahogy erről már korábban is szó esett, Jákób olyan ember volt, aki szinte meg volt győződve arról, hogy Isten nem tudja nélküle megvalósítani terveid, és Istennek szüksége van az ő segítségére. Így hát mindig megpróbált segíteni Istennek. Jákób nem az a fajta ember volt, aki csak úgy bízott az Úrban, miközben ő nyugton maradt. Az a fajta ember volt, aki előbb imádkozott, majd pedig megtett minden tőle telhetőt, hogy kedvezően alakuljanak a dolgok. Okos ember volt, aki folyamatosan terveket szövögetett, és manipulálta az embereket. Ebben az esetben Jákób ismét a manipuláció eszközéhez folyamodik. Jákób fél, és ahelyett, hogy Isten kezében hagyná a dolgokat, mindent megtesz, hogy segítsen Istennek megoldani a helyzetet, és megpróbálja kiengesztelni testvérét. Elküldi szolgálóit mindenféle állattal ajándékkal Ézsau elé remélve, hogy mire ő kerül Ézsau szeme elé, addigra Ézsaut teljesen leveszi már a lábáról a temérdek ajándék. Jákób reméli, hogy az ajándékokkal eloszlatja Ézsau dühét, és kiengesztelheti őt. Erre persze mondhatnánk, hogy akkor ugye Isten azt szeretné, ha mi is tennénk valamit. Igen, nem gondolom, hogy a hit passzív dolog, sokkal inkább hiszem, hogy a hit aktív, és azt is hiszem, hogy Isten szeretné, ha

használnánk a fejünket, és élnénk azzal a bölcsességgel, amit nekünk adott. Azt is hiszem azonban, hogy Isten azt szeretné, ha bíznánk benne, és abban, hogy ő képes megvalósítani terveit. Azt hiszem, túl sokszor bajba sodródunk pusztán azért, mert megpróbálunk Istennek segíteni – Istennek azonban nincs szüksége az én segítségemre.

„Az ajándék tehát átkelt előtte, ő azonban a táborban töltötte azt az éjszakát. De fölkelte még azon az éjszakán, fogta két feleségét, két szolgálóját és tizenegy gyermekét, és átkelt a Jabbók-gázlónál. Fogta és átküldte őket a patakon, és átküldte mindenét. Jákób pedig ott maradt egyedül” (22-25. vers). Szerintem Jákób azért küldte el mindannyiukat, hogy jól kialudhassa magát aznap éjjel, mások szerint pedig azért küldte el őket, hogy az éjszakát imában tölthesse. Az utóbbi azonban nem úgy hangzik, mintha Jákób lenne. Jákób gyakorlatias ember volt, és ahogy már említettem, ő tulajdonképpen jobban bízik magában ezen a ponton, mint Istenben. Igen, Istent is belekalkulálja a dolgokba, Istenhez fordul segítségért, de azért mindent megtesz, hogy önmagán segítsen. Nehéz nap állt Jákób mögött: a Lábánnal való találkozás érzelmi viharokkal járt, ezenkívül Lábán haragszik is rá, vagyis nem térhet vissza arra a területre, a másik oldalról pedig Ézsau közeleg ki tudja, milyen szívvvel. Jákób arra gondolhatott, jobban teszi, ha jól kialussza magát, ehhez pedig el kellett küldenie népes családját. Ne feledjük, hogy volt 11 fia (József ugye még nem járt, az úton született), és ki tudja, hány lánya – mind 13 évnél fiatalabb. A sok gyerek biztosan nagy lármát csapott, Jákób viszont érezte, hogy ki kell pihennie magát. Ahelyett azonban, hogy jól kialudta volna magát, ezt olvassuk: *„Ekkor Valaki tusakodott vele egészen hajnalhasadtáig. De látta, hogy nem bír vele”* – vagyis az az angyal, aki tusakodott Jákóbbal, látta, hogy Jákób egyszerűen nem hajlandó feladni a harcot. Jákób egy vasakaratú férfi volt, de épp ereje volt Jákób gyengéje. Olyan erős volt, hogy hajlamos volt saját erejében bízni ahelyett, hogy teljesen az Úrra támaszkodott volna. Itt van tehát egy olyan éjszaka, amikor mindennél inkább pihenésre volna szüksége, de nem tud pihenni, mert az Úr egy angyalt küld, aki egész éjszaka tusakodik vele. De Jákób még mindig nem adja be a derekát. *„De látta, hogy nem bír vele, ezért megütötte a csípője forgócsontját, és kificamodott Jákób csípőjének forgócsontja a tusakodás közben”* (26. vers). Az angyal tehát készakarva, mennyei erővel megnyomorította Jákóbot.

Jákób első gondolata a nehéz helyzetekben mindig a menekülés volt. Úgy intézte a dolgot, hogy Ézsau a másik táborral találkozzon előbb, és ha Ézsau dühében leveri azt a tábort, Jákób még mindig menekülőre foghatta a dolgot. Ez a lehetőség mindig ott motoszkált a fejében: ha minden más csődöt mond, menekülni mindig lehet. Ez esetben azonban az Úr elzárta a menekülés útját. Jákób megnyomorodott, hogyan is futhatna így el? Így jutott el Jákób arra a helyre, ahol megadta magát. Jákób végre megadta magát! Isten mindvégig arra várta, hogy átadja az életét az Úrnak. És most végre megtörtént, amikor megnyomorodott. Milyen szomorú, hogy Jákóbnak meg kellett nyomorodnia ahhoz, hogy ez megtörténhessen. Néha az ember legnagyobb erőssége a legnagyobb gyengéje. Pál apostol is olyan volt, mint Jákób bizonyos értelemben, mert ő is vasakarattal rendelkezett. Amikor Pál valamit elhatározott magában, szinte lehetetlen volt őt abban megállítani. Amikor Lisztrában prédikált, az emberek pedig feldühödtek rá, és megkövezték, sőt azt hitték, hogy megölték, ezért kivonszolták a városon kívülre. Még a barátai is azt gondolták, hogy Pál meghalt, sőt maga Pál sem tudta utólag megmondani, meghalt-e, vagy életben volt. Barátai körülállták, ahogy ott feküdt a földön, és siratták őt. Kisvártatva azonban Pál megmozdult, felkelt, megrázta magát, és már indult is vissza a városba! Hogyan is állíthatunk meg egy ilyen embert! Az ilyet nem lehet megállítani! Vasakarattal bírt. Ez azonban problémákhoz is vezetett. Amikor Pál Galáciában volt, és át akart menni Betániába, hogy ott is hirdesse az evangéliumot, mert szerette volna Ázsiába is eljuttatni azt, Istennek nem ez volt az akarat, Pál mégis kökeményen elhatározta, hogy elmegy Betániába. Istennek tehát meg kellett betegítenie Pált olyannyira, hogy ki sem tudott kelni az ágyból. És akkor Pál ismét felfigyelt Isten hangjára, és megkérdezte Istentől: „Hova is szeretnéd, hogy menjek, Uram? Görögországba? De hát én Ázsiába szerettem volna menni, Uram!”. „Görögország az én akaratom, Pál.” Pál annyira beteg volt, hogy egyszerűen képtelen volt folytatni az útját Ázsiába. Az Úrnak ágyba kellett döntenie, hogy odafigyeljen rá – ez szomorú! Pál azonban valószínűleg soha nem viselte volna el mindazt, amit el kellett viselnie szolgálata során, ha nem lett volna olyan nagy erő benne. Másrészt viszont épp saját természetünk és adottságaink akadályoznak meg bennünket abban, hogy Istent szolgáljuk. Istennek ilyenkor kezelésbe kell vennie bennünket, hogy mindenben

megtanuljunk tőle függni. Isten nem azt akarja, hogy a saját képességeimre támaszkodjak, hanem azt, hogy teljesen reá hagyatkozzak.

Jákóbot is meg kellett nyomorítania ahhoz, hogy eljuttassa arra a helyre, ahol teljesen átadott mindent Istennek, hogy aztán Isten mindent megtehesse Jákóbért. Isten ezt addig nem tudta elvégezni, amíg Jákób folyamatosan agyafűrt terveket szövögetett, és azokban bízott. Isten tehát eljuttatta Jákóbot a gyengeség helyére, megnyomorítja őt. Jákób nem követendő példa számunkra, de mindenképpen egy jó példája annak, mit kell Istennek megtennie egy-egy ember életében, hogy eljuttassa őket arra a pontra, ahol teljesen átadják magukat Istennek, hogy utána Isten elkezdhesse munkálkodni rajtuk keresztül, ők pedig megértsék, hogy az Úrra kell támaszkodniuk mindenben. Az angyal tehát megnyomorította Jákóbot. Jákób pedig, aki felismerte, hogy veszített, Hóseás szerint ekkor sírva könyörögni kezdett az angyalnak. Tudjátok, sokszor hallanunk kell egy ember hanghordozását is ahhoz, hogy igazán meghallhassuk, mit is mond ténylegesen. A hanghordozást viszont nem érzékelhetjük igazán, amikor valakinek pusztán nyomtatásban olvassuk szavait. Ahogy Jákób szavait olvassuk ebben az igerésben, úgy hangzik, mintha Jákób győztesként hatalommal kiáltaná: „Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz engem.” *„Hajnalodni kezdett: Akkor ezt mondta Jákóbnak: Bocsáss el, mert hajnalodik! Ő azt felelte: Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz engem”* (27. vers). Úgy hangzik, mintha Jákób a győztes tekintélyével beszélne. Pedig nem így történt. Hóseás könyvében azt olvashatjuk, hogy ezen a ponton Jákób összetört, sírt, könyörgött, és tulajdonképpen könnyek között kérlelte az angyalt, hogy nem menjen el addig, amíg meg nem áldotta őt. „Ennyi volt, vége, nem tudok futni, kérlek, ne menj el anélkül, hogy előbb meg ne áldanál engem!”.

„Ekkor megkérdezte tőle: Mi a neved?” – emlékeztetve őt jellemére, neve ugyanis jellemét tükrözte – *„Ő így felelt, Jákób”* (28. vers) – vagyis sarkonragadó, mert születésünkkor megragadtam a testvérem sarkát, és azóta is mindenkit irányítani és manipulálni próbálok. Ravasz vagyok, és utat törtem magamnak kőkemény elszántsággal, mert soha nem adom fel, mert én vagyok saját sorsom kovácsa, és megbirkózom minden helyzettel. És akkor Jákób megkapja az áldást: maga az áldás, hogy Isten megváltoztatja a nevét. *„Erre azt mondta: nem Jákób lesz ezután a neved, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél”* (29. vers). A név a

jellembeli változást mutatja: „Többé nem leszel egy független, ravaszdi sarkonragadó, hanem egy olyan férfi leszel, akinek az életét Isten irányítja. Izráel lesz a neved.” Jákób új természetét hirdeti ez a név – egy megváltozott, újjászületett emberét, akit többé nem test szerint, hanem a lélek szerint jár. Milyen csodálatos áldás is ez! A lehető legnagyobb áldás, amit valaha is kaphatott. Olyan áldás volt ez, amely egész életében megmaradt. Isten téged is meg akar áldani. Meg akarja változtatni a te természetedet is: egy független, önmagában bízó ember helyett olyasvalakivá szeretne formálni, aki Istenben bíz, reá támaszkodik, és akinek az életét Isten Lelke irányítja. Az áldás tehát Jákób természetének megváltoztatása volt. *„Nem Jákób lesz ezután a neved, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél.”* Isten megváltoztatja a te természetedet is. Herceggé tesz, és hatalmat ad neked. *„Jákób ezt kérdezte: Mondd meg nekem a nevedet! De ő ezt mondta: Miért kérdezed a nevemet? És megáldotta őt. Jákób Penúélnak (ami azt jelenti, Isten arca) nevezte el azt a helyet és ezt mondta: Bár láttam Istent színről színre, mégis életben maradtam”* (30-31. vers). *„Már süttött a nap, amikor átkelt Penúélnál, és sántított csípőjére”* (32. vers). Jákób megnyomorodott – tartósan. *„Ezért nem eszik meg Izráel fiai mindmáig a csípő forgócsontján lévő inat, mert ütés érte Jákób csípőjének forgócsontján az inat”* (33. vers).

33. fejezet: *„Amikor Jákób föltekintett, látta, hogy már jön is Ézsau, és négyszáz ember van vele. Ekkor szétosztotta a gyermekeket Lea, Ráhel és a két szolgáló mellé. Előreállította a szolgálókat és gyermekeiket, mögéjük Leát és gyermekeiket, ezek mögé Ráhelt és Józsefet. Ő maga előttük ment, és hétszer borult le a földre, amíg a bátyjához ért”* (1-3. vers). Egyes feljegyzések szerint abban az időben hétszer kellett meghajolni egy uralkodó előtt, amikor valaki feléje közeledett. Jákób tehát úgy közelített testvéréhez, mint egy királyhoz, Ézsau pedig valóban az is volt, mert ő volt az uralkodó Széir területén, Edóm földjén. Jákób tehát tiszteleg testvére előtt, meghajol előtte hétszer az akkori szokások szerint. *„Ézsau eléje futott, megölelte, nyakába borult, megcsókolta, és sírtak”* (4. vers) – Isten tehát megválaszolta Jákób imáját. Testvére haragja eloszlott, és a feszültség, a keserűség, a düh, vagy a vádaskodás helyett, az elfogadás, a megbocsátás jelei mutatkoznak, és a szeretetét, ahogy megölelték, megcsókolták egymást, és együtt sírtak. Isten Lelkének munkája megvalósult. Szerintem Ézsau eredetileg azért vonult ki testvére elé négyszáz emberével, korábbi elhatározását megvalósítva megölje Jákóbot.

Emlékezzünk csak, hogy korábban, amikor Lábán Jákób nyomába eredt azzal a céllal, hogy mindent elvegyen tőle, amit az évek során összegyűjtött, sőt, hogy Jákób életére törjön, Isten szólt Lábánhoz, és megparancsolta neki, hogy egy ujjal se érjen hozzá Jákóbbhoz, illetve se jót, se rosszat ne mondjon Jákóbnak. Isten akkor is megvédte Jákóbot, és szerintem ebben az esetben is útközben megváltoztatta Ézsau szívét. Így amikor találkoztak, az elmúlt évek minden haragja és keserősége elszállt, és a két testvér újra szeretetben egymásra talált.

„Amikor föltekintett, azt kérdezte: Kik ezek? Ő így felelt: A gyermekek, akiket Isten kegyelme adott szolgálóknak. Majd odaléptek a szolgálók gyermekeikkel együtt, és leborultak. Odalépett Lea is gyermekeivel együtt, és leborultak. Végül odalépett József és Ráhel is, és ők is leborultak. Akkor ezt mondta Ézsau: Mire való ez az egész tábor, amellyel találkoztam? Ő ezt felelte: Arra, hogy elnyerjem uram jóindulatát. Ézsau ezt mondta: Van nekem bőven, Öcsém, legyen a tied, ami a tied! De Jákób ezt mondta: ne úgy, hanem ha elnyertem jóindulatodat, fogadd el tőlem ezt az ajándékot! Mert amikor megláttam arcodat, mintha Isten arcát láttam volna, olyan kegyes voltál hozzám. Fogadd el ajándékomat, amelyet áldásommal vittek neked, hiszen Isten kegyelmes volt hozzám, és van mindenem. Addig unszolta őt, amíg el nem fogadta” (5-11. vers). „Akkor Ézsau ezt mondta: Induljunk el, menjünk, majd én előtted megyek! De Jákób így felelt neki: Tudja az én uram, hogy a gyermekek gyengék, meg szoptatós juhok és tehének vannak velem. Ha csak egy napig is hajszojják azokat, elhullik az egész nyáj. Menjen csak az én uram a szolgálója előtt, én majd ballagok lassan az előttem járó jószág és a gyermekek járása szerint, amíg eljutok az én uramhoz Széírbe. Ézsau ezt mondta: Hadd hagyjak nálad néhányat a velem levő emberek közül. De ő azt felelte: Minek az, ha elnyertem uram jóindulatát. Így kelt útra Ézsau még aznap Széír felé. Jákób pedig Szukkót felé indult, és ott épített magának házat, jószágának meg karámokat készített. Ezért nevezte el azt a helyet Szukkótnak” (12-17. vers).

Az a tény, hogy Jákób házat épített magának, és karámokat állatainak, arra enged következtetni, hogy hosszabb időre szeretett volna ott maradni, és valószínűleg így is tett. Az egyik dolog, amit Mózes első könyve nem dokumentál, az egyes események között eltelt idő. Jákób nem ment azonnal Széír hegyéhez, ahol Ézsau lakott, ha nem egy időre letelepedett Szukkótban, majd pedig Sikembe vándorolt, és körülbelül nyolc-tíz évig ott

tartózkodott. Az Ige nem említi, mennyi idő telik el az egyes események között, de megadja egyes emberek életkorát. Ebből tudhatjuk, hogy sok idő telik el aközött, hogy Jákób találkozik Ézsauval, illetve elindul Hebrónba. Közben hosszú éveken át Sikemben él. *„Azután Jákób, Paddan-Arámból jövet, épségben eljutott Sikem városáig, amely Kánaán földjén van, és tábort ütött a város előtt”* (18. vers). *„A mezőnek azt a részét, ahol sátrat vert, megvette Hamórnak, Sikem apjának a fiaitól száz pénzért. Majd oltárt állított oda, és így nevezte el: Isten, Izráel Istene!”* (19-20. vers). Jákób itt már az új nevét használja, amit Istentől kapott, és a felépített oltárnál nem úgy szólítja meg Istent, hogy „Jákób Istene”, hanem „Izráel Istene”. Jákób tehát megvásárolja ezt a területet, mert szeretne ott maradni, és ott is maradt sok éven át.

A 33. és 34. fejezet között eltelik jónéhány év, amikor ugyanis Jákób családjával elhagyta Paddan-Arámból földjét, Dina még hat éves sem volt, ezen a ponton azonban, amikor Dina belép a történetbe, egyértelműen idősebb. 34. fejezet: *„Egyszer Dina, Lea leánya”* – Lea Jákób első felesége volt, az idősebb lány, akit Ráhel helyett adott Lábán Jákóbnak az első alkalommal, és miután Lea több fiút is szült Jákóbnak, végre egy leányuk is született. Dinának tehát sok bátyja volt – Rúben, Simeon, Lévi, Júda, stb. *„Egyszer Dina, Lea leánya, akit Jákóbnak szült, kiment, hogy szétnézzen annak a vidéknek a leányai között”* (1. vers). Az történt tehát, hogy Dina, aki ezen a ponton egy fiatal lány, valószínűleg tinédzserkorú, a Sikem környékén lakó lányokkal kezdett barátkozni. *„Meglátta őt Sikem, a hívvi Hamórnak, az ország fejedelmének a fia. Megfogta, vele hált, és erőszakot követett el rajta. De lelkéből ragaszkodott Dinához, Jákób leányához, mert megszerette a leányt, és szívhez szólóan beszélt a leánnyal. Majd ezt mondta Sikem az apjának, Hamórnak: Szerezd meg nekem feleségül ezt a leányt!”* (2-4. vers). Sikem helytelenül cselekedett, Dinával hált, most azonban úgy tűnik, úriemberként viselkedik. Miután elcsábította Dinát, beleszeret, és feleségül akarja venni. Megkéri hát édesapját, hogy kérje neki feleségül Dinát. *„Jákób meghallotta ugyan, hogy megbecstelenítették a leányát, Dinát, de mert fiai a mezőn voltak a jószággal, hallgatott Jákób, amíg megjöttek. És kiment Hamór, Sikem apja Jákóbbhoz, hogy beszéljen vele. Jákób fiai hazajöttek a mezőről, amikor ezt meghallották. Felháborodtak ezek a férfiak, és nagy haragra lobbantak, mivel gyalázatot követett el Sikem Izráelen, amikor Jákób leányával hált, mert nem szabad így cselekedni. Hamór így beszélt velük: A fiam, Sikem,*

lelkéből ragaszkodik a leányotokhoz, adjátok hozzá feleségül! Házasodjatok velünk össze: adjátok hozzánk leányaitokat” – vegyük észre, hogy Hamór többes számban beszél, vagyis Jákóbnak több lánya is lehetett, még ha nem is említi őket név szerint az Ige – „és vegyétek el a mi leányainkat! Lakjatok közöttünk. Itt az ország elöttetek, lakjatok, járjatok benne szabadon, és telepedjete le. Sikem pedig ezt mondta a leány apjának és bátyjainak: Ha elnyerem jóindulatotokat, megadom, amit csak kívántok tőlem. Kérjete tőlem bármekkora mátkapénzt és ajándékot, megadom, amennyit kívántok, csak adjátok hozzám feleségül a leányt!” (5-12. vers).

„De Jákób fiai álnok módon válaszoltak Sikemnek és apjának, Hamórnak. Azért beszéltek így, mert megbecstelenítette Dinát, a húgukat. Ezt mondták nekik: Nem tehetjük meg azt, hogy húgunkat körülméletlen emberhez adjuk, mert az gyalázat volna ránk. Csak akkor egyezünk bele, ha olyanok lesztek, mint mi, ha minden férfi körülmétkedik nálatok. Akkor hozzátok adjuk leányainkat, a ti leányaitokat pedig elveszszük, köztetek lakunk, és egy néppé leszünk. De ha nem hallgattok ránk, és nem méltak körül, akkor fogjuk leányunkat, és elmegyünk. Tetszett a beszédük Hamórnak és Sikemnek, Hamór fiának. Nem is halogatta az ifjú a dolgot, mert kedvelte Jákób leányát, és apja háza népe őt mindennél többre becsülte. Visszament tehát Hamór és fia, Sikem, városuk kapujába, és így szóltak városuk férfiaihoz: Ezek az emberek békében akarnak élni velünk. Hadd lakjanak az országban, és járjanak benne szabadon, hiszen ez az ország elég tágas mindenfelé. Leányaikat feleségül vesszük, a mi leányainkat pedig hozzájuk adjuk. De csak akkor egyeznek bele ezek a férfiak, hogy köztünk lakjanak, és velük egy néppé legyünk, ha minden férfi körülmétkedik nálunk, ahogyan ő is körül vannak méltak. Jószáguk, vagyonuk és minden állatuk a mienk lesz azután, csak egyezzünk bele, hogy köztünk lakjanak! És hallgatott Hamórra meg a fiára, Sikemre mindenki, aki odajött a város kapujába, és körülmétkedett minden férfi, aki odajött a város kapujába” (20-24. vers).

„A harmadik napon azonban, amikor ezek a sebláz miatt szenvedtek, fegyvert ragadott Jákób két fia, Simeon és Lévi, Dina bátyjai, rátörtek a gyanútlan városra, és meggyilkoltak minden férfit. Hamórt is, meg fiát is, Sikemet is kardélre hányták, Dinát pedig kihozták Sikem házából, és elmentek. Így törtek rá Jákób fiai a sebesültekre, a várost pedig kifosztották, mert megbecstelenítették a húgukat. Juhaikat, marháikat,

szamaraikat, s ami csak a városban és a mezőn volt, elvitték. Minden vagyonukat, valamint gyermekeiket, és asszonyaikat is mind foglyul ejtették, és a házakat teljesen kifosztották. De Jákób ezt mondta Simeonnak és Lévinek: Bajba kevertetek, gyűlöltté tettetek engem ennek az országnak a lakói előtt, a kánaániak és a perriziek előtt. Én csak kevesedmagammal vagyok, és ha összefognak ellenem, levágnak, és elpusztulok házam népével együtt. De ők azt mondták: Hát szabad úgy bánni a mi húgunkkal, mint valami paráznával?” (25-31. vers). Vegyük csak észre, hogy a fiúk becsapták Hamórt és Sikemet. Érdekes megint csak azt látnunk, hogy ki mint vet, úgy arat. Jákób is becsapta annakidején édesapját, hogy megszerezze áldását. Azután tulajdon nagybátyja csapta őt be, Lábán. Most pedig látja, hogyan csapnak be saját fiai másokat, ahogy látszólag szövetségre lépnek Hamórral és népével, majd rájuk támadnak és lemészárolják őket. Jákób fiai szörnyű dolgot tesznek.

Isten nyíltan és őszintén mutatja meg nekünk, hogy az általa kiválasztott emberek egyáltalán nem voltak tökéletesek. Simeont és Lévit később megítélik tettükért. Évekkel később ugyanis, Mózes első könyvének 49. fejezetében arról olvashatunk, ahogy Jákób a halálos ágyán maga köré gyűjti tizenkét fiát, majd elkezd prófétálni, és tulajdonképpen megmagyarázza nekik, miért nem illeti meg őket az elsőszülöttségi jog. Rúben bűnéről többet is megtudunk majd, ahogy továbbolvasunk az Igében. Júda bűneire is fény derül, sőt látjuk Lévi bűneit is, aki a papi törzs ősatya. Léviről például kiderül, hogy csaló, hogy szörnyen hirtelenharagú. Amikor Jákób maga köré gyűjti fiát, Simeonhoz és Lévihez fordulva azt mondja, a két fiú embert ölt haragjában. Jákób még sok évvel később is elmarasztalja két fiát szörnyűséges tettükért. A Biblia nem ért egyet cselekedetükkel, nem jelenti ki, hogy helyesen cselekedtek – édesapjuk még évekkel később is szemükre veti, Simeon és Lévi pedig nem kaphatták meg az áldást, mert hirtelen felindulásban, haragjuknak engedelmességgel lemeszároltak egy egész várost. A Biblia őszinte velünk, nem próbálja elrejteni előlünk az emberi bűnöket. Isten semmiképpen sem kommunikálja az Igében, hogy kizárólag tökéletes embereket használ. Ha ugyanis Isten csak tökéletes embereket használna, nem is lenne kit használnia! Istennek tehát azt kell használnia, ami van – és azok mi vagyunk, minden hibánkkal együtt. Emberként hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy Isten csak tökéletes embereket használ, vagy csak tökéletes embereket áld meg – Isten azonban különös

gondot fordít annak kidomborítására, hogy az általa használt emberek egyáltalán nem tökéletesek, Isten mégis kiválasztotta és használta őket. Ez mindenképpen bátorító, hiszen te is tudod, hogy nem vagy tökéletes, Isten mégis kiválasztott és használni akar téged. Jó tudni, hogy nem kell tökéletesnek lennem ahhoz, hogy átadjam az életem Istennek. Nem is vagyok tökéletes, de Isten erről is gondoskodott Jézus Krisztuson keresztül, így hát Isten engem is tud használni, ez pedig kimondhatatlanul izgalmas! Isten tehát nem próbálja rejtegetni előlünk Simeon és Lévi bűnét, és nem próbálja elhitetni velünk, hogy tökéletesek voltak. Szörnyű dolgot követtek el, és Isten mégis használni fogja őket, és a nép atyjává teszi mindkettőjüket.

35. fejezet: *„Isten ezt mondja Jákóbnak: Készülj, és menj föl Bételbe, telepedj le ott! Készíts ott oltárt az Istennek, aki megjelent neked, amikor menekültél bátyád, Ézsau elől! Ekkor azt mondta Jákób a háza népének és mindazoknak, akik vele voltak: Távolítsátok el az idegen isteneiket, amelyek nálatok vannak! Tisztítsátok meg magatokat, és váltsátok ruhát!”* (1-2. vers). Jákób tehát megparancsolja háza népének, hogy szabaduljanak meg hamis isteneiktől, és újonnan szánják oda magukat az élő Istennek. Jákób fél: immáron több éve él az országban, visszatért erre a földre, letelepedett. Bámulatos, hogy a jólét idejében milyen könnyen megfeledkezhetünk a szellemi dolgokról. Ilyenkor idegen istenek szivároghatnak be az életünkbe, és szívünk bálványaivá válhatnak. Megmérgezik Istennel való kapcsolatunkat, gyengítik odaszántságunkat, elvonják figyelmünket, és szépen lassan átveszik Isten helyét az életünkben. Jákób tehát arra buzdít mindenkit, hogy újonnan szánják oda magukat Istennek, mert visszatérnek Bételbe, ahol Jákób korábban már találkozott Istennel. Visszatérnek, hogy újra találkozzanak az Úrral. És bizony hányszor hívott már bennünket is Isten, hogy térjünk vissza arra a helyre, ahol először találkoztunk vele! Emlékeztek, mit üzent Jézus az efezusi gyülekezetnek a Jelenések könyvében? Jézus figyelmezteti őket, hogy emlékezzenek, honnan jöttek, térjenek meg, és térjenek vissza első szerelmükhöz. Jézus figyelmezteti az efezusi gyülekezetet, hogy nincs már meg bennük az első szeretet, de hívja őket, hogy térjenek vissza arra a helyre, ahol először találkoztak Istennel, az öröm és izgatottság helyére, ahol ráébredtek Isten jelenlétére. Jákóbot is ide hívja Isten – Bételbe.

„Készüljünk, és menjünk föl Bételbe, oltárt akarok ott készíteni az Istennek, aki meghallgatott, amikor nyomorúságban voltam, és velem volt az úton, amelyen jártam. Áadták azért Jákóbnak a náluk levő idegen isteneket mind, meg a fülbevalókat is, Jákób pedig elásta azokat a cserfa alá, amely Sikemnél van. Majd elindultak, és Isten rettegésbe ejtette a környező városokat, azért nem üldözték Jákób fiait. Így érkezett meg Jákób Lúzba, azaz Bételbe, amely Kánaán földjén van, az egész néppel együtt, amely vele volt. Oltárt épített ott, és elnevezte azt a helyet Él-Bételnek, mert ott jelentette ki magát neki az Isten, amikor bátyja elől menekült” (3-7. vers). Jákób tehát visszatér Bételbe, oltárt épít, újra odaszánja magát Istennek, dicséri Istent, és elnevezi a helyet Él-Bételnek, ami annyit jelent, Bétel Istene. „Ott halt meg Debóra, Rebeka dajkája, és eltemették Bétel mellett a tölgyfa alá, amelyet a Siratás Tölgyfájának neveztek el” (8. vers). Rebeka Jákób édesanyja volt, és amikor Rebeka meghalt, Jákób valószínűleg maga mellé fogadta Rebeka szolgálóját. Debóra tehát Jákób házában élt, és mivel már idősebb volt, biztosan a fiatalabb nők segítőjévé és tanácsolójává vált. Debóra tehát Bételben halt meg. Egy tölgyfa alá temették, amelyet a siratás tölgyfájának neveztek el – úgy tűnik tehát, hogy nagyon megkedvelhették őt Jákób házában, és megsiratják.

„Isten újból megjelent Jákóbnak, miután visszatért Paddan-Arámból, és megáldotta őt. Ezt mondta neki Isten: Jákób a te neved. De nem neveznek többé Jákóbnak, hanem Izráel lesz a neved. Így nevezte el Izráelnek” (9-10. vers). Isten tehát ismét megerősíti Jákób új természetét. „Majd ezt mondta neki Isten: Én vagyok a mindenható Isten! Szaporodjál, és sokasodjál! Nép, sőt népek gyülekezete származik tőled, és királyok sarjadnak ágyékdoból. Neked adom azt a földet, melyet Ábrahámnak és Izsáknak adtam, utánad pedig utódaidnak adom azt a földet. Azután eltávozott tőle Isten, arról a helyről, ahol beszélt vele. Jákób pedig szent oszlopot állított azon a helyen, ahol beszélt vele, kőoszlopot, és italáldozatot mutatott be rajta, és olajat öntött rá. Jákób Bételnek nevezte el azt a helyet, ahol Isten beszélt vele” (11-15. vers). Isten tehát másodszor is megjelent Jákóbnak Bétel területén, megújította vele szövetségét, és megújította neki tett ígérését is.

„Azután elindultak Bételből. Már csak rövid út választotta el őket Efrátától, amikor szülnie kellett Ráhelnek, de a szülés nehéz volt” (16. vers). Efráta közel volt Betlehemhez. „A nehéz szülés közben ezt mondta neki a bába: Ne félj, mert most is fiad lett! Amikor már-már elszállt belőle a lélek, mert haldoklott, Benóninak nevezte el a fiát

(ami annyit jelent, fájdalom fia). *Az apja viszont Benjáminnak nevezte (ami jobbam fiát jelenti)*” (17-18. vers) – Jákób megváltoztatta a fiú nevét, hogy ne kelljen egész életében a fájdalom fiát jelentő nevet viselnie, és egy életen át emlékeznie édesanyja halálára születésekor. *„Így halt meg Ráhel, és eltemették az Efrátába, azaz Betlehembe vezető úton”* (19. vers). Ezen a ponton Mózes, aki a feljegyzéseket összegyűjtötte, és megírta ezt a könyvet, a következő megjegyzést teszi: *„Sírja fölé emlékoszlopot állított Jákób. Ráhel sírjának az emlékoszlopa ez még ma is”* (20. vers). Körülbelül 400 évvel Ráhel halála után az emlékoszlop még mindig ott állt – mondja Mózes. *„Azután továbbment Izráel, és Migdal-Éderen túl vert sátrat. Amikor Izráel már azon a földön lakott, elment Rúben, és Bilhával, apja másodrangú feleségével hált, de Izráel meghallotta. Jákóbnak tizenkét fia volt”* (21-22. vers).

Itt tehát Rúben, a legidősebb fiú, aki még nem nős, édesapja másodrangú feleségével hált. Bilha idősebb volt Rúbennél, tehát ő sem lehetett teljesen ártatlan. Elképzelhető, hogy valamiféle viszonyuk volt, és látjuk, hogy le is feküdtek egymással, Jákób pedig tudomást szerez róla. Érdekes, hogy Jákób ezen a ponton mintha szemet hunyna Rúben tette felett, az Ige nem említi, hogy Jákób jól megmosná Rúben fejét tette miatt. Sőt, a következő vers már Jákób tizenkét fiának felsorolását tartalmazza. Később azonban, amikor Jákób maga köré gyűjtötte fiait a halálos ágyán, Rúben sem részesül az áldásban, mert *„kiáradt mint a víz, nem maradsz az első, mert atyád ágyába léptél, akkor meggyaláztál, nyoszolyámba léptél”* (1Mózes 49:4). Jákób tehát emlékezteti Rúbent tetteire, ami miatt elveszíti az elsőszülöttségi jogot és az áldást. *„Lea fia volt Rúben, Jákób elsőszülötte, meg Simeon, Lévi, és Júda, Issakár és Zebulon. Ráhel fia volt József és Benjámin. Bilhának, Ráhel szolgálójának a fia volt Dán és Naftáli. Zilpának, Lea szolgálójának a fia volt Gád és Ásér. Ezek voltak Jákób fiai, akik Paddan-Arámban születtek”* (23-26. vers) – ugye Benjámin kivételével. *„És Jákób eljutott apjához, Izsákhöz Mamréba”* – Izsák tehát még életben volt – *„Kirjat-Arbába, azaz Hebrónba, ahol Ábrahám és Izsák jövevényként lakott. Izsák életkora száznyolcvan esztendő volt. Akkor elhunyt Izsák, meghalt öregen, betelve az élettél és elődei mellé került. Fiai, Ézsau és Jákób temették el”* (27-29. vers). Több mint ötven éven át feküdt elgyengülten, vakon Izsák, majd meghalt – milyen szomorúan fejeződik be az élete.

36. fejezet: Ezzel a fejezettel nem foglalkozunk részletesen, itt Ézsau nemzetségéről van szó. Ez a fejezet név szerint felsorolja Ézsau leszármazottait. *„Éz Ézsau, azaz Edóm nemzetsége”* – ő volt az edómiak atyja. A 6. versben ezt olvassuk: *„Akkor Ézsau fogta a feleségeit, fiait, leányait és mindenkit, aki a házához tartozott, meg a jószágát, minden állatát és egész vagyonát, amit Kánaán földjén szerzett, és más*

országba ment testvére, Jákób elől.” Amikor tehát Jákób arra a területre ért, Ézsau továbbvándorolt a Holt-tengertől délkeletre fekvő területekre, és ott letelepedett. *„Mert olyan sok volt a szerzeményük, hogy nem lakhattak együtt, és jószágaik miatt nem bírta őket eltartani a föld, amelyen jövevények voltak”* (7. vers). A 10. versben látjuk, hogy Ézsau egyik fiát Elifáznak hívták, Elifáz egyik fiát pedig Timnának (12. fejezet). Biztosan emlékeztek, hogy Jób könyvében Jób egyik vigasztalóját szintén Elifáznak hívták, és bizony elképzelhető, hogy ugyanarról az Elifáztól van szó, akiről itt olvashatunk, vagyis Ézsau egyik fiáról. Ha ez valóban így van, Jób könyvét tekinthetjük a Biblia legrégebben íródott könyvének. Mózes első könyvét ugyanis Mózes írta mintegy ötszáz évvel később. Úgy tűnik azonban, hogy Jób könyve épségben fennmaradt, és ha helyesen következtetünk, nemcsak a Biblia, hanem az emberiség történetének legöregebb könyveként kell rá tekintenünk. Az is érdekes továbbá, hogy a 33. versben ezt olvashatjuk: *„Bela halála után a bocrai Jóbáb, Zerah fia lett a király.”* Jóbról is tudjuk, hogy valamiféle uralkodó volt, egy meghatározott terület királya. Elképzelhető, hogy az itt említett Jóbáb nem más, mint Jób, Elifáz pedig mint egyik nagybátyja meglátogatta őt, és vigasztalni próbálta életének nagyon nehéz, nyomorúságos időszakában. Összességében elképzelhető tehát, hogy a 36. fejezetben azok neve is szerepel, akikkel Jób könyvében is találkozunk, ebből pedig láthatjuk, melyik korban élt Jób: Jákób és Ézsau idejében.

A következő alkalommal innen folytatjuk, és megnézzük majd József történetét – ez az egyik legkedvesebb ikerészem a Bibliában!

Isten áldjon benneteket, vigyázzon rátok, és vezessen benneteket minden nap! Azért imádkozom, hogy mindannyian tudatára ébredjétek Isten jelenlétének, és ne csak fejetekben ismerjétek az Istent, hanem tapasztaljátok is meg Isten jelenlétét és közelségét az életetekben. Adjon nektek erőt az Úr minden próbához. Hadd jussatok el arra a pontra, amikor csak az ő erejében bíztok, felismerve saját gyengeségeteket, és átadva magatokat neki teljesen. Legyen áldott hetetek! Jézus nevében. Ámen.

1 MÓZES 37-38. FEJEZET

Mózes első könyve, 37. fejezet: *„Jákób azon a földön lakott, ahol apja jövevény volt: Kánaán földjén. Ez Jákób nemzetségének a története: Amikor József tizenhét éves lett, testvéreivel együtt a nyáját legeltette, és ő volt a bojtár Bilhának és Zilpának, apja feleségeinek a fiai mellett. József rossz híreket hordott róluk az apjuknak”* (1-2. vers). Ezen a ponton furcsa kapcsolat van kialakulófélben József és testvérei között. Mivel Jákób annyira szerette Ráhelt, József születésének pillanatától Jákób kedvencévé vált a családban, és Jákób ezt valószínűleg soha nem is rejtette véka alá. József már 17 éves, és fivéreihez hasonlóan ő is bojtárként dolgozott. A baj csak az volt, hogy amikor testvérei rossz fát tettek a tűzre, József mindig elmesélte apjának, mit tettek a többiek. Így bizony nehéz kivívni a fivérek szeretetét! A második versben tehát azt látjuk egy rövid megjegyzés erejéig, hogy József árulkodott testvéreire. Szerintem azért olvashatunk itt erről, hogy picit jobban megérthessük, miért vetették meg annyira fivérei Józsefet: ő volt a jófiú, fivérei volta a rosszfiú, és József folyamatosan beárulta őket apjuknál. Nem meglepő tehát, hogy fivérei nem kedvelték Józsefet. *„De Izráel Józsefet minden fiánál jobban szerette, mert öregkorában született fia volt, s ezért tarka ruhát csináltatott neki”* (3. vers).

A „tarka ruha” kifejezés nem igazán pontos fordítása az eredetiben szereplő, nehezen értelmezhető héber kifejezésnek. Most, hogy több ősi feljegyzés is a birtokunkban van, feltételezik, hogy a „tarka ruha” tulajdonképpen olyan ruhát jelentett, amelynek voltak ujjai. A hosszú ujjú ruha az uralkodók sajátja volt, míg a munkásnép ujjatlan ruhát hordott. A hosszú ujjú ruha tehát az arisztokrácia, az uralkodó osztály jelének számított. Így hát, amikor Józsefnek édesapja hosszú ujjú ruhát készíttetett, félreérthetetlenül azt kommunikálta József fivérenek, hogy Jákób Józsefet akarja uralkodónak látni közöttük. Jákób célja is az volt tehát, hogy József kerüljön vezető pozícióba, bár látni fogjuk, hogy mindez nem Jákób eszközeivel, hanem Isten eszközeivel valósul majd meg. Jákób a meghatározó jelentőségű 49. fejezetben meg is indokolja, miért nem kaphattak áldást József fivérei, miközben Józsefet megáldotta.

„Amikor testvérei látták, hogy apjuk jobban szereti őt minden testvérénél, úgy meggyűlöltek, hogy egy szót sem tudtak hozzá szólni” (4. vers). Komoly problémák jelentkeznek Jákób családjában – a testvérek rivalizálnak, gyűlölnek egymást, sőt József fivérei már ott tartanak, hogy egy kedves szót sem tudnak hozzá szólani. Kétségtelen, hogy József is szenvedett fivérei hozzáállása és viselkedése miatt. El tudod képzelni, milyen lehet, hogy van tíz bátyád, aki mind féltékeny rád helyzeted miatt? Lányunknak, Cherylnek két bátyja volt, de azt is alig élte túl, mert a fiúk meg voltak győződve arról, hogy Cheryl a kedvezményezett a családban. Józsefnek is ezt kellett átélnie, csak neki épp tíz bátyja volt, akik mind gyűlöltek őt! Képzeltetitek, mennyire sanyargathatták és kínozhatták őt a többiek: néha ellökték, néha belekönyököltek, és még sorolhatnánk -

megnehezítve és megkeserítve József életét. De hogy még tovább fajuljon a helyzet: *„Egyszer József álmot álmodott, elmondta testvéreinek, és emiatt még jobban meggyűlöltek. Ezt mondta nekik: Hallgassátok csak meg azt az álmot, amelyet álmodtam! Éppen kévéket kötöttünk a mezőn. Az én kévém fölkel, és állva is maradt, a ti kévéitek pedig körülállták, és leborultak az én kévém előtt. Testvérei azt mondták neki: Talán király akarsz lenni fölöttünk? Vagy uralkodni akarsz rajtunk? És még jobban meggyűlöltek az álmaiért és beszédéért”* (5-8. vers). József álma rendkívül komoly konfliktust szült. *„Egy másik álmot is álmodott, és azt is elbeszélte testvéreinek. Ezt mondta: Már megint álmodtam valamit. Egyszer csak leborult előttem a nap, a hold és tizenegy csillag. Amikor ezt apjának és testvéreinek elbeszélte, az apja megdorgálta, és ezt mondta neki: Micsoda álmot álmodtál? Talán bizony járuljunk eléd, anyáddal és testvéreiddel együtt, hogy földre boruljunk előtted? Ezért féltékenykedni kezdtek rá a testvérei. Apja pedig megjegyezte ezt a dolgot”* (9-11. vers). Jákób tehát gondosan elraktározta fejében József szavait, és valószínűleg azon gondolkodott, mi történik majd ténylegesen a jövőben, és milyen jelentőséggel bírnak József álmai.

József álma segít megértenünk a Jelenések könyvét, amelynek 12. fejezetében János egy asszonyt lát *„napba öltözve, és a lába alatt a hold, a fején pedig tizenkét csillagból álló korona, várandós volt, és vajúdva, szüléstől gyötrődve kiáltozott”* (Jel. 12:1-2. vers). A Jelenések könyve 12. fejezetében szereplő asszonyt József álma alapján Izrael népeként azonosíthatjuk. Ha más identitással próbálnánk felruházni, csak nem igei spekulációkba bocsátkozhatnánk. Sokan mégis azt állítják, az asszony nem más, mint az egyház – így szeretnék ugyanis bebizonyítani, hogy az egyháznak is át kell majd mennie a nagy nyomorúság időszakán. Az asszony és az egyház megfeleltetése azonban semminemű igei alapra nem építhető, mert a Biblia egyetlen helyen sem jellemzi úgy az egyházat, hogy azt körülvenné a nap, a hold és a tizenkét csillag. Az elmélet képviselői továbbá a fiúgyermeket, akit az asszony szül majd, valamiféle szuperszentekként értelmezik, akik a nagy nyomorúság időszakában ragadtatnak el. Ez az értelmezés azonban túlságosan is megkívánja, hogy elrugaskodjunk az eredeti szövegtől. A 12. fejezetben szereplő asszony tehát a jellemzése alapján nem lehet más, mint Izrael népe. És ahogy azt már említettem, ha az asszony az egyháznak felelne meg, nagy volna a baj, mert az asszony várandós és hamarosan megszüli gyermekét. Pál azonban úgy ír az

egyházról, mint egy szűzről, és azt mondja, ama napon szeretné, ha az egyház tisztán, szűzként állna meg Krisztus előtt – nem pedig várandós asszonyként. Igencsak el kéne tehát rugaszkodnunk a szövegtől ahhoz, hogy az asszonyt az egyházként értelmezhesük. Úgy tűnik, maga az Ige az asszonyt Izráel népének tekinti, azt pedig soha ne feledjük, hogy a legkiválóbb igemagyarázatot épp az Ige nyújtja nekünk. Bámulatos, hogy mennyi mindent megmagyaráznak a Biblia egyes részei például Mózes első könyvéből. A legkiválóbb igemagyarázatot tehát az Igében találjuk!

„Egyszer a testvérek elmentek Sikembe apjuk nyáját legeltetni” (12. vers) – valószínűleg annyira elegük volt már Józsefből, hogy elhatározták, messzebbre vándorolnak apjuk nyájával. Sikem körülbelül 100 kilométerre feküdt Hebróntól, ahol éltek. „Izráel ezt mondta Józsefnek: Testvéreid Sikemben legeltetnek. Gyere csak, elküldelek hozzájuk! József azt mondta neki: Kész vagyok rá. Apja azt mondta neki: Menj és nézd meg, hogy jól vannak-e testvéreid és a nyáj. Azután számolj be nekem! Elküldte tehát Hebrón völgyéből, és ő elment Sikembe. Amikor a mezőn bolyongott, találkozott egy emberrel, aki megkérdezte tőle: Mit keresel? József azt felelte: Testvéreimet keresem. Mondd meg nekem, hol legeltetnek? Az az ember így felelt: Elmentek innen, és hallottam is, amikor ezt mondták: Menjünk Dótánba! Elment tehát József a testvérei után, és megtalálta őket Dótánban. Amikor távolról meglátták, még mielőtt a közelükbe ért, összebeszéltek, hogy megölik. Ezt mondták egymásnak: Nézzétek, ott jön az álomlátó” (13-19. vers). Kétségtelenül sem József, sem pedig édesapja nem sejtette, hogy a fivérek József iránti gyűlölete idáig fajult, máskülönben Jákób soha nem küldte volna el Józsefet fivérei után, és valószínűleg József maga sem akart volna menni. Sikembe érve József nem találta a többieket, így csak bolyongott a mezőn. Szerintem árulkodó jeleket keresett, pontosabban nyomokat, hogy valamiből megállapíthassa, melyik irányba indultak el. Ahogy ott bolyongott a mezőn, egy férfi megkérdezte tőle, mit keres, József pedig elmondta neki, hogy fivérei után jött. A férfi ekkor Dótám felé irányította, József pedig el is indult, és megtett még további 30 kilométert északra, amíg Dótámba nem érkezett. Mostanra tehát csaknem 130 kilométerre van otthonától.

Amikor meglátták őt fivérei, megegyeztek, hogy megölik. „Gyertek, öljük meg, dobjuk bele egy kútba, és mondjuk azt, hogy vadállat ette meg. Majd meglátjuk, mi lesz az álmaiból!” (20. vers) – ebből megint csak láthatjuk, mennyire gyűlöltek fivérei József

álmaid, és egyáltalán azt az elképzelést, hogy az álom értelmében nekik kell majd leborulniuk kisöccsük előtt. Mintha azt mondták volna: „Majd meglátjuk, mi történik Isten terveivel, miután megöltük őt!”. Sokan ezen a ponton párhuzamot vonnak József és Jézus Krisztus között: Józsefben Jézus csodálatos előképét látják, miközben József fivéreihez hasonlóan a Sátán is megpróbálta elpusztítani Jézust abban a reményben, hogy szabotálhatja Isten tervét. Mi azonban tudjuk, hogy Krisztus halála nem tönkretette, hanem beteljesítette Isten tervét. *„Amikor ezt Rúben meghallotta (a legidősebb testvér), meg akarta menteni a kezükből, és ezt mondta: ne üssük agyon! Majd ezt mondta nekik Rúben: Ne ontsatok vér! Dobjátok bele ebbe a kútba itt a pusztában, de kezet ne emeljetek rá! Így akarta megmenteni a kezükből és visszajuttatni apjához”* (21-22. vers). Ne feledjük, hogy mivel Rúben volt köztük a legidősebb, őt terhelné a felelősség József haláláért édesapja előtt. Amikor tehát Rúben látta, hogy fivérei valóban meg akarják ölni Józsefet, úgy érezte, az ő felelőssége, hogy megmentse Józsefet haragjuktól, ezért egy alternatívát kínált: *„Ne öljétek meg, csak dobjátok bele a kútba, ott úgymint éhenhal! Nektek meg nem tapad vér a kezetekhez.”* Rúben pedig közben azt is eltervezte, hogy később egyedül visszatér a kúthoz, kimentti Józsefet, és hazaviszi épségben az apjukhoz, mert tudta, hogy ott biztonságban lesz.

„Amikor odaért József a testvéreire, lehúzták róla a ruháját, a tarka ruhát” (23. vers) – ahogy Jézusról is letépték ruháit. *„Azután fogták, és beledobták a kútba. A kút üres volt, nem volt benne víz”* (24. vers). Mindez arra enged következtetni, hogy a kút valószínűleg egy ciszterna volt. Azon a területen az emberek számos ciszternát ástak és vájtak a sziklából, amelyek víztárolóként szolgáltak. Előfordult azonban, hogy a szikla megrepedt, a ciszterna így nem tartotta meg a vizet, és hamar kiürült. Itt is egy ilyen ciszternáról lehetett szó, mély, meredek falakkal. A fivérek tehát elhatározták, hogy Józsefet belevetik a ciszternába. *„Ezután leültek enni. Föltekintve, látták, hogy éppen egy izmáeli karaván közeledik Gileád felől. Tevéik gyógyfűvel, balzsammal és mirhával voltak megrakva, amit Egyiptomba szállítottak. Ekkor azt mondta Júda a testvéreinek: Mi haszna, ha megöljük testvérünket, és elföldeljük a vérét? Gyertek, adjuk el az izmáelieknek, ne emeljünk rá kezet, hiszen a mi testünk és vérünk ő! A testvérei pedig hallgattak rá”* (25-27. vers). Azt nem tudjuk biztosan, hogy Júda József életét próbálta-e menteni, vagy csak egy kis pénzre akart szert tenni, azt viszont láthatjuk, meggyőzi a

többieket, hogy nem érdemes Józsefet megölni, inkább csak adják el, és még kereshetnek is rajta. Nem tudjuk biztosan, mi állt Júda ötletének hátterében.

„Közben azonban midjáni kereskedők mentek arra, fölhúzták Józsefet a kútból, és eladták Józsefet az izmáelieknek húsz ezüstért. Azok pedig elvitték Józsefet Egyiptomba” (28. vers). Testvérei tehát elvetik maguktól Józsefet, és eladják. Itt további párhuzamot fedezhetünk fel József és Jézus között: Jézust is elutasította népe, Júdás Iskariótes pedig eladta őt 30 ezüstért. Ezen a ponton József már keservesen sírt és könyörgött testvéreinek, hogy irgalmazzanak neki. Könyörgése azonban süket fülekre talált. Mózes első könyvének egy későbbi fejezetében arról olvashatunk, hogy József Egyiptomban visszaküldi testvéreit Benjáminért apjukhoz, a fivérek pedig *„így beszéltek egymás közt: Bizony, a testvérünkért bűnhődünk most, mert láttuk az ő nyomorúságát, amikor könyörgött nekünk, de nem hallgattunk rá. Emiatt ért utol bennünket ez a nyomorúság”* (1Mózes 42:21). Ha egy kicsit előrelapozunk a történetben, láthatjuk, hogy József a fáraó jobbkezeként nagy tekintélyre tesz szert Egyiptomban, és amikor fivérei Egyiptomba mennek gabonáért, bár találkoznak vele, de nem ismerik fel Józsefet. Persze addigra csaknem húsz év telt el! József 17 éves volt, amikor eladták őt, 30 éves korában került a fáraóhoz, és az udvarában szolgált a hét éves bőség idején, vagyis legalább húsz év telt már el azóta, hogy fivérei utoljára látták. József már idősebb, érettebb férfi volt, biztosan haját és szakállát is az egyiptomiak stílusában viselte, így fivérei nem ismerték őt fel. József viszont felismerte őket, de nem fedte fel magát előttük, továbbra is tolmácson keresztül értekezett velük, és igyekezett megnehezíteni a dolgukat: kémkedéssel vádolta őket, majd azzal fenyegetőzött, hogy mindannyiukat kivégezteti. József úgy megijesztette őket, hogy egy idő után a fivérek héberül kezdtek el egymáshoz beszélni nem is sejtve, hogy József érti, amit mondanak: *„Bizony, a testvérünkért bűnhődünk most, mert láttuk az ő nyomorúságát, amikor könyörgött nekünk, de nem hallgattunk rá. Emiatt ért utol bennünket ez a nyomorúság.”* Ez is azt mutatja, hogy nem menekülhetünk el büntudatunk elől. Lehet, hogy megpróbáljuk elnyomni magunkban, de valamilyen formában akkor is utat tör magának az életünkben, és nem hagy nyugodni. Csak egy dolog van, ami megszabadíthat a büntudattól – ha megvalljuk bűnünket Jézus Krisztusnak, és elfogadjuk megbocsátását. Egyedül ez szabadíthat meg büntudattól. Látjuk tehát, hogy 20 évvel később a fivérek még mindig büntudatot éreznek amiatt, amit Józseffel tettek. *„De így*

beszéltek egymás közt: Bizony, a testvérünkért bűnhődünk most, mert láttuk az ő nyomorúságát, amikor könyörgött nekünk, de nem hallgattunk rá. Emiatt ért utol bennünket ez a nyomorúság.”

József hiába sírt és könyörgött, fivérei megkeményítették a szívüket. József pedig egyre távolodott – valószínűleg őt is láncra verték, mint a többi rabszolgát –, és csak egyre könyörgött fivéreinek, hogy ne tegyék ezt vele. Testvérei azonban nem könyörültek rajta. Úgy tűnik, Rúben épp elment valahova, amíg a többi testvér eladta Józsefet. *„Amikor Rúben visszatért a kúthoz, József már nem volt a kútban. Akkor megszaggatta a ruháját, visszatért testvéreihez, és azt mondta: Nincs meg a gyerek! Jaj nekem! Hova legyek? Akkor fogták József ruháját, levágtak egy kecskebakot, és belemártották a ruhát a vérébe. Azután elküldték a tarka ruhát, elvitték apjukhoz, ezzel az üzenettel: Ezt találtuk. Nézd meg jól: a fiad ruhája ez, vagy sem? Ő felismerte, és azt mondta: Az én fiam ruhája ez! Vadállat ette meg, biztosan széttépte Józsefet! És megszaggatta Jákób a felsőruháját, zsákruhát tekert a derekára, és sokáig gyászolta a fiát. Fiai és leányai mind vigasztalni igyekeztek, de nem akart vigasztalódni, hanem azt mondta: Gyászolva megyek el fiamhoz a halottak hazájába. Így siratgatta őt az apja”* (29-35. vers). Jákób csaló volt. Becsapta édesapját, hogy megkapja a testvérének járó áldást. Most pedig Jákóbot is becsapták: először tulajdon apósa, Lábán, most pedig fiai. Vegyük csak észre, hogy a fiúk nem mondtak semmi konkrétat Jákóbnak, hagyták, hogy maga vonja le a véres ruhából a megfelelő következtetéseket. Engedték, hogy Jákób azt gondolja, Józsefet egy vadállat tépte darabokra. Fiai becsapták Jákóbot – erre megint csak azt mondhatom, hogy aki becsap másokat, azt a végén szintén becsapják. Az utolsó vers lezárja ezt a fejezetet, a 38. fejezettel pedig egy külön történet veszi kezdetét. De nézzük előbb az utolsó verset: *„A midjániak pedig eladták Józsefet Egyiptomban Potifárnak, a fáraó főemberének, a testőrök parancsnokának”* (36. vers) – a „főember” kifejezés az eredeti alapján eunuchot jelent.

A 38. fejezetet azért ékelték be ide, hogy bepillantást nyerhessünk a Jézushoz vezető vérvonalba. Bár József bámulatos ember volt, mégsem az ő leszármazottain keresztül jött el a Messiás a világba. Nem neki adatott ez az áldás: a Messiásnak Júda törzséből kellett származnia, nem pedig József törzséből. Isten előre kiválasztotta Júda törzsét erre a célra, hogy az kegyelemből, és ne cselekedetek alapján legyen. Ebben a

fejezetben tehát Júda bepillanthatunk Júda vérvonalába, és láthatjuk, hogy a Jézus Krisztushoz vezető vonal nem olyan tiszta, mint gondolnánk. Olyanok is szerepelnek Jézus elődei között, akiket mi talán soha nem választanánk saját fiunk esetében. Isten azonban azt akarta, hogy fia mindannyian azonosulni tudjunk fiával, ezért nem egy makulátlan vérvonalat választott, hanem egy nagyon is tökéletlent. *„Történt abban az időben, hogy Júda elvált testvéreitől, és csatlakozott egy adullámi emberhez, akinek Hirá volt a neve. Ott meglátta Júda egy Súa nevű kánaáni ember leányát, elvette, és bement hozzá”* (1-2. vers). Az akkori szokások értelmében, ha valakinek megtetszett egy nő, és szeretette volna feleségül venni, a férfi édesapját kérte meg, hogy mindent elrendezzen, illetve minden előkészítsen a hatalmas ünnepséghez. Júdát azonban nem érdekelték a hosszadalmas formalitások - egyszerűen csak meglátta a lányt, aki valószínűleg nagyon csinos volt, és elhatározta, hogy vele hál, majd pedig együtt fognak élni. *„Az teherbe esett, és fiút szült, akit Érnek nevezett el. Majd ismét teherbe esett, fiút szült, és azt Ónának nevezte el. Azután még egy fiút szült, akit Sélának nevezett el. Amikor ezt szülte, Júda Kezibben volt”* (3-5. vers) – mintegy 12 kilométerre Hebróntól.

Érdekes, hogy Isten terve értelmében Júda leszármazottain keresztül kellett eljönnie a világba a Messiásnak. Úgy tűnik azonban, hogy Júda társaként nem Súa leánya volt Isten választottja. Súa leányát Júda önkényesen választotta: meglátta, vonzódott hozzá, elkezdtek együtt élni, és Júdának három fia született. Isten terve azonban nem az volt, hogy Súa leányának leszármazottain keresztül jöjjön el a Messiás a világba. Júda cselekedete kétségtelenül Isten tervén kívül állt. Azt is el tudom képzelni, hogy mivel a lány kánaáni volt, ragaszkodott kánaáni isteneihez. Kezdetben Júda talán azt gondolta, hogy Jehovához térítheti, a lány azonban nyilvánvalóan nem tért Jehovához, mert a második és harmadik fiú kánaáni nevet kapott. Az első fiának Júda héber nevet adott, a másik két fiú viszont kánaáni nevet viselt. Ez arra enged következtetni, hogy a lány egyre nagyobb befolyással bírt Júda fölött. Júda tudta, hogy az ő utódai közül jön el egy napon a Messiás, ezért elment, és feleséget vett elsőszülöttjének. *„Júda feleséget vett elsőszülött fiának, Érnek. Az asszonymak Támár volt a neve”* (6. vers). *„De Ért, Júda elsőszülött fiát az Úr gonosznak tartotta, ezért megölte őt az Úr”* (7. vers). Érdekes, hogy az Ige nem árulja el nekünk, miért tartotta őt gonosznak az Úr, sőt azt sem tudjuk meg, hogyan ölte őt meg Isten. Isten nem akarta, hogy Éren keresztül jöjjön el a Messiás, így még mielőtt

gyermeke születhetett volna, gonoszsága miatt Isten megölte őt. Abban az időben a kulturális szokások részét képezte, hogy ha valakinek meghalt a fivére mielőtt fiút nemzhetett volna, a soron következő idősebb testvér kötelessége volt feleségül venni az elhunyt feleségét, az elsőszülött fiút pedig majd az elhunyt testvérről kellett elnevezni. Később ezt a mózesi törvényekbe is belefoglalták, bár korábbi törvényekben is szerepelt, mint például Hamurabi törvényeiben.

Ennek értelmében tehát Ónának, aki a következő volt a sorban, kötelessége volt elvennie Támárt feleségül. *„Ekkor azt mondta Júda Ónának: menj be a bátyád feleségéhez, vedd el őt mint a sógora, és támassz utódot a bátyádnak! De Ónán tudta, hogy az utód nem az övé lesz. Ezért amikor bement a bátyja feleségéhez, a földre vesztegette a magot, hogy ne támasszon utódot a bátyjának. De az Úr rosszalotta, amit tett, ezért őt is megölte”* (8-10. vers). Egyesek ezt az ígérést az önkielégítés elleni érvként idézik, pedig Isten nem ezért ölte meg Ónánt. Érdekes, hogy a Biblia egyáltalán nem beszél erről a bizonyos dologról. Isten továbbá ne azért ölte meg Ónánt, mert megszakította az aktust, hanem mert nem volt hajlandó engedelmeskedni annak a törvénynek, amit Isten felállított, és amelynek értelmében a soron következő fivérnek kötelessége volt utódot támasztani bátyjának. Ónán nyíltan fellázadt Isten törvénye ellen – ezért ölte őt meg Isten. Ami a fent említetteket illeti, a Biblia szóltan e két területen. Amivel kapcsolatban pedig a Biblia nem szól, nekünk is csendben kell maradnunk. Ilyen esetekben azonban bizton támaszkodhatunk például a Róma 14-re – legyen ez az egyes kérdésekben ítéletünk alapja: „mindegyik legyen bizonyos a maga meggyőződésében.” Ilyen kérdés például a házasságon belüli védekezés. A Biblia nem foglalkozik külön ezzel a kérdéssel, vagyis a házastársak feladata közös megegyezésre jutni. A házastársaknak kell eldönteniük, mit tartanak helyesnek és mit helytelennek, és milyen módszerrel kívánnak védekezni. Véleményem szerint Isten szeretné, ha bölcs döntéseket hoznánk például arra vonatkozóan, mekkora családot vállalunk. Nem hiszem, hogy Isten csak azért adta a szexualitást, hogy sokasodjunk, hanem egy élvezetes, kellemes élménynek is szánja, amely még közelebb vonja egymáshoz a házastársakat. A Zsidókhoz írt levélben ezt olvashatjuk: *„Legye megbecsült a házasság mindenki előtt, és a házassélet legyen tiszta!”* (13:4). Pál pedig a Korinthusiakhoz írt levelében azt tanítja, hogy a házastársaknak együtt kell megegyezniük abban, milyen gyakran kerülnek

egymással intim kapcsolatba, bár Pál azt is tanácsolja, hogy hosszabb időre ne vonják meg magukat a másiktól, nehogy a Sátán ezt arra használja valamelyikük életében, hogy megkísértse őket. Ezt az ígérést tehát, amelyben Ónán a földre vesztegette a magját, Isten pedig megölte, nem szabad kiragadnunk a kontextusából. Nem tekinthetjük az önkielégítés, vagy az aktus megszakítása elleni érvek – Isten azért ölte meg Ónánt, mert fellázadt Isten törvénye ellen, és nem akart utódot támasztani elhunyt fivérének. Bizony, fontos, hogy ezekről a fontos kérdésekről is szót ejtsünk, és felnőtt emberekként erről is tudjunk beszélni.

„De az Úr rosszalotta, amit tett, ezért őt is megölte. Ekkor azt mondta Júda Támárnak, a menyének: Maradj özvegyen apád házában, amíg felnő a fiam, Sélá. Mert így gondolkodott: ne haljon meg ő is, mint a bátyjai! Támár elment, és apja házában lakott” (10-11. vers). Sélá, a három testvér legfiatalabbika még túl fiatal volt a házassághoz, Júda ezen kívül attól is tartott, hogy esetleg harmadik fiát is elveszíti, ha Támárt elveszi, ezt pedig nem akarta. Ezért inkább hazaküldte Támárt apja házába, és tulajdonképpen meg is feledkezett róla. *„Hosszabb idő múlva meghalt Súa leánya, Júda felesége”* – vagyis meghalt az a lány, akit Júda hirtelen felindulásból feleségül vett, pedig nem ő volt Isten akarata. A lány fiatalon halhatott meg, maga Júda ugyanis ekkor csak körülbelül 40 éves lehetett. *„Amikor Júda megvigasztalódott, elment barátjával, az adullámi Hírával Timnába, ahol a juhait nyírták”* (12. vers) – úgy tűnik, Júda nem gyászolta túl sokáig elhunyt feleségét. Szerintem Júda házassága Súa lányával szomorú véget ért. Isten terve nem az volt, hogy Súa lánya kerüljön be a Messiás vérvonalába. Súa lánya kánaáni volt, megpróbált egyre nagyobb hatást gyakorolni a családra, az Úr pedig fiatalon eltávolította őt. Amikor Júda megvigasztalódott, elindult a multságba, mert a juhok nyírása mindig hatalmas ünnepléssel járt. Amikor összegyűltek, megnyírták a juhokat, és óriási multságot rendeztek.

„De megmondták Támárnak: Most megy az apósod Timnába a juhait nyírására. Ekkor levette magáról özvegyi ruháját, elfátyolozta és elváltoztatta magát. Azután odaült Énaim kapujába a Timnába vezető úton. Mert látta, hogy Sélá felnőtt, de őt nem adták hozzá feleségül” (13-14. vers). Az apósa tehát nem viselkedett vele tisztességesen – megígérte neki, hogy amikor Sélá felnő, feleségül veszi Támárt, de hiába nőtt fel Sélá, nem keresték fel Támárt apja házában. Támár ezért elhatározza, hogy saját kezébe veszi

az ügyet. Elfátyolozta magát, és odaült a kapuba – ezzel tulajdonképpen szentélyi prostituáltként adta ki magát. A kánaáni asszonyok között elterjedt szokás volt szentélyi prostituáltként szolgálni. Még férjes asszonyoktól is elvárták, hogy életük egy részében így szolgáljanak isteneiknek. Támár tehát prostituáltként öltözött, és odaült Énaim kapujába a Timnába vezető úton. Talán abban reménykedett, hogy Sélá majd arra jár, és észreveszi őt. Ehelyett az édesapa, Júda, látta őt meg, akinek a felesége ekkorra már halott. *„Júda meglátta, és paráznának gondolta, mert eltakarta az arcát. Csatlakozott hozzá az úton, és ezt mondta: Hadd menjek be hozzád! Mert nem tudta, hogy menyé az. De ő azt kérdezte: Mit adsz nekem, ha bejössz hozzám? Ő így felelt: Küldök neked a nyájamból egy kecskegödölyét. De Támár ezt mondta: Adj zálogot, amíg megküldöd! Júda megkérdezte: Mit adjak neked zálogba? Az ezt felelte: Pecsétnyomódat zsinórostul, meg azt a botot, ami a kezében van. Odaadta azért neki, azután bement hozzá, az asszony pedig teherbe esett tőle”* (15-18. vers). Érdekes, hogy Támár zálogot kér Júdától. A jegygyűrű is egyfajta zálog a házasságban – záloga annak, hogy mindkét fél komolyan veszi, és megtartja az esküjét.

„Majd fölkelt Támár, és elment. Azután levetette fátylát, és felöltötte özvegyi ruháját. Júda megküldte a kecskegödölyét adullámi barátjával, hogy az visszavegye a zálogot az asszonytól, de nem találta meg. Akkor megkérdezte annak a helynek a lakóit: Hol van az a parázna nő, aki Énaimnál az útfélen volt? Azok ezt felelték: Nem volt erre parázna nő. Visszatért tehát Júdához, és ezt mondta: Nem találtam meg. Annak a helynek a lakói is azt mondták: Nem volt erre parázna nő. Júda azt mondta: Tartsa meg magának, hogy gúnyt ne üzzenek belőlünk! Én megküldtem ezt a gödölyét, de te nem találtad meg őt” (19-23. vers). *„Mintegy három hónap múlva hírül vitték Júdának: Paráználkodott Támár, a menyed, és már terhes is a paráznaság miatt. Akkor ezt mondta Júda: Vigyétek ki, és égessétek meg!”* (24. vers). Az egész affér Támárral kellemetlen volt, és Júda azt hitte, végre fellélegezhet, mert megszabadul Támártól. De még nem tudta, milyen meglepetés vár rá. *„Már vitték kifelé, amikor megüzente apósának: Attól a férfitől lettem terhes, akinek a holmija ez. Nézd meg jól, kié ez a pecsétnyomó, zsinór és bot? Júda megnézte, és ezt mondta: Igaza van velem szemben, mert nem adtam őt fiamhoz, Sélához. Többször azonban nem hált vele Júda”* (25-26. vers). *„Amikor a szülés ideje elérkezett, kitűnt, hogy ikrek voltak a méhében. Szülés közben az egyik kidugta a*

kezét, a bába megfogta, vörös fonalat kötött a kezére, és így szólt: Ez jött ki először. De amikor visszahúzta a kezét, mégis a testvére jött ki. A bába ezt kérdezte: Hogyan történt magadnak részt? Ezért nevezte el az apja Pérecnek. Utána kijött a testvére, akinek a vörös fonál volt a kezén. Ezt Zerahnak nevezte el” (27-30. vers). Ikrek születtek tehát, és érdekes, hogy először úgy tűnt, az egyik kidugta a kezét, és ő jön ki előbb, de akkor hirtelen visszahúzta a kezét, és a másik baba bújt ki először - mert az ő leszármazottain keresztül kellett később eljönnie a Messiásnak. Ami tehát a Jézushoz vezető vérvonalat illeti, Júda első házasságából származó fiai kiestek ebből a vonalból. Jézus Krisztus Júda Támártól született fián, Pérecen keresztül jön majd el. Most tehát Isten akaratával összhangban alakulnak a dolgok. Úgy tűnik, egy hosszabb kerülő úton ugyan, de megvalósult Isten akarata. Bár ne feledjük, hogy Isten sokszor érdekes módokon valósítja meg tervét az életünkben.

Vajon miért jegyezték fel Mózes első könyvének 38. fejezetét? Nem tudom. Abban viszont biztos vagyok, hogy Istennek célja volt vele. Az egyik célja talán épp az volt, hogy megmutassa, Krisztus egyszerű, hétköznapi embereken keresztül jött el, akik egyáltalán nem tökéletesek. Isten szeretné, ha azonosulni tudnánk fiával. Hiszen mi is egyszerű, hétköznapi emberek vagyunk, akik távolról sem tökéletesek. És Isten talán azt is meg akarja mutatni nekünk, hogy Ő még az emberi hibákon keresztül is meg tudja valósítani tervét: Júda testies vágyainak engedelmessé válnak Súa leányát választja ki, miközben Isten nem akarja, hogy Súa lánya szerepeljen Jézus vérvonalában. Isten választotta Támár volt. Egyfajta kerülő úton ugyan, de Isten Támárt is visszahozza a történetbe, hogy Támár fiának leszármazottain keresztül jöhessen el a Messiás. Érdekes, hogy Máté evangéliumában, amikor Máté feltünteti Jézus Krisztus nemzetségtáblázatát, négy asszonyt említ, akik közül az egyik épp Támár. Gondoljunk csak bele, hány asszony nevét említhetné Máté a nemzetségtáblázatban, hiszen elméletileg minden férfihez hozzárendelhetnénk feleségét. A nemzetségtáblázatban azonban mindössze négy asszony nevét találjuk: Támár, Ráháb, Ruth és Betsabé. Támár prostituálnak adta ki magát. Ráháb hivatásos prostituált volt. Ruth móabi lány volt, Betsabé pedig meglehetősen furcsa körülmények között lett Dávid felesége. Négy olyan asszonyról van szó, akik a mi szemünkben talán a legkevésbé lennének esélyesek arra, hogy leszármazottaikon keresztül jöjjön el a Messiás a világba. De Máté mégis ezt a négy asszonyt említi.

1 MÓZES 39-41. FEJEZET

Mózes első könyvének 39. fejezetében egy rövid intermezzó után ismét visszatérünk Józsefhez: *„Amikor Józsefet Egyiptomba vitték, megvásárolta őt az izmáliektől, akik odavitték, egy egyiptomi ember: Potifár, a fáraó főembere, a testőrök parancsnoka. De az Úr Józseffel volt, ezért szerencsés ember lett, és egyiptomi urának a házában élt”* (1-2. vers). *„De az Úr Józseffel volt”* – ezzel foglalhatnánk össze József életét. Érdekes, hogy Isten mindössze pár szóban össze tudja foglalni egy ember életét. *„Az Úr Józseffel volt”* – ez József életének története. Ezen a ponton önkéntelenül is eszembe jut a Hegedűs a háztetőn, amiben így szól a főhős: *„Uram, tudom, hogy mi vagyunk a kiválasztott nép, de nem választanál valaki mást egy kis időre?”* – mert olyan sok nehézségben volt részük. Az Úr Józseffel volt, de érdekes, hogy mindez nem mentesítette őt fiverei gyűlöletétől és féltékenykedésétől, sőt attól sem, hogy eladják rabszolgának. Mindez nem mentesítette a rabszolgaság, a hamis vádak, a kísértések és a hamis vádak alapján történő bebörtönzés alól sem. Keresztény mivoltunk nem biztosít nekünk valamiféle mennyei mentességet a problémáktól. Jézus is azt mondta, hogy e világban lesznek nehézségeink. Péter pedig így fogalmaz: *„Szeretteim! A szenvedés tüze miatt, amely megpróbáltatásul támadt közöttetek, ne háborogjatok úgy, mintha valami meglepő dolog érne titeket”* (1Péter 4:12). Mindenkinek vannak problémái – hívőknek és nem hívőknek egyaránt. A nagy különbség az, hogy hívőként velünk van az Úr, és kiutat biztosít a kísértésből, a próbából, vagy éppen nehézségeinkben vezet bennünket győzelemre.

József ezen a ponton rabszolga. De mit ír róla az Ige rabszolgaságában? *„De az Úr Józseffel volt, ezért szerencsés ember lett.”* Még ilyen nehéz körülmények között is Józseffel volt az Úr, és az Úr megáldotta őt. *„Látta az ura, hogy vele van az Úr, és mindazt eredményessé teszi az Úr, amihez hozzáfog. Megnyerte József a jóindulatát, és háziszolgája lett. Azután háza felügyelőjévé tette, és rábízta egész vagyonát. Attól fogva, hogy házának és egész vagyonának a felügyelőjévé tette, megáldotta az Úr az egyiptomi ember házát Józsefért, és az Úr áldása volt egész vagyonán, ami a házban és a mezőn volt. Ezért Józsefre bízta egész vagyonát, és semmire sem volt gondja mellette, legfeljebb csak arra, hogy megegye az ételt. – Józsefnek szép termete és szép arca volt”* (3-6. vers) – ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy József nagyon jóképű volt. Nagyszerű külsejéhez pedig nagyszerű tettek is társultak. *„Ezek után az történt, hogy Józsefre szemet vetett urának a felesége, és ezt mondta: Hálj velem! Ő azonban vonakodott, és azt felelte ura feleségének: Nézd, az én uramnak semmi gondja sincs mellettem háza dolgaira, és rám bízta egész vagyonát. Senki sem nagyobb nálam ebben a házban. Semmit sem tiltott el tőlem, csak téged, mivel te a felesége vagy. Hogyan követhetném el ezt a nagy*

gonoszságot, vétkezve az Isten ellen?” 7-9. vers). Ne feledjük, hogy ezen a ponton József huszas éveinek elején jár. Olyan időszak ez az életében, amikor egyre erősebbek természetes testi vágyai. József biológiai szempontból egy átlagos fiatalember, aki ez esetben komoly kísértéssel találja szembe magát: a feleséggel, akivel mindennap találkozott, és aki naponta kísértette, hogy hájon vele.

József könnyen beadhatta volna a derekát, de megértette, ki ő Istenben, és ez segítette megőrizni tisztaságát. „Hogyan követhetném el ezt a nagy gonoszságot, vétkezve az Isten ellen?” – mondja József. Az asszony biztosan azt mondogatta, hogy Egyiptomban ez helyénvaló, hiszen mindenki ezt csinálja. Széles körben elterjedt. Lehet, hogy a világban ez a normális, de attól még én hogyan tehetnék ilyet? Én Isten gyermeke vagyok. Ha a világhoz tartoznék, akkor talán én is belelépnék egy ilyen játszmába, de én nem a világhoz tartozom, én Isten gyermeke vagyok. Hogyan is művelhetnék ekkora gonoszságot? Isten gyermekeként bizonyos dolgokat nem tehetek meg, éppen azért, mert Isten gyermeke vagyok. Nem érdekel, hogy a világ azt csinálja - ezzel nem érvelhetek. „Hogyan is követhetném el ezt a nagy gonoszságot?”. József felismerte, ki ő: Isten gyermeke. Az Úr vele volt, és ő tudatosította, hogy az Úr vele van. Hogyan is vétkezhetne Isten ellen? Lehet, hogy más nem látja, de Isten látná. Lehet, hogy más nem tudja meg, de Isten tudná. József tudatosította, hogy Isten ellen vétkezne, ahogy Dávid is tudatosította azt, amikor Nátán próféta meglátogatta, és megfeddte Betsabéval folytatott kapcsolata miatt. Dávid azután irgalomért imádkozik, és így szól: *„Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! Mert tudom, hogy hűtlen voltam, és vétkem mindig előttem van. Egyedül ellened vétkeztem, azt tettem, amit rossznak látsz”* (Zsolt. 51:3-6). Pál felteszi a kérdést a Rómaiakhoz írt levél 6. fejezetében: *“Akik meghaltunk a bűnnek, hogyan élhetnénk még benne?”* (2. vers). Szinte ugyanazt mondja, mint József: hogyan követhetnék el ekkora gonoszságot? Mi, akiket megmosott Isten Jézus Krisztus vérében. Mi, akiket Isten megtisztított régi életünkől és természetünkől. Mi, akik új teremtmények lettünk Krisztus Jézusban, és egyek vagyunk vele, hogyan egyesíthetnénk most Jézus Krisztust egy prostituálttal, hogyan vihetnénk őt bele magunkkal együtt egy törvénytelen kapcsolatba? mi, akik meghaltunk a bűnnek, hogyan élhetnénk még benne? Neked is tudatosítanod kell, ki vagy! És tudatosítanod kell, hogy Isten mindig veled van, és semmit nem rejthetsz el előle. Hogyan szaporíthatnám

bűneimet most, hogy Jézus Krisztus vére megtisztított – hiszen ő bűneinket maga vitte fel testében a fára! “Akik meghaltunk a bűnnek, hogyan élhetnénk még benne?”.

„Bár az asszony nap mint nap ezt mondogatta Józsefnek, ő mégsem hallgatott rá, hogy mellé feküdjék, és vele legyen. Egy napon az történt, hogy bement József a házba a munkáját végezni, és a háznép közül senki sem volt a házban. Ekkor megragadta őt az asszony a ruhájánál fogva, és azt mondta: Hálj velem! Ő azonban otthagyta ruháját az asszony kezében, futásnak eredt, és kiszaladt” (10-12. vers). Óriási bátorságról, nem pedig gyávaságról tanúskodik ez nekem. Sokkal nehezebb volt elfutni, mint maradni. Sokkal nehezebb ugyanis elfutni a kísértés elől, mint beadni neki a derekunkat. Sokkal több bátorságra van szükség ahhoz, hogy elfussunk a kísértés elől, mint arra, hogy beadjuk a derekunkat. Ahogy édesanyám is szokta nekem mondogatni: „Fiam, bármelyik döglött hal képes az árral úszni, de csak egy élő hal tud az árral szemben haladni.” Könnyű hegynek lefelé haladni, ha mindenki más is arra tart, sokkal nehezebb azonban hegynek felfelé menetelni, amikor mindenki mást sugall. Sokkal nehezebb kiállni az igazság, erkölcsösség és tisztaság mellett, amikor az egész világ olyan gyorsan csúszik le a lejtőn, hogy egyre nehezebb felfelé haladni. Sokkal több erőre, bátorságra, kitartásra van hozzá szükség. Elfutni sokszor a legbölcsebb és legbátrabb dolog, amit tehetünk. Pál is arra inti Timóteust, hogy *„az ifjúkori kívánságot pedig kerüld”* (2Tim. 2:22) – vagyis menekülj el előle. Ha érzed a nyomást, ha érzed, hogy kezd kicsúszni a lábad alól a talaj, fuss! Tűnj el onnan, amilyen gyorsan csak lehet! Menekülj el a kísértés helyéről! Igen, lehet, hogy mások kinevetnek, és anyámasszony katonájának tartanak majd, de mondjanak csak, amit akarnak, te akkor is fuss onnan messzire!

József is ezt tette - elfutott. *„Amikor az asszony látta, hogy kezében hagyta a ruháját, és kifutott, összehívta háza népét, és ezt mondta nekik: Nézzétek, egy héber embert hozott hozzánk, és az csúffá tesz bennünket. Bejött hozzám, hogy velem háljon, de én hangosan kiáltottam. Amikor meghallotta, hogy hangosan kiáltozni kezdek, nálam hagyta a ruháját, futásnak eredt, és kiszaladt”* (13-15. vers). Érdekes, hogy Potifár felesége arra játszik itt rá, ami miatt valószínűleg már egyébként is valamennyire megvetették és irinyelték a többiek Józsefet: Potifár egy hébert állított a ház élére! „Ő ezt a hébert tette meg első emberévé, hogy az egyiptomiaknak parancsoljon! Most pedig ez a férfi megpróbált megbecsteleníteni engem, és meg is erőszakolt volna, ha nem kiáltok fel

hangosan!”. „Az asszony magánál tartotta József ruháját, míg az ura haza nem jött. Akkor így beszélte el neki a dolgokat: bejött hozzám a héber szolga, akit idehoztál hozzánk, hogy csúffá tegyen engem. De amikor hangosan kiáltozni kezdtem, nálam hagyta a ruháját, és kifutott. Amikor ura meghallotta feleségének a szavait, amelyeket neki mondott: Ilyen dolgokat tett velem a szolgád! – akkor haragra gerjedt. Fogta Józsefet az ura, és abba börtönbe vetette, ahol a király foglyait tartották fogva, ott volt börtönben. De az Úr Józseffel volt, hűséges maradt hozzá, és kedvelté tette a börtönparancsnok előtt” (16-21. vers). Várjunk csak! Hogyan lehetséges ez? Ez mindennél rosszabb! Hamisan vádolják, tulajdon fivérei eladják rabszolgának, most ez az asszony össze-vissza hazudozik róla, ráadásul határozatlan időre börtönbe vetik - és az Úr vele van? De bizony ezt írja az Ige! „Az Úr Józseffel volt” – ez József életének története dióhéjban. A börtönben, a rabszolgasorban, vele volt az Úr. Csodálatos dolog tudatosítani, hogy Isten velem van életem legnehezebb körülményeiben is! Amikor mindenki ellenem van, amikor minden elveszett, az Úr még akkor is velem van – dicsőség Istennek! Lehet, hogy mások elhagynak, vagy ellenem fordulnak, de az Úr soha nem teszi – az Úr Józseffel volt, még a börtönben is. „De az Úr Józseffel volt, hűséges maradt hozzá, és kedvelté tette a börtönparancsnok előtt. A börtönparancsnok Józsefre bízta mindazokat a foglyokat, akik a börtönben voltak, és ő dolgoztatta mindazokat, akik ott dolgoztak. A börtönparancsnoknak nem kellett törődnie semmivel, ami rá volt bízva, mert az Úr Józseffel volt, és eredményessé tette az Úr, amihez hozzáfogott” (21-23. vers). Isten Józseffel volt – bármibe is fogott, az Úr megáldotta azt. Az Úr Józseffel volt. Milyen csodálatos ez! Isten velünk van, és velünk is marad örökre. Maga Jézus ígérte meg nekünk, hogy soha el nem hagy bennünket.

40. fejezet: „Ezek után történt, hogy az egyiptomi király pohárnoka és sütőmestere vétkezett uruk, az egyiptomi király ellen. Megharagudott azért a fáraó a két főemberre, a főpohárnokra és a főszütőmesterre” (1-2. vers). Elképzelhető, hogy a fáraónak tudomására jutott egy összeesküvés, amelyben meg akarták őt ölni. Az is lehet, hogy amikor felszolgálták a fáraónak a kenyeret, az udvari kóstoló hirtelen holtan rogyott össze. A fáraó tehát nem tudja, hogy esetleg a főszütőmester rakott-e mérget a kenyérbe, vagy a főpohárnok csempészte azt bele útközben. Így hát mindkettőjüket börtönbe vetteti, amíg nem sikerül több információt összegyűjtenie az esetről. A két férfi tehát börtönben van,

miközben javában zajlik a nyomozás. „Őrizetbe vétette őket a testőrparancsnok házában, abban a börtönben, ahol Józsefet fogva tartották” (3. vers). Érdekes, hogy ez a testőrparancsnok börtöne – korábban azt olvashattuk a történetben, hogy a testőrparancsnok nem volt más, mint Potifár. Elképzelhető tehát, hogy Józsefet Potifár börtönébe vetették annakidején. „A testőrparancsnok Józsefet rendelte melléjük, hogy szolgálja ki őket. Jó ideig maradtak őrizetben. Egyszer álmot álmodtak mindketten, az egyiptomi király pohárnoka és sütőmestere, akiket a börtönben fogva tartottak. Mindegyiknek az álma ugyanazon az éjszakán volt, és mindegyik álomnak megvolt a maga jelentése. Amikor reggel bement hozzájuk József, látta rajtuk, hogy izgatottak. Megkérdezte a fáraó főembereit, akik vele voltak őrizetben ura házában: Miért olyan szomorú ma az arcotok? Ők azt felelték neki: Álmot álmodtunk, de nincs, aki megfejtse. József ezt mondta nekik: Istennél van a megfejtés. Beszéljétek csak el nekem!” (4-8. vers).

„A főpohárnok elbeszélte az álmot Józsefnek, és ezt mondta neki: Álmomban egy szőlőtő volt előttem. A szőlőtőn három vessző volt. Alighogy kihajtott, már ki is virágozott, és fürtjein megértek a szemek. Kezemben volt a fáraó pohara. Fogtam a szőlőszemeket, belefacsartam a fáraó poharába, és a poharat a fáraó kezébe adtam. József ezt mondta neki: A megfejtés a következő: A három vessző három nap. Három nap múlva fölemel téged a fáraó, visszahelyez a hivatalodba, és te adod a poharat a fáraó kezébe a régi rend szerint, amikor a pohárnoka voltál. De ne feledkezz meg rólam, amikor jó dolgod lesz, és légy hozzám hűséges: említs meg engem a fáraónak, és vitess ki ebből a házból!” (9-14. vers). József tehát kéri a főpohárnokot, hogy ne feledkezzen meg róla, amikor pár napon belül visszakerül a helyére, és szóljon az érdekében a fáraónak. „Mert galádul raboltak el engem a héberek földjéről, és itt sem csináltam semmi rosszat, mégis tömlöcbe vetettek” (15. vers). „Amikor a főszütőmester látta, hogy milyen jó a megfejtés, ezt mondta Józsefnek: Nekem meg álmomban három kosár kalács volt a fejemen. A felső kosárban mindenféle sütemény volt, ami a fáraónak készült, és a madarak ették azokat a fejemen levő kosárból. József ezt mondta válaszában: A megfejtés a következő: A három kosár három nap. Három nap múlva fölemel téged a fáraó, de fára akasztat, és madarak eszik le a húsozat. Harmadnap születésnapja volt a fáraónak, lakomát rendezett minden szolgájának, és fölemelte a főpohárnokot és a főszütőmestert szolgálai jelenlétében: a főpohárnokot visszahelyezte pohárnoki tisztségébe, és ő adhatta a poharat a fáraó

kezébe, a főszűtmestert pedig felakasztatta, ahogyan az álmukat megfejtette József. De a főpohárnok nem gondolt Józsefre, megfeledkezett róla” (16-23. vers).

Ez volt József lehetősége a szabadulásra, a főpohárnok azonban elfeledkezett róla. Ezért további két évig börtönben kell sínylődnie. Nem tudjuk, összességében mennyi időt töltött József börtönben, azt viszont tudjuk, hogy attól a naptól kezdődően, amikor fivérei eladták rabszolgának, addig a napig, hogy a fáraó elé került, 13 év telt el. Ez bizony nagyon hosszú idő! Ilyen körülmények között, rabszolgaként és rabként élni olyan dolgok miatt, amit el sem követtet! Mindez József hitét is megmutatja nekünk – József rendíthetetlenül bízott Istenben. Sok embernek megcsúszik a lába, amikor nehézségek jelentkeznek az életükben: elkezdik megkérdőjelezni Istent, és kételkednek benne. Amikor nem pontosan úgy alakulnak a dolgok, ahogyan ők azt eltervezték, panaszkodni kezdenek az Úrra, és kérdőre vonják. Itt azonban látjuk, hogy József hite szilárdan áll a megpróbáltatások közepette.

41. fejezet: *„Két esztendő múlva történt, hogy a fáraó ezt álmodta: Ott állt a Nílus mellett. A Nílusból hét szép és kövér tehén jött ki, és legelt a sás között. De hét másik tehén is jött ki utánuk a Nílusból, amelyek rútak és soványak voltak, és odaálltak a többi tehén mellé a Nílus partján. A rút és sovány tehenek megették a hét szép és kövér tehenet. Ekkor fölébredt a fáraó” (1-4. vers).* *„Ismét elaludt, és másodszor ezt álmodta: Hét kövér és szép kalász nőtt egy száron. De hét sovány és a keleti széltől kiaszott kalász is sarjadt utánuk. A sovány kalászok elnyelték a hét kövér és telt kalászt. Ekkor fölébredt a fáraó, és rájött, hogy álmodott. Reggel azonban nyugtalankodni kezdett, ezért összehívatta Egyiptom minden jóvendőmondóját és minden bölcsét, és elbeszélte nekik a fáraó az álmát. De senki sem tudta megfejteni a fáraónak. Ekkor a főpohárnok így szólt a fáraóhoz: be kell ma vallanom, hogy vétkes vagyok. Amikor a fáraó megharagudott szolgálaira, és őrizetbe vétetett engem és a főszűtmestert a testőrparancsnok házában, álmot álmodtunk ugyanazon az éjszakán, én is meg ő is. Mindegyik álomnak, amit álmodtunk, megvolt a maga jelentése. Volt ott nekünk egy héber ifjú, a testőrparancsnok szolgálója. Elbeszélte nekik álmaikat, és ő megfejtette. Mindegyikünk álmát jól fejtette meg, mert úgy lett, ahogyan megfejtette nekünk: engem visszahelyeztek hivatalomba, amazt pedig fölakasztották. Akkor a fáraó hívatta Józsefet, és sietve kihozták a tömlőcből. Ő megborotválkozott, ruhát váltott, és bement a fáraóhoz” (5-14. vers).* József tehát

megborotválkozott, mert ez volt Egyiptomban a szokás – az egyiptomiak nagyon ügyeltek a tisztaságra. József tehát megborotválkozott és ruhát váltott, így ment be a fáraóhoz.

„A fáraó ezt mondta Józsefnek: Álmodtam, de senki sem tudja megfejteni rólad azt hallottam, hogy ha meghallod az álmot, meg tudod fejtetni. József így felelt a fáraónak: Nem én, hanem Isten ad választ a fáraó javára” (15-16. vers). Józsefet tehát a fáraó elé viszik, mert a fáraó tudomására jutott, hogy korábban már fejtett meg álmokat. A fáraó pedig elmondja Józsefnek, hallotta, hogy József meg tudja fejtetni az álmokat. József erre azt válaszolja, a megfejtés Istentől jön. Ez csodálatos! Nem akarja Isten munkájáért learatni a babérokat! Szomorú, amikor az emberek megpróbálják olyasvalamiért learatni a dicsőséget, amit Isten tesz. Veszélyes is. Amikor Jonatán hatalmas ütközetben legyőzte a filiszteusokat, Saul fújta meg a kürtöket! Saul úgy járkált fel s alá, mintha őt illetné a dicsőség! Ne akarjátok Istentől elvenni a neki kijáró dicsőséget! Egy ujjal se érintsétek! Ha Isten használ, légy hálás, és add Istennek a dicsőséget. Ne próbáld bizonygatni, milyen okos és bölcs vagy, és milyen csodálatos stratégiával sikerült előállnod. Add a dicsőséget Istennek azért a munkáért, amit Isten végez! Ugyanez történt Dániellel is, amikor Nebukadneccár elé vitték. Nebukadneccárnak is egy álom megfejtésére volt szüksége, és Dánielhez fordult segítségért. Dániel pedig így válaszolt: *„De van Isten a mennyben, aki a titkokat feltárja”* (Dániel 2:28). Dániel sem volt hajlandó magára venni az Istennek kijáró dicsőséget, és József sem teszi - felnézek rá ezért.

„A fáraó így szólt Józsefhez: Álomban a Nílus partján álltam. A Nílusból hét kövér és szép tehén jött ki, és legelt a sás között. De hét másik tehén is kijött utánuk, amelyek nagyon hitványak, rútak és soványak voltak. Egész Egyiptom földjén nem láttam hozzájuk fogható rútakat. A sovány és rút tehenek megették az előbbi hét kövér tehenet. Bár a gyomrukba kerültek, nem lehetett észrevenni, hogy a gyomrukba kerültek, mert a külsejük ugyanolyan rút volt, mint azelőtt. Akkor fölébredtem” (17-21. vers). *„Azután azt láttam álomban, hogy hét telt és szép kalász nőtt egy száron. De hét száraz, sovány és a keleti szélben kiaszott kalász is sarjadt utánuk. A sovány kalászok elnyelték a hét szép kalászt. Elmondtam ezt a jövendőmondóknak, de senki sem tudta megfejteni”* (22-24. vers).

„Ekkor József így szólt a fáraóhoz: *A fáraó két álma egy és ugyanaz. Azt jelentette ki Isten a fáraónak, hogy mit fog cselekedni*” (25. vers). Érdekes, hogy ezek az álmok mindegyik esetben párban jelentkeztek. József első álmait is párban álmodta. Először azt álmodta, hogy fivérei kévéi leborultak az ő kévéi előtt. Második álmában pedig a nap, a hold és tizenegy csillag borult le előtte. Emlékezzünk csak vissza a főpohárnok és a fősütőmester álmára! Ők is úgymond párosat álmodtak: a főpohárnok egy szőlőtőn három vesszőről álmodott, a fősütőmester pedig három kosár kalácsról. Most pedig a fáraó is két álmot lát: mindkét álomban a hetes szám a meghatározó. Hét szép és kövér, illetve hét rút és sovány tehén jön ki a Nilusból. Továbbá hét kövér és szép kalász, illetve hét sovány és kiaszott kalász jelenik meg előtte. És a szépeket mindkét esetben elnyelik a rútak. József tehát megfejti a fáraó álmát: *„A hét szép tehén hét esztendő. A hét szép kalász is hét esztendő. Az álmom egy és ugyanaz. A hét sovány és rút tehén, amelyek utánuk jöttek ki, szintén hét esztendő. A hét üres, a keleti szélről kiaszott kalász az éhség hét esztendeje lesz. Erről mondtam a fáraónak, hogy Isten megmutatta a fáraónak, mit fog cselekedni*” (26-28. vers) – más szóval Isten bepillantást enged a fáraónak azokba a dolgokba, amik történni fognak. Érdekes, hogy Isten megengedte ezeknek a pogány uralkodóknak, hogy meglássák a jövőt. Isten például bámulatos bepillantást engedett Nebukadnecárnak a jövőbe álmában, amit aztán Dániel fejtett meg. Szerintem pusztán a pozíciójuk miatt engedte ezt meg nekik Isten. Bizony kíváncsi lennék, hogy elnökünk, Jimmy Carter miket álmodik mostanában!

„*Hét esztendő jön, amikor nagy bőség lesz Egyiptom egész földjén. De az éhínség hét esztendeje következik utánuk, amikor minden bőséget elfelejtenek Egyiptom földjén, és éhínség fogja emészteni az országot. Nem is fogják tudni, hogy bőség volt az országban, az utána következő éhínség miatt, olyan súlyos lesz az. Azért ismétlődött meg kétszer is a fáraó álma, mert Isten elhatározta ezt, és hamarosan véghez is viszi az Isten*” (29-32. vers). Isten tehát két álmot adott, hogy nyomatékosítsa üzenetét – mint amikor két vagy három tanúra volt szükség a mózesi törvény értelmében ahhoz, hogy a vádat igazolják, és valakit elítéljenek. Itt van tehát ez a fiatal, harmincéves rabszolga és fegyenc. Egyiptom uralkodója előtt áll, és tanácsot ad a fáraónak, mit tegyen, hogy megmentse az országot: *„Most azért szemeljen ki a fáraó egy értelmes és bölcs embert, és állítsa azt Egyiptom élére. Ezt tegye a fáraó: rendeljen az ország fölé felügyelőket, és szedessen ötödöt*

Egyiptom országában a bőség hét esztendejében” (33-34. vers). Egyiptomban általában 10 százalék adót szedtetett az uralkodó, József azonban azt tanácsolja, hogy a bőség idején a dupláját, húsz százalékot gyűjtsön be. *„Gyűjtsenek össze minden élelmet a következő jó esztendőkből, halmozzák föl a gabonát, és a fáraó felügyelete alatt őrizzék az élelmet a városokban. Mert ez az élelem lesz az ország tartaléka az éhínség hét esztendejében, amely majd eljön Egyiptomra, és akkor nem pusztul el az ország az éhínség idején”* (35-36. vers).

„Tetszett ez a beszéd a fáraónak és minden szolgájának. A fáraó ezt mondta szolgáinak: Találhatunk-e ehhez hasonló embert, akiben isteni lélek van?” (37-38. vers). A fáraó felismerte, hogy József a legbölcsebb, és ezért a legmegfelelőbb a feladatra. Szerintem József nem próbált erőszakosan munkához jutni, amikor tanácsot adott a fáraónak. A fáraó egyszerűen felismerte, hogy Isten Lelke volt ebben az emberben. Láta, hogy József más, mint a többiek. És valóban micsoda különbség, amikor valakiben Isten Lelke lakik! *„Józsefnek pedig ezt mondta a fáraó: Miután Isten mindezt neked adta tudtul, nincs hozzád hasonló értelmes és bölcs ember. Te leszel házam gondviselője, és egész népem a te szavadnak engedelmeskedik. Csak a trón tesz engem nagyobbá nálad. Azután ezt mondta a fáraó Józsefnek: Nézd, én téged egész Egyiptom felügyelőjévé teszek! És levette a fáraó a pecsétgyűrűt a kezéről, és József kezére tette, gyolcsruhába öltöztette, és aranyláncot tett a nyakába. Majd körülhordoztatta második kocsiján, és így kiáltottak előtte: Térdre! Így tette őt egész Egyiptom felügyelőjévé. És ezt mondta a fáraó Józsefnek: Én vagyok a fáraó, de nélküled még a kezét vagy lábát sem mozdíthatja senki egész Egyiptomban!”* (39-44. vers). József tehát kapott egy kocsit, a fáraó után a másodikat a sorban! Ahogy pedig elhaladt az emberek előtt, így kiáltottak előtte: „Térdre!”. Azok, akik Józsefben Jézus egyik előképét látják, általában a Filippi 2. fejezetét említik ezen a ponton: *„Mert ő Isten formájában lévén, nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és magatartásában is embernek bizonyult, megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és földalattiaké, és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére”*

(Fil. 2:6-11). Jézust is elutasították sajátjai, egy napon azonban uralkodni fog. Itt pedig Józsefet is felmagasztalta az Úr.

„Ezután elnevezte a fáraó Józsefet Cáfénat-Panéahnak (ez egy kopt kifejezés, ami azt jelenti, a titkok felfedője), és hozzáadta feleségül Ászenatot, Pótiferának, Ón papjának a leányát. Így lett József egész Egyiptom felügyelője. József harmincesztendő volt, amikor ott állt Egyiptom királya, a fáraó előtt. Azután kiment József a fáraó elől, és bejárta egész Egyiptomot” (45-46. vers). Hát nem érdekes, hogy utólag mennyire tisztán látunk mindent? Visszanézünk életünk próbáira, és a völgyekre, melyeken át kellett kelniünk, amikor Istenhez kiáltottunk, és azt mondtuk, ó, Istenem, miért hagytál el engem? Uram, éjt nappallá téve imádkozom, te pedig meg sem hallod! Uram, merre vagy? És azt gondoltuk, Isten bizonyosan elhagyott bennünket. Nem érdekli őt, mi van velünk, és el fogunk pusztulni a pusztában. Most azonban, ahogy visszanézünk, látjuk, hogy Isten mindvégig az ő tökéletes tervét munkálta ki.

Évekkel ezelőtt, amikor Arizona államban, Tuscon városában szolgáltam pásztoroként, épp eljutottunk arra a pontra, hogy a gyülekezet növekedni kezdett, és lelkes, fiatal közösségünk virágzásnak indult. Épp akkor hívott fel engem a püspökünk, és azt mondta, szeretné, ha Corona városában vennék át egy gyülekezetet. Vegyes érzelmeim támadtak. Ha Corona városába költöznék – gondoltam -, közelebb lennék szüleimhez, akik Santa Anában laktak Dél-Kaliforniában. Arra gondoltam, jó lenne olyan közel lakni az otthonomhoz, hiszen többet láthatnám a családomat. A coronai gyülekezet kisebb volt ugyan, mint a tusconi gyülekezet, amit éppen akkor pásztoroltam, de arra gondoltam, hogy csak idő kérdése, és a coronai közösség is növekedésnek indul majd. Elköltözzünk Coronába, megmutatjuk, mit tudunk, és majd csak ott is növekedésnek indul a gyülekezet! Mint látjátok, akkor még nagyon hittem saját képességeimben! Épp Coronában kezdett ezen a területen keményen munkálkodni bennem az Úr – nyomorúságos két évet töltöttem ott! Először 16 ember volt a gyülekezetben, két évvel később pedig még mindig 16 embert járt az alkalmakra. A püspök azonban megígérte, hogy idővel áthelyez egy olyan gyülekezetbe, amely legalább akkora, mint a tusconi gyülekezet, amit korábban pásztoroltam. Mi ráálltunk erre az emberi ígéretre, és elhatároztuk, hogy nekivágunk. Két év erőltetett menet után, amikor még mindig nem tudtam semmi eredményt felmutatni, írtam a püspöknek, hogy emlékeztessem korábbi

ígéretére. Kaptam is válaszlevelet, amelyben arról tájékoztattak, hogy mivel a két év alatt semmi érdemleges nem történt a coronai gyülekezetben, nem érdelek nagyobb gyülekezetet, és várnom kell, amíg megüresedik valahol egy hely – például meghal valahol egy pásztor. Erre én megint válaszoltam, hogy nem igazán van időm megvárni azt, hogy egy pásztor meghaljon. És akkor beadtam a felmondásomat, mert nagyon elkeseredtem.

Amikor Coronában éltünk, találkoztunk egy fiatal házaspárral, akik ugyan személyesen nem jártak a gyülekezetbe, az egyikük édesanyja azonban igen. Mély hívő volt, sok időt töltöttünk együtt imában. Nagyon sokat bátorított bennünket. Az évek során tartottuk is vele a kapcsolatot. Egyszer aztán új püspök került a mi körzetünk élére, aki egy nap megkeresett, és azt mondta, szeretne engem újra a szolgálatban látni. Azonnal fel is ajánlott nekem egy gyülekezetet Huntington Beach városában Kaliforniában. Én elfogadtam az ajánlatot, és öt csodálatos évet töltöttem ott a családommal. Gyönyörű hely, közel az óceánhoz! A gyülekezet elég kicsi volt ahhoz, hogy délelőttként eljárhassak szörfözni, délután pedig a gyülekezet dolgaival törődtem – nagyon élveztem! Abban a gyülekezetben is csodálatos növekedésnek és virágzásnak lehettünk tanúi, amikor ismét felhívott az akkori püspök, és kért, nem vennék-e át egy nehéz helyzetben lévő gyülekezetet Los Saranos városában. A pásztorról, aki az ottani gyülekezetet elindította, és kezdettől fogva ott szolgált, kiderült, hogy homoszexuális, és néhány fiatal fiút a gyülekezetből be is vont tevékenységébe. Az eset teljesen felőrölte a gyülekezetet. A püspök tehát megkért, nem költöznék-e át abba a városba, hogy szolgáljam az ott élőket, és segítek újra felépíteni a gyülekezetet. A püspök nem helyezett rám nyomást: kérte, hogy imádkozzam ezzel kapcsolatban, és csak utána válaszoljak. Az Úr azonban nagy nyomást helyezett rám, ezért beadtam a derekam, és családommal elköltöztem Los Saranosba.

Nehéz éveket töltöttünk ott: nagy volt a szmog, veszélyes a környék, sok volt a nehézség. Emlékeztek csak arra a házaspárra, akit korábban említettem? Arra a házaspárra gondolok, akikkel az előző városban, Coronában ismerkedtünk meg, és az egyikük édesanyjával sokat imádkoztunk is együtt. Mivel Corona közel volt Los Saranoshoz, ez a bizonyos házaspár néhány további házaspárral elkezdett átjárni Coronából a mi gyülekezetünkbe. A gyülekezet közben egyre növekedett és virágzott, az

emberek is nagyszerűek voltak. Nagyon szerettük őket szolgálni, csak nem szívesen laktunk azon a környéken. Ezután, mivel édesanyám gyengélkedett, nekem pedig lehetőségem nyílt arra, hogy a családommal leköltözzek a hozzájuk közel eső Costa Mesa városába, el is költöztünk. Így pár évig itt, Costa Mesában szolgáltam, hogy közel legyek az édesanyámhoz, mert láttuk, hogy már nem sokáig lesz közöttünk. A közelében akartunk lenni. Eddigre már megelégteltem a felekezeti kötöttségeket, és elkezdtem imádkozni, hogy Isten mutasson nekem kiutat, hogy szabadon szolgálhassam Őt. Ekkora már új püspökünk volt, és egyáltalán nem jöttünk ki egymással. Lehet, hogy most épp hallgatja ezt a rádióadást – szeretném, ha tudná, hogy nem haragszom rá! Ő tudta, mert gondolom valaki elmondta neki, hogy meglehetősen független lelkipásztor voltam, ezért magához hívatott, és figyelmeztetett, hogy soha ne függetlenedjek. Én viszont úgy éreztem, nem bírom tovább. Így hát mégegyszer benyújtottam a felmondásomat, és kiléptem a szolgálatból. Azok a házaspárok azonban, akik rendszeresen jártak a Los Saranos-i gyülekezetbe, megkerestek, és megkérdezték, nem indítanék-e egy bibliatanulmányozási alkalmat az otthonukban Coronában. El is kezdtük ezeket az alkalmakat, erre annyian jártak, hogy már nem férünk el a házukban. El kellett költöznünk egy nagyobb épületbe. Így indult el egy független gyülekezet Coronában. Az én életemben ez volt Isten útja, amin keresztül kihozott engem a felekezeti megkötöttségéből.

Akkor már visszaneézhettem, és azt mondhattam: „Ó, Uram, az a két nyomorúságos év Los Saranosban! Köszönöm Uram, hogy a megfelelő helyre küldtél! Most már látom, hogy az is a te munkád része volt! Istenem, te olyan bölcs vagy! Rádöbentem, Isten milyen sok lépéssel előttem járt. Bizony csodálatos, ahogy Isten előttünk jár! Izráel pusztai vándorlását követően Isten kijelentette Izráelnek, hogy mindvégig előttük járt, és minden egyes helyet, ahol felverték sátraikat, Isten készítette el nekik. Amikor ma visszaneézek, látom, hogy Isten nekem is előre elkészítette azokat a helyeket, ahol felverhettem a sátram. Amikor a sátorban laktam, néha úgy éreztem, nagyon messze vagyok Istentől. Sőt azt gondoltam, hogy Isten magamra hagyott, és ott fogok meghalni a pusztában. De nem így történt. Akkor olyan sok kételyem volt, most azonban, amikor visszaneézek, már látom, hogy Isten keze vezette minden lépésemet, és most már a napnál is világosabb, hogy Isten illesztette össze az egyes részeket a

legelejétől kezdve! Még abban is Isten kezét látom, ahogy végül Costa Mesába költöztünk, és elkezdtem az itteni Golgotát pásztorolni. Visszanézek, és látom, hogy Isten keze volt mindenben! Isten tervezte el mindezt, és ő is vezetett engem – nekem fogalmam sem volt, hogy ezt tervezi Isten!

Titkon reméltem, hogy egy napon ad nekem egy 250 fős gyülekezetet. Ez volt a vágyam, ezért imádkoztam. A mai helyzet fényében ez megint csak azt mutatja, hogy Isten sokkal többet ad annál, mint amit mi valaha is kérünk, vagy elképzelünk! Az első istentiszteletünk egy kis templomban volt egy utcányira innen. Akkorára építettük, hogy 300 ember elférjen benne, a teológián ugyanis megtanultam, hogy amikor templomot épít az ember, egyhatoddal több ülőhelyet kell bekalkulálni, mint amennyi embert szeretnénk a gyülekezetben. Vagyis ha 250 fős gyülekezetre vágyunk, 300 fős templomot célszerű építenünk, mert abban 250 fő kényelmesen elfér. A legeslegelső vasárnapi istentiszteletünkön viszont teljesen megtelt a terem. Mi azért építettünk 300 fős templomot, mert abban reménykedtünk, hogy szépen lassan elérjük majd a 250 fős létszámot. Az első vasárnapi istentisztelet tömegét még annak tudtam be, hogy ez volt az ünnepélyes nyitó-istentisztelet, így több embert vonzott. Következő héten – gondoltam -, biztosan nem lesznek 250-nél többen, és akkor végre megvalósul az álmom! Képzeljétek csak el! És bizony ez a gyülekezet tényleg álmaim gyülekezet volt: üvegfalai voltak, és egy gyönyörű kertrésze, ahol együtt dicsérhettük az Urat – mi lehet ennél csodálatosabb! Az álmom. 250 ember. És én azt gondoltam, egyszerűen csak ott üldögélünk majd a kertben, szeretjük az Urat, közösségben leszünk egymással – csodálatos lesz! A következő vasárnap azonban megint megtelt a templom, és pedig elkezdtem azon tünődni, mi történik. Én 250 emberre számítottam egy 300 fős templomban, mert ezt tanultam a teológián. De hadd mondjam el, hogy nem az én hitem növelte meg a gyülekezeti létszámot. Biztos voltam benne, hogy egy nap 250-re apad a lélekszám. Ahogy viszont ma visszanézek, látom, hogyan vezetett mindvégig az Úr, és hogyan készített elő mindent. Amikor Pál visszatekintett az életére, ő is látta Isten tervét életének minden helyzetében: miért született Tárzusban, miért épp Gamálieel lábainál szívta magába a tudást, miért rendelkezett görög és zsidó háttérrel is. Pál mindebben meglátta, hogy Isten egy különleges szolgálatra hívta el, és különleges küldetéssel bízta meg. Ahogy visszanézek saját életemre, kezdettől fogva látom, hogy Isten keze volt az

életemen. Bár sokszor nem is tudatosítottam, utólag már látom, hogyan óvott és védett Isten keze, hogyan vigyázott rám az Úr, és hogyan volt mindvégig mellettem.

József most Egyiptom felügyelőjévé vált – most már ő is látja Isten tervét, most már kezd összeállni a kép. „Mindez azért történt, hogy eljussak erre a helyre! Ha nem vetettek volna börtönbe, soha nem találkoztam volna a főpohármesterrel! Akkor soha nem lett volna alkalmam megmagyarázni az álmát, és a fáraó álmát sem magyarázhattam volna meg később.” A börtönre tehát szükség volt. „Ha fivéremeim nem adtak volna el rabszolgának, soha nem kerültem volna el Egyiptomba.” Ahogy tehát visszanézett, hirtelen minden összeállt, és József tisztán látta Isten kezét mindenben – Isten mindvégig munkálkodott! Mindig csodálatos, amikor felérünk a magaslatokra, ahonnan messzire ellátunk. Az ember ugye sokszor a völgyben van, és semmit sem lát. Minden olyan sivár, körülöttünk hatalmas sziklafalak. Isten azonban időről-időre felvisz bennünket a hegycsúcsra is, ahonnan jó messzire ellátunk, és így kiáltunk: „Ó, ott a völgy! Most már értem! Látom, merre vezetett az utam a völgyön át, és látom, hogy soha nem jutottam volna el erre a pontra, ha nem keltem volna át a völgyön, és nem azon az úton jártam volna.” Csodálatos látni, Isten hogyan vezet bennünket, és hogyan irányítja életünket. Azok a helyek, amelyeket szörnyűnek tartottunk, és amelyekről úgy éreztük, nincs ott az Isten, és amelyekre pusztai megtapasztalásként tekintettünk - Istennek terve volt velük! El akart hozni bennünket erre a helyre. Isten ugyanis mindannyiótokat arra készít, hogy egy napon uralkodjatok vele. Ez Isten végső célja: vele élünk és uralkodunk majd. Ahhoz azonban, hogy képes legyél Istennel együtt uralkodni, át kell esned a megfelelő képzésen. Ahhoz, hogy egy napon képesek legyünk Istennel együtt uralkodni, át kell élnünk bizonyos dolgokat – könnyebbeket és nehezebbeket, és olyanokat, amiket talán nem értünk. De eljön majd az a nap, amikor vele együtt uralkodunk. És akkor majd visszanézünk, örvendezünk, és hálát adunk Istennek minden próbáért, és mindazért, amin átmentünk. Így hát *„teljes örömmel tartsátok, testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek”* (Jakab 1:2), és különféle nehézségek támadnak az életetekben, mert Isten munkálkodik bennetek, és készít benneteket arra, amit elkészített nektek: hogy mindörökké Vele uralkodhassatok. Örvendezz, emeld fel szíved, bátorodj fel az Úrban, mert Istennek még az élet nehéz helyzeteivel is terve van!

„A bőség hét esztendeje alatt gazdagon termett a föld. József összegyűjtött a hét esztendő alatt minden élelmet, ami csak volt Egyiptomban, és a városokban helyezte el az élelmet: minden városban a körülötte levő mező élelmét helyezte el. József így annyi gabonát halmozott föl, mint a tenger homokja, olyan sokat, hogy végül már nem is vették számba, mert száma sem volt. Józsefnek két fia született, mielőtt eljött az éhínség esztendeje. Ászenat, Pótiferának, Ón papjának a leánya szülte őket. Elsőszülöttjét Manassénak nevezte el József, mert ezt mondta: Elfeledtette velem Isten minden gyötrelmemet és atyámnak egész házáat” (47-51. vers). A „manassé” kifejezés feledést jelent. Az Úr Józseffel volt a bőség idején is. Az emberek sokszor elismerik, hogy az Úr velük van a nehéz helyzetekben, amelyeken nem is tudnának átmenni az Úr nélkül. Amikor azonban beköszöntenek a bőség napjai - az már más! József most már uralkodik, de a bőségben sem feledkezik meg Istenről, sőt első fiát arról nevezi el, hogy Isten elfeledtette vele az elmúlt 13 év keserűségét. Isten feledtette vele a kemény robotolást, a rabszolgamunkát, a börtönben töltött időt. „A másodikat pedig Efraimnak (ami azt jelenti, termékeny) nevezte el, mert ezt mondta: Megszaporított engem Isten nyomorúságom földjén” (52. vers). József megint csak elismeri Isten munkáját - hogy ő gyarapította, ő szaporította meg. Mindez Isten miatt van, Ő tette Józsefet mindazzá, aki. Ez a föld József nyomorúságának földje volt, de Isten megáldotta őt és megszaportotta azon a földön, ahogy Isten megáldhat és megszaportíthat bennünket is a szenvedésben.

„Azután eltelt a bőség hét esztendeje Egyiptomban, és megkezdődött az éhínség hét esztendeje, ahogyan megmondta József. Éhínség lett minden országban, de egész Egyiptomban volt kenyér. Azután éhezni kezdtek Egyiptomban is mindenütt, és a nép kenyérért kiáltott a fáraóhoz. Ekkor a fáraó ezt mondta az egyiptomiaknak: Menjetek Józsefhez, és tegyétek azt, amit mond nektek! Amikor az éhínség kiterjedt az egész országra, József megnyitotta az összes magtárakat, és árulta a gabonát az egyiptomiaknak, mert súlyos volt az éhínség Egyiptomban. És az egész földről Egyiptomba mentek Józsefhez gabonát vásárolni, mert súlyos volt az éhínség az egész földön” (53-57. vers). Isten elvitte Józsefet Egyiptomba, hogy rajta keresztül megóvja az emberek életét az éhínség hét évében. Isten előtte járt, Isten előre látta, mi fog történni. Ezért is olyan nehéz nekünk megérteni Isten útjait, mert mi nem látunk a jövőbe. Én nem tudom megmondani, mit hoz a holnap, de Isten igen! Sokszor mégis megkérdőjelezem

azt, amit Isten tesz. Pedig Isten a jövőbe lát, és már most az örökkévalóságra készít fel engem! Mindazt, amit Isten most végez az életemben, az Ő örökkévaló tervének fényében teszi. Oly sokszor egy időre fájdalom, vagy szenvedések kell átesnünk egy időre, hogy Isten örökkévaló terve megvalósulhasson az életünkben. De ahogy Pál apostol is írta: „Mert azt tartom, hogy a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk” (Róma 8:18). A jelen szenvedések csak ideig-óráig tartanak, és Isten dicsőséges, örökkévaló terveit valósítják meg az életünkben! Így hát ne szomorkodjatok! Mosolyogva lépjete ki a világba, győzedelmes szívvel, mert Isten gyermekei vagytok, akiket arra készít, hogy egy napon vele uralkodjatok örökkön-örökké! Ne keseredjete el a nehézségek közepette, és ne gondoljátok, hogy Isten elhagyott benneteket. Isten látja szenvedéseteket, és látja a láncokat, amelyek megkötöznek benneteket. A nehézségek elkerülhetetlenek, mert Isten rajtuk keresztül edz, nevel, formál benneteket, és eljuttat arra a helyre, ahol kiöntheti rátok dicsőségét, szeretetét, hatalmát, hogy vele együtt uralkodhassatok örökre.

Így hát nem a látható dolgokra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a látható dolgok elmúlnak, a láthatatlanok azonban örökkévalóak. Szegezzük tekintetünket az örökkévaló célra, az örökkévaló jutalmakra, és mindarra, amit Isten kimunkál az életünkben, hogy örökkévaló terveit megvalósítsa. Akkor meg tudunk állni a nehézségekben, és a megfelelő perspektívában láthatjuk majd a dolgokat. A Zsidókhoz írt levél 11. fejezetében azokról az ószövetségi szentekről olvashatunk, akik komoly szenvedésen és megpróbáltatásokon mentek át. Az Ige azt írja róluk, hogy azért bírták ki a sok szenvedést, mert a nem láthatóra néztek. Ha te azt állítanád magadról, hogy látod a láthatatlant, örültek tartanának az emberek. Én viszont azt mondom, így tudsz majd kitarítani. Ha túllátsz az adott problémán, ha túllátsz a fizikai világon, és belelátsz a szellemi, az örökkévaló világba, tovább tudsz menetelni. Akkor te is azt a várost várod majd, „amelynek szilárd alapja van, amelynek tervezője és alkotója az Isten” (Zsidók 11:10). Vele fogunk élni és uralkodni örökké az Ő országában! Szegezzük szemünket erre a végcélra, ahogy napról napra vele járunk! Az Úr velünk van, és ő még a nehéz helyzetekben is munkálkodik, hogy elvezessen az Ő országának dicsőségébe.

Atyánk, köszönjük a mai estét! Átadjuk most magunkat neked, hogy használj bennünket. Uram, ahogy visszanézünk, őszintén mondhatjuk, hogy mindvégig a mi

Megváltónk vezetett bennünket. Ennél többre nem is vágyhatunk, ennél többet nem is kérhetünk: legyél velünk és vezess bennünket, Urunk! Köszönöm, Uram! Jézus nevében, ámen.

1 MÓZES 42-45. FEJEZET

Mózes első könyve, 42. fejezet. Az egyiptomi fáraó két nagyon hasonló álmot látott, amelyeknek ugyanaz volt a magyarázata. Az első álom hét szép és kövér tehénről szólt, melyek a folyó partján legelésztek, illetve hét rút és sovány tehénről, melyek megjelentek, és felfalták a kövér teheneket. A másik álomban hét kövér és szép kalász nőtt egy száron, miközben hét sovány és a keleti széltől tikkasztott kalász is sarjadt utánuk. A sovány kalászok pedig végül elnyelték a hét kövér és telt kalászt. Nyugtalanította ez az álom a fáraót, ezért magához hívatta asztrológusait és bölcseit, hogy fejtsék meg, de képtelenek voltak rá. Akkor az Úr eszébe juttatta a főpohármesternek, hogy amikor börtönben raboskodott, neki is volt egy álma, amit akkor József magyarázott meg. A főpohármester szólt is a fáraónak, hogy van egy héber fiatalember a börtönben, aki képes álmokat fejteni. Így került József a fáraó elé, és megfejtette a fáraó álmait. József elmondta a fáraónak, hogy a két álom jelentése tulajdonképpen egy és ugyanaz: az Úr a két álomban előre megmutatja a fáraónak, mi fog történni a közeljövőben. Lesz hét bőséges év, amikor többet tudnak majd termelni, mint korábban, ezt viszont az éhínség hét esztendeje követi majd, amely olyan súlyos lesz, hogy az összes kitermelt többletet felemészti majd. József ezért a következőket tanácsolta a fáraónak: *„Most azért szemeljen ki a fáraó egy értelmes és bölcs embert, és állítsa azt Egyiptom élére. Ezt tegye a fáraó: rendeljen az ország fölé felügyelőket, és szedessen ötödöt Egyiptom országában a bőség hét esztendejében. Gyűjtsenek össze minden élelmet a következő jó esztendőkből, halmozzák föl a gabonát, és a fáraó felügyelete alatt őrizzék az élelmet a városokban. Mert ez az élelem lesz az ország tartaléka az éhínség hét esztendejében, amely majd eljön Egyiptomra, és akkor nem pusztul el az ország az éhínség idején. Tetszett ez a beszéd a fáraónak és minden szolgájának. A fáraó ezt mondta szolgáinak: Találhatunk-e ehhez hasonló embert, akiben isteni lélek van? Józsefnek pedig ezt mondta a fáraó: Miután Isten mindezt neked adta tudtul, nincs hozzád*

hasonló értelmes és bölcs ember. Te leszel házam gondviselője, és egész népem a te szavadnak engedelmeskedik. Csak a trón tesz engem nagyobbá nálad. Azután ezt mondta a fáraó Józsefnek: Nézd, én téged egész Egyiptom felügyelőjévé teszek!” (1Mózes 41:33-41). Majd gyalcsruhába öltöztette Józsefet, és neki adta egyik kocsiját. Amikor pedig Józsefet körülvitték kocsiján, így kiáltottak előtte: „Térdre!”. És tisztelte őt a nép.

A bőség hét évében József hatalmas mennyiségű gabonát gyűjtetett össze a raktárakba. Korábban az emberek terményük tizedét szolgáltatták be a fáraónak, József azonban elrendelte, hogy a bőség hét esztendejében a fáraó terményük húsz százalékából részesüljön. József tehát a bőség hét esztendejében lényegében húsz százalékos adót vetett ki a népre, és ily módon sikerült annyi búzát összegyűjtenie, hogy egy idő után már nem is számolták tovább. És akkor beköszöntött az éhínség hét esztendeje. Az éhínség azonban nem csak Egyiptomot sújtotta, hanem a környező területeket is. Kánaán földjére is kiterjedt, ahol Jákób élt családjával. Így érkezünk el a 42. Fejezethez: *„Jákób látta, hogy Egyiptomban van gabona és ezt mondta Jákób a fiainak: Mit néztek egymásra?”* (1. vers) – a fiúknak rossz lehetett a lelkiismerete, hiszen Egyiptomba adták el rabszolgának Józsefet. *„Mi lesz, ha lemegyünk Egyiptomba és meglátjuk őt rabszolgaként valahol?”* – gondolták. Valószínűleg összerendezték Egyiptom gondolatára. *„Majd ezt mondta: Hallottam, hogy Egyiptomban van gabona, menjetek el, és vásároljatok ott gabonát, hogy életben maradjunk, és ne haljunk meg”* (2. vers). Jákób tehát megparancsolja fiainak, hogy menjenek le Egyiptomba, és vegyenek gabonát. *„Elment tehát József tíz bátyja, hogy gabonát vásároljanak Egyiptomban. De Benjámint, József öccsét nem küldte el Jákób a bátyjaival, mert azt gondolta, hogy szerencsétlenség éri”* (3-4. vers). Ráhelnek – akit Jákób szívből szeretett -, két fiúgyermek született. Nem igazán vehetjük rossz néven Jákóbtól, hogy annyira szerette Ráhelt, hiszen másik feleségét, Leát, úgy kényszerítették rá. Jákób mindig is Ráhelt akarta, érte szolgált odaadóan évekig Lábánnál. Lábán azonban ádáz módon becsapta Jákóbot: Ráhel helyett Leát adta hozzá feleségül, és Jákób csak a nászéjszaka reggelén vette észre, hogy nem szeretett Ráhele fekszik mellette. Piszkos trükk volt ez Lábán részéről, amit Jákób önkéntelenül is megvetett, hiszen ő kezdettől fogva Ráhelt szerette. Így hát, bár Leától sok fia született, amikor végre a szeretett Ráhel is szült neki fiúgyermeket, az a fiú volt Jákób szemében a legkedvesebb. Ráhelnek később született még egy fia, Benjámin, akinek születésébe Ráhel végül

belehalt. Halála előtt Benóninak nevezte el újszülöttjét, ami annyit jelent, szomorúságom gyermeke, de Jákób később kegyelmesen Benjámindra változtatta a fiú nevét. A Benjámín név jelentése pedig: a jobbom fia. Jákób Benjámint is nagyon szerette, hiszen ő is Ráheltől született. Amikor tehát Józsefet eladták fivérei, bizonyosan Benjámín vette át József helyét Jákób szívében: Benjámín vált apja kedvencévé és féltve őrzött fiává. Benjámín volt a legkisebb fiú, ebből adódóan pedig bizonyos előnyöket élvezett. Ő volt a legfiatalabb, a dédelgetett kisöccs, akivel a szülők már nem voltak olyan szigorúak, mint a többiekkel. Most tehát Benjámín került olyan kitüntetett helyzetbe, mint amilyenben korábban József volt. Nem meglepő tehát, hogy amikor a testvérek elmentek Egyiptomba gabonáért, Benjámint maga mellett tartotta az édesapja. Hiszen soha sem lehet tudni, mi történhet vele egy ilyen hosszú úton! Csaknem 400 kilométert kellett megtenniük a pusztában! Benjáminnak otthon kellett maradnia, nehogy valami baja essen.

„Így mentek el Izráel fiai másokkal együtt, akik gabonát vásárolni mentek, mert éhínség volt Kánaán földjén” (5. vers) – sokan elmentek tehát Kánaán földjéről Egyiptomba gabonáért. „József az egész ország kormányzója volt, ő árulta a gabonát a föld minden népének”- úgy tűnik, hogy ha valaki idegen földről érkezett, először Józsefhez kellett mennie, hogy gabonát vásárolhasson. „Amikor József bátyjai megérkeztek, arccal a földre borultak előtte. Amint József meglátta bátyjait, azonnal megismerte őket, de ő nem ismertette meg magát, és keményen beszélt velük. Megkérdezte őket: Honnan jöttetek? Ők így feleltek: Kánaán földjéről jöttünk élelmet vásárolni” (6-7. vers). „József tehát megismerte a testvéreit, de azok nem ismerték meg őt” (8. vers). Biztos vagyok benne, hogy amikor leborultak előtte, Józsefnek azonnal eszébe jutottak az álmái, amik régen annyira dühítették fivéreit. Sok évvel ezelőtt József mesélt is testvéreinek az álmairól: „Éppen kévéket kötöztünk a mezőn. Az én kévém fölkel, és állva is maradt, a ti kévéitek pedig körülállták, és leborultak az én kévém előtt” (1Mózes 37:7). Testvérei nagyon felmérgedtek ennek hallatán: „Még hogy mi leborultunk előtte? Mit képzelsz ez a kis vakarcs?”. Most pedig itt áll József, és látja, ahogy fivérei leborulnak előtte. Testvérei 21 éve látták Józsefet utoljára. Mindössze 17 éves volt, amikor eladták őt egy karavánnak, amely Egyiptomba tartott. Most, 21 évvel később, József 38 éves – érett férfi, aki úgy öltözik, mint az egyiptomiak, így testvérei nem ismerték fel. Hiszen nem

számították rá, hogy Józsefet ilyen poszton találják Egyiptomban! József felismerte őket, ők azonban nem ismerték fel Józsefet, József pedig nem fedte fel magát előttük.

„Ekkor József visszaemlékezett az álmokra, amelyeket róluk álmodott, és ezt mondta nekik: Kémek vagytok, azért jöttetek, hogy az ország védtelen részeit megszemléljétek. De azok így feleltek neki: Nem uram, élelmet vásárolni jötték a te szolgáid. Mindnyájan egy ember fiai vagyunk. Becsületesek vagyunk, sohasem voltak kémek a te szolgáid. Ő azonban ezt mondta nekik: Nem úgy van! Bizony azért jöttetek, hogy az ország védtelen részeit megszemléljétek! Azok így feleltek: Tizenketten voltak a te szolgáid, testvérek vagyunk mi, egy embernek a fiai Kánaán földjén. A legkisebb most apánknál van, egyikünk pedig nincs meg. De József ezt mondta nekik: Úgy van, ahogyan mondtam nektek, kémek vagytok!” (9-14. vers). József igencsak megnehezíti a dolgukat. Majd így folytatja: *„Ezzel teszek titeket próbára: a fáraó életére esküszöm, hogy nem távoztok innen, amíg ide nem jön a legkisebb testvéretek! Küldjétek el magatok közül egyet, hogy hozza ide a testvéretek, ti pedig fogságban maradtok. Így teszem próbára, igazat beszéltek-e. Mert ha nem, a fáraó életére esküszöm, hogy kémek vagytok! És őrizetben tartotta őket három napig”* (15-17. vers). Fivérei korábban nem voltak túl kegyelmesek hozzá: előbb beledobták egy verembe, majd Józsefnek hosszú ideig raboskodnia kellett azért, amit tettek vele. Így valószínűleg arra gondolt, nem árt pár nap a börtönben fivéreinek. Előbb keményen beszélt velük, meggyanúsította őket, hogy kémek, és végül valóban börtönbe vetette őket.

„Harmadnap ezt mondta nekik József: Ezt tegyétek, ha élni akartok! Hiszen én is félem az Istent!” (18. vers). Érdekes, hogy álcája részeként korábban azt mondta: *„A fáraó életére esküszöm!”*. Most azonban azt mondja, ő is féli az Istent. *„Ha becsületesek vagytok, maradjon fogságban egyik testvéretek a börtönben, ti pedig menjétek, vigyetek gabonát házatok éhező népének. Hozzatok el hozzám a legkisebb testvéretek, akkor elhiszem, amit mondotok, és nem fogtok meghalni. És úgy cselekedtek. De így beszéltek egymás közt: Bizony, a testvérünkért bűnhődünk most, mert láttuk az ő nyomorúságát, amikor könyörgött nekünk, de nem hallgattunk rá. Emiatt ért utol bennünket ez a nyomorúság. Rúben megszólalt, és ezt mondta nekik: Megmondtam nektek, hogy ne vétkezzetek a gyermek ellen, de ti nem hallgattatok rám, és most az ő vérét keresik rajtunk”* (19-22. vers). A fivérek egymás vádolják, egymásra mutogatnak. Érdekes, hogy

21 év elmúltával még mindig büntudatot éreznek gonosz tettük miatt. Bizony a büntudatot hiába is próbáljuk takargatni. Előbb vagy utóbb úgyis megmutatkozik. A rossz lelkiismeret ugyanis napról napra továbbmarcangol bennünket. Az amerikai pénzügyminisztérium évekkal ezelőtt létrehozott egy úgynevezett Lelkiismereti Alapot. Minden évben több ezer dollár folyik be a pénztárba – névtelen feladóktól. Olyanok például, akik csaltak az adójukon, és később lelkiismeret-furdalást éreznek, beküldik azt az összeget, amivel korábban az államkasszát megrövidítették. A tudósok szerint a tudatalatti büntetés utáni vágy gyakran neurotikus viselkedésmintákat produkál. Tudom, hogy rosszat tettem. Bűnösnek érzem magam, és azt akarom, hogy megbüntessenek. Már túl nagy vagyok, az apukám már nem tud elfenekelni a másik szobában, hogy feloldja a lelkiismeret-furdalásomat, így valamiféle furcsa viselkedést kezdek el produkálni, valamiféle antiszociális viselkedést, az emberek pedig elkezdik mondogatni, hogy ezzel az emberrel valami nincs rendben. Én meghallom, és úgy veszem, hogy ez az én jól megérdemelt büntetésem – és bizonyos értelemben feloldja a büntudatom. A büntudat tehát valamilyen módon mindenképpen megmutatkozik majd – akár neurotikus viselkedésmintákban, akár más módokon. József fivérei 21 évig büntudattal éltek amiatt, amit tettek. És most, amikor komoly bajba kerülnek, mi az első gondolatuk: „Rosszat tettünk testvérünkkel, meg sem hallgattuk, amikor könyörgött nekünk keservesen, hogy ne adjuk el őt!”.

József mindeközben érti, mit beszélnek fivérei egymás közt, bár fivérei ezzel nincsenek tisztában. József érti őket, és valószínűleg itt tud meg sokmindent az egykori összeesküvésről ellene. Hallja, ahogy Rúben rájuk ripakodik, hogy nem megmondta, hogy ne bántsák a kölyköt! De nem hallgattak rá, pedig megmondta, hogy egy ujjal se nyúljanak hozzá! József biztosan ekkor döbben rá, hogy Rúben kiállt mellette 21 évvel ezelőtt. És Rúben talán éppen Simeonra nézett, amikor azt mondta, nem kellett volna bántani Józsefet! Ne feledjük, hogy József 21 évvel ezelőtt is jelen volt az eseményeknél – hallotta, ahogyan a verem fölött fivérei beszélgetnek. József valamilyen úton-módon azt is megértette, hogy Simeon volt a főkolompos. Simeon kegyetlen volt lobbanékony. Később, amikor Jákób atyai próféciákkal látta el fiait, ezt mondta Simeonról és Léviről: „*Átkozott haragjuk, mert erőszakos*” (1Mózes 49:7). József tehát Simeont választotta ki, hogy ott maradjon Egyiptomban börtönben, amíg a többiek elvitték apjuk házába a

gabonát. Józsefnek természetesen fontos volt családja jóléte. Tudta, hogy ők is az éhínség esztendőit élik, és nem akarta, hogy elfogyjon az ennivalójuk. Így hát, miután három napig mindannyijukat börtönben tartotta, magához hívatta őket, és azt mondta, egyiküknek maradnia kell túszként. A többiek pedig hazamehetnek, és elvihetik a gabonát családjuknak. De addig ne is térjenek vissza, amíg magukkal nem hozzák legfiatalabb testvérüket. *„Nem tudták, hogy József érti őket, mert tolmács volt közöttük. Ő pedig elfordult tőlük és sírt. Majd hozzájuk fordult, és beszélt velük. Azután kivétette közülük Simeont, és szemük láttára megkötöztette”* (23-24. vers). Ahogy hallotta fivérei szóváltását, József rádöbben, hogy ezúttal valódi megbánást tanúsítanak. Szerintem ezt az egész dolgot József azért találta ki, hogy próbára tegye testvéreit, és megláthassa, hol tartanak 21 év elteltével. József tudta, hogy Isten meg akarja valósítani terveit ezeken a srácokon keresztül, és nagy dolgokra hívja el ezt a családot. Jákób sokszor elmesélhette Józsefnek vízióit és álmait, és mindazt, amit Istentől hallott: hogy egy nép származik majd belőlük, és különféle törzsek a fivérekből. József tehát tudta, hogy Istennek terve ezekkel a sráccal, és valószínűleg azon gondolkodott, vajon most már készen állnak-e arra, hogy Isten munkálkodjon bennük. József ezért próbára tette őket. És itt is van az első jele annak, hogy a dolgok megváltoztak. A fivérek megbánják tettüket – megvallják, hogy helytelenül cselekedtek. Többé nem próbálják igazolni tettüket. A Bibliában azt olvashatjuk, hogy semmire sem jut az, aki megpróbálja takargatni bűneit, aki viszont megvallja azokat, üdvözülni fog. Sokszor elkövetjük mi is azt a hibát, hogy megpróbáljuk igazolni, vagy elrejtteni a bűnünket. Pedig addig nem szabadulhatunk a büntudatunktól, amíg meg nem valljuk bűnünket. *„Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól”* (1János 1:9). A fivérek tehát megvallják és megbánják bűnüket – ez jó jel!

„Akkor megparancsolta József, hogy töltsék meg a zsákjaikat gabonával, de mindegyiknek a pénzét tegyék vissza a zsákjába, és adjanak nekik útravalót. Így cselekedtek velük. Ők pedig föltették gabonájukat a szamarakra, és elmentek. Az egyik kinyitotta a zsákját, hogy abrakot adjon szamarának az éjjeli szálláson, és meglátta, hogy pénze a zsák szájában van. Ezt mondta testvéreinek: Visszakerült a pénzem! Itt van a zsákomban! Ekkor oda lett a bátorságuk, és remegve mondták egymásnak: Mit cselekedett velünk az Isten?!” (25-28. vers). Szerintem Józsefnek is volt humorérzéke, és

tudta, mi történik, amikor kinyitják zsákjukat, és megtalálják benne a pénzt. *„Amikor megérkeztek apjukhoz, Jákóbbhoz Kánaán földjére, elmondták neki mindazt, ami velük történt. Egy ember, annak az országnak az ura, keményen beszélt hozzánk, és úgy bánt velünk, mintha kémkedni akartunk volna az országban. De mi ezt mondtuk neki: Becsületesek vagyunk, soha nem voltunk kémek. Tizenketten voltunk testvérek, apánknak fiai, de egyikünk nincs meg, a legkisebb pedig apánknál van Kánaán földjén. Akkor ezt mondta nekünk az az ember, annak az országnak az ura: Erről tudom meg, hogy becsületesek vagytok-e: Egyik testvéreteket hagyjátok nálam, menjete el, és vigyetek gabonát házatok éhező népének, azután hozzátok el hozzám a legkisebb testvéretek! Akkor tudni fogom, hogy nem kémek vagytok, hanem becsületes emberek, visszaadom a testvéretek, és szabadon járhattok az országban. Mikor aztán a zsákjaikat kiürítették, hát mindegyiknek a pénzes zacskója ott volt a zsákjában. Amikor pénzes zacskóikat meglátták, apjukkal együtt megijedtek”* (29-35. vers). Jákób azt gondolta, fiai becsapták őt, és igencsak felkavarta őt ez az eset. *„Apjuk, Jákób ezt mondta nekik: Elveszitek tőlem gyermekeimet!”* – vajon Jákób sejtett valamit ezen a ponton Józsefet illetően? Hiszen azzal gyanúsítja őket, hogy megfosztják őt gyermekeitől. *„József nincs meg, Simeon sincs meg, és még Benjámint is elviszitek?! Engem sújt mindez!”* (36. vers).

Jákób megengedte, hogy eluralkodjon rajta a félelem, mert a külső körülményekre nézett. Láta a pénzes zacskókat a fiúk zsákjában, hallotta, hogy elmesélték, milyen keményen bánt velük Egyiptom ura. Azt is hallotta, mit követel tőlük Egyiptom ura, és mivel hatalmába kerítette őt a félelem, kétségbeesett. A félelem általában kétségbeeséshez vezet. Kétségbeesésében pedig ostoba dolgokra hajlamos az ember. Jákób is saját fiaira támadt. Amikor valaki kétségbeesik, gyakran megesik, hogy rátámad tulajdon barátaira. Nehéz is egy kétségbeesett embert vigasztalni, mert sokszor már eljutottak arra a pontra, hogy nem kérnek a vigasztalásból. Ha odamész hozzá, hogy vigasztald, megeshet, hogy rád támad, hiszen kétségbeesésünkben ostoba dolgokat művelünk. Jákób is kétségbeesett, és felnagyította a problémát. Érdekes, hogy a félelem valahogy tényleg felnagyítja a problémát. Amikor Tuscon városában szolgáltam lelkipásztorként, szinte még gyerek voltam, a huszas éveim elején jártam, az egyik nap megbeszélést tartottunk az ifjúsági vezetőkkel. Az ifjúsági programokra vonatkozó terveinket kellett megosztanunk egymással – ahogy azt nekünk megtanították. Volt a

csapatunkban két lány – egy makrancos ikerpár, akiket jól elkényeztettek, így megszokták, hogy mindenki úgy táncol, ahogy ők füttyülnek. Összeesküdtek ellenem, és pár perccel a megbeszélés előtt elindultak a közértbe rágóért, folyamatosan rágóztak ugyanis. Erre én azt gondoltam, rendben van, nem fogok csak úgy a fenekemen üldögelni, amíg vissza nem érnek, majd megtanítom én nekik, hogy ha fél nyolcra beszélünk meg egy találkozót, akkor az bizony fél nyolckor kezdődik! Úgyhogy szóltam az egyik srácnak, aki ott volt, hogy jöjjön el velem a közértbe. A közérttől egy saroknyira volt egy esővízelvezető csatorna, ami az úttest alatt futott – egy hatalmas cső volt, oda bújunk. Amikor a lányok odaértek a csatornához, elkiáltottam magam, hogy kapjátok el őket! Majd fogtam egy nagy követ és legurítottam az úttest alatt húzódó csövön. Képzeltetek, hogy dübörgött! A lányok erre sikítva elfutottak, mi pedig a haverommal gyorsan visszamentünk a gyülekezetbe, majd leültünk a teremben, mintha csak rájuk várnánk. Kisvártatva egy rendőrautó állt meg az épület előtt, a két lány kiszállt belőle, odafutott hozzánk, és fennhangon elmesélte a történetet. Arról számoltak be, hogy 15 srác próbálta elkapni őket, és csak mondták és mondták, és hihetetlenül hatalmasra duzzasztották a történetet! Bámulatos, mennyire felnagyíthat a félelem egy adott helyzetet.

Jákób megjegyzése is túlzás volt, ahogy a félelem gyakran túlzásokba viszbennünket: „Engem sújt mindez!”. „Minden ellenem van!”. Pedig csak úgy tűnt, mintha minden ellene lett volna. Problémánkat azonban sohasem az alapján kell megítélnünk amit látunk. Jákób is ebben hibázott. Pál azt mondja, nem a látható dolgokra nézünk, hanem a láthatatlanokra. A látható dolgok ugyanis mulandók, míg a láthatatlanok örökkévalók. Jákób, nincs minden ellened! Sőt, ha ismernéd a teljes igazságot, ahelyett, hogy elkeseredsz és félsz, inkább örvendeznél! Ugrálnál örömdben! A kétségbeesést gyakran féligazságok szülik – csak a látható dolgokra nézünk, és Istent bele sem vesszük az egyenletbe. Amikor azonban Istent is beleveszem a számításba, akkor ki tudok tartani. Amikor arra gondolok, hogy Isten ül a trónon és munkálkodik, eloszlik a félelmem. Rádöbbenek, Isten nem hagyott el engem. És akkor biztos lehetek abban, hogy nem esküdött minden össze ellenem. Bár én úgy éreztem, rosszul éreztem – meglátásom töredékes tudásra épült. A Biblia azt mondja, hogy nincs minden ellenünk: *„Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket*

elhatározása szerint elhívott” (Róma 8:28). Minden a javukra szolgál. Semmi sem választhat el bennünket Krisztus szeretetétől – sem szegénység, sem üldöztetés, sem éhínség. Semmi. A mindenbe ugyan beletartozhat az éhínség és az üldöztetés, de ha át kell is élnem effajta szenvedést, tudhatom, hogy bármi jön is, a javamra válik, mert semmi nem választhat el engem Krisztus szeretetétől. *„Ki választana el minket a Krisztus szeretetétől? Nyomorúság, vagy szorongattatás, vagy üldözés, vagy éhezés, vagy meztelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver? (...) De mindezekkel szemben diadalmaskodunk az által, aki szeret minket. Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban*” (Róma 8:35,37-39). Van-e effajta bizonyosságod Isten szeretetéről? Ha igen, boldog ember vagy, akinek békesség honol a szívében. Én annyira biztos vagyok Isten szeretetében, tervében, mindenek felett álló gondoskodásában, hogy nem félek attól, mi történhet velem. Mert bármi vár is rám, csak az jöhet, amit Isten megenged. Isten pedig szeret engem, és csak azokat a dolgokat engedi meg, amik a javamra válnak. Nem enged meg semmi olyat, ami tönkretenne. Isten csak azt engedi meg az életemben, ami a javamra válik – ebben biztos vagyok. Így hát bizton állíthatom, hogy mindezekben a dolgokban diadalmaskodhatok, mert Isten szeret engem. Ha neked is effajta bizonyosságod van Isten szeretetéről, átmehetsz a legnagyobb sötétségen is úgy, hogy körülötted sugárzik a fény - az ő szeretetének fénye körülölel.

Jákób felkiált, kétségbeesik – rosszul teszi, hiszen csak töredékes a tudása. „Minden ellenem van!”. Pedig ez nem igaz! Ó, Jákób, bárcsak ismernéd a teljes igazságot! Többé nem sírnál kétségbeesetten, hanem örvendeznél! Milyen sokszor mi is kétségbeesetten kiáltunk, nyögdécselünk és panaszkodunk, miközben Isten egyre csak azt mondogatja: „Ó, ha tudnád, épp mit végzek...Várj! Engedd, hogy végigvigyem a történetet! A végén jóra fordulnak a dolgok, meglátod!”. Az egész egy csodálatos misztérium. Várj, amíg ki nem bontakozik teljesen! És akkor olyan izgatott leszel, hogy milyen jót tervezek! Gondoljunk csak bele, mennyire meg tudjuk nehezíteni Isten dolgát panaszkodásunkkal! „Szerintem már nem is szeretsz engem, Isten. Miért csinálod ezt velem? Nem is tudom, talán jobb lenne, ha bedobnám a törölközőt.” Istennek ki kell

bírnia, ahogy végigpanaszkodjuk az utat, miközben ő próbál értünk tenni valami jót. Néha úgy sajnálom Istent. Mennyi mindent ki kell bírnia! Pusztán azért, hogy megmutathassa nekünk jóságát. Mennyi vádaskodásunkat kell elviselnie! És mindeközben Isten jó dolgokra gondol, és látja, hogy jó lesz az eredmény, és jó gyümölcsöket teremhetünk majd. „Minden ellenem van!” – panaszkodik Jákób, miközben nem is ismeri a teljes igazságot. *„Ekkor Rúben azt mondta apjának: Az én két fiamat öld meg, ha nem hozom őt vissza! Bízd csak rám, én visszahozom!”* (37. vers). Elég nagy ostobaságot mond itt Rúben. De Rúben elég hirtelen ember volt, most is első felindulásból ígéretet ostobaságot: ugyan miért vigasztalna az Jákóbot, ha megölhetné Rúben két fiát – tulajdon unokáit? Tudjátok, gyakran az ember szükségét érzi annak, hogy mondjon valamit. De veszélyes dolog csak azért mondani valamit, hogy mondjunk valamit. *„Ekkor Rúben azt mondta apjának: Az én két fiamat öld meg, ha nem hozom őt vissza! Bízd csak rám, én visszahozom! De Jákób így felelt: Nem mehet el veletek a fiam, hiszen a bátyja meghalt, és ő egyedül maradt meg. Ha szerencsétlenség éri az úton, amelyre indultok, akkor a bánat miatt juttatjátok ősz fejemet a halottak hazájába”* (38. vers). Ahogy azonban telt-múlt az idő, az éhínség folytatódott, és idővel elfogyott a gabona, amit Egyiptomban vásároltak.

43. fejezet: *„Az éhínség azonban országszerte súlyosbodott. Amikor mind megették az Egyiptomból hozott gabonát, ezt mondta nekik az apjuk: Vásároljatok megint egy kis élelmet! De Júda azt mondta neki: Szigorúan figyelmeztetett bennünket az az ember: Ne kerüljetek a szemem elé, ha nem lesz veletek a testvéretek! Ha tehát hajlandó vagy elküldeni velünk a testvérünket, elmegyünk, és vásárolunk neked élelmet. De ha nem küldöd el, nem megyünk el, mert az az ember megmondta nekünk: ne kerüljetek a szemem elé, ha nem lesz veletek az öcsétek!”* (1-5. vers). Azt mondják tehát apjuknak: „Nézd, apánk, te nem érted ezt az embert. Megesküdött, hogy nem fogad bennünket öcsénk nélkül, és komolyan is gondolja! Ha hajlandó vagy elküldeni velünk a fiadat, rendben, akkor elmegyünk, és veszünk gabonát, ha viszont nem, semmi esetre sem megyünk el ismét Egyiptomba, és nem kerülünk az ember szeme elé”. Izráel ezt mondta: *„Miért tettetek velem ilyen rosszat, hogy elmondtátok annak az embernek, hogy van még egy testvéretek? Ők így feleltek: Sokat kérdezősködött az az ember rólunk és családunkról. Él-e még az apátok? Van-e még testvéretek? És ezekre a kérdésekre nekünk válaszolnunk*

kellett. Honnan tudhattuk volna, hogy majd ezt mondja: Hozzátok ide a testvéreteket!” (6-7. vers). Ha valaha is láttátok, ahogy abban a kultúrában az emberek egymással veszekszenek, tudjátok, hogy mindenki kézzel-lábbal mutogat és kiabál, és az ember először azt hiszi, mindjárt megölik egymást. Szinte azt várja az ember, hogy egyszer csak előrántják a késüket. Így alkudoznak a juhok fölött is, bár most épp nem erről van szó. Izgalmas lett volna figyelni vitájukat – úgy tűnik, beleadtak apait-anyait!

„Akkor Júda ezt mondta apjának, Izráelnek: Küldd el velem a fiút, hadd keljünk útra, hogy életben maradjunk, és ne haljunk meg sem mi, sem te, sem a gyermekeink! Én kezekedem érte, tőlem kérd számon! Ha nem hozom vissza, és nem állítom eléd, egész életemben viseljem vétkem terhét. Bizony, ha nem késlekedünk, már kétszer is megfordulhattunk volna” (8-10. vers). Más szóval tehát: „Ne késlekedjünk tovább, ideje indulnunk, túl sokat vártunk, mostanra már vissza is érhattünk volna! Én majd kezességet vállalok érte, vállalom érte a teljes felelősséget! Ha nem hozom őt vissza, tőlem kérd számon!”. *„Akkor így szólt hozzájuk az apjuk, Izráel: Ha már így kell lennie, ezt tegyétek”* – figyeljük csak az agyafürt, mindig valamiben mesterkedő Jákóbot – *„Rakjatok az ország java termékeiből a zsákjaitokba, és vigyetek ajándékot annak az embernek: egy kis balzsamot, egy kis mézet, gyógyfüvet, mirhát, diót és mandulát. Pénzt pedig kétszer annyit vigyetek magatokkal, mert ami pénz visszakerült zsákjaitok szájába, azt is vigyétek vissza! Hátha tévedés volt!”* (11-12. vers). Jákób ravasz ember volt - ajándékokat küld annak a férfinak, hogy kiengesztelje, és hogy jó benyomást kelthessenek nála fiai. *„Testvéreiteket is vigyétek, készüljétek, menjétek vissza ahhoz az emberhez! Adja a mindenható Isten”* – és itt most Isten szövetségi nevét használja, vagyis azt mondja, El-shaddai – *„hogy az az ember irgalmas legyen hozzátok, és küldje vissza veletek a másik testvéreteket és Benjámint. Ha már el kell veszítenem gyermekemet, hát elveszítem!”* (13-14. vers). Jákóbnak el kellett jutnia erre a pontra – le kellett tennie mindent Isten kezébe. Eszternek is el kellett jutnia erre a pontra: *„Ha elpusztulok, hát elpusztulok!”*. Ilyenkor az ember szembe mer nézni körülményeivel, és Isten kezébe helyezi az életét. Jákób is így szól: *„Rendben, bízni fogok Istenben. Adja a Mindenható, hogy az az ember irgalmas legyen hozzátok, és ha el kell veszítenem gyermekemet, hát elveszítem!”*. Jákób szembenézett az élet valóságával. Sok ember egyszerűen képtelen eljutni erre a pontra. Sok ember nem hajlandó elfogadni bizonyos

dolgokat. Csak harcol rendületlenül, pedig elérkezik az idő, amikor nincs más hátra, az ember kénytelen Isten kezére bízni magát, és azt mondani: „Bármilyen következik is, minden Isten kezében van, nekem pedig el kell azt fogadnom, mert én hozzá tartozom, az életem az övé. Így bármilyen történjék is, el kell azt fogadnom”. Jákób is eljutott erre a rendkívül fontos pontra – és többé nem Jákóbnak hívták őt, hanem Izráelnek, aki felett Isten uralkodik. Mintha Jákób azt mondaná itt: „Jó, akkor most megint Izráel leszek.” Érdekes, milyen gyorsan Izráellé változott Jákób, vagy milyen gyorsan lett Jákóbból újra Izráel. Jákóbnak is voltak gyenge pillanatai. De végül azt mondja – lesz ami lesz. Nagy különbség, amikor kezünkbe vesszük a dolgokat, és aztán Istenre bízunk utunkat.

„Ha már el kell veszítenem gyermekemet, hát elveszítem! Fogták tehát a férfiak az ajándékot, kétszer annyi pénzt vittek magukkal, meg Benjámint is. Elindultak és elmentek Egyiptomba, és megjelentek József előtt. Amikor József meglátta köztük Benjámint, így szólt háza felügyelőjéhez: Vidd be ezeket az embereket a házba, vágj le egy állatot, és készítsd el, mert ma velem ebédelnek ezek az emberek! Az úgy is tett, ahogyan József mondta, és bevezette őket József házába. Az embereket félelem fogta el, amikor József házába vezették őket, és ezt mondták: A pénz miatt hoztak ide bennünket, amely a múltkor visszakerült zsákjainkba. Ránk fognak rontani, ránk fognak támadni, és szolgaságra vetnek bennünket szamarainkkal együtt” (15-18. vers). A fivérek tehát ismét megijedtek, hogy a pénzeszacskók miatt kerültek bajba, és meggyanúsítják őket, sőt rabszolgává teszik mindannyiukat. „Odaléptek József házába a felügyelőjéhez, megszólították a ház ajtajában, és ezt mondták: Urunk, jártunk mi már itt a múltkor is élelmet vásárolni. De amikor elérkeztünk éjjeli szállásunkra, és kinyitottuk a zsákjainkat, kitűnt, hogy mindegyikünk pénze a zsákja szájában volt, ott volt a pénzünk teljes összegében! Ezt most mi visszahoztuk magunkkal. De más pénzt is hoztunk magunkkal, hogy azon élelmet vásároljunk. Nem tudjuk, ki tette pénzünket a zsákjainkba. Ő azt felelte: Legyetek nyugodtak, ne féljete! Istenetek, atyátok Istene adta azt a kincset zsákjaitokba. A ti pénzetek eljutott hozzám. Majd kivezette hozzájuk Simeont” (19-23. vers). Ők azt gondolták, pontosan értik, mi történik – hogy minden a pénz miatt van. A felügyelő azonban azt mondja, nem érti, mi bajuk, hiszen nála van a pénzük. Istentől kaphattak ajándékot. Szavaival azonnal lerombolja elméletüket, úgyhogy most már ők is értik, hogy másról lehet szó. „Azután bevezette őket József házába, vizet adott, és megmosták a

lábukat, a szamaraiknak meg abrakot adott. Ők pedig elkészítették az ajándékot, mielőtt József délben megjött, mert hallották, hogy ott fognak ebédelni. Amikor József hazaérkezett, bevitték neki a házba az ajándékot, amely náluk volt, és földre borultak előtte. Ő pedig békességgel köszöntötte őket, és megkérdezte: Jól van-e öreg apátok, akiről beszéltetek nekem? Él-e még? Ők így feleltek: Apánk, a te szolgád, jól van, él még. Majd meghajoltak és leborultak. Amikor József föltekintett, és meglátta testvérét, Benjámint, anyja fiát, ezt mondta: Ez a ti legkisebb testvéretek, akiről beszéltetek nekem? Majd ezt mondta: Legyen kegyelmes hozzád az Isten, fiam! Azután elsietett József, mert öccsét látva elérzékenyedett, és sírnia kellett. Bement azért a belső szobájába, és ott kisírta magát” (24-30. vers). Józsefet szinte szétfeszítették az érzelmek. Itt van a testvére Benjámint, akiről azt hitte, soha nem látja viszont. És most itt áll előtte! Annyira szerette volna megragadni, megölelni! Sírva fakadt, ezért sarkon fordult és kirohant a szobából saját szobájába, ahol nyugodtan kisírhatta magát. Olyan izgatott volt, úgy örült, hogy újra láthatta őt!

„Azután megmosta az arcát, és kijött. Uralkodott magán, és ezt mondta: Tálaljátok föl az ételt! De külön tálaltak neki, külön azoknak is, és külön a vele együtt étkező egyiptomiaknak is” (31-32. vers). Józsefnek magas beosztása miatt külön asztala volt. Az ott étkező egyiptomiaknak is megvolt a külön asztaluk, fivérei pedig egy harmadik különálló asztalnál étkeztek, az egyiptomiak számára ugyanis irtóztak még annak a gondolatától is, hogy egy héberrel étkezzenek. „Leültették őket vele szemben: az elsőszülöttet az elsőszülöttnak, a legfiatalabbat a legfiatalabbnak járó helyre. Az emberek pedig ámulva néztek egymásra” (33. Vers). Sorba ültették őket az asztal körül, a legidősebbtől a legfiatalabbig. Az emberek észrevették, hogy születésük sorrendjében ültette őket asztalhoz. Az emberek ámulva néztek egymásra, mert annak esélye, hogy egy idegen így eltalálja a 10 testvér születésük sorrendjét egy volt a harmickilencezernégyszázötvenhétmillióhoz. Utánaszámolhattok! Igencsak kicsi volt tehát az esélye, ezért nem meglepő, hogy az emberek ámulva néztek körül, mi történik. „Őelőle vitték nekik az adagjukat, de Benjámint adagja ötször nagyobb volt mindnyájukénál. Azután ittak, és megmámorosodtak vele együtt” (34. vers). Kitüntetett figyelemben részesítette Benjámint - ötször nagyobb adagot adott Benjáminnak, mint többi testvérenek.

44. fejezet: *„Azután József ezt parancsolta háza felügyelőjének: Töltsd meg ezeknek az embereknek a zsákjait élelemmel, amennyit csak el bírnak vinni, de mindegyiknek a pénzét tedd a zsákja szájába. Serlegemet, az ezüst serleget pedig tedd a legkisebbik zsákjának a szájába a gabonája árával együtt! Ő eszerint cselekedett, ahogyan megmondta neki József. Reggel, amikor világos lett, útra bocsátották az embereket samaraikkal együtt. Kimentek a városból, de még nem jártak messze, amikor József azt mondta háza felügyelőjének: Indulj, fuss utánuk azoknak az embereknek! Ha utoléred őket, ezt mondd nekik: Miért fizettek rosszal a jóért? Hiszen ez az, amiből inni szokott az uram, sőt jósolni is ebből szokott! Rosszul tettétek, amit elkövettetek”* (1-5. vers). Az egyiptomiak otthon voltak a varázslásban – mind a mai napig fennmaradtak ősi egyiptomi varázskönyvek például. Emlékezzünk csak arra az időre, amikor Mózes bement a fáraó elé. Abban az időben is akadtak meglehetősen ügyes egyiptomiak, akik ravasz mutatványokat végeztek. Úgyesen gyakorolták a varázslást. Az egyiptomiaknak voltak többek között olyan aranyból és ezüsből készült serlegeik, amikből jósoltak.

A fivéreket tehát azzal gyanúsítják, hogy ellopták József jóslóserlegét. *„Amikor utolérte őket, el is mondta nekik ezeket a szavakat. Ők azonban ezt felelték neki: Miért mond az én uram ilyeneket? Távol legyen szolgálóidtól, hogy ilyesmit tegyenek! Hiszen azt a pénzt is visszahoztuk neked Kánaán földjéről, amit zsákjaink szájában találtunk. Hogyan loptunk volna hát urad házából ezüstöt vagy aranyat?”* (6-8. vers). A fivérek tehát tiltakoznak, és váltig bizonygatják, hogy nem állt szándékukban megrövidíteni az urat. *„Akinél megtalálják szolgálid közül, az haljon meg, mi magunk meg rabszolgái leszünk uramnak. Ő ezt mondta: Legyen hát úgy, ahogyan mondtátok. De csak az lesz a rabszolgám, akinél megtalálják, ti szabadok maradtok”* (9-10. vers) – József megpróbálta magánál tartani a legfiatalabb testvérét, hogy időt tölthessen vele, és felfedhesse magát előtte. *„Erre mindegyikük sietve lerakta zsákját a földre, és kinyitotta a zsákját. Ő pedig végigkutatta azokat: a legnagyobbikén kezdte, a legkisebbikén végezte, és megtalálta a serleget Benjámín zsákjában. Akkor ezek megszagatták felsőruhájukat, majd mindegyik fölrakta a terhet samarára, és visszatértek a városba. Amikor Júda és testvérei bementek József házába, ő még otthon volt, és földre borultak előtte. József ezt mondta nekik: Hogy csinálhattatok ilyet? Hát nem tudjátok, hogy a magamfajta ember jósolni is szokott? Júda így felelt: Mit mondjunk az én uramnak? Mit szóljunk, mivel igazoljuk magunkat? Isten*

hozta napvilágra szolgálid bűnét. Most már rabszolgái vagyunk az én uramnak mi is, meg az is, akinél a serleget megtalálták” (11-16. vers) – más szóval, a fivérek megint felemlégetik bűnüket, amit József ellen elkövettek sok évvel ezelőtt, amikor eladták őt rabszolgának.

Náluk volt az ezüst, amit első alkalommal vittek magukkal. Elhozták tehát azt a ezüstöt, és még egyszer annyit – most tízen jöttek vissza, mert Simeon még Egyiptomban raboskodott. 20 zsáknyi ezüst. Vajon nem csengett ismerősen? Józsefet annakidején hús ezüstért adták el. A fivérek így reagálnak: „Mit is mondhatnánk? Isten hozta napvilágra bűnünket. Rabszolgáid leszünk mindannyian.” *„De ő ezt mondta: Távol legyen tőlem, hogy ezt tegyem! Csak az lesz a rabszolgám, akinél a serleget megtalálták, ti pedig menjetek el apátokhoz békességgel!”* (17. vers). Szerintem József itt még mindig próbára teszi őket. Látni szeretné, milyen a többiek valódi hozzáállása Benjáminhoz. Vajon Benjáminra is féltékenyek, ahogy korábban Józsefekre féltékenykedtek? Vajon Benjámintól is szeretnének megszabadulni, ahogy Józseftől is megszabadultak? Vajon még mindig ott van szívükben az a mélyreszántó féltékenység? Ha igen, hogyan valósulhatnak meg valaha is Isten tervei rajtuk keresztül? Szerintem József itt próbára teszi fivéreit, hogy meglássa, hogyan viszonyulnak Benjáminhoz. Véleményem szerint az egész József készakarva úgy intézi, hogy megláthassa, hajlandóak-e testvérei az első adandó alkalommal megszabadulni Benjámintól. Itt ugyanis könnyű lehetőség adódott: „Mi hazamegyünk, te meg csak tarts meg öcsénket! Korábban sikeresen megszabadultunk egy másik testvérünktől, ő is nehéz eset volt, most meg Benjámintól. Így mi örököljük az öreg vagyont halála után!”. József tehát próbára teszi hozzáállásukat, hogy megállapíthassa, vajon az idő megváltoztatta-e. Korábban már látta, hogy megbánták bűnüket – ez jó jel. Most pedig mindannyian felajánlják, hogy rabszolgái lesznek. „Ó, de hát nem kell mindannyiótoknak a rabszolgámmá válnotok! Elég annak az egynek, akinél a serlegem volt. A többiek mehetnek békével.”

„Ekkor Júda odalépett hozzá és ezt mondta: Kérlek, uram, hadd szóljon egy szót hozzád, uramhoz a te szolgád, és ne gerjedj haragra szolgád ellen, hiszen olyan vagy te, mint a fáraó! Amikor az én uram ezt kérdezte a szolgálaitól: Van-e apátok vagy testvéretek, akkor mi azt feleltük az én uramnak: Öreg apánk van nekünk, és annak egy öregkorában született fiatal gyermeke. Ennek a bátyja meghalt, és mivel ő egyedül maradt meg az

anyjától, azért szereti őt az apja” (18-20. vers) – Jákób József iránti szeretetét most Benjámira öntötte ki. Vajon utálták ezért Benjámint? „Te ezt mondtad szolgálidnak: Hozzátok el őt hozzám, hadd lássam saját szememmel! Mi azt feleltük az én uramnak: Nem hagyhatja el az a fiú az apját, mert ha elhagyja, meghal az apja. Te akkor ezt mondtad szolgálidnak: Ha a legkisebb öcsétek nem jön el veletek, nem kerülhetek többé a szemem elé! Mi elmentünk apánkhoz, a te szolgálidhoz, és elmondtuk neki az én uram beszédét. Mikor aztán apánk azt mondta, hogy vásároljunk megint egy kis élelmet, mi azt feleltük: Nem mehetünk el. Csak akkor megyünk el, ha velünk lesz a legkisebb testvérünk is, mert nem kerülhetünk annak az embernek a szeme elé, ha a legkisebb testvérünk nem lesz velünk. Akkor apám, a te szolgálid, ezt mondta nekünk: Ti is tudjátok, hogy csak két fiút szült nekem a feleségem. Az egyik elment tőlem, és én azt gondoltam: Biztosan vadállat tépte szét, nem is láttam mindmáig. Ha ezt is elviszitek tőlem, és szerencsétlenség éri, akkor a bánat miatt jutatjátok ősz fejemet a halottak hazájába. Ha úgy térek most vissza apámhoz, a te szolgálidhoz, hogy nem lesz velünk ez a fiú, akihez lelkéből ragaszkodik, és ha meglátja, hogy nincs meg a fiú, akkor meghal, és szolgálid a bánat miatt juttatják apánknak, a te szolgálidnak ősz fejét a halottak hazájába. De szolgálid így vállalt kezességet apámnál ezért a fiúért: Ha nem hozom vissza hozzád, egész életemben viseljem vétkem terhét apám előtt. Ezért hadd maradjon itt a te szolgálid e fiú helyett uram rabszolgájaként, ez a fiú pedig menjen el testvéreivel! Mert hogyan mehetnék el apámhoz, ha ez a fiú nincs velem? Nem akarom látni azt a bajt, ami apámat éri” (21-34. vers). Júda csodálatos módon közbenjár itt Benjámint, és felajánlja önmagát rabszolgaként Benjámint helyett. Mennyire megváltozott a hozzáállása és a szíve! Vegyük csak észre, hogyan beszél Jákób Benjámint iránti szeretetéről! „Apám a lelkéből ragaszkodik ehhez a fiúhoz, és ha nélküle térünk vissza, apánk bizonyosan belehal!”. Mindez azt is mutatja, mennyire szerette Júda az öreg Jákóbot. Júdában nyoma sincs a gyűlöletnek Benjámint felé – hajlandó Benjámint helyett vállalni a rabszolgaságot. Ezzel az utolsó vizsgán is átmertek, és József most már biztos benne, hogy fivérei őszintén megbánták tettüket. József most már látja, hogy eltűnt szívéből a keserűség és a gyűlölet. Tudja, hogy mindez már a múlté. Fivérei ezúttal kitűnőre vizsgáztak! Júda felajánlja, hogy magára vállalja a Benjámintnak kijáró büntetést. Érdekes, hogy később Júda törzsén keresztül jött

el a Messiás. Az orozslán Júda törzséből, aki eljött, hogy magára vállalja a nekünk járó büntetést. Itt pedig Júda ajánlja fel, hogy ugyanezt megteszi öccséért.

45. fejezet: *„Ekkor József már nem tudott tovább uralkodni magán az ott álló sok ember előtt, és felkiáltott: Küldjete ki előlem mindenkit! Nem is maradt senki nála, és ekkor József megismertette magát a testvéreivel. Hangos sírásra fakadt, úgyhogy meghallották az egyiptomiak, és így hallottak róla a fáraó házában is”* (1-2. vers) – ahogy egymást sírva üdvözölték. *„Majd ezt mondta József a testvéreinek: Én vagyok József! Él-e még az én apám? De a testvérek nem tudtak válaszolni, mert megrémültek tőle”* (3. vers) – ők még nem tudtak olyan felhőtlenül örülni a találkozásnak, hiszen nem tudták, mire készül József. *„József ezt mondta testvéreinek: Jöjjetek közelebb hozzám! Ők közelebb mentek. Ekkor így szólt: Én vagyok József, a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba! De most ne bánkódjatok, és ne keseregjetez amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten előttem, hogy életben maradjatok”* (4-5. vers). Ne keseregjetez! Isten keze volt a dologban! Nem szabad megvetnünk azokat a másodlagos körülményeket, amelyeket Isten arra használ az életünkben, hogy az elsődleges célját megvalósítsa. József eladása is egy másodlagos körülmény volt. És József azt mondja fivéreinek, ne keseregjenek miatta. Észre kell venniük, hogy Isten keze végig ott volt az egészben. *„Ő küldött el ide engem, hogy életben tartsa a családot.”* Józsefnek megvolt az az előnye, hogy ezen a ponton visszanézhetett, és láthatta Isten munkáját mindvégig. Ne keseregjetez! *„Mert már két esztendeje tart az éhínség a földön, és még öt esztendeig nem lesz sem szántás, sem aratás. Isten küldött el engem előttem, hogy maradókat legyen a földön, és életben tartson benneteket nagy szabadítással. Tehát nem ti küldtetek ide, hanem Isten, aki engem a fáraó első emberévé, egész házának urává és egész Egyiptom uralkodójává tett”* (6-7. vers). Isten tette mindezt! József Isten gondoskodó kezét látta az egészben! Milyen csodálatos is az, amikor nemcsak a másodlagos körülményekre nézünk, hanem azokon túl meglátjuk, hogy Isten gondoskodó keze munkálkodik életünk minden körülményén keresztül! *„Nem mi csináltuk mindezt, hanem Isten! Isten küldött ide engem, hogy megóvja a családunk életét!”* – mondja József. *„Sietve menjete el apámhoz, és mondjátok meg neki: Ezt üzeni a fiad, József: Isten egész Egyiptom urává tett engem. Jöjj el hozzám, ne tétovázz! Gósen földjén fogsz lakni, közel leszel hozzám te, a fiaid és mindened. Én majd ellátlak itt, hiszen még öt évig*

tart az éhínség. Így nem fogsz nélkülözni sem te, sem házad népe, sem semmid. Saját szemetekkel látjátok testvéremmel, Benjáminnal együtt, hogy én magam beszéllek hozzátok. Mondjátok el azért apámnak minden dicsőségemet itt Egyiptomban, és mindazt, amit láttatok. Azután sietve hozzátok ide apámat! Ekkor testvérenek, Benjáminnak a nyakába borult, és sírt. Benjámin is sírt a nyakába borulva. Majd megcsókolta mindegyik testvérét, és sírt velük. Azután elbeszélgettek vele a testvérei” (8-15. vers). Látták, hogy József őszintén örül találkozásuknak, peregnek a könnyei, és nem akarja bántani őket. A testvérek hirtelen nem is tudtak mit kezdeni az egésszel – itt volt ez a magas rangú férfi Egyiptomban, akiről egyszercsak kiderül, hogy József, és most ott áll előttük, és sírva borul nyakukba. Alig jutottak szóhoz.

Emlékezzünk csak, mit mondott Jézus a két tanítványnak az emmausi úton: „Vakok vagytok, nem értitek az Írásokat?”. És akkor tanítani kezdte őket: Mózesről kezdődően végigment az Írásokon, rámutatva azokra a helyekre, ahol az Írás Krisztusról beszélt. A farizeusoknak pedig azt mondta: *„Ti azért kutatjátok az Írásokat, mert azt gondoljátok, hogy azokban van a örök életetek: pedig azok rólam tesznek bizonyosságot”* (János 5:39). Az Írások egyértelműen Krisztusról tesznek bizonyosságot allegóriák, analógiák, előképek formájában, és még sok más módon. És ahogy azt már korábban is említettük, József egyfajta csodás előképe Krisztusnak – eladták, elutasították, kitagadták testvérei, és eladták rabszolgának. A fivérek második eljövetelekor azonban József felfedi magát előttük. A második eljövetelekor meglátják, ki ő valójában. És amikor felfedi valódi identitását, megkönyörül rajtuk. Az Igében azt olvashatjuk, hogy amikor Jézus újra eljön, a zsidók *„Rátekintenek arra, akit átdöftek, és úgy gyászolják, ahogyan az egyetlen gyermeket szokták, és úgy keseregnek miatta, ahogyan az elsőszülött miatt szoktak”* (Zak. 12:10). Akkor majd könnyes szemmel kérdezik: Hogyan fordíthattunk hátat Messiásunknak? Hogyan utasíthattuk el Isten tervét? Rátekintenek arra, akit átdöftek, és megkérdézik majd, mit jelentenek ezek a sebek a kezén? És Jézusból akkor nem vádaskodik majd, csak azt mondja: *„Barátaim házában vertek meg engem”* (Zak. 13:6). Jézus elfogadja majd őket. Eljön az a dicsőséges nap, amikor a zsidók elismerik Messiásukat, Jézus pedig elfogadja őket, és kiönti rájuk kegyelmét és irgalmát. Isten kegyelmének gazdagságát adja majd népének, amikor magához gyűjti őket, testvérük pedig, akit gyűlöltek, elutasítottak és elpusztítottak, megbocsát. József tehát a jövőbeli

Jézus egyfajta előképe – előrevetíti azt a napot, amikor Krisztus ismét odamegy majd Izráel népéhez, hogy kinyilatkoztassa magát nekik. Izráel felismeri őt – Jézus pedig elfogadja őket és megbocsát nekik. Az egész egy gyönyörű képe annak, ami egyelőre még a jövő.

„Mondjátok el azért apámnak minden dicsőségemet itt Egyiptomban, és mindazt, amit láttatok” – mondja József testvéreinek. *Mondjátok el neki, hogy úr vagyok itt Egyiptomban az ország felett! „A fáraó házában meghallották a hírt, hogy megjöttek József testvérei. Tetszett ez a fáraónak és szolgálóinak. Ezt mondta a fáraó Józsefnek: Mondd meg testvéreidnek: Ezt cselekedjétek: Rakjátok meg állataitokat, eredjétek, menjetek el Kánaán földjére! Azután vegyétek magatokhoz apátokat, házatok népét, és jöjjetek hozzám, én pedig nektek adom Egyiptom földjének a legjavát, és a legszírosabb földön élhettek. Parancsold meg nekik: Ezt cselekedjétek: Vigyetek magatokkal szekereket Egyiptomból gyermekeitek és feleségeitek számára, hozzátok magatokkal apátokat, és jöjjetek ide! Ne sajnáljátok a holmitokat, mert Egyiptom egész földjének a legjava lesz a tiétek! Így cselekedtek Izráel fiai. József adott nekik szekereket a fáraó parancsa szerint, és adott nekik útravalót. Mindegyiknek adott egy öltözet ruhát, de Benjáminnak háromszáz ezüstöt és öt öltözet ruhát adott. Apjának pedig ezt küldte: tíz szamarat, megrakva Egyiptom legjobb termékeivel, és tíz szamárkancát, megrakva gabonával, kenyérral és egyéb élelemmel, útravalóul az apjának”* (16-23. vers) – édesapja néhány dolgot küldött a fivéreivel neki – balzsamot, gyógyfüvet, mézet, mirhát, diót és mandulát -, ő pedig húsz szamárnyi portékát küld vissza édesapjának! *„De ezt mondta nekik: Ne civakodjatok az úton!”* (24. vers). *„Azután fölmentek Egyiptomból, és megérkeztek Kánaán földjére apjukhoz, Jákóbbhoz. Megmondták neki, hogy József még él, és egész Egyiptom fölött uralkodik. De Jákób szíve hideg maradt, nem hitt nekik”* (25-26. vers) – na most meg miben sántikáltok? *„Elbeszélték hát neki mindazt, amit nekik József beszélt. És amikor látta a szekereket, amelyeket József küldött, hogy őt elvigyék, fölélénkült apjuknak, Jákóbnak a lelke”* (27. vers). A zsákmány láttán felélénkült Jákób lelke (itt az Ige megint a Jákób nevet használja!), majd így folytatja az Ige: *„Ezt mondta Izráel: Ennyi elég! Csakhogy él még József, a fiam! Megyek, hogy meglássam őt, mielőtt meghalok”* (28. Vers). A következő fejezetben az apa és fiának csodálatos találkozásáról olvashatunk

Egyiptomban. A következő alkalommal be is fejezzük majd Mózes első könyvét. Olvassatok csak előre, mert izgalmasan folytatódik a történet!

Az Úr legyen veletek, vigyázzon rátok. Azért imádkozom, hogy megtapasztaljátok Isten kezét az életeteken, és ne csak a jó dolgokban, hanem a nehézségekben is megláthassátok Isten munkáját. Hadd ismerjétek fel mindannyian, hogy valóban minden a javára válik annak, aki szereti Istent. Így hát, ahogy a terveidben járunk, segíts nekünk urunk, hogy el tudjuk fogadni Istentől azokat a másodlagos körülményeket, azokat a nehézségeket, amelyeken keresztül kimunkálsd elsődleges akaratod. Segíts, hogy azt is meglássuk, ami fizikai szemünkkel láthatatlan! Hogy láthassuk, ahogy Isten keze munkálkodik életünk színpadai mögött, hogy megvalósítsa tervét és akaratát. Isten áldjon benneteket, vigyázzon rátok, és őrizzen Jézus szeretetében! Ámen.

1 MÓZES 47-50. FEJEZET

Lapozzunk Mózes első könyvének 47. fejezetéhez. Józsefet korábban tulajdon fiverei adták el rabszolgának azoknak a kereskedőknek, akik Egyiptomba tartottak. Egyiptomban azután ismét eladják, és egy Potifár nevű férfi vásárolja meg Józsefet, aki fáraó főembere, a testőrök parancsnoka volt. Isten eredményessé tette József minden munkáját, és nagyon megáldotta - Potifár József jelenléte miatt volt olyan áldott, és végül megtette Józsefet egész vagyonának felügyelőjévé. Potifár feleségének azonban megakadt rajta a szeme, és megpróbálta őt elcsábítani. Amikor József ellenállt, Potifár felesége feldühödött, és Józsefet azzal gyanúsította, megpróbálta őt megerőszakolni, ezért Józsefet határozatlan időre börtönbe vetették. Megáldotta az Úr Józsefet a börtönben: a börtönparancsnok megkedvelte, és a börtön dolgait Józsefre bízta. Amíg József börtönben raboskodott, a fáraó főszűtmestere és főpohárnoka magára haragította a fáraót. Elképzelhető, hogy valaki az udvarban a fáraó életére tört: például mérgezett volt az a kenyér, amit a főszűtmester vitt a fáraónak, és az ételkóstoló a kenyér megkóstolása után holtan esett össze. Persze nem tudták egyértelműen megmondani, ki lehet a gyilkos, a főszűtmester, vagy esetleg a főpohárnok, akinek szintén volt lehetősége mérget

csempészni az ételbe, így a nyomozás idejére mindkettőjüket börtönbe vetették. A börtönben találkoztak Józseffel, és összebarátkoztak vele. Az egyik reggel mindketten szomorkodtak, majd József unszolására elmesélték neki, milyen furcsa álmot álmodtak. A főpohárnok álmában egy szőlőtő jelent meg, amin három szőlővesző volt. Amikor a szőlővesszőn megérték a szőlőszemek, a főpohárnok fogta azokat, belefacsarta a fáraó poharába, majd a fáraó kezébe adta a poharat. József azonnal megfejtette az álmot: három nap múlva a főpohárnok visszakerül korábbi posztjára, és ismét ő lesz a fáraó pohárnoka. De József egyben arra is megkérte a főpohárnokot, hogy amikor visszakerül a fáraó színe elé, emlékezzen rá, és szóljon egy jó szót az érdekében, hiszen jogtalanul vetették őt börtönbe. József tehát megkéri a főpohármestert, hogy segítsen neki.

A hallottakon felbátorodva megszólalt a főszűrmester is, és elmesélte Józsefnek az álmát. Álmában három kosár kalács volt a fején. A felső kosárban mindenféle sütemény volt, ami a fáraónak készült, de madarak jöttek, és kiették azokat a kosárból. József ezt az álmot is megfejtette: „Nagy bajban vagy. Három nap múlva a fáraó a fejedet véteti.” Úgy tűnik tehát, hogy a főszűrmester csempészhette a mérget a kenyérbe, vagy valami hasonló, és ki is derült róla, hogy ő az elkövető. A főszűrmestert tehát kivégezték, a főpohárnok pedig visszakerült eredeti posztjára, de Józsefről két évig teljesen megfeledkezett. Két évvel később azonban a fáraónak is volt egy furcsa álma, ami igencsak nyugtalanította őt. Magához is hívatta minden asztrológusát, bölcsét és jósát, hogy fejték meg az álmot, de képtelenek voltak rá. Akkor a főpohárnoknak hirtelen eszébe jutott, hogy van egy héber fiatalember az egyik börtönben, aki képes megfejteni az emberek álmait. A főszűrmester álmát is megfejtette, sőt a főpohárnokét is, és bizony úgy is történt minden, ahogy ő azt az álmokból előre megmondta! A főpohárnok ajánlásával tehát elküldtek Józsefért, aki gyorsan megborotválkozott, megfürdött, majd bement a fáraóhoz. *„A fáraó ezt mondta Józsefnek: Álmodtam, de senki sem tudja megfejteni. Rólad azt hallottam, hogy ha meghalod az álmot, meg tudod fejteni. József így felelt a fáraónak: Nem én, hanem Isten ad választ a fáraó javára.”* (1Mózes 41:15-16). A fáraó ezután elmesélte Józsefnek két egymáshoz kapcsolódó álmát: a Nílusból hét szép és kövér tehén jött ki és legelt a sás között. Azután hét rút és sovány tehén is megjelent. Ők is odaálltak a Nílus partjára, sőt egy idő után a rút és sovány tehenek felfalták a hét szép és kövér tehenet. Majd ismét elaludt a fáraó, és a következőket

álmodta: hét kövér és szép kalász nőtt egy száron. De hét sovány és a keleti széltől kiaszott kalász is sarjadt utánuk, és idővel a sovány kalászkok elnyelték a hét kövér és telt kalászt. Bizony furcsákat álmodott aznap éjjel a fáraó! Az ember ugye még csak-csak elképzei, hogy a tehenek felfalják egymást, de hogy a kalászkok! Bár ne feledjük, hogy az álmok gyakran furcsa dolgokat produkálnak, és nem kell, hogy logikusak legyenek.

József azt mondta a fáraónak, hogy Isten az álmokkal adta tudtára, mi fog majd történni Egyiptomban. József szerint a két különböző álomnak ugyanaz a jelentése, de Isten mégis két álmot adott a fáraónak, hogy nyomatékosítsa kijelentését. Előbb hét év bőség jön el, amikor a föld bőséges termést hoz. Azt viszont az éhínség hét éve követi majd, ami olyan súlyos lesz, hogy felemészti a bőséges évek minden tartalékát. Ezért József azt tanácsolta a fáraónak, hogy nevezzen ki egy bölcs embert az ország élére, aki majd a bőség éveiben begyűjtené a bőség idejének bő termését, hogy aztán majd az éhínség idején szétoszthassák azt az emberek között, és így túlélhessék a bőséget követő hét inséges esztendő. A fáraó végül magát Józsefet nevezte ki a projekt élére – József vált a második legnagyobb emberré Egyiptomban a fáraó után, mert maga a fáraó állította róla, hogy nincs nála bölcsőbb, hiszen senki más nem tudta megfejteni az álmát. József így vált Egyiptom főfelügyelőjévé, és valóban, a bőség hét évében annyi gabonát gyűjtött össze, hogy egy idő után már meg sem lehetett számolni. Azután beköszöntött az éhínség hét esztendeje. De az éhínség nemcsak Egyiptomot, hanem a környező területeket, így Kánaánt is sújtotta, ahol József családja is élt. Jákób egy napon ránézett a fiaira, és azt mondta: „Miért néztek egymásra? Úgy hallottam, hogy Egyiptomban még van gabona, induljatok és vegyetek valamennyit!”. Így József tíz testvére elment Egyiptomba gabonát vásárolni. Amikor megérkeztek, József azonnal felismerte őket, ők viszont nem ismerték fel Józsefet. Első találkozásukkor József igencsak megnehezítette a dolgukat, kémkedéssel gyanúsította őket, majd egyiküket túszként Egyiptomban tartotta, míg a többi kilencet hazaküldte azzal, hogy ne is merjenek a szeme elé kerülni, amíg magukkal nem hozzák legfiatalabb testvérüket is. Csak így bizonyíthatták be, hogy nem kémek. Hosszas vívódás után Jákób, aki egyáltalán nem volt hajlandó elengedni Benjáminat, végül engedett. Júda kezességet vállalt Benjáminért, és a testvérek megint elmentek Józsefhez gabonáért. Sokminden történt még azután, a lényeg azonban, hogy József végül felfedte magát testvérei előtt, és megkérte őket, hozzák magukkal apjukat is Egyiptomba,

hiszen akkor még öt ínséges esztendő hátravolt. József ennek fejében megígérte, hogy Egyiptomban gondoskodik majd mindannyiukról. Így jutunk el a 47. fejezethez:

„József elment és hírt vitt a fáraónak. Ezt mondta: Apám és testvéreim megérkeztek Kánaán földjéről marháikkal és mindenükkel, és már Gósen földjén vannak” (1. vers). Gósen földje a Nílus deltájánál feküdt, Egyiptom északkeleti részén. Az egyiptomiak jellemzően inkább az ország déli, illetve nyugati felét népesítették be. Északon, a Nílus deltájánál, termékeny, gazdag legelők húzódtak, mivel azonban az egyiptomiak nem igazán foglalkoztak állattenyésztéssel, inkább a déli és nyugati területeken telepedtek le. József viszont északon, a gazdag legelők területén, Gósen földjén telepítette le családját. *„Maga mellé vett ötöt a testvérei közül, és odaállította őket a fáraó elé. A fáraó ezt kérdezte a testvérektől: Mi a foglalkozásotok? Ők így feleltek a fáraónak: Juhpásztorok a te szolgálid, mi is, meg atyáink is azok voltak”* (2-3. vers). Az egyiptomiak általában véve megvetették a juhásztorokat, van azonban egy olyan időszak Egyiptom történetében, amikor fáraóikat is hixosz-királyoknak nevezték, a hixosz pedig pásztort jelentett. Egyesek szerint épp abban az időben uralkodtak a hixosz-királyok Egyiptomban, amikor József és később Izráel gyermekei is ott laktak. Ebben az időszakban tehát nem tápláltak olyan ellenséges érzelmeket a pásztorokkal szemben Egyiptomban, mint általában. *„Majd ezt mondták a fáraónak: Jövevényként jöttünk erre a földre”* – pontosabban nem bevándorlási céllal érkeztünk. Nem azért jöttünk, hogy ideköltözzünk és elfoglaljuk a földed. Nem az a tervünk, hogy örökre itt maradunk, csak egy időre szeretnénk jövevényként itt tartózkodni. Arra is rámutatnak továbbá, hogy ők pásztorok, és hozták magukkal saját állatállományukat. Nem azért jöttek, hogy tartósan letelepedjenek ezen a földön, hanem azért, hogy ideiglenesen jövevényként tartózkodjanak ott. Ők maguk lehet, hogy tudták, lehet, hogy nem, mennyi ideig tartózkodnak majd Egyiptomban. Attól függ, olvasták-e az Írásokat. Ha olvasták az Írásokat, tudhatták, hogy négyszáz évig lesznek majd Egyiptomban. Meglehetősen hosszú időre tehát.

Emlékezzünk csak vissza, mit olvastunk Mózes első könyvének 15. fejezetében! Először Istent szólta Ábrahámhoz, és csodálatos dolgokat mondott neki, majd Isten utasítása szerint fogott egy hároméves üszőt, egy hároméves kecskét és egy hároméves kost, egy gerlicét és egy galambot, kettéhasította őket, és mindegyiknek az egyik felét a

másik felével szemben helyezte el. Ragadozó madarak szálltak ekkor a húsdarabokra, de Abrám elhessegette őket. Naplementekor mély álomba merült Abrám, és „rémítő nagy sötétség borult rá.” Koromsötét lett, és hirtelen füstölgő kemence és tüzes fáklya ment át a húsdarabok között, és Isten akkor elmagyarázta Abrámnak, hogy utódai jövevények lesznek egy olyan országban, ami nem az övék. Rabszolgákká teszik és nyomorgatják őket négyszáz évig, de Isten majd kihozza őket onnan. A 400 éves egyiptomi tartózkodást tehát Isten előre kinyilatkoztatta Ábrahámnak. Részbe volt az Írásoknak, így ha József testvérei ismerték volna az Írásokat, bizonyosan tudták volna, hogy Izráel gyermekei 400 évig élnek majd jövevényként Egyiptomban. A testvérek tehát azt mondták a fáraónak: *„Jövevényként jöttünk erre a földre, mert szolgálid juhainak nincs legelője, olyan súlyos az éhínség Kánaán földjén. Hadd telepedjenek le szolgálid Gósen földjén!”* (4. vers). Azt kérik tehát, hogy egy időre hadd telepedjenek le Gósen földjén, mivel saját földjükön nincs legelője juhaiknak a súlyos éhínség miatt. *„A fáraó ezt mondta Józsefnek: Apád és testvéreid idejöttek hozzád. Előtted van Egyiptom országa. Az ország legjobb részén telepítsd le apádat és testvéreidet, telepedjenek le Gósen földjén. Ha pedig tudod, hogy vannak közöttük rátermett emberek, tedd azokat jószágaim felügyelőivé!”* (5-6. vers) – úgy tűnik tehát, hogy a fáraó is nagy állatállománnyal rendelkezett.

„József bevezette apját, Jákóbot is, és odaállította a fáraó elé. Jákób áldást mondott a fáraóra, a fáraó ezt kérdezte Jákóbtól: Hány éves vagy?” (7-8. vers). József tehát bevezeti a fáraóhoz idős apját, és Jákób szinte azonnal a kezébe veszi az irányítást, és megáldja a fáraót. A Bibliában azt olvassuk, hogy mindig a nagyobb áldja meg a kisebbet, majd az Ige Ábrahám esetét idézi Melkisédekkel. Amikor Ábrahám győztesen tért vissza az öt királlyal vívott csatából, Melkisédek, Sáleem királya elébe ment és megáldotta. *„Márpedig minden vitán felül a nagyobb áldja meg a kisebbet”* (Zsidók 7:7). Itt tehát Jákób áldja meg a fáraót, így azonnal nyilvánvalóvá válik pozíciója, a fáraó pedig megkérdezi tőle, hány éves. *„Jákób azt felelte a fáraónak: Vándorlásom éveinek a száma”* – milyen csodálatosan fogalmaz – *„százharminc esztendő. Életem rövid volt, tele rossz napokkal. Nem értem el atyáim vándorlása éveinek a számát”* (9. vers). Jákób ekkor 130 éves volt. Azt mondja, élete rövid volt és tele rossz napokkal – nehéz éveket élt meg. És hozzáteszi, nem érte el atyái vándorlása éveinek a számát. Úgy tűnik, már érezte, hogy egyre gyengébb, és nem fog annyi évet megélni, mint édesapja, aki 175 éves

korában halt meg. Nagyapja pedig 180 évig élt. Ezen a ponton jól látható, hogy az emberek élettartama egyre csökkent a földön. Minden generáció valamennyivel alacsonyabb kort ért meg, mint az azt megelőző. Sém, illetve az özönvíz túlélői, úgy tűnik, sokáig éltek. Az özönvíz utáni nemzedékek azonban lényegesen rövidebb ideig.

Ez valószínűleg annak az eredménye lehetett, hogy az özönvizet követően eltűnt a földet körülölelő vízburok. A földet körülölelő víztakaró ugyanis korábban kiválóan védte az embereket a kozmikus sugárzástól. Számos tudós szerint az öregedési folyamatot épp a kozmikus sugarak okozzák, amelyek minden nap kitartóan bombázzák szervezetünket. Ezek a kozmikus részecskék, vagy úgy nevezett nutrinók, a világűrből érkeznek a földre, behatolnak a testünkbe, és valamilyen szinten felborítják a sejtstruktúránkat, ami elindítja az öregedési folyamatot. Ha a kozmikus sugarak nem bombáznának bennünket folyamatosan, elképzelhető, hogy sokkal tovább élnénk, mint ahogy azt az özönvíz előtt is láthattuk. Az özönvizet követően azonban drasztikusan csökkent az emberek élettartama. Így hát 130 évesen Jákób már öreg embernek számít, míg az özönvíz előtt 130 éves korukban az emberek épp a házasságon és a családalapításon gondolkodhattak. *„Majd áldást mondott Jákób a fáraóra, és eltávozott a fáraó elől. Így telepítette le József az apját és testvéreit, és birtokot adott nekik Egyiptomban, az ország legjobb részén, Ramszesz földjén, ahogyan megparancsolta a fáraó”* (10-11. vers). Gósen földjén építették később a zsidók már rabszolgaként Ramszesz városát. Amint azt már említettem, Gósen földje a Nílus deltájánál feküdt, és kiváló legelőkkel rendelkezett. Jákób itt telepedett le népes családjával. *„És ellátta József kenyérrel az apját, testvéreit és apja egész háza népét családostul. Olyan súlyos volt az éhínség, hogy sehol az országban nem volt kenyér. Egyiptom földje és Kánaán földje sínylődött az éhínség miatt. József összeszedett minden pénzt, ami csak található volt Egyiptom és Kánaán földjén, a gabonáért, amelyet vásároltak. Ezt a pénzt József a fáraó házána juttatta. Amikor elfogyott a pénz Egyiptom földjén is, Kánaán földjén is, akkor Józsefhez mentek egész Egyiptomból, és azt mondták: Adj nekünk kenyeret: Miért haljunk meg itt előtted? Hiszen nincs már pénz! József így felelt: Adjátok ide jószágaitokat, akkor adok nektek jószágaitokért, ha már nincs pénz”* (12-16. vers).

„El is vitték jószágait Józsefhez, József pedig adott nekik kenyeret a lovakért, a juhnyájakért, a marhacsordákért és szamarakért. Ellátta őket kenyérrel abban az

esztendőben minden jószágukért. Miután eltelt az az esztendő, a másik esztendőben megint odamentek hozzá, és azt mondták neki: Nem titkolhatjuk el, uram, hogy elfogyott a pénz, jószágaink és állataink pedig urunknál vannak. Nem maradt egyebünk, uram, csak a testünk és a földünk. Miért pusztuljunk el a szemed előtt magunk is, földünk is? Vásárolj meg minket és a földünket kenyéren, és mi földünkkel együtt a fáraó szolgálói leszünk. Csak adj vetőmagot, hogy életben maradjunk, ne haljunk meg, és a termőföld se váljék pusztává. József tehát megvásárolta Egyiptom egész földjét a fáraó részére, mert az egyiptomiak mind eladták mezőiket, olyan súlyos volt náluk az éhínség. Így lett a föld a fáraóé. A népet a városok közelébe telepítette Egyiptom egyik határszélétől a másik széléig. Csak a papok földjét nem vásárolta meg, mert az a papok javadalma volt a fáraó rendelete szerint, és ők abból a javadalomból éltek, amelyet a fáraó rendelete juttatott nekik. Ezért nem adták el a földjüket. Akkor József ezt mondta a népnek: A mai napon megvásároltalak benneteket és földeteket a fáraónak. Itt a vetőmag, vessétek be a földet! A termés egyötödét a fáraónak kell adnotok, négyötöde marad nektek a mező bevetésére és élelemre házatok népének, hogy legyen ennivalója családotoknak. Ők ezt felelték: Te mentetted meg az életünket. Légy jóindulattal irántunk, uram, és mi a fáraó szolgálói leszünk! Azt a mai napig is érvényes” – ugye mindezt Mózes írja – „rendelet hozta József Egyiptomban a földre vonatkozólag, hogy a termés egyötöde a fáraóé, csak a papok földje nem volt a fáraóé” (17-26. vers). Miután minden pénzükön gabonát vásároltak az emberek, kénytelenek voltak állataikat is áruba bocsátani, azután pedig a földjüket. József kiváló üzletet kötött velük, aminek eredményeként az egész föld a fáraó tulajdonába került. Az emberek ott maradhattak földjeiken, megművelhették azokat, de terményeik egyötödét, vagyis húsz százalékát kötelesek voltak beszolgáltatni a fáraónak. A többit viszont megtarthatták. Ha belegondolunk, mi jövedelmünk hány százalékát fizetjük be adó formájában, láthatjuk, hogy igencsak jó felállás volt ez! Húsz százalékot kellett beszolgáltatniuk, nem többet. Még a vetőmagot sem nekik kellett megvásárolniuk, azt megkapták a fáraótól, a termény négyötödét pedig megtarthatták. Egyiptomban tehát egységes adókulcsot alkalmaztak: 20 százalék, nem több és nem kevesebb. Ennyin elvileg bármelyik kormány elkormányozhatná az országot.

„Izráel tehát letelepedett Egyiptomban, Gósen földjén. Birtokukba vették azt, elszaporodtak és nagyon sokan lettek” (27. Vers). Egy ideig körülbelül 3 százalékos volt

a nép növekedési rátája, majd valamelyest lelassult. 400 évig tartózkodtak Egyiptomban, és amikor elhagyták Egyiptomot, körülbelül 2 millióan voltak – miközben mindössze hetvenen költöztek Egyiptomba. 400 évvel később 2 millió izráeli vonult ki Egyiptomból! Valóban nagyon megemelkedett tehát a számuk 400 év alatt. A népességnövekedési rátánál azt szokták mondani, hogy ha évente öt százalékos a népességnövekedés, 200 év alatt egy százfős csoport kétmillióra duzzadhat. Az évi öt százalékos növekedés pedig nem is olyan sok – mindössze 5 gyermeket jelent 100 főre. Az effajta népességnövekedési ráta egyáltalán nem elképzelhetetlen. A zsidók növekedési rátája nagyjából 3 százalék lehet az egyiptomi tartózkodásuk során, így amikor 400 évvel később kivonultak Egyiptomból, az a 70 fős csoport, aki annakidején Jákóbbal érkezett, kétmillióra duzzadt! Csak a 21 évnél idősebb férfiak hatszáz ezren voltak! És ha minden férfira számolunk ez nő, illetve gyerekeket, valóban azt találjuk, hogy Mózes egy nagyjából kétmillió s tömeget vezetett ki Egyiptomból.

Az egyiptomi tartózkodás során valóban nagyon sokan lettek Izráel gyermekei. *„Jákób tizenhét évig élt Egyiptom országában. Összesen száznegyvenhét évig élt Jákób”* (28. vers). Amikor Jákób korábban megjelent a fáraó előtt, az megkérdezte tőle, hány éves, és Jákób azt felelte, 130. Jákób tehát még 17 évet élt ott Egyiptomban, így összesen 147 évet élt. *„Amikor közeledett Izráel halálának az ideje, magához hívatta fiát, Józsefet, és ezt mondta neki: Ha megnyertem a jóindulatodat, tedd kezedet a csipőm alá, és esküdj meg, hogy hűséges szeretettel bánysz velem, és nem Egyiptomban temetsz el! Őseim mellett akarok pihenni. Vigyél el Egyiptomból, és temess az ő sírjukba! Ő így felelt: megteszem, amit mondtál. Jákób ezt mondta: Esküdj meg nekem! Ő megesküdött. Ekkor Izráel térdre borult az ágy fejénél”* (29-31. vers). Jákób érzi, hogy közeleg halálának napja, és először temetkezési helyét szeretné biztonságban tudni. Nem akarja, hogy Egyiptomban temessék el. Ükapja, Ábrahám vett földet, és Jákób azt akarja, hogy őt is oda temessék – a makpélai szántóföld barlangjába. Jákób arra kéri Józsefet, esküdjön meg neki, és tegye kezét a csipője alá. Ugyanezt követelte Ábrahám is szolgájától Eliézertől, amikor elküldte őt Háránba, hogy feleséget hozzon fiának, Izsáknak. Jákób is megesküti Józsefet, hogy nem Egyiptomban temetik őt el, hanem visszaviszik arra a helyre, ahol ősei is nyugszanak.

48. fejezet: „Történt ezek után, hogy megmondták Józsefnek: Apád beteg! Ekkor odavitte két fiát, Manassét és Efraimot. Jákóbnak jelentették: Nézd, József, a fiad jön hozzád! Izráel összeszedte erejét, és felült az ágyon. Ezt mondta Jákób Józsefnek: A mindenható Isten megjelent nekem Lúzban, Kánaán földjén, megáldott engem, és azt mondta nekem: Megszaporítalak és megsokasítalak, népek gyülekezetévé teszek, és a te utódaidnak adom ezt a földet örökségül. Ezért legyen az enyém a két fiad, akik Egyiptom országában születtek, mielőtt hozzád jöttem Egyiptomba. Efraim és Manassé éppúgy az enyém lesz, mint Rúben és Simeon. Viszont azok a gyermekeid, akiket utánuk nemzettél, a tied lesznek, és bátyjaik nevét fogják viselni örökségükben. Mert amikor Paddánból eljöttem, fájdalmanra meghalt Ráhel útközben, Kánaán földjén, amikor már csak rövid út választott el Efrátától. Ott temettem el az Efrátába, azaz Betlehembe vezető úton” (1-7. vers). „Amikor Izráel meglátta József fiait, ezt mondta: Kik ezek? József ezt felelte apjának: Az én fiaim, akiket itt adott nekem az Isten. Jákób így szólt: Hozd ide őket hozzám, hadd áldjam meg őket!” (8-9. vers). Amikor József odaviszi két fiát Jákóbban, Jákób előbb elismétli Józsefnek, hogyan látogatta őt meg Isten Lúzban, amit később Bételnek, az Úr házának neveztek. Ott ígérte meg Isten, hogy Jákóbnak és utódainak adja azt a földet örök szövetségül. Érdekes, hogy Isten személyesen tett ígéretet Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak is. Jákób után azonban nem látjuk az Igében, hogy Isten megjelent volna bármelyik fiúnak is, hogy korábbi ígéretét ismét megerősítse. Isten személyesen ígérte oda a földet Ábrahámnak, majd ígéretét Izsáknak és Jákóbnak is elismételte. Most azonban József az édesapjától hallja ugyanazt az ígéretet, nem pedig közvetlenül Istentől. Édesapja meséli el neki, hogy Isten neki és utódainak ígérte azt a földet – örök szövetség ez. Majd pedig magának követeli József két fiát, akik Egyiptomban születtek.

„Ők az enyémekek lesznek” - mondja. „Ha ezek után lesznek még gyermekeid, elnevezheted őket te, de ezt a két fiút magamnak követelem. Olyanok lesznek, mint Rúben és Simeon, és ők is részesednek majd a földből, az örökségből.”

Abban az időben az volt a szokás, hogy a legidősebb fiú kétszer akkora részt kapott az örökségből, mint a többiek. Itt azonban Jákób Józsefnek ígér kétszeres részesedést! A kétszeres rész Efraim és Manassé lesznek. József tehát kétszeres áldást kap Jákóbtól, mert Efraim és Manassé, József két fia is két törzssé nővi majd ki magát, és a két törzs is örökli majd a földet. Ebből pedig azt látjuk, hogy Izráelnek több mint 12 törzse van,

hiszen Efraim és Manassé is két külön törzsnek számít, és részesül majd a földből. Mivel tehát József mintegy kettéoszlik Efraimmá és Manassévá, valójában 13 törzsről beszélhetünk Izráelben. Jákób azt mondja József két fiáról, hogy bár Józseftől születtek, mégis az övéi. Érdekes, hogy az Igében Izráel törzseinek egyik felsorolásában József törzse is szerepel. Józsefnek tehát lehettek további leszármazottai, akik szintén egy törzset alkottak, József törzsét, ők azonban nem részesedtek a földből, mert azt az örökséget Efraim és Manassé kapta meg. Magát a földet azonban 12 részre osztották föl, és 12 törzs között osztották szét. A 13. törzs Lévi törzse volt, akik nem kaptak földet, hanem mintegy 48 várost, és azokban lakhattak. Érdekes azonban, hogy mindig 12 törzsről olvashatunk az Igében, nem pedig Izráel 13 törzséről. És amikor az Ige felsorolja Izráel törzseit, minden alkalommal 12, nem pedig 13 törzset említ. Az is előfordul néha, hogy egyik-másik törzs nem szerepel a tizenkettes felsorolásban. A Jelenések könyvének 7. fejezetében például olvashatunk a pecséttel megjelöltekről Izráel minden törzséből. Dán törzse azonban hiányzik abból a felsorolásból. Általában Lévi törzse szokott hiányozni a felsorolásból, de most mégis ott találjuk a Jelenések 7. fejezetében. Ezzel szemben azonban Dán törzse nem szerepel azok között, akiket elpecsétel Isten a nagy nyomorúság idején. 144 000 pecséttel megjelölt ember, akik legalább az eljövendő nagy nyomorúság egy része alól mentesülnek.

A 12-es szám szimbolikus. Az emberi kormányzás száma. Ezért van 12 apostol, 12 törzs – még akkor is, ha valójában több törzs létezett. Az Ige tehát Izráel 12 törzsét említi, bár valójában 13 törzs létezett, sőt akár 14 is, ha József törzse is létezett még Efraim és Manassé törzsén kívül. Jákób tehát azt mondja, Efraim és Manassé, József két fia, olyan lesz, mint Rúben és Simeon. Ők is kapnak majd egy részt az Isten által megígért földből. Jákób látása már gyenge volt, így nem láthatta jól József fiait, inkább csak körvonalait. József fiai ekkor körülbelül a huszas éveikben járhattak, tehát már nem voltak gyerekek. József pedig körülbelül 56 éves volt. Jákób meglátja a két fiút Józseffel, és megkérdezi, kik ők. József pedig azt feleli Jákóbnak, hogy két fia áll mellette, Efraim és Manassé. *„Izráel szemei az öregség miatt homályosak voltak, és már nem látott jól. Közel vitte azért őket Jákóbbhoz, ő pedig megcsókolta, és megölelte őket. Izráel ezt mondta Józsefnek: Nem gondoltam, hogy még meglátom arcodat, és most Isten még a gyermekeidet is megláttatta velem”* (10-11. vers). Jákób már letett arról, hogy

valaha is újra lássa a fiát, de Isten kegyelméből még József gyermekeit is megláttatta vele. *„Akkor József elhúzta őket apja térdétől, és arccal a földre borult. Azután fogta József mindkettőjüket, és odavitte jobb kezével Efraimot Izráel baljára, bal kezével pedig Manassét Izráel jobbára. Izráel kinyújtotta a jobb kezét és Efraim fejére tette, pedig ő volt a kisebbik. A bal kezét meg Manassé fejére tette, keresztbe téve a kezét, pedig Manassé volt az elsőszülött”* (12-14. vers). József tehát odavitte két fiát Jákóbbhoz, hogy megáldja őket – hogy jobbját Manasséra, balját pedig Efraimra tegye. Manassé volt az idősebb, az első áldás pedig mindig az idősebb fiúnak járt. De ahogy odavitte őket apjához, Jákób nem Manasséra tette jobb kezét, hanem Efraimra, Manasséra pedig bal kezét. Majd megáldotta őket. József tiltakozott, Jákób azonban lecsendesítette: *„Minden rendben van, tudom, mit csinálok!”*. Efraim kapta tehát az elsőszülöttnak kijáró áldást. Nem ez volt az első alkalom. Izsák is Jákóbot, a kisebbik fiút áldotta meg előbb. Bár testvére, Ézsau volt az elsőszülött, mégis Jákób kapta meg az áldást. Most pedig ő is ugyanazt teszi unokájával: keresztbe teszi kezét, és Efraimra mond nagyobb áldást.

„Azután így áldotta meg Józsefet: Az Isten, aki előtt jártak az őseim, Ábrahám és Izsák, az Isten, aki pásztorom, mióta csak vagyok mind a mai napig” (15. vers) – érdekesen fogalmaz Jákób. Elismeri, hogy alapvetően Istentől kapott mindent. Igen, keményen dolgozott, gondozta az állatokat, de ha jobban megnézzük, akkor is Isten volt az, aki gondoskodott róla. Isten táplálta őt egész életében. *„Az az angyal, aki megváltóm minden bajban”* – ez érdekes. Jákób megáldja Józsefet, majd azt mondja: *„Isten, aki előtt jártak az őseim, Ábrahám és Izsák”* – vagyis az Atyaisten. Majd így folytatja: *„Az Isten, aki pásztorom, mióta csak vagyok mind a mai napig”* – ez a Szentlélek, aki szolgálja a szenteket. És: *„Az az angyal, aki megváltóm minden bajban”* – ez Jézus Krisztus, a megváltó. Jákób imájában tehát megtaláljuk a Szentháromságot. *„Az az angyal, aki megváltóm minden bajban, áldja meg a fiúkat! Nevemről nevezzék őket, meg őseimnek, Ábrahámnak és Izsáknak a nevével! Szaporodjanak el, legyen sok utódjuk ezen a földön!”* (16. vers). *„Amikor József látta, hogy apja Efraim fejére tette a jobb kezét, rosszalotta ezt. Megfogta apja kezét, hogy Efraim fejéről Manassé fejére tegye át. József ezt mondta apjának: Nem úgy, apám, mert ez az elsőszülött, az ő fejére tedd a jobb kezedet! Apja azonban elutasította, és azt mondta: Tudom, fiam, tudom. Ő is néppé lesz, ő is nagy lesz, de a kisebb testvér nagyobb lesz nála, és utódaiból népek tömege lesz. És így áldotta meg*

őket azon a napon: A ti nevetekkel mondanak majd áldást Izráelben: Tegyen Isten olyanná, mint Efraimot és Manassét! De Efraimot megint Manassé elé tette. Azután ezt mondta Izráel Józsefnek: Én már meghalok. De Isten veletek lesz, és visszavisz benneteket atyáitok földjére. Neked azonban egy hegyháttal többet adok, mint testvéreidnek, amit karddal és ijjal vettem el az emóriaktól” (17-22. vers). József tehát megkapja az elsőszülöttnak járó kétszeres örökséget.

49. fejezet: *„Jákób hívatta fiait, és ezt mondta: Gyűljetek össze, hadd mondjam el, mi történik veletek a messze jövőben!” (1. vers). Ez valószínűleg az öreg Jákób életének legnagyobb pillanata. Voltak bizony nehéz pillanatai. Nehéz élete volt. Korábban, amikor a fáraóval beszélget, maga állítja, hogy nehéz idöket élt át. Kemény élete volt, de halálának órája életének talán legdicsőségesebb órája. Halála előtt Jákób maga köré gyűjti fiait, hogy prófétáljon nekik és róluk arról, ami az életükben következik. „Gyűljetek egybe, hallgassatok meg, Jákób fiai!” (2. vers). A fiúk körülállták az ágyát, valószínűleg születésük sorrendjében. „Rúben, te vagy elsőszülöttem, erőm, férfierőm első termése, kiválóan hatalmas, kiválóan erős” (3. vers). Rúben volt az elsőszülött, de Jákób így folytatja: „Kiáradtál, mint a víz, nem maradsz az első” – igaz is, Rúben törzséből senki sem volt soha semmiben az első, nem ért el sikereket. Később Rúben örökrészét az ígért földön kívül akarta megkapni, és láthatjuk, hogy sem ő, sem pedig törzse nem jeleskedett semmiben. „Mert atyád ágyába léptél, akkor meggyaláztál, nyoszolyámba léptél” (4. vers). Korábban olvashattuk, hogy Rúben egyik alkalommal bement apja másodfeleségéhez, Bilhához, és vele hált. Akkor Jákób szinte meg sem említette az esetet, most azonban, a halálos ágyán utal rá, és rámutat Rúben gyengeségére. Rúben állhatatlan, ingatag volt, mint a víz – ez pedig megakadályozta abban, hogy sokra vigye. „Simeon és Lévi testvérek, erőszak eszközei a fegyvereik. Közösségükbe ne menj, lelkem, gyülekezetükkel ne egyesülj, dicsőségem! Mert embert öltek haragjukban, kedvtelésükben bikát bénítottak. Átkozott haragjuk, mert erőszakos, és dühögésük, mert elkeseredett. Szétosztom őket Jákóbban, elszélesztem Izráelben” (5-7. vers). Úgy tűnik, Simeon és Lévi közelebbi kapcsolatban álltak egymással, mint a többi testvér. Csakhogy nem a jó dolgok kapcsolták össze őket: mindketten rossz, erőszakos természetűek voltak. „Átkozott haragjuk!” – mondja Jákób. „Ez összeköt benneteket, amikor azonban Izráel gyermekei elfoglalják a földet, szétszóródtok majd a földön!”. És*

bizony Lévi törzse soha nem is kapott egy részt sem a földből, hanem a törzs tagjai 48 nekik kijelölt városban laktak. Jákób prófécijája tehát beteljesült. Majd Júda következik a sorban: „*Júda, téged magasztalnak testvéreid*” – a Júda kifejezés dicséretet jelent. „*Kezed ellenségeid nyakán lesz, leborulnak előtted atyádnak fiai*” (8. vers). Jákób azt profétálja, hogy Júda törzséből király származik majd. „Leborulnak előtted atyádnak fiai.”

Úgy tűnik, Júda idővel radikálisan megváltozott. Amikor József fivérei azon törték a fejüket, hogyan ölhetnék meg Józsefet, később pedig elhatározták, hogy otthagyják Józsefet a veremben, hadd pusztuljon el, amikor arra jött egy Egyiptom felé tartó karaván, Júda ötlete volt, hogy inkább adják el Józsefet a karavánnak. Júda nem sejtette, hogy Rúben eltervezte, később visszatér a veremhez, és kimentí onnan Józsefet. Júda csak azt látta, hogy fivérei minden áron József halálát akarják, ezért hogy megmentse életét, azt ajánlotta, inkább bocsássák áruba Józsefet. Így legalább biztosan életben marad, még ha rabszolgasorba jut is Egyiptomban. Később azonban kétségtelen, hogy még emiatt is büntudatot érzett, amikor ugyanis Jákób nem akarta velük Benjámint Egyiptomba, Júda volt az, aki személyesen kezességet és felelősséget vállalt öccséért. Júda lehetett az össze fiú közül a legfelelősségteljesebb. Amikor megérkeztek Egyiptomba, és József elrejtette ezüstserlegét Benjámint zsákjába, így később Benjámint Egyiptomban akarták fogni rabszolgának, Júda felajánlotta, hogy vállalja a szolgasort Benjámint helyett, hogy Benjámint visszatérhessen édesapjához. Júda tehát nagy bátorságról tett bizonyosságot, kiállt testvére mellett, és kész volt magára vállalni a Benjámintnak kijáró büntetést. Júda jelleme tehát nagyon jó irányba kezdett fejlődni, Jákób pedig még tovább fűzi ezt a fonalat prófécijában: megjövendöli, hogy Júda lesz majd egykor az uralkodó törzs, aki előtt leborulnak majd atyja fiai.

„*Fiatal oroszlán vagy, Júda, prédától lettél nagygyá, fiam! Lehevert, elnyújtóztott, mint a hím oroszlán, vagy a nőstény oroszlán – ki merné fölkelteni?!*” (9. vers). Júda szimbóluma az oroszlán. Ezen a ponton pedig látjuk a próféciaiban, hogy eljön majd az oroszlán Júda törzséből. Ez a prófécia pedig Jézus Krisztusban teljesedett be. „*Nem távozik Júdából a jogar, sem a kormánypálca térdei közül, míg eljő Siló, akinek engednek a népek*” (10. Vers). a prófécia tehát beteljesedett – Siló az eljövendő Messiásra, a Megváltóra utal. A Siló kifejezés a shalom, vagyis békesség szó tövéből származik. A békesség fejedelme pedig nem más, mint Jézus Krisztus. A jogar valóban nem távozott el

Júdától az Úr eljöveteleig, 40 évvel Jézus keresztre feszítése után azonban eltávozott. Ez alapján tehát a Messiásnak valamikor i.sz. 70 előtt kellett eljönnie ahhoz, hogy Jákób prófécijája valóra válhasson. Tudjuk, hogy Siló, Izráel békessége valóban eljött – Jézus Krisztus. A Messiás eljövetelenek hivatalos napján a tanítványok egy emberként kiáltották, hozsánna, hozsánna, ahogy Jézus bevonult Jeruzsálembe. Jézus a városra tekintett, és siratta aznap Jeruzsálemet: „Ó, bárcsak felismernétek a ti békességeteket!”. *„Szőlőtőhöz köti szamarát, nemes tőkéhez számárcsikáját. Ruháját borban mossa, köntösét a szőlő vérében. Szemei bornál ragyogóbbak, fogai tejnél fehérebbek”* (11-12. vers).

„Zebulon a tengerpart felé lakik, a hajók kikötője felé, s oldala Szidónnal határos” (13. vers). Zebulon tehát Izráel északi részén kap majd területet – a mai Libanon területén. Zebulon azonban soha nem foglalta el mindazokat a területeket, amiket neki ígért Isten. *„Issakár nagy csontú számár, az aklok között heverész. De látva, mily jó a nyugalom, és mily szép a föld, teher alá hajtja vállát, és robotos szolgává lesz”* (14-15. vers). Más szóval, Issakár erős, de lusta. Issakár törzsét is ez jellemezte: erősek voltak, de restek. Így robotos szolgává lettek. *„Dán ítéli a maga népét, mint Izráel bármely törzse”* (16. vers) – a Dán szó bírát jelent. *„Dán kígyó lesz az úton, vipera az ösvényen, a ló csüdjébe harap, és lovasa hanyatt esik”* (17. vers). Dán a legészakibb területet örökölte, amely a Hermón lábánál fekszik – egy völgyet a Libanoni hegyek és a Gólán-fennsík között. A Felső-Jordán völgye volt ez, a Galileai-tengertől északra. Itt telepedett le Dán törzse. Dán városának romjai nagyjából 5-6 kilométerre fekszenek a Hermón lábától. Dán törzsének tagjai kemény legények voltak, és megvédték a népet az északról érkező támadóktól. Itt, Jákób próféciainak a kellős közepén található a 18. vers, ami nem Jákób fiairól szóló prófécia. Jákób így kiált: *„Szabadításodra várok, Uram!”*. Az a héber kifejezés, amit szabadításként fordítottak, az eredetiben tulajdonképpen a Yashua, vagyis Jézus. Vagyis: *„Jézusra várok!”* – az Úr szabadítására. Érdekes, hogy ilyen értelemben a szabadítás először itt fordul elő az Igében, Jákób prófeciájában, amikor hirtelen felkiált: *„Yashuára várok, vagyis Jézusra!”*. Ezután Gád következik: a Gád név sereget jelent. *„Gádot martalócok marják, de ő a sarkukba mar!”* (19. vers). Jákób tehát azt profétálja, hogy győzedelmeskedni fognak ellenségeikkel szemben.

„*Ásér kenyere kövér, királyi csemegéket ad*” (20. vers) – közülük kerültek ki a pékek, akik csodálatos péksüteményeket sütöttek. És szerintem mind a mai napig Ásér leszármazottai dolgoznak a pékségekben Izráelben, mert sehol nem ettem még olyan ízletes kenyeret és péksüteményeket! „*Naftáli gyors lábú szarvasünő, szép szavakat hallat. Termő fa ága József, termő fa ága forrás mellett, ágai átnyúlnak a kőfalon. Ezért keserítik, nyilazzák, kergetik az íjászok. De mozdulatlan marad íja, feszülnek izmos kezei Jákób erősségének kezétől, onnan, Izráel pásztorától, kősziklájától, atyád Istenétől, ki megsegít téged, a Mindenhatótól, aki megáld téged az ég áldásával felülről, a lent elterülő mélység áldásaival, az emlők és anyaméh áldásaival. Atyád áldásai erősebbek az örök hegyek áldásainál, az örök halmok gyönyörűségénél. Szálljanak József fejére, a testvérek közt megszenteltnek fejére*” (21-26. Vers). Józsefet különválasztja édesapja a fivéreitől, és hatalmasan megáldja. József termő fa ága – sok gyümölcsöt terem majd. Efraim és Manassé törzsei hatalmas, gyümölcsöző törzssé nőttek ki magukat. A fa ágai átnyúlnak a kőfalon – vagyis nemcsak áldott lesz József, hanem maga is áldássá válik mások életében. Bár nagy próbákat kellett kiállnia – nyilazzák, kergetik az íjászok -, gyűlölik, féltékenyek rá, megkísértik, ártatlanul börtönbe vetik, mégis győzedelmeskedett. Nem állt bosszút, nem vágott vissza. Hajlandó volt az ítélezést Istenre bízni. Inkább odafordította másik orcáját is. Mozdulatlan maradt íja, és erejének titka az volt, hogy a Mindenható megerősítette őt. Isten képessé tette őt arra, hogy ellenálljon a kísértésnek. Ez nem volt könnyű és fakadt belőle természetesen - de Isten megadta neki.

És Isten nekünk is megadja, hogy ellen tudjunk állni a kísértésnek. Véleményem szerint mi keresztényként túlságosan is hajlamosak vagyunk régi természetünket azzal igazolni, hogy ez van, ilyen vagyok. Igen, ez vagy, de átkozott légy! Isten egy új emberré akar tenni. Isten segíteni akar neked, és szeretne megerősíteni. Nem arra hív bennünket, hogy békés együttélésben tengessük napjainkat régi természetünkkel és óemberünkkel. Isten arra hív, hogy a lélek által nemet mondjunk a test cselekedeteinek. Nem ússzuk meg annyival, hogy nincs mit tenni, ilyennek születünk! Igen, ilyennek születted, romlottnak, de most már újjászülettél és másnak kéne lenned. Ha nem lettél más, valami baj van veled, valami baj van az Istennel való kapcsolatoddal. Az ugyanis, aki valóban Istentől újjászületett, azon látszik, hogy megváltozott a természete és az élete. Az újjászületés

célja, hogy új természetünk legyen – lélek szerinti, nem pedig test szerinti természetünk. Így hát feszítsd meg mindazt, ami a testtől született! Tanuld meg gyűlölni azt, hogy az új természet szerint élhess és járhass, hogy magadra ölthesd Krisztus természetét. Nekem is új természetem van, hiszen *„ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre”* (2Kor. 5:17). Ha azonban benned még mindig a régi természet beszél folyamatosan, és ha teret engedsz régi természetednek, valami nem stimmel az Istennel való kapcsolatoddal, és akkor tarts bűnbánatot, és nyilvánítsd holtnak óemberedet. Ne babusgasd. Oly sok ember még büszke is szörnyű természetére. Sokan büszkék arra, hogy képesek jól megmondani az embereknek a magukét. És közben olyan sok részét elosztogatták már az elméjüknek, hogy nem sok maradt belőle. Ez nem olyasvalami, amire büszkének kéne lennünk. Sokkal inkább szégyellnivaló.

Istenem, bocsáss meg, ezennel holtnak nyilvánítom az óemberemet, a régi természetemet – nem kérek belőle, nem akarok a része lenni többé. Új, Krisztus szerinti természetre vágyom, amit a szeretet, a gyengédség, az együttérzés fémjelez. Arra vágyom, hogy Krisztushoz váljak egyre hasonlóbba! Így hát ne adjunk teret a test kívánságainak életünkben. Sajnos túlságosan sok keresztény enged a test kívánságainak, és nem úgy jár, mintha új teremtmény lenne Krisztusban. Nem lélekben jár. Ha ez rád is igaz, tudd, hogy még mindig csecsemő vagy a lélek dolgaiban. Bár 15,20,25 évvel ezelőtt tértél meg, soha nem fejlődöttél a lelkiekben: még mindig nem tudsz beszélni, járni, még mindig a bölcsődben játszol, és megköveteled, hogy mindenki fejet hajtson kívánságaid előtt – etessen, amikor éhes vagy, megöleljen, amikor rosszul érzed magad, és gondoskodjon rólad, a magatehetetlen csecsemőről. Soha nem indultál fejlődésnek, nem váltál érettebbé Krisztusban. Ez egy ideig rendben is van. Amikor az ember megtér, természetes, hogy sok ölelgetésre és gondoskodásra van szüksége. De itt az idő, hogy felnőjünk! A lelki éretlenség óriási tragédia. Szomorú, amikor már húst kéne enned, de még mindig tejjel kell táplálni mert a húst még nem bírnád elviselni. Igen, az elején vágnunk is kell az Ige tejére, hogy megfelelően növekedhessünk és fejlődhessünk, de aztán eljön az idő, amikor a cumisüveget kinöve más tápanyagra is szükségünk van. Fel kell nőnünk! Meg kell tagadnunk régi természetünket és óemberünket. Vágyjunk arra, hogy Krisztus természete váljon tökéletessé bennünk, hogy azzá válhassunk, akivé Isten bennünket tenni szeretne. József erejének titka is Isten volt, aki megtartotta őt. Isten téged

is megtart, meglátod! Isten a segítségedre siet, segít ura lenni a helyzetnek. Nem kell olyannak lenned, mint Simeon és Lévi – kérhetsz önuralmat Istentől. József tehát különleges áldásban részesült. *„Atyád áldásai erősebbek az örök hegyek áldásainál, az örök halmok gyönyörűségénél. Szálljanak József fejére, a testvérek közt megszenteltnek fejére.”*

„Benjámin ragadozó farkas, reggel zsákmányt eszik, este prédát oszt” (27. vers). Benjámin kemény legény volt. Benjámin törzse volt az össze törzs közül a legszívósabb. Ők voltak a legkeményebb harcosok. A törzs történetét azonban sok szomorú esemény tarkítja. Egyszer majdnem elpusztultak az egész törzs gonoszságuk miatt. Izráel össze törzse kivonult Benjámin törzse ellen, de alig bírták őket együttes erővel legyőzni, olyan elszántan harcoltak. Saul, Izráel királya is Benjámin törzséből származott. Sőt Pál apostol is! Kemény legények. Sokkal többet kibírtak, mint egy átlagember. *„Ez Izráel tizenkét törzse. Ezt mondta el nekik apjuk, amikor megáldotta őket, mindegyiket a ráillő áldással áldotta meg. Azután parancsot adott nekik, és ezt mondta: Ha majd elődeim mellé kerülök, atyáim mellé temessetek, a hettita Efrón mezején levő barlangba. Abba a barlangba, amely Kánaán földjén van, Mamréval szemben, a makpélai mezőn, amelyet Ábrahám vett meg a mezővel együtt a hettita Efróntól, sírhelynek való birtokul. Oda temették el Ábrahámot és feleségét, Sárát, oda temették el Izsákot és feleségét, Rebekát, oda temettem el Leát is. A hettitáktól megvett tulajdon az a mező és a rajta levő barlang. Amikor befejezte Jákób a fiainak szóló parancsokat, felhúzta lábait az ágyra, azután elhunyt, és elődei mellé került”* (28-33. vers). Korábban Jákób már megeskette Józsefet, hogy nem Egyiptomban temetik őt el. József akkor meg is esküdött Jákóbnak. Most pedig Jákób kéri, hogy ott temessék el őt, abban a barlangban, amit annakidején Ábrahám vásárolt, és ahová Leát is temette. Érdekes, hogy bár Jákób nagyon szerette Ráhel, nem abban a sírban akart nyugodni, ahol Ráhel, Betlehem közelében. Kérte, hogy Lea mellé temessék a makpélai mező barlangjába. Ezután meghalt.

50. fejezet: *„József apja arcára borult, siratta, és csókolgatta. Azután József megparancsolta szolgálóinak, az orvosoknak, hogy balzsamozzák be az apját. Az orvosok be is balzsamozták Izráelt. Negyven nap telt el vele, mert ennyi ideig tart a bebalzsamozás. Az egyiptomiak pedig hetven napig siratták őt”* (1-3. vers). A bebalzsamozás 40 napot vett igénybe, és Egyiptomban 70 napig siratták és gyászolták a

nagy becsben tartott embereket. Érdekes lenne, ha sikerülne megtalálni a makpélai mezőn azt a bizonyos barlangot, mert bár Ábrahám, Izsák, illetve felségeik maradványait már nem találánk, elvileg Jákób mumifikált holttestének is ott kellene lennie. Érdekes lenne feltárni a makpélai barlangot, és látni Jákób múmiáját, hiszen Jákóbot úgy balzsamozták be, mint a fáraókat, vagyis az ő holttestének is fenn kellett maradnia. Később Józsefet is bebalzsamozták, így az ő mumifikált holttestét is elvileg feltárhatnánk. Persze csak akkor, ha az embernek van kedve múmiavadászatra indulni! Egy dolgot azonban soha nem találhatunk meg – Jézus holttestét! *„Amikor elmúlt a siratás ideje, így szólt József a fáraó háza népéhez: Ha jóindulattal vagytok hozzám, beszéljétek el ezt a fáraónak: Az én apám megesketett, és ezt mondta: Én most már meghalok, de az én síromba temess el, amelyet Kánaán földjén ástam magamnak. Most azért el kell mennem, hogy eltemessem apámat, és utána visszatérek. A fáraó ezt mondta: menj el, temesd el apádat, ahogyan megesketett téged!”* (4-6. vers). Jákóbot tehát egy barlangba temették – vagyis nem gödröt ástak, hanem üreget vájtak a barlang falába, abba helyezték el a holttestet. Ezt láthatjuk a római katakombákban is. Izraelben pedig szintén így temetkeztek. Például az Olajfák hegyének tetején is vannak barlangok, pont az Intercontinental hotel alatt. Azokban a barlangokban is sok-sok üreget vájtak a falból. Jákób korábban már kivájt magának egy üreget a makpélai barlangban, valószínűleg, amikor Leát oda temette.

József tehát engedélyt kér a fáraótól. Eddigre József és családja fontos emberekké válhattak Egyiptomban, és az egyiptomiak valószínűleg nem akarták, hogy elmenjenek. József sem akarja azt a látszatot kelteni, hogy végérvényesen távoznak, ezért engedélyt kér, hogy eltemesse édesapját, illetve biztosítja a fáraót visszatéréséről. *„A fáraó ezt mondta: Menj el, temesd el apádat, ahogyan megesketett téged! El is ment József, hogy apját eltemesse, és vele ment a fáraó minden szolgája, udvarának vénei és Egyiptom összes vénei, meg József egész háza népe, testvérei és apjának a háza népe. Csak a gyermekeket, juhokat és marhákat hagyták Gósen földjén. Még harci kocsik és lovasok is mentek vele: igen hatalmas sereg volt az”* – természetesen a legnagyobb garancia a visszatérésre épp az volt, hogy Egyiptomban hagyták gyermekeiket és állataikat – *„Amikor eljutottak Góren-Háátádig, amely a Jordánon túl van, nagy és mélységes gyásszal gyászoltak ott, hét napig tartó gyászünnepet rendezett apjának József”* (10. vers). Józsefék a Vörös-tengertől északra léptek a földre, majd a Holt-tenger keleti

oldalán vándoroltak tovább északra nagyjából arra a területre, ahol később Józsué belép a földre Jerikó közelében. Jerikónál északra fordultak, a Jeruzsálem felé vezető úton mentek tovább, majd balra tértek és továbbvándoroltak Betlehem környékére, át Eskól völgyén egészen Hebrónig, ahol a barlang feküdt. A Holt-tenger északi oldalán vándoroltak tehát, mert azon az oldalon több az édesvízi forrás. A nyugati parton sokkal nehezebb lett volna a dolguk, és vízhez is alig jutottak volna, mert azon az oldalon nagyon kevés a forrás. Így hát a Holt-tenger keleti partján vándoroltak északra, majd átkeltek a Jordánon a Holt-tenger északi részén, majd fel Jeruzsálem, majd Betlehem irányába. Így érkeztek meg Hebrónban a makpélai barlanghoz. Ám előbb még megálltak egy kis időre a Jordán keleti partján, ahol hét napon keresztül gyászolta József édesapját. *„Amikor az ország lakosai, a kánaániak látták ezt a gyászünnepet Góren-Háátádnál, ezt mondták: Mély gyásza van Egyiptomnak. Ezért nevezték el azt a helyet a Jordánon túl Ábél-Micraimnak”* (11. vers). Ők ugye nem tudhatták, hogy Jákóbról és Józsefről volt szó, és úgy gondolták, egyiptomiak gyászolnak ott. *„Úgy cselekedtek Jákóbbal a fiai, ahogyan megparancsolta nekik: elvitték a fiai Kánaán földjére, és eltemették Mamréval szemben, a makpélai mezőn levő barlangba, amelyet Ábrahám a mezővel vásárolt sírhelynek való birtokul a hettita Efróntól. Miután József eltemette apját, visszatért Egyiptomba testvéreivel és mindazokkal együtt, akik elmentek vele apja temetésére”* (12-14. vers).

Jákób vágya, hogy a makpélai barlangban temessék el, hitéről tanúskodott – Jákób elhitte Isten ígétét, hogy Isten nekik adta azt a földet. Hit által kérte tehát Jákób halál előtt, hogy azon a földön temessék őt el, amit Isten népének ígért. Egyrészt tehát Jákób hitét mutatja ez a kérés, másrészt azonban kérésével komoly és felesleges terhet is rótt családjára. Nagy teher lehetett holttestét elszállítani Egyiptomból egészen Hebrónig, hogy ott eltemessék. Mégis különleges jelentése volt kérésének – Jákób hitét mutatta: *„Ez az a föld, amit Isten megígért nekünk. Azt akarom, hogy itt temessenek el!”*. Hadd mondjam el, hogy Isten nekem egy konkrét földet sem ígért meg, ezért egyáltalán nem számít, hova temetnek majd engem. Szerintem néha túl nagy jelentőséget tulajdonítunk ennek az ütött-kopott sáturnak a halálunk után, amikor már eltávozott belőle a lélek. Pedig akkor már nem több, mint egy üres csigaház, amiben valaha a lelkünk lakott. *„Tudjuk pedig, hogy ha földi sátrunk összeomlik, van Istentől készített hajlékunk, nem*

kézzel csinált, hanem örökkévaló mennyei házunk? (2Kor. 5:1). Szerintem túl nagy jelentőséget tulajdonítunk ennek az öreg teknőnek. Természetesen szomorúak vagyunk, amikor elveszítünk valakit – nincs abban semmi rossz. Igen, gyászolunk, ez természetes, hiszen hiányozni fog, nem tehetünk róla. Nincs a gyászban semmi rossz vagy bűnös dolog – ez természetes, hiszen elveszítettünk valakit, akit szerettünk. De az már furcsa, amikor valaki azért mérgeződik, mert nem sikerült olyan koporsót csináltatnia, amelyet elképzeld, vagy éppen nem úgy állnak rajta a virágok, ahogyan kellett volna. Szomorú, amikor túl nagy feneket kerítünk ezeknek a dolgoknak. A feleségem épp a minap kérdezte meg tőlem, hol szeretnék nyugodni, ha esetleg én hamarabb távozom az élők sorából. Én pedig csak annyit mondtam, nekem teljesen mindegy. Ha szeretnék, hamvaszatok el és szórjátok szét hamvaimat egy gyönyörű öbölben! Nekem teljesen mindegy. Onnantól kezdve, hogy elhagyom régi sátram, egyáltalán nem számít, mi lesz vele. Én például a hamvasztásra is úgy tekintek, hogy az nem más, mint a természetes folyamatok felgyorsítása. A hamvasztással 37 perc alatt érzük el ugyanazt az eredményt, amit a természet 37 év alatt végez el. Szellem értelemben semmi gondot nem látok a hamvasztással. Idővel a testünk úgyis porrá lesz. Mármost öreg sátrunk, nem mi. A sátram ugyanis nem egyenlő velem, soha nem is volt. A sátor csupán az a hely, ahol lakom. Mi úgy ismerjük egymást, hogy mindenkinek van egy teste, és ez rendben van, de miután meghalok, többé nem így gondoljatok rám, hiszen akkor a lelkem elhagyja testemet. *„Íme, titkot mondom nektek: nem fogunk ugyan mindnyájan elhunyni, de mindnyájan el fogunk változni. Hirtelen egy szempillantás alatt”* (1Kor. 15:51). Alig várom!

„Amikor látták József bátyjai, hogy apjuk meghalt, ezt mondták: Hátha József bosszút forral ellenünk, és visszafizeti nekünk mindazt a rosszat, amit vele szemben elkövettünk! Ezt üzenték tehát Józsefnek: Apád megparancsolta nekünk halála előtt: Ezt mondjátok Józsefnek: Kérünk, bocsásd meg testvéreid hitszegését és vétkét, hogy rosszat követtek el ellened! Bocsásd meg hát azoknak a hitszegését és vétkét, aki atyád Istenének a szolgálói! József sírva fakadt, amikor ezt elmondták neki” (15-17. vers). József testvérei tehát üzenetet küldenek Józsefnek: „Apánk halála előtt azt mondta, bánj rendesen fivéreiddel!”. Fivérei pedig elmentek hozzá, és kérték, bocsásson meg nekik mindazért, amit ellene elkövettek. És akkor József sírva fakadt előttük. *„Oda is mentek hozzá a*

testvérei, leborultak előtte és ezt mondták: Szolgáid vagyunk! De József így szólt hozzájuk: Ne féljete! Vajon Isten vagyok én?” (18-19. vers). Nagyon fontos mondat ez, mert rámutat, hogy József a megfelelő fényben látja a dolgokat. József tudja, hogy az Úr az ítélet. „Vajon Isten vagyok én? Vajon vagyok-e olyan helyzetben, hogy én ítélkezzem, vagy én álljak bosszút rajtatok?”. *„Enyém a bosszúállás, én megfizetek – így szól az Úr”* (Róma 12:19). Így hát nem az én tisztem ítéletet hirdetni, vagy bosszút állni azon az emberen, aki vétkezett ellenem. Ez a feladat Istené. Ezt József is felismerte, így megfelelő volt hozzáállása fivéreihez. „Vajon Isten vagyok én?” – ez rávilágít József hozzáállásának titkára: Istenre bízta ezt a területet is. Nekünk is Istenre kell bízunk az ítéletet. Lesznek olyanok, akik szörnyű dolgokat mondanak majd rólad, ha Isten munkáját végzed. Ha nem csinálsz semmit, nem is fognak bántani. Ha azonban mersz bármit is tenni az Úrért, akadnak majd téged bírálók. És akkor majd vagy elvesztegeted minden idődet azzal, hogy minden kritikára válaszolsz, vagy egyszerűen csak végzed az Úr munkáját, és megengeded, hogy Isten foglalkozzon bírálóiddal. Ha megfelelő fényben látod a dolgokat, akkor egyszerűen az Úr kezében hagyod a dolgot. Szerintem a Sátán egyik kifinomult taktikája elérni nálunk, hogy ne az Úr munkájára koncentráljunk, hanem inkább folyamatosan védekezzünk és magyarázkodjunk. Azt akarja, hogy mindig valami ellen harcoljunk – a kommunizmus ellen, a liberalizmus ellen, ezernyi dolog ellen. És akkor hirtelen már nem is Isten szeretetét hirdetjük, és nem az ő munkájával vagyunk elfoglalva, hanem mindenféle dolog ellen harcolunk. A Sátánnal tusakodunk. Szerintem olyan csapda ez, amibe könnyű beleesni.

„Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa” (20. vers). Rosszat akartatok, rossz indítatásból, de Isten munkálkodott a háttérben. Az Ige azt írja: *„Még a haragvó emberek is magasztalni fognak téged”* (Zsolt. 76:11). Érdekesnek tartom, milyen sokszor Isten megfordítja a Sátán széljárását. A Sátán gondosan előkészít egy csapdát Isten gyermekeinek, de Isten egy szempillantás alatt megfordítja a széljárást! József fivérei esetében sincs másként. Rosszat akartak, ez egyértelmű, de a színpalak mögött Isten munkálkodott, és jót hozott ki ádáz tervükből. Igaz ez életünk minden napjára is. *„Célt téveszt minden fegyver, amit ellened kovácsoltak”* (Ézs. 54:17). Ez Isten gyermekeinek öröksége: bár az emberek megpróbálhatnak ártani neked, Isten képes az

egészet a visszájára fordítani, és jót hozni ki belőle. Fontos, hogy ilyen bizalmunk legyen Istenben – hogy elhiggyük, minden a javára válik azoknak, akik szeretik Istent, és akiket elhatározása szerint elhívott. Még ha valaki gonosz módon bántani is próbál, Isten képes jóra fordítani a helyzetet. „Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.”

„Most hát ne féljeteK, eltartalak én benneteket és gyermekeiteket! Így vigasztalta őket, és szívhez szólóan beszélt velük. József Egyiptomban lakott, mind ő, mind apjának a háza népe. Száztíz esztendeig élt József, és megláthatta József Efraim fiait harmadíziglen” – József tehát még 54 évet élt édesapja halála után. *„Manassé fiának, Márkinak is születtek gyermekei, és térdére vette őket József”* (21-23. vers). József boldog nagypapa volt, ölébe vette ükunokáit. Megadatott neki, hogy nem csak saját gyermekeiben és unokáiban gyönyörködhetett, hanem dédunokáiban is. Az unokák csodálatosak, és gondolom, az ükunokák méginkább! *„Azután József ezt mondta testvéreinek”* – úgy tűnik tehát, hogy amikor úgy érezte, elérkezett halálának ideje, voltak még olyan testvérei, akik éltek – *„Én meghalok, de Isten bizonyosan rátok tekint, és majd elvezet benneteket ebből az országból arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak. Meg is eskette József Izráel fiait, és azt mondta: Bizonyosan rátok tekint Isten, és akkor vigyétek el innen az én csontjaimat. Amikor József száztíz éves korában meghalt, bebalzsamozták és koporsóba tették Egyiptomban”* (24-26. vers). József nem azt kérte, hogy azonnal szállítsák vissza csontjait arra a földre, amit Isten Izráel gyermekeinek ígért, hanem kéri, hogy akkor vigyék majd, amikor elhagyják Egyiptomot. Így hát körülbelül 300 évvel később, amikor Izráel népe kivonult Egyiptomból, József koporsóját is magukkal vitték, majd az ígért földjén temették el. József szavaival ugyanolyan hitről tanúskodik, mint korábban Jákób: *„Ez nem az én földem, csak jövevény és idegen vagyok itt, és szeretném, ha azon a földön temetnének el, amit Isten megígért nekünk.”*

A zsidók szeretete földjük iránt tehát egyáltalán nem újkeletű. Nem a németországi, vagy oroszországi, vagy más országokban tapasztalt zsidóüldözések miatt támadt. A föld iránti szeretetet a kezdettől elültette Isten a népében. Még mielőtt elfoglalták a földet, a föld iránti szeretet már ott volt a szívükben. Ezért kéri József is, hogy amikor elhagyják Egyiptomot, őt is vigyék magukkal, és temessék el azon a földön,

amit Isten megígért atyáinknak. Ahogy azt már említettem, ha olvasták volna az Írásokat, tudták volna, hogy meglehetősen sok ideig fognak Egyiptomban tartózkodni – mintegy 400 évig. De József biztos volt abban is, mert hitt Isten ígérésében, hogy egy napon Isten kiviszi majd őket Egyiptomból, és bevezeti az ígért földjére. József hite gyönyörű volt – József hitt Isten ígéréteiben. József halálától számítva 300 évet át kell ugranunk, így érkezünk el Mózes második könyvéhez. Izráel történetében tehát van 300 év, amiről nem készültek feljegyzések, mert a nép történetének következő fontos eseménye az egyiptomi kivonulás volt. Itt találkozunk egy új vezetővel, Mózesrel, aki Lévi törzséből származott. Lévi kegyetlen, hirtelenharagú, forrófejű ember volt, Mózesről azonban azt mondja az Ige, hogy minden ember között ő volt talán a legjámborabb. Nem Léviire hasonlított, az biztos. Bár az elején igen. De aztán volt 40 éve arra, hogy szelídséget tanuljon. Kezdetben ő is olyan lobbanékonyak bizonyult, mint Lévi, és bajba is került miatta. Az egyik nap látta az utcán, hogy egy egyiptomi rosszul bánik egy izráelivel, ezért megölte az egyiptomit. Ebben Lévi köszön vissza. Amikorra azonban Isten elvégezte benne munkáját, odakint a pusztában, a semmi kellős közepén, Mózes radikálisan megváltozott, és a földkerekség legszelídebb emberévé vált. Bámulatos, hogy meg tud változtatni Isten egy embert. Isten fog egy forrófejű, hirtelenharagú embert, aki képtelen uralkodni magán, és egy csendes, szelíd emberré változtatja. Mózes életében is Isten munkálódott. A következő alkalommal tehát Mózes második könyvével folytatjuk.

Áldjon meg benneteket az Úr, vezesse életeteket és munkálkodjon bennetek, megváltoztatva természeteteket, hogy megláthassátok az Úr dicsőségét. És ahogy meglátjátok dicsőségét, hadd munkálkodjon bennetek a Szentlélek, és változtasson át benneteket dicsőségről dicsőségre az ő képmására. Hadd válhassatok azzá az emberré, akivé Isten tenni szeretne benneteket. Olyan emberré, akit nem saját akarat irányít, hanem Isten Lelke. Olyan emberré, aki nem a test szerint reagál, hanem a lélek szerint, hogy bizonyosság lehessetek otthonotokban, munkahelyeteken, és mindenütt, ahol megfordultok, ahogy Krisztus természete láthatóvá válik bennetek. Hadd legyen az életetek bizonyosság Isten dicsőségéről! Jézus nevében, ámen.

